

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

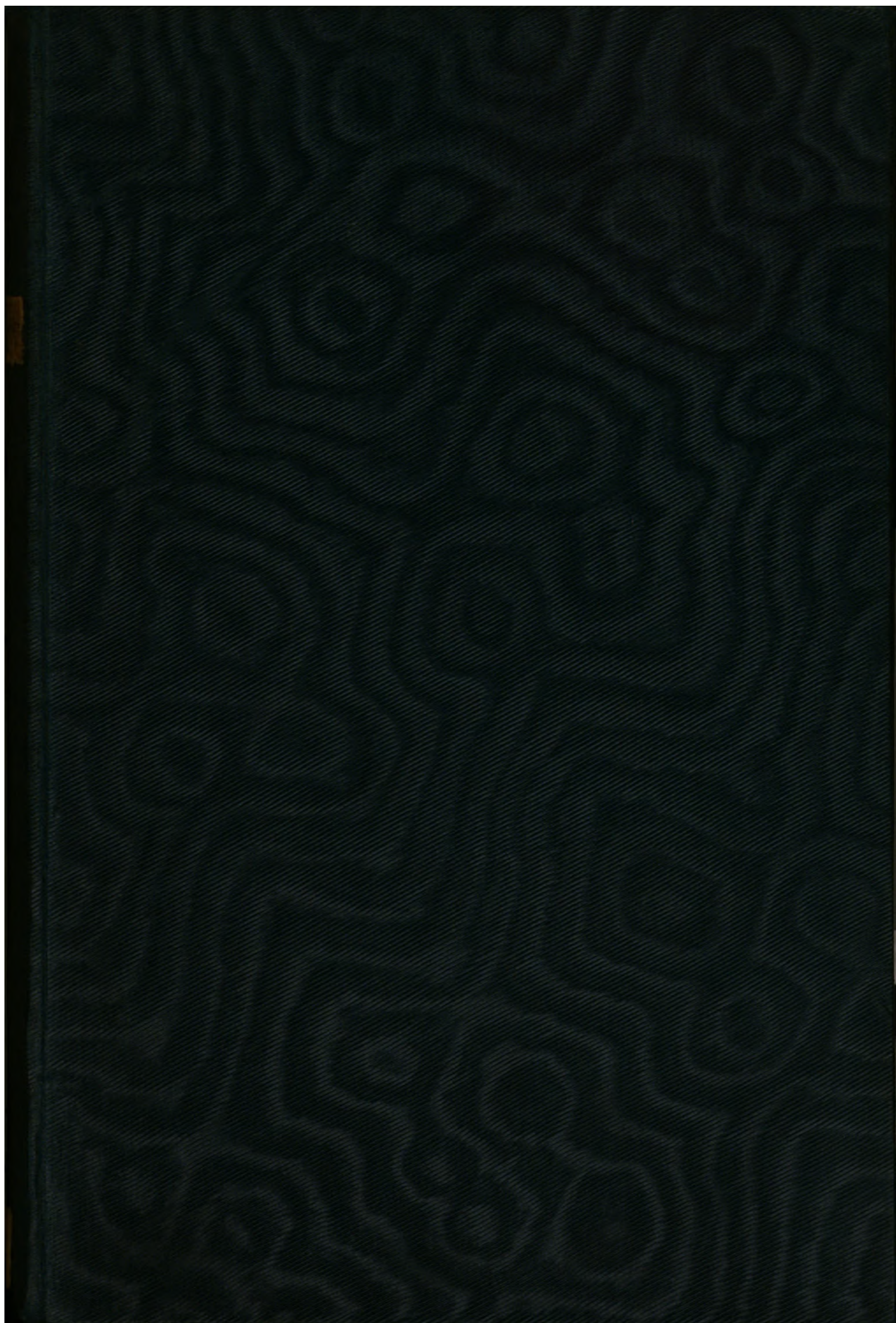
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

یہ کلیات ایکستا کتاب ہر چار دیوان روشن
طبیب سخنور صاحب کمال لقب بہ طوطی ہند
حضرت امیر خسرو دہلوی ہے۔

کلیات جامی - تصنیف ملا عبد الرحمن ملی۔
کلیات قطیعی نیشاپوری - از خوش فکری
ملا قطیعی نیشاپوری۔

کلیات طہیر قاریابی - تصنیف صدر الملک
ابو نصر قاریابی۔

قصائد مدحیہ نظام - نواب نظام الدولہ
محمد مردان علی خان۔

قصائد حقیقتوان - مصنف مولوی عبد الواحد
قصائد پر فوائد - مصنف منشی نعمت لال صاحب

بہت تخلص۔
قصائد عرفی - محشی - مصنف مولانا جمال الدین
عرفی شیرازی۔

قصائد بدر چایج - محشی مع ذہنک مصطلحات
ساتی نامہ ظہوری محشی۔

قرآن السعدین - محشی مصنف امیر خسرو دہلوی

تذکرہ شعرا

تذکرہ گلشن بیچار شعرا نامی گرامی تقدیر کا
تذکرہ مولفہ نواب محمد مصطفی خان دہلوی
شیفہ تخلص۔

قند پارسی - مجموعہ منتخبات بیاض اشعار

از مولوی عبد الغفور خان نسخ -
تذکرہ عامرہ شعرا تقدیر کا تذکرہ ہر چار
بشکریہ عطا حاصل کی ہو مدونہ حضرت
مولوی میر غلام علی آزاد بلگرامی۔

جو اہر العجائب - ذکر زنان شاعرہ کا ہے
مصنف اسکا فخری بن ہروی شہر استاد ہے
عہدین طہما سہ شاہ ایران کے یہ تذکرہ تالیف
کر کے مقام سندھ بحضور اکبر شاہ بادشاہ ہند کے
بطور ارمغان تدریجاً ہے۔

تذکرہ حسینی - نوادر تذکرہ سے مولفہ
میر حسین دوست سہیل۔

کلیات اردو

کلیات انشا اللہ خان - نتیجہ طبع شاعری
بذریعہ بیگزانشا اللہ خان انشا تخلص عبد نواب
سما علی خان مین بڑے مقرب حاضر جواب تھے۔
کلیات نسخ - عمدہ کلیات حسین نافذ
رسائل شامل ہیں۔

- ۱ - شاہد عشرت - ۲ - سخن شعرا - ۳ - اشکا
- نسخ - ۴ - مرغوب ل - ۵ - دفتر شمال
- ۶ - گنج تواریخ - ۷ - چشمہ نض - ۸ - قند
- پارسی - ۹ - زبان ریختہ - ۱۰ - قطبہ منتخب
- از مولوی عبد الغفور خان بہادر۔

۱ - دیوان بیدل - نغزین سب رو فیض نکلی -
 ۲ - عناصر بیدل - ۳ - رقصات بیدل -
 ۴ - نکات بیدل - نیچو طبع شاعر نازک خیال
 مرزا عبدالقادر بیدل تخلص -
 دیوان بیدل - فقط نقل از نسخہ رتقلمی
 محررہ ولایت ایفنا
 کلیات سعدی شیرازی - حسین سائل
 ذیل ہیں -
 ۱ - دیباچہ کلیات - ۲ - کریمہ ممشی -
 ۳ - گلستان ممشی - ۴ - بوستان ممشی -
 ۵ - قصائد عربیہ و فارسیہ و مرثی و ترجیحات -
 ۶ - طلیحات - و بدائع و فحواہم و غزلیات
 قدیمہ و قطعات و مساجبات و ثنویات و قطعات و
 رباعیات و مہذبات و ہزلیات از شاہ طبع حضرت
 مصلح الدین سعدی شیرازی -
 کلیات نظم غالب - فرزا سہ اللہ خان غالب ہوی
 انتخاب کلیات غلام خسرو - اسمین چار
 دیوان ہیں -
 ۱ - دیوان تحفہ الصغر محسن کا کلام ہے -
 ۲ - دیوان وسط الحیات بعنوان شباب کلام -
 ۳ - دیوان عزت اکمال جو کمال عروج الینس
 ہیں فرمایا -
 ۴ - دیوان بقیۃ نقیہ - کلام نہنگام میری -

دیوان قاسم - کلام سرکردہ شعرا کے نامی
 مانہ ملا قاسم دیوانہ -
 دیوان نویدی - فارسی غزلیات مفید یادوری
 تندیان -
 رباعیات عمر ختام ممشی یہ رباعیات شل
 داوین اور استادون کے کلام کے اعلیٰ
 رجبے کی سندھی ہیں -
 شعرا جدیدہ صنائع شعری میں نادر کلام ہے
 جلوہ زور طبع رائے کشن کبارہ ضلع مراد آباد -
 بیات حزمین - یہ مجموعہ نوادر روزگار سے
 حسین چند رسائل ہیں -
 سوانح عمری حضرت مصنف - ۲ - تواریخ
 ماطین - ۳ - قصائد نقیہ اکملہ طہار علیہ السلام
 دیوان مصنف - ۵ - ثنویات مصنف و دل
 بون سخن - ۶ - ثنویات خرابات - ۷ - نغمہ نگارہ
 تذکرۃ العاشقین - مصنفہ شاعرہ عیدیم النظیمہ
 بدالعصر شیخ محمد علی حزمین -
 بیات خاقانی - حسین قصائد عربی فارسی
 بیات و رباعیات کا پورا ذخیرہ ہے جو ایسا
 کتابت اس جامعیت کے ساتھ کیاب ہے جو طبع میں
 ہی ہو کر معنی شاعر عربی و دو جلد میں چھپا ہے -
 بیات مرزا بیدل - اس کلیات میں
 رکتا ہیں ہیں -

یوسفی جلوه کرده در بازار	کوزلیخ که نقد دل آرد
گل گریبان در دیباگ هزار	گر بخواند ز گفته اش غم لے
بند برداشت از درودینار	کرد منشی نوک کشورش طبع

هست چون این کتاب مخزن راز
 سال طبع است مخزن الاشعار
 ۱۳۰۰ هـ

بازار
 دیباگ
 درودینار
 اشعار
 طبع
 ۱۳۰۰ هـ

و هند جهانی غلام غوثش خواند لفظ شمس ممالک مغربی و شمالی و
 او در امیر منشی بنزد وراثت او میرزا امین خان سواد اعظم هندوستان را سر نشا
 بعنوان طرازیش چون شیرازہ کمر بست و بحسن سعیش نقش در کتابش بر کرسی
 نشست تو آن بخش بے نوائے من بنیو او سرد سامان و دہ بے سرد پائی من
 من بے بر پا قدر شناس سخن شناسان سراپا شعور عالی نزولت منشی نول کشور
 آنکہ ہند و ہندیان را ہنگام تو جو طبع بد کرد و تذکر کہ مطالع ذاتش را
 بچندین اولوالعزمی باستودون تو نفسے چند آئینہ حسن بپوشش بودن ضرورت
 سادہ لوحی افلاک بنا کہ بمشاہدہ صفای نگہاے مطبعش ہر شب
 از قطرات ستارگان ادراق خویشتن را بہ نم رساندہ آبے بر روی
 کار آرد تا مطبوع طبعش گردیدہ باشد و سنگ طور با انیمہ نرتن در فشار سوزن
 در دادہ سواد روشنی چشم دارد کہ بقبول برداش رسیدہ باشد شاہد
 بختش را نازم کہ سرمہ این سواد چشم خویشتن کشید یعنی آن کلیات
 فرو نمائی عنوان با یماے حضرت نجیب در مطبع آن والا کہ بحسن الصرام
 مولوی محمد اسمعیل منصف تم کہ بہہ چابک گرد آورگہ سالین مطبع ست
 بطبع رسید یارب تا ادراق لیل و نہار خوانا و سنگ این مطبع باہ و
 آفتاب ماناست سواد این نسخہ تو تیا سے دیدہ اولوالابصار و این مطبع
 و صاحب این مطبع از سنگ حوادث روزگار بر کنار باد۔

قطعة تاریخ طبع

شاہد در با کلام شمسید | کہ جلالت شدہ بہت شکر بار

مشتابد و دیده که بجیاش خواهد نور دو عالم چشم خوش در یابد روشن
 روان کساینکه دیده بهماشای جمالش نخوتند و گلشن سینه مشتاقانیکه دل
 تبناس وصالش سوختند ششاهد این مقال یکی از خسته دلان تفته جگر
 حضرت شهید است که چکیده های خامه اش کام دل تشنه کمان شراب
 شوق را بنید است و چون نباشد که از درد سر دولت دنیا سر کشید تا جرعه از
 شراب دین چشید یعنی با آنکه سیر رشته داری و اوریکا هاسی گور نمندی اش
 بگرزیده بودند اما بستی صهبای آن ذوق که در ساغر و هوای دیوانگی همان شوق
 که در سر داشت رشته تعلق سر رشته داری از هم کسبیت و دل بجل المین عشق
 محمدی در او بخت چنانکه تاز لیسیت ز بانس وقف ذکر میلاد و سطلطی بود و دیده
 دلش محو آن جمال با صفا هنگام ذکر نبی صورت قالش معنی حال داشت ز بان
 وقف گفتار و دیده محو جمال داشت در هر دیار که گذارش افتادی بچشم عالی و
 اکابرش تو گوئی دلشین پیکر آرزوئی بود که بیک ناگاه رونماید و لبوس
 بر آن انجمنی که رونمادی هر کس زان انجمن بدین دعا کب شودی که یارب بسرو چشم
 ما جاساز و با جمله ناله های فوق انگیزش دور افتادگان منازل شیر
 و بطحار اصدای جرس است و نوانای شوق آمیزش شوریده سران مراد
 مهر و دلار فریاد رس دیوان رنگینش آسمانیت پر از شفق و کلام شیرین
 خوانست طبقات طبق حلاوت شیرین گفتار شیرین آنچنان کام و ز بانم شیرین
 نمود که باوصافش به با از هم تواتر نمیشود تا با کام جان آن با خبری خبری کرده باشد
 که بکمال با خبری خوشترین را بچشم گویند و از یاد همس جهانی خط از او

تقریر کلمہ شیب

۴۴۷

تقریر ریختہ کلک شیو انقتار منشی سید جلال شاہ صاحب اکبر لاروم
مطبع او دھ اجنار شاگر دستر بند خواجگان جناب صاحب عزیز الدین صاحب عزیز

پرس از ذوق گفتار کم از لب ن حکمید اینجا
زبان خود میکشد شمشیر و خود کرد و شیب اینجا

حمدش را غازی روی سخن گفتن بر عنوان بیان خویش تمت آب رنگ بی ابی
بستن بست چه فازه رنگیست که حسن اثر صفای ایش و اثر حسن بها افزایش چون
نور روشنان چراغ سحری ست و ثنائیش را طراز لوح نسخہ گفتار و استن
گوهر معنی بسنگ بے ادبی شکستن ست چه لوح خود چیز نیست که رنگ
نقش زیبایش و نقش رنگ دل آرایش برنگ رنگ گل سرسری -
پس در آئینہ خیال دور اندیشیم و نشین بکیرے کہ اینک بہ پیشگاہ دیدہ
اداشناس نزدیکتر جلوہ پیراے شہودست آئینست کہ محمدش را اولین خشت
بنائے ایوان سخن انکارم یا نقطہ پر کار این طارم کہن نگارم بہر چند
سخنور را پائے بر عرش بر نیست لیکن سخن در نیست کہ گنگرہ ایوان اوصافش
بس فیض بیدارے ناپید اگر ان حمدش بس وسیع پس آنچه در وصفش نگارم اندازہ
عقل و فہم نیست نہ حد اوصاف و ہرچہ در ثنائیش بزبان آرم نہ حد
نطق و گفتار نیست بلکہ عین الطاف او چشم بدور از نور ظہور یافتگان
ہر آئینہ آئینہ ذات انسان را چون آنجسم جلوہ گاہ پرتوہاے مہر صفات
خویش تن گردانند و نور آگین ذاتے را شمع آن آنجسم کرد کہ بہ پرتو ہر ش از
ماہ تاماہی بفرغ ہدایت رسید دورہ کہ بہر ش تا بد نور شیبہ بدیش

حیف چنین میروی ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 آینه جان صیقل عصبیان ما رحمت چسان ما
 جوهر ایمان ما ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 صبح تو خلعت زردا شام تو راحت فزا روزگه تو دلگشا
 شافع روز جزا ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 آیه شان نزول مایه فیض قبول اختراوج وصول
 گوهر حبیب حصول ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 صبح صفار وے تو شام طرب موسے تو ماه نو ابروی تو
 چشم جهان سوے تو ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 مسجد و محراب را بود ز نورت ضیا از غم تو تا کجا
 نوحه کنم جا بجا ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع

در تمهید و وفات شریف

<p> همگنا ز خنده گل گریه شب بزم سبین این رنگی را بیک رنگی رفیق بزم سبین در بر شام غریبان جامه ماتم سبین طره نازبتان لدر هم در بزم سبین اندرین گلزار آن هم دیده ایم بزم سبین روز میلاد و وفات سید عالم سبین </p>	<p> بیخ درخت را بگلزار جهان تو ام سبین طلعت نور آمده آینه دار روز شب بر تن صبح عزیزان خلعت شادی نگر از پریشانی و جمعیت ظاهر خبر بر بها زندگانی حرکتی آروخزان شادی و غم تو ام ست از بد و فطرت در جهان </p>
--	--

<p>آخر فنا آخر فنا و احسرتا ماه صیام خاک عدم خواهد شدن و احسرتا ماه صیام نور ید بیضا کجا و احسرتا ماه صیام یوسف کجا یعقوب کو و احسرتا ماه صیام زخمت نظر نسبت جهان و احسرتا ماه صیام آزرده شد مهران من و احسرتا ماه صیام وصلت کجا و ما کجا و احسرتا ماه صیام</p>	<p>دنیایمیدار و بقا نقشی بر تبت این سب هم تا تا این کفن هم عضو عضو این بدن آدم کجا و کجا عیسی کجا موسی کجا عاشق کجا محبوب کو طالب کجا مطلوب کو شد بهر شاه مرسلان پیدا از زمین آسمان در کلبه احسن ان من از کثرت عصیان من یکساز نصبت شد ترا مرگ است مار و در قضا</p>
---	--

تا کی شهین خسته جهان ناله بر بجزکت مانا
 تو برده تاب تو ان و احسرتا ماه صیام

میشوی از من جدا ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 گریه کنم بر ملا ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 است جان همی بر می تاب و توان همی بر می ذوق نمان همی بر می
 لطف عیان همی بر می ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 مؤمن و غمخوار من یا ر و مددگار من رو و نلق بازار من
 محرم اسرار من ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 اے مہ مجد و علا اے شہ فرخ لقادر حق تو بار با
 گفت رسول خدا ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 طلوع مسعود من قبله مقصود من باعث سبب و من
 ای ہمتن بود من ای رمضان الوداع ای رمضان الوداع
 رسم درہ معذمی یافته از تو نو سے دین شدہ از تو تومی

<p>بمع بهار فاطمه نور من جان بفرز حسین زیب نشان صوفی و نقی القاضی حسین هر کینه چاکرش ماه کجا کجا حسین در هر جمله انبیا بر سر و در نهاد حسین اختر برج انبیا سر و الضحی حسین جان چون نشسته گشته کربلا حسین وقت بحر بگوش گل گوید اگر حسین بسمل نجر رضا وقت در خدا حسین</p>	<p>شعب مزار فاطمه زیب کنار فاطمه است جان مصطفی روح روان مصطفی علاج قبول بر سر شعلت نور در برش مطرف ذات کبریا انفس خلیل اویسا جوهر تیغ لافتی گوهر تاج بل تبه چاره دل شکستگان هم زخم شکستگان در چشم شاه جزو گل خون اردو شش ل چو ای همه نور و قبادی همه جلوه خدا</p>
--	--

بر علاج درد ما چند دو دوشکسته پا
 دست شهید بنویازد و بگیر پای حسین

اشعار متفرقات
 در الواع ماه رمضان شریف

<p>من در غم تو مبتلا و احسرتا ماه صیام دل گشت پامال خزان احسرتا ماه صیام از چشم تر خون رخسار تو احسرتا ماه صیام اینک فزودی حسرتی و احسرتا ماه صیام گفته درینا حسرتا و احسرتا ماه صیام رفت از دم تاب تو ان و احسرتا ماه صیام رفتند در زیر زمین احسرتا ماه صیام</p>	<p>تو میشوی از من جدا و احسرتا ماه صیام تو میری و من نشان همچو بهار از گلستان من خاک بر سر ختم سود از دل گنجه مستم بر صایان ساهتی بوده است از تو رسته اگر شعیب کبریا یعنی محمد مصطفی از رفتن تو ناگهان آمد چو یاد رنگان در عبودیتی پیش ازین دند با ما نشین</p>
---	--

<p>سید ذمی هم نصیر الدین معدن خلق و مخزن لطف ذات او بود چون و خورشید افتخار جمیع اهل کمال نسخ نسخه های شیخ رئیس چون مساجحات بخش جهان حسب امر از جدّه نواب رفت آنجا و از قضا و قدر جز رفیع الزمان نبود کس زخت بر لبست از جهان فسون اکبر آباد بے جمال او لاشه او بجان آور دند آخر از ناله های مویگران</p>	<p>که بر و ختم بود نصرت مین مرجع خلق و صاحب تکلیف زینت افزای آسمان زمین یادگار حکیم نور الدین بود هر نسخه اش زرد آزرین بود هر در و در او ای همین والی ثونک و مطهر تکلیف ناگه از در و سینه گشت نغمین از عزیزان شسته بر لبین از پی سیر باغ علی سین تیره شد در نگاه اهل یقین ماتمش کرد هر کوهین و مهنین آسمان زد کلاه خود بر زمین</p>
---	--

گفت تا هیچ ز حلتش نماند
 ز جهان رفت آفتاب دین

مرثیه

<p>شاهد میر تقی حسین یوسف در حسین پور علی مرتضی نور نبی مصطفی شانه طره وجود غار چه شود</p>	<p>دلبر خوش ادا حسین مقصد و مدعا حسین طور تجلی خدا سایه کبریا حسین مالک آنچه هست بود بانی هر نبیا حسین</p>
--	--

دورتر نیست گر کند پرواز بر پیشش سواد نظم نگر از فصاحت که ختم شد بر او از بلاغت که بود حصه او معنی سهل ممتنع نیست فاش داد کلام او میداد این مجلس پیش صحبت شوبه در گشته مقبول بارگاه علی اهل حاجت مراد دل نبد	پیش این نظم رنگت که حسود از دمار غم و بر آردود حیرت خامه و سیرا فرود گوی سبقت ز بهسران بر بود که کس در جواب لب نکشود کاش کاشی درین مان میبود مے زندنج نوبت مقصود ای خوشا بخت طالع مسعود گر بخوانند باسلام درود
---	--

سال تاریخ آن سر و شنب
زاد دنیا و آخرت فرمود

تاریخ نکاح سید سلطان محمود حنفی

دوستان بهر سرور انجمنی ساخته اند عطر بیزست درین بزم مشام جباب همدمان دست و گریبان که حریفانه تا نگر دیداد اسنت محبوب خدا	چشم بکشا بتماشای نکاح محمود هر دم از نکست گلهای نکاح محمود هدگر دست بزخامی نکاح محمود شرع را بود تمنای نکاح محمود
---	--

سال تاریخ چه جتیم سر و شنب فرمود
حتیذا عقد طرب زای نکاح محمود

قطعه تاریخ انتقال حکیم نصیر الدین مرحوم و مغفور اگر آباد

<p>که سیه کار بو و ماور زاد گشتن مو منان مبارکباد ریختند از و فور جو نسیاد که ز غمش شعده بر کش ز فرود که بخود داشتند اهل جهاد که همان رفت سلطنت بر باد بعد ازین گرومانه نصرت داد که ز من در زمانه ماند یاد</p>	<p>آه ذاکر حسین تیره درون رقص و دید کا فزو میگفت ناگهان خون بگینا هی چپ با کلام مجید آن کردند کا فران پاز و نذر مصحف بهاندم نتیجه اشش دیدند می نویسم کتابا حواش فکر سال شهادتش کردم</p>
---	--

گفت مالف که بے سرو پاشد

فصل و شرح و کمال و علم و مراد

تاریخ مجتبی هفت بند کاشی حسب فرمایش مصنف سید محمد خان

بها در ذوق قدر

<p>طرفه را و نجات خوب بود بر در مرتضیٰ جبین فرسود در کف آورد گوهر مقصود شادمان شد ز رحمت معبود با سه مصرع خویش نرس نمود خوش بهر هفت فکر خود افزود گره از شعر هفت بند کشود</p>	<p>محسن بکت سنج سحر بیان خامه اش از پی قبول کلام آخر از بارگاه شاه نخب کام جان یافت از نبی و علی تا دو مصرع ز هفت بند گرفت حسن هفت بند او تضمین در گره بست معنی دلکش</p>
---	--

<p>منسم و متفق م این بیداد عهد بستند از پئی آیداد که بجا کم بدست حکم جهاد نکشید از ره و مگر نکشاد گفت لعنت بکار شیطان باد بادشاه و وزیر فرمان داد شکر شه مقابلش افتاد خسته بردند تا بدریاباد گفت خبریند هر چه بادا باد ره سپر شد بسوی فیض آباد از ره و ظلم و از ره بیداد بر کشید وزد و بهم سرداد تجب از جور کر بلا میداد از جنای زید و ابن زیاد خوش مطابق به پیروی افتاد کاین بلا همچو کر بلا روداد رفت در وادی بلا جان داد رفت بر ناقه داد ازین بیداد گشته مذ بوج خجسته فولاد</p>	<p>منسم و خون کاوان لعین واعطان اهل عالم و عباد سر کشیدند و انجین گفتند لیکن آن یک تاز پامی طلب عرض دادند به مال و زر لاجرم بهر قتل آن جان باز هر کجا خمیه توکل زد این چنین شده شهادت را شبه آن سینه ریش بادل نشین صیحه م با جماعت اسلام بار لو آنکه بودا فسر فوج تیغ و توپ و تفنگ تیر و کمان جنگ آن نابکار دشمن دین کم نبوده است این جفا هرگز ماجرای غلام با بوی نیک بنگر که بود وقت نوال آشنه هم بود هم گرسنه که آه سراو نیز پیش حاکم عهد بستند چند آن فقیر غریب</p>
--	--

مرحوم و مخفور

<p>حامی بن صاحب ارشاد مثل او اندرین زمانه نژاد مرد صاحب دل و حجت نهام افتخار طریقت اجداد صفت سر و از خودی نژاد نقد جان عزیز باید داد از ره کفر و بدعت و الحاد بهر ترویج کفر بی بنیاد تا دم حشر رحمت حق باد که حجب لبست بهر جهاد تا شود خفانه خدا آباد از امیران لکهنو فریاد آمدند از ره خلوص و دواز گشته آماده به دفع فساد دید در انتظام خویش کسند که رود ملک و مملکت بر باد نه سببوستی بود در فساد یا مرار خصمت دهد به جهاد</p>	<p>شاه و الانسب امیر الدین بحق شناسی که مادر ایام جان نثار ره رضای خدا اعتبار حقیقت آبا آنکه در گلستان عالم بود چه کردی که نه سبیل الله تا درین عهد کافران اود مسجد گمنه را براف گزند آن حبیب الشیم که بر نشین از سر جان خوشترین بر جان گفت دیران کینم خانه خویش اهل دولت شرکیا و نشین پس نزدیک و دور جمعی چند با دست ادا اطاعت انگیز هم وزیرش ز راه ناممی مانع آمد که این چنین سپند گفت مارا به باد شاه و وزیر یا به تعبیر مسجد کوشد</p>
---	--

تاریخ طبع کتاب مذکور

<p>کلام او بود مقبول و لها بی تصنیف دیوان سراپا که باشد یا دگوار او بدینا به محبوبان چنین تشریف زیبا بود برگردن خوبان ^{بیت} حسن جزاه الله فی الدارین خیرا</p>	<p>ایسر ذمی هم نادر که هر جا همایون همیش مصروف گردید سراپا نسخه رنگین رقم زد هزاران آفرین بروی که بخشید ازین تشریف عالی منت او بر اسے شاعران شد لوح تعلیم</p>
---	--

سرودشی سال تاریخش لغز مود

سراپا دلفریب و راحت افزا
۶۱۲۹۳

تاریخ چاه سرا کے گدھا

<p>بجر عمان سخاوت ابر نیسان حکم از کف خورشید گیرد غم او چتر و علم که شمار افزون بود او صاحبان کج وان گرو تهر بهادر صاحب قلم غوطه زد در بحر فکر سال سحر خوارم از سر کلام صورتی مستوی در قامت</p>	<p>آسمان شان شوکت آفتاب کرم منبع مہمت ہمارا جہ بنایک او آنکہ طرح چاہ نوز حکم او دو حاکم رختند کالہ یک شب جہاد می جان عین او داد کو تو ال شہہ قادر بخش چون امر کرد یک لعل نچاہ و دیگر دو صد و ہشتاد ہنہم</p>
--	--

عیسوی حتم شهید انضر پدای کفیت

باد جاری دایمان حشر فیض و کرم

تاریخ شہادت برادر عزیز مولوی شاہ امیر الدین شہید

الایضا

<p>امام اهل عرفان حضرت امام پیر ذوالنور صدر علم بود سواهی لفظ قرآن علم تجویز بصوم سیزده بعد از تراویح براست نمود و مانی مغفرت کرد بدر و سینه نشد ناگاه رنجور نه مجوس طلب کرد از طبیعت ترتیباً جان عالم برد و جان او دل او می طلبد وزود میجو است همان موحی ز در و سینه بر حق است</p>	<p>که نامش عین حمت بود بر حق علوم از سینه اش گردید مشتق گرفت از قرأت زیباش رونق بشرح معنی آیات متعلق که سازندش به اهل انبیا ملحق اجل آورد و پیغام مومن نه از برگ عنب آب مروق نه همی جان داد از شوق موق وصال حضرت معبود مطلق همان در بحر حمت گشت منرق</p>
---	--

شهید از سال تارخیش خرد داد

که رحمتا بر وحش باد از حق

۱۱۲۹۳

تاریخ تصنیف کتاب مصنفه نادر

<p>الایضا سینه ان بنام سالی مستی اگر نیک ناری سر عشق بازی صلاد و دستان که نشند صد قلم عین تحریر و صفت سراپا سر زنی بفرمود تاریخ ساز</p>	<p>بیا بشنو از سن سنج نامی نادر بیا و بخوان این سر آکا نادر می از عوالی زمینای نادر سر خود دهند بر سر پامی نادر چاکلفت نادر سر پامی نادر</p>
---	--

۱۱۲۹۳

منتهی

ای تقی از
قطعه تاریخ
منتهی

منشی سند لال ابرخوش و بجز سخا
سال تاریخش بقید ستمت هجری شهید
لما بنا کرد این مکان جافزا و استوار
از روش غیب جستم تا بماند یادگار

گفت سندرگهاست بسن بیا و جایش سعید
بهر ستمت جمله رابی لفظ جایش خوان دو باب

تاریخ انتقال مرزا اسر فر از علی پسر مرزا اعظم علینا اعظم

داشت اعظم علی جوان پسر نام او بود سر فر از علی نوجوانی که پشت پیر فلک زین جهان فنا بملک بقا دوستان راز داغ دور می او زنده در گور مادرش گردید	قابل و صالح و خجسته سیر یافته سر فر از می از حیدر از غم او خم ست تا محشر رخت بر بست از قضا و قدر عالمی تیره شد به پیش نظر بدتر از مرده گشت حال پسر
---	---

سال تاریخ زحمتش بستند
پدرش گفت تا به زحمت جگر

تاریخ وفات مولانا حافظ رحمت الله مرحوم

چو بر حمت الله از خدا بر سید مرده که مر جا همه نیک بود شما نمائش که سول از فضا به تقای رسید و جهان نور شد دل جسم و جان از شهید خسته در دو عم شده سال حاکم	تو بیا به مجلس مصطفی صلوات الله علیه چکنم بیان خصائلش حننت جمیع خصا که تجلی شده انس و جان کشف الدجی بجاله که بیای جذب سر کرم بلخ العلی بجاله
--	---

کلیات

۲۳۵

هر دم بدعاک جاہ و کمین	آمین گوید چو مرغ آیین
تا ریخ عطیه اش بر آید تقدیم سلام ماه و خورشید	بجای لفظ سلام بجای دعای است تقدیم سلام ماه و خورشید
تا ریخ وفات احمدی خانم	
احمدی خانم ازین دار فکاد سفر با لقب غیب گفت که دواع ختر	و ختر خواجہ فردوس مکان صدر الدین خواستم صورت تا ریخ وفاتش بدو لفظ
تا ریخ تیاری سند رکھاٹ	
<p>شانی اونیت در جو و سخاوت نہا ۲۲۵</p> <p>شد ز علمش قابلیت در زمانہ نامدار ۲۹۶</p> <p>خوش بنا کرد این مکان جانفزا و ہتوا ۶۰۰</p> <p>ثبت کن بر صفحہ صبح دید بھیا برار ۳۴۴</p> <p>چند ایزد را کہ با او فیض یافت گشت یار ۱۹۰۸</p> <p>بہر سمت جملہ ربانی لفظ بجا کشید ان و با ۱۹۰۰</p> <p>گر بود از ہر دو مصرع و زنگاو ہوشیار ۱۹۰۰</p> <p>سنت ہم علیکو از مصرع شانی بر آرد ۱۹۰۰</p> <p>پس کنی تکرار عشرات و تاتش را سہ بار ۱۹۰۰</p> <p>بر احادش گرد و افزائی نہ بجزی شہا ۱۹۰۰</p>	<p>ہاتم دوران و حید العصر سند لال آنکہ ۲۲۵</p> <p>بچہ گفتار و سخن سنج و معانی آفرین ۳۲۱</p> <p>تا بہ شکر از پی نام و ثواب عاقبت ۶۰۰</p> <p>خامہ را گفتم کہ تا ریخش چو خورشید ۳۴۴</p> <p>بہی انسا جوی بہ پیما فوق خود کہ ۱۹۰۸</p> <p>گفت سند رکھاٹ بسن سیا و جاشین ہجید ۱۹۰۰</p> <p>حرف اول لفظ آخر تا بہ شعر چچین ۱۹۰۰</p> <p>بجزی و فصلی شود از مصرع اول عینا ۱۹۰۰</p> <p>در گیری صرف لفظ رکھاٹ را اندر حسا ۱۹۰۰</p> <p>کر کی زان کم کنی فصلی شود صورت ۱۹۰۰</p>
اہل دانش گر بغور فکر در یاد بشہید ہشت تا ریخ از ہمن یک قطعہ کردا	

بہ سید ناصر علی خان بہادر ذوالقدر

این ساعت سعد و نیک منظر
 دورش بکسلست ابناز
 از پر و چو صبح بختندش
 از تاب جبال خویش تپا
 در شیشه پر می نهفت نگر
 گویا کی و بے زبانیش بین
 گرد و شب و روز بی کم و بیش
 زنجیر سپا و حلقه در گوش
 سم بانفیس روان روانست
 در کوک شدن بساز بلبل
 پیوسته بدگر شافلست این
 موے مژده بتان چرفن
 سنجید که صانع نکتہ دانست
 یعنی ہنرمی کورٹ بہادر
 در جائزہ وفا سے شایان
 آورده زلندن ارمنی
 ناصر علی آنکہ در فضائل
 این ساعت خوش مبارکش باد

ہر ہفتہ او اس ہفت ہفتہ
 گرداب ہرج گشتہ و مساز
 در قالب مسر ریختندش
 خود شعلہ آتش ست و سیاب
 مے رقص و نغمہ مید ہر
 خاموشی و نغمہ خوانیش بین
 چون دائرہ گرد نقطہ خویش
 در خانہ تقسیم و خانہ بردوش
 هم جمع کار کار و راست
 گرم ست و لے بہ پردہ گل
 یک بخت طبع گردلست این
 سر بر خط او نمود چو سوزن
 بخشیدہ حاکم زمانست
 از حجب گرم گران بہادر
 شاید اقتدا سے اقران
 از بہ اسیر نکتہ دانے
 فردست و دقیقہ سنج کامل
 ہر ساعت از سخن کند یاد

تا بران سز زین بیاس ادب خامه بهر دعای میغفر تش یا آله بحق حب حسین یا آله بخله جالش ده	نه فتد پاسے پہنچ کس نے عباد از ره صدق دل زبان کشاد روحش از رحمت تو باشد شاد با بنی و آله الامجاد
--	---

بهر تصریح حال او این نظم یا دگار از شهید محزون باد

قطعه تاریخ وفات مولا بخش تاجر

تاجر خوشفصال مولا بخش رخت بر لبست سوے دار بقا	آشنای زمانه نیک نهاد زین تجارت سرے بی بنیاد
--	--

بالتف غیب گفت تاریخش که به جنت مقیم شد دل شاد
--

قطعه تاریخ ولادت صاحبزاده نواب میر سعید عالم خان بہاؤ

باسعید عالم فیاض عالم کز سما حق عطا فرمود فرزند عزیز دار حیند تتمیت صد سپهرین بالید بز خود زین نشاط سال تاریخ ولادت اختر اوج عطا	او نمیدارد نظیر خویش بر روزین ماه طلعت ماه سپهرمه لقاؤ منین قلب پر پیرو جو ان شد در جهان گزین زور رقم بر صفحہ دل کلک معنی آفرین
---	--

فکر تاریخ ذکر کردم سر و ش غیب گفت نور بہار عمر فرزند سعید لعل المین
--

تاریخ عطا شدن ساعت از پیشگاہ کورٹ صاحب بہاؤ در گذشتہ

<p>بود ویکتا بعالم ایجاد زمین پنجمی سرے بے بنیاد سال رحلت شمرده وار پیدا جان ز تنہا بوده و جان داد بر فلک فت شیون و فریاد رفتہ لذات زندگے بر باد او ز قید نعم جهان آزاد او ہمہ شاد و ماہمہ ناشاد کہ تنم رزق خاک ہند مباد برساند خزیرے از اولاد ہر یک سالہ مدت و میعاد مہر گوئے کہ بر زمین افتاد ہم در انجا گذشت از تعداد تا کمند انچہ کردہ بود ارشاد خبیر واد از چین روداد رخصت نعلن اتفاق افتاد رفتہ تا بولش از برہ بغداد چون پدر اہل بہت و جواد کہ ادب گاہ مردمان ماناد</p>	<p>آنکہ در بہت و سخا و کرم ہر رخت حیات خود بر بست نو و دو و یک ہزار و دو صد گوشتا رنج عاشق سوال از ہجوم غموم مویہ گران دوستان را زداع رحلت او ما مقید جلقہ ماتم ما ہمہ پر خردش و او خاموش بود در زندگے وصیت او لاش من سوکے کر بلا شریف لاشہ او سپردہ شد بزین شد بویرانہ گنج عیش بہان یازدہ ماہ و سیڑ و ہ روزش آخر از مدفنش بر آوردند نو و دو و یک ہزار و دو صد پس بیوہ خمیس و ماہ صیام الغرض سوکے کر بلاے شریف نعلت او ابوالمحسن کہ بود لوح سنگی بنا و بر مدفن</p>
---	--

۳۳۲

از قضا مردن آرزو ناکرد چه سزایز و چه از مریدانش قدسیان نیند مویه گر بودند شرح این درد و داغ خامه من کز غمش حشر شد با وفات او سال تاریخ رحلتش معصبت	هر که دید آن جنازه با تکمین همه از درد و دریش عملین مو پریشان لبان اهل زمین نتواند نوشت بهش ازین آسمان برسد کهین و مهین از دل پر تعب شهید در حوزین
---	---

گفت تا گفت که بے سرو پا شد
کرم و فضل و هم شریعت دین
۱۲۹۰

دیگر

جنید زمان شبلی عهد خویش بهار از گلستان او مستفیض شب در روز بر فقر خود می شنیدند جهان را بهشت و بیایع بهشت بنامش سلام رسول کریم دم فسر سال و فالتش مجیب	تقی علی مرشد اهل دین گل از خرمن قبض او خوشه چین هزار آفرین از جهان آفرین رسید به ابرار شد نه نشین رسایند از سدره روح الامین رسید این ندا کای شهید حوزین
---	--

سز و گریه بی بت تاریخ او

جنید آمده در بهشت برین
۱۲۹۰

قطعه تاریخ مشعر بیان وفات نواب مظفر حسین خان حوم چون مظفر حسین خان حوم	صاحب علم و سلم و نیک نهاد
---	---------------------------

<p>جستم ز سر و دش سال تاریخ فرمود و لطیف بزرگان</p>	
<p>ویک</p>	
<p>تا کلاک حبیب طالبان ارشاد تاریخ سر و دش غیب گفت که بگو</p>	<p>بنوشت صحیفه صحیح الاسناد سیر مایه بکر میت حبیب الاورد</p>
<p>تاریخ وفات مولوی تقی علی مبرور</p>	
<p>پیر کمال تقی علی ولی عالم با عمل یگانه عصر یادگار کمال جد و پدر با همه بے همه سر برود وطن اندر سفر سفر وطن انجمن راز خلوتش ز نیت جسد عمر شریف او بجهان از خدا دانه و خدا بینی خوانم از شمع کمالش رخت بر لبست ناگهان ز جهان باعمل و سبب بعزت جاہ گر بخوانم که بود مهر سپهر زره در شمسار باشد آن</p>	<p>سبب در نهان اهل تقین در اصول و فروع شرح متین افتخار اکابر پیشین جسد اوقات را بطرز بهین شغل او بود با صفات گزین خلوتش را در انجمن تزیین صرف شد در هدایت و تلقین بود در اعتکاف و عرش برین در گنج با سمان و زمین بهر گاشت باغ عبایین گشته اندر بهشت صدرین در بد آنم که بود در شمعین قطره از جبار باشد این</p>

قول رضوان که شنیدم همه تاریخش بود
اول انعام گذر گاتان نعیم

دیگر

شیخ عالی نسب انعام ام
آنکه در وصف نکوئی بجهان
رخت بر بست سوے ملک بقا
آه از رحمت آن معدن فیض
سال تا سیج و فاش حتم
نیک خوینک روش نیک نهاد
مشکل او مادر گیتی کم زاد
زین گذرگاه فنا بے بنیاد
کوہ غم بر سر اجاب فتاد
تا باند عبس نریزش یاد

بالفی از سر انعام بکفت
دائما خلد بر این بجایش باز

تاریخ کتاب حبیب الاورد

تالیف حبیب اهل معنی است
حفظش همه حرز جان عشاق
آئینه رونما سے دین است
مصباح رموز حسن پیدا
هر حرف بنور حق پرست
هر نقطه جبلو آتجبل
هر سطر چو موج در تسلسل
تا شد قلم مؤلف او
این نسخه در سنه ۱۲۸۵ هجری
در دوش همه در دست در مان
گنجینه راز با سے ایمان
مفتاح کنوز ستر نهان
روشنگر اختصار در نشان
تا بند بر آفتاب تابان
حمیازه فزاسے بحر عمان
در دامن صغیر گوهر افشان

مکملات شمسیه
تاریخ
قبول
تاریخ
قبول

سروش غیب چه خوش گفت سال تبارش
ببین قبول مزارش شبک سیمین
۱۲۸۲

دیگر

در حضرت خواجہ مریدان
بجاده نشین اوید الله
از سیم و طلا چه خوش بنا کرد

سرخیل مقدر بان خلاق
سر مایه علم و علم و اخلاق
نه بینده در و خطیره و طاق

تاریخ بنای آن سروش
گفت که در فیوض آفاق

دیگر

اسی که تاریخ عمده مے جوئی
عشر اش دو چند کن اول
بعد از ان کن دو حصه حادش
انچه از پس نوشته نصفش

من ز جامی نشان دهم که بر آره
رقم بهشت تسلیم بسیار
هر دو راقبل و بعد آن بنگار
یک الف باشد آن در آخر آره

خبر بخشد از مات و الوف
این دو نقش پسین بسیار

تاریخ وفات مولوی انعام الله

شیخ فرخنده لقب مولوی انعام الله
فخر اعیان سلف شمع بهستان شرف
گشت با اهل خیابان با گل گلشت بهشت

خوش خصالی که عدلش جهان بود حکیم
یادگار اب اجد و کریم ابن کریم
تا بروحی که رسد مرده بر تقدیم

از وفاتش چشم اهل نظر	تیره گردید آسمان وز زمین
بالت غیب گفت تاریخش	زنده دل با دور بهشت برین
قطع تاریخ	
تعمیر روضه حضرت شاه بنده نواز گیسو در از رحمت اعلیه	
در و حیطه بگرد مزار خواجه ما	که آستانه او دم زند ز عالم نور بنام سدید الله شاه عالیجاه زسیم ساده برنگ بیاض گردن خود
قلم رقم زده تاریخ سال	تعمیرش دام گل کنش از زمین تجلی طوبی
دیگر	
گردت برت پر نور خواجه که بود خلیفه اش که دید الله نام نامی او در و حیطه زسیم و طلا بنا فرمود	که ای در او خوشتر از شهناشاهی ز بسکه دارد از اسرار غیب آگاهی که بز فلک بودش و جو گذر گاهی
سر و دش غیب بفرمود سال	تعمیرش بین لطافت او صنعت بد الهی
دیگر	
جناب خواجه گیسو در از بنده نواز بگرد مرقد و الایه او زسیم و طلا بفخر پایید الله میتوان بوسید	که هست سماک رش آبروی خاک برین نگر خطیره رشاک نگار خانه چمن که دست قدرت او در نیجه است طرح گرتین

<p>آتشکارانش از مشرق تا مغرب زمین از غمخش ماتم سرانند هر دل نندو گهین نور از روشن بین میرفت تا عرش برین آفتاب و لیا پنهان شده زیر زمین</p>	<p>نورات پاکش بود نور شیدی که از فیضان کرد جلالت نجهان تا بر گلگشت جان بر زمین جنت بهتقبال می آید عرش سال تاریخ وفات او سرورین</p>
--	--

قطعه تاریخ دیوان نادر

<p>کار فرما شده که در پیش زبانه قاصد است مولس جان سخن زیبا کلام نادر است</p>	<p>نادر یکتا پی ترتیب دیوانی دیگر گفت با تلف در نگاهم فخره تاریخ آن</p>
--	---

دیگر

ششم بته کن ز راه نادر تکرار - چون قند و کلاب
دل و الفش بد آنکه هشت بست و چهار - از روی حساب
پنجاه استان ز لون نادر تاریخ - از بهر کتاب
گفتم ز تخلص مصنف بکار - نیکو در یاب

قطعه تاریخ انتقال والد منشی محمد الطهر صاحب

<p>زاهد و عارف حقیقت بین کامل و متقی و حسامی دین بهر گلگشت باغ علیین همه چون نام خود پیستوده ترین الطهر و الطهر اند در حسین بود هشتاد سال گوشه گزین</p>	<p>آن سطر که بود طالب حق حافظ و حاجی و فقیه و فقیه رخت بر لبست چون ز دار فنا چاره فرزند یا دگار گذارشت بس مطهر محسوب اند بخلق زهد اورا آنکه که در همه حال</p>
---	---

رباعی

در روز چشم خلق پنهان شد - حسرت اندوز	هر شرم بود شب زان باشد - بگریه و
و محفل صدیق سر جان شد - در هر شب و روز	این شمع چو ماه تاباروشن - بنی فاکر لکن

قطعه تاریخ وفات امرا و خاتم

زین جهان زخت حیات ستعار گل پیچید و بر دانه و لسان ترا پر درید او را چو دل اندر کنا نقش غم بر لوحه دل یادگار هاس پامال خزانے شد به با	بست چون امرا و خانم ناگهان نونهای کز گلستان مراد مادرش بی چاره فرزندش شد از قضا او هم مانند و ماند ازو خامه تاریخش بخون دل نوشت
--	---

دیگر

بنگ در وقت سه هفت نگار از پئے صفر بود آینه دار دو صد از هند سه دو بنپار که همان یک بعیان ست هزار بے تکلف بود از روی شما	اول و آخر لفظ امرا و نقطه فاکه هفت ست عیان حاصل هر دو الف با ز تویس پس ز خانم الف دیگر گیر سال تاریخ و فاش پیدا
---	---

قطعه تاریخ وفات حکیم نورالدین مغفور

سر و باغ مرغنی امقبول رب العالمین عالم والا حسب گنجینه علم الیقین آن مسیح روح پرور خضر معنی آفرین	مرشد آفاق نورالدین حبیب مصطفی سید عالی نسب آینه انوار حق آن طبیب خسته حالان چاره بیچارگان
---	---

له باغی	
بخشندش و وزیر با خلق مراد دائماً با دایم حق حیدر آباد	در ملک کن که هست فرخ میناد ملکه که بنام حیدر آباد بود
ایضاً	
لطف و کرمش که ز کارم بگذرد در خلق است حاتم باشد خوشنود و سبوح و طاهر	آنکس که عنایتش اعانت نمود در زاد سفر ایتم بر سل بحق آل امجاد و منار الملک
قطعات	
پروانه را که سوزان در وصل من چرایی نی تا وصل در من فی طاقت جدائی	در بزمگاه مولد میگفت شمع مشب گفتا که چاره خود جز ترک جان نه بینم
ایضاً	
کز غم عشق سار پا سوزد کاین چنین سوز و دهن سوزد	شمع در مجلس میلا و شریف هست تعلیم بر اے دل ما
ایضاً	
هر شمع که می شود فروزان نارست چشم تیره روزان	در مجلس مولد همیشه نورست بدید نامه عشاق
ایضاً	
که چرا با فغان نه و ساز ایچو فرمود بلبل شیراز بر نیاید ز کشتگان آواز	شب ز پروانه شمع می پرسید گفت پروانه بشنوا می جانان ماشتان کشتگان معشوق اند

میسوزد و خود ز دست داغ دل نیش | اهم صورت انگشت و هم انگشت تمام است

ایضا در نعت

بیا در مجلسستان که رشک گلشن است ^{شب} | در عشرت گل بدان کن که خرمین ^{شب} این
تجلی گل کند از محفل میلاد ^{شب} | تماشا کن که شمع طور آنجا روشن است ^{شب}

ایضا در نعت

در مجلس میلاد شبه عرش سپاه | زینده بود قیام شمع ست گواه
انکار دوران و سوسه شیطانی است | لا حول و لا قوة الا بالله

ایضا در نعت

این شمع کفیل تازه کافور است | شینش همه بنشین شمع طور است
میش به شیم رشک زلف حور است | عینش همه عین نور چشم نور است

ایضا در نعت

کافور اگر چه فخر جان شمع است | سر گرم که از استخوان شمع است
بر خویش ز کاستن بیالدهم ^{شب} | گل کرده بهار از خزان شمع است

ایضا در نعت

آتش ز جان جان تن بیان شمع است | خون گرمی دل بدستان شمع است
در مجلس نواب محی الدوله | افسانه نعت بر زبان شمع است

رباعیات دعائیه

ایقلم و کن که هست دار الاسلام | از شاه و وزیر خوش گزفته است نظام
یا ختم رسل هر دو سلامت باشند | در ملک بحق آل و اصحاب کرام

پروردگار آغوش نبی را گشتند	شمع حرم لم یزلی را گشتند
نور دل مرتضیٰ علی را گشتند	گردن خراب خانه دلہارا

ایضا در نعت

وزحای تو گشت حب توحید عیان	باقامت چون الف رسید بجهان
چون موسیٰ کمربودیم ست نہان	احمد احدست پیش از باب نظر

ایضا در نعت

در مجلس جان و دل شررا اندوزند	آنانکہ بدافع عشق جانان سوزند
در مجلس میلاد نبی افسر روزند	کافور ز صبح سے ستانند کہ شمع

ایضا در نعت

سرگرم ادا شود بر احوت طلبی	ہر شمع کہ در مجلس میلاد نبی
فانوس بگوید کہ مکن بے ادبی	پر و آنہ چو پرزند بگرد سراو

ایضا در نعت

تا بادل بیدلان پیوندد شمع	در محفل میلاد کہ بے شمع
می سوزد و میگردد می خندد شمع	از سوز و غم فراق و از عیش وصال

ایضا در نعت

از داغ جگر شعلہ بدل در زودہ است	این شمع کہ دامن بگر بر زودہ است
کیسگر گل افخار بر سر زودہ است	در مجلس میلاد نبی ز آتش عشق

ایضا در نعت

در محفل مولد ز سر جان بر خاست	این شمع کہ وقف آتش از سر تا پاست
-------------------------------	----------------------------------

گفتم ای خانه برانداز بت ان کشیر	آنچه خواهی بکن اینک منم و این شمشیر
هر چه در جوش خون گفته ام از راه حکمت	بروشش و بسکه بدل الفت ویرینه تو
در نه معشوق دگر لائق دیدار کجاست	آنچه در شورش دل سرزند از سینه رو است
از رخ شمع گداز دل بردانده است	ربط هم در دل عاشق و معشوق سزا است
صورت گل ز کجا شورش پوانه کجا	خواهش گل ز بر آردن بلبل زیباست
عشق بیگانه کجا و من و یوانه کجا	همچنان در غم تو خسته شدم خوار شدم
باز دیوانه آن طره طهار شدم	باز در عشق تو رسوا سر بازار شدم
باز آشفته شدم باز گنگار شدم	پیش ازین حال آن از گفتن شاید
بد بلائی هست غم عشق نهفتن شاید	رباعی در نعت
این حمد که وضع شد بر سه مبعود	بوده است از ان اسم محمد مصدود
تالاب در حلاوتش بگر چسپید	میم دگر از جمال مطسلق افزود
ایضا در بیان شهادت حضرت امام حسین	

بجز

<p>من با دست لقا بخیر از جنح وزین نشیندم نشیندم که چه می گوید این</p>	
<p>این چو دریافت که تاثیر نه بخشد این علم گر بگیرد که از سنگ بر آمد ششم یاد میکرد و بعد زاری و الحاح قسم</p>	<p>بهین وضع به برای او میر قسم تا برین شعله پی دود ز نذ آب کرم از پی آنکه شود رفع تنایع با هم</p>
<p>بجز داری مجنون و شرر باره او نفسون سازی لیل و ستیگاری او</p>	
<p>بجز اتری یوسف بره کنش بطلبگاری شیرین و ذریه اش بغم بلبل و بیچارگی و انفاسش</p>	<p>به تمنای ز لیل و غم نهایش بجز کادی فرما و دلبازی باش بگل و آب وان و چمن بستش</p>
<p>به شرر باری سیم و سگر پر و اند بجز داری همیشه رودل دیوانه</p>	
<p>بدل داغ اسیران نفس بے سرو پا به بیتمان لول از وطن خویش جدا بشهادت جگر افکار ز خود بے پروا</p>	<p>بسر آبله پایان بسیاران بلا بغم دور و غریبان ره جور و جفا به ذبیحانم خنجر تسلیم و رضا</p>
<p>که مزاجیر تو کس تو کس و عجز نیست بجز تو با هیچ کسی هم سر و کار نیست</p>	
<p>عشقم افشا در زرد غضب آب تشویر شد و گریه باره بی پای من مجنون زخمیر</p>	<p>تا باین عجز شد آماده عذر تقصیر بسکه شد چندان و سلسله این تقصیر</p>

توبه خشک خودت کنی از آب دمان	
سر دهمم گرز قلم زمرزمه وصف نرسین آنچه او یافته از حسن داد او تکلیفین گر نگاه تو فدی بر کف پاپس رنگین	توپس پشت بخاری که نه می صورت این خورد در خلدنی یابد و انسان بزین زرد گرد درخ گلگون که ندیدیم چنین
کف افسوس بالی که حساسی بودم رشک سازی که من این با تقایب بودم	
با چنین حسن شمال که در آمد به بیان گفت بر خیز بگفتیم که بدهر نه مخوان نگه کرد و بخندید و بفرمود که مان	روز آمد بسبر من که به تن آن مد جان عهد بستیم که و گردل ندیم با خوبان رفتیم از خویش و بگفتیم که ولم رفت چنان
چه کسی یکم نگاهت برد از جان مان صبر و هوش خرد و طاقت ایمان من	
غرض از دیدن آن آفت دین ایمان سفت سایه شدم در پیش رشید روان میدرخ که ز دام تو بر دل حسبت چنان	نی دل زار بجای مانده و فی تاب و توان دید می آخر که مرا می برد آن آفت جان توپس پشت بعد حسرت و حرمان گریان
دل آلوده حسرت که چه کردم ایوا نگهت گم اشارت که شهید با نانا	
من با دمیروم این بعد الحاح و بکا اینقدر سنگدلی از تو نشاید صلا گر چه آرزو شده استی یک چشم بر در حنا	زار میگفت که ای عاشق زار و شهید فرض کردم که ز من تو جانشد بظنا پس و ت ندیدند و که گزاری تنها

در دماغش صفت برگ گل تازه زبان گیرمش در هوشش با آن شوق نهان چاه بعبق کجاست عوطه ز ندعوه زنان	که فراموش کنی از عجم آن نطق و بیان کباب گرد بدمانت ز سر لذت آن نتوان کرد زین لبت براس آسان
---	--

رسد از سینب فن آنقدر آسینت بل
که گفت یکدم از ان عافیت جان نشکل

صورت حرف تکلم که رسد بر لب او تو باین حسن اکت زرسی یک موی شود از دیدن آن قبه پستان نکو	میتوان دید که نیست نمایان ز گلو بشکند ساعد او حسن خیرت از بازو اضطرابی که دل تو پلید اندر پهلوی
--	---

کنم از دست خود آن کام دل خود حاصل
که تو بر سینب زنی دست ز بتیابی دل

شکم او بصفای غیرت آینه حور ناف او چشمه شیرین تر از آب رخ حور در خیال کمرش هم تو گر دو معنه دور	عکس سپان به نمود آمده چون قبه نور غرق کرد آب عرق شور حجاب موفور لاجرم کم کنی از غصه خود را مجبور
--	--

خس مخار از ره وحشت به چاچینی لبس
از پریشان نظری دست بخل بنی لبس

دگر چیزی که تو دانی دو دم داند لبس اندین حال چنان صبر نگه دار کوس من و او شیر و شکر هر دو هوا خواهد لبس	نتوان کرد که تنگی کدورت راه نفس که بیکجا نتوان داشت کسی شعله لبس در دولت سر زنش میدهد مانند لبس
---	---

ساق در ساق و آرمیم در زبان بدان

دلبری زاننده با قامت جادو و دل ناز نگمش عین بلبل باشد و سدر مایه ناز سرخ گل رنگ که گردیده برو ساز باز	که قدرت بر قدش سجده نماید بر نیان نگمش از صفت سرمد دهد سوز و گداز رنگ از چهره رنگین تو گوی و پروا
---	---

گردش چشم بود ساغر میخوارانش چشم مستان تو هر لحظه بلا گردانش	
--	--

گر ز صورتش آینه حیرت نهی تو عرق چهره او آب پشیمان تو غره ناصیدارش موجب حیرت تو	زلف پیمان همه آشوب پریشانی تو شوخ و فتنه او خجالت و نادانی تو گفتگویش بر وقت رجز لحنی تو
--	--

گر بر رفتار کند میل او بالایش صفت زلف فتنه عشوه تو بر پایش	
---	--

ابروش که ز غم عشقتش مبرنوخم باشد صید تیر مژه اش طائر جانم باشد خال رخسار که غارتگر عالم باشد	بهر من عید برای تو محرم باشد تشری در رگ جانبت زمهرین غم باشد مردم چشم ترا جامه ماتم باشد
--	--

نور در جلو که ز پیشانی او تابینه بینی اش بینی و از شرم سر پابینه	
---	--

قتل عاشق به از اعجاز میسجائی تو گر ز ند طعنه برین منزه پیرائے تو پیش لعلش ز زنده دم لب گویائی تو	بظرافت مهر الزام بزبیا کے تو فانش در بزم شود موجب رسوائے تو دندش تنگ کند جامه بر عنائے تو
--	---

سکته ندان که تو بوشه که بر نپدا صورتش میند ندان بگر افشار	
--	--

آخرای عهد تنگدل تبودادون تا چند دید عشق بر کو تو کشادون تا چند زار نالیدن و بر خاک فتادون تا چند	بر رهت نقش قدم وار فتادون تا چند چون گدا بر سر راه تو ستادون تا چند سنگ بر سینه رنجور نهادون تا چند
--	---

و امن عشق ز محسن تو فشانم روزی
دل رنجور ز تو باز ستانم روزی

طبع نازک ز نرسند پس ازین صبر در فنا اشتیاق تو نماز دست بجانم همسلا جای تنگست که معشوق بگویند ترا	می رسد از تو دلم همچو غزال عین کی کند خواهش پر و کچنین بچ پروا عاریم آیم از دیدن رویت بخدا
--	--

بعد ازین هیچ خیال تنگ و بجز تنگم
گر درت قبسه شود سجده بانسو تنگم

تو مرا ای کینه خسته و مجبور چنان چه خطا شد که دل خود بوداوم از آن تا بگویم همه کوچ و بازار که مان	که کسی بیز تو معشوق نیامم بجهان قدر این گوهر ارزنده ندانم تو بد آن می فروشم دل سودا زده را بس از آن
---	---

بر دل من همه خوبان جهان گرد آیند
هدگر میل خریداری آن ز ما نید

یکی از بهر خریداری آن عشوه زبوش یکمی استاده شود خنده ز زبان دوش بدوش یکی از ساغر مل گرم نوالی که نبوش	و گران ناپی وصل کشاید آغوش و گران شرم بند دیده نگاهای خاموش و گران زولو که محسن خدا داد بچوش
---	--

من حیران بیان همه در حیرت
که بدست که فروم بچنین از آن

<p>صحبت باغ گل میکشی لیس و نه می نیاسو دل و دیده ز دیدن نه چه بلا شد که کنون نیست خیال من زار</p>	<p>رفته از خاطر تو لذت آن بوس و کنا لب بلب سینه بسینه من تو محو خمار چیت آخربسب خو اهنش بزم اغیا</p>
<p>یا بان شورش الفت که نباشد چندان یا باین بے تکلیها که ندارد پایان</p>	
<p>دامن از خاک من خسته کشیدن نسزد باده در صحبت اغیار چشیدن نسزد از من عاشق دل واده بریدن نسزد</p>	<p>جان من از من دل واده رسیدن نسزد بی جابانه بهر بزم رسیدن نسزد کلام از لب هر سفله شنیدن نسزد</p>
<p>گر همانست خیال من دیوانه ترا از براس چه بود خواهش بگیا نه ترا</p>	
<p>مثل بگیا نه بد نیگو نه نمی شاید لایب بید زنده و قدر خود افزاید از من خسته تر اشرم نمی آید</p>	<p>بر من ار چنین جور نمی باید دشمنم پرده ز رخسار تو بکشاید لب خود بر لب میخوار تو می ساید</p>
<p>کز بزم رفتی و باغچه شسته آخر عهد و پیمان که بمن بود شکسته آخر</p>	
<p>نیاک دریا که این جور و جفاناز سیاست تو ندانی که چنین شوکت حسنت از سیاست که ترا میل و فانیست عم عشق کراست</p>	<p>آخر این رسم و آدا که تو داری ز کجاست چشم پوشی ز من خسته جگر عین خطاست پس چنین نخوت و پندار سر اسر بجاست</p>
<p>هیچ غم نیست که خوبان گریه بارند</p>	<p>قصه کوتاه که یاران تو گریه بارند</p>

یا دایام که بیمار تو من بودم و بس	یا دایام که در کار تو من بودم و بس
یا دروزیکه طلبکار تو من بودم و بس	یا دروزیکه خریدار تو من بودم و بس
مونس و همدم و مخموز تو من بودم و بس	کشته حشرت دیدار تو من بودم و بس
<p>دور ز ما نیکه چنین گرمی با زار نبود جز من خسته تر از بچکسے یا ر نبود</p>	
پیش ازین با و گران کار نبود دست ترا	میل خاطر سومی انخیا ر نبود دست ترا
دل بهمیر و جفا کار نبود دست ترا	چشم خون ریز و دل آزار نبود دست ترا
سر آزار من زار نبود دست ترا	انچنین جو رسز او ا ر نبود دست ترا
<p>که دل از من بی ویا بر قیبان باشی هر قسام همه جا بزده و امان باشی</p>	
پیش ازین مهر و وفا بود میان من و تو	روشن صدق و صفا بود میان من و تو
خنده و گریه رو بود میان من و تو	هر چه بود دست رضا بود میان من و تو
دخبل انخیا ر چرا بود میان من و تو	من و تو نیز کجا بود میان من و تو
<p>یا ر انخیا ر نبود می و بمن کار تو بود خود بضر ما که بجز من که خریدار تو بود</p>	
زینت کوی تو شد داغ جبین سالی من	فتنه آموخته چشم تو ز گو یائی من
زینت عنانی تو گشت درد انانی من	صورت تو شده آئینه یکتائی من
شوکت حسن تو افز و وز شیدا کی من	شهرتی یافتی از شهره رسوائی من
اخلاق میگفت بمر کوبه حسن این را	که غلانی ز همین بر دول ایمان را

کار باغمنزه خوبان بجا کار بنداشت نخنه سان در رنگ جان ز نشن خا زنداشت	خبر از درد و اسیران ل افکار زنداشت بمهر بلبیل بهوس دیدن گلزار زنداشت
سو ختم سو ختم امر و ز چه گویم چکنم مرگ از دست تو ای عشق نجویم چکنم	
بسکه آزرده ام آزرده ام از جان مرو سینه سازم بدون ناوک مژگان مرو	میروم میروم از شهر غریبان مرو کشم از دست خود آن گوشه و آنان مرو
یا دل شیفته را باز ستانم از دو یا غلط میشو د این عشق و گمانم از دو	
دل بر آشفست ز گفتار من عاشق زار موکشان بر دم اسومی نگار عیب	که نزید کله از غیبت جانان ز نهار گفت لبم انداگر هست محال گفتار نه بلب و شکایت نه بدل صبر و قرار
صفت پیکر تصویر ز حیرت خاموش لیکن از غصه دل من بی شکوه بوش	
چون مرا دید بفرمود که بیایست جان بکفت آند ه چاره خریدار کیست	طلب از چهره حیان ست طلبکار کیست بگینه سوخته حسرت دیدار کیست گفتش چند پرسیدی که گرفتار کیست
من همانم که ترا د لبر عنای کردم خویش را بر رخ زیبای تو میشدای کردم	

عرض این خانه براند از اسیران بلا از خیال رخ زیبای تبار عشا

خوشی تن راهبدم رشک پر می خانه کند
تا مر اشفته دواله و دیوانه کند

گاه شیدا شده بر عارض نیکوی کس
گاه بسبل شده از خنجر بروی کس
که اسیر آمده در حلقه گیسوی کس
گاه ز صحت کشد از زنگس جادوی کس
از جفا میکشدم گاه به پهلوی کس
گاه خواهد ز نسیم سحر می بوی کس

گویدم گاه کزین کوچه تنخواهم فتن
تا نه بینم رخ زیبای نگار پرفتن

چه نگاری بت زین کره عیار
دلبری تند مزاجی صنم مکار
ترک جادو نظری سیمبره دلدار
موشی کج کلپی شوخی و خوش گفتار
رهزن دشمن جانی و جهان آدر
گلرخی شمع جالی و جفا کردار

ناگهان آمد دول بر دونهان شد آخر
جان پس اوصفت گرد روان شد آخر

تا بنودست مرا بر رخ او میل نگاه
تا فریم و هزل برد از چشم سیاه
نه چنین حسن او ابو نایعنت و جاه
بر ره می آمد و میرفت بهر شام و بگاه
عهد می بست بمن اینک شهید او الله
تو بهر جا که روی با تو بانم همراه

شمع سان روشنی خانه ویرانم بود
سراغیار بنید اشت و مهانم بود

نخاک بزم کردل من اینکار نداشت
جز غم خویش نم آن بت عیار نداشت

<p>جان بلب آده از دوست جفا کار اول صرف شد عمر عزیزم بر پرستاری دل کیست خبر مرگ که آید پی غمخواری دل</p>	<p>دوستان سخت بجان دم از زار اول تو انم که کنم چاره بیماری دل پیش ازین چند کشم نخ گر قاری دل</p>
<p>من ازین خانه براند از بجان آده ام زین شرر همچو سپندی لبغان آده ام</p>	
<p>بلس زگرستان شد و بیمارم ساخت بسمل تیغ نگه گشته و خونبارم ساخت در شب وصل بخواب مد و بیدارم ساخت</p>	<p>گاه و زلف تبان برود و گرفتارم ساخت هر تیر با گشت دل افکارم ساخت روز به جوان شده دیوانه و همیشارم ساخت</p>
<p>بامن دلشده صد نردوغا می بازو رخنه در کار من شیفته سے اندازو</p>	
<p>گه سومی باغ برد گاه بسوسه دریا ساعتی نیست قرارش که نشیند کجا</p>	<p>این تنک حوصله از وحشت هر روزه مرا تا نه بیند رخ زریا می کسی صبح و سارا</p>

ترخم از طرب آغساز گردید
 که اسے در جلوہ گاہ آفریش
 نمک اندر کلام آوردہ تو
 نہ تنها از تو در گل رنگ گنج
 توئی در ملک معنی کار فرما
 بذاتت نسبتے رانستے نیست
 مریض شوق اشعارت شفائے
 میسے کشتہ تیغ ادایت
 کمھوری از ظہور جلوہ خویش
 کجا باشہ نظیرے تو نظیرے
 حنین از تو بود باشادمانے
 توئی از موقف ہر عالم وقف
 شہید از خرمن تو خوشہ چین بست
 بگارش ہائے نغمہ زخامہ تو

نفسا بر شیم این ساز گردید
 ز تو روشن چراغ چشم ہمیش
 ملاحظہ سائیک پروردہ تو
 چمن در غنچہ دل تنگ گنج
 نہ پیچید سر ز فرمان تو طغرا
 بر رفت بر تر از تو رفتے نیست
 ثنا خوان تو در حکمت شنائے
 حیاتے مردہ شوق ثنایت
 بہ پیش تو سرے انگندہ ڈریش
 ہمانا خویشتن را خود نظیرے
 چمن پیراے گلزار معانی
 کجا طے کرد واقف این موافق
 گر از انصاف می پرسی ہین بست
 عیان ست از سواد نامہ تو

و اس وقت

<p>بجز بے رونق حریفی نمی یافت که رشک را بر شک میتوان سوخت چو ایله اهل این امر مجال است هلاکے راجه گویم خود هلال است زمین بوس درش آمد سپرے اسیر از دامنش آزادی نخواهد به تاثیر و اثر هر دو گرد بست که دل دل میکند بیدل در دستش طراز پیکر هر دو کمال است جا بے هست از بجزش زلالے چکید از کلکش آب زندگانے فصیحی اجد آموزد چو طفلان به سجان مے فرستد ارمنانے بهار از طبع رنگینش چمن پوش سخن را از زبانش ناز بر ناز خیال خود شد م سوسیش دویدم زرنگ سخن پریدن دام کردم بکار آمد مرا از خوشیش رستن باو نزدیک شد باصفت دورے</p>	<p>ازو گر رونق رونق نمی یافت سخن از فکرش آن شوخی اندوت کلامش روکش سحر حلال است ز مهرش بدر در کسب کمال است نه تنها ذرّه راهت مرے ملول اندر غمخش شادی نخواهد سخن را خامه اش با نقش دوست چنان دل مے برد اندازستش کلامش یک قلم تصویر حال است تراکت بین که در نازک خیالے لطافت بین که در فکر معانے فصاحت بین که از وی در زبان بلاغت بین که طبعش از بیانے گل از رنگش برنگینی هم آغوش معانے از بیانش گشته ممت چو لطف باقی ادساقی شیندم سرخو را بر اہش گام کردم قدم از پیچودی بر پیش رفتن دلم تا کرد آہنگ حضورے</p>
---	---

نبوت نیست معنی آفرینی
 بگفت آنچه گفتی راست گفته
 ولیکن نغمه گوئی نعمتت
 در میخانه تا دیگر کشادند
 معانی پروران گشتند فانی
 کماش آنقدر شهرت گرفته
 چه دانم کز شنناخوانش گویم
 در باشش داد طرز خسروی داد
 ز دستش رتب نظم نظامی
 سز و پیش کلیم از خوشن بیلند
 نه تنها سه دو سالک بکوشش
 فغانی برورش استاد خاموش
 به پیش طرز گفتارش سانس
 کند از فیض او مطلب چنان گل
 بود در موکب جا و جلاش
 چه باشد پیش رایش راصاب
 سز و با نسیم گلستانش
 ز خوان نعمت او خان عالی
 زلالی میند او صاف بیانش

که بعد از مصطفی او دیگر نه بینی
 مسلسل گوهر انصاف سفنی
 که هر کس را بقدر قسمتت
 به باقی آنچه باقی بود دادند
 از دو باقیست اکنون خوشن بیانی
 که فردوسی سوس فردوس رفته
 مگر خاقان خاقانیش گویم
 کهن را خلعت حسن نومی داد
 ز کلکش شمع در جام جامی
 کلامش را غرور بر لب ترانے
 غنی محتاج آید روبروش
 ادب تعلیم فرمودش که محرومش
 نه بکشاید زبان جز بی زبانے
 که طالب طالبش آید ز آمل
 تجلی مشعل افروز از کاشش
 نمیکرد و طرف حاضر نه غائب
 بیک جو عطر عطار و دو کاشش
 ربا بد زک شیرین مقالے
 و حیرت آب گرد و در و پاشش

در آن شیشه ام بکشاے یک
 ز معنی باوه در پیا نه ام کن
 سخن سر گرم شوق از سینه خیزد
 زمی لبر تیه گردان ساغر من
 زمی پر نور کن پیا نه من
 زمی شو چهره پر داز بهار ان
 میم ده تا که از از سینه جوشد
 میم ده تا سخن ناز و ز نامم
 میم ده تا بدل اندیشه رقصه
 مراست دو عالم کن ازین می
 مصفا جو هر که کن بر آبش
 از ان می عقده سر بسته و کن
 از ان می تازه گردان آبرویم
 از ان می در تن من روح در دم
 بگفت کین شرابم در سبب نیست
 نباشد از بهارش تازه باغ
 حریفان باد ما خوردند و رفتند
 بگفتم سرد تر گفتم چن چن
 هنوز آن ابر رحمت در فشان است

در آب خشک من نیز آتش تر
 فرد غش را چراغ خامه ام کن
 ز کلکم شعله حل کرده بریزد
 که جوید خضر آب از کو شیره من
 که شمع جان شود پروانه من
 ز طبعم گل کند رنگ گلستان
 میم ده تا صفای آئینه جوشد
 میم ده تا فتنه عنقا بدامم
 میم ده تا پرمی در شیشه رقصه
 که همچون خون دو داند رگ و پی
 نه زید ساغی جز آفت لبش
 از ان دار و مملج در دما کن
 که آب رفته باز آید بجویم
 که دار و لیش بود در مان در دم
 نشانش در دیار محبت و جو نیست
 به بولیش تر نگردد و هر دمانه
 تهنی نمخا نساکر و ند و رفتند
 که آبی در میان می بار و این حرف
 ز بان از بهر گفتن مردمان است

سر و حدیقہ قدم صاحبِ فقی علی	
مالکِ روضہ دارم خسرو ہل اتی علی	
گشت سپہر نگیون ماتمی ابو تراب	زلزلہ بر زمین قناد لرزہ بجان قلاب
چون چکد برنگن اشک زویدہ سحاب	حیف کہ ناگمان گرفت بر رخ خوشتر نقاب
مہر بروج مکرمت شاہد مہ تقاع علی	
ماہ عروج منزلت شاہ خدانام علی	
رشتہ جام ہمتش غیرت آب سلبیل	شہرت عام نعمتش دعوت خاص خلیل
سدرہ نشین رعیش شہر عزم جبریل	گوشہ گزین خلوتش جلوہ خالق جمیل
نام خدا بنام او بچو خداست یا علی	
تا بخدا ہی خود رسید ہر کہ رسید تا علی	
دوش سر و ش غیب دان کرد بگوشم این دنیا	کامی چو شہید مینو اور غم دور مبتلا
حاجت ہر شے گدا میشود از علی روا	بہر خدا و مصطفیٰ بروز مرتضیٰ بیا
وقت دعا شود قضا تابع مرتضیٰ علی	
بہر حصول مدعا ہر کہ بگفت یا علی	
مثنوی کہ بر عنوان نامہ اسمی راجہ باقی بقلم آمد	
شبے فکرم سفر اندر وطن دشت	دل من خلوتی در انجمن دشت
ہوای آب آتش بگامے کرد	خمارش عرصہ بر جان تنگے کرد
زبی آبی بر دن از خانہ رستم	سوی میخانہ میتا بانہ رستم
بہ ساتی گفتسم سے جانانہ بزخیر	بجامم بادہ معنی فریاد

اکبر اسے نام و نشان بابا	راحت روح روان بابا
بروہ تاب و توان بابا	اسے قرار دل و جان بابا
اسے پسر زندہ گورم کر دے	رفتگی از دیدہ و گورم کر دے
دل برد و آمدہ در مان چہ کتم	بخیہ چاک گریبان چہ کتم
نہ شکیدہ دل سوزان چہ کتم	از غمت گزند ہم جان چہ کتم
اسے پسر زندہ گورم کر دے	رفتگی از دیدہ و گورم کر دے
پدر و مادر از اندوہ سپر	ہر دو کردند بیامد محشر
یک طرف نعرہ زن آمد مادر	کیطون گرم فغان گشت پدر
اسے پسر زندہ گورم کر دے	رفتگی از دیدہ و گورم کر دے
مسدس ربیان وفات حضرت امیر المومنین	
این چہ سحر بود کہ شد مہر فلک بر نہ سہر	ہمچو شفق ہی چکد خون جگر ز چشم تر
خضر رسید نوہ گر خلعت ماتمی ببر	گفت کہ وامصیبتا کرو ازین جهان سفر
حضرت مرتضیٰ علی نایب مصطفیٰ اعلیٰ	
مطہر کبریا علی سرور اولیائے علیٰ	
خنجہ قبای خود بجا کرد کہ دانمش کفن	للاہ بجا ک خون طہید گل برید پیرین
بیل از ایشان فتاد بر سر خاک ذرین	آہ بلک با ودان نخت کشید زمین چین

<p>نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر دست من گیر اے شہر روشن ضمیر</p>	
<p>الغیاث امی سید عالی جناب</p>	<p>الغیاث امی پیر پیران الغیاث</p>
<p>الغیاث امی شاہ جیلان الغیاث</p>	<p>الغیاث امی نوح طوفان الغیاث</p>
<p>نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر دست من گیر اے شہر روشن ضمیر</p>	
<p>الغیاث امی سید عالی جناب</p>	<p>الغیاث امی رہنمای شیخ و شباب</p>
<p>الغیاث امی مرشد راہ صواب</p>	<p>الغیاث امی خواجہ وحدت مآب</p>
<p>نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر دست من گیر اے شہر روشن ضمیر</p>	
<p>مسدس در بیان شہادت حضرت علی اکبر خلیفہ جناب سید الشہداء علیہما السلام</p>	
<p>پد راز بار عیش سے لرزید</p>	<p>بر خود از تاب الم سے چھپید</p>
<p>اشک از دیدہ ترے بارید</p>	<p>بر سر نعش پسر سے نالید</p>
<p>ای پسر زندہ بگورم کر دی رفتی از دیدہ و گورم کر دی</p>	
<p>بے تو خون شد بگرم داویلا</p>	<p>بے تو سنگت و سرم داویلا</p>
<p>بے تو شام و محرم داویلا</p>	<p>تیرہ شد در نظم داویلا</p>
<p>ای پسر زندہ بگورم کر دی</p>	<p>رفتی از دیدہ و گورم کر دی</p>

فی المشقبت

ای عیان نور خدا از روی تو	قبضه ایمان ما ابروی تو
ای نگاه پاکبازان سوے تو	ما تو ان افتادہ ام در کوے تو

نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر
دست من گیر ای شہ روشن ضمیر

اے فروغ شمع بزم انبیا	وے بہار بوستان اولیا
ای چراغ دو دمان مرتضیٰ	حسب کن بر من برے مصطفیٰ

نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر
دست من گیر ای شہ روشن ضمیر

آیت رحمت خد نیکی توئی تست	رایت وحدت قد و لجوی تست
بجدہ گاہ ماغریبان کوئی تست	بکیسان را تکیہ بر بازوی تست

نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر
دست من گیر ای شہ روشن ضمیر

گر روم بعد از فنا در زیر خاک	از عذاب قبر نبود پتج پاک
اندر ان وحشت سلسلے ہولناک	بزر بان را نخم بر نیسان نام پاک

نحوث الاعظم قطب عالم دستگیر
دست من گیر ای شہ روشن ضمیر

رحمے اے مندر شین مصطفیٰ	رحمے اے محبوب محبوب خدا
رحمے اے بلہاے ہر شاہ و گدا	رحمے اے مولا سے اہل اقتدا

از غمش جامه دریدند چون خوبان ب کعبه گردید سیه پوشش و فغان زد به تعب

حیف در چشم زدن صحبت یار آخر شد
روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد

اندرین واقعه زده ز جان گشت بلا بود پر و اندانه آن شمع شبستان جمال
سبب نگشین بود حضوری و وصال گفت اکنون جهان دستم هست مجال

حیف در چشم زدن صحبت یار آخر شد
روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد

کیطوف عاکشه آتش زوی زنانه بجان کیطوف فاطمه زهرا ز میته می گریان
کیطوف گریه کنان بود علی و عثمان کیطوف بر لب صدیق و عمر شور و فغان

حیف در چشم زدن صحبت یار آخر شد
روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد

بود نا دیده گرفتار او سیس تونی در غمش با دیده پیمان غریب او طن
تا شنید اینک سفر کرد کار بدنه نعره میگرد و بعد جان کنی و سینه زنی

حیف در چشم زدن صحبت یار آخر شد
روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد

گاه بوئی ز سیم سحر می طلبید گاه بر خود صفت بید ز عم می لرزید
گاه ز حسرت بسوی شیرب و لطف می میدید گاه بے ساخته از درد بگر می نالید

حیف در چشم زدن صحبت یار آخر شد
روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد

حیفت در چشم زدن صحبت یار آخر شد روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد	
تیر شد دیده ز گنس پریشان نظری قمری از سر در افتاد پی تو سه گرمی	تا پوشید رخ اندر چمن آن ز شک پر خاک بیخت بهر کوچه سیم سحر
حیفت در چشم زدن صحبت یار آخر شد روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد	
مهر و ماه از پیش و دو جگر می پوشید بلبل خسته که از طرف چمن بی نایید	پیر کردون ز غمش حایمه ماتم پوشید جگر لاله ازین قه خون می گردید
حیفت در چشم زدن صحبت یار آخر شد روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد	
میر و جهان ز تن از رفتن جان چه کنم گر ز نام صفت بلبل نالان چه کنم	گفت صدیق اگر کنون هم جان چه کنم گل سفر کرد گلستان شده ویران چه کنم
حیفت در چشم زدن صحبت یار آخر شد روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد	
رفت و بر خویش به چید بر گاسنبل با من دل شده تو نیز بنال می بلبل	حال جبریل پریشان شده همچون گل گفت بر هم زده آرام من غم خیت گل
حیفت در چشم زدن صحبت یار آخر شد روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد	
روز در چشم جهان تیره تر آمد از شب	بم بدل شده باد در دوالم عشق و طرب

خضر و مسیح بر نه پاد بودید پیش که مر حبا	چو فتاده غلغله بر سما که تریب آ مصطفی
لیک نوشته جدا جدا بهین ترانه شد آشنا	چه ملک حور و چه انبیا هم ترن بان ز پی دعا

بلغ اعلیٰ کما که کشف الدجی بجمله
حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله

ز خودی گذشته خویش را بخودش بد بجز خدا	شب و صبح بر ترقه دلکش چو شاد رخ جانفزا
چو گشیت درین تقاض فلک بلند شد این صدا	نظر و نظاره در بار اول و همکار می دعا

بلغ اعلیٰ کما که کشف الدجی بجمله
حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله

شده هست سعدی شمع او شهید که مر حبا	دم صبح گلک سخن سر چو سحر و نغمه دلکشا
که پس از زمانه سالها نه تو تازه گشت کلام ما	بس تو از در کبر یا بر سوز حمتش جزا

بلغ اعلیٰ کما که کشف الدجی بجمله
حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله

مسدس در بیان وفات سرور عالم صلی الله علیه و سلم

یا همان حجره عاقله بود او در شکسچین	یا هم بوم بود شب در و تو جانانه سخن
یا بلند ست اذان خانه بهر سو شیون	

حیف در چشم زدن صحبت یا را آخر شد
روی گل سیر ندیدیم و بهار آخر شد

خار شکست عیش در دل هم با کباب	مانزه تر بود ز حسن رخ او باغ و بهار
چون نماند کنون صفت بلبل زاره	به زمان پیش نظر بود رخسار لیل و نهار

<p>زبر از مژمیر میان بکاک اشاره کند که زمان</p>	<p>پس ده خایق از من بر واصل شسته شمان</p>
<p>بلغ اعلیٰ بکماله کشف الدجی بجماله حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله</p>	
<p>نه اشارتی و نه گفتگویی سراغ راه و نه جستجو که بسببیل مکن و حضور برسان نوید بچاره</p>	<p>ز بهار حسن رخ نکو چینی شده همه کو کوبو چو می آید آرزو و بخت کفایت خداست او</p>
<p>بلغ اعلیٰ بکماله کشف الدجی بجماله حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله</p>	
<p>پی سجده قدم حسین و مهر شد بر تن حسین لب جبرئیل بند کراین که جناب سید مرتضی</p>	<p>چو نوید مقدم شاه دین بر سید فلک برین مکاتب شرفک ز زمین شادمان طرب گوین</p>
<p>بلغ اعلیٰ بکماله کشف الدجی بجماله حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله</p>	
<p>چیزی که بر کافا تو شده اشتیاق خدا تو چو بلا امکان شده جا تو دل عرش گفت کتا تو</p>	<p>دل جان من بگدا تو سر و دیده وقف هو آتو بر پرتاب بر سر آتو همه نور شد بفضیای تو</p>
<p>بلغ اعلیٰ بکماله کشف الدجی بجماله حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله</p>	
<p>شده زرد شمع در خمین بدید که در شمع که ز پدوه فلک کسین سیدین ترانه بگوئین</p>	<p>اشک گفت غمچه چمن چمن چشید نکبت پیر بزبان کج رسد از دهن کسین سخن بگوئین</p>
<p>بلغ اعلیٰ بکماله کشف الدجی بجماله حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله</p>	

آتش زده بمغز جانم ای شمع بدائع دوری تو کلام شده رشک بفضیلت شکل که ترا ز من خبر نیست چون اشک در جان خود خیزد پس تو رنگ لاله و گل هرگز ز سر سد بگوش آن گل ای باد صبا بر بیای تا کی زعم تو زار نالم رنجیکه گذشت بر دل من گفتن بجز این که تا دم مرگ	خون میچکد از رگ بیانم چون مومم گدخت استخوانم گرم ست ز بسکه استانم من چاره در ددل ندانم از بسکه ضعیف و ناتوانم سوز دهنس و خار آشیانم فریاد شهید خسته جانم کامی در کف عشق تو عنانم تا چند ز دیده خون فشانم از دوری تو نسے توانم هست این گله تو بر ز بانم
---	--

رفته و مراد مذکور
بر یکسیم نظم مذکور

مستیس فی نعت سرور عالم صلی الله علیه وآله و صحابه وسلم

نه پیا ز رفتن باثر نه بروح غم نه بجان ضرر تو عروج پایه او فکر که کجا رسید یک نظر	نه پسر که دچنان گذر که ز شیشه میکند نظر نه بجان می نه ز دل خبر نه ملک سیده و بشر
---	---

بلغ العلی ایجا که کشف الدجی بجمال
حسنت جمیع خصاله صلوا علیه وآله

چو رسید خواجهدار مکان همه از گشت بر عیان چه چنان گشت بر عیان چه چنان که بود نه پنهان

<p>امروز گنند هر چه خواهد وروام فریب تو در افتاد از مکر و فریب تست نالان امید و فایز تو دلم داشت تا سنگدلان به بدون تو</p>	<p>دادم ندید مگر خدا هم دل ورنه بلند بود جا هم هند و پسر و میرزا هم آخر تو گذاشتی مرا هم دامن کبک زدند با هم</p>
<p>رفته و مرا خبر نکرد بر یکسیم نظر نکرد</p>	
<p>فریاد ز پیو فای دل زخم جگر من است هر دم چون آینه هر کجا که باشم چون قبله نامنم شب و روز در بوجو هم تو زور تو دل کشتی و نشد که هست شوقم جان تالب من ز سینه آید اکنون منم دل است و فریاد ای گل ز زخمت نشسته در خون ای از خسم ابروی تو کاهید ای حجه نشین چرا بدنیان</p>	<p>کز خنجر عشق هست لب لب تشنه آب تیغ قاتل با عکس رخ تو ام مقابل سوی خسم ابروی تو مائل شد عرق وندیدم که سائل در گردن تو شود جاسائل ملی کرده و دود بهار منزل فریاد که مردن است مشکل سرو از تو تست پای در گل مانند هلال ماه کامل بر ناله نماز بسته محسول</p>
<p>رفته و مرا خبر نکرد</p>	<p>بر یکسیم نظر نکرد</p>

<p>تا کی ز تو پیران دیدن دور از تو به سب گریه بودم از کثرت ضعف دل ندارد در داکه دیگر نمی تواند تن گشت بضعف و ناتوانی اکنون شده ام بنا توانی نخستی بره تو در دلم بود بیوجه چه بوده است حاصل دل بردن در راه خود گرفتن زین گونه نبوده است زیبا اکنون چه کنم ز رفتن تو</p>	<p>تا چند بنجاک غم طپیدن در گور نخواهم آرمیدن اشک از مژه طاقت چکیدن رنگ از رخ زرد من پیدن چون زلف تو مال نمیدن پنهان چونگه بچشم دیدن چون نقش قدم بساط چیدن و امن ز من حزن کشیدن دیگر بسوی تفسان دیدن از وحشی خوشیتن میدان جز حسرت و یاس لب گردیدن</p>
--	---

رفتی و مرا خبر نکردی
بر یکسیم نظر نکردی

<p>هر چند که مرگ خویش خرم صد بار ز سخت جان من یاد تو نمی شود و زاموش اے آنکه مرا نمیکند از این عشوه بکشتنم چه کم بود با هم نفسان تو که گوید</p>	<p>لیکن غم تست سنگ رهم شرمند اهل شد و قضا هم هر چند دو اکتم و عا هم برق تو چه خواهد از کیا هم کا با ده قتل شداد ا هم ناحق بکشند بیگنا هم</p>
--	---

<p>فکر من آشنا نکرده اندیشه نوبها نکرده بر حال من گدا نکرده خوف از غضب خدا نکرده ای سنگدل این دغا نکرده</p>	<p>بیگانه نمط گریه نمی بین خون من خسته ریختی مفت یکبار نگاه مهر بانی آزردن دل کجا رو بود گوئی که فکرده ام دغا ئی</p>
<p>رفته و مرا خبر نکرده بر بسیم لطف نکرده</p>	
<p>مجنون فسانه تو لیسلا سرگشته کوسه تو تمنا حیران جمال تو تماشا یوسف بره تو چون زلفینا حسن پرمی و جمال حورا دی عیسی کشتگان شیدا چون شمع گدا ختم سراپا برخاست ز خاک شور و غوغا بروند ترا بزور زانجا مجبور شدی ز جور اعدا دارم گدا اینقدر که تنها</p>	<p>ای کشته ناز تو سیجا عشق آبله پای داد تو نظاره خراب دیدن تو دیدار ترا بجان خریدار پر وانه شمع عارض تو ای مونس بیکیان زنجور زود آ که بدائع دوری تو هر جا که هست اوسا این دانم که بنود اختیار میل سفت بنود ز نهار لیکن تو ای نگار موش</p>
<p>بر بسیم لطف نکرده</p>	<p>رفته و مرا خبر نکرده</p>

<p>مسکین دل وخته دل گداول بیچاره اسیر و مبتلا دل چون آینه از هزار جادول اندر خم طره دو تادول گویا که نبود آشتنادول یکدم نه شنیم آه باول از پیش چو سایه از قنادول هر لحظه فتاد چون بلاول در باغ شود چو غنچه داول میکرد برنگ گل قنادول از حسرت ویاس باغناول</p>	<p>افسوس که شد ز من جداول خون گشت بداغ دوری تو بشکست ز رنگ جور اعدا نال از غم اسیری خویش بیگانه نمط ز من گریزد من نیز کنون ز وحشت خویش دین طرّفه که من شوم گریزان یاران مدد که در پی من رفتم که دمی به بوی بخت بے روی تو در چمن قبارا دین نغمه در دو یاس میخواند</p>
<p>رفته و مرا خبر نکرد بر یکسیم نظم نکرد</p>	
<p>بیدرد بگو چو آنکرد بر عاشق مبتلا نکرد یک وعده خود وفا نکرد بر جان حزمین چنانک کرد با بنده بے نوا نکرد باقی رفته را ناکرد</p>	<p>تو در و مرا دو آنکرد بروی دل زار و لطف در صدر پلیم رسید جانم از جور و جفا و کینه طم ولداری و لطف و غمگس از جان اسیر زلفت تا بود</p>

	بیار غم تو بعد چند سے برگریہ نہ تند زہر خند سے آزر دل جان درد مند سے تا بر دل من رسد گزند ناگاہ بوضع ناپسند سے	بے رحم بیا و گرنہ پیرو میگریم و دوستان چو دشمن ز نیکو نہ روا بنود زہنا تا خون شود از غم تو جام برگفتہ ہمدان بے مہر		
	رفتی و مرا خبر نکر دے بر بکسیم نظر نکر دے			
	زو نیز فتادہم جدا من مرہم نہیم کجا کجا من بیدر و توئی و صبت لا من بیگانہ ز خویش و آشنا من میرفت بہ پیش و از قفا من بز خاک برنگ نقش پا من او ہم توان رسید تا من پر سخم خبرش گرا از صبا من زان بہ کہ ندیدے ترا من از ناز و اد اکشیدہ دامن پیمان وفا سے وعدہ یان	دل بود شریک درد با من تن خستہ داغ و سیدہ ام رش تو درد دل مرا چہ دانے در عشق تو گشتہ ام چو مجنون گریان برہ تو خوشی دل او رفتہ و در غمش فتادم تا او زسد کنون غبارم بز خویش چو گرو پا چو پد ر بنجے کہ بدین تو دیدم یعنی کہ ز خاک خستہ من انصاف کن کہ تو شکستے		
	بر بکسیم نظر نکر دے		رفتی و مرا خبر نکر دے	

<p>روزی بنغم تو آیدم پیش مشغول بنوش غافل از پیش زین روز سیه که بود در پیش فی بیم رقیب کوتاه اندیش و سوسه عدو که بدیش میگرد که از خدای بندیش هر چند که شد ملامتش پیش می راند خشم و قهر از پیش گردید وبال جان درویش پاشید نمک بسینه اش از خانه من بنجانه خویش</p>	<p>بوده است یقین که کرده خویش لیکن دل خون گرفته ام بود اندر شب وصل تو نه ترسید فی خوف ز دشمنان غم از فی دغدغه حسود بین هر دم خردش نصیحت پند یک ذره نکرده مهر تو کم هر لحظه ز عشق تو خرد را آخر بگر که قهر درویش بگذشت شب و سپید صبح تو همچو میه شینه ناگاه</p>
<p>رفته و مرا خبر نکرد بر یکسیم نطق نکرد</p>	
<p>هر حلقه مومی گشت بند آزاد بود ز قید بند بر زخم نمک ز نیت قند بست دست چو سایه هر بلند ز آتش ز رسید بر سپند مسکین و غریب مستمند</p>	<p>ای هر خم زلف تو کند هر بنده که شد اسیر این بند جز لعل لب تو در تبسم با نخل قد تو در گلستان از عشق تو آنچه بر دل آمد جان میدهد از غم تو امر و ندم</p>

<p>لب تشنه ز جوید بار گشت حسرت زده صد بار بر گشت کار از دل و دل ز کار گشت بر خوانده پیقرار بر گشت</p>	<p>تسخ تو نشد نصیب ز خم بے روی تو نار سیده در باغ تارفتی ازین دیار ویران جان بر لبم آمد و همین سر</p>
---	---

رفته و مرا خبر نکرد
بر یکسیم نظر نکرد

<p>در بند ستمگران گرفتار بر وعده خویش حسرت و ناچار در وقت وفا چو نقش دیو آ در وصل بر رنگ عکس بیکار در بستن عهد گرم گفتار الزام مفارقت بلاغیا دلدار می خویش سخت دشوار در رنج فراق گریه بسیار بودست مرا از وصل انکار اندر طلب تو از تو اقرار بیدار و بگو چو او گریه بار</p>	<p>مثل تو بسا در پیچ و مدار بر گشتن خلق چست و چالاک هنگام جفا چو برق سفاک در حجر بکار عهد و پیمان در وقت و کجا وعده خاموش بر جان وصال نیست خویش دل بر دل خلق سهل و آسان در عیش وصال خسته کمتر زین حال که دیده بودم از تو لیکن چه کنم که بود با من با آنکه چو آمدی بعد حمد</p>
---	---

رفته و مرا خبر نکرد
بر یکسیم نظر نکرد

<p>دور از بت نازنینم امروز هر دم خوش خار چنیم امروز که خیزم و که نشینم امروز یا در سخ آتشینم امروز زان طره غنبر بنم امروز جان میرد و از همینم امروز کز دوری تو غمینم امروز از هجر تو این چنیم امروز در واکه ترا نه بنیم امروز بی تو بچه سان گزینم امروز</p>	<p>مان میگذردم غم جدائی دیوانه صفت ز خاک کدش وحشت کشدم بسوی صحرا چون شمع گدازدم سراپا بر خویش برنگ عشق بیچان تو وعده خود وفا نکردی آزرده مشو ز گریه من جان برب و لب بناله مساز جان میدهم و بوقت مردن خود گو که شکیب و صبر دارم</p>	
<p>رفتی و مرا خبر نکردی بی شکیم نظر نکردی</p>		
<p>چشمش نه که روزگار گشت و زیاس هزار بار گشت بیچاره که نمکسار گشت در بانغ گل از هزار گشت کز سینه دل نگار گشت از آبله نوک خار گشت باد سحر از غبار گشت</p>	<p>افسوس که چشم یار گشت جان تا بدم آمد از برایش غم نیز مجال خویش گردید برگشت چون نگار از من برگشتن او چه بد بلا بود در وادی غم بنام او خاکم چو بکوی او در افتاد</p>	

در خلک ندیده است رضوان در چشم زدن گذشت آخر بیهات بخاطر تو جا کرد	نازک شرمی بر از تو نورس وصل من و تو چو شعله خوس گفت آنچه تو قریب کن
--	---

رفته و مرا خبر نکردی بر یکسیم نظر نکردی
--

ای دلبر نازنین چه کردی چون نقش قدم نه خیزم از جا رفتی و بدرد دوری تو آز رده شدی ز عاشق از بے جرم و گناه بر قنای در آتش و زخم فلکند جان دادم و روی تو ندیدم سو اسی تو سوز دم شب روز یکبار ز من جدا شدی حیف این چشم وفا بنود از تو کردی ز جفا هر آنچه کردی	آخر ز من خمین چه کردی با جان دل حزن چه کردی جان میدهم انجمن چه کردی بر گفته همیشه چه کردی بر یاد من آن سنین چه کردی ای غیرت حور عین چه کردی با من دم و اسپنج چه کردی زان طره عنبرین چه کردی غار تگر عقل و دین چه کردی از چشم وفا بے بین چه کردی ای من بقدایت این چه کردی
--	--

رفته و مرا خبر نکردی بر یکسیم نظر نکردی
--

تالان ز دل حزینم امروز بسته است کمر بکنیم امروز
--

<p>اسے عیسے کشتگان کجائی دیدہ ارچرا سے منسائی بے تو نظر مہ بہ بینوائی چشم شدہ کاشہ گدائی مرشگان شدہ پیچہ خنائی بیگانہ مشوکہ آرشنائی تاپا یا ہم ازین نفس ہائی اینک نمم و غم جدائی میدروسی و سخت بیوفائی</p>	<p>جان میدہ از نعمت خیری دل بروی و باز از سر مہر مایوس بیدہ باز گردو دریوزہ گری کنز نگاہم خون بسکہ زویدہ می فاشم جانج و ہم از برایت امروز جان از تن من برون ساید تنہا تو مرا گدائے حین زنگیو نہ گمان نہ بود ز نہا</p>
--	---

رفتنے و مر آنہ کر کے
 بیکہ نیم لطف نکر کے

<p>دانع غم عشق تو مرا بس چمنیم برہ تو فرش الطلس در بند تو مرغ جان مجس تو خود بو فاداد من بس کار من خستہ جان ازین بس گو طالب وصل تست ہر کس در مان دل شہید بس از طرہ تو اذات نفس</p>	<p>در سایہ گنبد مقوس ہر جا در بیاض دیدہ کوش گیسوے تو دام طائر فوج پیش کہ گنم شکایت تو دانم کہ بغیب سوختن بس پردانہ شمع تو چو من نیست درہ غم عشق تست ہر دم خیز ز دم تمام صبح بوئے</p>
---	---

از تو بقاسم و گزر گاہ بر خاست نغان نزل کراہی ماہ	لیکن اثر سے نیافتم حیف انجا کہ جمال تو ندیدم
<p>رفتے و مرا خبر نہ کر دے بر یکبیم نظر نہ کر دے</p>	
<p>چون اشک ز چشم تر چکیدم چون رنگ ز روی خود پریدم چون سایہ ز نوشتن دریدم پیرا ہن نوشتن دریدم اندر چین و فسا وزیدم چون بلبل ناتوان طیدم کز باغ مراد گل نچیدم انجا پے دیدت رسیدم از ہر کس و ناکسے شنیدم آہے ز دل جزین کشیدم صد حیف کہ من ترا ندیدم</p>	<p>چند آنکہ بکوسے تو دیدم ہر دم ہوا سے دیدن تو ہر لحظہ بشتیاق کویت چون کھت گل حبت و جوت مانند نسیم صبح گاہے دانی کہ چہ سان در آرزوت لیکن چنہم ز حبت و اثر تو یعنی کہ بدیدہ تمنّا تاگو خبر سے ز فرستن تو بر خاک فتادہ از غم تو افسوس کہ تو مرا ندیدے</p>
<p>رفتے و مرا خبر نہ کر دے بر یکبیم نظر نہ کر دے</p>	
<p>وسے تازہ بہار دربانے از شتہ نوشتن چہ آئے</p>	<p>ای گلبن باغ آشنائی ز نیگوارہ چوناز خویش غافل</p>

از دیده اشکبار افسوس خون شد دل بقرار افسوس زان طره تا بدار افسوس در دیده شکست خار افسوس وان حالت انتظار افسوس دل نیست با اختیار افسوس از من نه بد غبار افسوس کاسی ماه تقاهز افسوس	نظاره چکد چو قطره اشک یاران چکنم که بے رخ او پچیده ز غصه روح بر خویش تا نظر ز من بیا دفرگان آن لذت اشتیاق حصید اکنون چه کنم چه چاره سازم در کوچه آن نگار مست اسی باد صبا ز من بیایم
--	--

ز نسی و مرا خبر نکرد
بزرگیم نظر نکرد

دل بود رفیق ناله و آه دیدم که کس ز غیب ناگاه معشوق بیاید از همین راه در چپ جور دیو گمراه او خود نرود مگر به اکراه خود را نکلند به جبه یا چاه ز گنج من پرید ناگاه طوری که بکهر با پردگاه راهیک نورفتی از همان راه	دیشب بطریق حجب ناگاه در حالت گریه خواجم آمد مے گویدم اینکه زود بر خیز در یا ب که شد پر می گرفتار صد جیفت که مو نشان بر بندش خواهد که برود تو بسید نمین قصه دل حزن بر آشفنت بارنگ پرید خود پریدم مخومی من بدین که رفتسم
--	--

<p>دستگیر دو جهان قبلہ ایمان برد نحوث الاعظم مہینے پھر سامان برد</p>	
<p>ایضا</p>	
<p>جانم برہ فراق راہی افتاد بخواری و سیاہی در حسن ز ماہ تابا ہے از مهر غم سرور کج کلاہی ہرزورہ سے دہ گواہی خوشتر نہ ہزار بادشاہی انگند سرے بعد خواہی در جیب لیم صبح گاہی از شرم گناہ بی گناہی کلکم لبہ رشک رو سیاہی دل جو در من بخش گاہی</p>	<p>بشد ز مشیت آنہی جانی کہ ز رفتنش دل من جانے کہ قفا و شہرت او ماہ ہے کہ برد شکوہ حسنش مہر کے کہ بر آفتابے او یاری کہ گدائے در او ست سیر و یکہ پیاسے او قیامت حوری کہ فشانہ زلف و مشک خون شد جگر پر شہتہ من این شعر بلوچ دل رقم زد کاسی چشم فسوں گر تو گستاخ</p>
<p>رفتنے و مرا جب نہ کرے بر یک لیم نظر نہ کرے</p>	
<p>وز دوری آن نگار افسوس گل کرد ز نو بہار افسوس بر حال من نزار افسوس</p>	<p>افسوس ز ہجر یا را افسوس پیش نظم خزان بنا گاہ امروز قضا کند بجزرت</p>

گوهر از خشم تو در چشم صدون اشک شود دایع عشق تو گر از مهر چراغ افروزد هر که امروز به این غم تو می سوزد روز محشر که ضرورت تلاش مطلوب من هم از خاک بیاید تو سری بردارم	اشک در دیده بلطفت در یکتا گردد دل پر آبله از نور شرک یا گردد همچو من فانغ از اندیشه فردا گردد هر کس از خواب عدم خیزد و بویا گردد هر سر موی تنم ز مزه پیرا گردد
---	--

دستگیر دو جهان قبله ایمان بود
غوث الاعظم بمن بجز مسلمان بود

قد جان پرورت از جلوه کنان بر خیزد مردن از بسکه بکوی تو جیات بدست عالمی را بود از بسکه ز تو چشم نجات گر با عجز سوی خود طلبی مرغ کباب آتش از غضبت گر شره افشان گذرد گر نسیمی وز دواز لطف تو برابر بهار حسن در راه تو چون عشق در دجانه صبر جز به نیروی تو از جان تو انم بر سخت کو چنبش کند چرخ ز گردش ماند کس نه بر خاست چون این سر جان سپید جستم از جاوشستم بقیین بر در تو شکل صحر چو کشد کلاک تصور بچمن	هر کجا سایه فتنه روح روان بر خیزد خضر لب تشنه نشیند که ز جان بر خیزد مرده از خاک بسویت نگران بر خیزد سوز آتش کشد وبال نشان بر خیزد شعله از برون در کافور دُخان بر خیزد برق فواره صفت قطره چکان بر خیزد گر چه مهتاب نشیند چو کتان بر خیزد هر که چون سایه در افتاد چنان بر خیزد این بفرمان تو نشیند و آن بر خیزد گرم بر خیزد و لیکن نچنان بر خیزد استیج خیزد ز من مردگان خیزد از لب مچنچه تصویر فغان خیزد
---	--

<p>ز آتش آه غریبان لفلک دود کند شست سعی میبوده ظالم همه بی سوو کند شست انگری بود که بر خاک نیا سوو کند شست برین خصم کند شست آنچه بنمرد کند شست شمع را از مزه اشک شر آلود کند شست کز خطای می شما حضرت معبود کند شست فکنه نبشست نعم حاسد و محمود کند شست موسم عیش هابست خزان زود کند شست اندرین معرکه بار ایت مسوود کند شست این دعا تا بلب طالب مقصود کند شست</p>	<p>روی من تیره درون نیز سیه گشت که در ش سر زش نامی حسودان سر آنها بشکست خصم میداشت سر سر کشتی شعله دس در جهان نوبت رسو آغاز رسیده بسکه دیشب زغم سوو بگر نایدم شده روح فزا از در مدوح رسیده شلف روز جزا بهر شفاعت برخاست جوش ز در حمت حق غنچه امید شکفت پیر پیران بدد گاری ارباب نیاز از قضا میرسد آیدین ز اجابت لبیک</p>
--	---

دستگیر و جهان قبله ایمان مدد
خوش الا عظم البین بسبر و سامان مدد

<p>لن ترانی ارنی گوید و موئی گردد بر سر هر که بنی دست مستی جا گردد یوسف مصر بر او تو زینت آگردد هر بی نور تر از نقش کعب پاگردد ماه بقدر تر از نیش به سین آگردد قطره از پر تو فیضان تو دریا گردد دزده از فیض نگاهت پیر بیضا گردد</p>	<p>پرده از روی تو بر طور اگر واگردد زنده شد ادم جان بخش تو اعجاز مستی حسن خود را بفروشد بخیر ارمی عشق آسمان که نکند از در تو کسب جینا پادشاه نور تو گردد زخم گردون نبود در کعب جو تو دریا همه تن قطره شود پیر بیضا بر بهت ذره صفت دست نگر</p>
---	---

میکند از مچو گرگ شمع بخون گرمی غم
حال زارم صفت نبض علیل است سقیم

دستگیر دو جهان قبله ایمان بدو

غوث الاعظم بمن بے سرو سامان بدو

حاسدان در پی جان اند بجز راه غنیم
چوب خشک اند که آتش ز جہنم جوشد
گفت لا حول ولا قوۃ الا باللہ
تا سوی خصم پے عقیدت مردم رفتند
بیگمان همچو کمان اند گر از عجز جنبند
گر نشینند مگس و ارشک ز بهر شود
خطر از الفت اینها که نفاقست صریح
لیکن از کینه این قوم غم نیست مرا
هر که جار و بکش در گه شاه است او را
بمی از گرمی بازار حسودانم نیست
خود کند چاره در دمن محتاج و غریب
سخن کنم جانب بغداد که شام فریاد

صفت دو دو که سر ز بکش از نار حیم
خویشتن را بگدازند برای زرد و سیم
عادت کینه شان دید چو شیطان رحیم
گفت البیس معاذ اللہ ازین فعل دیم
تیر مستمند چو خیزند بر اس تعظیم
خواری حامی رحیم است بیک نقطه احیم
حذر از صحبت اینها که غذای است اینم
که بود حامی من صاحب تخت و دیم
و گر از دشمنی سگ نشان است چیم
آتش کفر گاستان شده برابر ایم
که امیر ابن امیر است و کریم ابن کریم
داد از نچه بیداد حسودان کسیم

دستگیر دو جهان قبله ایمان بدو

غوث الاعظم بمن بے سرو سامان بدو

تند محمد فساد می که بیا بود گدشت
آب تشویر فرور بخت زرد و غماز

از سر فتنه خود حاسد مرو و گدشت
موج طوفان شده و از سر شان زود گدشت

<p>گفتم آن کیست که خنجر بخت آمد لغز گفت آن دشمن این مر که مسیکنان گفت این فزقه نعمت از برای تو ویر گفتم این باه تقا کیست گفتا شاهی قادرست اینکه قدیرست بقدر قید گرد این ماه عربت با صفت حلقه دزد</p>	<p>وین چه جمعی است که با حال پریشان گفتم این قوم چه قوم است که خندان آنقدر دیرشستند که شیطان برخواست کز پی چاره غمهای گدایان برخواست با قضا قدرت او دست گریبان برخواست شور فریاد ز هر کس بر مسلمان برخواست</p>
--	--

دستگیر دو جهان قبله ایمان مدد
غوث الاعظم بمن بجز مسلمان مدد

<p>بر قدم جُست حشر تو کمال تقدیم شور سجانک ما اعظم شانک خیزد رفعت خیمه تو عرشین دید و هنوز شب معراج ازان پیش که آلی بظهور گردن جابه تو زیر قدم پاک رسول گر نبوت نشدی ختم بذات احمد باله فیض تو بر ماه شب افروز محیط علم چون نقطه کن دانش تو دامن لون تو دو اسی دل رنجور نکو میس صورت چشمه تصویرینه آسم نه سراب بیشم سنای صفت با خود داد خویشتن</p>	<p>ای صفات تو مقدم تر و ذات تو قدیم بگذر گوی بسوی شنایین شان عظیم سر کشیده است بیالان براسی عظیم مصطفی اخیمه تو دید بدرگاه کریم قدم پاک تو بر گردن اهل تکریم عار بودست دلایت تبور و تقسیم حمر در دایره حکم تو چون نقطه عظیم کائنات هست سیفندی کرم حلقه عظیم ایکه از خاک درت زنده شود عظم ریم صفت ریگ روانم نه مسافر نه عظیم میردم قطر هزنان سکو تو چون شکایتم</p>
--	---

<p>گویند قدسیان که ز بهر شان کبریا مشکل بود که آئینه جوهر شود جدا از هر دو مه دو کاسه و یک نیلگون بود بر روی آب گسترده از موج بویا بے رخصت تو دانه نسی ساید آسیا گاهے نمی پرد پر کا ہے بہ کبریا مارا چه گو نہ خصم جفا جو بسوز جا پی چون برم لعشق توئی شاه من گدا جز آنکه بر در آیت از بهر التجبا فریادمی کنیم چو اہلی لصد بجا</p>	<p>اے منظر جمال پیر پید نیست آئینہ خداست نبی جو ہر ش علی بروہ است پیر چرخ بدر یوزہ از دوت دریا بہ پیش تو پی انہا رقعہ خوش شمایت شد از ستارہ و از گردن فلک تا جذب شوق را نہ ہی رخصت کش مانگ است تانہ والا حنی ت ایم دم چون ز نیم مہر توئی ماہ و کتان ادراک حال شاہ گدا راض و نیست استادہ ایم برد شاہ بخت شہید</p>
---	--

ما بکسیم و معرکہ خونخوار عیال
مارا بلطف خویش نگہدار عیال

ترجیح بند

<p>این سچو نیست کہ از عالم امکان بر خاست این چه سوز نیست کہ آتش نعل جان بر خاست صد بلا از پی او سلسلہ جنیان بر خاست قومی از آمدنش خرم و شادان بر خاست خضر بتیا با ز سر چشمہ حیوان بر خاست گفت ہشیار توان بود کہ طوفان بر خاست</p>	<p>این چه دولیت کہ صد فتنہ زدوران بر خاست این چه روز نیست کہ ظلمت شب می ماند دشمنی عر بہہ جو تا بجفا بست کمر جمعی از دیدن او خستہ و حیران شہسو اگر شدہ پیداکہ بے تعظیم کردم از خضر سو کہ چہ پیش آست</p>
---	---

پیدا بود ز صورت ماصورت سوال شانا بحسرم مامنگر دست مایه	عیب است عرض حال گدا در حضور شاه بر آستانه تو رسیدیم دادخواه
---	--

ما بیکسیم و معرکه خو نخوار یاعلی مارا بلطف خویش نگهدار یاعلی	
---	--

جان میدد تیر لب مجز میان تو تو از برای رحمت عالم رسیده بر وحدت تو لحک لحمی گواه من مملوک خاص تو ز سمک تا سمک بود لوح و قلم بد فتر امر تو کار کن دست قدر قدرت حکم تو خوشه چین ای مولد تو کعبه و نام تو نام حق کوشرب باغ جود و سخا تو شبنم بتانرا سه جبه و جلال تو بهشت غلده جز تو کرا بخواند و دیگر کجا رود در مانده ایم و خسته در بنجر و مغلبیم	ای عاشق زبان همیشه در مان تو شان نزول آیه رحمت لبشان تو ای عین جسم و جان بنی جسم و جان تو از فرش تا عرش معالی ازان تو تقدیر دست بسته ز فرمان بران تو تیرے بود قضا که جبه از کمان تو جز کعبه هم خدا نه پسندد مکان تو جبریل ریزه چین کرامت ز خوان تو رضوان چمن طراز جنان باغبان تو مداح تو غریب تو از آستان تو رحمت فرا می جان پیس بر بیان تو
---	---

ما بیکسیم و معرکه خو نخوار یاعلی مارا بلطف خویش نگهدار یاعلی	
---	--

سے بر در تو خانه تقدیر جبه سا در سایه قدر تو نهان روح اولیا	پیش تو دست بسته چو فرمان بران قضا از معجز لب تو عیان قدرت خدا
--	--

<p>چون شکستم از سرشزگان چکیده ایم آهت کشیده ایم و گریبان درید ایم پیوسته ایم با خود و از خود برید ایم از حیب خود چون نکست گل سر کشید ایم یکسان نظاره السیت لباطمی چید ایم بے منت نگه شرح جانان دید ایم دامان او پنجب مشکان کشید ایم از خاک ماکه برورد دولت رسیده ایم</p>	<p>محتاج سعی پانشدیم و بچش عشق منت پذیر دست گشتیم همچو گل مانند موج خانه بدوشیم در وطن بروش و گیری نکلندیم باز خویش شبنم صفت بپا گل افتاده ایم و بس آئینه ایم از همه تن دیده ایسانه بے پرده خود بید در آمد جمال او کامی عین نور مصطفوی دهنی کش</p>
---	---

ماکیسیم و معرکه خود خواری عیال
 مارا بلطف خویش نگهدار عیال

<p>محتاج این در اندر سالار چه سپاه ز آئینه قلوب ز یک صیقل نگاه تقدیر سکه زد بر تو سیم مهر و ماه بر پای عفو تست هزاران سرگناه با جذب کهر با چه بود زور برگ کاه یعنی بروی شعله سوزان دید گیاه از سینه دانمود خط گمشان که آه بان می امیر مرد جهان جهان پناه بر جرم ماست درشتی اعمال ماگواه</p>	<p>حاجت تو بر ند چه جسم چه مهر و ماه آنکه که رنگ کفر و ضلالت زود راه آنکه که بر نام تو از شرق تا لبزب دامان تست دوست تمنای عاجزان عفو تو خود گناه کش آید بسوی خوش دوزخ ز رشحه کرم تو جبران شود روزیکه دید رفعت ایوان تو سپهر بان ای وزیر باد شه عرش بارگاه بر عفو تست همت اقبال تو دیسل</p>
---	---

یا مرتضیٰ نگاره ترسم بحال ما	یا مرتضیٰ بوشه شیبان کر بلا
<p>ما یکسیم و معرکه خو خوار یا علی مارا بلطف خویش نگهدار یا علی</p>	
<p>شاه نجف بکوی تو امروز چون جرس افتاده ام چو سایه دیوار در رست بر خاستن بزوق شستن بود مرا مایم دور ره تو فغانی ست ناتوان این طافه ترکه ظالم سفاک در دریا دست منست و دامن سلطان اولیا چون شعله شدی با و بسک خیزم میان تا باد و آتش است مهتاب بود که خصم پابند دیگران کن ای من فدای تو دانی که بکیه نبود همچو من کس شکست باره خدا بهر مصطفیٰ</p>	<p>آورده ام بهین دل نالان خویش و لبس تا آفتاب گرم تابد ز پیش و پس هر چند زانیم زور خویش چون مکن تا چون سپند در تن راست یک نفس داده است بر هلاکت ما خدمت س دان دشمن است و صحبت نماز و الهوس چون باد شد کشفله جانسوز با نفس سوز و خودش در آتش پیدا و چو خس آزادگان عشق کجا و کجا نفس دانی که نیست چاره گری جز تو یکس روحی فداک زود بفریاد ما برس</p>
<p>ما یکسیم و معرکه خو خوار یا علی مارا بلطف خویش نگهدار یا علی</p>	
<p>بر جرم آنکه یکد و نفس آر میده ایم یاران کنند فرمایا و پستان ما ممنون منت پر پر و از نیستیم</p>	<p>از حاسدان چه ظلم که بانو نریدیم خود را زو ختیم و محبت خریدیم رنگ خودیم کز رنگ حیرت پریدیم</p>

گلزار حسن و عشق ز تو رنگ و بو گرفت هم تیغ در کف تو توان دید و هم تیغ تو مطهر خدای و عامست فیض تو روح القدس روح لطیف تو نفیس ای مالک قباب امم ناسب نبی در کام تشنه شربت کوثر ز جام تو جز استانه تو لبه با کجا رویم	آئینه دار حکم بهادران توئی معتوقی و فروغ ده عاشقان توئی مهمان لاسکانی و در هر مکان توئی امید گاه قافله قدسیان توئی حاجت روا هر ملک انس و جان توئی مرهم ز جراحت دل خستگان توئی ای جان مصطفی چو کس بکیان توئی
---	---

یا بایم و معر که خوشخوار یا علی
یا رب لطف خویش نگهدار یا علی

یا مرتضیٰ سخن شیبه ان کر بلا یا مرتضیٰ بحق لب تشنه حسین یا مرتضیٰ به محنت یاران شاه دین یا مرتضیٰ به تشنگی آل مصطفی یا مرتضیٰ بسکیه رهروان اسم یا مرتضیٰ بداع دل خستگان درد یا مرتضیٰ بصبر و شکیب تم کشان یا مرتضیٰ بکشته تسلیم بلبت یا مرتضیٰ به بخت دل بقبضه سینه یا مرتضیٰ با بله پایان ره نورد	یا مرتضیٰ به محبت سلطان کر بلا یا مرتضیٰ بدر خویشان کر بلا یا مرتضیٰ به غربت مهمان کر بلا یا مرتضیٰ به اشک یتیمان کر بلا یا مرتضیٰ به بنجاک بیابان کر بلا یا مرتضیٰ بقید اسیران کر بلا یا مرتضیٰ بزار می طفلان کر بلا یا مرتضیٰ بگشاید طوفان کر بلا یا مرتضیٰ به یوسف کنعان کر بلا یا مرتضیٰ بنافه سواران کر بلا
---	---

	<p>ماکیسیم و معرکه خو خوار یاسی مارا بکطف خویش نگهدار یاسی</p>	
<p>بهر نجابت خویشتن ایمان گذاشتند از بهر حقیقه نعمت ابوان گذاشتند بر خویش بارتشت شیطان گذاشتند که بهر من در شیه مردان گذاشتند در ملک مور ملک سلیمان گذاشتند داعی بسینه مهتابان گذاشتند زردی بروی مهر درخشان گذاشتند رو باه وارد دعوی میدان گذاشتند نمیکن قدر او چو بیزان گذاشتند بیچارگان که کار بیزدان گذاشتند تو دست ما بگیر چو ایشان گذاشتند</p>	<p>یاران طریق یاری یاران گذاشتند دین را فروختند که دنیا خرید هاند پوشیده اند جامه تلبیس از دغا رفتند سوی کافر و صد شکر کردگار شاه که در زمانه بود و سخا ما هست که روز خلقت حسن ملیح او مهر که پیش بد به جا ه او در عیب شیری که از نیب سگ کوی او یلان شد پله فلک بود ابله اش بارض روی نیاز سوی خجست آوردن لب کاسی دستگیر هر دو جهان بهر مصطفی</p>	
	<p>ماکیسیم و معرکه خو خوار یاسی مارا بکطف خویش نگهدار یاسی</p>	
<p>در تن بود مردوان دوران حکمران توئی ما جنس ناقصیم مگر کاروان توئی باغ ست دو جهان دوران باغمان توئی امروز بادشاه زمین و زمان توئی</p>		<p>جسم ست کائنات دوران جسم جان توئی غصه که بچکس خسر دکاروان بر تو باشد چمن طرازی اسکان ز فیض تو فردا کیلدر و ضنه رضوان بدست تو</p>

در کج آشیان خود آباد بوده ایم کامم بزهر خنده اجباب تلخ شد آنکس که در خرابی مردم شیراوست آنکس که لاف گرمی صحبت ز زبانه یک حکم تو هزار عدد در اوجان کشد دیگر رسید بر زده دامان بجا جان	آتش نذر بر چه صیبا دیا علی داد از ستم ظریفی حسا دیا علی ویران شود ز آل و ز اولادیا علی دو نوح مدام خانه او بادیا علی تاخیر بر چیست در ارشادیا علی زیاد دیا علی تو فزایدیا علی
---	--

بپاییم و معرکه خو نخواستاریا علی
مارا بلطف خویش نگهداریا علی

امید پاس وستی از دوستان نمائند از آشنا رسید چه بیگانه آشنا با هم گذر بگرد و غم خو گرفته اند لیکن نصیبشان نشود غیر انفعال ظالم ز ظلم خویش بی مظلوم میوه بسیار دیده ایم که خوشی آن تمام نیست دانند که هیچکس نبود چاره ساز ما غافل ازین که سید ما مفضل است مارا ببست که اثر یک نگاه او ظلم همای همتش آمد بکائنات شاماد دیده اند سوی خصم دستان	نام وفا و مهر مگر در جهان نمائند انسی میان اهل زمین در زمان نمائند جز کینه راه در رسم مگر در میان نمائند هم چنین نمائند اگر آنچنان نمائند هرگاه این نمائند بدانی که آن نمائند آتش نمائند شعله نمائند و دخان نمائند فهمد که در زمانه کس قدر روان نمائند کز همتش بیادیش شیر بیان نمائند در تیر راستی و کجی در گمان نمائند عقل ظلم رفته دور آشیان نمائند مارا بجز در تو در آستان نمائند
--	--

ما بکیسیم و معرکه خو نخواستار علی
مارا بلطف خویش نگهدار علی

مشکل کشای هر دو جهان یا علی مدد
دار الشفای خسته دلان یا علی مدد
مارا مانند تاب و توان یا علی مدد
و قتی که میرسد بزبان یا علی مدد
ورود زبان پیرو جوان یا علی مدد
خوانند بکه اهل درمان یا علی مدد
گوید چو صحره بهر امان یا علی مدد
جبریل نحره زد که بخوان یا علی مدد
حصن حصین است همان یا علی مدد
افتاده است در پی جان یا علی مدد
وقت مصیبت آمده مان یا علی مدد

ای مقتدای کون و مکان یا مدد
ای آستانه توزید و ازل بود
تاب و توان زدست تو هر پا قفاده را
در وقت بیکسے مدد میرسد ز غیب
نام تو تا به حشر بنام خدا بود
از نام نامی تو زمین و زمان پرست
شهباز را کباب کند آتش غضب
در دشت شد اسیر چو سلمان بدست شیر
مارا چه بکند دشمن اگر تیغ کین کشد
خبر بدست آتش خون میرسد عدو
شایانند و الفقار صف آرا اشارت

مارا بلطف خویش نگهدار علی

ما بکیسیم و معرکه خو نخواستار علی

خالقے بو و بنام تو آباد یا علی
باد و ستان شاه در افتاد یا علی
بر یک ستم گند ستم ایجاد یا علی
آفاق می رود همه بر باد یا علی
عالم شود خراب ز بنیاد یا علی

در بکیسیم تر ایاد یا علی
چه افتاده است دشمنین را که نهنخیزن
از رخ گنده رحمت ناسور می خورد
زیاد کن تجزیت را در هوای او
بر کنده گر نمیشود از بیخ فلک او

گر همه نیک و بد است شهید	ملح خوان من است دان من است
صورت من که محویر نیست	بچو آئینه ترجمان من است
سرور ادرجیات و بعد مات	هر دم این نغمه بر زبان من است

یا حبیب الاله خذید می
 ما لعجبی سوک مستدی

تبرجیع بند
 در منقبت امیر المومنین علی ابن ابی طالب
 کرم الله وجهه

از جور ظالمان ستمکاران زین صرصر بلا که زهر چا رسد وزید ادواج بام تالسمای خیزد الامان صیاد دام مکر زوچید و می کند بے جرم بته است کمر بر هلاک ما غیبت پسند خاطر یاران پیونجات هر کس که پیش او رود از خویشی رو او بر کلاه عجز سر پائینزند غافل ازین که هست پذیر از بیکان پیش زیر باد شبه دو جهان و کم کاسی چاره سازد دروغ بیان ترکی	وز کین حاسدان سیه کاران چون بلبلان کنیم بگلزاران در خانه جوشد از در و دیواران هر کس حج عند کسب گرفتاران ناحق قناده در پی آزاران ما را سلیقه نیست درین کاران بر پامی اوهند سر و دستاران گردن کشد به سخت و پنداران بر آستان حیدر کراران وز سینه بر شیم بنیچاران می شمع بزم احمد مختاران
--	---

<p>کے شوم جبہ سائے کوئے و داد چند آتش ز بنم بد امن باد چند نالم بن طرناشا و راہ گم کردہ سے کتنم زیاد</p>	<p>کے کتنم کام جان و دل حاصل چند اشک شدہ رخشان ز بیم چند سوزم در آتش دہرے چند گریم ز در و دیو ہورے</p>
--	--

یا حبیب الالہ خذ بیدے
یا عجزے سواک مستندے

<p>در بدر خوار و خستہ و رسوا تو مکر دان سگب در خود را بہر فاروق عادل یکتا از بر اسے گلے شیر بردا بادشاہ بجن و سے سستا ہر سبطین و فاطمہ زہرا بیخود افتادہ ام پر خدا</p>	<p>چند گروم ز آستانہ جدا از در خواشتن چسین مایلاس بہر صدیق بحب صدق و صفا بہر عثمان کہ بہت ذمی النورین دین پناہ با بجر مست حب ایل رحم کن رحم بر من مسکین بہچو نقش قدم بہ بستر خاک</p>
--	--

یا حبیب الالہ خذ بیدے
یا عجزے سواک مستندے

<p>بلبلیم وصف تو فغان من سبت آستان تو آشیان من سبت سوختن شرح داستان من سبت خود بفرما کر آستان من سبت</p>	<p>طو طیم مدح تو بیان من سبت گر برانے ز در و گر خوانے سے گد از مچو شمع سر تا پا گر ز ایمان من سوال کنند</p>
--	---

<p>کہ بود رحمت تو در مانم بر تو پید است در دہنہا نم سخت شرمندہ ام پشیمانم ہمہ تن وقت داغ حرمانم در دم بکیے ترا خونم</p>	<p>پادشا با بحالی من سے حاجت عرض حاجتے بنود از گنا ہے کہ بر تو مخفی نیست تلخ شد کام من بنا کامے بیکسم ہر ذرت پناہم نیست</p>
---	---

یا حبیب الاکہ خذ بیدے
یا بچتے سواک مستندے

<p>دست عجز نہ کہ ابو و کوتاہ خود رفت در کف فت اوہ راہ ہست عذر گشت تیز گناہ نامہ دارم چو روی خویش سیاہ پہنچ کس نہا مید زین در گاہ خاص از بہر تشنگان گناہ تشنہ مگذا از جستہ شد</p>	<p>گو بی پاس او بزدا من شاہ لیکہ و امانت از درازے جوڈ اعتراف من از گنہگار سے مگر چہ از کثرت سہ کار سے لیکہ مایوس نسیتم کہ نہ گشت می زند موج بحب رحمت عام رحم کن جسر عہ بکامم ریز</p>
--	--

یا حبیب الاکہ خذ بیدی
یا بچتے سواک مستندی

<p>عسر بہو وہ میسر دو بہر باد کے ازین قید غم شوم آزاو کے ستانم شمر ز بخش مراد</p>	<p>دور از ان در کہ از تو باد آباد کے ز کج قفس کس نسیم پروا کے قتانم گہر زدا من جان</p>
---	--

دیدہ را از تہجرت تو چون کنم از تن فرسودہ جان بیرون کنم	دل زدوغ دوری تو خون کنم گر بسببم آہ بے تو چون کنم
میشوم از آستان تو جدا و ادر یغاسرتا و احسرتا	
رحم کن رحم ای شہنشاہ عرب بر در خود بار دیگر ہم طلب	رحم کن ای آفرینش را بسبب بنگر احوالم کہ بار پنج تعب
میشوم از آستان تو جدا و ادر یغاسرتا و احسرتا	
زستم و با خود نئے مانم ہنوز حرف رخصت بر زبان را نم ہنوز	خوشتن را بر درش دانم ہنوز بیخودی بنگر کہ میخوام ہنوز
میشوم از آستان تو جدا و ادر یغاسرتا و احسرتا	
مے طلپید از در و ہجر آن نگار حاضران بودند از غم اشکبار	دل برنگ نیم سہل بقہار تا شہید خستہ مے نالید زار
میشوم از آستان تو جدا و ادر یغاسرتا و احسرتا	
ترجمہ بند	
عاجز م مفلسم پریشانم صرف شد عمر من بچشم ہوا	چارہ کار خود نئے دانم روز و شب مبتلا می عصیانم

الوداع ای خواجہ عالم نواز	الوداع ای بیگان را چاره ساز
میشوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	
الوداع ای خواجہ ہر دوسرا	الوداع ای والی ارض و سما
الوداع ای شافع روز جزا	الوداع ای درد دلہا را دوا
میشوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	
الوداع ای شاہ شایان العزاع	الوداع ای ماہ تابان الوداع
الوداع ای نور یزدان الوداع	الوداع ای مولس جان الوداع
میشوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	
الفراق سے مقتدرے انبیا	الفراق ای مظہر شان خدا
الفراق سے شاہد رنگین ادا	الفراق ای شمع بزم کبریا
میشوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	
الفراق ای صاحب پر علم	الفراق ای بجا احسان کرم
الفراق ای مرجع لوح و قلم	الفراق ای مولس جان امم
میشوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	

دیدہ را از تہجرت تو چون کنم از تن فرسودہ جان بیرون کنم	دل زد ز دغ دوری تو خون کنم گر بسبب مرم آہ بے تو چون کنم
میشوم از آستان تو جدا وا در یغاسرتا داحسرتا	
رحم کن رحم ای شہنشاہ عرب بر در خود بار دیگر ہم طلب	رحم کن ای آفرینش را بسبب بنگر احوالم کہ بار پنج تعب
میشوم از آستان تو جدا وا در یغاسرتا داحسرتا	
زستم و با خود نئے مانم ہنوز حرف رخصت بر زبان را نم ہنوز	خوشتن را بردش دانم ہنوز بیخودی بنگر کہ میخوانم ہنوز
میشوم از آستان تو جدا وا در یغاسرتا داحسرتا	
مے طلپید از در و ہجر آن نگار حاضران بودند از غم اشکبار	دل برنگ نیم سبل بقیہ ار تا شہید خستہ مے نالید زار
میشوم از آستان تو جدا وا در یغاسرتا داحسرتا	
ترجیع بند	
عاجز م مفلسم پریشا نم صرف شد عمر من بچمن ہا	چارہ کا رخود نئے دانم روز و شب مبتلا می عصیانم

الوداع ای خواجہ عالم لواز	الوداع ای بیگان را چاره ساز
میشوم از آستان توجدا وا درینجا حسرتا و احسرتا	
الوداع ای خواجہ ہر دوسرا	الوداع ای والی ارض و سما
الوداع ای شافع روز جزا	الوداع ای درد دلہا را دوا
میشوم از آستان توجدا وا درینجا حسرتا و احسرتا	
الوداع ای شاہ شایان العوالم	الوداع ای ماہ تابان الوداع
الوداع ای نور یزدان الوداع	الوداع ای مولس جان الوداع
میشوم از آستان توجدا وا درینجا حسرتا و احسرتا	
الفراق ای مقتدرے انبیا	الفراق ای مطہر شان خدا
الفراق ای شاہ ہر رنگین ادا	الفراق ای شمع بزم کبریا
میشوم از آستان توجدا وا درینجا حسرتا و احسرتا	
الفراق ای صاحب چہرہ و علم	الفراق ای بحر احسان کرم
الفراق ای مرجع لوح و قلم	الفراق ای مولس جان امم
میشوم از آستان توجدا وا درینجا حسرتا و احسرتا	

تا چند چون جناب بگرخته و نزار	باشم بدام شکستش موج بے قرار
تا چند سوز دم غم دل خستگی خار	نتوان گذشت تشنه لبان را در انتظار
از بجز خیمم و بی بیان فرو چکم	
در دم بود برای اسیران دو ارجان	پسوخد از بهار دم نازمه و شان
عشق منست جلوہ محشوق از شان	زنگین کرشمه ام زنگاہ ستمگران
مرهم بیچارم شہیدان فرو چکم	
صبحیکہ رخ لبوی گلستان کنم حزن	خود را شہید جلوہ جانان کنم حزن
جان را درون زمر می پنهان کنم حزن	تا آبیاری گل در میان کنم حزن
چون لغز تر از لب مرغان فرو چکم	
تبر جمع بند کہ حسین و اسی از مدنیہ طیبہ گفته شد	
الوداع ای مصطفی محبوب	الوداع ای مسند آرای عرب
الوداع ای سید عالمی نسب	الوداع ای عالم امتی لقب
مے شوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	
الوداع ای زینت عرش برین	الوداع ای مالک چرخ وزمین
الوداع ای صاحب تاج و تین	الوداع ای رحمتہ للعالمین
مے شوم از آستان توجدا و اورینغا حسرتا و احسرتا	
الوداع ای زینت افزای حجاز	الوداع ای موجد ناز و نیاز

یا ر من آن شناسی عجم من بقای من	دلبر بیوفای من درد من دوامی من
قاتل خوش دل و آرم من جفای من	شاهد مدلقای من کندی از برای من
نقش و نگار و رنگ بو تازه بتازه نوبنو	
قصه ضعف و لاغری گزشت شهید بس	جمله براه سرسری پرده کهنه می بود
کاشن بال پاری تا بکنیم سبک	باد صبا چو بگذری بر سر کوی آن پر
قصه حافظش بگو تازه بتازه نوبنو	
مخمسین غزل حزین	
سزنا بیچو شمع که از ان فرو حکم	در شعای آب کردم و آسان فرو حکم
از خویشتن بوشم و پنهان فرو حکم	اشک کبا بم از دل سوزان فرو حکم
خون دلم ز دیده گریان فرو حکم	
زان پیشتر که مهر رخت جلوه گر شود	چون شنم از هوای تو دل بنجر شود
یک قطره آب کردم و آیم که شود	تا گوهرم طراز کلاه و کمر شود
از ابر تیغ بر سر میدان فرو حکم	
چون شمع آتش زده در دل نگار	جای سزنا کجا بچکد از دیده ام شرار
از جوش غم بسینه ندارم دگر قرار	آن اشک حیرتم کند صبرم گذشته کار
از دل بر آیم و بگریبان فرو حکم	
چون شنم از هوای تو امی مهر رلقا	یک لحنت صرف گریه شدم فرق با پیا
امشب که رخت لبته ام از خویشتن جدا	سیر نزد لبم بفرستی زنده صلا
از ابر دل بر آیم گان فرو حکم	

دل بجز غم و یاس و درد و افسوس	دل بجز غم و یاس و درد و افسوس
زان رو کہ بکار گاہ ساکون	زان رو کہ بکار گاہ ساکون
آئینہ از نگ بستہ چند	
در بیت و شکست غم نگارے	باید چو شہید خاکسارے
ابے آنکہ ز عشق و فکارے	گر ذوق سخن سلیم دارے
داریم شکستہ بستہ چند	
مجنس بر غم نزل خواجہ حافظ	
ساقی آفتاب روتازہ بتازہ نوبو	مست رسید با سبوتازہ بتازہ نوبو
ہاں غزلی بیا داوتازہ بتازہ نوبو	مسطربش نواگو تازہ بتازہ نوبو
بادہ دکشا بچوتازہ بتازہ نوبو	
سر خوشی ست دولتی بزہنر طاعتی	اسے کہ ز بعد مدتی یافتہ فراغتے
یکسنت نصیحتے ایکے بیا و ستے	با صنمی چو نصیحتی خوش نشین بخلوتے
بوسہ ستان بکام ازوتازہ بتازہ نوبو	
چند ہو آدمی خوری گرمی پی پی خورے	گرچہ خراج رہی شور مال شہان کی خورے
گو شکر می زنی خوری قد و نبات و خورے	بزرگیات کی خوری ارشد مدام می خورے
بادہ بخور بیا داوتازہ بتازہ نوبو	
ہست بساغر سخن معنی آبدارے	جوہر حسن روح تن میکند آشکارے
درد و جان چمن چمن تازہ کند بہارے	ساقی سیم ساق من مست منم بیارے
زود کہ پر گنم سبوتازہ بتازہ نوبو	

سلطان و شاه ماتونی حصه کلاه ماتونی	خورشید و ماه ماتونی نوزنگاه ماتونی
عفوگناه ماتونی امیدگاه ماتونی	پشت و پناه ماتونی اقبال و جاه ماتونی

اسی عذر خواه ماتونی در باب آخر کار ما

ای بقدر کن کنج کن می منتهای این آن	ذات تو آمد در جهان بهر نجات عاصیان
این کسرتن ایشان یعنی شهید خست جان	چون احمد جامی نمان دارو گناه سیران

از حق بخواه ای کامران عفوگناه و این گدا

ریز آب حمت بر سرش خلعت به یک چاک	یک لخت زاب گوشه شوق کینه کون چن گوهرش
روز حساب قش در بارگاه داورش	رسو کن در محشرش آزاد کن از هر درش

تا طبع حمت گشش گوید ترا حسد و ثنا

مجنون غزل سلیم طهرانی

این رخت حیات بسته چند	زانش چو سپند بسته چند
بیگانه ز خود نشسته چند	مستان تو اندخته چند

چون تو بد خود نشسته چند

استاده چو خار پله در گل	افتاده برنگ سبزه غافل
مانخواست از طپیدن دل	در کوس تو همچو مرغ بسبل

بر خاسته و نشسته چند

خود را همه در کنار گیرند	خیزند و راه فرار گیرند
از هستی خود کنار گیرند	شاید بعدم قرار گیرند

چون برق ز خویش بسته چند

بر دعوی پیغمبر آمد ترا آهو گوا	
باشم سفاک آمد بازلف چچاک آمدی	شاد و طرب ناک آمدی از رخ بیکار آمدی
نوری و بر خاک آمدی برتر از افلاک آمدی	مقصود دولاک آمدی بر حسرت و چالاک آمدی
از عالم پاک آمدی جانها تشارت مرصبا	
ای شاه خوبان زین کج تو زوان آن زین	از عشرت سجان آن زین مرغ زیانغ عنوان آن زین
در حق ایمان آن زین گوید چه انسان آن زین	هر دم نه از آن زین سجد و پایان آن زین
بر جانت از جهان آن زین بر سر کج پاکت از خدا	
کشف عیش و غم توئی و صفات کفایت توئی	من هر چه میخوانم توئی و آنچه توئی دانم توئی
در جان خودم توئی روح میساجم توئی	نور دل آدم توئی کام همه عالم توئی
هم زخم را مرهم توئی هم درد مندان را دروا	
شمس الضحی بر الدجی نور الهدی خیر البشر	شاه عجم ماه عرب عالی نسب والا کبر
ای مبدیان کج بقا جاد و نگه جاد و نظر	تحت فلک تاجت قمر صرت علم جوزاکم
تحت قرین یارت طفر و منت قدر تغت قضا	
بان ای نه سرین بان کنگار سیتن	بان آبت شیر زین بان ای گل غنچه دهن
بان پرده از رخ بر فلک نیکر کرایک همچون	از شوق روت در چین گل پاک کرده پیرن
با کیسوت مشک حقن گرم زنده باش خطا	
لله باجاه و چشم از روضه بیرون نه قدم	لله خیل و خدم از روضه بیرون نه قدم
لله ای شاه هم از روضه بیرون نه قدم	ای اختر زج کرم از روضه بیرون نه قدم
تا از رخ چون صبحم گیر و همه عالم ضیا	

نور

وصف تو گویم با محافت باشد کلفت بر خط	تو گوهری آدم صدف تو سپهر برنا خلفت
گردن ز عشقت سال و سه پیر او در دیده	خورشید بر طرف کلاه از رشک میدارد رنگ
ای قدسیان را قبله که در عرشین باشد	انجم ترا خیل و سپه بر خورگه توفیق مره
الحاق سپهرت با رگه عرش مجیدت تشکا	
صدیق یار غار تو فاروق در هر کار تو	عثمان ز دل عنخوار تو مشکلات جنتا تو
عیسی علم بردار تو جبرئیل خدمتگار تو	جنت سکر بار تو رضوان امانت دار تو
ای از گل رخسار تو ز دو دل علی رضیا	
دل بسبب گیسوی تو جان شکر برد تو	با دو صبا از کوی تو آرد بخت بو تو
چشم جهانی سوی تو آفاق در قابو تو	ترک فلک هندوی تو نور ملک از رو تو
واللیل صفت مو تو نعمت جمالت والضحی	
ای دستگیر بکیان و چاره در دهنان	ای بسوز هر کن فکان و موج اهریزان
ای شمع بزم قدسیان و مالک هر دو جهان	ای تاج بخش خسروان و خاتم سفیران
هستی تو ای صاحبقران در دین و دنیا بادشا	
چشم تو رشک ساغر است بر در طالع بگیت	دندان زیبا گوهر است لعل تو گلبرگ تریت
بوی تو از گل خوشتر است مو تو مشک بجز	روی تو ماه انور است را تو شمع خاد
خلق تو آب کوثر است دست تو دریا عطا	
تو افان را افسر تو دلبران را دلبر	تو گوی سبقت ببری درین از جور و سکر
ای آسمان برتری وی آفتاب بر در	برتر ز چرخ و اختر می بهتر ز ماه و شتری

چون شهیدش زخم زین نوحه در لخته	مردم از شوق تو مخدوم اگر هر لخته
جامی آسانا به شوق و گران کنم	
مخمس بر قصیده مولانا احمد جام علیه الرحمه	
ای مشعل از روز بسیل مقتدی بنیاد	ای مالک گلزار و گل سواد الی ارض سما
ای سبدر هر جزو گل وی مظهر نور خدا	ای صدر ایوان سلطی شمع جمیع انبیا
خورشید برج سلطنت حبشه تخت کبریا	
تقدیر بر هر گام تو وقت خرامت نام تو	دل تابع اسلام تو جان بنده احکام تو
الحد صاف جام تو اخلاص فیض عام تو	طه و سلیمین نام تو اقامت تخت کام تو
قرآن روح پیغام تو امی آفرینش را سزا	
فیضت مخلص آمده جودت موبد آمده	حسنت مجرود آمده مطلق مقید آمده
حمد تو یحی آمده حکمت تو یس آمده	نامت محمد آمده محمود و احمد آمده
دین تو سرمد آمده کنیت ابو القاسم ترا	
ای بادشاه اولین قبله گاه آخرین	ای مالک کسوف و زمین و عرش امین
ای کعبه ایمان و دین و صاحب تاج کبریا	احکام تو جلالتین صاحب تاج لایق
ای رحمة للعالمین بستم امام انبیا	
هم زخم دل را بر می هم چاره و درد عمر	هم اصل هر کس که می هم راز حق را بر سر
هم کبریا را بر می هم شمع عرش عظمی	هم صدر بر آدی هم تاج نور عالی
هم انبیا را خاتم هم مصطفی هم مجتبی	
استاده پیشیت صفت لطف و ملک مشرف	ای تاجدار کشف ای آبرو بخش صفت

در این

که بگرد و روضه انور بگردم بمقبره	که نهم سر از نیا ز دل بیای بهر منار
که بیابان رحمت افتخ از گنایان شمرم	که سوی باب اسلام میم بگردیم زار زار
که بیابان جبرئیل از شوق وادیا کنم	
هم پرپی بگذشت هم دی بار با امروز	ماه و سال از حد فزون استها امروز
سال شصت و هفتم اینک ختم تا امروز	صد هزاران دی درین سودا امروز
نیست صبرم بعد ازین کام روز را فردا کنم	
خود بفرما چند با ششم ز استان تو حیدا	می طعم چون بی بی آب به صبح و سا
سخت بتیایم بی دیدار از بهر خدا	یار رسول اللہ لبسوی خود مرا لبسی نما
تا ز فرق خود قدم سازم ز دیده پاک کنم	
ای ز بوی تو شمیم باغ جنت منفع	دی ز کوی تو بهار روضه رضوان خجل
من که میدارم هو آروضا ت آرزو	آرزوی جنت الکا و برن کردم زو
جنتم این لبس که بر خاک درت ما واکنم	
راحت جان بکمرت گیسویت آید یار سول	نعیمت گلزار رضوان کویت آید یار سول
تا دل سرگشته ما سویت آید یار سول	گرد صحرا می مدینه بویت آید یار سول
جان خود را من فدای خاک آن صحرا کنم	
مدعا سے دل که اندر سینه میدارم نهان	در حضور تو نباشد حاجت شرح و بیان
ایکے می پرسی چه میخواهی بگو زمین دستان	خواهم از سودا می پا پوست نهم سر در جهان
یا بیاییت سر نهم یا سر درین سودا کنم	
جا آتشک ز دیده می بام شرر هر لحظه	شمع سان می سوزم از داغ جگر هر لحظه

از شوخی خود شاعر گستاخ بترسید	این بی ادبی فکر متینم نه پسندید
دل در پی تاضین همین شعر نگزید	مخرومی یعقوب از آنست که نگزید

شرعی که در آن دیدن فرزند حرم است	
----------------------------------	--

تعلیم بگیر دستم از مکتب خج بان	حرفی ز لطف نرود بر لب خوبان
یار چه جفا هست که در مشرب خوبان	یار چه بلا هست که در ندم خج بان

دشنام حلال است و شکر خند حرم است	
----------------------------------	--

در عشق جدا گانه بودند سب و ملت	فرض آده بر دل شدگان نج و نصیبت
از دست آده گوشه و امان طریقت	ز زندانی نعم باش که در شرع محبت

صیدی که نشکسته درین بزم است	
-----------------------------	--

از نشاء رهنما زود نغمش نرود هوش	بر کف نهند ساغر و نه نغم بسر و دوش
مانند شهیدی که دو کرده فراموش	عرفی بود از میکده در وقیح نوش

آن باده نرود شد که بگویند حرام است	
------------------------------------	--

مجلس غزل ملا جامی علیه الرحمة	
--------------------------------------	--

چند نالم در فراغش چند او بی نالم	تا کجا شبها ز در و بجز یار به با نالم
کی بود یارب که طوف روضه و الا نالم	کی بود یارب که ره در شیرب و طبا نالم

که به مکه منزل و که در مدینه جا کنم	
-------------------------------------	--

بایسته نج و غم از دل بر کشم یک نزمه	هم بیان نالم هم از دل بر کشم یک نزمه
متصل سخن گریم از دل بر کشم یک نزمه	بر کنار ز نزمه از دل بر کشم یک نزمه

وزد و چشم خون نشان آن چشمه را دریا کنم	
--	--

که بتگان کند تو رستگارانند	
خمس بر غزل عرفی شیرازی	
یاران ز می عیش که مستند حرام است	بجز دردی غم صاف در او نه حرام است
پابندی ما با هوسای چند حرام است	ما را بطرب نسبت پیوند حرام است
بر اهل محبت دل نخرند حرام است	
زهر است شراب شکر بی بی نوح دلبر	وز آب لبش زهر شود قند مکرر
در مشرب ماخته دلان با دوه احمد	در ندهب ما شنه لبان شربت کوثر
بے چاشنی آن لب چون قند حرام است	
بیهوده و گرد پی آزار نگر دے	ز سنار بگرد سر این کار نگر دے
خواهم که تو آماده گفتار نگر دے	ناصح بکشا لب که گفتار نگر دے
در شرع ملامت زدگان پسند حرام است	
عشق است که با کس ندمد مایه الفت	بجز داغ غم و جنگلی و محنت و کلفت
در چه مشو طالب اسباب است	از وصل محبوب کام که در بانع محبت
چیدن شیر نخل بر دست حرام است	
از بیکه شدم بچو دود و دوش بوش	بیتابی دل میکشد امروز بوش
با آنکه نگاہی نتوان کرد لبوش	دارم بوشن بدن مایی که برویش
غیر از لطف خداوند حرام است	
در یک دل او عشق و محبوب بکنجید	این نکته چو میدید غم چه سر نمودید
با عشق خدا عشق پس نیز پسندید	مخرومی یعقوب از آنست که نگزید
سزای که در آن دیدن فرزند حرام است	

زخندگان اگر ت نیست اعتبار توین	گذر کن چو صبا بنفشه زار بوین
که از لطاول زلفت چه سوگوارانند	
قنادگان رهش را بدعوی سبت	سجاک آن سرکو از ازل بود الفت
نصیب کس نه کس نباشد این	رقیب در گذر و بیش ازین مکن نخت
که ساکنان در دوست خاکسارانند	
ز جرم خویش نذاریم ماهرس برد	حدیث عفو برون است از قیاس برد
ترا چه کار که گوئی کلام یکس برد	نصیب است بهشت ای خدا شناس برد
که مستحق گرامت گناهکارانند	
هوای شوق تو پیچید در سر کس	بدان عشق تو هر ایل در دره است پس
باشتیاق تو تنها درون گنج قفس	نه من این گل عارض غزل سریم پس
که عنده لب تو از هر طرف هزارانند	
بود می که منم منفعل ز اهل وطن	کسی مباد چنین مبتلا می رخ و محن
شکسته پایم و بار گناه برگردن	تو دگر شیر شوای خضر پنهان بخت که من
پیاده میروم و همزمان سوارانند	
حذر در کعبه و بنخانه تا تو آنه کن	مدام می خور و مستانه زندگانی کن
قدح بنوش و دمی عیش و شادمانی کن	بیاب میگرد و چهره ارغوانی کن
مرد و لب و معده کا بنجاسیاه کارانند	
پس فلحان شهید و بنجبه بیاد	بخت خانه بدوشان از خود می آزاد
به لطف شام غریبان مائل فریاد	اخلاص حافظ امان زلف تا پادامه باد

ز خود خبر نزارم که تو خود نباز و بکین نه چنان گرفته جا بمیان جان شیرین

که توان ترا و جان از هم امتیاز کرد

نفس پرده و ز کارم سر و برگ بجد است
ز کجا باغ آرام سر و برگ بجد است
که در آمدی بکارم سر و برگ بجد است
ز خماری نزارم سر و برگ بجد است

دل و خاطر پریشان نتوان نماز کردن

چو شهید عاجز آمد تو چاکنی نیت
حق آشنای ما چه او اکنی لیت
تو که خود تمام دردی چه دو اکنی لیت
تو بخویشتن چه کردی که با کنی لیت

بجز آنکه واجب آمد نه تو احترام کردن

مخمس بر غزل خواجه حافظ شیرازی

ز خار خار غمت خسته گلزار مند
ایسر حلقه زلف تو رستگار اند
پیاده ره عشق تو شهسوار اند
غلام زگر مست تو تاج دار اند

خراب باد و لعل تو بهوشیار اند

نهفته بود میان من و تو نار و نیاز
دله چاکنم امی گلزار کز آفان
برون ز پرده دلها نمی قنایین راز
ترا جیاد مرا آب دیده شد غماز

و گرنه عاشق و معشوق راز دار اند

دردن ما گل آگاهی آن مان مینی
تو خود برنگ غریبان شام مسکینی
که یک نفس چمن از سینه نشینی
بزی زلف و دماگر گذر کنینی

که از زمین ویسارت چه بقرار اند

بد در حسن تو کمتر کس بود ز بنین
که از غم تو نباشد ملول و خوار و خنین

مابد اینم ز ما خوبی افعال میسر
عاصیانیم ز مانیکه اعمال میسر

سوے ماروے شفاعت کن بی سببی

دوش میخو اند شهیدی به نیاز قلبی
کامی که اسی تو چه سلمان چه وجهی کلمبی
دی شفاخانه تو مدح حب رحمت سببی
سیدی انت حبیبی طیب قلبی

آمده سوی تو قدسی بی در مان طبله

خمس بر غزل نظیری

ز دو هدم اختلاطی بنیاز و نا ز کردن
دل اهل ذوق داند که بوقت ز کردن
نفسی نمی پسندد به رقیب از کردن
چه خوش است از دو یکدل سر خراب از کردن

سخن گذشته گفتن گله در از کردن

کسی از ادا شکستن شکر می لب گزیدن
کسی از نظاره هم گل تر نهفته چیدن
کسی از جراح حشی نه شیندن و شیندن
کسی از نیاز پنهان نظری بهر دیدن

کسی از عتاب ظاهر نگه بن از کردن

بی دفع چین ز بار کوشش خم اندک اندک
به تبسم علمی که بر دغم اندک اندک
ز سر شک تر عیش گان گذر خم اندک اندک
اثر عتابی دن ز دل هم اندک اندک

به بدیه آفریدن به بهانه ساز کردن

به بدیه آفریدن به قدسیان بناید
سخن حقیقت سستین که تمام عمر شاید
به بهانه ساز کردن مجاز خوش نماید
تو اگر بجز سوزی ز جفا کشان نیاید

بجز از دعای جانت ز سر ساز کردن

شده آفتاب بوی تن جان نگاه آیین
که در دغم و بر دغم ز تو دم ز بند چو آیین

نوشتن را سگ تو گفتم و لیکن خجلم	کو در آن ره گزری دار دو من با بگم
ای فدای سگ کوی تو شو جان دلم	نسبت نجو بگت کردم و بس منقلم
زانکه نسبت بگ کوی تو شد بی ادب	
شده زبان تو بگفتار خداوند غفور	ناصح نسخت تو بریت و هم انجیل و زبور
بسکه بود دست بشرین سخنها مشهور	ذات پاک تو که در مکاتیب کرد ظهور
زان سبب آمده قرآن بزبان عربی	
طبق حرم ز انوار حبل پر گشت	بشانی که چرا از سیم و طلا گرد و طشت
چون شمیمی که بیالارد از دامن و	شب معراج عروج تو ز افلاک گذشت
بقا می که رسیدی نرسید هیچ نبی	
هر شجر که فرستاد بنام تو سلام	چمن رای از گل گفت زرد و انعام
که بود در چمن از منته تا روز قیام	نخل بتان مدینه ز تو سر سبز تمام
زان شده سهره آفاق بشیرین سبطی	
قد سیاه شربت دیدار تو ای مظهر ذرا	خو استند از تو بدین نغمه آهنگ صفای
کامی حدیث شکرنا بابت فذ و بنا	ماهیه تشنه لبانیم و توئی آب حیات
رسم فرما که ز حد میگذر و نشنه لبی	
شوق نظاره آن سلسله زلف درآ	میکنند دامن دلهای اسیران از ناز
صف بصف منتظر یک نگه صبر گدا	بر در فیض تو استاده لب بد عجز و نیاز
رومی و طوسی و بند می منی و جلی	
بدی ما منکر زشتی احوال پهلوس	کمی ز هر بد بین بشی اشغال پهلوس

جو بیار آجیوان یا نگار خاص و عام	پرده دار نوریزوان یا بہار صوم
یار باین سرتا بیا جانست یا روح انام	یار باین خورشید تابان ست یا مادہ تمام
یا فرشتہ یا پرسی یا شوخ بے پروا ست این	
ہم زبان قدسیان یا ہیفیر عشیان	یا شہید ح خوان یا نغمہ سنج گلستان
شاعر جادو بیان یا طائر عرش آشیان	بلبل بی خانمان یا طوطی شیرین بان
قمری بانغ جنان یا جامی شہد است این	
مجموع	
شب معراج کہ بر عرش برین رفت نبی	شور بر خاست زمستان زیارت
مرجا بادشہ کشور و آل اسبی	مرحبا سید مکی مدنی العربی
دل و جان با وفا می تو عجب خوش لقبی	
گفت جبریل کہ در دو تو بود در نام	جلوہ حسن تو ہم دل بردو ہم جانم
چہ کسے لے کہ بود عاشق تو یزدانم	من بیدان بجال تو عجب حیرانم
القد تقدہ چہ جمال ست بدین بو بھمی	
قلم آمد کہ ہند بر قدم پاک تو سر	روح گفتا کہ می نیب من ہم ہنگ
عرش جنید ز چاکای مہر نیب طہ	چشم رحمت بکشا سوی من انداز نظر
اسی تو شہی لقبے ہائے و مطہ	
تا سوی روضہ حنبت گذرا فنا و ترا	گفت رضوان کہ دلہ با و بنام تو خدا
ہم تن جلوہ گر شان خدا کے سجا	نستے نیست بذات تو نبی آدم را
دانکہ از عالم و آدم تو چہ عالی نفسی	

عارضه ستاین یا مهر نو از قوت این	عارضه ستاین یا قمر بالا از حرمت این
یا شعاع شمس یا آئینه دلهاست این	
سایه ذات احد یا شمع بزم اتحاد	آیت توحید حق یا راست حدت بنهاد
قامت ستاین با قیامت یا بکا فتنه زار	قامت ستاین با ایف یا سر و یا نخل مراد
یا مگر گلدهسته باغ جنان است این	
ظلمت آ باد غریبانست یا شام محن	یا کمند گردن جان یا سنج پر شکون
دو دآه آتشین یا نام اعمال کن	زلف تو زنجیر یا قلاب یا مشک ختن
سنبل تر یا سمن یا عنبر سار است این	
رهزن هرست یا برهن بنیاد خلق	دشمن جمع ست یا غارتگر از خود خلق
چشم تو خونریز عالم هست یا جلاد خلق	چشم تو جادوست یا آهوست یا صیاد خلق
یا دو پادام سید یا نرگس شهلاست این	
نار جانهار بود مضراب یا قوس قزح	خنجر ست از خون دل سیراب یا قوس قزح
یار باین تیغ ست آتش تاب یا قوس قزح	یار باین طاق ست یا محراب یا قوس قزح
یا هلال عید یا ابروی ماه باست این	
جاده جان یا سجاده روح الامین	یا حریم محترم یا قبله ایمان دودین
یشرب ستاین یا شمع عشق البعین	کوی تو کعبه ست یا فردوس یا خلد برین
یا گلستان رم یا جنبت الماد است این	
مرکز پر کار جان یا نقطه حسن صفات	مکته معنی ست یا رمز کسیت از وجدان ذرات
نخچه گل هست یا شهدت یا قند و نبات	حقه لعل ست یا سر حشره آب حیات
یا دین یا سیم یا طوطی شکر خاست این	

توجه

غلام معدلت ابرہالت حجت برمان	بہار احدیت مصباح و شہدائے نردان
عیان از روی تو نور خدایان شیخ عبدالحق	
جمال تو نبودی گر چراغ افزود کی تابی	خضر حیران شدی در وادی تیز تر تنہا
دم جان بخش تو جان بخش اعجاز میسج	کہ بر گور کهن گرفتہ باذن اللہ فرما
زبان مرده بر خیز و صدایا شیخ عبدالحق	
چو بردار ندیکدم پرده راز نمان از تو	ز اوج عرش تا فرش زمین دو عیان از تو
چمن از تو گل از تو بلبل از تو گلستان از تو	زمین از تو زمان از تو مکان لامکان از تو
خدا را و انسانی بر ملا یا شیخ عبدالحق	
ز نور حسن تو ہر ذرہ مہر آسمان گردد	ز رخ فیض تو ہر قطرہ بحر بیکران گردد
بہشت عشتہ در نور نگاہ عرشیان گردد	فلک کعبہ ن زائران کعبہ گرد آستان گردد
نم احسان تو آب بقایا شیخ عبدالحق	
تو فرزندان خود را رتبہ مجد و علاوادی	بہر کس بی گاہ عالی و قدر و لاوادی
خصوصاً بانشین غزلش را تاج ضیاء وادی	چو او را بر بلند بیاسی صدر فقر جاوادی
بشانش آریہ عرش استوایا شیخ عبدالحق	
من آتش نفس از گردش گردون پیشم	غریم مفاسم بیجا نام سحفت حیرتم
ز درد پیوالی چون جوش لطف نالانم	شہید تیغ یاسم گشتہ شمشیر حرانم
تو بخشی درد حرمان را دوایا شیخ عبدالحق	
مخمس بر غزل ملا جامی	
جلوہ نور خدایا روی ماہ است این	معنی صورت بود یا صورت معنی است این

سخن اہم اکنون کہ تا بحشر روم از اینجا بجا گوید	اگر بچوردم بر آزد در گرتبغیم بنگینی سر
قسم بچانت کہ بر نذارم سر ارادت ز خاک آن پا	
ز دور می آن بساط زنگین دلم چه شمشیر خلدی پہلو	چو شمع استادہ پا در گل بس آغشته تا بزانو
شہید گر گزیری بزنسوز من کو کانی گزینو سخن	بر آستان کینہ جامی بال اندن ز نیرہ زان
بکنج غرت نشسته محزون بکوی محبت گرفتہ ماگو	
محمس	
توئی محبوب حب خدا یا شیخ عبد الحق	توئی سلطان اقلیم بقای شیخ عبد الحق
توئی شمع شب افروز ولایت شیخ عبد الحق	توئی فرماندہ ہر دوسر ایات شیخ عبد الحق
در تو قبہ شاہ و کہ ایات شیخ عبد الحق	
تعالیٰ لذتین حسن و او کہ تو داری	فلاک مردم فدای رحمت و ثنا کہ تو داری
ز زمین خویش منیاز در یوانی کہ تو داری	ملاک چشم شرف در دوز بانہ کہ تو داری
رہ کو کعبہ اہل صفا یا شیخ عبد الحق	
جبین شیان از سجدہ کوی تو نورانی	منور بہ چرخ خورشید در نشان داغ پستان
گنی سنگ خرف بگو ہر و لعل بر نشان	تومی بخشی بمور نا توان قدر سلیمان
تو سازی خاک رہ را کہیمیا یا شیخ عبد الحق	
فروع مہر عشقت در دل ہر فرہ جادارم	پر کاہ از ہوامی شوق جذب کھر بادارم
فلاک از بار قدر نشان تو گشت دو تادارم	بکویت ساغر در یوزہ بر کفن آن گد اوارم
کہ سادہ از درت کہ ضیای شیخ عبد الحق	
پسہر فکان ولایت قسزم حسان	سحاب کرمت بجر سماوت مہد ایمان

۳۵۰

صباز کوی نگارم آمدنم نهوشن صحرای جا	بوی آن لعل عنبر افشان در ماغ جان شست نرسودا
شغفت عشق علی عذار فزال و شغفتی	احشون قیالی دیالقیقت فیما جمال سلسله

که میرساند از ان نوحی نوید وصلی بجانب ما

براه شوقست ایستاده یکی سوار و یکی پیاده	یکی شسته ندوق موده یکی ز تصویر این کشاده
کشتی شد ز من یاد غم غم بنگ سر زنده	بو اومی غم غم فزاده ز ما مملکت ز دوست داده

نه بخت یاور نه عقل بر سر نه تن توان از اول شکلیا

شوند تا بر در تو ساکن شو نزدیکانه از مسکن	چو شمع آتش بسیدیه منضمین شرح هست غیر مکن
اگر چه از بیم طمع عن بر اخفا حیال بزن	ز سر عشق تو بود ساکن بان رباب شوق بکن

ز بسز بانی غم نهانی چنانکه دانی شد آشکارا

اگر چه تنگست عصبه جان آه و ز یاد و فزاد	ترا شک طمان دیده پر شد و ماغ و دل هر دو شکست
دم هر بی منما مع الراج کالیقوت واللا	بکت عبونی علی شیونی فتا و کلا ابابک

که دانم آخر طیبیت صلیت ایضی در اکن در او

ز دفتر عشق زوال تو اقباست و باطل	ز شنگان میسرند هم لب و لعل و الفجر عشق زلال
کنند و صفت که ای سر و تو داغ بر سینه ماه کامل	ز همی بل تو قبله جان کیم کوی تو کعبه دل

فان سجده نایک سجده وان سعینا ایلیک لعی

رسیدم آخر ز میوانی آبرسانت پی گد گد	چو سر نهادم بجهت سانی بران در مطهر خدا
دلم فدایت چه در بانی که خود بان شان کبریا	بنابر گفتی فلان کجانی چه دوست درین جبارا

مرضت شو قاومت هر اقلیف اشکالیک شکوی

مرا چون نقش قدم میسر شده است در کوچه پستبر	بجا که بهت شدم پلر ز نه خود طبع فان بجم صبر
--	---

آن طبل شوریده ام که بوی گل نخیده ام	هر چار سونالیده ام در جستجو کوشیده ام
هر غنچه را بوییده ام از هر چمن گل چیده ام	آفاق ماگر دیدم مهربان ز دیده ام

بسیار خوبان دیده ام لیکن تو چیز دیگری

ای نوریزدان سر سبز طلعت تو جلوه گر	ای خلعت حدت بر تاج حقیقت بی سر
مشعل مکتب گردد اگر خورشید تابان در بدر	هرگز نیاید در نظر صورت ز رویت خوتر

شمسه ندانم یا قمر یا زهره یا شب

حق گویدت که عین حق جانانه پرده بشد	من تا رو بودم غمت گشتم تو پیر من شد
من غنچه وحدت شدم تو گل درین گلشن شد	من جاشدم تو تن شدی من تو من شدی

تا کس نگوید بعد ازین من دیگرم تو دیگر

حق گویدت که عین جان بود جانان شد	از نور من پیدا شد در ذات من نهان شد
من هر معنی شدم تو صورت انسان شد	من تو شدم تو من شدی من تو من شدی

تا کس نگوید بعد ازین من دیگرم تو دیگر

خورشید نقش پاک تو گردن چمن را تو	در هر سر سودا تو در هر لی عنای تو
ای شاعر عظم جایی تو و بی عاشقت بودا تو	عالم همه یعنی تو خلق جهان پیش تو

ای ز کس عنای تو آورد رسم کافری

دربارگاه مصطفی امیر که دالت این صدا	کاشی نافع رود جزاوی خواهی هر دو سرا
سر تا پای محو لقا همچون شهید بی نوا	خوشتر غریبت و گدافتاده در شهر شمس

باش که از بهر خدا سو غریبان نگر

خمس بر غزل تلاجامی

زہر من چینی دل سرے اے عشق	من دا چن ز صحر اگر دی اے عشق
عجب برجمی ویدردی اے عشق	جہازم رابتاہی کردی اے عشق
ترا من ناخدا دستہ بودم	
نصیبم شد ز روز اولین دشت	چمن دشت آسمان دشت وزمین دشت
بروز خوشتر خیزم از ہمین دشت	دلا گرشہ ام کردی درین دشت
ترا من رہنما دستہ بودم	
نغان از سینہ بے حاصل برآمد	کہ درو بناش آخر دل برآمد
برآمد دل وے بسل برآمد	گمانم در حقش باطل برآمد
چہا دیدم چہا دستہ بودم	
چو دیدم عاقبت ہنہ از بودے	بن در بیکشے ابن از بودے
تو ہم چون من شہید ناز بودے	تو واقف رند و شاہد باز بودے
ترا من پارسا دستہ بودم	
مخمس بر غزل حضرت امیر خسرو علیہ الرحمۃ	
ای مبتلائی عشق تو جن بشر جو رو پر	روشن گلشن حسین تو آئینہ منجمیدے
نور خت لہ شتری ہم زہرہ ہم شستے	ای چہرہ زیبائی رشک تباں آؤرے
ہر چند صفت میکنم در حسن ان زیبا تری	
نور و اردو ز پری با تو مجال ہرے	از دلبران لہ میری ختمست بر تو دیکرے
تو خرمہ خاوری تو رشک ماہ انورے	تو از پری چاہت می ذر برگ گل ناکترے
وز ہر چہ گویم بہتری حقا عجائب دلبرے	

نه کافر ماجرا دانسته بودم	
نبود اندر جهان حسن جهان سوز	که عشقت بود در دل آتش افروز
نه امر و زمر بکویت بهره اندوز	براهیت سر ز پا کردم همان روز
که من سرراز پا دانسته بودم	
نه از آغاز پر دانه زانجیم	ز ناکامی بر اهت می نهم گام
ز شامی تا صبح تا شام	مراد در خانه یکدم نیست آرام
ره کویت چرا دانسته بودم	
نمی ترسم از آن بروی پر خم	که خود را کرده ام خود و قفتم
کنون از چین برویش چه ترسم	هماندم کشتن کشت شیر دیدم
سرم از تن جدا دانسته بودم	
نمیگفتم که اے نادان خبردار	بر او دلبران مشتاب حرفها
تو اصلایا بد راست این کا	بکوی گلرخان خسته سر کت خوار
من از اول و لا دانسته بودم	
غیر بزم خسته تیر جفا جو	آفتیگم شسته آن چشم جادو
شیدم بسبب شمشیر ابرو	نرفتم کور کورانه در آن کو
من آنرا که بلا دانسته بودم	
عدو سے خود بودم و کم از عقل	که عاشق ہم شود ناز و ہم از عقل
نذاوم دل باو ای ہم از عقل	نگر گیانه بودم آن دم از عقل
که او را آشنا دانسته بودم	

خوش از دیده بدامن بچسبید هنوز	
طرفه ماهی که رشک دم صبح است شمش	ابر مشعل کعب استاده بر آه طلبش
مطلب لب ببله زان لعل نگهدار او لبش	روی دستی در خط سبز نخورد لبش
پشت دستی بند است نگزیدت هنوز	
ای شهید از تو زید لبش این کجاست	که بزاری بکنی بپیدم من اوقات
اثر نامه محال است که آن گل بهیات	نشیندست نو اخوانی بلبل زنجرات
همچو گل رنگت رویش نه پریدت هنوز	
مخمس بر غزل و ا	
رفیق خود ترا دانسته بودم	دوای درد ما دانسته بودم
ترا من آشنادانسته بودم	ترا من با وفا دانسته بودم
اعلا کردم خطا دانسته بودم	
نغمه دیدم ز تو ای شوخ پر فن	که بیند شیشه از سنگ و آهن
بناز و غمزه تا بر روی دل از من	گمانم بود خواهی دوست بودن
چنین دشمنم کج بادانسته بودم	
سرخ جانانه ترا بود جو یان	دل کم کرد انتخابت از نکویان
دل در دایمی بیداد پویان	تورفتی از پله همیشه پویان
ترا من میرزا دانسته بودم	
ز عشق مهورشان بودم رسیده	بنج عزلت خود آرمیده
ز خوبان خوبی طبعت شنیده	دلت داوم مسلمان زاده دیده

آصف هم قدر از تو سپهر حال من دلداده و شیدا

خمسن غزل میرنجابت

سزاه تر ز گلشن سیر نکشیدت هنوز	باله برگردمه او ندید است هنوز
مهر او تیرگی شام ندیدت هنوز	خط شبرنگب و لیش ندیدت هنوز

وام نظاره از سنبل نکشیدت هنوز

بر تباد شمع او بار جمال خط سبز	نفتاد دست بران حسن جبال خط سبز
جدول مصحف او نیست خیال خط سبز	نشیندست اذانی ز بلال خط سبز

بانگ اسلام بگوشش ز رسیدت هنوز

بجاش رسیدت غم معزوله	بنود گوشه نشین حرم معزوله
نامه حسن ندیدت نم معزوله	خط نخواند دست بردیش تغم معزوله

پیش هر کس شفاعت ندیدت هنوز

بر نخوردت ز خط آن بت شیرین کات	لبا و مور چکان رانده بدقتد و نبات
گم نشد مهر در خشنده او در طلمات	نام خضرش نشده گوش زو آبجیات

شکرش قصه طوطی نشیندست هنوز

حاجت غازه پی کرد رخسار نشیندست	تکر آرایش گیسوی پریشانش نیست
اثر از حیرت آینه خیرالش نیست	خبر از زخم دل و چاک گریانش نیست

خط او شانده و مقراض ندیدت هنوز

از حیا و بدم آن غیرت جان و رنگ	بچو آهور مد از عشق هزاران رنگ
نپریدت هنوز از رخ رنگینش رنگ	انتظاری نکشیدت بجام ارز رنگ

ای خوش قامت سر و عیال بکام و دولت	طرز خرامت نکت قیامت بر اهل سلامت
تاب کمر قیاب کن دل خنیش با غارتگر جانها	
گاه کشتی در این خاکم گاه لطف برترین	گاه گره برابر در چرخم گاه ز خنثی است گریز
تسخیر نگه را تا بهی از سر گوی می کا زیدین	گاه کنی گل زیب که گه شانه ز بر طره مشکین
چون بر می آید در من مسکین کرد و این وضع کارا	
یا بودم همراه تو بانان شام و سحر در گلستان	یا نبودم پروا من چو جان خد کردی زردان
گر می صحبت با غیبار افسوس پیشان که بربان	عاشق خود را ره ندمی خانه کنون ز جویر
یا دکن آن شهما که بود در آنجا آن را با من شیدا	
مهر در خشان راز و نیاز بر کایت عارینا	چرخ نمشند نور اگر مه پیش تو آینه در اینا
ناز و ادا و جور و جفا با کیست نه تنگاریا	بر سر زین هر که کشیدنی فرج و چشم در کارینا
تیر قضا خون ز رنگاهت ج بلا ترکان صفارا	
لطف مکن آن لطف بنجان نیم لای جان	آن کنی که بدین من بر کشد آخر ناله افغان
نیست روز نیگونه تعلق فاشش آن مسکینان	بر سر رحم آمی بکتا زور ز شونی با پاشان
افکن از بیابانی دلها ز لاله در عرش معلان	
باز ترا که گفت که خونم در ره عشق بنجان	بر زده دامن تیغ بلف قتل من دلداده سجان
رسد اکنون صلح و مدارا به که در با من کسین	هست رو که تیغ تعلق آن من پاره بر سجان
اینهمه حنی بجز از من چیست بجاکم را بفرما	
اید بجال سینت فکان هیچ نذر از رحم جان	پند نیست من باشم بود هر چند پنهان
چند شهید خسته بگویند می از زگر کافر	سوی قتل خویشین می شو دلار تبه کفر

اندرین یک یا که چون گوهر در لیم تنگ است بزرگی کشاید عقده ام از ناخن تدبیر کس

می فتد از دست تقدیرم در آن مهرم گره

پس بجای آسایش و راحت رخم ننمود حصین
هر نفس در زندگی صد عقده در دل بود
هر کجا رفتیم همین در و بلا افزود حصین
بعد مردن هم گره از کار ما نکشود حصین

میشود تابوت ما را حلقه ماتم گره

هر سحر خورشید از دست تو باشد داوخواه
دل کجا باشد سلامت از تو آزرین نگاه
خسته تیر او ایت شد ز ماهی تا بماه
گردش چشم تو روز صید از تار نگاه

ز دیپای آهوان چین بوقت رم گره

نار نالیدن فغان کن چه حاصل پیش او
شرح احوال شهید فغان پیش او
سوختن باید برنگ شمع محفل پیش او
چون کنم تقریر در خویش لب پیش او

شد چشم سرمد سالیش در گلوم دوم گره

مختص بر غزل مرزا محمد حسن قزلباش

طرز نگار خارا گریبان چه حشمت یار سودا
غیرت بنبل حلقه موی چشم فسوزگر شوی
عینچه دلکش در ج و دانت گوهر بدین عقده ها
نور تجلی شعاعه روی دود پیش زلف چلباس

صبح قیامت چاک گریبان عقده دور اقامت یار

گر بود این کسب مسلسل کرد مشک شمیم یار
چون هم دل برفت کویید جهان نگذار
در بود این محل لب شیرین می تو ز کرم یار
چون نکند تو بان لب جان به نیازم روز

رنگ مسی از مردم چشم سرنخی پان از خون مسیجا

چند کنی از قامت عنابر بافتنه شور قیامت
چند خرام نامز بدنیسان جانم شد پامال حرامت

رفتی و ناگهان شدی از دیده ناپدید	ای دل بگر بای محبت شدی شیبید
در ماتم تو جامه دریدم گرستم	
ای قمری از ذوق تو گرم فغان باغ	ای گل ز عارض تو بود و نشان باغ
رفتم چهجوی تو زاری کنان باغ	از یاد قامت تو چو آب روان باغ
خود را پاپاس سر و کشیدم گرستم	
از بس تصور کمرش زیب دیده بود	بیداریم در خواب عدم سر کشیده بود
وقت سحر که دل نفسی رسیده بود	در خواب دست من بدیش رسیده بود
داگشت چشم و هیچ ندیدم گرستم	
گر پیشین دسته جگر در کفن ز درود	دستی کجا که چاک زنده پیرهن ز درود
دیگر ز من سپرس تو اکنون سخن ز درود	واقف گذشت عمر گرامی دهن ز درود
دامن بفرق خویش کشیدم گرستم	
مختص بر غزل مولانا محمد معین الدین کسبل	
شانه تابکشاید از کیسوی تو هر دم گره	در نفس خند برنگت را بر شیم گره
بر گل ترمی فقه طور یکد از شبنم گره	اشکم از حیرت مشود در دیده پر خم گره
چون تبلخی مینر نی بر ابرو پر خم گره	
بسکه بر من عافیت تنگ است از فراطالم	تا ادا دل میرسد اکنون شکل بر لبم
پیش ازین چون لاله چو داغ در گلزار خم	قطره خون بود یاران این دل غمیدم
حالی در سینه من شد ز فراطالم گره	
نیست هرگز از شکفتن در دل زارم هو	گو برنگ غنچه سر سبز خند یک نفس

سرت کردم چرا از شرم عالم سر فرو کردی	بچرم عشق بسبب را اگر گشتی نگو کردی
که آخر هر عمل اجری دهر کار سے جزا دارد	
مجلس بر غزل وقت لاہوری	
پس راہن از غم تو دریدم گریتم	از سینہ آہ سر کشیدم گریتم
در کوسے تو بجاک طلبیدم گریتم	رفتی و نقش پائے تو دیدم گریتم
نام ترا زہر کشیدم گریتم	
تا چند گریم از غمت ای ترک جنگجو	تا چند ریزدم غم عشق تو آبرو
از فرط گریہ گشت گره ناله در گلو	مانند کودکی کہ شود تلخ کام او
تا زہر دوری تو چشیدم گریتم	
روشن نکرد روی تو شبهای چو شمع	از داغ عشق سوختم ای دامن چو شمع
بگدخت آتش غمت اعضا من چو شمع	گردید صرف گریہ سر آپا من چو شمع
پایان کار خویش ندیدم گریتم	
من بر ملاز گریہ زخم لاف گریتم	بگر گریتم ہمیشہ باخفا کہ ز گریتم
گاہی نہ رو بروی کسی خون گریتم	رسو ای گریہ از چه شوم شمع گریتم
از بزم او کنارہ گزیدم گریتم	
در سینہ ماند حسرت افسانہ دلم	فرصت نداد گریہ کہ شرح جنون کنم
دلشپ با شیناق زخمت در بچوم غم	میخواستم کہ نامہ شوق کنم رقم
ہوئی لبان خامہ کشیدم گریتم	
در جبین داغ تو عمیق بر بید	چشمم بجز آب ہم سر راہے ترانید

<p>بهار این چنین آستین در دوزخ آن پان صدای خنده او کوس حلت را بود زمان</p>	<p>چو خند و خنده بشنم میشو و غفلتش گریان وفاداری ز گل هرگز مجبوی است نادان</p>
<p>که این گل نی ثبات عهد و رنگ وفادار دارد</p>	
<p>هوس را سوختم از داغ و حرمان از خون گرم چنین کار نمایان را نه از راه جنون گرم</p>	<p>هو او حوصل در سینه ز بجه خون گرم بدین جرم از درون ل تنابا برود گرم</p>
<p>که آغوش تناشک بر بند قبا دارد</p>	
<p>غم ششش عنان صبر کی می تابد از دستم که وقت دیدم از دیدن او دیده برستم</p>	<p>من آن عقول آل اندیش چشم غم زده بینستم بروز وصل هم امین می بایار نه شستم</p>
<p>که روز وصل آخر شام هجران در قفا دارد</p>	
<p>برینا آیدیم از بهر سیر لستان ماهم مشوای نایح اکنون از نصیحت رنگ ازیم</p>	<p>گره از غنچه اول دانه صفت اینجام دل و دست گرفت از تنگنای شرو میخوام</p>
<p>کشیدن خست در صحرای کجا خوش قضا دارد</p>	
<p>چنان بان عشق از دیدن سر تو بر چشیم ز من تنها شهید تیغ چشم سهره آگینم</p>	<p>بیشمار در جادوی نگاه تو دل و دینم بیک تیر نگه هر سو هزاران کشته می بینم</p>
<p>مگر چشم تو حکم اندازی تیر قضا دارد</p>	
<p>شیم نازده کی باشد بونی گفت تو هدم گجا مشک پریشان کجا زلف خم اندر خم</p>	<p>که آن نایغ غزالان هست کن ما چاییم مگر سودا سوار و کلا این مشک سخن هر دم</p>
<p>خیال همسری با زلفت از راه خطا دارد</p>	
<p>شهید خسته لرزهون منت موبو کرد</p>	<p>که هم کشتی و هم شهید او هر چار سو کرد</p>

صفت عکس نعمت ساخته خاموش اورا	کے کشیدست جز آئینہ در آغوش اورا
آنکہ گلزار تماشا ست بردوش اورا	حیرت کم هست کہ شد ناز فراموش اورا
چہ نمودی کہ چنین محو تماشا سے تو شد	
صحتے دارد و رمی کند اکثر قاتل	تا شهید تو شد آن سپہ سہنہ بہ قاتل
زندہ باشی تو کہ آن شوخ شکر قاتل	ملفت می شود از عشوہ دیگر قاتل
مخلط از پی اشعار سر ابا سے تو شد	
محمّد بن غزل مولانا محمد معین الدین بسمل	
از آن سخن جاد و عنزہ چشمش فتنہ ما دارد	پی یک صید جان صد شوہ اش ز جلا دارد
کمان بردستان عزیزگان نگیر بلادار	چمن خط و اہ خال و دام کیسے دو دارد
شکارش گرد نیسان و کم کردید جا دارد	
بدخشان بعل و نیسان ہر دو گوہر صفار	گلستان اللہ صحر ابرہہ مہ نور ضیا دارد
صبا ملکوت چمن گل غنچہ بولبل نوادار	شر رنگ آب شہنہ خواہ آتش فنا دارد
دل بسمل نزار و بیچ ازین الاتر اوارد	
نرم و ان زندگی دریں پن عمر رون یام	خوشا روز یکہ دل را دمدم بر خود چنایم
شوم گر کشتہ تیغش حیات جاودان یام	برنگ شمع نرم از سبر بدین زہ جان یام
سکہ آبتغ قاتل جوہر آب بقا دارد	
کن ہر تار بستر بارگہ خان کار صد شتر	چو شمع از آتش سحر تو سوزم از قدم تا کر
بود اندر نعمت ہر حضور اربنخوریے دیگر	شکت از داغ عشقت ہر نفس سہیہ صبر
سرم سودا جگر آہ و دل کشی بر یاد اورد	

اتفاق است که دل داده بالای تو شد	
آنکه شد فاخته او سر سرد آزاد	آنکه شیرین دهنش ل برضا چون فریاد
آنکه لیلے بودش نهد چو قیس ناساد	آنکه صد یوسف مصری بغم او جان داد
دید در خواب کجایت که زینحای تو شد	
آن پری دهن چمن بود بان ماه و شب	که تو از جام وصالش گل رنگ چینی
یا باین مکر و غادر تیر و امش کبش	فرض کردم که تو هم نازک و دلچسپ هستی
آن ل نازک و بهیر حسان جا تو شد	
سیر متاب چو میکرد بنیر گردون	زرد میشد صفت مهر رخ آتشگون
رگ گل بود باد و خلش از خار افزون	بدنش ستره جان برگ سمن بود اکنون
بسرش خار و خشک در ره سودا تو شد	
روزگاری سیر آمد به غم زلفناو	خانه بر بادی عاشق مکن ای عریده چو
دل آشفته اسیر است بد ام کیو	نه پسندی که پریشان شو آن حلقه چو
اکیه هر کس که دو چارت شده رسوا تو شد	
خون شد امر و ز دل خسته من برین سودا	که گفت پیا تو سرخ است بد نیکو نه چرا
بوی شوخی کسی آید ازین رنگینا	راست گوی است که این رنگ عذابا شد
خون آن آفت جان ریب گفت پیا تو شد	
آنکه خورشید بود خسته تابش	آنکه سرگشته بود باد بهار از بوش
آنکه گردیدم شفیت گیسویش	آنکه آورد قیامت بزم در کوش
محررتازه پیا از قدر عنای تو شد	

بے چارہ قاتیل تو امی کا فریسا کے	
مخمس بن غزل دیگر مرزا محمد حسن قاتیل	
شمع پر دانہ نور رخ زیبای تو شد	گل من بلبل رخسارہ رعنائی تو شد
چشم آئینہ رخ جو تماشا می تو شد	چہ کسی ایکہ دل سخت کسے جا تو شد
سر و من فاختہ سر و دل آرا سے تو شد	
وہ چہ سر و کہ چو گل بود بروم خندان	خار شکست غم عشق تو اش و زر گجان
خستہ بودند ز جادو نگاہش رخسار بان	این چہ سحر است کہ آن کا فر خون ز جہان
سر کویت بدن تیرا دامائے تو شد	
آنکہ گاہی گری کاکل شکین کشود	آنکہ رمی با سیران جگر خون نمود
آنکہ داب تہ افتراک جہان را نمود	آنکہ پانہ خم طرہ او خستے بود
چون اسیر شکن زلفت چلیپا سے تو شد	
راست کوراست دلم با وفد اسی تاست	کہ چہ کردی کہ مہ من شدہ مست جاست
پچہ تیسر قنادہ است پر می درواست	پچہ افسون شدہ آن آہوی شئی راست
آن بکر از ہنہ افزون ز چہ شید کہ تو شد	
آنکہ ابرو چو کمان دارد و مژگان پان	آنکہ سازد نغمش کار خدنگاں از تزییر
آنکہ ریزد بلب زخم دل آب شمشیر	آنکہ تیرش بود آلودہ بزخون نجیر
کی کجا صید سرتیر تنائے تو شد	
بنگ از چشم خیالش کہ عجب و قدی است	نظر کن بجائش کہ عجب سر و قدی است
بروز از نخل صالوش کہ عجب و قدی است	رحم کن بہم بجائش کہ عجب و قدی است

بانگ لیک از دل هر تیغ و شاکه پیرزن	
شدید بیضای اعجاز من میکنی غزل	جان من بر خویش کن غول چه چرخ کن
از شهید خسته بشنود این شیرین غزل	بسلا مطرب اگر یکره بخواند این غزل
نغمه احسنت از چنگ در باب آید برون	
مجنون غزل مرزا محمد حسن کج قتل	
امشب بفرستم خلق ست تماشائی	تو برب بام خود بهر چه نئی آئی
مردم بفرق تو اندر شب تنهائی	کن بر سرتا بگوتم یک جلوه بر عنائی
ای در لب لعل تو اعجاز سیحانی	
تا روی ترا دیدم فانی شدم از ایوان	از خاک تو پیرایه پو شده تن عربان
نی صبر بدل دارم تو تاب توان جان	دیگر چه طمع داری از عاشق بی سامان
عقل و دل و دین بروی هم تاب توانائی	
زین محم که ز نذر لغت صد بوسه برو تو	لاغر شده اند امم از هر چه موسی تو
تا راه نمی یابم امروز بسوے تو	کردیم ز خون خود آرایش کوسے تو
داری خبرے یا نه ای محو خود آرائے	
میسوم و میسانم در سوختنم سابق	هر لحظه تب سوزان بادل بودم لاحق
خون از مرده می بارم در عشق تو ام واق	کن باک ز دست خود و اشک ز مرده عاشق
گر دست دهد فرصت از مقنعه پیرائے	
پیغام شهیدت این گریه است پندار	یعنی که ترا باید دل داری و غمخواری
ز بیابن و هرگز ز نیگونہ دل آزار	غیر از تو امیری نه پیش که کند زاری

کار کارو میکند یاد تو با هر استخوان
در فراقت زنگی تلخست ای شیرین زبان

دقت آن آمد که جان از تن شتاب آید برون

گر خیال بوسه افتد بر لب میخوار او
زرد میگردد ز بارش لعل شکر بار او
گرم مگردد ای صبا بر طره طراز او
آنقدر وارد نزاکت که گل رخسار او

از نگاه گرم مشتاقان گلاب آید برون

شد جهان در چشم از سودا زلف او سیاه
از سیاهی محمودیل سر شد و نگاه
تیره همچون خال زنگی می نماید نور ماه
در خیال زلف سپیانش چنان محمود که آه

از دل بقیاب بلصیج و تاب آید برون

خانه زندان شهرویان سرگران در عشق او
فرق می جان پریشان هرمان در عشق او
المان آتش کمان هر زمان در عشق او
دیده گران سینه بریان لک در عشق او

کاشم گ آید که جانم زین عذاب آید برون

یار بلین سرخوشم گانست یا طوفان نوح
بجز خونین گم طغیانست یا طوفان نوح
جو یا چشم گریانست یا طوفان نوح
موجب دریای عمانست یا طوفان نوح

متصل سیلی که از چشم پر آب آید برون

گریات خویش را یک دان دانم بجاست
اندرین دریایی پایان که یلش بجاست
هستی خود را چون موج بحر پذیرم رواست
زندگانی چون جلیقه است و آهی بر رخاست

کو صدائی در شکستن از جباب آید برون

جان زنده در معجز عیسی مریم و بدم
با چنین حسن و شمائل با چنین جور و ستم
مردگان را میکند بیدار از خواب عدم
بگذرد اگر آن بت ترسای من سحر و ستم

سوز دل پر دردمن زرد و آه سرگین	شد جان غم پر دردمن زرد و آه سرگین
بهر علاج دردمن باید سیحانے دگر	
شیرین بی نازک تنی غارتگر جان رهنه	چون برق زود در آتش طرف دانه
بیمه و بیدین دشمنی دل برود تا از چون	نوتاب من گلشنی فی طاقتم در مسکنه
سوزم بکنج گلخنه هر دم بسودانی دگر	
از باغ زحمت دیده ام گلها حیران چیده ام	از گل نگه در دیده ام چشم از چمن چیده ام
از بوی گل ترسیده ام از بوستان بخیده ام	از لاله سر چیده ام دامن گل بر چیده ام
زان رو که جالی دیده ام رخسار زیبا دگر	
چون برق از خود جسته ام بر جا خود بسته ام	خود بال در پیکته ام چشم از دو علم بسته ام
آن قهری دختنه ام که ز خوشی گین بسته ام	با سر خود پیوسته ام در ناز طوبی رسته ام
چون غنچه دل بسته ام بر نخل بالائی دگر	
تا کی شهنشاهه من که بکوت چون برس	رحمی نمیداری بس لطف تو در کار است و بس
لحی بفریادم بر بس شعله هر خار و بس	جان فغانی در نفس سوز از دایه بس
وز ناله او هر نفس سوزی با دانی دگر	
خمس بر غنچه دل مولانا محمد بن سینا	
لحنتل تا چند برنگ حساب آید بدون	ناله تاکی از جگر با پیچ و تانها آید بدون
تا کجا از سینه آه شعله تاب آید بدون	تا کجا از چشم نارم خون تا آید بدون
کاش از پهلوی پر اضطراب آید بدون	
در غنچه دم خنجر بود بر دل روان	بیتوشه لبشکنه به ناله ام در منجر جان

بر لب تبسمی و نگه آشنای راز	مست از می شبانه مه من خواب ناز
با آفتاب دست و گریبان بر آمده	
حسن تو بود و سر خط خوبان را اولین	نام تو بود و زینب هر افسانه زمین
آخر مدینه تو شد آن نام را کسین	اکنون تو کی جمیل جهان گر چه پیش ازین
آواز او جمال و کنعان بر آمده	
نوح حقیقت است در آئینه کمال	معنی گرفت صورت این حسن بیروال
روح روان بود هم تن آن همه جمال	از فوق تا قدم به جانست آن نهال
گویا آب چشمه حیوان بر آمده	
کلیک شهید را اثری هست از الم	بی اختیار سول برد از دست چمن کخم
چون عن کیب مست چه در دیر درم	در هر چمن که خواند فغانی سر و غم
افغان ز بلبلان خوش الحان بر آمده	
مخمس دیگر بر غزل باباغفانی	
فصل بهار آمد و گل گل کرده غمها دگر	بی اختیاری می کشد دیگر کعبه آدگر
باز این سر شوریده ام دار و تنادگر	باز این دل دیوانه را افتاده سوداگر
از ناله در هر کشوری افکنده عوفاس دگر	
دارم دل دیوانه از خویشتن بیگانه	در کعبه و بتخانه محو رخ جانانه
در باغ دور ویرانه با گر بیستانه	از شمع دولت خانه سوزم بهر کاشانه
هر لحظه چون پروانه در آتشم جا دگر	
عشق است رنگ و دهن و زبان از درون	آه چون که در چمن شمعیت از کرون

تزو او بہر تقاضا میرو کے از بر عشاق شیدا میرو کے بے تو چون با شتم تکیبا میرو کے سشنوازا ماکز بر ما میرو کے تو کجا بہر تماشا میرو کے شاد باشی خوش بہر جا میرو کے مے کنم امشب کہ فردا میرو کے	ہر کہ از خوبان زلفت دل نداد و چہ ظلمت اینکہ بے پردا چہین اسے سرت گردم تو خود انصاف نہ شعر سعدی ہسم مگر شنیدہ اسی تماشا گاہ عالم ہوسے تو در سفر التذنگہبان تو با و از ہر اسی حفظ جان تو دوسا
---	---

اسی سراپا جان مشتاقان چرا
بے شہید بے سرو پا میرو کے

مجمعات

مجمعت در نعت سرور کائنات خواجہ عالم صلی اللہ علیہ
و آلہ وسلم بر غزل بابا فغانی

بے سایہ سایہ گسترستان برآمدہ نخل قدش کہ از چمن جان برآمدہ	بے پردہ از تجلی یزدان برآمدہ آشوب دہر و فتنہ دوران برآمدہ
--	--

شاخ گلے بصورت انسان برآمدہ

کامی نو بہار حسن زینخ پردہ بر گلن بہر نظارہ گل رو سے تو در چمن	سوسن بعبد نہ بان کند از عشق تو سخن تنہا نہ بلبلست ز شوق تو نعرہ زن
---	---

گل بہر طرف ز شاخ درختان برآمدہ

تا زیب دوش کردہ خم طرہ دراز	بہر خود قنادہ زاہر چہارہ در نماز
-----------------------------	----------------------------------

<p>من ندانم کہ ذکر بار چرامے آئی بہرین آئینہ خوش کردہ جلامی آئی گر تو در انجمن ای ماہ لقاے آئی سوی غم خاں من سو بققامی آئی صاف و پر نور تر از آب بقامی آئی ہمہ تن نوری و پنہان بقبامی آئی بارک اللہ لصد ناز و ادا می آئی از تجلے کہ ہ خاص خدا مے آئی خود بظہر باز کجائی و کجائے آئے سخت پیمان شکن دست و قامی آئے کاین چنین بر سر او پا بچنا مے آئی گر سہرقت من بی سر و پامی آئی اگر از روضہ محبوب خدا مے آئے</p>	<p>در بسا لحم دل و جان بود کہ بر سو کیبار بر زخمت گرد سفر نیست ز خاستہ بار گلرخان گرد تو گردند بسا ان بخشم مگر از سیم بر قبیلان کہ تعاقب کنند در سیدہ جائزہ یکا کہ بود چون ظلمات تاج توحید سبب خلعت تشریح سبب برقع افکنندہ بر رخ طرہ مشکین بر دو میتوان یافت این حسن را باینکہ کہ تو نہ تہی مثل تو در ویر و نہ صورت بگند بستن بند بقا چست درست است و مگر از خون دل کشتہ خود بے خبرے ز آفتاب تو کی جلوہ چو شبنم خرم امی نسیم سحر می بوسی اذان طرہ پیار</p>
--	---

بن محمد بن علی
 سلطان غلام
 قوت خان بہادر
 بی بی خاص
 بی بی شہزادہ
 شکر علی بیگ
 مالک شہزادہ
 دادیم فرمودہ اند
 ۱۲

اسے صبا جوش زرد از پر تو خون شہید
 مگر از مشہد شاہ شہد اسے آئے

<p>سے برسی جاننا زن نامیروسے تانہ پنداری کہ تنہا میروسے تو چرا اسے جان بصحرا میروسے داوریغا داوریغا میروسے</p>	<p>بے خبر بہر چہ بے مایروسے بیچو سعدی جان من ہمراہ تست بیچہ صحرانورد سے کار باست از جدائیںہا ہمی نالہ و لم</p>
---	---

<p>بناشد ساغرستان او در انجمن خائے پیر از شوق آمد چون غنچه فتنه او چرخ که چون آینه جانان در دل است آغوش من</p>	<p>ز مهتاب رخ او پر شود جام صفا کیش خیالش بعد ازین نذر دل تنگ نمی گنجد حدیث عشق من در جبرت آرد پاکبازان</p>
--	---

<p>شہید اہم تو در گریہ می آرد کجاست کہ چون نقش نگین شد محض از حرف سخن خائے</p>	
---	--

<p>ہم بادہ وہم شیشہ و پیمانہ تو بودے ساغر وہ و ساغر کش میخانہ تو بودے وان می کہ نہان بود بہ خنجانہ تو بودے جاننا ہمہ پروانہ و جانانہ تو بودے ہم آئینہ تو بود می وہم شانہ تو بودے در مزرعہ کوئین مگر دانہ تو بودے شور لب دیوانہ و فرزانہ تو بودے بیرون درخانہ و درخانہ تو بودے مطلوب در کعبہ و بتخانہ تو بودے بر عرشین رونق کاشانہ تو بودے</p>	<p>در بزم ازل ساقی ستانہ تو بودے پیمانہ بہ مثل شیشہ بہ قفل نہ سہمی داشت در میکدہ ہم جام نخستین تو بودے شمع تو بجانوس قدم بود شب افروز آرائش آن طرہ طرار تو کردے در گلشن ایجاد بہار ز تو گل کرد سن نگین تو کیمن دل و جان بودے در عالم امکان ز وجوب تو نشان بودے در ویر و حرم شہرت رعنائے تو بودے بر فرشین از تو حدیثے بزبان بودے</p>
--	--

<p>مے سوخت ز شمع تو شہید جگر انگار آتش ز نبال و پیر و انہ تو بودے</p>	
--	--

<p>مگر از کوچہ آن ز گف دو تاسی آئی عرق آودہ سخن از شرم و حیا می آئی</p>	<p>ای صبا مشکشان غایبہ سامی آئی جان من منفعل از جور و جفا می آئی</p>
--	---

<p>جوانی نامسلمانی عدو دین و ایمانی قدش سر و خراک لبش لعل پد خشانے قمر طلعت پر یزادی جوانی نامسلمانی دوا بر و خنجر بران دو گیسو آفت جانے ملاحت بندہ رویش نکلوزاری نمکدانے ادا شرمندہ قامت قیامت سب دکانے</p>	<p>تے دارم سمندانی پر پوش ماه کنفانی زہری شمع شبستانی رخس مهر و رخشانے بغمزہ فتنہ ایجاد می لبشوه طرزه جلا دکانے دو چشمش فتنہ دوران لب سر حشید حیوان لطافت صید برویش نزاکت بو گیسو صفا ایذت طلعت جفا حوکرده عادت</p>
--	---

شہید بے سرو سامان بر ستم دعوت مہمان
کند جان بر سرش قربان بر روز عید قربانے

<p>صبا کرد آستین ناکہ مشک سخن خانے بود همچون جہم جسم خالی بیرون خسلے کلف داریم جام پر ز صہباد وین خانے کند چون موج دریا ہر یکے آخر وطن خانے در دروم آشیان کردند مرغان چہر خانے ازین وحشی مباد ادا دم زلف پر شکن خانے کہ جامی خود بیکدم میکنم در انجمن خانے کہ بود از سوز بی پروانہ ادخانی نہ خانے کہ شد از بلبل و گل آشیان خانے چہر خانے بناشد بی ستون ہرگز ز شور کہ ہر خانے بیر خاک چون فانوس میدارم کفر خانے</p>	<p>شود تا غیر دل از بوزلف پر شکن خانے ز خود می جو شوم و ہر دم شوم از خوشین خانے نصیب نیست مارا ہرچو خورشید از زرف و زود یکے بعد از غمای دیگر می خود رگے دار نہان در کج غریت ہرچو عنقا خانہ بردوشم بنی آید صیفری از دل گم گشتہ ام یارب سپند آساز آہ گرم آتش زیر پا دارم دلی چون شمع در فانوس با خود دشتہ نہان فتانی دشتہ آلودہ حسرت نہان در دل ہنوزم رشتہ جان با صد آتیشہ می بچد ز سر تا پا چو شمع صبح خاکستہ شدہ ام آخر</p>
--	---

مہ اسخے مہر دشتے سرودے خوش کمرے - شوخ جادو نظرے
 فتنہ آفت جانی بہت زرین کلے - غیرت مہر دشتے
 کافرے دشمن دینے صنمے کینہ ورے - دلبری عشوہ گرے
 جان من باکہ سرے دارے و کار تو بہ کعبیت - عین مطلوب با تو بہت
 من نیرت بسوی روے تو دارم نظرے - تو بروے دگرے
 ہجو گل در چنے چہرہ بر افز وختہ - جان و دل نختہ
 ایکہ گاہے نکتے بر سر راہم گذرے - سوے ماہم نظرے
 چکنم پیش کہ نالم بکہ فسر یا و برم - منع بے بال و پر م
 جا گرفت ارشدم در زخم زلف پسرے - غافلے بے خبرے
 در زخم زلف کسے باز گرفت ارشدم - خستہ و خوار ارشدم
 ہم صیفان چین را کہ رساند خبرے - اند من نوہ گرے
 کس مبادا بچیان مہوشید محزون - عند قہ بجز خون
 کشتہ ناز کسی عاشق خونین جگرے - سخت شوریدہ سرے

دل دارم اور خاک خون نہ زنی رفتے دل مہر دی جگر خون کرد می آتش زود جان سرت کردم بجز اہم کہ آتش نہ دی دل من از بیابی دل مہوشیدم گریہ سر کردم	مراد یوانہ در سوی عالم ساخنی رفتے جدا از شین می دیگران پر دستے رفتے برنگ شمع ستر پامی من بگاہنی رفتے تو چون بومی گل رنگ از زخم درختے رفتے
--	--

شہید ناتوان را کشتی و بنجان کرے
 تو بیدری کہ قدر در دل نشانتے رفتے

یار ببدل و دیدہ عشاق کہ باشند | آئینہ منظر محو تماشای مدینه

بر حال شہید برہ افتادہ مسکین
رحمے کن و بگشا رہ و بنام مدینہ

روایت الیامی

چہ خوش است آنکہ روزی بسم رسیدہ با
چو درون ل در آئی اومی مصویرین
گفت پانہ زینت کہ بخون نشاندہ مار
چہ قدر حجاب داری کہ ز شرم سایہ خود
چو بلال امید خجرت کمر شیدہ پاشے
تو بصورتی نمایم کہ تو ہم ندیدہ باشی
ستی کہ کرد بدل ز خاشندہ پاشے
صفت غزال رخسار ہمہ جا رسیدہ باشی

تو بدرد من رسیدی مہ یکسے شہید را
نگذاردت کہ در خون شب نعم طہیدہ باشی

ایکے از لعل لب خویش برنگین سخن
رنگ اندام تو برگشت در آغوش خیال
دل ز من بروی و باغیر شستہ آخر
جان پی سوختن خویش تقاضا دارد
رنگ بر روی و عقیق بینی می شکنے
امی گل اندام ندانم کہ چہ نازک بینی
نیک بد عمدی و بپیری و پیمان کنی
من با نیوجہ نسوزم کہ تو در جان منی
گفت کہین خستہ مسکین نبود ز بستنی
ایکے از تلخی و شام شکرے شکنے
آمد از لطف طہیبے با لہنم
بر جرات نکلی از لب شیرین افشان

سینہ از داغ تو گلزار ام کرد شہید
پردہ بگشا کہ تو ہم رشک بہار چمنی

دل ز من برو تہے سنگدے سیجرے طرفہ بید اوگر

<p> شیر و عسل ناب و در طبهای مدینه دارمی دهن خوردن حلوا می مدینه حرفی بگو از خوبی صحراے مدینه ماییم و همین نور تجلاے مدینه در طیبه بود مرقد مولای مدینه بر کنگره عرش بود پایے مدینه باید بدل و دیده مانجاے مدینه در خلد رگ در ریشه خرماے مدینه داریم بدل داغ تنهاے مدینه چون عرش نشد همسر و همای مدینه یارب بلب لعل سجای مدینه یارب گل و بلبل شیداے مدینه از بهر طواف در مولاے مدینه باشد بدل و جان چمن آرامی مدینه جبار و بکش قصر معلای مدینه گرد سر آن گنبد خضراے مدینه همچون جبرس محل لیلای مدینه در محل نظاره سراپای مدینه چون آبله از فرق به جرای مدینه </p>	<p> و اعط بخور اینجا که بخت متوان یافت و اعط سخن تلخ مگور است بفرما و اعط مکشاد فتر فردوس پیشیم ما دل شدگان روشن طوریچیم در مکه اگر کعبه پرستش کده پاش ریاست گرازان سرفرازی محبوب مانند سویدای دل و مردک چشم بالذت هر میوه کند ریشه دوانی با ذره ما پر تو خورشید چه لاف گردون بچه از زد که کند و کوفت یارب بربخ و زلف قدیوسف شیرب یارب بنسیم و چین و باغ و بهارش یارب بطلبگاری جبریل که آید یارب بهواداری رضوان که بهرم یارب به پرستاری حوران که بزلند یارب بجهان گردی گردون که گردد یارب بفقان دل مجنون که بنا ل یارب بر حاقه سواران که نشانند یارب بنغم آبله پایان که شتابند </p>
---	---

می در عوض حبیبه دوستار مراده بستان ز من این سنجبه وز نار مراده یک ذره خاک از درخسار مراده کافور تو بخشم وز نگار مراده جامی کج دی بر سر بازار مراده	بیزارم ازین شیخی خج و اسالوس ایمان خود امروز بکفر تو فروشم اکسیر نمینجو اہم و نہ کحل جو اہم ہر صبح نہ عمرم عوض سبزہ خطا گیر رسوا شوم امر دوز چو صاحب کہ لغز نو
--	--

خود بی طلب این بادہ بخشند شہید را
دیگر تو انگفت بہ سکرار مراده

رقصد درون سینہ رنگے کہ واہ واہ دارم بچو شیتن سر خبگے کہ واہ واہ جانم بلب رسد بدرنگے کہ واہ واہ این شیشہ را شکست بگے کہ واہ واہ	دل خوردہ است ز خم خدنگی کہ واہ واہ خود را شکار نادک ہر نالہ می کنم در انتظار مقدم آن شوخ بے وفا دل برداز بر من دورستے شراب
---	---

تا گوش کرد این غزل تازہ از شہید
مے گفت یار شوخی و شنگے کہ واہ واہ

تا کہ رسد از دل بزبان نامی بد ما و سر شوریدہ و سودا می مدنیہ ز آئینہ امشب رخ فردا می مدنیہ کشتنوز من دل شدہ معنای مدنیہ مولای مدنیہ تبولاسے مدنیہ صد عشوہ فروشست ز لیلیای مدنیہ	تا چند دہم جان بہ تمنای مدنیہ ز اہد تو و بسیج و طلبکاری فردا تا زم لبغفای درو دیوار کہ پیدا است جمیعت لہا سٹ رین شہر دل آویز بر ما ہمہ فرضست تو دانی کہ چه فرمود امروز یک جلوہ آن عیبت کیست
--	--

	<p>هر چند خط بر آب کشیدن بود محال کلب شهید نقشش عجب زد بر آئینه</p>	
<p>عکس رخ تو شعله سیاب آئینه هر چند غوطه نازده در آب آئینه بچید بچولش حلقه کرد آب آئینه بیداری من ست همه خواب آئینه لرز و بختن دل بتیاب آئینه جانم کتان جلوه متاب آئینه محتاج خط موج نش آب آئینه نظاره سجده کرد به محراب آئینه</p>	<p>ای برق جلوه تو جگر تاب آئینه با عکس کرد تو نگم آشنانش از چشم تو که گردش ساغ قد است خود خاقلم و لے مثره بر هم نیز نم سیاب وار از رخ آتش شان تو هر دم ز عکس عارض آن باهوش بود چین بر حسین تو نسزد ز انکه بیچگاه تا پر توی از آن خم ابروی تو قتاد</p>	
	<p>خاک شهید را از کیمیا بخشش ای کشته نگاه تو سیاب آئینه</p>	
<p>جامی ز شسم احمد محنت مراده آن می که برد از دلم آزار مراده تقییم گم گم حیدر که ار مراده چه جبره از ساغ سرشار مراده ز نهانر نگویم که دگر بار مراده انک صفت قطره بسیار مراده پیمان ز منجان برون آرم مراده</p>	<p>ساقی می پرورده انوار مراده دارومی شفای من بیار مراده آن باده که از میکده فیض نبوت آن باده که خاصان نپوشند مش یکبار مرا سیر کن از جام لبالب آن باده گل رنگ که چون بجز زنده تا پیر معان رفتن من سخت محاست</p>	

در دشت شیب خویش را از سر رحم کون و
جز در تو کجا رود خسته تو گداس تو

ردیف السامر

بقامت جهان عالم ریختی پوشیده پوشیده
کجا بود و دیشب که می خوردی که می آبی
ضعیفم آنقدر از ناتوانیها که در کوشش
که امی الهوس ده است از تو کامل حاصل
برنگ رشته مو بسته دارد نکست گسیو
سرت گرم چو این کوه عم انداختی بر من
بوصف سکوت ز دانش سخن چو گوهر غلطان
اگر نیست یکس تو خورشید قیامت هم

قیامت دامت را بوسه زد ترسیده ترسیده
قدم لغزیده لغزیده نگه زد دیده زد دیده
ز بار سایه خود میروم لرزیده لرزیده
بتسم زیر لب زد دیده در بنجیده رنجیده
رگ جانم ز بس با کون چسپیده چسپیده
تنم شده همچو کاه تا توان کاهید کاهید
همی آید بدان قلم غلطیده غلطیده
ز مشرق سر کشد بر خوشترین لرزیده لرزیده

شهباز قیامت این طفل وقت نشی شاید
که این بالا بلا خواهد شدن بالید بالید

افتد چو عکس ارض گلگون در آینه
پیش رخ تومی نهد اسکندر آینه
در خط سبز آن رخ تابان نهفته نیست
تا گشت یک نظاره ابروی تو نصیب
نظاره جا گرفت در آن کوه نازنین
تا دیده دست بر خم ابرو سے تو گره

رشک بهار صبح شود یک آینه
شامان کنند خدمت حنفت هر آینه
طوطی گرفته است بیال و پر آینه
صدره شکست در دل خود خنجر آینه
چون عکس گوی هر که نشیند در آینه
در آب خود گره زده چون گوهر آینه

<p>فانرخ از فکر نجاستم تنه نامایا هو بزغم عشق براتم تنه نامایا هو جلوه اوز جها تم تنه نامایا هو باجیات ست وفاتم تنه نامایا هو بوسه ده بزکاتم تنه نامایا هو چه کشاید ز جیاتم تنه نامایا هو فانرخ از صوم و صلواتم تنه نامایا هو حافظ و شایخ بنا تم تنه نامایا هو مے بر دصبر و شباتم تنه نامایا هو طالب آب جیاتم تنه نامایا هو درود جان کلماتم تنه نامایا هو همه تن عاشق ذاتم تنه نامایا هو</p>	<p>مغفرت پیشتر از معصیتیم کرد چو بود شادمانم که نوشتند و پیران قضا هر کجا چشم کشایم نظر می آید اندرین بحر فنا دست و نعل همچو جباب من گدایم تو شهنشاه ز لعل خویش دلبران تا در نظاره برویم بستند گر یکے سجده قبول در ریت خانه شود خبر از تلخی زهر غم حبلان دادند من نه خود میروم از خویش و لیکن نایش من بنخضر خط لعل لب جان پرور او فیض روح القدس است اینکه بحسب معنی این غزل بر غزل غالب میگفت گفت</p>
<p>بوشد از کلک و داتم تنه نامایا هو</p>	<p>از حدیث لب لعلش گل رنگ شهید</p>
<p>دیده مهر و ماه را سمره ز خاک چاک تو تائب توان ز جان بر د سنبل حلقه زاک تو والی هر ولی تویی مرضی حق رفقا تو موج نسیم آسجوشنیفته هوامی تو ساغر نعل بدست تو جام جهان کنیا تو معجز علیومی انان در لب جان کفر تو</p>	<p>سید نابوالعلا جان و دلم فدای تو در تن مرده جان مدگر س میسای تو عکس رخ نبی تویی آینه علی تویی باغ و بهار آرزو از تو گرفته رنگ و بو در کس پرست تو محو نگاه مست تو از تو نصیب دگان گشته جیات جاودان</p>

زین هر دو چه خواهی که بر می گفت که هر دو ذاتت ز صفات ست بری گفت که هر دو نور لطیفی یا سحر می گفت که هر دو تو در وطنی یا سفر می گفت که هر دو	گفتم تو درین بخشم و هم دولت دنیا گفتم که صفات تو بذاتت ست بهم یا گفتم که بدین آینه طلعت زیبای گفتم که بجان باشی و دوری ز بر من
--	---

گفتم که شهید تو ز جان شد خبرت هست
یا از نعم او چیزی گفت که هر دو

بنود عاشق و معشوق سوای من و تو قیس و لیلی چه شبانند قفای من و تو از وفا گسری و طرز جنای من و تو بجو دی تا نشود رنگ زردا من و تو دل عیشانی و نقش کف پای من و تو گر چه از شرک بری هست خدا من و تو	عشق و حسن از زل آمد چو بر من و تو بمقامیکه من و تو بمن و تو نرسید تازه گردید بعد من و تو ناز و نیاز جلوه یار محال ست در آینه دل موجب کشکش سجده شد از عجز و غرور شکر عشق تو با خویش پسندید ز ما
--	---

از دولی قالب اندیشه تنی دار شهید
قامت یار گنج به قبا من و تو

مظهر حمله صفا تم تنه نا یا یا هو فخر اهل درجا تم تنه نا یا یا هو سکنات و حرکات تم تنه نا یا یا هو حرکات از سکنات تم تنه نا یا یا هو سجده لات و منا تم تنه نا یا یا هو	عکس آینه ذات تم تنه نا یا یا هو ذات ناز و ز صفا تم تنه نا یا یا هو سایه سان از قد بی سایه او پیشد تا تو انم تو اند که مستع یا بد بخدا جز قدم آن بت یکتا نرسد
---	--

<p>لسان سیل مکن طی بلند ی و پستی به بحر عشق بز ن غوطه همچو عواصان اما تته که ترا داده اند م باید رتبه کج کندت زان ثبت یگانه جدا درین زمانه عملها کینک و کار ثواب کیلے گوی و یکی بین و اردو ملی بگذ گویو بخلق که ما این کننیم و آن کننیم بنوش آنچه دهندت ز خدا و در دوش تمام عشق نه از جان بگویت نه ز دل به خاکساری خود از جهان بسک بنیز بسست داغ غم عشق او بسینه تو رموز عشق که بر تو عیان شود از غیب چو میروی ز جهان نقد جان خویش مکن</p>	<p>جباب و ارز دل یک نفس بر آرد و برو در حقیقت معنی بدست آرد و برو که از خیانت درزدان نگاهدار و برو ازین فریب تو خود را نگاهدار و برو چنان کین که بود از تو یادگار و برو خودی ز خویش درین رهنگذار و برو بدست یار بدو جمله اختیار و برو چو شیشه ز حمت خمیازه از خمار و برو باز هستی خود را درین قفس و برو بدوش خویش سربار چون خمار و برو مشغول فیثه سیر لاله زار و برو ز غم و بلکه ز خود هم نفست دار و برو تبار حضرت محبوب کردگار و برو</p>
--	---

شهید یاد کن اندر زمره شاد روستی
 بهر زمین که رست دانه بکار و برو

<p>گفتم صنمی یا قمری گفت که هر دو گفتم که باین لطف و لطافت که تو دار گفتم که ز رنگ لب و دندان ل افزوز گفتم که بود جای تو در دیده دول نیز</p>	<p>گفتم که پری یا بشری گفت که هر دو گلبرگ تری یا شکری گفت که هر دو لعل مینی یا گهری گفت که هر دو زین هر دو چه نوشتن زگری گفت که هر دو</p>
---	--

قوت جا ذبہ در نشتر مشرگان از تو گل از تو شمع ز تو مهر در نشان از تو شمع سوزان ز من آینه حیران از تو باشد آرایش آن زلف پریشان از تو خند زخم ز من شور نمک آن از تو	میل جو شیدن خونها بر گجان از من چه کسی ای که ز روی تو بچون می غلطد آتش و آب بیزم تو طلب می کردند گشت سودا چون سلسله جنبان از من تو در آتش گسیو من و سودا چون
--	--

خامه در وقتان تو چه نایب شہید
که خرد شد بچمن غ خوش الحان از تو

دو لخت بود دل کنون کباب شد هر دو چنان گدخت که چون شمع آب شد هر دو چکید شب زد و چشم گلاب شد هر دو تو رفتی و زخم تو خراب شد هر دو برو آب روان چون جاب شد هر دو فسانہ که از ان محو خواب شد هر دو که چشم من قبح آفتاب شد هر دو که دیدہ حلقہ چشم رکاب شد هر دو	زنگس تو که مست شراب شد هر دو دل و جگر که بداع فراق تو میسخت بیدین گل روی کسی دو قطره اشک دو خانه و اشم از بر تو دیدہ و دل چنان گرتیم امشب که آسمان و زمین بیا چشم تو گفتم شبی به زنگس و گل چنان بیا دل باده رنگ خون گریم در انتظار کف پایش آنقدر و اماند
--	---

شب سال شہید او چو زجر گشت
که حیرت من و ترشش حجاب شد هر دو

مشو ز چیدن گلماکتا ہگار و برو مدہ بدامن خود ز جنتی ز خسا و برو بیا کشتی ازین در طہ بر کنار و برو	بیا بگلشن دنیا بیدین بہار و برو برو گل نظری کن بسک چو بنم زار غرین لبت حوص ہوا بنا پد شد
--	--

میشود پید افروغ عکس غمغیب از گلو بر نمی خیزد صدای ناله یارب از گلو کرد بیرون بینه غورشید از شباز گلو ریختی اینجا مه معجون مرکب از گلو	پهجو خورشیدی که پید میشود از جیب صبح نگنای سینه از عیش صد جان تنگ کرد صبحدم از هیبت شهباز آه گرم من لفظ چون مشک معانیوه مضمون بیت
--	--

خوشتر لگفتی شهید پس بدورف کرد تو سایح شاعر برینار د نام انجب از گلو	
--	--

برق بلا فکند رخ پهجو ماه تو نازم به تیغ بازی چشم سیاه تو ای طاعت ذبیح همان در گناه تو خورشید صبح خسته طرف کلاه تو از عرش تا بقرش زمین و آد خواه تو جان سج گشته تیغ نگاه تو	پیکان غم شکست بحب انم نگاه تو از سرمه کار دشمنه بگیر نگاه تو دیگر میان چشم تقبل که بسته ابرو ک تو هلال معید صائم ان مشعل کعب ز دست تو خورشید صادر سرگشته هوای وصال تو روح خضر
---	--

تا چند از هوای تو در خاک خون طپد مسکین تو شهید تو و بیگناه تو	
--	--

تشنه کامی ز من و حشریه حیوان از تو چشم گریان ز من است و لب خندان از تو دل ز تو دیده ز تو جان تو ایمان از تو آتش دل ز من و جنبش و امان از تو غمزه از تو بود و سر تو سامان از تو	گردن شوق ز من خنجر بران از تو از ازل چون گل و شبنم بگلستان جهان چيست از من که کنم دعوت تیر کمندت عشق را گرمی بازار از آنست که برود ناز تو کسر و سامان برد از من چه برود
--	---

<p>جان سودا زده اینک لطفان هست که تو جامی بجم هست و مقام خفقان هست که تو انیهم از فضل خداوند جهان هست که تو میل طبع تو بروی دیگران هست که تو عشق معشوق بجان شعله نشان هست که تو</p>	<p>با من ل شده زین عشق چها میگرد خود دره عشق گرفتگی دمن حیلان را عاشق خود نشوی تا بر قامت سوزم چهره خویش ندیدی نشدی عاشق خود ناله با بر کشتی از دل چو شراره از تیر سنگ</p>
---	--

وصف جانانه برسی و شهیدت گوید
 از همه خوشتر و بسیکن چنان هست که تو

<p>یار من گشتی مهر تو چنان هست که تو روی تو منیم و بالجملة عیان هست که تو جان و دل باخته ام آه چنان هست که تو تشنه لب گردم و دل گرم فغانست که تو خاک گردیدیم و جور تو بران هست که تو به چنان علم پیش من مصلحت آنست که تو</p>	<p>دل ز من بر دو خلقی بجان هست که تو سراطاف ندارے بمن زار که من قدری رحم نداری بل خویش که من با چکا هوش نهی بی شک بار که من آنقدر سستی از آتش جان سوز که من یاد میگردی معلوم تو گردید که من</p>
---	--

بشبهی بجگر افکار بفرماید که من
 سخت جان دیدم ولیکن چنان هست که تو

<p>مینماید صاف رنگ لفظ مطلب از گلو لخت دل آید بر دهنش عقرب از گلو بر نیار و بیج حرف این طفل مکتب از گلو قطره های می عیان گرد چو کوب از گلو</p>	<p>بر نمی آید هنوزش حرف بر لب از گلو بسکه از ابروی تو زخم کمی برداشته است اشک نادان بی زبان چه تعلیمش کنم گردنش در وصف از بسکه بر رنگ بلور</p>
---	---

<p>در شیشه کس نیست پری خانه به از من مشاطه ز کفش کشند شانه به از من از دامن نه چیدست کسی دانه به از من بر خاطر ادب و دل کاشانه به از من بر بادند دست کس خانه به از من ز نجر کند ماتم دیوانه به از من نازت نکشد بلبل و پروانه به از من خیسانه کشان شیشه و پیمان به از من در پرده هر گوش گل افسانه به از من</p>	<p>دارد که بدل صورت جانانه به از من آرایش هر مو کز آن پنجه مرغان ز دلبوسه بجالش نکم در خط مشکین صد پرده بسک ترز جابم که گران بیاب تر از نکت گل خانه بدوشیم شادوم بغم دل ز سیه پوشی زلفش که رشک گل شمع بیا چهره برافروز ان کیست که آورده زداع و دل ز غم مرغان نو اسنج چه داند که سخنند</p>
---	---

	<p>ناله برق سری دارد و نه ابر شهید را باسوز دل دگر یستانه به از من</p>	
--	---	--

ردیفت واو

<p>دوش می خورد می این خوشتر از آنست که تو در خارے و خار تو بران سست که تو با کسبی بی و باز این چه گمانست که تو جذب عشق مودت این چنانست که تو غرض از گفتن این کلمه آنست که تو بلکه مطلوب مرا نیز چنانست که تو لیکن این خانه بر انداز همانست که تو</p>	<p>جان من از لب لعل تو عیانست که تو راز پوشیده و مینا بفقانست که تو لذت بوس کن راز دگری گیر می دل عاشقی سازی و آگه کنی عاشق را دل بگیسوتان بگرد آگه نشوم عشقیازی کنی دل زنگارے ندیم با غم عشق سری آری و دلداده نشوی</p>
--	---

بلبل آهسته ز دل کشید که من
گل گریبان خود درید که من

<p>بوی آن زلف چلیپا تو داری و نه من روی این دعوی میخانه تو دار و نه من چه شد آخر دل شیدا نه تو دار و نه من دهن خوردن حلوانه تو دار و نه من هر دو گم گشت ز دنیا نه تو داری و نه من شادمانم عم فردانه تو داری نه من چسبست از غیر که آن را نه تو دار و نه من پرده بود که حالانه تو داری و نه من باید امروز که فردانه تو داری و نه من ناصری دیده بینانه تو داری و نه من زانکه بال و پر عمقانه تو داری و نه من واعظا ساغر و میخانه تو دار و نه من طاقت لبستن دریا نه تو داری و نه من خبر عالم بالانه تو داری و نه من</p>	<p>امی صبا ما یسودانه تو داری و نه من تو و آن گل من و نظاره دای بلبل نه بزلت نه به پهلوی منتش جاک لبش می ل نشود کامر و کامر تو عادت پریش آسوی از لذت درد تو بقامت خوشی و من قیامت مرز من تر دارم و تو هر دو جهان میدار اعتبار من و تو بهر وصال من و تو نه اهدا جام می کهنه و معشوقه نو یا ربی پرده عیانست و نیاید به نظر در رهش کم شدن آسان نبود آقا صد بجست چیزی که سینه نشود و در دست اشک را می مژه مانع نتوان شد که بوج راز آن قامت سایه چه پرستی و اعط</p>
---	--

آنچه بر جان شهید جگر افکار گذشت
امی قلم طاقت نشانه تو داری و نه من

یکسره رودیل بوی رانه به از من
ویران نکند بر سر خود خانه به از من

<p>جان نیتیم که مرگ شود همه معنان من بلبل نیتیم که ناله رسد بر زبان من پروانه نیتیم که بر وشعله جان من فی نیتیم که نغمه زند استخوان من ابرو نیتیم که دل بود از شنگان من شب نیتیم که دیدم آید در میان من</p>	<p>دل نیتیم که سر کشد از من بجان من گل نیتیم که جامه صبرم در دجبا گریه نیتیم بزم اهل طرب شرح نیتیم ناقوس نیتیم که بود قابلم تنه کاکل نیتیم که گردن جان را شوم کند آینه نیتیم که سرا پا شوم نگاه</p>
--	--

حال خود امی شهید چکوم که نیتیم
 من شتم آنچه نیت بودم و گمان من

وله

<p>هم روم جان بلب رسید که من اینقدر که کسے طپید که من قیس از خوشترین رسید که من رنگ از چهره ام پرید که من شمع بر خوشترین طپید که من لاله از خاک سرشید که من خون ز مرگان من چکید که من باد صبح از چمن وزید که من سبزه بر ترحم رسید که من شور بر خاست از شهید که من</p>	<p>رفتم از خویش و دل دوید که من کسین جال دل ندید که من گفتم از درو من که آگاه است نام گفتم بان پرمی که برد گفتم افسانه شبم که شنید یا گفتم که کیت دل غ بدل گفتم پاس مرا که سبت حینا گفتم بوئی نزلت من که برد گفتم پامال ناز من که شود گفتم وصل مرا که می خواهد</p>
--	---

سیماب را به شعله حل کرده بختینند پروانه هم بقدر تحمل گرفت و رفت حوران بجایه سینه سودن درختند من خود کباب شعله اواز خود شدم	یا عکس بر تو هست در آینه جان من تا آتش بلند شد از دو دمان من کافور خنت است مگر استخوان من اکنون چه فکر خار و خس آیشان من
---	---

خود عرضه میدهم غزلی دیگر است
پیش سخوری که بود تر به دان من

شمع که هست اشک مسلسل بیان من بوی گل که هست صبا همغان من اشکم که آبروی من از گریه من است زخم دلم که زیب لب من تسمی است زیاد بلبلم ز رسم تا بگوش گل ایرم که نفع غیره بخش ضرر مرا آبم بدام کشمش موج مبتلا گفتار نامه ام سخن غیر ریزبان شوقم هلاک غمزه خوبان فتنه جو نازدم که هست جلوه معشوق مسکنم اشک چکیده ام چو تمیم از وطن جدا آینه ام که حیرتم اظهار مدعا است	پروانه ام که سوختن آمد فغان من عظم که هست جامه خوبان مکان من داعم که هست سینه من گلستان من خون خودم که تیغ بود میهمان من رنگ گل که جوش بهار است زان من جرم که سودرانشناسد زبان من موجم که هست در کف دریا عنان من رقنا رخا که قدم من زبان من عشقم تمام حسن پرستی است شان من در دم که هست سینه عاشق مکان من رنگ پریده ام ز من آمد خزان من عکس من که هست صورت من تر جان من
---	--

چون این که ختم بر آن بیان من
بر دم که جلوه کنم و کم شوم شوید

<p>گله دارد و چمن بلبل نالان از من ما سودا می چون سلسله حنیان از من تو بوسه لب گیرم و تو جان از من گوهر عفو ز تو دامن عصیان از من</p>	<p>بسکه در سینه گل ناکه من بخار است در جهان تا بود آتش گیسو از تو قیمت هر دو بر ا من تو نیست گران نسبتی هست ز نیسان و شه در من و تو</p>
--	--

<p>چه چکد از قلم سودا به سخن شهید بسکه خون شد جگر مرغ خوش الحان از من</p>	
--	--

<p>لیکن چو شمع ختم شد داستان من گویا زبان تو بود اندر دنان من گل میکند چو شمع سهار از خزان من بنجاله زبان سلم شد بیان من از خود بر درم نفس تا توان من لیکن یافته ست هنوز آشیان من گم کرده ز بانگت س کاروان من آتش کجایی حوت چکد از زبان من آگه نه ز درد دل خسته جان من محتاب جو شد از نگه ناتوان من نازکتر از جباب بود استخوان من از لامکان بلند تر آمد مکان من یک ناله تا کشید به طرز فغان من</p>	<p>شده معرجه ان من قفص و زبان من دارد ز لبس حلاوت معنی بیان من سود ز مانده هست نهان در زبان من گرم ست بسکه از تب دل داستان من جز آه چون سپند ندارم لبنا عتی عتقا به جستجوی من از خوشترین گم ست اشک از طپیدن ل نالان نشد روان ریزم بجای اشک شر از مژه چو شمع آزرده از غم من آزرده جان شد بشنم صفت حقا رخ قسمت در ولم گر بشکند ز جنبش موج نفس چه دور در ذات مطلق ام بمقام فنا و بس خون چکد ز غنچه منقار عنذ لیب</p>
--	---

فراق و دوری و هجران یار داورا	یکے طلال و ددم خواری و سوم حرمان
طلال خواری و حرمان شده آستان	یکے رفیق و ددم چاکر و سوم دربان
رفیق و چاکر و دربان کوی تو باشد	یکے صبا و ددم نکست و سوم رضوان

صبا و نکست و رضوان کو چه بہت شہید
ہمہ ز جلوہ دلدار شد بخلق عیان

زینگونہ کلمہ گوشہ بگزار شکستن	در پیرہن غنچہ بود خنکستن
ای جان نزاکت لبش وصل نباید	از بوسہ زدن رنگ بر خنکستن
باشوخی چشم تو کہ گوید کہ بدنیسان	زمین بانو و خاطر ہمیشہ شکستن
در نہ ہیبت تو پیشکستن بود آسان	لیکن نتوان خاطر خار شکستن
مالبتہ کو ایم ندانے کہ رو نیست	بال و پیر مرغان گرفتار شکستن
این عمدہ چه عمدت کہ از نازکی دل	صد بار ہم بستن و صد بار شکستن

جز کلکات شہید جگر انجکارتیناید
زینگونہ شکر و روم گفتار شکستن

بسکہ بیز ارشد آن سرو خزانان بزمین	من ز جان و دم آزرده دل و جاران
تا صبح از گریہ و فریاد منت چسبیت زینان	چشم گریان ز منت دل نالان بزمین
تا لم دگریم و پیراہن خود چاک گنم	دل ز من دیدہ منت دو گریان بزمین
در چمن رالطہ ناز و نسیاز آموزند	گل خندان ز من و شبنم گریان بزمین
دی بیا و تو دل و دیدہ طلبی کردی	شمع سوزان ز من آئینہ حیران بزمین
چند تا لم لغم او کہ تینک آندہ است	شور زین ز من گوشہ زندان بزمین

<p>یکی دین دوم ایمان سوم روح و چهارم جان طلال اوست در شبها غم او هست در دور سوم دل خون کن عشرت چهارم مایه حزن کند خون زایش محکم شود وصلش بهر عنون سوم جاوید را حجت چهارم عید را زبان بزیر حسن نیکویش بخشد ز گشتان سوم طرح بهار من چهارم فتنه را سامان جفای گشت در آیدین کفایت در دور سوم عشاق را دشمن چهارم درد را درمان درد در گوش ما افسون کند آئینه را حیران سوم زلف چلیپایش چهارم عارض تلبان سوم حسن باین تو چهارم خوبی دیوان</p>	<p>بود زلف رخ و حسن و جمال تاسی تلبان خیال اوست در دنیا فراق اوست در حقیقت یکی بر همزن طاقت دوم غارتگر است بود رویش درین عالم دهد پیمان او هم یکی خورشید را غیرت دوم امید را است بر دهر لحظه ابرویش منور میکند روش یکی صبر و قرار من دوم شبهای تار من ادای گشت در تکین سرت گشت در زمین یکی آفاق را برهن دوم اقبال را کن نشانده را در خون نماید فتنه را محزون یکی حسن صفاییش دوم سرود آتش یکی سوز بسیار تو دوم طرز زبان تو</p>
--	--

شهید اول بدر و آرد بکام جان شکر بارو
 ز بهی ذوق سخن دارد جگر را میکند بریان

<p>یکی سان و دوم خنجر و سوم پیکان یکی خروش و دوم ناله و سوم افغان یکی دغان و دوم شعله و سوم طوفان یکی شکیب و دوم رحمت و سوم سامان یکی فراق و دوم دوری و سوم هجران</p>	<p>شکست ابر و موترگان و چشم بار بجان بنان و خنجر و پیکان ز زمین بیرون کرد خروش ناله و افغان ز دل بر انگیزد دغان و شعله و طوفان بیا در ادا از من شکیب رحمت و سامان من بخارت برود</p>
---	---

<p>شمرنده ز رخسار و دولت اختر و آهمن همسنگ شد آینه اسکندر و آهمن تا حشر ثنا خوان تو باشد سر و آهمن بی شعله کجا گرم شود عنبر و آهمن باشد دل بیره حم تو آهنگر و آهمن خوش با نیت ام شغل با این گوهر و آهمن باشد دل عشاق تو ناز کتر و آهمن یاران حذر از تیری این خنجر و آهمن</p>	<p>ای در طلب وصل تو سیم وز رو آهمن تا عکس رخ تو بدل سخت من آفت آهمن اگر بر من یوانه کشتی خنجر فولاد جز نکست زلف تو که خیسند ز دل آهمن از سختی دل خسته جان مرا سخت با سوزن مژگان گهر اشک مستم در عشق تبارم موی جو کشتی سخت سخت است روی تو در شفا نیه خوزیر</p>
---	--

مضمون شرر و تیشه قلم طرح غزل سنگ
 خوش کرد شهید این حج و خگر و آهمن

<p>قد تو در وجه جنت چه جنت جنت رضوان چه خوبی خوبی یوسف چه یوسف یوسف کنعان چه باده باد که هستی چه هستی مستی زندان چه محشر محشر آفت چه آفت آفت دوران چه دیده دیده اختر چه اختر اختر تابان چه قیمت قیمت گوهر چه گوهر گوهر خشان چه زاهد زاهد کامل چه کامل کامل لایان چه نکست نکست کاکل چه کاکل کاکل بچان چه معنی معنی رتبه چه رتبه رتبه سبحان</p>	<p>خم زلف تو چون سنبل چه سنبل سنبل بچان بهار حسن تو معدن چه معدن کن حوچه چه شمت گردش ساغر چه ساغر ساغر باده قد و بجوی تو فتنه چه فتنه فتنه محشر خد تو موجب حیرت چه حیرت حیرت دیده بندگان به طلب چه طلب طلب قیمت شکست از حسن تو توبه چه توبه توبه زاهد صبا آرد بمن هدیه چه هدیه هدیه نکست شهید آید با این ت چه عزت عزت معنی</p>
---	--

غیر تو نیست در میان من شانه زلف استخوان من با حسن و خارا آشیان من پس کس نیست قدر دان من	بسکه چو لاله خیال تو ام نگذار دسگ درت که شود امشب ای شعله خوچها کردی اندرین عهد بس معالین
--	--

اس شهید از بیان تو چون شمع آتش افتاد بر زبان من	
--	--

اشک سیند شد چو طباشیر نیلگون آری بزهر مار شود شیر نیلگون برگر و نم جواحت شیر نیلگون گر دید چه ره فلک سپر نیلگون سنگ مزار عاشق دلگیر نیلگون زلف تو ام کند همه تصویر نیلگون شد گرچه سیند ام همین تیر نیلگون لبهای یوسف از غم تعبیر نیلگون خون میچکد ز دیده نخچیر نیلگون گرد ز بان من دم تقیر نیلگون گر دید همچو حلقه زنجیر نیلگون	تا دیده ایم زلف گره گیر نیلگون زلف تو روی صبح بهاران کند سیاه چون طوق قمری از غم ابرو تو شود از سیل کس زنده آه حزین من چشم سیاه تو صفت سنگ سربزه کرد گر بر بیاض صبح ز رنگ شفق شدند در چشم داغ دل صفت مردمانت سود از زلف تست چه خوابی که میشود یا شبکار ناوک چشم سیاه کیست چون سوسن از بیان سینه بخت حسود از یاد سمرنه تورگ جان عاشقان
---	---

همچون سواد دیده آهوشد ای شهید کاغذ ازین غزل دم تخیر نیلگون	
---	--

گیلکات شبید

۳۰۶

<p>مهره التماسی میدشد که بر کمر من جگر آفرین بجز خوار و خوار نفس جان که بجای دل شتر آفرین مگر از پریدن زنگش گمگفتان نامه بر آفرین قدری نمک به تسمی ز حلاوت شکر آفرین</p>	<p>بدت خدنگ نگاه تو که شود دل کند آشتی بزبان نبود در آن مان سر لطف در کفتمی بهوا عشق کباب شد دل جان طایر نامه به نسزد که رغبت خنده را تو ز لعل لب کنی عیان</p>
---	---

چو شهبید خون جگر خورد بد و خرد و او سخن بده
 که ز کیه تو چه میرود در زبان لک آفرین

<p>شام دل سوختگان از سحر آمد بیرون طوطی از آینه بابال و پر آمد بیرون از ره رخنه پہلو جگر آمد بیرون جانم از تن ز اجل پیشتر آمد بیرون خون ز لعل آمد آنگ که آمد بیرون مردم از دیده و نور از نظر آمد بیرون سنگ بر سنگ دم کین شر آمد بیرون</p>	<p>از زرش خط سیاهی که بر آمد بیرون خط بزمی ز رخ آن پسر آمد بیرون عشق نگر که تعظم خدنگ نازش او بی کشتنم آمد همه ناز و غرور گریه کردیم بیا دل و دندان کس تو هم از پرده بردن آ که ز شوق دیدار عشق از ربط دل سخت من و تو نیست</p>
---	---

تا نوشتیم شهیدین غزل شیرین را
 از شکاف فی کلکم شکر آمد بیرون

<p>خاک گردید استخوان من طوف گرم ست داستان من از سرم تا مغز جان من شعله شمع شد زبان من</p>	<p>بکه آتش زدی بحبان من گشت تجباله زبان قلم کاروانی گذشت و آتش زد از فر و غ بیان حسن کس</p>
--	--

	کف افسوس بجاید پس از گشتن من	که شهبی در همه دان بود نمی دانستم
قصده کر دم و مقصود نمی دانستم من نمی دیدم و موجود نمی دانستم کیف این آتش بی دود نمی دانستم لذت زخم نمک سود نمی دانستم حاصل گریه بے سود نمی دانستم یا در پرده دل بود نمی دانستم خرقه ام بود می آ بود نمی دانستم زین چنین زودتر از زود نمی دانستم		مقصد طرفه بدل بود نمی دانستم گرش جوهر جان بود نمی دانستم گر می باد که رنگ مرا کرد کباب تا نگردد نمک ریز بستم لب او اشک من شمع صفت رو بقتضای دولت بغلط بر در دید و حرمش نمی دانستم و او مشغول به فرم عبث از بهر نماز ساغوم نشسته بر نیز شدن بود و لے
	در حرم رمز پرستاری بجای شهبید	شیخ من خپه بفرمود نمی دانستم
	مطلع	
دل را مقام جلوه جانمانه کرده ایم	این شیشه را بدین کج سپی خانه کرده ایم	
	ردیف نون	
هستم اگر نظری کنی بهمم دل گر آفرین مگر این کمر خربی بد از حقیقت کمر آفرین چو ز چهره پرده بر افکنی که در آینه نظر آفرین من جان بسته بگویمت نه ز شعله شاک آفرین		تو بیاطل دل منی بفری این نظر آفرین بمحال عقل نه ممکن نه بوم هست نور گمان بهمه ترم ز جمال تو بیخ تو تاب نظر کجا مکن از خط سیاه را که بر آید از رخ آفرین

تا دل صد چاک باشد مبتلا	ز لطف هم آشفته گشت و شانه
که همین مانع است بر من چون نفس	تنگ شد بر و ششم و برانه
هر کجا چشم محبت کا ششم	خاک هم بر باد رفت و دانه
الامان جوید ز دام زلف او	طوق هم زنجیر هم دیوانه
من هم از بیابانی خود ناخوشم	جان و دل هم رنج و جانانه
عشقش آمد عقل شد بیرون دل	نذر مهران گشت صاحبخانه

اس شهید از جلوه آن نازنین

کعبه هم آباد شد بخانه هم

اشک من شعله فشان بود نیدم	برق در ابر نهان بود نیدم
آنکه بیگانه شدم در غمش از هر دو جان	آشنائی و گران بود نیدم
من بهر پرده عبث نغمه صفت گردیدم	یا برلی پرده عیان بود نیدم
جلوه میکرد رخسار دل صد پارچه من	ماه در جیب کتان بود نیدم
دوش از زید زمین زلزله نیدم	دل تر خاک طپان بود نیدم
زاهد اجداد بت کرد سبکدوش مرا	بر تو این شیوه گران بود نیدم
تکیه بر دوستی دل بغلط بود مرا	خشم در پهنیه بهان بود نیدم
دیدم را خصمت نظاره ندادم از شک	از کجاد دل نگران بود نیدم
شد لطف طاعت رسی ساله زسی روز تمام	باده خورم رمضان بود نیدم
بناز بر دوستی دیده دل بود مرا	هر یک دشمن جان بود نیدم
گاه و نیتش انسان دگر عور و پری	او نه این بود نه آن بود نیدم

<p>چون رگ خواب نہ پیداو نہ پنهان گشتم تریجان کوشش همچو رگ جان گشتم خود بوصف دہش نقطہ زدم چون کاکار نے از آبلہ پامی من استم خنید تاگر کیسوی تو سودا بد ماغم چمپید حیف تا دا من من چاک گریبان گشتم یل یا قوت روان کرد عقیق لب از ہم آغوشی ز تار بر حمن بسلم در ریش بار ندادند من رسو ارا خاک خود را بده عشق تو عطا دم بر با کز پسندم بسبر کوی صنم رستن غیر تیز رو آمد و خوردت و مرا نیز ببرد ہمد ماغم ہمہ رستن من پیوست ہر کسے قسمت خود روز ازل برده من</p>	<p>من زین سستی مو ہوم پریشان گشتم راز پوشیدہ عیان کردم و نہبان گشتم خود بگردش صنعت دائرہ حیران گشتم مجلس از شننگے غار بیل بیان گشتم صنعت و دوسر شمع پریشان گشتم پیش و مان سحر سر بگریبان گشتم من خوناب جگر کعل بدل نشان گشتم کہ چرا رشتہ تسبیح مسلمان گشتم بار بار فتم دہر بار شپیمان گشتم اندرین باد یہ چون باد پریشان گشتم منکہ با سایہ خود دست گریبان گشتم چون طفیلے کہ کنم سیر و مہمان گشتم طوف بازیچہ طفلان دستان گشتم گوہر عفو ترا دا من عیبان گشتم</p>
--	--

فیضم از چشم سخنگوی کے ہست شہید

کہ سخندان شدم و صاحب دیوان گشتم

باد ہمے بجشد و پیمانہ ہم
 شمع ہمے سوزد و پروانہ ہم
 آشنا ہم خندد و بیگانہ ہم

آن نگہ و ان زگرستان ہم
 عشقت آتشش و نہ تھا در و لم
 کار من آخرب رسوا کی گشید

از نکلدان لب یار صدیته خواندم | انا یکپاکش کباب دل بریان گشتم

سر و سامان چون جمله میاست شبیه
توان گفت که من بے سر سامان گشتم

<p>باله سان حلقه بگوش تپان گشتم همره چاک بوست گه دامان گشتم باسیم سحری دست دگر بیان گشتم جمع کردی بزمانی که پریشان گشتم تشنه لب در طلب قطره پیکان گشتم سخن گفتم و از گفته پشیمان گشتم کردی آباد در آنوقت که در آن گشتم عمر یا برنده پاکوه و بیابان گشتم آه بیدار شدم خواب پریشان گشتم کافرا زده شد از من که مسلمان گشتم بارها سمره این خانه بدوشان گشتم از کفن دست بر آوردم فریالان گشتم دوسر پرده دل رفتم و پنهان گشتم مجموع عشق تو بودم که چراغان گشتم</p>	<p>چون خط سبز بگردن جانان گشتم فایع از طوق گلگیر گریبان گشتم تا دهد آنگه از نکست زلفش بچمن در برم آمدی آنگاه که رفتم از خویش گاهی آن شوخ ستگر بجا هست نتوانست زیر لب زان دهن تنگ که حرفی نزنند از پیش گ پی تعسب تمیم آمده گره آبله از ناخن خاری نکشود جمع بودم بسبب گفت تو چون آب مشک مسلم از من شده رنجیده که کافر شده نه صبا و او نشانی ز توفی بوسی بها تا ز نام تو پس از مرگ سوالی کردند جستجوی کمرش کردم و مانده خیال همه تن و اعظم هر دماغ چه غیبست کعبت</p>
--	---

زار نالیدن همرد مرا گشت شبیه
مسبل از ناله مرغان خوشالمان گشتم

<p>چشم خونبار شدم اشک تیران گشتم نبض بیار شدم دست طیبیان گشتم قطره اشک شدم گوشه دامان گشتم ناله اشک شدم چشم غزالان گشتم خون خوابیده شدم خاک شهیدان گشتم جام حبشید شدم مهر سلیمان گشتم خاک صوا شدم دگر دیابان گشتم ز زمزم کعبه شدم چشمه حیوان گشتم</p>	<p>از تپ عشق جگر تاب زافزوده دل همه تن مردم و خود چاره گر گشتم آمد خسته در قلم بی غمخواری خوش طره ز کس جادوی دوتا یاد آمد گشته و دامن نازت نگر قلم به نیاز از می خون ل و داغ عقیق جگرے ناله محل نازش لب برم پانهاد ناز شیر تو زخم دل من آب کشید</p>
--	--

از گل غرض و سر و قد و لاله شهید
 بلبل زار شدم قلم که نالان گشتم

<p>خودم مرض گشتم و خود نسخه درمان گشتم جمیع از سهر فزا و آنی سامان گشتم آب ادا بر تو آوردم دگر بیان گشتم از لب زخم جگر بردم و خندان گشتم در گت ریشه جان شدم و نالان گشتم در دل قطره خون چیدم و طوفان گشتم چاره تشنگی خا ر مغیضان گشتم رفتن ز لعل ترا سلسله جنبان گشتم در کفن نیز چراغ تو دامان گشتم</p>	<p>ز شفا جستم دگر و طیبیان گشتم همچو کبوی تو چندانکه پریشان گشتم آتش از برق گرفتم که سر پایم نیت در هر خندی که دل از لعلی آن گریه حسرت ناله جانسوز شدم ز بسپند آنچه در بحر بگنجیت سیلاب شک آب از آبله بستم بگره در شوق با چو بوبانس باد صبا پیهم زنده بروم بگره داغ تو بعد از مرگ</p>
---	---

<p>مینا به بغل جام کف مست خرابات در حیب کتان گل کندم جلوه مهتاب سهل است که خیزم ز سر هر جوان یک شمشاد قد یار اگر سایه ندارد تا ناله جاش نهد پاسبان</p>	<p>رسوای جهان بر سر بازار شینم هر جا که بی دولت ویدا ر شینم این سخت محال است که بی یار شینم شادوم که در آن سایه دیوار شینم در رکب ز احمد مختار شینم</p>
--	---

تا دارم از کشمکش موج شیب
چون آب درون در شهور شینم

<p>تو با من و من با تو بگزار شینم تو ساغرستانه پای زنی و من تو پرده زنج بر گننی در چمن و من تو از دم گرم عرق آلوده نشی تو در دل حیرت زده چون عکس در آینه تو جلوه فروزی بلب بام چو خورشید تو زلف کشائی ز سر ناز چو سیلا تو زان لب شیرین شکر ناب نشانی</p>	<p>تو همچو گل و من چو حسن و خار شینم از زگس محمود تو سرشار شینم از پر تو نورش به سمن زار شینم من ز آتش شوق تو شرر بار شینم من و کش آینه ویدار شینم من سایه صفت در پس دیوار شینم من پیش تو چون قیس گر قبا شینم من شنیده چو فریاد نمک خوار شینم</p>
--	---

تو شعله نشان خیز چو حسن بره عشق
من همچو شیب در جگر افکار شینم

<p>محو نظاره آن روی در نشان شتم تا نشان کمرش جویم از آن لطف دراز</p>	<p>عکس صورت شدم آینه حیران شتم رنگ زنده شدم خواب پریشان شتم</p>
--	---

<p>تا چندین برهوا و ابر شینم از بیخودی خویش خبردار شینم یکدم نه بصیرانه بگزار شینم خیزم اگر از پشت بکسار شینم فریادی این چشم تلمع کار شینم در ماتم بے قدری اشعار شینم</p>	<p>چون برق سری بر ششم و از شک مسل پرسم خبر بچهره های خود از دل همسایه عشق منم اکنون که زو حشت فانغ نیم از دور دو عم کو کهن و پس جویم خبری از دل دور به گذر عشق در پیرمان نقطه سیه پوش چو منغ</p>
--	---

خوشید سرغم توان نیت سید
زین بخت سیه گر شب تار شینم

<p>این جاده کنم چاک و سبکبار شینم در آینه خویش چو زنگار شینم از دیده نهان چون نگه زار شینم تا در شکن طره طشتار شینم در مژدک دیده بیدار شینم در بزم تو بے منت خیار شینم از نغمه نهان تر برگ تار شینم صد بار سبب خیزم و صد بار شینم در بال و پر مرغ گرفتار شینم فانغ ز غم سبزه و ز تار شینم بی باوه محال هست که ریشیا شینم</p>	<p>از دست زده دکارم و بیکار شینم سوداشوم و در دل افکار شینم در فکر سراغ کمریا ر شینم بچد به برگ موج صبار شده جانم نظاره شوم از پی دیدار سرا پا بر خیزم و چون نکست گلزارم از خویش در پرده نوا سے زخم از وصفش چون شیشه و پچانه بخون گرمی شوش خیزم اگر از راه سیه صفت کرد چون در بخت موی تو گردد در گمانم چیزی نبود چاره بیوشیم آرس</p>
--	--

شبهه بارگشت درت از احد شد حصه احمد
من اکنون وقت از یک رنگی تو حید گردیدم

چون شمع بهر بزم سبکبار شینم
چون بلبل تصویر سبکبار شینم
تصویر نطق پشت بدیوار شینم
لحظه بغم آن خطر خسار شینم
تا که پوی آزار دل زار شینم
از صحبت آزرده مشوم من سپند
خود محو تماشای بهار خود امروز
بر خاسته خاطر شده ام از چمن دهر
مقصود من از کعبه و تبحانه تویی تو
از سبزه لورسته شوم نخل شردار
شبهه ای بیدارم و در خواب ندیدم
در کوی تو سرگشته بخارم که بیکبار
باشد چه عباب آمد نم که کشتن رفتن
منت کش مرگم قدم رنج من یاد
من دمی شناسند خود نیک شناسم
بسیاریم نیست که بهوش زان قسم
بر خاتم جانی شستن نگذارد

کار در گران سازم و بیکبار شینم
در کار نظر باشم و بیکبار شینم
از بزم تو کم خیزم و بسیار شینم
یک لحظه چو آینه زنگار شینم
تا چنبرین آبله چون خار شینم
یکبار ز جانم خیزم و یکبار شینم
از دماغ تو تا سینه بگلزار شینم
آسان چو صبا خیزم و در شوار شینم
هر جا که شینم بی دیدار شینم
خیزم بسک از خاک و گرانبار شینم
روزی که دمی بادل بیدار شینم
خیزم ز سر جان و در گربار شینم
بر خیزم و از جنبش زقار شینم
ماهر علاج دل بسیار شینم
مفت آیم و در ملک خریدار شینم
بیوشم نیست که بهشبار شینم
بر خیزم و چون موج بیکبار شینم

از یاد تو شکر بدمان بر دم در فغم را از کیه بدل بود نهان بر دم در فغم بر سینه خود داغ خزان بر دم در فغم گویی سبق از مهنفسان بر دم در فغم راحت دل سپرد جوان بر دم در فغم بازی زرکف نکته دران بر دم در فغم تنگ آید خود را از میان بر دم در فغم	گو بجز تو ام زهر چنانید و لیکن اسرار غم عشق پیر سید پیر سید مردم به نفس بوی بهار نشنیدم در حده من کعبت سول از ازل افتاد با اهل صفا صحبت من نفس جان بود در فکر سخن عمر عزیزم همه بگذشت گاهی ز دمان که ز میانش سخن گرفت
---	---

سر بر سر آهش گذشت شهید را
بر دوش خود این بار گران بر دم در فغم

بهر رنگی که خدب عشق گردانید گردیدم ز وصل آن بر پی رخساره نا امید گردیدم سرا پا دیده گردیده بر آید گردیدم خیال ابروش کردم هلال عید گردیدم ز لعل جان فزایش زنده جاوید گردیدم منش با چند صده در پی تا یید گردیدم گهی تاویل گردیدم گس تمهید گردیدم به پیش آن مه زینا هلال عید گردیدم چه حاصل گر تخت سلطنت تمهید گردیدم چو بلبل گرد گلهای که توان چید گردیدم	ز ابرویش هلال دوازده رخسار شد گردیدم آهی جانم از قالبی که یکد مس کنون نزدیم صورتش را که هر جا بچو آینه بیا در کف او در بر کشیدم جامه ماتم شوق آن من راه عدم پیوم و لیکن قیامت را نشد یا قاتلش با رای همی ز من نشیند حرفی که چه از روی سخن ساز هر از ماتم ماه محرم کرد ایما پاؤز تیر فلک است هر کس را پس از مردن عجب از غار خا شوق بی معنی درین سخن
--	---

کلمات نام جاوید
در پی منت اگر
بهر دست پیوستی کجا
بهر هلال عید گردیدم
از آن صدمه محرم ایما
نمود و کوه ماه محرم
بهر عید ایستاد

<p>ہمپاکی بانگ جرسی کر دم در قسم من نیز چو شبنم ہونے کر دم در قسم خوش ہمہری ہمنفسے کر دم در قسم پابوسی ہر خار و خارے کر دم در قسم جان را ہوت تیر کسے کر دم در قسم نغمہ آری ہر بو الہوت سے کر دم در قسم پرواز بیال گسے کر دم در قسم من عمر تہ در قفسے کر دم در قسم</p>	<p>جان قف سر را کسی کر دم در قسم می رفت سحر قافلہ بو سے بہاران گل با گنہ دم بر قدم جان چو پندے چون سیل گذشتہ ز بندسی وز پستے صد شکر کہ صید ملک الموت گشتہ سوزم غم پر وانہ و بیل بہہ دیدم ہر جا کہ ازان لعل شکر خا سخن رفت صد فصل بہار آمد و پامال خزان گشت</p>
--	---

بر نالہ خود بکہ دلم سوخت شہید
 خود بہت فریاد سے کر دم در قسم

<p>صد حسرت و صلت نہ ہمان بروم در قسم در کیسیہ ہمان بود ہمان بروم در قسم بر جستم و خود را بفتان بروم در قسم داغ دل و چشم نگران بروم در قسم بر ہر سر مو کوہ گران بروم در قسم بجان و فای تو گمان بروم در قسم چون شمع حدیثی بزبان بروم در قسم دانند کہ از دست تو جان بروم در قسم چون تیر بخورد زور کمان بروم در قسم</p>	<p>داغ غم ہجر تو بجان بروم در قسم جان پیش کش سپر مغان بروم در قسم مانند سپندیکہ ز جا گرم نجیبند چون لالہ و ز گس نہ چمن زار مجبت چون کاہ سبک آیدم از کوئے نوکیز جز بوز و جفا برد تو پوچ ندیدم طو مار شب ہجر تو ہمسج نشدہ تیر نگوہ نامزد ارگشت در قیبان با قامت خم گشتہ کیشدم ز دل آہ</p>
---	---

<p>برنگ کت گل یاد کار خوشیتم چو گرد باد روان باغبان خوشیتم چو شمع وقف خزان ادبهار خوشیتم کنار آه گیرم و اندکن از خوشیتم خودم خدنگ جفا خودسکار خوشیتم قیامت آمد در انتظار خوشیتم ریین گردش لیل و نهار خوشیتم بایمن بس است که شمع مزار خوشیتم</p>	<p>نه در سفر نه مقیم دیار خوشیتم ز بس هوا تو بچیده است در سر من نصیبم از سر بالیدن است کاهیدن چو موج آب سفر در وطن کنم و ز خود بهر فغان نفسی میسر و ز من باد زبکه از غم عشق تو زنت ام از خوشیتم بگرد زلف و زخمش صبح و شام میگردم مراد داغ غم عشق تو پس از مردن</p>
--	---

شهید رخصت نظاره نیست چشم مرا
 برنگ آفتاب حیران کار خوشیتم

<p>هر قدر که ز خود رسیدم آرمیدن یاتم چشم دیدن بن که از گوش شنیدن یاتم مقصد جان آفرین زین آفریدن یاتم بسکه مصر و فتنه شغل بوسه چیدن یاتم در عرق مستغرق از شرم چکیدن یاتم چون کمان پالو بسی تیر از خمیدن یاتم آنچه لذت در طپیدن بر طپیدن یاتم لطف دیدار تمام از نیم دیدن یاتم از دم تغش اگر حکم چکیدن یاتم</p>	<p>آرمیدن را در آغوش رسیدن یاتم نغمه شوق شنیدن کطف دیدن یاتم خود نمایی بود مقصود از نمودن تو بر درش دیدم دل خود را بسوختن بدید صبح را پیشین باض کردن آن مبین وقت سپری شد تقاضای آن بت کشیدن از دل سبیل پرس از من چه پرسیدن مست ناز آمدن که در دیده و ز من دیدن نظاره غم شهید از دهنش خام گریستن</p>
--	---

<p>بر هر زمین که نقش شوم است هر صبر شوم غبار شوم را بگذر شوم</p>	<p>از لغزه تو شوم معالی چشم شهید گر نه شوم قلم شوم و شکر شوم</p>
<p>شور اینه سر شک کجا بجا بگنم صید یکم بر زودش لطفین بال و پر شوم چون مویز با هم روان همان ساقم در آب ز انسویا در فتنه وزین سوز یاد دل خط در کمر پیام بلب حسرتی بدل سفر مرده ام نه زنده ندانم که سیتتم</p>	<p>خوبن سابه که می چکد از چشم تر منم هر غمیکه ز آستینانم نذار و بجز منم دارد یکم در وطن خود منم مضمون نامه که فتد از کمر منم جان داده در میانم ره نامه بر منم آن من که بوده ام نیم اکنون گنم</p>
<p>همسایه شهید سیه بخت بوده ام هر شام دوری که نذار در سخن منم</p>	
<p>عشوۀ دل با منم غمزه غمزدانم شاهد مده لقا منم عاشق متبلمانم در دل غمچه بو منم با دوه هر سبب منم زخم دل طپان منم مرهم خستگان منم جذبۀ عاشقان منم جلوه گریبان منم جلوه نازنین منم در دل جان کلین منم</p>	<p>غازه منم خا منم ناز منم ادا منم کحل منم صبا منم بلبل خوش نوا منم حسن رخ منم کونم عشق جنون نوا منم سود منم زریان منم درد منم دوا منم گریه خو نقشان منم خنده دلکش منم آن نه منم نه این منم از دو جهان جدا منم</p>
<p>خون شهید بکینا جمله منم نقبتل گاه سبب خنجر بنگاه گشته کربلا منم</p>	

۱۰۰

	<p>میزوکسی بدیرو کسے در حرم شهید من خاک است تانہ خیر البش شوم</p>	
<p>تو زخم تیر ناز شوی من بگر شوم من بچو شبنم از ہمہ تن بے خبر شوم من وقف سوز دگر یہ چو شمع سحر شوم من غیرت کباب ز لخت جگر شوم من پر وہ در برنگ سیم سحر شوم من بہر سوختن بہ نفس مشت پر شوم من در میان آب نہان چون شکر شوم من خاک است تانہ خیر البش شوم</p>		<p>تو شہسوار گردی و من بگذر شوم تو بچو آفتاب کنے جلوہ در چمن تو بچو شعلہ چہرہ فروزی بزم حسن تو ز غبت شراب کنی از کف قیب تو در قبای عنقرض شینے چو بوی گل تو بچو برق جلوہ فروز چمن شوے تو بچو آب دم ز صفای عیان زنی تو ز اہر اکیعہ روی حج ادا کنے</p>

	<p>تو نکت سنج طرز بلاغت شوی شهید من بسبدم فدای چنین مکتہ در شوم</p>	
--	---	--

<p>عنبہ شوم عبیر شوم مشک تر شوم شربت شوم نہات شوم گلشکر شوم پیکان شوم خذنگ شوم نشیر شوم صندل شوم علاج شوم درد سر شوم دریا شوم جباب شوم ابر تر شوم زار می شوم فغان شوم آہ سحر شوم مترگان شوم سرشک شوم چشم تر شوم</p>		<p>سودا پرست طرہ آن سیمبر شوم لعل لب تو بوسم و گلبرگ تر شوم زان چشم و زان نگاہ و مژدہ جہان خود نفع و ضرر بود گل رعنا سے باغ من خود را از خود فشانم و جو شم ز خوشترین دردست انقلاب عنانم سپردہ اند از بہر گریہ منت غیب سے نئے کشم</p>
---	--	--

حرغی زرد و دل تنو کلفت همچو شمع	تا مغز جان خود همه قفصت زبان شوم
نشو و نما می شمع گداز دل ست و بس	سوزم برای سود و سراپا زبان شوم

در قالب سخن سلم جان و شیبده	
کز طبع نکته دان جبه الزمان شوم	

سر تا پیاچو شبنم علقان نظر شوم	خود را بروی گل کف کنم بی خبر شوم
تا حرف گو شواره آن سیبر شوم	از دیده همچو اشک بر آیم گهر شوم
خود بهر آب و دانه خود خشک و تر شوم	بز خوشی تن گره زخم آب گهر شوم
مویوم تر ز سایه تا لطر شوم	پنهان شوم میان رگ جان کمر شوم
بارنگ رو خویش پریم بال و پر شوم	خود شو قفصه گروم و خود نامر شوم
بابوی گل چو باد صبا هم سفر شوم	جویم خبر ز خوشی تن و بی خبر شوم
شهد از تبسم نکیند توجی چه چکد	گر چون نمک در آب گدازم شکر شوم
که با فغان گرم بخیزم سپند و آ	که در دل سپند شینم شرر شوم
بر خیزم از رهش چو غبار و ز آرزو	در چشم خوشی نیم و کحل البصر شوم
گلدسته بهار شوم از نظاره اش	در دامن سوس گل باغ نظر شوم
روی تو بسکه شمع شبستان دل بود	از جیب آفتاب بر آیم سحر شوم
رنختی ز جان بنیاد شکیب میگیرم	تا راهی فنا ز اجل سپهر شوم
جای سرشک از مژه ریزم شرر شوم	در زخم گلرخان شجر بار و در شوم
مان بر من بست معنی خون زیش تمام	تیغ تو مبتدا شود و من خبر شوم
آرداگی و قید بستم سپرده اند	آتش زخم درین قفس مشت پر شوم

<p>شهید ششم تراگشت طاق ابرویت ز راه میگذرد در خانه خدا رفتیم</p>	
<p>هرگز نمی شود که ز پایت جدا شوم آینده نیستیم که ز رویت جدا شوم تو دل ز من بر می من از تو خدنگان بر دوش غیر باز تکلف نینکنم تو طره رازناز کشائی من از نیاز بر خویشین غبار به چشم بر راه تو بیردن روم ز غنچه دل همچو بوی گل دستم اگر بدامن آن مه لغار سد</p>	<p>گر پایمال ناز تو گروم خاشوم در بر کشم خیال ترا و قبا شوم تو که با شوی و من آن هنر باشوم خود استخوان شوم همتن خود هما شوم هر صبحم بگرد تو گروم صبا شوم خود را به چشم خود گنم تویت شوم سیرشته هوای تو سر تا پیا شوم پیوسته در کنار دعا دعا شوم</p>
<p>مهر رخس چو گرم تجلی شود شهید بیهوش تر ز ذره بیدست و پا شوم</p>	
<p>بگذردم چو موم اگر مغز جان شوم خیزم چو گردباد زمین بزلکاتم با سوجه نسیم در آفت کشان کشان از گریه همچو سیل بدست جنون روم خلقه مرا بجوید و من غایب از میان معنی شوم بحسب بیان روح در دم از دماغ من بر دوزخ ان گل کند بهار</p>	<p>میسوزم چو شمع اگر استخوان شوم چون دود سر کشم بزین آسمان شوم هوی کشم بر اوج سما که کشان شوم دز ناله برق خار و خسب شیان شوم پچیده خیال چو موی میان شوم سر بر کشم ز حیبانی بیان شوم در سایه بهار کشیم خزان شوم</p>

<p>تند و گل شدم و بلبل شید گشتم با چو شبنم بچمن رفتسم و تنها شتم بر سر راه و فاقش کف پا شتم آنقدر آبله دارم که شریک شتم من حیرت همه تن چشم تملک شتم جستجوی کمرش کردم و عنقا شتم مست بی شیشه و بی ساغر و صبا شتم</p>	<p>رنگ و بو یافته ام از چمن ناز و نیاز تا به بنیم گل رخسار تو بے منت غیر طی نشدم مر حله عشق و من بے منت ورود غم زده از یاد دور ونداش صفت عکس شسته تو در آئینه دل دیدم آئینه رویش همه تن آب شدم نگر کسی ساقی کوثر گنگه کرد بمن</p>
---	---

بند بندم همه دم زمزمه سنج سرت شهید
 خامه سحر بیان از همه اعضا گشتم

<p>سخ تو دیدم و چون بوی گل جانم برنگ کاه بهمه راه کهر بارتم مگر بروضه محبوب کبریا شتم بچیرتم که کجا بودم و کجا شتم برنگ قطره شبنم برپنه پا شتم تمام خون شده در پرده حنا شتم دلم چو سایه جد ارت و من جدا شتم که نشانه گشتم و در طره دوتا شتم بی نظاره روی تو چون گدا رفتم که رست لاله ز خاکم بهر کجا رفتم</p>	<p>سپیده دم که باغ تو با صبارتم بخویش بر دمر رنگ چهره زردم هنوز نکست عطر از خیال من خیزد خیال موی میانش مرا از خود کم کرد شدم ز شوق سرا پا نگاه و در باش برای بوسه آن پانازین ام روز شب بکوی تو از رشک یکدگر رنگ خیال زلف چنان بود در دل صد چاپ نگاه شتم و در کف گرفته کاسه چشم بداع عشق تو ام آنقدر بجز خون شد</p>
---	--

عظم که بجز جامه خوبان و طنم نیست از بسکه شدم مخونگا هوش که چو پیکان اشکم که ز مرزگان حکیم از جوش عم دل	در سیر این گل صفت بونه شینم بر خیزم و در رخنه پهلونه شینم بام و ماک دیده بد نونه شینم
--	---

از سخته آیام شهید اخطرم نیست
اگر سنگ شوم غیر در اونه شینم

صدره ز یک شرار کستیم و سوختیم آهی درون ل گری بود چون سپند جز سوختن علاج ندیدیم با جوش تمانه گل کباشد از آه ماکه ما مانند را چو بلبل تصویر در گلو از رشک آنکه ز درخشان لاف همسر	یعنی سپند و ارش کستیم و سوختیم و شب چه بقیر ارش کستیم و سوختیم رنگ بروی کارش کستیم و سوختیم بال و پر هزارش کستیم و سوختیم از آتش بهارش کستیم و سوختیم گل راز شاخارش کستیم و سوختیم
---	---

افسانه شهید حنین تو ختم شد
کلاک سخن نگارش کستیم و سوختیم

شعله طور شدم دیده بوی کستیم شب که پر وانه شمع رخ زیبا کستیم بخت بنگر که شبه در عرب ز بند بخوا بسکه از آب لبش عمر ابد یافته ام حسن یوسف اسیر پرده وحدت بودم قطره گردیدم و از شوق چنان شدم	داع دیدم بکف دل پد بیضا کستم سوختم دو و شدم زلف چلیبا کستم رفتم و خاک در شیر سوز بطحا کستم غیرت خضر شدم رشک سیجا کستم بخت بیدار شدم خوا سوز لیا کستم که چکیدم بزین از مره دریا کستم
---	--

کسی سربا آکنده احسان تیغ او
شهید خونبسا رنگ عنای نازنین دارم

با چو شبنم بگریه خود دارم
چون قلم سرمه در گلو دارم
گرچه پنهان چو غنچه بودارم
آب تیغ تو آرزو دارم
رنگ و بوسه تو در سبزه دارم
سر شوریده را فسرود دارم
در جبک حاجت رفودارم
از غم زلفت یارم دارم
هر دم از خوشیست بجزودارم
با اشارات گفتگو دارم

منکه از اشک آبرودارم
بسکه سودا حشمت اودارم
سوز صد پاره میزند بیرون
العطش میزند لب هر زخم
صفت غنچه در گلستان
کیست جز خورش که پیش او
از وفا بخوبی کن بتارنگاه
من در آینه دل حیران
گم شدم در خیال سو میان
لب زخم حدیث من چون بست

بر مزار شهید خواهیم رفت

خون دل از پئے و ضودارم

ز لغم زچه بر عارض نیکو نشینم
بچشم که بجز در زخم گسیخته نشینم
چون نکبت موجز برگ موند نشینم
از بهر چه در گوشه ابرو نشینم
در پرده صد نافه آهونه نشینم

سوم ز چه در چشم سخن گویند نشینم
با چشم که بجز موی میان نیست مقام
ناوک ترم از دهم خیال کراو
خیز ناز بتان در گره خویشل دارم
مشکم که حرفیانه درم پرده ناموس

<p>ز بس زول خیال آن دو چشم سر بکین دارم بجای دست شمع کلفتان آتشین دارم که من در سر همان سودا زلفت جبین دارم چو شبنم در گره من چه میدارم بکین دارم سر چه شورشی دارم دل اندو بکین دارم که داغ سجده اش پان قاتبان جبین دارم من مشبب گفتگو بای گردون تشین دارم بجاکم کریمه ایاران که جانچین دارم که دست عجز در دانا ختم المرسلین دارم</p>	<p>غزالان ختن کردند با من شستی پیدا چنان گل میدیم از باغش که شیب بر چو فالتو هنوز از خاک من خیزد شیم جبر سارا بود سربایه ام بر گل نگاه ناتوان کرد بخشیم گریز و عالمی از من من همدم ز نور آستانش آنقدر کسب ضیا کردم بت من ز دوسر کجا بچاکم زنده گردیم دم نزع است من خاموش جهان پر دارد مر از دار و گیر روز محشر نیت پروا</p>
---	---

شهبید اغانه راده خصیت یک نغمه دیگر
که مثل آن نباشد نغمه دیگر لقین دارم

<p>بهار بنلم صحبت به برگ یا سمن دارم تو را شاقم با خواهش آرام کین دارم سپندم در جگر نهان یک آتشین دارم شمارم گرمی در درنهان در استین دارم بهار نو کلم از بلبلان چین بر چین دارم کباجم سوزم و در دیده اشک آتشین دارم خیال شاعرم پروا از تاعش بین دارم دل دیوانه ام از گنگ داغی بر چین دارم</p>	<p>سواد کاکلم الفت بر و نازنین دارم غبار خاطر م جا در دل اندو بکین دارم کنده عشق را طوق بلا در گردن نذارم غبارم در فراق کاروان فقه سرگردان سرسبک شبنم از خوشترین جو شوم فریم جایم خیزم از تنگ باز خوشین شبنم جمال دلبرم بیا و دارم بی نیاز بیا پر پروانه ام خود را درون آتش اندازم</p>
--	---

در آشیان بهمن آه شعله تاب شوم ز دل بیدیه رسم سیل ناب شوم چو شبنم از بهمن میل یک نظاره کنم دو چشم شوق کنم خویش را براه بتی گویی چو خاک روم در هوا او بر باد لباس تنی هو هو م از کتان دوزم کنم ز خویشین آتش بلند و خربینم ز جسم خاکی خود خاک را فروغ دم بدامن ز سر مرگان با بیماری دل تمام خسته سودای زلف او کردم بر آن سرم بقاضای عشق آک نبی ز تشنه کامی شبیر آسمان می گفت	در تاب شعله آواز خود کباب شوم ز سیل غم نفسی بر کسشم حساب شوم عرق شوم ز رخ او حکیم گلاب شوم که رفته رفته مگر حلقه رکاب شوم گویی چو موم در آتش گذارم آب شوم بر آیم از دل پر دلع ماهتاب شوم بدان نامی سپند اقم اضطراب شوم ز خاک ذره و از ذره آفتاب شوم چکم چو قطره نیسان در خوشاب شوم نخست خون و ز خوننا بدشکنان شوم که خاک کوچی فرزند بو تراب شوم که خویش را گفتم بر زمین آب شوم
--	---

شبهه معنی بیگانه آشنای منست
بر آیم از قلم و بیت انتخاب شوم

کبکوش تا برنگ نقش با سر بر زمین دارم چو گوهر قطره از آبر و در آستین دارم نه تنها حسرتی زان تیغ و جان من دارم خیال طلعت صفا تو دارم و دل پر خون ز بس قالیبتی از خویشین کج دم بدر و او	چو خورشید درخشان کجمان زیر نگین دارم ز آب و دانه بانو و آنچه میدرم همین دارم رقیبان را کشند آن ترک بد خویشکایان دارم نهان در غنچه گلنار برگ یا سیمین دارم چونی خود را سراپا گرم فریاد و جزین دارم
--	---

خزان

<p>تا شعله را بدود جگر مہنسان کنم ہمسایگی لبین جینانان کنم در شیشہ آفتاب درخشان نہان کنم خون بہار غازہ رومی خزان کنم آتش ز دل بوام بگیرم فغان کنم از تن چو جان بر آیم و نقل کمان کنم پیرم دے بداع تو کار جوان کنم خواہم کہ این کنی تو بخواہی کہ آن کنم تا در عم تو نالہ زہر استخوان کنم صد کاروان اشک بکوشی روان کنم من ہم دل شکستہ برم اتحسان کنم اسی دوستان چہ چارہ درد نہان کنم از پیرہن بجزین شوم و ترک جان کنم خود را سزد کہ غیرت سکو میان کنم من ستجوی قبا فلہ زنگان کنم ہتالیب بہ پیش رخ تو گستان کنم با دو دل شکستہ من ناتوان کنم</p>	<p>یکسان خیال عارض زلفت بان کنم طوف چمن بشاخ گلے آشیان کنم اندیشہ رخ تو بدل ہرزمان کنم ریزم اگر بچہ زرد اشک لالہ گون فریاد چون سپند گرہ شد لبینہ ام از خویش رفتن ست بکوشی سفر مرا خاک ستم ہنوز گدازد چو موم شمع جان دادن از من آید و کشتن ز دست تو قالب ہستی از خویش کنم و مہدم چہ نے ہر مسجد م بہر ہی نالہ جرس گر تیغ قسمت چارہ گر جان خستگان بے اختیار سیکشدم دل بکوی او تو غنچہ سان بجنہ در آ من چو بو گل از بسکہ لا غرم بغبت چن رگ خیال رفتند مہرمان دین راہ چون غبار چون ماہ جلوہ کن بسو کھن باغ و من موج نسیم بشکند از ساغر حباب</p>
---	--

نازک چنالے تو دلم می برد سپید
 جان را فدای این قلم در نشان کنم

بوکے کلم مصاجبت مگر خان کنم شمع بدیده اشک مسلسل بر دامن کنم اشک چلیده ام تہ دامان نمان رنگ خودم کہ پرده ناموس نے درم شو قم شکیب و صبر ز دل دادگان برم خون خودم چو قطره ز زمستان ز چشم آہم کہ ہر دم از دل صد چاک سر شرم ابرم ہمیشہ مایہ خود را دہم بیاد	فریاد بلبلم بحسب آشیان کنم پروانہ ام لبوزم و ضبط نغان کنم رنگ پریدہ ام بگلستان خزان کنم رسوا ام کہ رنگ ز نام و نشان کنم عشقم چو سایہ بہر ہی دلبران کنم دلخ و دم چو لاله زمین ز غوان کنم در دم کہ جا بسیدہ دل دادگان کنم بجرم بدام دعوت لبشنگان کنم
---	---

یک نغمہ ام ز کلک شہید سخن سرا
 صد نکتہ با ہزار بلاغت بیان کنم

گل شہیم کہ چاک گریبان عیان کنم شمع نیم کہ گریہ بزم بتان کنم پان نستم کہ بوسہ بلبل لبے زخم زخم حکیم کہ زخم خندہ پر چون رنگ خانیتم کہ بود دست کس مرا آئینہ نیم کہ شوم محصور تہ	بلبل نیم کہ حال غم دل بیان کنم پروانہ نیم کہ ز غم ترک جان کنم کامل نیم کہ سجدہ پیاسی تبار کنم خون نیم کہ دعوت تیغ و سنان کنم مشاطہ نیم کہ غم این و آن کنم ز کس نیم کہ میل نظر ہر زمان کنم
---	--

دارم چو شبنمی نگہ ناتوان شہید
 خود را بیک نظر نگاہ بر ایگان کنم

سرتا قدم گداخته و صفش بیان کنم
 چون سمع خویش را بہ وقت زبان کنم

<p>چون شمع جاشک شرر باگرستیم گردیدم اشک از همه اعضا گریتم زینگونه صرف گریه شدم تا گریتم یا سوختم بداغ غمت یا گریتم اشک سیاه دردم انشا گریتم شمع مزار خود شده تنها گریتم در یوزه کرده از دل شیدا گریتم از چشم خونفشان همه خود را گریتم و اشک لب جرات و خونها گریتم از بسکه خون بدامن صحرا گریتم چون موج کرد جنبش دوریا گریتم خون ناپسگ بر تنها گریتم</p>	<p>دیشب که از غم رخ زینبا گریتم بگداختم چو شمع سدا با گریتم چون شنیدم آبگشته سرا پا گریتم جز سوز و گریه حاصل عمر نشد چو شمع دیشب بوصف طره زلف تو چون قلم بر ترتم چو گریه نکر دندوستان در دیده تا نماندیم اشک خون ناب سر تا پا ز هجر تو یک قطره خون شدم خندیدنم بود بر از صد گریستن هر سزه دم ز رنگ خنا زد کبوه دوست دار از بسکه هر مژه طوفان در آستین تابوی از حاسی تو بخشد بمغز جان</p>
--	---

	<p>ساقی نذوق مصرع بسبب شدم شهید</p>	
	<p>ساغر بکف گرفته چو بینا گریتم</p>	

<p>گرد سراو گردم بشینم و بر خیزم هر جا صفت گردم بشینم و بر خیزم در سینه همه دردم نشینم و بر خیزم چون گردش هر دم نشینم و بر خیزم</p>	<p>خاک قدش گردم بشینم و بر خیزم فی پای خرامیدن و جا در افتادن در دیده همه خونم می جو شدم و میریزم او برق صفت رت و من از ره بیتاب</p>
<p>دیوانه صفت هر دم بشینم و بر خیزم</p>	<p>در یاد شهید خود میخندم و میگریم</p>

میزند آنچه نینقاوم ز بقای اهل دل سوی تو روی مدعا کوی تو جا اهل دل افسر جاہ بیدلان نمل ہمای اهل دل حسن بر آن صنم عشق برک اهل دل	ورره تو چو نقش پاکم شده اند جا بجا روی تو مطهر خدا بوی تو در و لا دوا خاک ره تو جاودان با در و عروشان خامه منشی قدیم روز نخست ز در قم
---	--

لطم شہید مدح خوانج زہد اتشی بجان
رمزشناس این بیان کسیت سوا اهل دل

ردیف مہیم

سخ زرد تن لاغبر دارم نظرے جانب خجبر دارم کہ ز روی تو نگہ بردارم خار ما در تن لاغبر دارم کند از سایہ من درد دارم خویشتن را ہمہ در بردارم صفت ستد کند دارم بار بردوش خود از سر دارم ہیچو منصور کشد بردارم در جگر کاوش شتر دارم	لب خشک و مژدہ تر دارم آب مے گویم و در خون غلط تا تو انم تو انم سر گز از خیال مژدہ اش چون ماہ سے آن پری ہیچو غنہ ال عینا محو تو گشتم و از شبہ تو کرد راه تو در آئینہ دل کاش تیغ تو سبکدوش کند سر بلندی منست انیکہ کسے منم آن کشتہ مژگان کر آہ
---	---

قدردان نیست درین ملک شہید
در نہ من رہتہ دیگر دارم

شب ہجران ز شعلہ بارے دل نخل عشقم ز آب یازے دل آہ از سہر عکسارے دل سرخ رویم ز پردہ دار می دل آب گشتم ز شمسارے دل خاک من از خجستہ کارے دل در رہ یار خاکسارے دل	سوختم سوختم بر ناک شمع حیف ہرگز نہ شود سر سبز ساتے ہم نسا ند پیکاش خون دل ریزد دوسے زند گوہر اشک بر در تو ز بخت گشت پامال تو سن نازش بعد عمرے بکارم آمدہ است
--	--

آستین شہید گلگون شد

می چکد خون ز زخم کارے دل

لعل کرشمہ زامی تو روح فزاہل دل حسن خدا تھا تو نور خداے اہل دل ابروئی و لکشامی تو قبلہ نامی اہل دل غمرہ نعم زدای تو بہرین کا اہل دل جلوہ بی حجاب تو پردہ کشای اہل دل جان پی اہل جان و دل بہ تھا اہل دل توشہ آہ اہل درد برگ نواسی اہل دل صویر این مراد بست لہر شس کا اہل دل سرخ و نشاط و احواد ان درود کا اہل دل اینکہ بود سوخند دست و کا اہل دل	ای قدر دلر بامی تو ہوش بامی اہل دل آئینہ لقای تو زنگ زدای اہل دل کیسو شب نامی تو عقدہ کشا اہل دل ز گس سرمد سا تو عشوہ دلر بامی تو روی چو آفتاب تو عارض بے نقاب تو ہر کہ بوی تو رود از دل و جان جہا شو در رہ عشق کوچہ گرد بخت دل ست آہ سرد بسکہ گرفت خوش ست و فتادگان تزد از غم عشق تو عیان ہست مدم در جہان غیر تو نیت مدعاے طلبند مر ترا
---	---

<p>حشرے از شورش و غوغای دل بشکند اندر ره تو پاپے دل</p>	<p>قامت تو ساخته هر دم بپا عشق تو از شیوه جور و ستم</p>
<p>این غزل از غوغای فکر شهید آمده چون گوهر دریاے دل</p>	
<p>کندا مشب بهاری از خزان گل نگیند در زمین و آسمان گل کندا آتش ز بخار آشیان گل گلستان گل زمین گل آسمان گل</p>	<p>قبای زرد پوشیده است آن گل و بسین خویش می بالد در شاد اگر نیست تاثیر صغیرم شد از خوباری چشم ترین</p>
<p>شهید از بهر محبوبان فاسد بایران سے فرستم ارمان گل</p>	
<p>رایگان شد ساز و برگ عشرت آرم گل نون چکد از شیشه هر غنچه اند جام گل غنچه سان هر دم دلم ننگست در ایام گل غیر آتش پاره بلبیل هم در اندام گل قطره شبنم نمک شد بر کباب غام گل جوشن دین می زمین عند لب و لام گل</p>	<p>رفتی دیک لخت خون شد خشک اندام گل بے تو جای باد و گلرنگ در فصل بهار در بهاران هم زفت افشگی از خاطر م حسرت آتش طاعتی زد بس که آتش جمن صبح دم رفتی گلشن با ده جوشید ز بهار مازه از رنگ علی شد رنگ بوسن و عشق</p>
<p>برخصت پروانه و بلبل و لم سوز و شهید داغ دارم بر جبک از صبح شمع و شام گل</p>	
<p>داوا از دست بے قرار می دل</p>	<p>من گویان آدم ززاری دل</p>

لاہ سرے کشد اوسینہ صد چاک بجاک قطرہ بادہ گلگون چکد از تاک بجاک کہ چو جان کرد عطای گہر پاک بجاک تا در آمد جسد صاحب لولاک بجاک	بسکہ داغ دل پرورد بخون مے غلطہ گر کند آن بت پرست نگاہے چمن قدرت مطلق صور تگر معنی بنگر بعد ازین مرگ کر از نڈہ گزارد بجان
---	---

ہمچنان چشم شہید ست بر بہت نگران
تو مپندار کہ آمیختہ شد خاک بجاک

رولیف کاو فارسی

پنهان غم تو در دل مچن شر و سنگ با یکدگر آویختہ تار و کمر و سنگ بر خاستہ آواز پریدن ز سر و سنگ زانسانکہ بودر الطہ ہم بزور و سنگ نادان دلم از پنیہ بود نرم زور و سنگ نالان شود از نالہ مچن بگذر و سنگ	ای سوخته آتش عشقت بگرد سنگ در دید دل سخت مرا مویانش دیوانہ تورنگ ز رخ باختہ مشب باشد دل نگین محاک الفت خوبان سوزد ز شربت ہجران و غیب دیوانہ صفت گر کشم ہے ز دل زار
--	---

سینچہ بہ ترا زوی بلاغت گہر و سنگ

این کلک شہید ست کہ در شور معنی

رولیف لام

خون شدہ در سینہ ام ایو اسی دل بشکند از سنگ تو مینا سے دل گیسو سے تو موجب سودا می دل طلعت تو مشعل شبہا سے دل	ای ہمہ در زلف تو سودا سے دل از دل سخت تو ام آدرودہ جان ایر سے تو بہرین جان و بگر صورت تو راحت روح روان
--	---

آن آه و گشتم که بدایغ تو بعد مرگ
خیزم ز خاک و شمع شوم بر مزار خویش

جانان ز چشمم رحم نگاهت نمی کند
سوی شهید شیفته و جان نثار خویش

ردیف عین

بنو چون رخ جانان گل و آینه و شمع نبردم از عارض تا بان کسی یبکاش خون ل ریختن و محو شدن شعله زدن بلبل و طوطی و پروانه بهر شام و بگاه بقا می که تو باشی نتواند که شود دارد از داغ غم عشق در آب و آتش بمحو عشاق بود عرقه بخون بی خواب پیش رو تو نیز زرد بچو در بار آ پرده بردار ز رخسار که پیش تو کشند لفظ رنگین و شصاف و فروغ معنی	که چنین نیست فروزان گل و آینه و شمع خسته و مضطر و حیران گل و آینه و شمع از من آموخته ای جان گل و آینه و شمع کرده بر تو تو قربان گل و آینه و شمع زینت بزم و گلستان گل و آینه و شمع جگر و چشم در گمان گل و آینه و شمع سینه سوزان شرافتان گل و آینه و شمع گشت در عهد تو از زان گل و آینه و شمع از جاسر بگیر بیان گل و آینه و شمع هست هر صغره دیوان گل و آینه و شمع
--	--

آفرین بر تو در وجودت طبع تو شهید
تو انگفت بدنیان گل و آینه و شمع

ردیف کات

گر گذار و قدمی آن بت سفاک بجای تا کجا ز حمت سیلاب کشند اهل زمین	مردم هم طرز خرامش کنند اوراک بجای من بجان آدم از دیده مناک بجای
--	--

شکستار شهبید

<p>مستم زغم نرگس جادوی یار خویش اشفته ام ز درد بزلت در از تو ایمان ما توئی به تو لاسه تو قسم رفت از دلم شکیب به ترک نگاه تو دل مبتلا می تست ببلاست تو قسم روزم سیاه گشت بصبح جمال تو</p>	<p>نون شد دلم برنگ جنای نگار خویش آز رده ام ز خود بچم در کار خویش ما بنده تو ایم به پروردگار خویش از دل قرار شد بدل بقرار خویش جان در هوا گشت بجان نزار خویش نوا هم نصیب نیست به شمای تار خویش</p>
---	---

<p>نون شکر از عشق بداع دل شهید سوزم بداع بجز شمع مزار خویش</p>	
---	--

<p>در آتشم ز سوز دل بقرار خویش بر دوش خویش هم نگذاریم بار خویش رفتم ز خود بیاد و فراموشی کار خویش دارم چو شمع دماغ دلی در کنار خویش اشک کبابم از نفس شعله بار خویش بستم همیشه رخت سفر در وطن لے یک لحنت چو شد از دل سختم ز شرک شمع از دیدن جمال تو هر لحظه می شوم لذاتشان خود بگاستان ناز او وقت سحر ز ناله من بزمین فتاد تا ز نفس نمی شود از یاد او جداد</p>	<p>فریادمی کشم چو سپند از شرار خویش چون باد می شویم روان در غبار خویش دارم ز بعد مرگ هنوز انتظار خویش گل میکنم برنگ نزاران ز بهار خویش از خویش چو شمع و حکیم اندر کنار خویش بیرون نمی روم چو جباب از دیار خویش این سنگ را که اخته ام از شرار خویش سزنا قدم چو آینه حیران کار خویش خار و خسی گذارشته ام یادگار خویش بیل ز آیشان و گل ز شان بار خویش کو موج سر برودن کش از جو بهار خویش</p>
---	---

نقد جان بهر نشا آورده ایم بادشا با برگدای یک نگاه در گنج شوق تو در گفتگو رفتن از خویش و بهر گام ز خود	آنچه میداریم مال نیست و بس در حضور تو سوال نیست و بس آنچه می گنجیه قال نیست و بس با خبر بودن محال نیست و بس
--	--

بیوفالی کرد دل از شهید
عشقباد می را مال نیست و بس

ردیف شین

جگر کبابم چونیم گل گوی آب گوی باش گویی بخندم گوی بگریم عشق سوزم بخود نیام خراب باز کو دوکان شدل حزیم که همچو با سرگرم از سرگذشت ویش فکند برق با بایجام	از بارش شک و سوزش دل گوی آب گوی باش چو شمع سوزان منم محفل گوی آب گوی باش قاده دست طفل غافل گوی آب گوی باش همیشه باشم ز جو قاتل گوی آب گوی باش
---	--

سمنبری یا یمن عذار ز سرخی پانک ب دندان
نگذ جان شهید بیدل گوی آب گوی باش

جگم مزگار مختار خاک بادست آب آتش قنادن از خوشترین میدان خاک فتن چون توپرده از رو کار بردار تو خوشترین کن نهاده ترکیب جوهر قدس رنهاد بسیاطم	اگر نه اصل منج کار خاک بادست آب آتش خواص این چهار پار خاک بادست آب آتش که پرده خاص جلوه یار خاک بادست آب آتش سرشته نور ذات یوار خاک بادست آب آتش
---	---

شهید خود را نمی شناسی مرا با خفای راز گویی
تو خود گفستی که پرده کار خاک بادست آب آتش

روایت الزا

<p>گل کرد و خط ز روی بت بنزه رنگ سبز زہر نگاہ گرم تو گر سایہ افسگند گر عمل گفته اند لبست را قیسین بود تاثیر زہر خند جرات بدر جہ السیت از سیل آب آبلہ من درین چنین رویش بخت سبزی زہر مار زلف در سبزہ زار عشق تو بیم ہلاک نیست پیدا است سہو جدول فی سہ روز با بلو شن تو بسکہ موج رطوبت ز ند جلق آتش ز دم بہ بحر عجب نیست گر شود</p>	<p>با خضر سبز پوش سپردند پنگ سبز کا فورہ سہو موم شود بید رنگ سبز از خط تو کہ ریشہ برآرد رنگ سبز کہ ز غایت حرارت آن شد خدنگ سبز خار شکتہ شد بکف پائے لنگ سبز نوش زہر مہر السیت کہ آید پنگ سبز طاؤس دارد در نظر آید پلنگ سبز رگہا ز چشم صاف بتان نو رنگ سبز انگر بان دانہ تر شد رنگ سبز از تشنگی زبان بدان رنگ سبز</p>
<p>ما ز م آیا بیاری کلک تو ای شہید</p>	<p>گردید زین خنل سخت قیمت جنگ سبز</p>

روایت سین مہملہ

<p>دم مزن از خود کمال نیست و بس یکدم از یاد خوش غافل بہاشش خوشیتن را یافتن در ہجو دے مردن آسان ست لیکن بستن دید تا روح الایمن سے تو گفت ہر دو عالم را بدین حسن و جمال</p>	<p>عین جانان شو وصال نیست و بس شمع فانوس خیال نیست و بس پیش ستان تو حال نیست و بس بے تو یک ساعت مجال نیست و بس ای سرت گردم مجال نیست و بس کردہ شہید اکمال نیست و بس</p>
--	--

کای شبه هر دو سرا بر خدا رحم بفرما که خزان دیده رسد در چنستان بهار
 این شهید است بگرفته و پشم رده و افسرده و غم دیده و شوریده و آشفته و مانع
 که بدیوانگی چوشت بنوا چون و غم و احوال زبون است غزل خوان بهار

<p>بود شکل رفتن فکر اسیران تا مگر در زمین آید ز غیرت سر و لبان تا مگر غوطه زد و نظاره در اشک گلستان تا مگر فرق باریکت پیدا از رنگ جان تا مگر آتش از سرتا بگردن شک سوزان تا مگر سیل شکم تا بناف و جوش طوفان تا مگر طرف دامن تا با زلف پریشان تا مگر هر مصور میکشد تصویر جانان تا مگر عطر آگین تا بد امان غیر افشان تا مگر غوطه باز و کوه در خون شهیدان تا مگر بوده ام غرق عرق از شرم عصیان تا مگر قیس در گردن و بیابان بود پنهان تا مگر جاگزین در چشمه خورشید تابان تا مگر</p>	<p>گر نماند آرد جان را زلف پیمان تا مگر گردوی سوی چمن بر چیده دامان تا مگر بسکه از روی عرفان تو میجو شد بهار آن درون جسم محضی این میان جان پنهان تا بزانو پای در گل شستم شب به چو شمع موج شد زنجیر با گرداب طوق گرد غم چشم بد دور از چنین رفتن که نیکو میرد بسکه صندره گم شود از جاده موی میان از کجای آبی اسی گلزار خوبی مست نماند موج موج از بسکه چون سیل بی پروا گذشت رحمتش از ورطه ام آورده بیرون در غم ماز سرتا پانعیان گشتم چون گلستان غیر زلف او ندیدم هیچ شام صبح خیز</p>
---	---

هر نفس از آه گرم داشتند و درم شهید
 برق سوزان تا بسینه آب باران تا مگر

<p>دل تو روکش آسب تو باد و آه ره تو کعبه ایمان مسیه تو مشعل انور مد تو رهزن جانم خود تو حجت اکبر رخ تو موجب مطلب لب تو باد و آه کوشه</p>	<p>قد تو قفص محشر خد تو غیرت نیر سر تو سایه یزدان در تو جنت حوران نعم تو رحمت عالم دم تو معجز اعظم خط تو زینت هر شب شب معدن کوب</p>
---	--

در توبه طاعت ره تو غیرت حسنت
 همه تو حسن و صورت همه تو شهیدی و شکر

اسے رحمت گل سخنت بل جنت غنچه منت جان لبث بعد وقت سرخرمان بہار
 چشم نرگس مژہ تیر و خم ابرو چو کمان و نخل از زلف و خط سنبلی در بیان بہار
 فرش نخل بر بہت سبزہ فرو چیدہ و افزونہ از لاله و گل بود چراغان بہار
 تو پی سیر چمن رفتی و گرم آمدہ برق رخ ما بندہ و زد و شعلہ بدمان بہار
 در غم موی میان تو چنان زار و نزار اند و نخیل اند و ضعیف اند و یکبارہ حشر
 کہ صبا توحہ تابوت روان و کفن از برگ گل تازہ بود بہر شہیدان بہار
 موسم جوش جنون است دوم عیش قزون است غم از قید برون گشت گل کرد و بجام
 از ہر شاخ دل تفتہ و خون بگرختہ و زخم سر سود از دہ سامان بہار
 در صبر و قرار می نہ کسی مونس و یاری نہ رفتی نہ شفیقتی این نہ جلیس
 من این شکی و غربت و تنہائی و وحشت بچہ سامان کنیم سیر گلستان بہار
 پر پرواز نیدارم و اندر نفس تنگ گرفتارم و بیارم و دلگیر و اسیر
 تو صبا از رہ لطنی و دوفانی ز من خستہ سلامی برسانے سوستان بہار
 بود بر سنگ در باد شبہ شرب و بلجان و کن عرض چہ یامی زمین بے پر وبال

کجا روم که بهر جا زد دست تو دیدم	همان جنون و همان شویش و همان بزخم
ز بسکه یافته ام لذت گرفتار	شود بدل نفس آخر کشان کشان زبخر

شهید نخست کجا رفت ازین زندان
که از فراق تو دار و بلب فغان زبخر

زلفنا و مشک خطش سبزه رخس گل سخنش گل سبزه نعلینش لعل و قدش فتنه محشر
چشم سحر و نگه آشوب و ادا قهر و بلا و جسم ابرو دو تیغ و صف ترکان همه بخنجر
یوسف مصر زینجای جمالش خضر و عیسی و مریم خجل از معجزه لعلش زلالش
نعیرت آب حیات و شکر و قند نبات است و گلاب مناب و عسل و شربت کوثر
لب و دندان در و مرجان شفق و صبح بهاران درق گل نه خندان و ان شبنم غلطان
زان جگر گشت دو صد بخت ازین آبله در دل که از ان لعل ایشان شده در نیمه گویا
سیر دار کشیده است مراساتی زریب تو بگو مطرب عنا که پیشیم سیر آید
زازل باده پرستم ز اید است الستم همه رندم همه مستم منم و دامن دلبر
ویده خاک کف پایش و ان جان با وندالش سر وین جمله برایش شده چون خاک ایش
نگدار و که نشینم بر پیش صبر گزینم حکیم بخت زینیم که جنبینم همه مضطر
دلبری ماه عذاری صنم فتنه شعاری زنی صبر و قواری بمن هدیه فکار
کنند از ناز و ادا و تم و جور و جفا و غضب و خشم و بلا مانظر مهر ز منظر
چه کند که دغری که شهید است و فقیر است و حقیر و لغت لاغر و پیر است و بهر دم
جان لب خشک زبان زرد رخ و چشم تراشفته تن است و سر و چننه و مضطر

از ازل ربط نیاز آمد نیاز بے نیاز تا صفای گردن آن ماه پیکر دیده است در میان زورق گل میزند وستان شوق	تا قیامت دست گلچین است و امان بهما عادت خمیازه دارد صبح خندان بهما اندرین باغ است بلبل نوح طوفان بهما
--	---

در آله آباد یاد لکنه دارم شهید ورق نفس خواهم وصال مصفیران بهار	
---	--

وله

ای خوشانور رخت شمع شبستان بهما دیده از نور رخت عین طلبکار نگاه نگس از بهر تو شد محو تماشای خرام جلوه تو تا چمن برودل آرای تو شد	منت رنگ گل از حسن تو بر جان بهما سینه از دایع غمت رشک گلستان بهار کامد از طرف چمن سر و خرامان بهما چهره افروز فلک گشته چراغان بهار
--	---

گر کند عزم نوا کلک فسوس از شهید بشکند نغمه بدل غم خوش الحان بهما	
---	--

شد از برای دلم زلف گلرخان بجز بدور عشق تو یابد اگر زبان ز بجز جنون ز سوزش من شورالامان داد ز بسکه در رگ پی آرزوی زلف تو بود سلسله عشق گر نمیدارند از خاک حوصله سیر آسمان دارد بغش نوح کنان تا بگور من فرسند	بیاسی شعله کشیدند از دغان ز بجز کنند شنای جنونم لصد دبان ز بجز بخته حالی من مچ کند فغان ز بجز جدانشه پس دل ز استخوان ز بجز بگردن است چهره از پورتبان ز بجز پی اسیر تو باید ز کماشان ز بجز زدوستان دل نالان همزمان ز بجز
---	---

ردیف الراء

<p>سوده بشخرف شد خاک شهیدان بهبا شد صبا مشاطه احسن عروسان بهبا جام گل رامی نهد بر طاق لبستان بهبا تا بخواند وصف تو طفل دبستان بهبا نخت دل با گل افشاندم بر امان بهبا کاینچنین نشتر چرا شکست در جان بهبا بسمل یکتا چمن پرست لبستان بهبا خار در پهلوی گل آمد نگهبان بهبا</p>	<p>روی گلگونش چو یاد آمد بدوران بهبا صبحدم بر عارض گل طره سنبلی شکست باغبان هر دم بیا و ساغر چشمم نگاه لوح تعلیمت بر برگ درختان چرخ را صبحدم تکلیف سیر بستانم و او عشق خار در پیراهن گل دیدم و حیران شدم نغمه با من در سخن آمد که نشیند آنچه گفت تا نگر دو دست و سود نگاه عند کسب</p>
<p>خانه بروشن هوا از پاستان بهبار</p>	<p>حیف چون گرد آید میدارم شهید</p>
<p>همچو طاووس است قفسان در گلستان بهبار با و چون پروانه میگردد بفرمان بهبا بعد ازین سخن شفق بار در زبان بهبا گل کند صبح قیامت از گریبان بهبا لاله سر بر زده بر رنگ لعل زکان بهبا گاهی از شبنم نشد آلوده و امان بهبا گل ز شور عند کسب آمد نمکدان بهبا من بشوخی ما در افتادم بستان بهبا غیرت عطر است امشب جوی امان بهبار</p>	<p>خاکم از یاد خط سبزش بدوران بهبا بسکه از کلهما فوزان شد چرخان بهبا آسمان یک نخت گلگون شد بوی گل در گلستان گریتم و صف بایض گروش تا حدیث آن لب کارنگ آمد بر زبان دامن گلگون چرا از گریه من میکش تا ز رخسارش نمک سود ملا شد چمن سنبلی و گل بود با هم نغمه و آغوش هم و انعام در محراب لاله میوز و چو عود</p>

<p>چو شد ز وصف شخ یار بهره در کاغذ برای نقش زخمت شد بدست صورتگر هنوز ختم نشد نامه اوز دست من حکایت شیب بجز آن نوشتنی است مرا سپرده ام تو قوطاس ساده ای قاصد ز بسکه بر سر راه تو دست و پا گم کرد چنان رقم کنم از سوزش جگر برنی چنان هوای تو بچیده در سرش که بود</p>	<p>بیاض دیده ما بردیشک بیه کاغذ شعاع مهر قلم و امن سحر کاغذ پیر و کسبوق تو چون مرغ نامه بر کاغذ به تر تبم بگذارید زیر سهر کاغذ که از سفیدی چشم دهد خبر کاغذ قناد از کف قاصد بر بگذر کاغذ که آشته تو آنکر دباشه رکافند ز نامه بر قدمی چند پیشتر کاغذ</p>
---	--

شبهه شرح تب غم نوشته نبود
 مگو مگو که نذار در چنین جگر کاغذ

<p>بسکه گردید پی وصل تو مضطر کاغذ نامه شوق رقم کردم و از جوش شک دم زنده از ورق مهر درخشان چون صبح از حدیث تب ل سوخت بیکدم بهیجا ز در پنهان شود از دیده چو کافور نامه ام بسکه چو آئینه صفائی دارد خوابگاه دل سود از زده دیوان من نامه بی منت اغیار رسید بر تو</p>	<p>بهوای تو پیر و همجو کبوتر کاغذ بهجو باپی شده در آب شناور کاغذ دارد از بسکه غم زد تو در سر کاغذ چکنند آه بخون گرمی خسگر کاغذ گر نوید قلم وصف کمر بر کاغذ میتوان دید رخ فلک سخن در کاغذ مصرع بیت بود بپشت استبر کاغذ و زنی کاشق سو بال کبوتر کاغذ</p>
---	---

نامه حدیث غم زلف تو رقم کرد شمیم
 چون ک شعله به چپ قلم در کاغذ

<p>سرخوش رمی بوس کنار سست بینید زیب چمن لیل و نهار سست بینید گلگون پوشش ز رنگ غبار سست بینید حیرت همه جا آئینه دار سست بینید دیوار دور از نقش و نگار سست بینید در پیر من عجب چه خار سست بینید پنهان نجم زلف نگار سست بینید هر نغمه که رو پوش بتار سست بینید</p>	<p>رنگ گل و نظاره بلبل بچمن زار چون غنچه گل جلوه نور و مه و خورشید از جلوه رنگین ع و سان بهار سے از خوشی گذشتن شرح مقصود نماید در کون و مکان روکش گلزار تماشا آهسته بر آید باز لیشه اصائب هر گم شده پیدا شده امر و در گردل هر راز که پوشیده بساز سست بچوید</p>
--	---

در بزم شهید جگر افکار چر نیست
 دیوانه کجا بوجبه کار سست بینید

<p>زود آ که شعله ام بحسب موج می زند مانند سر مه نور نظر موج سے زند در آب خشک آتش ز موج سے زند هر لحظه چون نسیم موج می زند نظاره ام به را بگذر موج می زند هر دم چون کوهت گل تر موج می زند</p>	<p>زود آ که بے تو دل چو شر موج می زند زود آ که در ره طلب خاک پای تو زود آ که می به شیشه بگر دو می قرار زود آ که اشتیاق تو در غنچه دلم زود آ که در هوای تو از فرط انتظار زود آ که آرزوی بهار جمال تو</p>
---	--

زود آ که هر نفس تناسل آبر و
 اشک شهید همچو موج می زند

رو لیت ذال

چشم

همست عالی او بین که مرا		از غم دهر خریدن دارد
نار ساطع مانید شمید		
چه رساشد که رسیدن دارد		
خون شد دل و پامال داشت چه بجا شد	نقش کف پا بود حنا شد چه بجا شد	
ناصح دل دیوانه که زنجیر گسل بود	سود از ده زلف دو تا شد چه بجا شد	
زان پیش که با خاک سپارند تنم را	خاک ره محبوب خدا شد چه بجا شد	
بزغیر دمی تیر و مرابرجگر آمد	این عین عطا بود خطا شد چه بجا شد	
مردیم و بگویش ز رسیدیم شمید		
گویند که مردن چه بجا شد چه بجا شد		
مطلع		
برقی از حسن تپی در دل تباب فتاد	آتش از رنگ برون جبت و سیماباد	
وله		
بر رخ روشن از لطف چلیپا نگرید	سایه از نور سبالید و وبالانگرید	
عکس آن چهره در آینه بجزیت نگرد	خودتاشائی خویش است تاشانگرید	
وله		
دیدار تو در دیده اغیار نگنجد	خورشید درین روزن دیوار نگنجد	
اقابرون روشنی روی تو از لطف	مستاب در آغوش شب تا زنگنجد	
در باغ جهان جوش بهار است ببیند	گل منتظر بلبل زار است ببیند	
بر دانه کجارت که از گرمی شوقش	در پیرهن شمع شرار است ببیند	

<p>بهر جانب شکاری ز ایشان نیز که نشینند که فریادی از خاک کشتگان نیز که نشینند صبا با بوی گل اگر به عنان نیز که نشینند خروشی از زمین آسمان نیز که نشینند</p>	<p>ز چین لفت پر چین بکین دمی اگر چنید نیاید بر مزار آرزو مند ان ازان ترسد بهار کوی او از بسکه دارد جذبه گفت قیامت کرده نازم فانی از ان قدردان</p>
--	--

شهید از عاشقانت بود باقی ریختی خوش
 که اکنون در رست گرم فغان نیز که نشینند

<p>خوش بهار است که دیدن دارد دیده ام دیده که دیدن دارد لب حسرت بگزیدن دارد رنگم آهنگ پریدن دارد خامه بر خویش طپیدن دارد دلم از خویش رسیدن دارد لذت درو چشیدن دارد با همه ضعف رسیدن دارد حادثه جاسه دریدن دارد اشک من سر بدویدن دارد گل کجا گوش شنیدن دارد شان پر میوه نمیدن دارد در تنم روح رسیدن دارد</p>	<p>خونم از دیده چکیدن دارد ناصحا دوش همای در خواب بے تو گل را سر خندیدن نیست این چه رنگ است که پای خیال این چه حال است که چون نهض سقیم این چه شوق است که بتیاب و توان این چه ذوق است که کام جانم این چه درد است که جان بر لب سن گل چه دیده است ز رویش که چو من بهوای که چنین بے سرو پا لب لب آهنگ شناس جوید بے بر و برگ تو اضع چه کند فیض نواب سنج الدوله</p>
--	---

بهر بز می که آن میکش نشیند تا نمی خیزد
 چنان از بهر تر و خشک جهان آشنای بودم
 مرا بی شمع رویت شعله می خیزد از بهر سو
 هنوز از حسرت آرایش زلفت تو از خاکم
 ز رشک آنکه بر خال تو گشت آتش گلشن
 چنان بیگانه گیمها دارم از عالم که گر بهان
 غبار من لبین باد رفت اندر هوا تو
 نیند انم که رفت امر در زمین ماتم سر یارب
 سراپا سوختم دیگر سراپا سوختن دارم
 پس از خون ریزیم خواهد که سو جان جگر گره
 نه تنها لرزد اندام نشیندن از بیان من
 من خود رقیگیمها در خیال او نمی دانم
 قناعت کرده ام بر قطره اشک بی منت

حمدای العطش از شیشه و پیمان می خیزد
 که از خاک مزارم سبزه هم بگمان می خیزد
 کجا این آتش از بال و پر پروانه می خیزد
 بجای سبزه تر خا خشک شانه می خیزد
 سپند از بقراری با چه تیا بانه می خیزد
 نشیند آشنا از نوشتن بگمانه می خیزد
 نه در کاشانه نشیند نه از ویرانه می خیزد
 که شور ناله و فریاد از هر خانه می خیزد
 که افتد هر کجا خاکم بر پروانه می خیزد
 لبان اره از شمشیر کوه ندانه می خیزد
 ز شرح درد من مو بر تن افسانه می خیزد
 که اندر کعبه نشیند که از تجارده می خیزد
 چکد از دانه ام آبه ز آهم دانه می خیزد

نظیری پیش ازین فرمود حال من که در محشر
 شهید ز کس او از لحد و یوانه می خیزد

چو بر خیزد نه تنها یک جهان خیزد که نشیند
 اگر میل شستن از خند تک ناز او خیزد
 ز گردون که بیار و طوفان از زمین
 گریه را اگر خواهد که نشیند که خبریند

ز محشر نیز شور الامان خیزد که نشیند
 به تعظیمش بجای خویش جان خیزد که نشیند
 غبار خستگان کی آچنان خیزد که نشیند
 او که گوید که جمعی از میان خیزد که نشیند

خویش تن را بخود نسی یا بم
در دلم خیر او نسی گنجی

پیش دندان آن نگار شهید
در گیسو آبرو نسی گنجی

<p>کبکشا پر و بال بسته چندی خیزند بخون شسته چندی در دام تو اند بسته چندی فریاد که چون سپند شد سرد از زلف تو چون گره کشایند خوبان دل زشت من نبندند مانند صبا به بوس زلفش افسوس که دل نه بست طرفی دارند همان سرد اسیر تا صر علی آنکه خامه اوست پیش دم گرم او بقولش انگار حیات می نمایند زین طرح درست بست نقشه</p>	<p>اس بسته تو شکسته چندی از لاله بدست دست چندی چون زلف بخود شکسته چندی سرد گرم جسته چندی جانها کبکند بسته چندی صدره بر دم بر بسته چندی مست اند عنان گشته چندی زین طرف کله شکسته چندی دلها سرد دم بسته چندی قطعه مرهم نه زخم بسته چندی کویم که نفس گشته چندی مانند شرار جسته چندی بر لوح دل شکسته چندی</p>
---	---

مانند بزم او شهید را
بر ویم شکسته چندی

در چشمش سبکه ذوق با ده و پیمان می خیزد
انگار پیش دست ساغر بکف ستاره می خیزد

	<p>خبران گفت پاسته بخون جگر شهیید دست تو مضمون پیش پادشاه</p>	
<p>وزان دو چشم سخن کلام کرد و نکرد کنایه زرد و تصریح تمام کرد و نکرد زرد و آرد و کام تمام کرد و نکرد به نیم جره سیه مست جام کرد و نکرد بیک خدنگ نگه قتل عام کرد و نکرد دل مرا که گرفت ردام کرد و نکرد درون سینه پر خون قیام کرد و نکرد خیال او پی سرش خرام کرد و نکرد</p>	<p>مرا گوشه ابرو و سلام کرد و نکرد میان لفظ احدش مهیم سبت و سبت برای کشتنم آماده بود گشت و گشت مرا گوشه چشمی ز ناز دید و ندید اجل بهم پیش یک دو کام رفت و رفت بزیر زلف ازان خال دانه داد و داد خدنگ و بجگر گرم ناگشت و گشت دلم بر غممش لاله زار بود و نبود</p>	
	<p>شهیید عهد و فایض یاد ماند و نماند که یار و عهد کار صبح و شام کرد و نکرد</p>	
<p>اندین غنچه بوئی گنج شوق در گفت گوئی گنج باده اندر سبب گنج رشته از ر فوسنی گنج تاله اندر گلوئی گنج خود بس چار سوئی گنج حرفی از آرزوئی گنج</p>		<p>در دلم شوق اوئی گنج گفت گوئی شرح شوق می خواهد آه کیست این که از شوقش فکر چاک دلم مکن که در آن بسکه تنگ است عرصه بر جانم هر دو عالم پرست از و لیکن در دل من که بجز خیال تو نیست</p>

<p>نعمتی از بیعت دست سبب آثر نشد ششم از هفتاد آب شربت و شو آخر نشد تا شود از آن شک حاصل آبر و آخر نشد</p>	<p>بر در پیر مغان رفیقیم تا حاصل شود واع معنی در خرقه ام هر رنگ شاع لاله بود خویش را یک کونش قف کرده کردم همچو شمع</p>
---	--

حسب حالی از ظهوری یاد میدارم شهبید
حسرم آخر نشد تا آرزو آخر نشد

<p>تبتسم و هنت غنچه در قبا و زوید چون خواستم ز کف پای اوجت دزدید نسیم صبح نمیند انم از کجا دزدید شکیب و صبر مرا عشوه و ادا دزدید ز جوی تیغ تو آبی که زخم ما دزدید تو بید رنگ بگیرش که رنگ ما دزدید اشاره کرد لبویم که این که اوزید که کی گرفت و کجا برده و چرا دزدید هزار بار گرفته است و بار ما دزدید وگر مگو که براس چه مال ما دزدید تو برویش به ختن مشک از خفا دزدید ولم فدای نگاهت که از حیا دزدید که معجز لب تو قدرت خدا دزدید که سایه قدموزنت از قفا دزدید</p>	<p>شیم زلف تو در آستین صبا دزدید خیال بو سحر طره و دوتا دزدید چونانده بود زنهان بوی زلف تو بدلم عاشق هوش مرا بردن از و غمزه او نصیب خضر کجا بشد ز چشمه حیوان مده بوز و خنا مهلتی که بگریزد کلید میکده گم گشته بود پیر مغان کشید بچشمه و امن و گریبانم یکه بگفت که این مینو اشراب و کلید گفتمش که نسیم ده کلید خود لبان شیم طره او بود ای صبا حق من ز زگرس تو مرا چشم التفاتی بود میچ گریز و تو گریز و ندانمت چه کسی خرام او نه پسندید با تو غیرت عشق</p>
--	--

<p>رخسار تو گل رنگ شد و چهره مازد گیسوی تو بکشد صبا بوی برافشانند برکت زده رنگ و عنانی که زودست چون لاله بدخ دل خود غرقه بخونم در دوزخ بس نگ بقار بخت در دل شرمش نگذار که دهد صبح قیامت زنگین ترا زین رنگ نشایت نتوان بخت تارنگ و عاری بخت از آیه طیب الحق که بخون گرمی رنجور سے سجاؤ این فارسی ساده که شد ریخته طبع</p>	<p>تا حسن جدا عشق چهار رنگ بر آورد بر پا تو افتاد حنا رنگ بر آورد خون دل عشاق چهار رنگ بر آورد این شعله کجا بود کجا رنگ بر آورد تا شب سحر خواهد زد و وارنگ بر آورد بالای تو امشب چه بلارنگ بر آورد در پرده رنگ تو خدارنگ بر آورد از پر تو آل تو در وارنگ بر آورد در کرب و بلا خاک سفارنگ بر آورد در غوطه بخون دل مارنگ بر آورد</p>
---	---

آسان نبود این غزل تازه شهید
صدره حکیم خون شده تارنگ بر آورد

<p>از دم شوق بجان خو بر و آخر نشد پایم از صحرا نوروی تا بنزاد سوخته شد حرف شوق بر زبانم بود از شب تا صبح من اول روز میگفتم که ای قاتل مرا بر می او بجام جوشیهاتنهای پریم شد گریبان تار تار درشته در گردن نامزد بادی پیو دیم نامی بود در خم وز نماز</p>	<p>شد بهار عمر آخر رنگ و بو آخر نشد طایقت ز قمار خون شد جبهه آخر نشد خود جوشیم آخر شدم دین گفتگو آخر نشد ز اب تیغ تر نخواهد شد گلو آخر نشد دور ساغر شد تمام و آرزو آخر نشد نامح بیچاره رانگ رفو آخر نشد بادی پیو دیم نامی بود در خم وز نماز</p>
--	---

<p>که از دوسه مرتابان آفریدند بهار این گلستان آفریدند وز کف سنبستان آفریدند درو معسل بدخشان آفریدند که از وی صبح خندان آفریدند از ان شام غریبان آفریدند هلال عید قربان آفریدند زلال آب حیوان آفریدند از ان هر سر و بستان آفریدند که یوسف را کبکان آفریدند بدلهما ذوق ایسان آفریدند</p>	<p>ملاحظت و ام کردند از رخ تو عرق چیدند زان رخسار گلگون در چشمش نرگس از دوسه تو گل ز دندان و لب جان بخش علم نقاب از چهره تابان کشاوند گره از کاکل شکین کشاوند از ان ابر و براسه جان نثاران از ان چاه ز سخندان قطره رحمت گرفتند از قد تو سایه ات را ز اینجا سے تو عالم بود زان پیش براسه سجده محراب ابرو</p>
--	---

شہید بے نوارا ہیچو بلس
 بدمح تو غزل خوان آفت یزد

<p>آنخردل خون گشته مارنگ بر آورد تاز تو گل افشانده و ادارینگ بر آورد اینجادول و آنجا کف پارنگ بر آورد چون برگ گل تازہ قبارنگ بر آورد تازنگہ اہل صف رنگ بر آورد یک داغ کہ در خرقہ مارنگ بر آورد</p>	<p>پامال شد و ہیچو خارنگ بر آورد از پردہ بردن آکہ ز صد پردہ نیزنگ شد خون و حنا باعث یک رنگی هر دو از بیکه ترانگ در آغوش شیبست چون رشته گلرسته بنظارہ رویت ز اکل نشو و کردہ بہفت آب بشویند</p>
---	--

<p>گفتا همیشه دعوت لب تشنگان کنند گفتا هر آنچه عشق بگوید چنان کنند گفتا اگر اجتناب ازین و از آن کنند گفتا اگر نظاره حسن بیان کنند گفتا بکن که هر چه بگوئی همان کنند گفتا بجزعه می نالیش جوان کنند گفت آن زمان که خدمت پریشان کنند گفتا بپوشش کفش در دیان کنند گفتا چنانکه مشتری و مهربان کنند گفتا دهند سود ز دست و زیان کنند گفتا فروغ ذات نهان را عیان کنند گفتا بغیض عشق هم این و هم آن کنند گفتا که سجده بر در او عرشان کنند گفتا همان کنند که پیغمبران کنند</p>	<p>گفتم چه کار میچکان در جهان کنند گفتم چرا سجود و طواف تبان کنند گفتم صنم پرست و رندے بود گناه گفتم خوش است حال کسان خدا پرست گفتم که خرقه رهن محرار عنوان کنم گفتم که از شراب چه حاصل شود بپیر گفتم حصول طاعت مقبول کوشود گفتم که محکامے عاشق که سے برد گفتم صنم چکونه شود با خدا قرین گفتم زیاده توبه کن کند و اعطان گفتم صفات حق همه دارند صوفیان گفتم که قادر اند بکشف شهود و عیب گفتم خبر ده از صنم سایه خدا گفتم چه میکنند ندیمان خاص او</p>
---	--

گفتم دعای خیر جو حافظ کند شریف
گفت این دعا ملائک هفت آسمان کنند

<p>ز نورت حسن خوبان آفریدند ز چشم خلق نهسان آفریدند کز آن مهر درخشان آفریدند</p>	<p>ترا از جوهر جان آفریدند بجز خود تماندیند حسن تو محیر ز دمی زان رخ پر نور گل کرد</p>
--	--

نگاه وقت تماشای بار میگرد	تنم تمام نگاه نزار میگرد
بیدیه می رسد ابر بهار میگرد	غمش سینه ام اول نجار میگرد
چو گرد باد بگردش بهار میگرد	دیکه سرور و انم سوار میگرد
خزان هم آئینه دار بهار میگرد	اگر آن گل خوبه دوچار میگرد
نگاه من گ ابر بهار میگرد	چو خود بدن آن گلزار میگرد
سپند وار دلم مقبره ابر میگرد	بیاد خال رخ آتشین او هر دم
حدیث دل بزبانم شرار میگرد	بشع سوخته جان ناله ام ز ند پهلو
کم ز لا غویم شد مسار میگرد	ز لبکه عبرت موی میان او شتم
بگو چه تو شفق گون نجار میگرد	مناز اسپ بغا انجین که از خونم
سفید تر برده انتظار میگرد	سواد نامه ندیدیم و دیده از کاغذ
عنان من ز کف اختیار میگرد	قدم درون رکابش فاده و بیرون
اجل ز بستر من شرار میگرد	ز لا غوسی من گم گشته راننی یاب
بر آید از حرم تن شکار میگرد	غزال جان من از بجه ناک نازش
ز سینه خون دلم آشکار میگرد	چو موج باده که از شیشه می شود پید
مزار کشته تو لاله زار میگرد	بهار گل کند از داغ دل این مردن
اگر خیال تو شمع مزار میگرد	پریدن پر پروانه خیسند داز حکم
چو حبس میل امین صد هزار میگرد	بگرد آن گل ز بیار بگم بسل زار
مسج بر درش امیدوار میگرد	خضر بگو چه او نشسته کام می آید
قضا کوچه او شرار میگرد	شهمید غمزه آن نازنین میگرد

<p>صبر و خرد و تاب و توانم چه توان کرد سر میکشد آتش زرقانم چه توان کرد من صبر می هم توانم چه توان کرد خواب از روی چشم نگرانم چه توان کرد آزاد ز قید و دو جهانم چه توان کرد گوئی که چنین دل ستانم چه توان کرد</p>	<p>ای جان جهان بر دغم عشق تو از من رفتی و بدین غم بجز تو دلم سوخت گفتی که علاج دل سودا زده صبر است گفتی که بجز آب آیم و مشکل که برود بجز حلقه کیسوی تو داسی نه پسندم دل را بتومی بچشم و تو از روشش ناز</p>
--	--

معشوق کند رحم و شهید از ره حشمت
گوید که درین شهر نامم چه توان کرد

<p>آن شوخ مگر به محفل آمد دل رقص کنان چو بسمل آمد کلی کرده هزار نندل آمد تا آینه اش مقابل آمد در گردن جان حسانل آمد روے تو چو ماه کامل آمد وینا هم نقش بایس آمد بنگر که بشر چه غافل آمد آمد لیکن چه حاصل آمد جان دادن من چه مشکل آمد</p>	<p>آواز شکستن دل آمد تا بهر شکر قساتل آمد بر لب ز دل آه تا توانم حیران جمال خویش گردید هر لحظه خیال حلقه زلفت در زیر هلال ابرو سے تو هسته همه آب بے نبات است باینه فکر قصه دیوان ادان پس مرگ بر حرام دیدم دم تنوع کاش که جبهه</p>
--	---

وقتی که شهید بیدل آمد | بر ناست ز بزم خوب رویان

<p>آب پینے کہ موسیٰ زلفتا اور در شانہ سے آید سپند از کشتن زار من سجا دانہ سے آید کہ در خاک لحد یاد از در مینا ز می آید کہ بوسی شمع از خاکستر پروانہ سے آید سمندر طنبتہ خواہم در آتش خانہ سے آید</p>	<p>درون سینه صد چاک جاکر وہ است سودا ہنوز مہلے قرار یہاں دل از خاک میجو شد ہمان سستی عشق وہ جان خود رگے دارم شیمم دلربا لیش گرز من خبیر عجب بند سر پاسوختن در آتش عشق تو من خواہم</p>
---	---

بہر سو کو دکان سنگے کبف دارند و عوفا
کہ از صحرای شیبہ خستہ دیوانہ سے آید

<p>دام ساغر و سپاہ یاد سے آید ز وحشت خود و ویرانی یاد سے آید بیاض گردن جانانہ یاد سے آید کہ ہر زمان در تہجانہ یاد سے آید طہیدن دل پروانہ یاد سے آید مرا کھ کھ جانانہ یاد سے آید</p>	<p>ہمیشہ ز کس مستانہ یاد سے آید مرا کبج لہجہ سبب پندہیت مگر دیس صبح و گریبان صبر چاک زوم شدہ است کعبہ فراموش در خیال تہ گر اختم صفت شمع از قدم ہا گئے زمانہ اعمال نیست پروانے</p>
---	---

زر رنگان نبود یاد میں نے فریاد
شہید خستہ و دیوانہ یاد سے آید

<p>من چارہ بیان درد نام چہ تو انکرو آتش نفسم شعلہ ز بانم چہ تو انکرو جان کرد ای ہنفس نام چہ تو انکرو رفت از بر من جہت سجانم چہ تو انکرو</p>	<p>آتش زدہ عشق تو بجانم چہ تو انکرو ریزم عوض لشک شہ از مزہ چون شمع جانان بسفر سے رود و از تن زارم ہنگام وداع دل و جان است کہ امرو</p>
---	---

لطافت لبکه از آینه زخار او جوش	لظهر هر جا که افتد بر رخ زینا نشان هست
شهمید از کلک تو بخاله جای نقطه میریزد	حدیث تو مبادو ایچکس برابر زبان افتد
<p>بدینا از عدم انسان آن مد همان گم شد هنوزم نه ای میخورد ز جان دایشان گم شد ز صحرای بر سر گل دویدم گلستان گم شد شبهه و صفاتش خواستم کردن لب آبد برنگ شمع و شیب گرم عرض مدعا بوم سپند آسافغانی خواستم دل فرست او دستم دل جان را زلف و خال خطش حبت و شب بخیزد ساک کو تو عنقا بود تا بود استخوان با میان او بیاد آمد رنگ اندیشه گردیدم برای سجده اش نور جبین خوشین چشم در آغاز سخن خوابش بود وقت بیدار عوج شان من بید هست از هر لفظ رنگینم</p>	<p>جاست اینکه ناگه گشت پیدانا گمان گم شد چو عنقا نام من بقیست در عشق و نشان گم شد وز انسو باز درویرانه رفتم آشیان گم شد میان او بیاد آمد که شمعون از میان گم شد خیال صحرای زخار تو پیش آذربان گم شد چو دل ز بهر تالییدن بجوش آمد فغان گم شد عس ساده لوجی در گروه بهر زمان گم شد چو بر رنگ بهاشد سایه افکن استخوان گم شد رنگ اندیشه هم آخر لب که آن دهان گم شد سرم چون نقش پا در زیر سنگستان گم شد چو از انجام آن پرسید اصل داستان گم شد تو گوئی در زمین لظم لغزم آسمان گم شد</p>
شهمید! چون جرس میاید میدارم در منزل	که سرگردان منم چون گرد راه دکاروان گم شد
عنا بلین آتش بر سرم جانان آید	سپند آسادم از سینه بتیا بانه می آید
وگر بر زخم یا جلوه مستانه می آید	وگر برین سیل بی پروا سکو ویرانه می آید

برای صلح میخوانم که خنجر در میان افتد که چشم ناصح نادان برویت نگاهان افتد	ز بس از زبانتن سرم بر گزیدم تقاب ز صوره تابان کیش از چشم من مانده
--	--

شهر خسته شد اکنون سراپا ناله موزون
چه باشد بلس محزون که با او هم زبان افتد

<p>که شنیم بر گل ترا فتد و بس ناتوان افتد که طشت آفتاب از اوج بام آسمان افتد بهار روی گل خون گود از چشم خزان افتد چکد لکقطره آب و کجام تشنگان افتد هما کرد کباب از چشم او بر استخوان افتد که گل چون شیشه از طاق نگاه بلبان افتد که پیکان بر سر پیکان سنانی برسان افتد که هر جاسایه ماه من افتد بر کبان افتد اگر از آتش عشق تو بر خیزم زبان افتد مباد اسایه زلف تو بر موی میان افتد فتد گر سایه تار کفن بر من گران افتد که شاید چشم من بر سر کوه آن جان جهان افتد مباد راه این یوانه سولا مکان افتد نگه از سایه خویش زن من رگمان افتد دل من از سینه بر خیزد ز دستم نقد جان افتد</p>	<p>بسک فتد مگامم بر رخسار لکین چنان افتد چنان فسانه روی تویم بر هر زبان افتد گر از رنگش من بر توی برگستان افتد لب هر زخم میدارد و تمنای که از تنیش همان خون گرمی عشق تو دارم بعد از تو خدا را پرده از رخسار گلگون در چمن بکشا براه انتظارت رشته دل دیده داد دارد دل صد پاره را خواهم که نوش ماه او گردد سپند آسای بود آتوسود من فغان باشد گره از طرف پیمان خود امی بود خاکشا دل من هست از جانی تا توان صد پوده باز کمتر سوز خواب عدم فردا بدین میدرد دارم مباد آن هنر تنگ است بر دل عرصه جانم ز بس از غرشم از بند عم موی میان تو به پهلویم نشیند که خدنگ نام تو یکدم</p>
--	--

بیاورد

<p>حلقه موئی مراد یوانه کرد خواهش کوئی مراد یوانه کرد جذب بوسه مراد یوانه کرد</p>	<p>شد کند جان من سودا می لبت حیف وقت سنگ طفلان شد سرم هر سحر چون گل گریبان می درم</p>
<p>شمع سان آتش بدل دارم شهید آتشین روئی مراد یوانه کرد</p>	
<p>زمین در لرزه آید عرش چند آسمان آفت گل از گلبن قمر از شاخ مرغ از آشیان آفت جگر بزبون طند سخن شود آتش بجان آفت نفس بی جگر سوزد شر در استخوان آفت سرسک ز دیده ریزد دل طپد بجان آفت هو اگر دو غبار ره شود آبرستان آفت</p>	<p>اگر از سینه آهی بر شرم که گران آفت از سوزنا که من اضطرابی در جهان آفت مرا چون شمع گر یکدم گذار افتد بزم تو من آتش نفس شمع سان از داغ هجرش اگر نام تو در غم نامم بجان رقم سازم زهر بوسه سنگ در دل حیل می جوید</p>
<p>قیامت از خیال آتشین خوشترن باله بلا کرد که بالای شهید ناتوان آفت</p>	
<p>در چشمی کشانی بجام مهر از آسمان آفت دل در سوختن کوشد شمعش منجز جان آفت مباد ای بت پر فتن کار من بجان آفت چنین گری روی دیگر قیامت جهان آفت در تاثیر فغان من شر در استخوان آفت زبان نوح کشیدان بشور الامان آفت</p>	<p>اگر بر و نمائی ماه نو بر آستان آفت گویی چون شکر تر بود چشم خورشید آفت نزیب از کناره من چنین کشتان آفت زرقارت درین کشور بپاشد فتنه محشر ز روی آتش بجان من که سوزد استخوان آفت دل با دیده گریبان هر که نصبت طوفان</p>

زخام مدام همه تجاله جاس لفظ حکم
اگر حدیث تبعم چنین اثر دارد

هزار جان بن مرده میدمد قلمش
شهبه خسته نازتبه دگر دارد

دل گرفتار شد چه باید کرد	دیده خونبار شد چه باید کرد
چشم خونریز آن بت بی سپهر	مردم آزار شد چه باید کرد
مردن آسان بود که وصل او	سخت و شوار شد چه باید کرد
کترش بود سیل غیر اکنون	شد و بسیار شد چه باید کرد
آنکه آزار من ضسایش بود	حیف بزار شد چه باید کرد
کفر سر بر کشید از اسلام	شبه زناز شد چه باید کرد
آنکه در خواب بود فتنه او	باز بیدار شد چه باید کرد
هوش حسن خودش نبود اکنون	طرف هشیار شد چه باید کرد
دولت حسن خویش را آن هم	خود خردیدار شد چه باید کرد
نگاک دارد ز نام من سویم	دیدش عار شد چه باید کرد
در گریبان نماند تار افسوس	دست بیکار شد چه باید کرد

ز کلک شهبه خسته چه شمع
خود شدر بار شد چه باید کرد

خواهش روی مراد یوانه کرد	عشق گیسو کے مراد یوانه کرد
جان دهم در سجده محراب تیغ	میل برو کے مراد یوانه کرد
کفر نیز آراست از ایمان من	خسالت هندو کے مراد یوانه کرد

رویت ندهد رخصت جنبیدن مخرجان سیرت کده گردید ز حسن تو گلستان من نشانیه و از حیرت نظر چو چشمت زلف تو ز لبس دام فرو چپید بهر سو ناصح بنود در دل ستم اثر بیند سودی ندهد دیده اگر میل نظونیت	آینه سوی غیر تو دیدن نتواند وقت است که گل جامه دریدن نتواند آب از دم تیغ تو چسکیدن نتواند باد از سر کوه تو وزیدن نتواند نشتر بگ سنگ خسلیدن نتواند ز گیسب چشم آمد دیدن نتواند
--	---

افسانه در دو تو مرا گشت شیبید را
 هر گوشش حدیث تو شنیدن نتواند

ز طرز سوستن من مگر خبر دارد چو من همیشه لب خشک چشم تر دارد نهال عشق که پرورده ستر سنگ است دلم فناده بر امیشن برگ نقش قدم حال شسته لب نشانه رحم کن که هنوز اگر کمال غم عشق تست جان دادن دلم بیکیسه شمع طرفه می سوزد چو منع سیر گلستان بنی به بلبل کن لیکه وقت نگاه می بود چو شب بنم زار دم بیاورنخ وزلف آن پری چون ششم ز بار سایه مضمون ز پیچ و تاب آید	که شمع بزم تو در پیم من شمر دارد مگر برو می تو آینه هم نظر دارد ز خون دیده گل از لعلت دل شمر دارد بود که دامن نازش ز خاک بردارد لبسوی آب دم تیغ تو نظر دارد محال نیست که پروانه بال و پر دارد که پر ندارد و عهد شعله در سبک دارد که آشیان خود از شاخ سر و بر دارد کجا رود که نه پا دارد و نه سر دارد سری بسوختن از شام تا صبح دارد رنگ خیال که بار یک کس دارد
--	---

<p>بوج خیزی عشق کامل زمین بجنبند فلک بلزد</p>	<p>نگریه طوفان لوح خیزد ز ناله محشر بخون نشیند</p>
<p>بچاروم ما که شکوه سازم هپا گتم از که چاره جویم که از فغان شهید سیدل زمین بجنبند فلک بلزد</p>	
<p>تا پردبال من بسیار بندد و بشکند دست و پا عاقل و شهیار بندد و بشکند اشک من شکل دوشهوار بندد و بشکند دل اگر در طره طار بندد و بشکند</p>	<p>زلزلت راهر لخطه بر رخسار بندد و بشکند از کند زلفت و تیغ ابروی خویش از خویش بر جگر دندان فشار و بسکه لعل و گوهرش جان اگر در چشم آفت خیزد زرد و خون کند</p>
<p>بشکست رنگ و فایز که از نام شهید خامه گم نقش بر دیوار بندد و بشکند</p>	
<p>که بی زرخ گریه گشنگ صیانتیند غبار خیزد و میکه بر آتش دل من هو نشیند بخار خیزد پو عهدی بی رین نشیند پان نشیند بهار خیزد که صبر و آرام و طاعت از من جدا نشیند قرار خیزد</p>	<p>کس بزم تیان پر فن کجا نشیند چو خیزد من به آواگر حجابی مجال عقلمت اطمینان رسید حکم نزان بگلشن این حکایت یکدوست بدور حسن تو دور باشکند سلطان عشق اول</p>
<p>نظر به تقصیر خود ندارد شهید نادان ز ساده گو بزم خوبان مهر دشمن چو نشیند که یار نشیند</p>	
<p>گر میرسد از ضعف چکیدن تواند رنگ از رخ اندیشه پریدن تواند یعنی که دم فرج طپیدن تواند تار و زجزا صبح و سیدن تواند</p>	<p>خون از مرده تا دیده رسیدن تواند از بسکه ز من تایت توان بر دهم او بال و پرانیم غ گرفتار شکسته گر هست شب بجز زلف تو برابر</p>

بچاروم

<p>ز سودا و غم و بیم طپید بنامی من شب ز آتش بیزی و دلتنگی و شور بکامی من</p>	<p>گل آتش غنچه دلتنگی صبا شور بجا دارد فتان پروانه قمری ناله بلبل صد نوادارد</p>
<p>اگر پروانه دارد و شمع قمری سرو بلبل گل شپید بینوا و بکیس و مخزون ترا دارد</p>	
<p>گفت پایش ز خون یگان رنگ حسا دارد چنان شوق پریدن در هوا دلربا دارد ز بس سودا گم گشتن بر گیسو ووتا دارد نه من با او نه او با من بود گرم سخن لیکن برنگ روح دارم در بدن عشق گل اندام حدیث زلفت بمنزله تو و شب تم کرم مگر از قامت تو محشر دیگر شود بر پا ز بار میوه تر شاخ نازک سرنگون گردد ز اشک من شر در پینه زار باشتابد گفتم در سینه ام چون رشته گلدهی رنگین</p>	<p>دل من چون پسته مرده از آتش زیر پا دارد که رنگ چهره من بچشاپیک صبا دارد دل من چون صدا در خانه زنجیر جا دارد خیالش در دلم چون عکس در آینه جا دارد که خود را همچو بوی عطر نپان در قبا دارد دماغ خامه من نکست مشک خطا دارد که خورشید قیامت بز فلک دور افتاد گر انباری زل گیسو خوبان را ووتا دارد ز سوز ناله من برق آتش زیر پا دارد مگر یاد رخ و گلگون رنگ حسا دارد</p>
<p>شپید خسته دارد و یک گاه ناتوان بس چو شبنم نی ز باقی دارد و نی دست و پا دارد</p>	
<p>چو سرو هم از رقص سب زین بچند فلک بلزد من آن سیر جگر کرم که بعد درون سینه من اگر ز تب لرزه سایه فلک شود دل من بجا دارد</p>	<p>ز بیم شور طپیدن ل زمین بچند فلک بلزد اگر بچند ساق قاتل زمین بچند فلک بلزد ز سر زنده کوه پا در گل زمین بچند فلک بلزد</p>

بکام تشنه آب از خنجر خونخوار می باید	لب هر زخم دل خشک است دل سینه زیند
چو ماهی در تنم از هر سر موخار می باید	اگر نیست در دل خار خار عشق ترنگ است
خدیگ ناز در دل غرق تا سوخار می باید	سرت کردم کشتی تر حیا از زنده پہلو
که این زنجیر بر عنده لب زار می باید	بهار آمد ز موج رنگ گل نیز در صدمه مردم
که بر همچو حوشه دام زلف یاری باید	دل دیوانه مارا کس نهیسم نمیگوید

شهادت ابتدای عشق هست این گریه کتر کن
 که بهر انتهایش تنه بسیار می باید

شیر به پیرهن برق به قرار افتاد	شبه که آه مرا بر فلک گذار افتاد
که گل ز طاق دل عنده لب زار افتاد	چنان به جن کس شهرت بهار افتاد
دسوز عشق تو آتش به مینه زار افتاد	هر استخوان ز تب عم چو شمع کافور است
برنگ دانه یا قوت در کنار افتاد	بیا و سرخی لعل لب تو اشک از چشم
که گل ز گلبن و بلبل ز شاخار افتاد	تو پرده از رخ گلگون فلک ده شاید
که طشت مهر ز گردون بگو بهار افتاد	کنون چه چاره را سوایم کس نهی صبح

چو بومی گل ز سر زلف تو گذشت شیب
 نیم صبح عجبش در پی عبا رفتاد

دلیم تایا و حال و چهره زلف دو تا دارد	نفس آتش سحر سودا و جان و شعله جلوار دارد
زود و آتش سودا عشق و شعله آسم	زین تنب آسمان گردش کوکب و انعام دارد
تب عم گردش بخت ز بولغان جنون مردم	تنم رازار و دل را خار و جانه ابتلا دارد
ترک غزل آشفته جان مبتلا می من	سر سوانم پیدا لطیفین دامدار دارد

و سر سوانم

<p>نفس در سینه ام از آه بے تاثیر می لرزد بیاد خجرتش سر نخچیر سے لرزد طہیت پنچہ خود ہمچو دست پر سے لرزد نگاہ زار در چشم من دگر سے لرزد</p>	<p>چو موج بادہ کرنیباتی در شیشہ می جنبد تجسید خنجش گردن صد کشتہ می جنبد ز فریاد من نہ تنہا عشتہ افتاد دست بر گردن چو سیما بزم تماشای رخ آتش فشان تو</p>
<p>شہید شرح سوز سینه در گفتن نے آید زبانم چون زبان شمع در تقسیر سے لرزد</p>	
<p>مرا عجز و نیاز و دراری و آزاری باید مرا شور و غم و رسوائی بازاری باید مرا بادا من گلگون سے چون خار می باید مرا اگر دگر گردیدن فلک کردار می باید مرا افتادگی چون سایہ دیوار می باید مرا چون آبلہ قنادن پیاہر بار می باید</p>	<p>ترا ناز و غم و در و نخوت و پنداری باید ترا شرم و حجاب پرده از اغیار می باید ترا دامن کشیدن از من بیدست و پاویید ترا چون نور مہ بر چیدہ دامن فتن از خاکم ترا با مشت خنجرم سر کشی چون شعلہ می مارزد ترا چون سبزہ ہر دم سر کشیدن می از نوزدن</p>
<p>ترا از عشق من زیر پا بود می نہ بنامے مرا همچون شہید از ننگ فنامی عاری باید</p>	
<p>مرا آتش فشان و چشم دریا باری باید ز غم بر خویش سجدین بر بگشتاری باید دمی ز خصمت بر آسیر این گلزار می باید بجای روزن دیوار چشم ناز می باید بدستم شہد و دگر در غم ز نار سے باید</p>	<p>بعشق او جگر بریان دل انگاری باید بدل ہر دم خیال طرہ طاری می باید پوششیم یک نگاہ ناتوان دریم ای گلچین در ایوالی کمان مہوش خرام ناز فرماید فدای مصحف رخسار و چشم کاوشستم</p>

از طارم سپهر سیجا بر افکند تا چرخ بر تو چشم تماشا بر افکند تب لرزه بر عظام نکیسای بر افکند	رسو انمی شویم اگر طشت آفتاب در دیده ستاره ز شب سر میکش مرغوله ریزی قسَم مو سگان من
--	--

فکر رسای کس نرسد با تو ای شهید
هر چند سحر راه تنها بر افکند

از آفتاب قطره اختر فرود چکد دل همچو اشک از مژه تر فرود چکد خون گردد آفتاب وز خاور فرود چکد یک قطره خونم از دم غنجر فرود چکد آتش جو خون ز بال کبوتر فرود چکد واشید بال تجماکه مکر فرود چکد چون می که ز اگی نینب باغ فرود چکد خون شفق ز دیده اختر فرود چکد	ز نیکو دانه تو عرق گز فرود چکد گر جوش گریه تو همین است بعد ازین از رشک چهره عرق آلود او چوس جذب شهادت تم نگذار که وقت نسل در نامه گریه تب غم قسَم گنم آبی چکید از دم تیغ و دیان زخم سیلاب خون بدیده رسد و مبدم ز دل وقت است که زخم رخ گلگون تو دام
---	---

در وصف سگ گوهر دندان او شهید
جای نقطه کلک تو گوهر فرود چکد

چو شاخ بید مجنون خامه در تحریر میلزد که همچون موج بر خود جوهر شمشیر میلزد که از بیم هوایش پیکر تصویر می لرزد ز خون گرم سخن پن بید بر خود تیر میلزد	تبوصیف جو نغم که ز غمش زنجیر می لرزد پای قتل که امی نشنه داری منتظر است جان چنان تب لرزه عشق تو از جبارد و طحال ز سوز سینه من مو بر اندام کمان خیزد
---	--

<p>نیشکر بہت فی کلک شہید محزون سختش چاشنی قند مکر دارد</p>	<p>ز بس زلزلہ در لرزہ کو ہزار آمد کہ فرق تا بقدم رشک لالہ زار آمد عرق نشان صفت دانہ انار آمد بجیر تم کہ اجل در پی چہ کار آمد کہ از قلم عوض نقطہ ہاشمہ زار آمد کہ آب رفته دگر سوی چو بار آمد کہ جیب زخم پُر از ناف آنتہ زار آمد بد و حسن تو آئینہ بہب آرد خیال تو چو شبی در بر وکت آرد برون ز سینہ سوزان سپند آرد</p>	<p>دل چو بہر طہیدن در اضطراب آمد تم چنان ز فراق تو داغدار آمد شر ز شور و دم لبکہ شمسار آمد بغیر دیدن تو جان ز تن برون نشود حکایت شب ہجران رقم زدوم شاید بہ خلق تشنہ چنان تیغ تو روان گردید خیال طرہ مشکین تو چنان دام بنام آب و ہوار کہ برگ برگ نازک ز جیب امن دل چو عطری آمد جگر کہ سوختہ داغ لالہ رویان است</p>
<p>برنگ آئینہ در دست ز نیکان افتاد شہید خستہ چو اندین دیار آمد</p>	<p>خورشید را بجاک غم از جا بر افکند بر آفتاب لرزہ دریا بر افکند ہر صبح باز نکست گلہا بر افکند این شیشہ را ز طاق دل با بر افکند رنگ شفق بر کوثر یا بر افکند</p>	<p>صبحیکہ پردہ از رخ زیبای فرکند ہر موج می کہ موجی نگر می دل است رضوان بر آگوشی تو بردوش با صبح عقل است سخت نازک عشق تو دمدم دندان تو بوقت تبسم ز رنگ پان</p>

چنان زهر ملامت جوشد از هر زخم خندانش
که بر خون شهید تو نگش نشست و کشید

کشته زار و ناتوان کرد که کرد یار کرد تیر بسینه ام نهان کرد که کرد یار کرد تاب و توان صبر و هوش برد که برد یار برد رنگ سخن ز جیش ام ریخت که ریخت یار ریخت پنجوسیم از چینیفت که رفت یار رفت در همه عاشقان مرا گشت که گشت یار گشت	خسته و خوار و بی نشان کرد که کرد یار کرد پشت خمیده چون کمان کرد که کرد یار کرد بیخورد و خوابت خسته جان کرد که کرد یار کرد چهره زلفن خود عیان کرد که کرد یار کرد خاک بروی گلستان کرد که کرد یار کرد بسمل تیغ امتحان کرد که کرد یار کرد
---	--

از پی قتل دست و پابست که بست یار بست
فرق شهید بر سنان کرد که کرد یار کرد

سوخترن تا که سر باد امضط دارد بسکه طوفان غم اشکم همه در سر دارد حرفی از نادک مرگان تو انشا کردم بسکه هر صبح بد اغمی غم زلفت می نشوت آینه چسبیت که از بیم نگاهت جگرش خالی از گرمی عشق تو نباشد عالم چشمم خوریز تو گر کج نگردد سو کتاب می نویسم تو بگوکتوب و صبر بر مسلم دعوی بی بهتری منادلان را بهرست	رنگ رو ذوق پر و بال کبوتر دارد کشته چرخ برین حاجت نسک دارد بارگ سطر سلم کاوش نشسته دارد جیب و دامان صبا نکست عبسز دارد مژه عزم گذر ادرسه سکندر دارد جگر سنگ هم از سوز تو افسر دارد مصرعه شعر هم آب و نم خنجر دارد فالم لغم و غلغال کبوتر دارد عیب آینه همین است که جوهر دارد
---	--

<p>کمر یا رهنمی یافت که پیدایه کرد</p>	<p>قاتل عجز خد استیم اصلا لیکن</p>
<p>تا بگوشتش ل و جان هم نرسیده است شهید</p>	<p>گفتگوئی که بازرگش شهلا می کرد</p>
<p>به گلشن از شکست بیگ گل آواز پاخیزد عجایبم که بدوش باد صبح افتد صدای خیزد از گرد آستینم سووه مشک خطایند ز دل از آمد و رفت نفس موج هوا خیزد که گر یک قطره بر خاکم حکم آتشین پاخیزد درین محفل صد آدینک از رنگ نما خیزد ز سوز استخوانم آتش از بالها خیزد چو پیکان تو در پهلو نشیند دل ز جا خیزد</p>	<p>پنی سیر حرم گران بت رنگین ادا خیزد دل شوریده دارم در بغل ز شیشه ناز خیزد گرفت از لبکه خاک من بر نفس رنگ سودا را خیال سرد مهر بیامردیان ز لبم دارم سر شک گرم راز نیوج تخم شعله میگویم بر قفس بسمل ما دست تکلیف نمی زبید بعشق رو تو امی شعله طینت بعد از دم سانت گردون سینه آید جان و دازتن</p>
<p>شهید از سبب استقبال تو دل آرزو دارد که از هر مصرع نظم بنیم مدعایند</p>	
<p>درین آتشکده مجنون چو خورشید نشیند بد آن شعله طینت کین نفس نشیند چو آن مرغی که کجا در قفس نشیند عجایبم بر دل آتش خورشید نشیند دل غافل ز فریاد جرس نشیند پری هست آنکه با دیو عس نشیند</p>	<p>شستم در بیابا که کس نشیند تا شاکن کین سیاب آتش هم گزیند دل از خفته کاسینه جویدر ه قاتل چو کم گرد ز تو گر با تو بنشینم من سکین چو گرد کاروان در داد غم خانه بردوشم رنگ شیشه در آغوش دارم دختر ز را</p>

<p>دید زلف رخ پر نور تماشا میکرد و می بر پیش رخ تابان تو جبریل امین شب معراج تو بر عرش رسید و مستح با همچو آینه دل و دیده آن جسم و ابود نور معنی که ز روی تو عیان است کلیم ز گس از طرز نگاه تو درون گلزار</p>	<p>آفتاب شب بچو تماشا میکرد بود مشعل کف و حور تماشا میکرد جلوه نور تو از دور تماشا میکرد از زمین تا فلک نور تماشا میکرد روزگار است که بر طور تماشا میکرد مستی با دانه انگور تماشا میکرد</p>
--	--

آنکه از داغ غمش دل چمنی گشت شهید
 کاش می آمد و از دور تماشا میکرد

<p>دی که مکتوب ترا نامه الم تماشا کرد پیش ازین کشته محزون چه تماشا کرد یاد روزیکه کس بند قبا و امیسا کرد دست مشاطه که از فاده رخس می آرا بسکه از جبهه دل شمشیر تو خورد و احیات آتش رو تو در سینه ام ای ماه لقا سینه ام بسکه چو آینه صفائی میداشت یاد این سر و قد آن ز پس جان ادن هم طوق گردن هر سر و چمنی انداخت بود پروانه کوی تو دلم پیش از آنکه دست دیوانه سر بر آد که خاک پیش</p>	<p>رنگت و خواهرش بان پر عنقا می کرد کرد شمشیر تو کاری که مستحیا می کرد صبح چون دیده آینه تماشا می کرد پنجه با پنجه مهر وید بعضیا می کرد زخم دل خنده بر عجز مستحیا می کرد دل پر آبله را رشاک شریا می کرد در دلم هر چه نهان بود بود ای می کرد نخل لبوت مرا غیرت طوبی می کرد قمری از سجده این قامت عنایا می کرد شعله طور جگر سوزی مستحیا می کرد پادرازی بجهت من صحرا می کرد</p>
---	--

تامل

<p>دگر این شعله بر خون گرمی سیاه می آید ز دل امر و کار کار کرمک بر تنای می آید بجو و پیچیده همچون حلقه گرد ای می آید درین صحرای آید ارب از سیلاب می آید چو بر بام خود آن خورشید عالمتاب می آید بچشم من همه از شاخ گل شاد ای می آید اگر آینه می بیند به چشمش خواب می آید چنین آتش کی از قطره با آب می آید</p>	<p>عقاب آگین و گرسوی من بتیای می آید ایسر زلف شنگون با رخ تابان سحر دارد چنان سودا زلف تو بدل ارم که خون من ز بس گش حقیقت را بر آواز تو میدارم بگردون مهر تابان با چراغ مرده می ماند بوصفت قامتش هر مصرعه گز خاتم سربزد گر اینهای خواب سخت لازم که تصویرم بجز برق تبسم کرد و دندان تو نیستند</p>
---	---

شهید از بی ستون فکر تو در جدول دیوان
مسلل موج معنی همچو شیر نابی آید

<p>از رشک نور محسن تو گشت آفتاب زرد چون کبریا ز عشق تو لعل خوشاب زرد باشم همیشه چون ورق آفتاب زرد گردید از غم سپهر بو تراب زرد ریزد سرشک در عوض خون نابی زرد اندام نورد و چهره و چشم پر آب زرد چون کبریا ز بحر بر آید جباب زرد گردید روی برق بر او شتاب زرد</p>	<p>نی شمع صبح شد ز رخ شعله تاب زرد خورشید زرد گشت عجب نیست گر شود برگ خزان رسیده ام ادبستان عشق پیش از وقوع واقعه هم خاک کربلا چشمم که زرد از برقان و تب غم است دستار ز عفراتی تو دیدم که شد بار و زرد و گریز غم عوط در آب سبک و غم سپهر رنگ پریدم از گشایی بیان شهیدم بنگر که شد</p>
--	---

رومی حسودین غزل لاجواب زرد

<p>بیابان از شکست گم باشد ز عرفان کار شکرک از دیده رقصان سیر بردهن گوید دلم بر دو کفِ فوس می مالد نینداند چو آب تیغ بزنش بخاطر بگذرد مارا عبارت ما بگر خاصیت گرد آب میبارد چرخ زیر دامن است داغ سینه عشق پدشواری چکد خون گرفتاران زلف او</p>	<p>عبارتی کز مزار ما بخیزد کهر با کرد که امشب چه از دل تابلب آید نو اگر دو که دل در زد او خون گردد رنگ خاک گردد لب زخم کهن خندان بدوق مدعا گردد که از سر کشی هر جا بجا صبا گردد که گردش چون پر پروانه هست هوا گردد که آخر جو شهر شیره زنجیر با گردد</p>
--	---

زولیف این غزل را جامه دیگر پوشانم
شهید امارت شکم خنیه چاکب گردو

<p>شیم طره او مشک را خون در جگر چید هو امی عارض سودا ز نفس تا سیر چید رسد زلف در ازان پستی ساق سیمینش شکم آینه را گرد آب شرم می سازد تا شاکن که در زمره تیان تازنگاه من به شب سوختن چن رشته شمع مست کارن مشال آن که زمین بنیادیم که ترک من زین باج و تاب زلف شکینش سده دارد</p>	<p>سیم صبح از مستی بزنگ مار سپید چو دو د شعله آه و جان من بر یکدگر چید بله مار سپید بر شاخ صندل بیشتر چید ز در شکایان او بر خوشترین آب گهر چید بر نگار رشته گلده بسته با نحت جگر چید تنم بگذارد از آتش نفس با شعله در چید رگ جان مرا از راه شوخی دور کمر چید چو سنبل سطر سطر این گل بر یکدگر چید</p>
---	--

شهید از طالع بر کشته ما خود چه می پست
دوست خاک ما بر خوشترین در بر بگذر چید

<p>که همچون گرد باد ایشب بگردش مع بر گردد سمند ز تار و ن آتش افتد بخیزد گردد بیان صفی و دیوان من شک سحر گردد</p>	<p>گر فانوس طچید در سر در و سودا کنی ولم را شعله سوزان حصار عاقبت باشد ز بس هر لفظ خورشید معک در غفل دارد</p>
<p>شهید از نغمه دیگر شهید معنی شیرین شکر تشکین که نال کلک تو چون نیشگر گردد</p>	
<p>که دل بر هر قدم چون شبنم از خود بخیزد گردد ز آب دیده من جا در مهتاب تر گردد سمند ز آرزو دارد که در یا شعله در گردد مرا جان بر لباید چون تو آئی باز بر گردد که خون از کاهش من در رگ جان نشیند گردد سز و گردان یاقوت هر رنگ گهر گردد که تو تر چون شعل ع مهر زین مال در گردد چو سبیل سخن سودا در رگ ما شک تر گردد که میل طبع طولی بیشتر سوی شکر گردد بدان صورت که در برابر بر طمکت قمر گردد</p>	<p>مرا خود رنگی در کوی جانان طرفه تر گردد ز سوز ناله من سرخ گردان شعله در گردد دل آب دیده را خواهد کز آتش گهر تر گردد ترا شادی بماند بی چو من آیم بد گردد چنان در یاد مژگان تو سودا بیشتر گردد چو خون در دل نمازداشک سفید ز دیده برود به شوق رو تا بان تو که کتب من گیرد اگر نیست در دل حسرت گیسوی مشکینیت خط سبز تو یابد لذت جانان لب شیرین ید بیضی معنی جلوه افروز سخن باشد</p>
<p>شهید البکه در فکر سخن بر خویش می چم قلمم کرد سر هر نقطه چون پر کار بر گردد</p>	
<p>بگو سنگ مزارم را که سنگ آسپا گردد بگر از داغ و داغ از خون خون از دل جدا گردد</p>	<p>بگر و طالع برشته خاکم تا کج گردد لب کلنگ و گر بالب من آتشنا گردد</p>

<p>حضرت آبا بقاشنه دمان می آید صبح پیری در قفا خنده ز نمان می آید چون کبوتر بر بت بال نشان می آید انگشت مشک ز هر در خم نهان می آید</p>	<p>سبزه خط تو سیراب نشد از لب لعل بر سیه مستی این شام جو ابی چه غرور نامه رطافت پر و از دهر جز به شوق بسکه سودا غم زلف بتان سست بل</p>
--	--

نست که می کشند در رگ جان تو شهید
مصرع تازه که امشب بزبان می آید

<p>مدام از آب خشک آینه را بوی گلاب آید دل در کوی تو بر آب غلطان چن آب آید ز روی بقیاری ما گهر بیرون ز آب آید کز او عند لیسان قفس جو کباب آید سواد مردمک جاسیاهی بر کتاب آید که از سوراخ گوهر به چو شکستید آب آید</p>	<p>عرق ریزان چو عکس آن گل ترا در جاب آید بعالم گر چه خیزد از سر شکم جوش طوق آید اگر در صفت دندان تو حرفی بزبان آید ز گلشن آن بهار باغ خوبی می رود شاید چه خیال ستاینکه بهنگام شنایش از نی کلکم چنان هر لحظه در یاد بنا گوش تو میگیرم</p>
--	--

شهید چشم محمودش سرینغی دین دارد
که رنگ چهره در پر و از چون بو شراب آید

<p>زبان خویش را خواهم که همچون شمع سر گردد ز سر تا پاتم چون ششم غلطان نظر گردد که در آغوشش دیدن رنگ اندام تو بر گردد که صبح از خانه اینها گریبان چاک بر گردد حدیث غم که از دل بر زبان بد شر بر گردد</p>	<p>بیان روشنم بر صد و داغ جگر گردد سحر کایان که آن خورشید سیما جلوه گر گردد تماشای نعت که حاصل اهل نظر گردد بیاض گردن در طلقان خوش عالمی دارد ز بس پرده جانم ز آتش طلعتی آتش</p>
---	--

قلم از غایت خم غیرت محرابے گردد بشبنم خار صحرای بستر سنجابے گردد کہ انجیا شبنم اندر گوش گل سیابے گردد	بوصفت قبلکہ بروی تو اسی ہزن پیمان ملاہم گر شوی رنج درستی کی رسد از کس نواہی من شہیدن کا آسان نیست اہل
---	---

شہید امگ خود را آرزو دارم کہ بعد از من کلام از تہمی گوہر زایا ہے گردد	
--	--

خورشید چو شبنم بچمن زار تو فست چون من نغم عشق اگر کار تو فست بر خیزد و بر پائے گرفتار تو فست گر سایہ مہ پر گل خسار تو فست از بام فلک بر سر دیوار تو فست تجالیہ ز خون گرمی سیار تو فست گر برگ گل تازہ بمبقار تو فست وقت است کہ در میکدہ دستار تو فست	در گلشن اگر پردہ ز رخسار تو فست اگر شوی انگاہ ز حال من مجنون در رہگذر عشق تو خاکستر مجنون رویت ز نزاکت صفت مہر شود زرد واعلم کہ مباد از نغم روی تو خورشید ترسم کہ مباد ابلب خجبت نازت ای بلبل از اندوہ خزان نیز سیاہ آرد ز اہد تو انفت ز زندان بسلاست
--	--

گفتار تو صبر اول ما برد شہید یار بکفایت کلک گہر بار تو فست	
---	--

می زمینا چو پری رقص کنان آید رسم دنیا ست کہ این میوہ و آن می آید خوش بہار بیت کہ در رنگستان آید از پیش حلقہ برنگے کہ وہاں سے آید	ساتی اہشکبہ بجز دم دل جان آید رفتہ پیکان تو اندول کہ سنان می آید زعفران پوش گلے خندہ زان آید سایہ سان ہاتو دلم گرم عنان آید
---	--

کباب ساو لم صدره اگر پهلو بگرداند	نصیب من بود از بقراری تبر آتش
مژه برهم زندا بجم قسم زانو بگرداند	نه بخش رشوکت حسش منین صفت که عیاست

تسبیخ خسته را خون بخین فرمود و می خواهد
 که بعد از قتل در هر کوی نوحش او بگرداند

نگاه از فرط بیوشی چشم خواب می گردد	نصیب من چو روان گل شاد آب می گردد
لسان محرم چشم آتشین گرد آب می گردد	چو محمود دیدن آن کرد عالمتاب می گردد
بر روی آتشینش رسد سیاه می گردد	نگاه ناتوان در دیده چون قیاب می گردد
دخان در کلبه احزان من مهتاب می گردد	صفای سینه من مطلع صبح بجا آمد
چو رنگ از چهره مای پرود سیاه می گردد	سپند دل نمی یابد رانی از آتش عشقش
اگر حانه چشم گرم بنید آب می گردد	دل هست از جباب محرم صدر پرده مازگت
ازین صبا صراحی میگردد از آب می گردد	تنگ نظر فان نمی یابند ذوق معنی بگین
شفق گلگون نه عورشید عالمتاب می گردد	زرنگ غازه رخسار رنگینش تماشا کن
که از حسرت سیاهی در قلم خونتاب می گردد	نجاموشی چنان تاخیر در فکر سخن کردم
که بیداری درون چشم بگرد خواب می گردد	گو افسانه بدستی ترک نگاهش را
به پستان غزالان شیرین ناسب می گردد	از آن پکنانی سبزه زار از لب که گلگون
ز نور چهره اش شش کتان مهتاب می گردد	بد دران جالش دم ز معشوقی زند عاشق
هوایم آتش آتش خاک خاکم آبی می گردد	بدست انقلاب هر پید باشد عنان من
که گرد این جباب نور چون گرد آب می گردد	ز عکس پره خود مستی آینه را بنگر
چشم گوهر نظاره یک آبر می گردد	عجب حسن صفاداری که چون آینه از خیر

<p>کیشد تنگ در آغوش نبود ترا گستاخ ندانم اینقدرش کرده چهره گستاخ که بوسه برکت پاسته تیز و خاگستاخ چو خار راه کشم دامن ترا گستاخ که استخوان مرا میخورد و سب گستاخ سوال بوسه ز شنه چون کند گدا گستاخ چنین بود بجنور تو گرا و گستاخ کشا چون گره غنچه را صبا گستاخ بگوش یار من هر طره دو تا گستاخ بروز شتر همین پرسم از خدا گستاخ</p>	<p>خیال باشد امر و چون قبا گستاخ نگاه گرم تصور گنج تو سوسه بود سرم فدای تو نماز ترا چه پیش آمد فتاده ام لب کوی تو ازان که گسسته خبر کند سگ کوی تو بیوفائے را غره و حسن کجا و نسیا ز عشق کجا بیاد شیفته خویش تن ترا نکند نفس سینه بلبل برنگ خار گستاخ حدیث گوهر اشک مرا شب برسان چنان فریفته خوش آن نگار گستاخ</p>
--	--

چه خوش بود که شهید از سیاه مستی سوز
زند بر تو چون زلف بوسه گستاخ

بر دلیت دال

<p>صبا بر خیزد و خود را بگرد او بگرداند که خود را بسمل این خنجر ابرو بگرداند مباد و آنجس بر آن در خونم رو بگرداند زمین در لرزه آید آسمان پهلو بگرداند مزاج نازک جانانه رنگ رو بگرداند یقین دانم که گل را نافه آید بگرداند</p>	<p>گلشن گر عنان جلوه آن گلر و بگرداند سرت کردم مرا کشتی و میوزم که بعد از من ز بیم سخت جانها من در شینم لزم اگر آه قیامت خیز بر خیزد ز خاک من در آغوش تصور از خیال بوسه شوتم جبار گنمت کیست مشکین در چمن آرد</p>
--	---

از خنده آشکار سفید و سیاه سرخ بجز تو کم نثار سفید و سیاه سرخ صده گونه شرمسار سفید و سیاه سرخ از تر تم غبار سفید و سیاه سرخ بر رنگ لاله زار سفید و سیاه سرخ داریم درمزار سفید و سیاه سرخ	و ندان تو ز سرخی پان و سی شود سیم زرد و فلوس ندارم که هر زمان از زلف در کو تو گل در میان و میان نخیز و بیا و گوهر دندان و خال لب از شب بزم سر شک شد این داغ خون نشان داغ فراق و خون دل و پاره کفن
--	--

این کاغذ و سیاهی و شخرف از شهید
مانده است یادگار سفید و سیاه سرخ

پیدا شده است قوس ح و در سبز و سرخ چون طوطی چمن و منقار سبز و سرخ بر رنگ برگ تازه و گلزار سبز و سرخ چچیده همچو خال سرمار سبز و سرخ در وادی جنون شده هر خار سبز و سرخ شخرف خوشنماست بر نگار سبز و سرخ این سبز و سرخ سوخته بسیار سبز و سرخ همچون حنا بعد غم یار سبز و سرخ چون سبزه و گل است گلزار سبز و سرخ شده روی حاسدان سیه کار سبز و سرخ	این خط نو دمیده و رخسار سبز و سرخ در دهن خط و در کو تو کلک مرا شود آویزه ز مرد گوش تو دیدنی است بر شانه توریزه فیروزه و عقیق از سیل آب آبله و خون دیده ام جاری است آب زهره من با بر شک خون از خط شده است شعله نیلوفرمی زش هر برگ گاه میشود از بوش سخن دل رنگینی بیانی و سبزی سخن همچون انار خام ز رشک کلام من
--	--

ساز و بخارا ام در و دیوار سبز و سرخ

فکر و دلیق قافیه این حال شهید

<p>کشید تنگ در آغوش خود ترا گستاخ ندانم اینقدرش کرده چه گستاخ که بوسه بر کف پای تو ز درخا گستاخ چون خار راه کشم دامن ترا گستاخ که استخوان مرا میخورد و میبگستاخ سوال بوسه ز شمشیر چون کند گستاخ چنین بود بحضور تو گرا و گستاخ کشاد چون گره غنچه را صبا گستاخ بگوشای من هر طره دو تا گستاخ بر روز ششربین پرسم از خدا گستاخ</p>	<p>خیال باشد امروز چون قبا گستاخ نگاه گرم تصور رخ تو بوسه سرم فدای تو نماز ترا چه پیش آمد فتاده ام لب کوی تو ازان که گنجد خبر کند سگ کوی تو بوی فائے را غرور حسن کجا و بیاض عشق کجا بیاد شیفته نوشتن ترا نکند نفسینه بلبل برنگ خار گستاخ حدیث گوهر اشک مرا شب برسان چنان فریفته خوش آن نگار گستاخ</p>
--	--

چه خوش بود که شهید از سیاه مستی سوتق
 زنده بود تو چون زلف بوسه با گستاخ

بر دلین ال

<p>صبا بر خیزد و خود را بگرد او بگرداند که خود را بسمل این خنجر ابر و بگرداند مباد و آنجس بر بر آن ز خونم رو بگرداند زمین در لرزه آید آسمان پیلو بگرداند مزاج نازک جانانه رنگ رو بگرداند یقین دانم که گل را ناله آه و بگرداند</p>	<p>گلشن گرعنان جلوه آن گل و بگرداند سحر کردم مرا کشتی و میوزم که بعد از من ز بیم سخت جانها من در لیش من لزم اگر آه قیامت خیزد ز خاک من در آغوش تصور از خیال بوسه شوتم جبار گنمت کیست مشکین در چمن آرد</p>
--	--

از خنده آشکار سفید و سیاه سرخ بزد تو کتم نثار سفید و سیاه سرخ صد گونه شرمسار سفید و سیاه سرخ از تر تجم غبار سفید و سیاه سرخ بر رنگ لاله زار سفید و سیاه سرخ داریم درمزار سفید و سیاه سرخ	و ندان تو ز سرخی پان و کسی شود سیم و زر و فلوس نذارم که هر زمان از زلف در کج تو گل در میان و میان خیز و بیا و گوهر دندان و خال لب از شبنم سر شک شد این داغ خون نشان داغ فراق و خون دل و پاره کفن
---	---

این کاغذ و سیاهی و شخرف از شهید
مانده است یادگار سفید و سیاه سرخ

پیدا شده است تو سحر و در سبز و سرخ چون طوطی چمن و در منقار سبز و سرخ بر رنگ برگ تازه و گلزار سبز و سرخ چپیده به چو خال سمرقند سبز و سرخ در دای جنون شده هر خار سبز و سرخ شخرف خوشنماست بر نگار سبز و سرخ این سبز و سرخ سوخته بسیار سبز و سرخ همچون حنا بعد غم یار سبز و سرخ چون سبزه و گل است بگلزار سبز و سرخ شده روی حاسدان سیه کار سبز و سرخ	این خط نودمیده و در خسار سبز و سرخ در وصف خط او که تو کلک مرا شود آویزه ز مرد گوش تو دیدنی است بر شانه تو ریزه فیر و زه و عقیق از سیل آب آبله و خون دیده ام جاری است آب زهره من با بر شک خون از خط شده است شعله نیلوفرمی رخس هر برگ کاه میشود از جوش سخن دل ز نگینی بیانی و سبزه بی سخن همچون انار خام ز رشک کلام من
--	---

سازد بخاند ام در و دیو سبز و سرخ
فکر و دلیق قایم این سخن شهید

طلعت آن مه تقا مشعل ایوان صبح	قامت آن خوش ادا و دودستان صبح
طلعت نیکوی تو محبت و برمان صبح	ای خم ابروی تو کعبه ایوان صبح
وی عذری بیامی تو اختر تابان صبح	ای قادر عنای تو محشر میدان صبح
روی تو بیند کجا دیده حیران صبح	خوبی حسن ترا دیدن باشد روا
منبت دیدن سهند روی تو بر جان صبح	از رخ تو خون شود سینه مهر اوجسد
گر می باز از تو رونق دکان صبح	خسته دیدار تو عاشق بیمار تو

و دیده عالم ندید خوبی طرز جدید
مطلع تو شد شهید ز نیت دیوان

تا شام ناز بود ادا می نیاز صبح	در سجده صنم چو قضا شد ناز صبح
سودا دنیا ز بهیسه بر پامی ناز صبح	کوته شد آفتاب ازین سجد که دراز
شبنم سندی بکیم و فاش نکندیم یاد صبح	ده گوش آفتاب گفتیم ذره
هرگز در شام من نشد اعتبار صبح	انپاشتند بکه صفایا بسینه ام
در یاب نغمهای صبحی از ناز صبح	بشباب و باد و در قبح آفتاب کش
از تاب آفتاب پیدین حسرت از صبح	افسرده دل کس نشود گرم خست لاط

کو تا ده دست ناله شبگیر ما سپید
افتاده است در پی دامن دراز صبح

در دلیف الحار

شد روش بجا رسیند و سیاه و سرخ	چشم تو در خمار سیند و سیاه و سرخ
در عین انتظار رسیند و سیاه و سرخ	زنی و چشم من شد از اشک لاله گون

از پر تو لعل لب آن مست قبح نوش بیداری ماینز زیاد تو توی نیست جان در طلب کج تو چون عطر زنبوش این آن غزل صبا ماهت که فرمود	صد میکرده از یک خط پیمان زنده موج در خواب هم از عشق تو افسانه زنده موج دل در خم گیسو تو چون شانه زنده موج آن گنج خفی در دل ویرانه زنده موج
---	---

آه هم زنده نش بدخ شسته شیب
چون برق که در کج سیه خانه زنده موج

در دیده و دل جلوه جانانه زنده موج در بزم گرازشمع تو لطف کشش نیست گر عکس تو بی پرده در هر جلوه نگین اشکم نگذار و جهان خسانه آباد جز خال تو که سبزه خطا گوی سبقت زد در طره ناز می که صبارا گداری نیست زنجیر پسات بگه اهل نظر کرد تکلیف نگداری دل که پیش لب لبش غم گل کند از شادی بیفایه چون شیم آن ماه گرا از عارض خود پرده کشاید	این می همین شیشه و پیمان زنده موج پر وانه ز خاکستر سپه وانه زنده موج در دیده آینه پر می خانه زنده موج بگذار که این سیل بویرانه زنده موج اندر شکن جام کجا دانه زنده موج کیس مرثیه من صفت شانه زنده موج این سوره که در گس ستانه زنده موج صدا بتواند که بمیخانه زنده موج از خنده من گریه ستانه زنده موج مستانه دیوار و در خانه زنده موج
--	---

وصف دل و طبع تو خیزین کرد شیب را
بحر کیت که از گوهر کیده آن زنده موج

رولیف الحی

بدر

کلیات شبیه

<p>برق را اندر نور و ابر تر خواهم شبید معنیش به شد جدائی اتصال از بهر آنچه در قرطاس بدم میتوان تحریر کرد محرز باشند اهل درد از عرض غرض جز این الدین مخ اندم حرفی از دیوان عشق آرزو ما جو که اندر سینه می دارم نهان بر نمی تابد صریح خامه مسج نماز کوش تا زکست آن خاطر خاطر دل زارم خشک او امام شاعرانم خواند من و اولادم او مرگفتار سولی از رسل در شعر و فن حیدر آباد از فروغ او تجلی زار شد تا بدستش چاره بیچارگان بخشیده اند بسکه از حدش نماند اندر جهان جور و جفا</p>	<p>اشک را و مساز آه شعله زان خواهم نوشت تا آن حرفت بجز را از هم جدا خواهم نوشت شوق بی حد زیندم کجا خواهم نوشت مدعاگر نیست در خاطر دعا خواهم نوشت نام او در نامه خود جا بجا خواهم نوشت او چرخ خواندن تو اند من چرا خواهم نوشت لفظ را در نامه بی صوت صدا خواهم نوشت ذات او را بوسی گل خود را صبا خواهم نوشت قبله ارباب معجز و رهبران خواهم نوشت چون نظامی در سخن او را خدا خواهم نوشت هر اگر خواهم نوشت او را بجا خواهم نوشت در در آمد عهد فیضانش و او خواهم نوشت دلبران را در زانسان با وفا خواهم نوشت</p>
--	---

نی همین یکبار مدح او رقم کردم شبید
بعد ازین گرزنده باشم بار ما خواهم نوشت

ردیف شامی مثلثه

<p>غافل از یاد تو بودیم عبث حال ننگی نه پذیرفت از قبال دل بیدار نگردد پند نصیب</p>	<p>عقد ده دل نه کشودیم عبث گفت خود نه شنودیم عبث سالها سال غنودیم عبث</p>
--	---

<p>فریاد ازین نشست و برخاست بالذرحسین نشست و برخاست با جان حزین نشست و برخاست صدره زمین نشست و برخاست بیزارم ازین نشست و برخاست مانند نگین نشست و برخاست زان رهبرین دین نشست و برخاست میسرم بهمین نشست و برخاست</p>	<p>قاتل بکین نشست و برخاست برخاستن و نشستن او تیرنگهش بجلوه ناز دل از کف من قتل و برحیبت منشین و مخین با قریبان برصفوح دل نقبش خوبه صدقتش بداره گوهر ایمان بخریبم و در رهش نشینم</p>
<p>پیش مسیح طالب درمان رسیده است باجذب شوق و دست و گریبان رسیده است در آرزو و سیر گلستان رسیده است بهر نظاره گل خندان رسیده است طالع نگر که در شکرستان رسیده است در بزمگاه شمع شبستان رسیده است از بید کی که مست و غزلخوان رسیده است</p>	<p>دل خسته که بر لبها و جان رسیده است جان بر لبش سید و لے در ره طلب شوریه بلبل ز دل آزرده از قفس مالان و پرستته و گم کرده ایشان طوطی که از شکر شکنی و شکر آرزو پروانه که پرزد و پروانگی گرفت صاحب دلال اهل دکن را صلا عشق</p>
<p>بسکه مشتاقم نمیدانم چا خواهم نوشت آنچه باید ابتدا در انتها خواهم نوشت حال خود را هر دو جای همچون بودا خواهم نوشت من برات ناله بواج سما خواهم نوشت</p>	<p>نامه رشوقی بان رنگین و انخواهم نوشت بے سرو پا بیم ندانم نامه پر داری کویست گر خلا باشد محال و گر ملا باشد محال گر زمین تنگ آید و گر کوه دور یا پر شود</p>

<p>بر خود برات حسن جهانگیر می نوشت مگر ماجرا اگر گریه شبگیر می نوشت یوسف ندانمش که چه تعبیر می نوشت بود است آنچه قابل تحریر می نوشت هم آشیان بلبل تصویر می نوشت پنجره این نوین چسب می نوشت بر عرش ز زبان تو تقریر می نوشت مفتی اگر چه حکم به تکفیر می نوشت چون نفوس پامور زمین گیر می نوشت</p>	<p>زان دم حلال تیغ تو شد خون من عشق چشم سحر ز خاتم من آب می گرفت گریه نوشتم آنچه حیان دیده نام سجا هر جا ماند کلک قضا و رن راز عشق روح القدس گلشن حسن تو خویش را یاد آن زمان که شهرت صیادی نوشت کلک قضا هر آنچه پس پرده می شنید بختم کجا که سجده پیاس تو کردی با وج تو دیر فلک آفتاب را</p>
--	---

خون می چکیده از رگ کلک قضا شهید
 تا گردن مرا پشم شیر می نوشت

<p>داعی از دست گل زخمی که باغ از دست رفت بسکه بر رویش حسین دم سراج از دست رفت تاراج او دید گردون چراغ از دست رفت شیشه می تاب دست آید باغ از دست رفت آشیان بر شاخ گل بستم که باغ از دست رفت آرزوی سر خوشی کردم فراغ از دست رفت</p>	<p>سینه از ناخن شهیدم که دماغ از دست رفت بعد عمر نقش پا دیده بودم در زرش بر چراغ آفتابش بود بیجا نازش خون دل چون بش زد دماغ جگر فرسوده شد خواهم تا هم صغیر بلبل شهید اشوم تا فراغ بود حاصل باوه در ساغر بود</p>
--	--

شب همی نالدم از آنده در دست شهید
 صبح چون صندل بدست آمد دماغ از دست رفت

<p>منکرانش کف پندارند و من ایمان شہید شکر در تو مید مغیر نمیدانم که حصیت</p>	
<p>دل بر بیک کرشمه دلکش گرفت و دست این آن بدن بیدین زخم نموده است گویا خدنگ ناز تو بوده است قاصد اکنون چه کار میکنی امی مگر بے وفا خالی شسته ایم ز دل کاین تکسار مفت دل چون غبار درده آن نازنین سوا جان در سوال بوسه بیجان برده بود در سینه ام که گرد که درت نشسته بود</p>	<p>سر گرم عشوہ آمد و آتش گرفت و دست تیرے گلندہ بود ز ترکش گرفت و دست کاوردہ یک پیام و بلبوش گرفت و دست جاننی کہ بود آن بت سرکش گرفت و دست صیاد ما بناوک ترکش گرفت و دست برخاست از نیاز و رکابش گرفت و دست ایمان من بقیمیت لبش گرفت و دست سیلاب خون چو بادہ بسغیش گرفت و دست</p>
<p>خاکم ز آہ گرم من افسردہ شد شہید این باد کار آب ز آتش گرفت و دست</p>	
<p>تانشہ قضا خط تقدیرے نوشت آن خون گرفته ام کہ قلم سر نوشتین آزاد نامہ دیگران زود تر گاشت نام اسیر زلف ترا خامہ قضا خون مرا بہ موکہ گیر و دار عشق سودا پرست طرہ او مشک میگرفت روزی نویس سلق بعد رضا مغم</p>	<p>مخضر نجوم از قلم تیرے نوشت از حرفهای جوہر شیرے نوشت چون تو ہم رسیدت باخیرے نوشت ہر جا کہے نوشت بزنجیرے نوشت تو ام آب تیغ تو تقدیرے نوشت در نسیم گر طیب با شیرے نوشت خوننا بہ جگر عوض شیرے نوشت</p>

<p>نه همین بجز از بستن خنجر باشد از غم کامل و زخار تو آشفته و چاک اشک را دیدم و کیان بگهر بنجیدم خاله از کار صبا گریه نشیند چندان</p>	<p>زان که نیز مرا در انچه نمیست که نیست طره شامی و حبیب حوری نیست که نیست تشنه و وصل تو خشک و تری نیست که نیست که چو از بوی خوشت رگدزنی نیست که نیست</p>
---	--

<p>خودنداریم دماغ و دل فریاد سیه در نه بر مشهد ما زوجه گری نیست که نیست</p>	
---	--

<p>مست چشم ساقیم ساغ غمخیزانم که چیست کشته گشت طوفانی و میگردد بنویزند با پریدنهای رنگ چهره خودی پریم نه بر دهر جا که میخواهد مرا با خوشترین و اعطای آدم خوبت لیکن با ده را اندرون مغز جان خوشترین خودی خلم از نفاصل جو بار آب حیوان دانش جرعه از جام میر کو شرم سیراب کرد من خدا را یا تمام از مصطفی وین نکته را قانع از ویر و حرم بر آستانش ز بستین گشت بر دیوار در آینه دارم بچو عکس گر بفرستم گم شوم چون اشک ز آستین دی مسجد و اعطان کردند عوفا بلند</p>	<p>جز نگاهش با و به دیگر نمیدانم که چیست بعد ازین مقصود چشم تر نمیدانم که چیست در قفس روح و از بال و پر نمیدانم که چیست غیر سیل اشک خود و بهر نمیدانم که چیست کاش ز مودعی که زین خوشتر نمیدانم که چیست غیر کاوشهای لاشتر نمیدانم که چیست تشنه آیدم خنجر نمیدانم که چیست تشنگی مانعم محشر نمیدانم که چیست معرفت دانستم دیگر نمیدانم که چیست نمیدانم بیک ازین بهتر نمیدانم که چیست خلوتهم این بس که بام و در نمیدانم که چیست اگر از بالین نیم بستر نمیدانم که چیست پنج نشیندم بگوشش کر نمیدانم که چیست</p>
--	--

نامه شوقش چه بکارم قلم نا آشناست
 راز و آیان بت محمل شمس بکیره نشسته
 ای جبرس فریاد کتر کن خموشی بایت
 قصه یعقوب و یوسف را به بزم او مخوان
 تاج عشقیم از سود و زیان ما پیرس
 مانتاع درد اندر سینه پنهان داریم
 غیرت یکتا نیش بگر که هنگام حرام
 در چمن بند قبا نکشاید آن گل پیرین
 گفتگوی چشم مستش حریصت بخت
 کار ما را میکند مریگان و ابرویش تمام
 پرده دل کامیاب از نور رخسارش نشد
 گفتمشن باری نمی یابد خیال ما بتو
 نیست محرم آن کلین مکان را جز خدا

حرفی از رازش بجز بر خوانم زبان نامحرم است
 ناله هم ناله واقف است و زبان نامحرم است
 زانکه اندر منزل جانان فغان نامحرم است
 پیش عشق حق غم پیر و جوان نامحرم است
 جنس ما را سودنا جنس و زبان نامحرم است
 دل بگفتا در مکانم نه و کان نامحرم است
 سایه را میگوید آن سر دروان نامحرم است
 بان صبا غماز هست باغبان نامحرم است
 عقل از ادراک محروم و بیان نامحرم است
 گشتگان ناز را تیر و کمان نامحرم است
 جلوه متاب و در این گمان نامحرم است
 بالکنایت گفت فکر شاعران نامحرم است
 هم دیدن نا آشنا هم آسمان نامحرم است

بلبل نالان نمی فهمد زبان من شهید
 با که گویم راز خود را گلستان نامحرم است

تلخ کام از دهنش لب شکر نمی نیست
 حو آینه رویش نظری نیست که نیست
 بسمل خنجر ناز از چه انسان چه ملک
 بخت آینه که دیدار تو مفت است او را

لاغر از شوق تنش موکری نیست که نیست
 لبه حلقه مویش شبری نیست که نیست
 بدون تیر نگاهش جگری نیست که نیست
 در نه مشتاق تو حسب نظری نیست که نیست

۱۰۰

<p>درستم اين غزل تازه را که قدح من</p>	<p>در طبع نکته نوازش به لکھنو بايست</p>
<p>صفای سينه مرا آب طينت است شهيد برنگ آئينه زان رويم آبرو بايست</p>	
<p>نچه ام در کفن حبيب دريدن بايست در همت بسکه تمنای دويدن بايست نه همين چشم مرا حسرت دويدن بايست آرميديم چو از نسلق رويديم و لے گر نذارم ز ضيعه پردبال پرواز صورت نازم صورتوان است کشيد بهمه ويديم و شنيديم بدنيا ليکن عرق افشانند چنين تو ز شرم قلم پرده بردار که صاحب نظران را به نياز شبه و خرقه و عمامه نماند و زخار تو نشستن را بفروشم چو پسند و خمار در شب وصل تسلي نه شود خاطر من در لحد تا دم محشر نگرانم که هنوز</p>	<p>خاک گردیدن و شوق طيدين بايست جوش و خونم و زان تیغ چکيدن بايست گوش را ميز حدیث تو شنيدن بايست وحشت انيست که از خویش ميدن بايست رنگ را از زخم آهنگ پریدن بايست بر دم گریه محالست کشيدن بايست روی تو دويدن و بوی تو شنيدن بايست لب رحمت بغم و غصه گزیدن بايست گل نظاره ز گلزار تو بيدن بايست بر در حمله خمیازه کشيدن بايست که هنوزم هوس باوه خریدن بايست هزنان و غدغه صبح و ميدن بايست دیده احسن خدا داد تو دويدن بايست</p>
<p>چشم و ابرو تيان تیغ و ترنج شهيد کفن به حيرت که احسن بریدن بايست</p>	
<p>میروم چاکه آنجا جسم و جان نامحرم است</p>	<p>دل ز خود بجان و روح روان نامحرم است</p>

هم نفس تنگ است و من هم نیم جان ستم شهید
بی طبعی دل نیاراد طبعی مشکل است

<p>بشوق وصل تو مردیم و آرزو باقیست نه دل نه جان نه بگر در فراق او باقیست نه مانده است نشانی ز دل بجز زخمی گمان صلح غلط بود و دشمنی امروزی هنوز موج خود آرا لیم که از تنگیش ولی نماند که مفت از دکان عشق خرد شدیم پیرو جوانی زلفت از سر ما زبان خامه بر آورد و مو بوسه کمر تماز در خم محراب خجسته نازش از ان بدامن آلوده ام بدیر معان ز سر خوشی به سینه آفتسم آخر کار به زخم تازه نمک بخت است گریه دوست ز تیغش آب دویدست گر چه در گد پی ز چاک سینه فتنه خجسته بر رخ کارم ز پامی تخم کشد خاک من سر به بهشت بزیر خاک ز حسرت چو موج سینه بچشم بشا هزاره حیدر شکوه آنکه خلق</p>	<p>قدم سجاک سپردیم و بستجو باقیست دراشک تر صفت شبنم آبرو باقیست عجب که کاسه چینی شکست و مو باقیست که کینه در دل آن ترک جنگ باقیست قبای عمر مرا خواهمش آ تو باقیست و گر نه دور تو از ان بچار سو باقیست پرید از گل پر مرده رنگ و بو باقیست هنوز از ان هین تنگ گفتگو باقیست مکرده ام که بخون خودم وضو باقیست سخن آنده اند که از با دوست و شو باقیست مرید شیشه شدم معیت سبو باقیست به زهر استنش از خنده که عدو باقیست ولی هنوز همان شکله کلو باقیست چو شمع رفته همان تپالی ز نو باقیست که جام گشتم و گردیدن سبو باقیست که کشنده ز نغمه و در تیغش آبرو باقیست شکوه حیدر صفدر ز نام او باقیست</p>
--	---

گفتم که تیرش از جگر من گذشته است
 یارب چه شعله یارب من رکنار دشت
 تلخ مست زنده گانی من ر فراق یارب
 د انم فسانه تو ز خوبان روزگار
 بومی جنون رسد بد ما غم زهر طرف
 پروانه گفت حال غم خود به عنده لیب
 نازم فروغ جلوه اورا که همچو برقی
 درد که در گوئی سبق بر د از دوا
 ناصح پرسش آنچه بجان و دل جزین
 با چون جناب در وطن خود مسافر ام
 خوبی عیان ز خرقه زبونی نمان بدل

نالی که سینه کز سپر من گذشته است
 کاندز نفس بال و پر من گذشته است
 زهر است اینکه از شکر من گذشته است
 بر قصه که از نظر من گذشته است
 همچون مکر ز رگد از من گذشته است
 کز شام تو تبر سحر من گذشته است
 بیباک تر ز خشک و تر من گذشته است
 از نفع بیشتر ضرر من گذشته است
 از ناله های بے اثر من گذشته است
 عمرم تمام در سفر من گذشته است
 عیبم فزون تر از نهر من گذشته است

در بحر عشق غرق نگردید که تم شهید

آبش سوز از کمر من گذشته است

آرمیدن در رهش هم در میدان مشکل است
 نه همین جان مرا تا لب میدان مشکل است
 او سرا پا نور و من آینه دارم بے لبر
 منج هندا و از عرب فهم ز بخش مشکل است
 تا تو انم از ره دلدار دور افتاده ام
 دور باز و بنزد یکجان اویسی کز درش

هم رمیدن مشکل هم آرمیدن مشکل است
 اشک را هم از سر ترکان چکیدن مشکل است
 از نه دیدن دیده حیران است و دیدن مشکل است
 نایشیدن و ناکند و شیندن مشکل است
 بی رسیدن جان نیاساید رسیدن مشکل است
 بوسه چیدن نیست آسوده چیدن مشکل است

صحن و برگ من رنگ بدن یکسان است نزد و با یک شناسان خیال نازک آن لب و برگ گل و لعل بین یک رنگ است پیش ما گمشدگان ره فکر معنی اندرین معرکه عشق بنای نیستن	قامت و فتنه و آشوب جهان هر سه یکست کمر و تار نگاه درگ جهان هر سه یکست مهر و ماه و رخ آن فت جهان هر سه یکست نقطه و عنبره دل تنگ و دمان هر سه یکست که خدنگ و مهره یار و سنان هر سه یکست
--	---

میدمد جان سخن ملک فسون ساز شهید معجز عیسوی و سحر و بیان هر سه یکست

سرمایه من گرچه بجز آب و هو نیست اشکم چکد از دیده و دل گرم صدایت رود خرم ابروی تو گو جانب نیست از کاسن خویش بیایم صفت شمع آن شوخ ستمگاره با هست و بنایت که زنده کند گاه کشد خسته دلان را دل را همه با جذب محبت برد از خویش خون بگرم زریب کف پای تو گردید و نم نیستی مازند از هسته جا وید	لیکن چو جا بزم هوس نشود نمایت امروز درین قافله آواز در آن نیست میل دل گم گشته کم از قبله نمایت در ندب من بهتر ازین نشود نمایت چون عکس کز آئینه جد است و جد نیست طرز نگارش حکم قضا هست و قضایست دیوانه چه داند که کجا هست و کجا نیست داند همه عالم که خاست و خانیست مردن بگمان تو فنا هست و فنا نیست
---	---

که باده بجام است و گهی نیست شهید از پار که پیمد که چرا هست و چرا نیست
--

طوفان عشق اوز سر من گذرشته است میل بلا ز بام و در من گذرشته است
--

هر قطره اشک که چکید از مزه من تبت که کشیدم تر خاک از دل سوزان دل بر سر راهت کوفت خاک که شد شبست هر سخت جگر گفت چو منصور انا الحق تا کاوش مغان تو بگذشت بنج طر افسانه زلفش بچمن خواندم و نبل بستم خمر محشر بر غاستن یار در باغ بیا و خط سبز تو نگاهم در راه و فاتا بدت تیر تو گردد پیکان تو میخواست که در سینه نشیند	از سوز دل گرم شراری شد و بر خاست سر تا بقدم شمع مزاری شد و بر خاست خاکم بهو ای تو غباری شد و بر خاست هر ناله دل صورت داری شد و بر خاست هر سوتن من سر سقار شد و بر خاست بر خویش چچید و ما که شد و بر خاست بجزیریل زد این مرده که آتش شد و بر خاست بر سینه تر شبنم زاری شد و بر خاست هر طاس جهان طر فکساری شد و بر خاست از آتش اشکوه گزاری شد و بر خاست
--	--

دودی که کشیدست سر از داغ شهید
در باغ ارم بوی بهار شد و بر خاست

از لطافت بدن روح روان هر دو یکمیت طرز رفتار تو و رفتن جان هر دو یکمیت تخل شمع که مرا سود و زیان هر دو یکمیت پیش من فصل بهاران و خزان هر دو یکمیت	قد بسایه ماه من جهان هر دو یکمیت سے رود با تو بهر گام ز جانم رفته کاستن هست بیالیدن من دست و نبل روز گاریت کزان سرو گلستان دردم
---	--

عیش و آرام برای دل جان است شهید
پیش عشاق نه زین هر دو نه زان هر دو یکمیت

مژده و ناوک بیداد و سان هر سه یکمیت	مهر ابروی تو و تیغ و لمان هر سه یکمیت
-------------------------------------	---------------------------------------

در جهان رسوای بودی مشکنا بزم کرده است	عشق گیسویش که همچون نافه نپهان در تنم
عمر با علم جنون یاد از کتابم کرده است	قیس پیش عشق من طفلی است بجای جنون
آتش دل خدمت پاست تا بزم کرده است	چون سپند از آه سوزان بود در جامم گره
من با این شادوم که او یاد از حسابم کرده است	روز محشر عالمی از پیشه دارد از حساب
ماه نو خود را ختم از بهر رکابم کرده است	رفعتش آن من از پر خیز برین بالا تر است
ذوق بیدار میان در صینم خوابم کرده است	ای که نگر کنی بکار سبزه شد بر ترجم

آن کفت پاک که شد پامال او جان شهید
چون خنایک لخت وقت خون نامم کرده است

اضطراب بلبل پروانه دانم کرده است	یاد رویش روغن گل در چراغم کرده است
صحت موج نسیم بید ماغم کرده است	خاطرم صد پرده ناز که تر نشد از جامم جباب
آفتاب افشرد و آتش در لیاغم کرده است	ساقی محوش که بر منج رسا غم ختم نشت
و شربت افراغ از گنج فراغم کرده است	بعد ازین دست من است در من سحر عشق
همیت پرده با نه جان باز دانم کرده است	بد کا از وصال شمع حاصل کرد و سوخت
تا تو اینهای من موی دانم کرده است	در خیال آن که از بس که لاغر گشته ام
عشق چون تیر قضا طر سرانغم کرده است	از جهان گویم چو عنقا آشیان گم کرده ام
لاذخ را در یوزه از دو دو چراغم کرده است	لاله در گلزار از در و جگر آگه نبود

صد چمن بر خویش باله سبزه تربت شهید
تا لگا و سبز پوشی عزم باغم کرده است

در دیده رسید ابر بهاری شد و برخت	خون جگر خسته بجای شد و برخواست
----------------------------------	--------------------------------

راست کورست که بود آنکه نوزت بود	شوقی از دل صفت باوه زمینا پیداست
گر شهیدست مرا سوتی از داغ هوس در نم رشک خودم در دل شیدا پیداست	
دل که ناله بجان در شکسته و برخواست خیر آب و گلیم بکبه دل غ عشق تو بود دمی که شمست هر چیز سے نوشت تضنا دلم براه تناسے تو بر بگ جباب شبه بیا و تو فریاد آتشین ز دل چه بود شمع جمال ترا بسزم ازل	سپند و ابر آتش شسته و برخواست ز خاک تربت من لاله رسته و برخواست دل خیمال تو در طرف بسته و برخواست هزار بار شست و شکسته و برخواست برنگ برق جهان سوز حبه و برخواست که آتش زده در جان خسته و برخواست
ز لختها سے دل آن ترک گلغذای شهید گرفت از چمنم چند دسته و برخواست	
گر سخن را دوست شرا بزم کرده است دعوت تیرش فغان شعله تا بزم کرده است شمع سان بر خویش مزیدن خرابم کرده است بسکه جو شیدم ز تاب سو گلگون چون ق عکس سو او که در آینه دل جا گرفت هر دم از خون گرمی عشقش بر آتش حکم ایلی محل شینے ناز نینے موشے بهر دم از خویشتن با جنبش موج نفس	روی تابانش سباغ آقا بزم کرده است آتش از بال و پر م صبت و کب بزم کرده است گردنم در زیر تیغش ضمیر بزم کرده است گرم جو شیمای من آن خرگلا بزم کرده است آنقدر بگداحت اعضا بزم کرده است سوزش داغ جگر رشک کب بزم کرده است از کفرم دل برده و مجنون خطا بزم کرده است تا توانی با ز بس همچون جاب بزم کرده است

قامت رنگ قیامت بجهان میخیزت	قامت کیست کز ان اینهمه غمها پید است
کاکلت خام بلا بود برای دل و جان	کاکلت کیست کز ان این سر سودا پید است
زنگست صبر و قرار از دل عالم می برد	زنگست کیست کز ان همه تمشا پید است
کیست آن شمع کز دماه تو شد زرد چو مهر	از غمش آبله در دل چو فریا پید است

بر خور می کاش ز وصلش که شهیدت خواند
غزلی تازه که آهنگش از اینجا پید است

باده و شیب بجه خوردی که ز لبها پید است	عرق از گرمی محو بر گل زریا پید است
طرز می خوردنت از زنگس شهلا پید است	اثر پوسه از ان محل شکر خا پید است
شب کیش دست کسی تنگ در آغوش ترا	که شکسته دگر از جامه زریا پید است
بر دل گرم که از رحم نهادی دست	که ز دست تو فروغ دید بیضا پید است
دل پر خون که با مال تو شد همچو خنا	که نشانش همه از رنگ کف پید است
که کشاد از تن گلرنگ سب بند قبا	دایع دود می تن از جامه سرا پید است
نگه گرم که افتاد بر ویت که چو خال	عکس آن ز آینه عارض زریا پید است
بوی گیسو که نشیند از ره مستی که چنین	طرز شفتگی از زلف چلیپا پید است
دی بیالای تو جان که بلا گردان شد	کز سراپای تو عکس ز تمشا پید است
حلقه چشم که گردید پیاسه تو رکاب	نقش خالخال ز پاسه تو همانا پید است
یوسف ناز ترا رنج نیاز از که رسید	که بد امان افر دست ز اینجا پید است
از پی قتل که در دیده نگاهت کردی	سرمه را قصد شب خون ز او با پید است
شب ز آغوش کسی رنگ و خار نیش	رنگ پر مرغی از زبور گلها پید است

۲۱۶

<p>کز برود دوش تو گلزار تماشا پید است از دم تیغ تو اعجاز میجا پید است حال امروز آینه فردا پید است لاله سان خون من ز دامن صحرای پید است از گلوش همه دم عکس سخنها پید است کز غمش زلزله بر عرش معسلا پید است در دلم آنچه نهان بود سراپا پید است</p>	<p>بلبلم بهره دل داده حسنت نشوم هرگز از جگ کنی زنده جاوید شود بسکه از نور رخسدم ز صفا زد عالم پنجان زیر زمین داغ غمت میدارم گردش بسکه چو آینه صفائی دارد کشته تیغ تو شاید که تر خاک پید نال از سینه جوشم است ز فانوس عیان</p>
--	---

از شهید جگر افکار بجوانم خسته
که زهر مصرعه آن شورش دلهای پید است

<p>میل پرواز ز رنگ گل رعنا پید است اشک چمن شبنم از ان زگرش شهلای پید است از رخسار من دل خسته غمها پید است بر رخسار حیرت آینه زهر جا پید است خار خار غمش ز خاطر شهید اپید است از دل شیفته ام رنج دو بالا پید است بگماهی ز دوش سرفه تنها پید است شورش ناله از ان لعل شکر خای پید است ز روی او تو چون زنگ رخ ما پید است چه جبار است کز آینه دلهای پید است</p>	<p>اثر عاشقی از چهره زیبا پید است در دلش آنچه نهان بود عیان گشت افسوس کرد نهان نظری بر رخ زیبا که بسکه شد محو تماشا می پری تنه خار در پیر منش ریخته مرثکان که من فدای قدش و داغم بالای دگر آنکه از شرم گماهی سوی عشاق نکرد لبش از بار بزم همیشه کبود ایکه از تانده بهار تو خزان گل کرد چه شایسته که جا کرد درون ل سنگ</p>
---	--

بیداری و دلنگی و اشتفتگی جان	نرگس زمین و غنچه و سنبلی زمین آن موخت
حیران جان و سوختن و رخیتن خون	آینه زمین شمع زمین گل زمین آن موخت

این نامه موزون که خواشد رگ جان را
آهنگ شهید است که بلبل زمین آن موخت

سرتا بقدم آب شدم حالتی این است	چون اشک تخم زمزمین طاقتم نیست
هر جا که به بنیم رخ زیبای نگار	دل میدهم از کف چکنم عادتتم نیست
خنجر کلبه آندز کپشتن گریخت	دسته زدم در کمرش حسرتتم نیست
در آینه برم نگر و عکس رخ خویش	اوشینفته خود نشود حیرتم این است
چون بوجل از خویش دم باز نیامیم	خودم کنم از سایه خود و حشمت نیست
تا خود نشوم عین نظر دیده خود را	حسن تو بدین ندیم غیب تر نیست
خون از دم تیغ تو بصد جذب محبت	یک قطره چکیدن ندیم الفت نیست
در سجده محراب دم خیز نازش	جان دهم و نگر کنم عاتقتم نیست
تا مرده وصل تو بگوشم زسانند	از خاک سر برنگشم بستم این است
فردا که بود گریه بازار تماشا	مقتول تو خوانند مرا احترام نیست

گلگشت کنان رخ و از خاک شهید
بر خاست خروشی که بیاتر تبم نیست

شهر تم گریه با فاق چو عنقا پید است	یک سستی من زهر و جهان ناپید است
گونه صبح بهار از رخ زیبا پید است	خلعت شام غم از زلف چلیپا پید است
هزمان از گشت مستی صبا پید است	گر خوش جام می از نرگس شهلا پید است

دم جان بخشس بجا ز تو نازد هر دم معجزی نیست که در لعل شکر غامی تو نیست

بر شهید جگر افکار خدا را رسد

ایکه بلجای جهان فرود آید کتوت

تا خط تو بر آئینه زنگار فرورینخت از رشک فروغ رخ تابان تو مهتاب در داکه بهار آمد و از حسرت پروا نظاره بیا دگل روی تو چو شبنم شیراز که دل را به تناس وصالش بیتاب شد از بسکه بدیدار مپاش بلبل بچین خسته مرغان تو گردید برگشت زمین گیس محمودش و عمر زیاد در حال غم عشقت که بدامن دخول ستاد ز رشک سخنم سوخت	خون شد دل طوطی و در منقار فرورینخت بر خاک چو سیاب بیکبار فرورینخت بال و پر مرغان گرفت از فرورینخت از دیده بجهشید و بگلزار فرورینخت هند بار هم لستم و صد بار فرورینخت خورشید فلک برود و دیوار فرورینخت در پیرهن نخبه صبا خار فرورینخت چون باده ز پیانه سرشار فرورینخت سختی دل من دم گفتار فرورینخت هر نقطه که از کلاک گهر بار فرورینخت
---	--

خاموشی که از شرم کلام تو شهید
آب از رخ صد گوهر شهوار فرورینخت

وز گمش میل تغافل ز من آموخت بر خویش گره خوردن و بر پافتادن صد حلقه و هر حلقه بعد سلسله ناز جان دادن تا لیدن و بر خویش طیدن	بشتم سببش غایت تل ز من آموخت ابر و ز من آموخت و کاکل ز من آموخت زلف تو که دور و تسلسل ز من آموخت پروانه ز من قمری بلبل ز من آموخت
---	--

خط سیاه زریب رخ همچو ماه کیست گاهے چشم گرم نگاہی نکرده ام از یکدگر جداست لب زخم جو چکان دل دادن و نگاه نمودن گناہ من صبح صفایا کی دامان گواہ تو بر بام مے بر آئی و خورشید با بدو میگفت قاتلم سب ز تبسم که دل	کافور مشک ریخته تاثیر آه کیست تغییر چهره تو ز تاب نگاه کیست عذر گنہ نکرده چنین عذر خواہ کیست دل بردن و نگاه کردن گناہ کیست رنگب خناز ریختن خون گواہ کیست تصویر حیرت ست که این بار گاہ کیست بے اختیار مے پدید این قل گاہ کیست
--	--

چون سرمه خاک شد بهو آکسے دلم
یارب شهید سرمه چشم سیاہ کیست

سرمه کشید لاله ز خاک این مزار کیست هر دم لباب شعله آواز خود شود آتش بحیب دود من من بو عطریست چشمم چون نقش باره افتادگی گرفت	در کور هم نماند دل بے تو از کیست در حیرتم که منع دل من سکار کیست یارب خیال آن بت چنین در کنارت عقلم سحیرت ست که این رهگذار کیست
--	--

وز فکر نظم خون جگر خورده ام شهید
بیم که داو شعرا ندان شعرا کیست

جان من کیست که بر گرم تنای تویی چشم آئینه رخاں محو تماشای نیست بناگاه تو چو جان بن مردود ای نوشا بخت کسایکد برے آسنا	دل که ام ست به پیکر که در آن بجا کیست یوسف نیست بدوران که ز غمخای تویی گر خدا شیفته ز گس شهلا می توییست سرمه دیده بجز خاک کف پاتوییست
---	--

مرگ مازندگی ما غم شاد می است	قید عشق از دو جهان موجب آزادی است
خانه بربادی ما موجب آبادی است	دل گرفتار خرم زلف گره گیر کسی است
رقص گاه سیمه بے بال و پران است	هر کسی در راه عزم طپسیدن دارد
آسمان شکوه گذاردل فریادی است	خانه از ناله ماصور سرافیسل دید
کودک و پیر و جوان قائل استادی است	سفله اگر کشاید لب تحسین چه شود

هر کس از قید غم هجر شد آزاد شهید	
بند الحکم کون نوبت آزادی است	

هر چه باشد بجان من هلا است	شور و آه و فغان من همه است
آه آتش فشان من همه است	اشک طوفان نشان من همه است
لب لبم آشیان من همه است	چرخ ام بوستان من همه است
ناصر و استان من همه است	چند پیم سے ز ما جراسے من
در یقین و گمان من همه است	خیال تصور و قصد بق
که بهار و خزان من همه است	فکر تغییر حال من مکنید
هستی جسم و جان من همه است	من بهانم کہ بودم و ہستم
کہ بیان و فغان من همه است	گوش شنو انداری اسے ناصح
کہ بزمیند میان من همه است	چشم بینا گرسٹ در عالم

در و لم نیست جز خیال شهید	
بکہ آرام جان من همه است	

در خون پییدہ برہنہ سرو او خواہ کیست	نور شید صبح سہیل تیغ نگاہ کیست
-------------------------------------	--------------------------------

<p>نسیسم را چمن فرصت وزیدن نیست نه چون جباب که کارشن بجز دویدن نیست که مثل تو در گرا مکانش آفریدن نیست که آب را بگر جای آرمیدن نیست سزای شمع سخن غیر سزای بریدن نیست قد که همچو کمان قابل خمیدن نیست برو که این گل خورشید بهر چیدن نیست که چشم آینه را هم مجال دیدن نیست کمال عاشقی از پیرهن دریدن نیست</p>	<p>ز بس که نکبت زلفت تو آفتاب کند بخویشتن همه چیدم و گم گشتم چگونه محو خست صانع ازل نشود چنان غم دهنش کرد عرصه بدل تنگ اگر بد عوی حسن تو گردن افرازد برنگ تیر سر خود ز نذبتنگ هفت عبث زلفیته داغ من بشدی گردون من از خیال رخس دیده ام تماشای چو آفتاب ستن بخون سزدای صبح</p>
---	--

ملول می شوی ای حاسد از حدیث شهید
برو که گوش ترا بهره شنیدن نیست

<p>هرا آنچه هست درین خرده گمن همه است بهار و سبزه و گل چمنه و چمن همه است شراب و مطرب ساقی و انجمن همه است بهشت و دوزخ و هم مرده و کفن همه است جنون و شورش و دیوانه و رسن همه است چو بوی یوسف کفنان به پیرهن همه است</p>	<p>دل و جگر نظر و دیده جان و تن همه است صبا و نکبت و سرین و نترن همه است رباب و چنگ و ن و ساز و زخمه قانون عذاب چیست بجز از اهرام عذاب کیست قنار و ناله و فریاد و وحشت و سودا برنگ با و سحر با شمس او همه من</p>
---	---

شهید نیست که گفتار نیز د از لب او
ز بان و لطف و بیان معنی و سخن همه است

چون سایه فروغ تو بزمی که منم نیست چون بانگ جزس جز ز فوغت و منم نیست	اندیشه کن ای مدعی از شمع ز بانم در خانه خود طرح سفسف بختسم امروز
--	---

هر مصرع نظم و مثنوی است شهیدا گر خون نچکد از سخن من سخنم نیست	
--	--

چون روح بتن باشد از دیده نماند صدره لسبر کوی تو مردن به از آن است صبح است شب و چادر محتاب کن آن است خورشید به پیش نظرم برگ خزان است شبنم هم پیکان بود و سبز پنهان است هر قطره که از شیشه چکد عمر روان است ای باد صبا این نفس سوزندگان است جاد و نظر و مکر و آفت جان است خورشید لقا حورا دار شک بتان است جاد و نظر و کینه و روحان جهان است لب چشمه حوان و قدش روح روان است	شوخی که با چشمم به با نگران است یک منت عین سبب کاهش جان است بے پرده بهر جا که رخت شعاع فشان است بے رسو بهارین تو در فصل بهاران است در سیر حسین بے گل رو تو چشم است بیانم هست همه لبریز شد اکنون زین گویند پریشان مگذر بر سر زلفش دل به وز من تا نکه قدش سرور روان است پیمان شکن و سهمین گلبدن و مست نازک کمره فتنه گری حوفا رویش گل و چشمش من زلفش به نسل
---	---

دو می شب چو شیتد این غزل تازه در کین فرمود که این طرز شهید همه در آن است	
---	--

بنور سایه کسی ربط آرمیدان نیست درون رنگ شهر فانی از پدیدان نیست	از تاب سو تو کارم بجز میدان نیست ولی از عشق تو دمساز آرمیدان نیست
--	--

<p>آتش بجز دار و دلال است ز باش</p>	<p>خون شد دلم از بهمت مردانه یا قوت</p>
<p>امروز شهید اگر هفت قیامت در قطره خونم صفت دانه یا قوت</p>	
<p>چو بوی گل که بجز نشسته و نشست خونک غمزه خوبان برنگ تیر نگاه چو بوی عطر که پنهان بود ز دید خلق برنگ عکس که ز آینه می شود پیدا دلم ز ورطه هستی که شست همچو جاب لسان نور که ناید بکار بوس و کنار</p>	<p>خیال ز تو دور دل نشسته و نشست بینه من بسبب نشسته و نشست غم تو با من بسبب نشسته و نشست تصور تو مقابل نشسته و نشست که نقش باش بمنزل نشسته و نشست بخانه من غافل نشسته و نشست</p>
<p>شهید بس که ز خود رفتی بسکارت چو سایه بر در قاتل نشسته و نشست</p>	
<p>بیوده گویند که ذوق سخنم نیست از کس گره غم بدل خویشتم نیست چون غمچه بجز بوی تو در پیرم نیست گر سوده شدم شکوه ز چرخ کهنم نیست عزیت که بخت جگر از دیده ز زیم از دیده ز بس خون جگر خستم امروز گل کرد بهار شفق از صبح بهاران نظاره بردی عرق آلود تو چون عکس</p>	<p>آنم که بجز لفظ چو معنی و ظنم نیست پیداست که تعقیب لطف ز سخنم نیست چون سرمه بجز ز گیسو بان و ظنم نیست چون سرمه بجز ز گیسو بان و ظنم نیست این لعل گر انما به مگر در مینم نیست چون آینه یک قطره خون در بدتم نیست آغشته بجز دل گریان کفنم نیست در چشمه آینه ز ز غوطه و نم نیست</p>

کلمات شبید

<p>آتش از سنگ بر وزن جبت بر سیاه شبید شور بر خاست که آتش تو سیاه شبید زنگ بر آینه مهر جهان تاب شبید دیدم چون آینه در حلقه گرداب شبید بچو گوهر دل سگشته بگرداب شبید آنقدر عرق عرق گشت که در آب شبید شبمست اینکه بخورشید جهان تاب شبید آفتاب از غم عشق تو سوزنا شبید ورد جام مست که در زیر می تاب شبید زرد گردید رخ او چو مهتاب شبید</p>	<p>بر فی احسن تیان بر دل بیتاب شبید تا خیال رخ تو در دل بیتاب شبید تا ز خسار تو گل کرد خط زنگار شبید عرق آلوده رخسار محو تا شایم شبید آب پیکان تو در زیکه بخاطر گداز شبید گوهر ناب ز شرم در دندان کس شبید عرق شرم بروی تو نباشد ز نهار شبید دم مینخن شفق می چکد از دیده صبح شبید نشود گرد که درت ز سر شکم و ران شبید آنقدر داشت نزاکت که بر بگ خواب شبید</p>
---	---

ای شهید این چه بیان چو صفا خواب
که ازان کرد الم بر دل اجاب شبید

<p>خط لب تو سبز بیکانه یا قوت چون آب شستم همه در خانه یا قوت از رنگ غم می تو شود شانه یا قوت خون جگر رنگ بود دانه یا قوت خون در دل معدن شود افسانه یا قوت کاشب بس زلف کشد شانه یا قوت خوش بال نشان آمده پروانه یا قوت</p>	<p>ای لعل تو صورت گریبانه یا قوت از بسکه خیال لب دندان تو دارم در دست نگارین تو گر شانه عاج مست پرورده آن خوشم لم قطره اشک مست ز گینسی آن لعل بهارین اگر انیسیت مشاطه تو عزم شب خون که دارد بر روشنی شمع رخ تو در تپه کان</p>
---	---

<p>مگرفت خار موج گهی و امن جباب صد پرده نازک است و لم از تن جباب محتاج بچینه نیست چو پیراهن جباب بیابانی جباب بود دشمن جباب رخ بر متاب از نظر چون من جباب خنجر کشد زهر چه برگردن جباب</p>	<p>آسان بود در آب فرودستن جباب ای موج اشک از من مخزون کنار گیر از آبروی خود بودم جامه که آن بشکست شیشه دلم از اضطراب خویش از یک نظاره جاهل عمرم شود تمام این عقده و انیشو و از چاکس که موج</p>
--	---

جز خاله شهید که نقشه زنده بر آب
 مشکل تبار موج بودستن جباب

<p>زمین بر خویش لرزان است مشب تجسسه گاه نیردان است مشب تو گوئی عرش سجان است مشب بگردون زهره رقصان است مشب شب قدر عزیزان است مشب خوشا رشک چراغان است مشب بلاگردان بصد جان است مشب بهار باغ رضوان است مشب</p>	<p>شب میلاد سلطان است مشب ز نور مصطفی هر سو که بیند سر او که از نور است معمور لب حوران ترنم ریزد سبج ملائک تنبیت گوین که لاریب دل عشاق از دماغ جگر سوز بگرد شمع چون پروانه جبریل بهر کوه که می بینیم بعالم</p>
--	---

شهید بے نوا کے ہر پوئل
 درین گلشن غزلخوان است مشب

ارولفت تا

<p>زلت با عارض تو گرم فسون سازی ناز در چمن بر صفت گل توئی و خنده ناز تو آسایش خوابی و گلگونت رقیب تو و مشاطه و آرایش گیسو تا صبح تو و گلگون آن عارض گلگون هر دم شانه و زلف دراز تو بهم ربط پذیر ردمی تابان تو و پرده صد شرم و حیا</p>	<p>شعله باد و دلم دست و گریبان همه شب بچشم شبم منم و دیده گریبان همه شب من اندیشه دور و دوغم بچران همه شب من بیوشی و صد خواب پریشان همه شب من خوننازل و پیچ ترکان همه شب نچای دست من و تار گریبان همه شب چشم و گریبان من گوشه دامان همه شب</p>
---	--

یار و ساقی و محو و لغوه و فانی تا به بحر
من و فریاد و شهید دل نالان همه شب

<p>دل ز بس و خیال رخ جانان همه شب یک چمن چادر متاب شفق کون گردید خون شد اینچا دل دیوانه و آسجا کبکشت مردم از بسکه بسود آن عمر زلف او هر دو از سوز غم بجز تو خون میگرنی آنقدر محو جمال تو دلم شد که بود تا صبح از سر بالین من خسته برو بسکه حیرت زده روی تو گردید و دلم</p>	<p>عاشق بود بجز اجم میه تابان همه شب خون ز لبس سخیم از دیده گریبان همه شب در حنا بندی آن پیچم جهان همه شب تا قیامت گرم خواب پریشان همه شب چشم گریبان همه شب شمع شبستان همه شب باشن بر سرم مهر در نشان همه شب من بیدار می و یاد بیخ جانان همه شب دیده و اما ند چو آینه صیران همه شب</p>
--	--

باشهید جگر آنکار چه کردی که بود
مگر باز نگیش دست و گریبان همه شب

<p>نمیدانم چه سلمان است امشب ولیکن مردن آسانست امشب نمان در پرده که جانست امشب دلیم بر خویش بچنان است امشب برنگ شمع گریان است امشب زجانان زخمت جان است امشب</p>	<p>جگر سوزد و چو شمع و دل گدازد چو اگر دیدن از یار است و شوار نگویم حال سوز دل که جانان برنگ گرد باد اندر هوایش دم ترنج است و بر بالینم آن شوخ نیازم راز ناز او و داعی است</p>
---	--

شهید از هجوم داغ هجران
تم سر و چه افغان است امشب

<p>کادوش دل بجز دشنه گذارست امشب صفت شیشه ساعت بشمارست امشب بچه تو بیمار تر است بخارست امشب بانجیال رخ جانان سر و کارست امشب دیده ام روکش صد ابر بهارست امشب لب هر زخم جگر شکوه گذارست امشب کدکش سوزن صد صبر و قرارست امشب جانم باده همان بوسه کنارست امشب</p>	<p>هر زمان و خفته دوری یار است امشب هر نفس که نفس با دل پس دم برزد دمی تو بودی بکنارم صفت خرمی گل ز صتم و ده می اسی گریه خونین که مرا بانجیال رخ گلگون تو خون می گریم آب تیغ تو بداد اسی دل تشنه نکرد دی بیک بوسه دل و دین مرا بر لبش شبه از ناز در آغوش منت خواب آمد</p>
--	---

آن کف پامی نگارین چه بلا بود شهید
که ز خون پنجه مرغان به نگارست امشب

<p>من و سودا غم خسته که جان شهید</p>	<p>تو و آرایش کیسوی پریشان شهید</p>
--------------------------------------	-------------------------------------

عقد مشکله گوهر کشاید بصفت چه عجب گرز دم گرم من تفت حکم علقه دام بلا گشت گرفتار ترا سینه ام دم ز صفا میزند از بسکه بوج دلم ابروی تو شکست ندیدم که چنین	گر چه هر موج شود ناخن تدبیر در آب خشک گردد کف دریا چو پهلای در آب موج راز لفت تو آموخته تسخیر در آب چشم دریا دلم از گریه کند شیر در آب بشکند جام جباب از دم شمشیر در آب
---	---

حرفی از گریه چشمم نتوان گفت شهید ما
لب هر موج شود کرب تقریر در آب

پیمیده فغان من آتش نفس امشب از بسکه دلم بر خود از یاد تو می بالد هر یک روان آفرشد موی نه رنگ گل چون من بفقان مدگروون که فغان از قافله مجنون فریاد نمی شنود از داغ سر پاییم یکسر در پرانان شد	هر تا کفن بسوزد از شعله چرخ شب سنگ است هر عالم بر من چو قفس امشب خون از مژه می بارد دل می تو ز بس امشب در گنبد بینایش چمیده نفس امشب شده سر مه عبا رین در کام چرخ امشب تو بهر تماشایش از لطف بر بس امشب
---	--

از بزم کجای رفتی ای وای شهید ما
داریم گفتارت هر لحظه هوس امشب

دواع جان ز جانان است امشب بوی گلش هر گرم آمد ناگهان صد آلامان از نوح بد خاست دل من وارو آهنگ طپیدن	اجل از من سپیان است امشب قضا سرور گریبان است امشب سر شکم گرم طوفان است امشب انفس بر نوحش لزان است امشب
---	---

بروناصح مسوز انتم که من خود بیاد زلف او بر خوشی حق چشم	شرور و پیر بهیج دارم اشب چه سودا کنی که در سردارم اشب
---	--

مربور باغبان نالم شیب
که آتشش دشت خارم اشب

ز سر تا پا من ز داغ رشک گلشن اشب خیال آن تها بان در آغوش من است اشب دل من لخت لخت آمد بگر پر کاله پر کاله ز یک پهلو به پهلو و گر هر لحظه و غلطم برنگ شعله فانوس من میگرم و سوزم کباب شعله آواز خود گردیده ام ناصح بیات از دم تیغ تو جویم چاره خود را بگر سوزان دلم بر بیان هر دم دیده ام گریان	بگلزارم عجب چو راخان روشن است اشب چو فانوسم فروغ شمع در پیراهن است اشب بفرش خوابم از گلبرگ خرمخ من است اشب نه جوین تن من هر سر موسوزن است اشب شر را زیاد تو ای شمع در پیراهن است اشب ز بس آه خرنیم در نفس آتش من است اشب سرم چون شمع بی پروا دبال گردن است اشب چکویم بی تو با من عضو عضو من است اشب
---	--

شبه آزرده خاطر فرت بر خیزید از محفل

مرا هم بادل زارش بخون غلطیدن است اشب

گرفت سایه آن زلف که گیر در آب پای اندیشه بلغزید بر یکا سر شک حرفی از نازکی طبع تو گفتم به جباب ریشه سبز دو اند بخیا ل خط تو بر تعظیم ندنگ مره دلد در شش	موج و گرداب شود غرق چو زنجیر در آب که شناور نشود ماهی تصویر در آب آب گردید و زور و رفت ز تصویر در آب خار خا عاگیر ماهی تصویر در آب راست هر مو به در باشد چون تیر در آب
---	--

فروشدیم برنگ جاب در تهر آب فنا ده هست و گر چو جاب در تهر آب اگر کشم نفس شعله تاب در تهر آب عجب مدار که گرد و کباب در تهر آب صدف بجای گهر مشکنا در تهر آب	کشیدن نفسی از جگر نصیب نشد از سایه خم زلف نگارم از گرداب گهر چو موم گدازد و خند چو خاک شود از عکس سپه آتش نشان دل ماهی بوی طره مشکین تو کس پیدا
--	---

برابر است حسود و شهید ما بوطن
چو سنگریزه و در خوشاب در تهر آب

کاش سحر مشرق خود باز کردی آفتاب آتش افتد در چنین گدازون نوروی آفتاب بر سپهر نیلگون شد لاجوردی آفتاب هر سحر بر خویش می لرزد در سردی آفتاب دم زندگرم پیش ترک من بر روی آفتاب پیش سحر تو شود مائل بر روی آفتاب	زین سحر تو باشم و مسلم چه کردی آفتاب در شب و مسلم رسیدی صبح کردی آفتاب بیکه زنگار غم از خیا تو بر باششست عالمی از سرد مهر بیا تو شد ز مهری سینه جوگان گردون میخورد مانند گو بازوغ صبح هرگز احتیاج شمع نیست
--	---

کاسه در کف خسته تن عریان سر آتش جان
چون شهید زار دارم هرزه کرد آفتاب

سبازی گل کند از خارم امشب بیا لایتم رسد دلدارم امشب که خورشید کسیت بر دیوارم امشب که هر کس می کشد بر دارم امشب	ز زنگان خون ل می بارم امشب احل یک لحظه تاخیر که خنجر تومی آبی زواج بام و دایم بیا بر بام تو و بجز تماشا
---	--

بجای خون شراب نذر گشتی می دوید آنجا که می فهمید نجا آنچه از حق می شنید آنجا سحر پیش رخ تابان گریبان میدید آنجا بنی یک محصیت صد مغفرت می فرید آنجا که اینجا نیز دیدار دیده دل نچید آنجا دل آنجا دیده آنجا آرزو آنجا امید آنجا	ز چشم می پریشش پند جام صفا کیشان ز علم غیب دانش و عقل عقل کل حیران و مانع شب همیشه از سواد زلف پر سودا خداوند جهان را بود از بس سیل مرزش درین ایوان ستر عرش شد روح الامین گه در او چون نباشد سجده گاه قدسیان دم
---	--

خداوند سبحان آله و عترت او را
که ز خشت ننگانی در کشد روزی شهید آنجا

روایت با

ز نزدی پُر عرق نگر آتش بزیر آب گر دیده است شعله در آتش بزیر آب گاهی نشد فسرده تر آتش بزیر آب ظاهر نمی کند آتشش بزیر آب که مشتعل شود و در آتش بزیر آب آخر شود سپاه تر آتش بزیر آب	گاهی ندیده اگر آتش بزیر آب از رنگ لاله و نم شبنم درین سپین در بحر غم چنانکه من فسرده خاطر م با ذهن صاف من چه فروغ عدو بود جز عکس کرد آن مه تابان در آینه با صاف یقینان نشود دعوی فروغ
---	--

از سیل اشک و شعله هجران دل شهید
بوده است چون کباب بر آتش بزیر آب

ندیده است کس آفتاب در تیره آب شگفت چون گل تر آفتاب در تیره آب	بغیر عکس رخ شعله تاب در تیره آب کشادی از رخ تابان آفتاب در تیره آب
--	---

<p>گردش چشمی پس است از سبقتی محمود را مشعل راه سلیمان است پست مورما دست و پا کم کرد و برقی از شب دید مجور دار میگردد و عصای پیوسته منصور ما جای می خوننا بد دل جو شد از انگور ما کو کهن در پیشه خود هست کین دور ما شعله بر نیزه بجای نغمه از طبلنور رسم مردن نیست اندر کشور معمور ما</p>	<p>دانه مارا که زرق آسای جرخ نیست با نگاه ناتوان دل می شود گرم سفر تراشیدان ماسیخ جان سرانجام هم نیست تا توان را بود آه رسا معراج وصل گره مستانه ما از می گلگون خوش است جنگل کنی کار یک مشکل بود ما را داده اند تا در بیرون می جهد از پرده دل چون شر ت ارجان بخش اعجاز میسما زنده شد</p>
---	---

خامه ما معنی خوابیده را بیدار کرد
حشر بر پاشد شهید شمشیر نغمه تصور ما

<p>نگه چون قطره آسکند بر آینه بیکد آنجا نگاه منت ساقی جانان آسای دید آنجا طلب منور و بهر در نوره دل من مزید آنجا دعای دره او بر جیب من پر درید آنجا تنهای دل بیک گویان رسید آنجا سینه بختی چو فلک از تجلی سیر رسید آنجا که رنگ از چهره مهر در نشان خرید آنجا که جبرئیل این آمد و می آرسید آنجا اجل خیاره حسرت بر دم میگردد آنجا</p>	<p>خوشا بر می کرد دل ز جوش الفت پیید آنجا شفا دان گرگس محو میشد می پرستان را پیاپی جام و شهد میکشیدند در کف سلقه ابابیت و ابر لب ساز و برگ مزه گاهین نمانده آرزو در دل صاحب دلان باقی بهر سوی که روشن کرد نور شایر معنی نه تنها ما هتایان داشت در دل داغ عشق او بر پیش رفعت آن ستان پشت فلک خرم شد نشاط زندگی بر خویش می بالید هر ساعت</p>
---	--

شعله اندر خرد من اختر زندنا سورما	سر کشد آتش زواع دل برنگ قناب
از شگفت خامه خون ل روان کرد و شهید گر بد فقر موجب دیگر زندنا سورما	
و دیده موسی دل است وسیله ماطورما صورت است و اوست مژگان شک مانص کوی جانان خلد مایا در رخ او حورما اشک آب و دانه مانا تو افق زورما مرگ خواب رحمت است و خانه ماگورما شیوه ماگم شدن خود وقتگی دستورما	نخوتما شاگاه و خود محو تما شا نورما ماز معشوق و نیا ز عاشق از ما گل کند مانع بیان را ثواب آخرت در کار نیست همچو شبنم در سفر بر دایه ز اورا یه سینه موهوم با نقشه است بر آب روان چون جابج موج نقش و رسم با خود بسته ایم
اس شهید اکنون قیامت میشود از ما پیا کاخذ ما سج محشر سانه ما صورما	
باوه روحن بود از بهر چراغ طورما ریزه الماس ارد در نفس ما سورما دامن گلچین شود آخرت رگورما صد جو موسی را کند پروانه شمع طورما شمع میگردد و بدوق سوختن کافورما اینقدر هم که نزدیک است راه دورما از دم مرصه نیندیشد چراغ طورما بتر از دیوان بود یک مطلع مشهورما	محو و بالاکرد سن ساقه محمودما آب شد زان گوهر نهمان ل رنجورما واعبا گر اینچنین ارد دل رنجورما پرده بکشاید اگر در خلوت دل نوزما شعله می بالد و پیری در دل رنجورما اشک نامرگان بد شواری رس از دورما تا قیامت طاع دل روشن بود چون قناب شاعر عشقیم هفت هر دو ابرویش کنیم

بیک نظاره بیباید سراپا آب گردیدن
دلای چون جباب ز خویش بگذر چشم تر کشا

خرامان آمد وز در مزار من سر پائے
که چشم از خواب غفلت می شهید بے خبر کشا

نپسندد کسے قرار مرا	سنگ بیرون کن در شرار مرا
نورده چشم انتقال مرا	رشک آئینه کن کنار مرا
که گره داد زلفت یار مرا	که ز کف برداخت یار مرا
به مزارم که زد سر پائے	که بیف نزد و خط ار مرا
خاک ساری فزود قد من	بزر فلک سے برد غبار مرا
نخل شمع که غیر شعله و شک	نتوان دید برگ و بار مرا
جامه دار و سیاه از مرگم	که جگر در زلفت یار مرا
شبنم از آب دیده می شوی	هر سو سبز زاه مزار مرا
بر رخ زلفت اشک خون آلود	کرد وقت خزان بهار مرا

کس نداند بجز شهید حنین
رتبه شعر آب دار مرا

بسکه نپهان ز آتش دل سر زنده ناسور ما	چون شرر پہلو بینا کتر زنده ناسور ما
تار خار عشق مژگان تو دار و کاوشے	تا دم از خون گرمی شتر زنده ناسور ما
قطره آب از تنک طرفی بپست اندر گره	طفه بر جمعیت گوهر زنده ناسور ما
بسکه طوفان جو شد از زخم دل ما دور نیست	گر بهم سطح زمین را بر زنده ناسور ما
گر چنین گرم گداز دل بود مانند شمع	در پر پروانه آتش و زنده ناسور ما

ترتیب نگاہ شگفت شد عصب بر جانها / رسید ان از بیابان مشکل قناده است ہورا

صریح غامد او ہر زبان ل می برد از جا
شہید آمد نخت از چشم سخنگوی تو جادورا

سخت مشکل قناده است مرا سربدغ تو سوزوم چون شمع چون تالم بگلشن تو کہ کار درد ہش کار با طہیدن ل بہ سر ہلکنزار او نظر سے سیر زلف کسے بگردن جان	کہ زلف دل قناده است مرا پای در گل فتادہ است مرا بہ عناد دل قناده است مرا ہمچو بسبب فتادہ است مرا سوی محفل فتادہ است مرا چو سلاسل قناده است مرا
---	---

یک نفس بے تو ز بسین چو شہید
آہ مشکل فتادہ است مرا

مکانی جانفزا خالی ز اخبار است در کبشا کنج این نفس نختہ طہیدن آرزو دارم سپند آسابدل یک آہ سوزان در گرو دارم چو شہنم از چہ آرد گرہ وقف تماشا کن حدیث ضعف لہن ز کتہ تو رنگ و گور منم شاق دیدارش ز جنت نیست پروایم تو از راز دل نادرک بنیداری خبر ہرگز بفریاد است ز پنجرہ سیران بلا حد درم	تو در خلوت سر آدل بیابن نشین کر کبشا رمانی گرمی گشتی خدا را بال پر کبشا بفریادم بریں این عقدہ را ہمچون کر کبشا زلف دہ حاصل عمر و بود گل نظر کبشا پرد بال پریدن ہمچو مرغ نامہ بر کبشا برو اعظ برو این ستان جادو کر کبشا قضا غنما مہ اعمال من بہتہ تر کبشا گرہ از کاکل پیمان خود می سیمبر کبشا
---	---

<p>آتش از سنگ بدون جفت بر سیاه شور بر خاست که آتش تو سیاه است زنگ بر آینه مهر جهان تاب نیست دیدم چون آینه در حلقه گرد آب نیست بچو گوهر دل سرگشته بگرد آب نیست آنقدر غرق غرق گشت که در آب نیست شبمست اینکه بخورشید جهان تاب نیست آفتاب از عم عشق تو سخن تاب نیست در دجام هست که در زیر می تاب نیست زرد گردید رخ او چون مهتاب نیست</p>	<p>برقی از حسن تیان بر دل بنیاب نیست تا خیال رخ تو در دل بنیاب نیست تا ز رخسار تو گل کرد خط زنگار است عرق آلوده رخسار محو تا شایم نیست آب پیکان تو در دیکه بخاطر بگذشت گوهر ناب ز شرم در دندان کس عرق شرم بروی تو نباشد ز نهار دم همین آن شفق می چکد از دیده صبح نشود گرد که درت ز سر شکم و اکل آنقدر داشت نزاکت که بر گنج زورشید</p>
--	---

ای شهید این چه بیان چو صفا و نواب

که ازان گردالم بر دل اجاب نیست

<p>خط لب تو سزاه بیگانه یا قوت چون آب شستم همه در خانه یا قوت از رنگ عنای تو شود شانه یا قوت خون جگر رنگ بود دانه یا قوت خون در دل معدن شود افسانه یا قوت کاشب بسز زلف کشد شانه یا قوت خوش بال فشان آده پروانه یا قوت</p>	<p>ای لعل تو صورتگر پیمان یا قوت از بسکه خیال لب دندان تو دارم در دست نگارین تو گر شانه علاج است پرورده آن خوشدم قطره اشک است رنگینی آن لعل بهارین اگر نیست مشاطه تو عزم شب خون که دارد بر روشنی شمع رخ تو در تهر کان</p>
---	---

<p>مگرفت خار موج گهی و امن جباب صد پرده نازک است و لم از تن جباب محتاج بجنه نیست چو پیراهن جباب بیابانی جباب بود دشمن جباب رخ بر متاب از نظر چون من جباب خنجر کشد زهر چه بر گردن جباب</p>	<p>آسان بود در آب فرودستن جباب ای موج اشک ز من مخزون کناره گیر از آبروی خود بودم جامه که آن شکست شیشه و لم از اضطراب خویش از یک نظاره جاهل عمرم شود تمام این عقده و انیثی شود از چاکس که موج</p>
--	---

جز خامه شهید که نقشه زین در آب
 مشکل تبار موج بودستن جباب

<p>زمین بر خویش لرزان است مشب تجسسه گاه نیردان است مشب تو گوئی عرش بجان است مشب بگردون زهره رقصان است مشب شب قدر عزیزان است مشب خوشا رشک چرافان است مشب بلاگردان لصد جان است مشب بهار بانع رضوان است مشب</p>	<p>شب میلا و سلطان است مشب ز نور مصطفی هر سو که سینه سر ادر که از نور است معمور لب حوران ترنم ریزه سبج ملائک تعینت گوین که لاریب دل عشاق از داغ جگر گزین بگردش مع چون پروانه جبریل بهر کوی که می بینم بعالم</p>
---	--

شهید بی نوا کے چو بسیل
 درین گلشن غزلخوان است مشب

ار و لیت تا

شعله باد و دلم دست و گریبان همه شب	زلت با عارض تو گرم فسوسازی ناز
بچو شبنم منم و دیده گریان همه شب	در چمن بر صفت گل توئی و خنده ناز
من از نیشه دور دو نعم جهان همه شب	تو و آسایش خواب و گلرنگ رقیب
من بیوشی و صد خواب پریشان همه شب	تو و مشاطه و آرایش کیسوتا صبح
من خوننازل و چرخ مرگان همه شب	تو و گلگنده آن عارض گلگون هر دم
نخچه پوست من و تار گریبان همه شب	شانه و زلفت دراز تو بهم ربط پذیر
چشم و گریبان من گوشه دامان همه شب	روی تابان تو و پرده صد شرم و حیا

یار و ساقی و محو و لغه و نغمه تا به سحر

من و فریاد و شهید دل نالان همه شب

تا سحر بود بخوابم میه تابان همه شب	دل ز بس دست خیال رخ جانان همه شب
خون ز لبس ختم از دیده گریان همه شب	یک چمن چادر مهتاب شفق کون کردید
در حنا بندی آن نیجه مر جان همه شب	خون شد اینجا دل دیوانه و اینجا کشته
تا قیامت نگرم خواب پریشان همه شب	مردم از بسکه بسود آن عمر زلفت او
چشم گریان همه شب شمع شبستان همه شب	هر دو از سوز غم هر دو خون میگریه
باشن بر سرم مهر در نشان همه شب	آنقدر محو جمال تو دلم شد که بود
من بیداری و یاد رخ جانان همه شب	تا صبح از سر بالین من خسته برو
دیده و اماند چو آینه صیران همه شب	بسکه حیرت زده روی تو گردید و دلم

با شهید جگر آنکار چه کردی که بود

مگر باز ننگش دست و گریبان همه شب

نمیدانم چه سلمان است اشب ولیکن مردن آسانست اشب نمان در پرده که جانست اشب دل بر خویش بچان است اشب برگش شمع گریان است اشب زجانان زخمت جان است اشب	جگر سوزد و چو شمع و دل گدازد چو اگر دیدن از یار است و شوار نگویم حال سوز دل که جانان برنگ گرد باد اندر هوایش دم ترخ است و بر بالینم آن شوخ نیازم راز ناز او و داعی است
--	---

شهبیدا از هجوم داغ هجران
تنم سر و چو چرخان است اشب

کادش دل بجز و شنه گذارست اشب صفت شبیشه ساعت بشمارست اشب بے تو بیار تر است تر خارست اشب بانخیال رخ جانان سرو کارست اشب دیدم ام روکش صد ابر بهارست اشب لب هرزه خم جگر شکوه گذارست اشب کز تشنه هنر صد صبر و قرارست اشب جانمن یاد همان بوس و کنارست اشب	هر زمان و خرقه دوری یار است اشب هر نفس که نفس با دل پس دم برزد دی تو بودی بکنارم صفت فرمن گل فرستم و هدمی امی گریه خونین که مرا بانخیال رخ گلگون تو خون می گریم آب تیغ تو بداد امی دل تشنه نکرد دی بیک بوسه دل و دین مرا بر لبش شبه از ناز در آغوش منت خواب آمد
--	--

آن کف پای نگارین چه بلا بود شبیه
که ز خون پنجه مرغان به نگارست اشب

من و سودا غم خسته که جان است اشب	تو و آرایش کسیوی پریشان است اشب
----------------------------------	---------------------------------

<p>گرچه هر موج شود ناخن تدبیر در آب خشک گردد کف دریا چو با شیر در آب موج راز لعل تو آموخته تسخیر در آب چشم دریا دلم از گریه کند شیر در آب بشکند جام جباب از دم شمشیر در آب</p>	<p>عقد مشکلی گوهر کشاید بصدف چه عجب گرز دم گرم من نفیست حکم حلقه دام بلا گشت گرفتار ترا سینه ام دم ز صفا میزند از بسکه بوی صبح دلم ابروی تو شکست ندیدم که چنین</p>
--	--

<p>حرفی از گریه چشم نتوان گفت شهید لب هر موج شود کرب تقریر در آب</p>	
---	--

<p>هر تار کفن سوزد از شعله خوش آب سنگ ست هر عالم بر من چو نفس آب خون از مژه می بارد دل می تو ز بس آب در گنبد بینا لیش چیده نفس آب شده سرمد عیار من رکام جرس آب تو بر تماشایش از لطف برس آب</p>	<p>پیمیده فغان من آتش نفیس امشب از بسکه دلم پر خود از یاد تو می بالد هر ریگ روان آفرشد مویز به رنگ گل چون من بفقان در گردون که فغان از قافله مجنون فریاد نمی شنود از دایع سراپا میم یکسر و چراغان شد</p>
---	---

<p>از بزم کهارفتی امی وای شهید ما داریم بگفتارت هر لحظه هوس آب</p>	
---	--

<p>اجل از من شپیان ست امشب تضاسر دره گریبان ست امشب سرسنگم گرم طوفان ست امشب انفس بر خویش لزلان ست امشب</p>	<p>دواع جان ز جانان ست امشب بوصلش مرگم آمد ناگهان صد آلامان از نوع بدخاست دل من دار و آهنگ طپیدن</p>
--	---

ببر و ناصح مسوز انتم که من خود بیاد زلفت او بر خوشی حق چشم	شر و در سپهرین دارم آتش چه سودا کنی که در سردارم آتش
---	---

موجود باغبان نالم شیب را
که آتشش دشت خارم آتش

ز سر تا پا من این دماغ رشک گلشن است آتش خیال آن تها بان در آغوش من است آتش دل من لخت لخت آمد بگر پر کاله پر کاله ز یک پهلو به پهلو دیگر هر لحظه و غلطم برنگ شعله فانوس من میگرم و سوزم کباب شعله آواز خود گردیده ام ناصح بیایا از دم تیغ تو جویم چاره خود را بگر سوزان دلم بر یان دهرم دیده ام گریان	بگلزارم عجب چه پراخان رویش است آتش چو فانوسم فروغ شمع در پیراهن است آتش بفرش خوابم از گلبرگ فرخ من است آتش ز هر جوشن تن من هر سر سوزن است آتش شر را زیاد تو ای شمع در پیراهن است آتش ز بس آه زخیم در نفس آتش من است آتش سرم چون شمع بی پروا دبال گردن است آتش چکویم بی تو با من عضو عضو من است آتش
---	---

شبه آزرده خاطریت بر خیزید از محض
مرا هم بادل زارش بخون غلطیدن است آتش

گرفت سایه آن زلفت که گیر در آب پای اندیشه بلغزید بر یکا سر شک حرفی از تان کی طبع تو گفت هم به جاب ریشه سبز و داند خیال خط تو بهر تعظیم خدنگ مژه دلد و زشش	موج و گرد آب شود غرق چو زنجیر در آب که نشاند و نشود ماهی تصویر در آب آب گردید و در درفت ز تصویر در آب خار خارا بگیر ماهی تصویر در آب راست هر مو نبوده باشد چون تیر در آب
---	--

توجه

<p>فرو شدیم برنگ جاب در تیر آب فقاوه هست و گر چوچ و تاب در تیر آب اگر کشم نفس شعله تاب در تیر آب عجب مدار که گرد و کباب در تیر آب صدق بجای گم مشکناج در تیر آب</p>	<p>کشیدن نفسی از جگر نصیب نشد از سایه خیم زلف نگارم از گرداب گهر چو موم گرد از دهن چو خاک شود از عکس سپهر آتش نشان دل ماهی بوی طره مشکین تو گن پیدا</p>
--	---

	<p>برابرست حسود و شهید ما لب وطن چو سنگریزه و درخوشاب در تیر آب</p>	
--	--	--

<p>کاش سحر مشرق خود باز گوئی آفتاب آتش افتد در چنین گدوون نوروی آفتاب بر سپهر نیلگون شد لاجوردی آفتاب هر سحر بر خویش می لرزد ز سرودی آفتاب دم زند گر پیش ترک من برودی آفتاب پیش رو تو شود مائل بزودی آفتاب</p>	<p>زین سحر تو باش و مسلم چه کردی آفتاب در شب و صلم رسیدی صبح کردی آفتاب لیک زنگار غم از خیا تو بر باششست عالمی از سر و مهر بیا تو شد ز مهر من سیله جوگان گردون میخورد مانند گوسه با ذوق صبح هرگز احتیاج شمع نیست</p>
---	---

	<p>کاسه در کف خسته تن عریان سر آتش جان چون شهید زار دار و هزاره گرد آفتاب</p>	
--	--	--

<p>سبازی گل کند از خارم امشب ببالینم رسد دلدارم امشب که خورشیدت بر دیوارم امشب که هر کس می کشد بر دارم امشب</p>	<p>ز زنگان خون گل می بارم امشب اجل یک لحظه تاخیر که خنجر تومی آبی و اوج بام و دایم بیار بام تو و بجز تماشا</p>
--	---

بجای خون شراب نزرگ پی می دوید آنجا که می فهمید نجا آنچه از حق می شنید آنجا سحر پیش رخ تابان گریبان میدید آنجا پی یک معصیت صد مغفرت می فرید آنجا که اینجا نیز دیدار دیده دل پنجه دید آنجا دل آنجا دیده آنجا آرزو آنجا امید آنجا	ز چشم می پریشش پر شد جام صفا کیش ز علم غیب و الشرح و عقل عقل کل حیران و مانع شب همیشه از سواد زلفت پرسودا خداوند جهان را بود از بس سیل آرزوش درین ایوان ستر عرش شد روح الامین گنگ در او چون نباشد سجده گاه قدسیان موم
---	--

خداوند سبحان آل احمد رحمت فرما
که زخمت نذگانی در کشته روزی شهید آنجا

رویت با

ز آرزوی پُر عرق نگر آتش بزیر آب گر دیده است شعله در آتش بزیر آب گاهی نشد فسرده تر آتش بزیر آب ظاهر نمی کند نه آتش بزیر آب که مشتعل شود و در آتش بزیر آب آخر شود سپاه تر آتش بزیر آب	گاهی ندیده اگر آتش بزیر آب از رنگ لاله و نم شبنم درین حسین در بحر عم چنانکه من فسرده خاطر م بازهن صاف من چه فروغ عدو بود جز عکس رو آن مه تابان در آینه با صاف طینتان نشود دعوی فروغ
--	--

از سیل اشک و شعله هجران دل شهید
بوده است چون کباب بر آتش بزیر آب

ندیده است کس آفتاب در تهر آب شگفت چون گل تر آفتاب در تهر آب	بغیر عکس رخ شعله تاب در تهر آب کشادی از رخ تابان آفتاب در تهر آب
--	---

نظاره

<p>گردش چشمی پس ستا از ساقے محمور ما مشعل راہ سلیمان ست پائے مور ما دست و پا کم کرو برقی ندر شب دید مجور ما دار میگردد عصای پیسے کہ منصور ما جای می خوننا بد دل جو شد از انگور ما کو کهن در شب خود هست کز دور ما شعله بر نیز بجای نغمہ از طنبور ما رسم مردن نیست اندر کشور معمور ما</p>	<p>دائے مارا که زرق آسیای چرخ نیست بالگاہ ناتوان دل می شود گرم سفر ز آشیان ماسیخجان سرانے ہم نیت توان را بود آہ رسا معراج وصل گر یہ مستانہ ما از می گلگون خوش ست جناگہ کنی کار یکہ مشکل بود مارا داده اند نام بیرون می جہد از پردہ دل چون شرار ن ارجان بخش اعجاز میسما زندہ شد</p>
--	---

خامہ یا معنی خوابیدہ را بسد ار کرد
حشر بر پاشد شہید شمشق تصور ما

<p>نگہ چون قطرہ آسکے تر نہ ان شیکہ آنجا نگاہ منت ساقی جان لبنا ہے دید آنجا طلب منیر و بہر دم نمرہ دل من مزید آنجا دعلا رہ اور حبیب سے پرورید آنجا تناسی ولی لبیک گو یا آن کر سید آنجا سیہ بختی چو ظلمت از تجلی میر آنجا کہ رنگ از چہرہ مہر در نشان چرید آنجا کہ جبریل بینے آمد می آر سید آنجا اجل خمیازہ حسرت بہر دم میگردد آنجا</p>	<p>خوشا بز می کہ دل ز جوش الفت چلید آنجا شفا دان گز گس نحویشد می پرستان را پیانی جام و تہد میکشید ہر دو کف بلقے اجابت و ابر لب ساز و برگ تر ڈوہین نماندہ آرزو در دل صاحب دلان باقی بہر سوی کہ روشن کرد نور شاہر معنی نہ تنہا ما ہتا بان داشت در دل داغ عشق او بہ پیش نعت آن ستان شہت فلک خرم شد نشا طر زندگی بر خویش سے بالید ہر ساعت</p>
--	---

شعله اندر حسد من اختر زندنا سورما	سرکشه آتش ز داغ دل برنگ قناب
از شکاف خامه خون ل روان کرد شهید	گر بد فتر موجب دیگر زندنا سورما
<p>دیدم موی دل است و سینه ما طور ما صورتت و اوست در مکان شک مانصرت کوی جانان خلد ما یا در رخ او حور ما اشک آب و دانه مانا تو افتر و ز ما مرگ خواب رحمت است و خانه ما گور ما شیوه ما کم شدن خود وقت گدستور ما</p>	<p>خود تماشاگاه و خود محو تماشا نور ما ما ز معشوق و نیا ز عاشق از ما گل کند ما غریبان را ثواب آخرت در کائنات همچو شبنم در سفر پر و اس ز اورا به سینه موم با نقشه است بر آب روان چون جباب موج نقش و هم با خود تبه ایم</p>
<p>اس شهید اکنون قیامت میشود از ما بسیار کاخ ما سج محشر خاسته ما سورما</p>	
<p>باده روغن بود از بهر چراغ طور ما ریزه لاس در دو بغس ما سورما دامن گلچین شود آخرت رگور ما صد جو موی را کند پروانه شمع طور ما شمع میگردد و ذوق سوختن کافور ما اینقدر هم گانزد یک است راه دور ما از دم صبر نیندیشد چراغ طور ما بهتر از دیوان بود یک مطلع مشهور ما</p>	<p>مرد و بالاکرد سن ساقه محمود ما آب شد زان گوهر خندان ل رنجور ما و انما گر اینچنین در دل رنجور ما پرده بکشاید اگر در خلوت دل لوز ما شعله می بالد و پیری در دل رنجور ما اشک نامرنگان بد شواری رسد از دور ما تا قیامت مانع دل روشن چون قناب شاعر عشق هم همدو ابرویش کنیم</p>

<p>بیک نظاره میباید سراپا آب گردیدن</p>	<p>دلا بچون جناب ز خویش بگذر چشم ترکبشا</p>
<p>خرامان آمد وز دبر مزار من سر پائے که چشم از خواب غفلت امی شهید بجز کبشا</p>	
<p>نپسندد کسے قرار مرا نوره چشم انتظار مرا که گره داد زلفت یار مرا به مزارم که نزد سر پائے خاک رسی فزود قدر من نخل شمع که غیر شعله و شک جامه دار و سیاه از مرگم شبینم از آب دیده می شویم بر رخ زلفت اشک خون آلود</p>	<p>سنگ بیرون کن در شرار مرا رشک آئینه کن کنار مرا که زلفت ببرد اختیار مرا که بنفشه زود وضط ابر مرا بز فلکے برد غبار مرا نتوان دید برگ و بار مرا که خبر کرد زلفت یار مرا هر سحر سبزاه مزار مرا کرد وقت خزان بهار مرا</p>
<p>کس نداند بجز شهید حنین ربه شعر آب دار مرا</p>	
<p>بسکه نپهان ز آتش دل سرزند ناسور ما خار خار عشق مژگان تو دار و کاشے قطره آب از تنک طرفی بپست اندر گره بسکه طوفان جوشد از زخم دل ما دور نیست گر چنین گرم گداز دل بود مانند شمع</p>	<p>چون شرر پهلوی بنا کستر زند ناسور ما تا دم از خون گرمی نشتر زند ناسور ما طغنه بر جمعیت گوهر زند ناسور ما گر بهیم سطح زمین را بر نه زند ناسور ما در پر پروانه آتش و زنده ناسور ما</p>

ز تیر خیز نگاهش گشت شد عرصه بر جانها / از میدان از بیابان مشکل قناده است بودا

صریح غامض او هر زمان ل می برد از جا
شبهید آموخت از پیشم سخنگوی تو جادو را

سخت مشکل قناده است مرا سربدای تو سوزم چون شمع چون نالم بگلشن تو که کار در هوش کار با طبعین دل بر سر رهنزار او نظر سے سیر زلف کس بگردن جان	که ز کف دل قناده است مرا پای در گل فتاده است مرا به عناد دل قناده است مرا بهمچو بسبب فتاده است مرا سوی محفل فتاده است مرا چو سلاسل قناده است مرا
--	---

یک نفس تو ز بسین چه شبیه
آه مشکل فتاده است مرا

سکافی جانفرا خالی ز اغیار است در کبشا کنج این قفس نخته چیدن آرزو دارم سپند آسابدل یک ه سوزان در گره دارم چو شبنم آنچه در گره وقف تماشا کن حدیث ضعف ل این زک است تو رنگ و گل منم مشتاق دیدارش ز خبت نیست پروایم تو از راز دل ما دک بینداری خبر هرگز بفریاد است ز پنجره سیران بلا هر دم	تو در خلوت سر آدل بیابن نشین کر کبشا رمانی گرمی گلشی خندار ابا ل در پر کبشا بفریادم بر سر این عقده را همچون کر کبشا ز کف ده حاصل عمر و بر دگل نظر کبشا پر دبال پریدن همچو مرغ نامه بر کبشا برو و اعط بر و این ستان جا در کبشا قضا غنا مده اعمال من هسته کر کبشا گره از کاکل پیمان خود می سیمبر کبشا
--	--

	<p>پرسیدم از شهید که طاعت چه کنی گفتا که شغل دیدت ان من گنیم</p>	
<p>چون خامه شد گره بزبان گفت گویا با خاک نیریت سرے کو بگو مرا باید آب تیغ تو اول و خنومرا تبار شسته نگاه تو ساز دور نومرا عمرے تمام شد بهین آرزو مرا افزود و چو آینه صا کبرومرا یعنی اهل نیافتہ از جست و جو مرا اقتاد و باز بادل خود گفت گویا دل موکشان برد بسر کوی او مرا طفلان ز زند سنگ زهر چار سومرا</p>	<p>چشم تو سرمد کرد بس در گلو مرا زنی برنگ کج کل و چون صبا ہنوز ہر زیارت شہدے تو سے روم خود را بہت چاک گریبان خود ختم گامی نگاه لطف بسویم نکر و باز یاد صفای طلعت خورشید طلعتان در عشق آن کبر شد مایین مرگ خویش فصل گل آبدہ است و چون باز جوشند من در پیش چو سایہ گریزان از آفتاب دزدیدہ شیشہ دل خود در غبیل برم</p>	
	<p>فردا بہ پیش تو ماضی محشر و شهید در دست ساغرے و بر سر سپومرا</p>	
<p>کنم چون غنچه در صد پردہ پنهان گو گیسو کہ باب آسار آتش منیم ہر لحظہ پہلو کہ چاک سینہ با از غنچہ بیرون گندہ پورا بروی ہچو ماہ آن پر میوش حلقہ نور ہویم خنجر اورا بنازم دست و باز اورا</p>	<p>ز جان پوشیدہ تر دارم درون دل غم اورا و بال سر و بگر شتہ ام از بے قرار ہیا گریبان پارہ شد رسوا عالم کشتم از عشقش نصیحت کم کن آن صبح بر او چشم من نگر عنا بگین بہر قتل من آید بس اینم</p>	

نه انسان در زمین نی خور بود درم پیدا	جمالت گزیدوی زیر یک جادو جهان اول
ز نورت کرد عشق کرسی لوح و قلم پیدا	نجا و سخا نه و دردت نهان بود که زرد نم
کند چون گیسوی عینر قشان یا رخم پیدا	اگر سنبل گلشن جو سیه مستی خود نازد

شهید ابر ز بانته اشرافت که زبان تو
بجای حرف کرد و شعله چون شمع از قلم پیدا

باز در خویش بدن باشد بد شواری مرا	بسکه از خود بودی تو ضعف و بیماری مرا
ای جل شرمند از احباب میدار مرا	در فراق دوستان از سخت جانی نیم
آنقدر باشد بدل ذوق گرفتاری مرا	می رید بسیار از من سایه سان من پیش
از کفم بردی دل و دیوانه پنداری مرا	گاه سنگی میزنی گاه می زور می رانیم
بی خودی در کوی جانان است بهیاری مرا	نیستم چون شبنم غلطان بال دوش گل
همچو نشتر مچله در دیده هیدار مرا	هائش به پیکان گان ترا دیدم بخواب

با خیال زلفت او دارم سر و کاری شهید
شد جهان در دیده تاریک ز سید کاری مرا

خود را چشم خویش نشان میکنیم ما	در دل جو عزم کوی تبار می کنیم ما
چون دانه سپند فغان می کنیم ما	تامی شویم ز آتش غم یک نفس بد ما
پیریم و کار با جوان می کنیم ما	در انتهای عشق تو در با تیسیم جان
پیدا اگر هزار زبان می کنیم ما	حرفی ز سوز عشق نکر و در بیان چو سمع
قالب تخی چو خامه ز جان می کنیم ما	در دل بریش شوق تو تا جویم بر بند
خود را همیشه وقف سنان میکنیم ما	چون شک اشتقان که بزرگان کند ما

چند ز دیده خون رو و بلبس بینو را گر بسوی چمن بریم آن مه در باره را بینه اگر دل مرا خسته در آتش غمت در شب یاسنج گرفت صبح میدل که تو پیش من چنین بیار خصمت دلبری بده مال ابروی تو شد در من جان بخش ضبط نفس نه شود در خصیت گریه ده مرا بسکه ز استخوان من شعله پر شمع کشد اینکه سیه بود چنین دیده آهوان چنین گشت سپیده سحر منبذ در آفتاب ز نمی بقرار را جلوه ماهتاب گشت لعل گران بیدار خون شیده از غم لبت	بر سنج میجو گل کشا بسنبل مشکسای را گل زند آتش بدل غنچه در وقای را ممنوع کباب سرد و دانه مای مای را باز بر سنج فلک ز طره حلقه شک را عشوه و دکشای را غمزه غمزوای را دل که همیشه می نهد بر دم تیغ پایی را ما بفرانج دل کشیم ناله مای مای را گرم که ختن کند موم صفت همای را دا و در شمشه میدد بر کس مسمی ماسای را تا تو عیان نمودی آن رخ با صفا را خنده زخم دل کن در شک سحر سر آرا کاشن بو برده در لعل تو خون بهای را
--	--

بر ستایش خشن غمگی بود شهید
بلبل خوش نو آرا کلاک سخن سر آرا

نیکو نشانی از ره ملک عدم پیدا بود هر لحظه میلست پرستی در دلم پیدا بپیری هم نکرد و از جگر سوزن زان لیل صفای باطنی دل را فراغ از درد می کشید گر کثرت دم بودت ز درگ هر ذره در عالم	جای پاشانند از رنگان نقش قدم پیدا مگر این نقش نهان نشد از رنگ صدم پیدا که این کافر میگردد ز شمع صبحم پیدا نشد گاهی درون دیده آینه نم پیدا چون تو آفتابی از عجب شد تا بعم پیدا
---	---

<p>ز طوفان نیست همچون موج در با خط مارا ز جوش گریه از خود نیست چون شبنم خرمبارا بودی گردون سنگ عم نهبان شرمبارا بزنگ شمع افتاده است آتش در جگر مارا</p>	<p>ستران ز ضعف مای چشم گرم گریان بی کمرن سرا پا آب گردیدیم از خورشید تابانش کلیم آتش ز آتش خانه مانوا سته هر دم چه حاصل از علاج اشک گرم ماکه بی روشن</p>
--	---

ز تاثیر نگاه ماکل آتش مار پاره کرد
 شہید را بر سیر و فتنه رضوان مبر مارا

<p>سایه چرانیافرید آن قد و لریاسے را سید انس و جان بگیر دست شکستہ پکارا تنگ بر کشیدہ خلعت کبریاسے را حیرت و دل ز جابر و دانش نکیتہ زکارا جانب با عنان و کون تو سن باد پکارا ز خصمت یکس نظر ہودہ ز گیسو مسکارا عشق بجگاہ میدہد جسد بہ کھر پکارا ز زمزمہ خوان مع تو خضر بہ ہنہ پکارا سدرہ منتی ہند بر سر عرش پکارا اسی شہدین ہداد من و دبرس خدا را نغمہ گرہ شود بدل بلبل خوش فوارا گر بہشت و کنی سنبل حلقہ زاسے را</p>	<p>ر شک بدل نبود اگر روز ازل خدا را بیسرو پا قنادہ ام دروہ تو خدا سے را ایکہ صورت را بہ تاج قدم نہادہ گر تو بہ پیش عقل گل پردہ ز رخ بر افکنے از چپ دست اینیار و ز حساب لغتہ خوان خستہ دلان ز ہر طرف منتظر اند صف بصف گر گذری فتہ ترا جانب بیدلان چہ دور تشنگی مراد دل بر لب زمزم آورد شہپر جبرئیل اگر چہ شہانہ تو شد تا تو بنیسی منی بخندے رسم بسکہ حدیث چشم تو سر بہ بکام جان نخت ہر خم موج سلسیل سلسلہ صبا شود روز جزا شہید تو دست ز بندہ را</p>
---	--

باد شہا قبول کن عذر من کہ آرا

<p>بشباب پیر کنعان که مبادیوسف تو پی سیر جلوه گر شد سوسے باغ لاله رو من مبتیاری دل تو خواب استراحت</p>	<p>بنسیم مصر سجد همه بومی پیر من را چو شفق نمود گلگون کف خاک هر چمن را اگر که کشاید شب سزای پر شکن را</p>
--	---

<p>بچرخ لاله جوئی همه گلشن شهید چو گل خرنسبانی بند اگل حسن را</p>	
--	--

<p>بسکه میجو شد تجلی از در و دیوار ما می کشی گو کفر باشد ما مرید شیشه ایم آتش خاموش دارد نغمه ما در بغل توبه ما را خم می کرد و بوز مغفرت تا به طلعت خانه ما گن سازد خویش را زهره لغت جگر هست اینکه بر مرغان سیر تا زمان از خویش رو کنی تو تنه افته ایم زخمه تار گ گل شد نگاه عند لب</p>	<p>رنگ رخ باز و تدر و مهر در کسار ما موج می باشد بگردن برشته ز تار ما میشود برگ گل تر شعله در منقار ما با ده گل رنگ می جوشد ز استغفار ما میگریز دما هتاب از سایه دیوار ما در نه هر منصور که باشد منزلی دار ما سایه ما هست هر دم در پله آزار ما نوع و سان چمن قصه در گلزار ما</p>
--	---

<p>بسکه می بار و شکر طریزان شهید لوطی تصویر را از جبار گفتار ما</p>	
--	--

<p>ز بس با سنگ طفلان بود لغت بیشتر ما را جدا گشته ام تا از آستان آن شبه خوابان چو گاه ناتوان کا هید ویم از دور یاران ز بس غمزه میم اندر عم موسی میان تو</p>	<p>پس از مردن بود گو خشتی زیر سوار ما سرا پا میزند هر کس سنگ رگد ز ما را عجب کوه بلا انگند بر جان این سفر ما را بچشم مور باید خانه چون تار نظر ما را</p>
--	---

<p>گر ویدر شک آینه دیوار و در مرا در وصل تو ز غم خویش نباشد خبر مرا باشد همیشه در وطن خود سفر مرا آتش زنده هواست تو در بال و پر مرا تینفش در آب غوطه دهد تا کمر مرا در دیده عیترت رگ گل شد نظر مرا داوی خداست من جل و جانی دگر مرا سوی عدم بجز اهل پیشتر مرا آینه کرده ز قدم تالاب مرا</p>	<p>از هر طرف تیغ تو بود جلوه گر مرا با آفتاب قطره شب بزم چپا کن رنجته برون نیکشتم از خانه چون جانا گر روح من بی بلبل تصویر در دلمند باشد بدل همان گل از شنگ اگر از یک نظاره رخ گلگون آن نگار آز رده ام ازین آن جان کاش ززل ای مرگ سیر شد دلم از سیر این جهان از حیرت جمال خود ای آفتاب حسن</p>
--	--

لطف بر بای نام و نشان بسج و شهید
گر یاد کار نیست به گیتے پسر مرا

<p>که تبتسم لب تو نمکین کند سخن را که قاده لرزه غم دل شمع انجمن را به لحد ز میقاری غم دل در دکن را که سحر ز شرم خست زده چاک پیرهن را زده تو گر کسیه بخمار و دختن را که ترا چه پیش آمد که گنداشتن وطن را چه ایس باشد از تو دل خسته سخن را همه تار و پود آخر گ شعله شد کفن را</p>	<p>تو بخنده در تکلم کین شناسدین را از آفتاب و انودی رخ همچو مهر شاید چه کسی که از عزامت بسرم قیامت آمد نه همین زرشک است که در آن آفتاب خویش بشیم طره نول نافه خون فشانند دل من بام زلفش نسیم صبح پسر نه تبسمتی حرفی نه اشارتی نه لطفی به فراق و کشیدیم ز دل آه آتشینه</p>
--	--

۱۹۱

<p>ز بس خیال رخ تست در کسار مرا همیشه وقت خزان میکند بهار مرا نسوزد آتش عشقت بیک قرار مرا عنان دل بردازد دست اختیار مرا چون خار دور فلندی ز رهگذار مرا بسخت جانی خود هست ننگ عار مرا</p>	<p>چو صبح دم ز صفا می زند سراپایم چو نخل شمع دلم بجای گل شرر ریزد کسی چو شمع و کسی چون پسندد که چو کباب دیکه باد صبا بوی زلفت تو آرد بدانت نزد دم دست التجا لیکن مباد و خجسته زان تو رد بگرداند</p>
---	--

شہید نفس بہار آمد و جنون گل کرد
 شکستہ پائے من کرد و شرمسار مرا

<p>عجب خواب پریشان بود فہمیدیم دنیا را چو خال ہندوشن دیدیم بخشیدیم دنیا را چو در میزان دل با خویش سنجیدیم دنیا را دین بازار صدرہ چون دکان یم دنیا درون پیر من گنجیم دنیا بساط خواب بود آخر نور دیدیم دنیا را کہ ما از ز رو بال جان نگر دیدیم دنیا را بروی یکدگر چون نامہ پیچیدیم دنیا را</p>	<p>زین رنگی برنگ تازه دیدیم دنیا را نگاہ کاوش اول بیغبار دین ما بسکساری مادر پلہ دانش گران آمد خیر حقیقت با جو می اورا نیکی کرد ننگ فی او بنگر کہ ما از فیض استغنا دل بیدار چون پیر از چشم حقیقت بین بخیلان را مبارکباد حرص مان در دوسر پریشان بود از بوی نمارت بسکہ ہر جوش</p>
---	--

شہید دہر کسے چون نیم بسبل سطلید و نجبا
 بنا شد بجای آسائش سیا دیدیم دنیا را

<p>ہر جا بود رخ تو ہمیشہ گل مرا</p>	<p>باشد ز خیال تو در چشم تر مرا</p>
-------------------------------------	-------------------------------------

که من فحیم بیانت را و در یاجم زبانت را بود خنجر کبک از سر مه چشم ناتوانت را نمک جوشد از زخم جگر دل خشکانت را نظر اول قدر بر روی زبانه خشکانت را بگس تا بگیرد بر سر راهت عنانت را	نه در دل تابش سوزم چون شمع آونی را دل ما را بر گب سر پالانگم که در دست ز شو حسنت آکان ملاحظت بعدون هم تغالب ز رخ بر افکن تا بمشورت بیدار مرا معذور و ارام فرود دست خیال من
--	--

شهبید این کفایتی دارد که جان و دل
بگیرد و سر بگرداند و خاتم گوهر فشانست را

از رنگ سحر و غنچه بکشاید سپر پرواز ما از قدرش صد سپر برین خویش بالذناز ما شعله این نغمه آتش می زند در ساز ما از شکست شیشه در گوشم رسید آواز ما در رنگ آوازی آید ز چندین ساز ما سینه من گشت ز شک سینه های باز ما	زان دمان تنگ گر گویم بگوشن بر از ما بر سر پایش ادا را بود فرق نیان تا در کعبه کشت از پرده دل هر نفس اینقدر دارم خبر از دل که شب گم خواب گوشش شنو اینداری بین عبرت سرا بیکه ابروی تو ناخن زرگ جان می زند
--	--

مردگان را زنده سازد و صورت محشر میدید
در صریح کلب تو باشد شهبید عجب از ما

بود چو آینه عکس تو در کتار مرا نیاید ز غمت آب بر دوی کار مرا چو کمر بکشش دل کبوسه یار مرا که آب فتنه نیاید بجز سبار مرا	هزار پاره شود گریه کفار مرا آب تیغ نه نشسته ز دل غبار مرا کتکشان صفت گاه می برد باخوش بیاد تیغ تو هر زخم نشسته خون گریه
--	--

<p>رگ مژگان شود رشک شعاع آفتاب رخ خورشید هم از برف میدارد نقاب گره همچون تگرگ اندر گله می کشد آنجا که اشک ببلبلان خسته باشد از کلات نجبا سیه چون تاب تفسیر کرد و آفتاب نجبا</p>	<p>ز بس نظاره دار ویش بجا نور پوشاند غم سردی افسرده طبعان چه می پرست بگوئی در قادم کز هوا سرد آن گردد نیال سرد و گلگون آنقدر درازند درو لها جهان از بسکه بظلمت شد از بخت سیاه</p>
---	---

شهبند خسته را دگر بده تکلیف بیه اسکا
 که دارد یک سوال آشنا را صد جواب اینجا

<p>بیا که من کشم درد انتظار بیا نظر بده بگره گریبان شکست خار بیا عنان صبر من از دست خستیا بیا سر رشک گرم من دآه شعله بار بیا بخون نشاندم را موسم بهار بیا ز بعد مردن من بجز مرز بیا بیایا ز پی سیر لاله زار بیا ستم شعاریا ترک شمسوار بیا</p>	<p>بیا که بیوندارم دمس قرار بیا رسید فصل گل بی رخ تو ام در باغ بوی زلف تو هر دم نسیم صبح برد از فرق تا بقدم میگذازم چون شمع برنگ لاله باغ غم قسم سوزم اگر سر به تماشا بیه لان دار بهار تازه ز هر دماغ کنه ام گل کرد فاده ام سر سگ برنگ نقش قدم</p>
--	---

پیام قسا فله رفتگان رسید بمن
 شهبند خسته تو نیز اندرین دیار بیا

<p>که نگذارد خدا با سایات سر درو انت که بر خاکش نور آورد نخل دستانت را</p>	<p>نگرد بخت چون سایه حاصل بیدارانت چمن سپهر گلزار عرب روح القدس با</p>
---	---

میتو با دید او چه کارست مرا	میسر و چشم مرا این زبر
دانع بر سینه هزارست مرا	سیر گلشن چکنم اے بلبل

عشق سنگت شبیه را چکنم	
شبیه دل بکن راست مرا	

الایایها اساقی ادر کاسا و ناولها پریشان شد چو دو و شمع بی رو تو مخلصها ملائک را بود از برق حسنت پا در گلهها برون آای مه ز بیای من از پرده دلهها چو بوی عطر نهان داشته خود را بظلمها بروی آب همچون موج سازم قطع منزلهها که همچون آسیا سرشته گنجت بسا علمها که جان ناتوان برب رسید کنون مشکلمها که چون زنجیر می پیچد نفس باناله دلهها که زین ره درستان چون باد بر بستند محلمها	بیاد جام چشم آرزو خون گشت در لهما کجانی ای که صد برق بلا افکنده بر جان پر جبریل شد پروانه شمع جمال تو زمین و آسمان را غیرت صحر قیامت کن دلم ناویده رویت مست شد از کسبت گیسو مدد امی چشم طوفان خیز کز سیل سر شک تو دلم را گردش چشم تو گرد آب بلا باشد سیک نظاره بر من کنی جان کن آن کن گرفتاران لغت را نباشد خصمت آهسته چو کرد کاروان بر خویش می پیچد غبار من
---	---

شبیه او در بلا افکنده خود را خند ا حافظ	
که عشق آسان نمود اول کوفت و مشکلمها	

که شبنم زانک در دیده ریزد هایتان نجبا در آتش بسته گردد همچو جوشک کباب نجبا بطول انتظارت سر که میگردد در سایه نجبا	بنامش هیچ چشم از گریه لذت نیر خوابت آبا لبس از سر و صورتی که تو افسرده شدت نظر تو آنجا محمود آرزویش لغت در از خود
---	---

بج

کند آشفته و بیوده به پیش عالم	منفعل گردد و آخر عرق شرم و حیا
ریزد از چهره غرض طلبش نیست شهید	
که ز خون من رسوا نشود او رسوا	

تنهانه فوق خنجر کین می کشد مرا	ترسم رقیب را کشد این میکشد مرا
از یک نگاه ریخته صد خون بغمزه	چشمش مرا بگشت همین می کشد مرا
گلچین در آشیان مزن آتش بوقت صبح	فریاد عندلیب حزین می کشد مرا
دل می پلبد بجاک ز طرز خرام شان	ناز بتان بزیر زمین می کشد مرا
گر آرزوی ریختن خون من تراست	تو دو آئی ورنه مرگ بکین می کشد مرا
خنجر بکفت ز بهر خدا بر سرم بیا	هر دم غم تو ای مبت پدین می کشد مرا
رودر قفا و بر زده دامان لب گزان	قربان این ادا که چنین می کشد مرا
زخمی ز بعد زخم و سنان بر سنان	جانان تعافل تو دین می کشد مرا

فریاد او ز دیده من خواب می برد	
بتیابی شهید بر زمین می کشد مرا	

باغیاش سرو کار است مرا	نور پنهان به نجار است مرا
نخل شمع که بسبزم خوبان	سوختن عین به ساز است مرا
جست و بردا من آن شوخ نشست	گلخانه خاکست مزار است مرا
با چو آینه بهر سو که روم	عکس و س تو دو چار است مرا
از خیال تو برنگ فانس	طفسه شمع بکنار است مرا
چون فلک در غم زلفت و روشش	گر و ش لیس و نهار است مرا

من ندانم شرک اگر بودی روا	مے پرستیدم خدا را یا ترا
بودشید ایے جمال تو خدا	پیش اذان کاین حسن شد پید ترا

بر شهید خسته رحمت کن که حق
آفرید از بجز رحمت ما ترا

بہو اے تو سے زندگی پر ما روزگار سے ست کز تو میجو آہ دل ماتد سپند خال خست در دلم خار خار مرثگانست تا تو آنے نگر کہ ہجو جباب خواستم تا در آب غرق شوم مہ من بے تو چشم من ہیشب از رخت آفتاب سے خواہد	نظر دیدہ چون کبوتر ما زخم لب تشنہ آب خنجر ما سینہ گردید رشک مجب ما ہر نفس سے خلد پوشتر ما تن من شد وبال بستر ما موج بر من کشید خنجر ما بر فلک سے شمار درخت ما کہفتہ ہجو سے بسا غرما
---	--

ابر نیسان بود کف تو شہید
مے فشانی زخما مہ گوہر ما

چشم جادو بتو غارتگر جان بہش دیا برواز کف نل سود از وہ وسر نہ سحر بر بخیزد ز گلویم دم قتل و خونم صفت نیچہ مر جان کن سرخ و خلیق طعنہ ہر کس نند و بھر تسانشا آید	رہزن عقل و خرد دشمن ہوش آیت ما بہدور کام من خستہ بریزد کہ صدا ہم چکیدن نند ہر تاسیر دستش بوج ما راز جلا دی او فاش نگر دو کہ چوا خلقے از ہر طرف و خاطر اورا خور ما
---	---

<p> طعنه بر مهر زنگر دوش بسیاره ما قطره تجنا له شود بر لب میخواره ما ماله ماه تو گر در گنظاره ما گره زلف کشا دآن بت عیاره ما ترک غارتگر ماشوخ ستمگاره ما دو دخیز دعوض آب ز قواره ما گر نگاره توفت بر دل سیاره ما ورنه بر باد رود سعی تو در باره ما لعل شکسته که نتوانید بگهواره ما </p>	<p> بسکه برگرد تو کرد دل آواره ما شیشه نمی ز لبش بگلیب ارد مژه را کردش پر کار دهن نقطه خال دل سودا زده سودایت خوش باد که باز تا صحنه چند تا چند بهین است بهین اشک در دیده نمائندست کنون ز تریل نخت لخت دل ماسوره یوسف کرد ای جل باش که بی دیدن او جان هم لائق تربیت امن خورشید بود </p>
---	---

در گذشته آنکه شهید از خطای آدم
 وقت آنست که عفتش بکند چاره ما

<p> چون من از دخالت یکتا ترا شد خداوند جهان شیدا ترا آنکه داد این قامت عنتا ترا خویش را از خود بگیرم یا ترا دانسته گیرد اگر فردا ترا گویند شد از غمم پر و الا ترا در دستانان زلف عنبر سا ترا رسد سبحان الذی اسکر ترا </p>	<p> آفرید از نور سر تا پا ترا من که باشم تا دم از عشقت زخم سایه ات را با تو نگذار در رشک گم شدم در عشق تو انصاف کن دست ما را از گرم معند در آ سوختم پر و اندامان از شمع تو بهر عشق خویش حق داد پنهین مشکف شد بر سریر لامکان </p>
--	---

<p>که پیرهن بود از آب چون جباب مرا بیدیه آینه سان خشک گرد مرا که جوش گریه بیفزاید اضطراب مرا که اشک می چکد از دیده چون گلایه که تاب ضبط نفسیت چون کباب مرا بلب سفید تر از شیر شد شراب مرا بسست بستر آتش چو آفتاب مرا چو اشک مژه تر چکید خواب مرا بیاد تشنگی این بو تراب مرا که دیده شد صفت حلقه کاب مرا</p>	<p>چکد ز دیده چنان اشک حساب مرا نظرت چو بران روی شعله تاب مرا برنگ موج بیلاب گنم خود را بیدین گل رخسار آن قدر گریه در آتش سستل من مرغ از آسم صفای سینه من بین که چون سپید صبح ز داغ عشق تو با سوختن کس دارم بیاد ز کسست تو شب زبید آرم محرم آمده و سینه جوی خون گردید چنان بیای تو بر دو ختم نظردی صبح</p>
<p>شهیید تلخی کام مرا چه می پرست ز ترش و نه اوسر که شد شراب مرا</p>	
<p>بهر چه میکنی نمان در شب تیره روز را پیرهن دلم کند داغ تمام سوز را روے تو آفتاب کرد که کاشب فوز را کن کس پسان پسر بر دزدنگی دور روز را</p>	<p>در خم زلف خود و پیش عارض لغو روز را سخت مسروده خاطر کاش غم تو همچو شمع دل که ایس زلف بود کسب ضیاء زخ نمود باز گنند به بزم زلف در از خوشتن</p>
<p>چند شهید خسته اول طبلد ز فراق تو رخصت معید جان بد که ناوک سینه دور را</p>	
<p>بر دل لاله نهد داغ جگر پارها</p>	<p>زنده آتش کچمن شعله نظر کارها</p>

<p>گرہ از کا کل مشکین خود امی بو فاکبشا طپیدن آرزو دار ددل من دست باکبشا در راحت برو خستگان با صفا باکبشا تو امی خورشید طلعت بر سر بالین باکبشا تو ہم گر میتوانی لب ز بهر التجا باکبشا چو شبنم دید که دل بر رخ آن مه لقا باکبشا</p>	<p>ایسران نفس رخصت سیر گلستان بکش گر میکنی خاتم حلال خنجر نازت اگر از شوق بکشایند چون آئینه آغوشه سراپا عقدہ مشکل شدم چون شبنم غلطان ز تیغش آب حویان جوش زد از خم رنجور ز سرتا پا عرق شو پیش غیرت آکن خود را</p>
<p>بکیسوی شهید کربلا در دوسے گلگوش گرہ از کارم اے شیر خندا مشک کبشا</p>	
<p>تار تار شش چو شترست مرا مگر از شعله پیکرست مرا پایگاہ سکندرست مرا طلب آب خنجرست مرا آبرو دے چو گوہرست مرا در جبکہ پوے جنہرست مرا شور الشد اکبرست مرا صاحب دل مکذرتست مرا جنگ با دیدہ ترست مرا ناله ام صور محشرست مرا</p>	<p>بتو کے میل سترست مرا دو دسر کے کشد ز سایہ من ہست آئینہ دلم بہ گفت گشت لبریز جام مسر ہنوز در آویزہ تو شد نگہم استخوانم بیا در لطف تو سوخت زنج کردی و از لب ہرزسم طعنہ بر مشت خاک من چو زنی اشک بیزان چہرا بسوے تو دید ناگہان سے کند مرا پیدار</p>
<p>زحمت تار مصلحتست مرا</p>	<p>اکھک مرغولہ بیزور و شہید</p>

<p>بش گرم بی خواب کند آتش را باغ جنت پی اجاب کند آتش را دو ددل روکش محراب کند آتش را</p>	<p>دو جسم شمع جمال تو چو پروانه دلم میدهر مژده تحلیل نیکه هر لطفش گرد آتش که ابرو سے ترایا دکنم</p>
--	---

جز شهید می که دل سوخته ریزد با آتش
 کیست مردی که در آب کند آتش را

<p>زلف بردوش مکن چشم تماشا بکشا صفت آینه آغوش تماشا بکشا خود در آینه به بین چشم زمین بکشا که دمی پرده ز رخ ای گل رعنا بکشا سرمه در چشم بکش زلف چلیپا بکشا که ز دم تیغ رگ گردن مینا بکشا دل سوزان بگفت آروید بیضا بکشا گر هی از رگ جان من شهید بکشا</p>	<p>صبحی دم بند نقاب از رخ زینا بکشا خویش را شیفته عکس رخ خود گردان یوسف طلعت خود را بجزید از می عشق در چرخ فتنی و شور از دل بلبل بر خاست مستی ز کس و سنبل ز حد افزود تو هم گردش باغ چشم تو بمرگان گوید ای که دستت ز خنایچه مر جان گردید تاخن تیغ تو صد عقده مشکل و کرد</p>
---	---

مدتی شد که شهید تو بچون می غلطه
 جسم فرمالب عجاز مستیجا بکشا

<p>پی صید غزالان حرم دام بلا بکشا نقاب از چهره تابان بکش بند قبا بکشا تو بر خیز این معمار از شمع و اضحی بکشا بیا بهر خدای چهره زلف مشک بکشا</p>	<p>بکیسو شانه کن از خواب چشم سرمه سا بکشا بجز ریشه آتش مکن فصل صبح دلکشا بکشا بشرح معنی و دلیل هر کس گفت گو دارد به محشر نامه اعمال خواهند از سیه کاران</p>
--	--

۱۲۱۲

در آبله چون شمع بقانوس فروزد بگنگی که ز رویم پر پر و از کشايد	خاری که بیامی شکند رگبند رس را رخصت زد دل من طلبید نامه بری را
--	---

دل خاکیار است نه انجیر شهید را از دیو نگهدار درین شیشه پر را	
---	--

بناشد از تراکت تاب بحسان طبع عالی را در آغوش تصویر کشم ساق ترا هر دم نه تنها ساغر چشم تو جامی را کند حیران کف پایت ز تصویر رنگ گل خسته گردد مرا بر گریه های خوشین صد خنده می آید نه در گریه آن نه در خورشید رنگ باد می نمیم در آغوش تصویر رنگ اندام تو بر گردد	جباب ز آب دریا پر نسازد جام خالی را فروزان میکنم زین شمع فانوس خیالی را که ابرویت بدل ناخن نه بدیت هلالی را مکن با بال بر رنگ جناهر نقش آینه را که آه سردم آتش زده او بر شکالے را چه سازم ای خدای این ساغر و مینای خالی را سرت کردم هجانوش کرده نازک سنگار را
--	---

شبهید ز جام ساغر جرعه استانه خورده که نظمت آید سازد از صفا نظم ز لاله را	
---	--

بلوه حسن تجوتاب کند آتش را گر می حسن تجوتیاب کند آتش را بوی زلفت بسرباد صبار یزد خاک خاک را پر تو روی تو شفق گون سازد شعله که در عرفا ک تو از گرمی من آب نینه کزان عکس رخ تو گل کرد	عرق چهره مو تاب کند آتش را برق رخسار تو سیاه کند آتش را نخیرت حسن خت آب کند آتش را دو ذلعت تو سیه تاب کند آتش را رشک سر چشمه گرد آب کند آتش را طرفه آبی ست که سیراب کند آتش را
--	---

<p>نچھڑ گُل بود گویا پنبہ میں سا مرا</p>	<p>تازہ ترند از شمیمِ دماغِ روح من</p>
<p>دل چو خورشیدِ سحر در خاکِ خونِ غلطِ شہید</p>	<p>یاد می آید چو لطفِ بسمل کیتا مرا</p>
<p>گل کند جلوہ پروانہ ز خاکِ تیر ما صفتِ موم گدازد صدق از گوشتِ تیر ما نشانی تن ما را از گدِ بستر ما خار و ریزیرہن گل شکن ز شتر ما آتشِ نغمہ ما سوخته بال و پر ما بچو خورشیدِ سپر از شعله بود ساغر ما آبِ شمشیر تو چو چیدہ ز بس در سر ما آسمان آبلہ دارد بدل از ختر ما</p>	<p>سوز دآن شمعِ شبِ فروز اگر سپکِ کیر ما بسکہ خونِ گرمی ل خشک تر عالمِ سخت آبِ گردید دل ما ز نعمتِ ہچو جباب ہچمین نامہ با بال و پر بسببِ سخت مانوائی بقفسِ بے تو کشیدیم ز دل ہر دم از آتشِ حلکہ دہ کہے گویندش ہچو گوہر دلِ گسرتہ فرو رفتہ باب گرم چون تابہ تغیبہ در ماکشتِ زمین</p>
<p>موجبہ ہستے نقشِ بر آبِ بتِ شہید</p>	<p>روکش جامِ جہاںستِ دل مضطرب ما</p>
<p>آتشِ بل از جلوہ تو جلوہ گرے را رقا ز فراموش شود کبکِ درمی را از مکہتِ زلفِ تو بسیم سحرے را من نیز عیان ساختہ ام بے ہنری را درد تو ز لبِ قہقہ کن چارہ گرے را عشق تو ام افزود ز بس بے خبری را</p>	<p>ای سوختہ حُسنِ تو پر وبالِ پرے را از رشکِ خرامِ قد و لبوے تو در باغ خواہم کہ بقدیرتے مو تو نہ بخشم عکس تو اگر سادگی آئینہ خوش کرد منت کش عیسیٰ نشوم از پیے دران چون نقشِ قدمِ ما من بازت نگارم</p>

<p>آبروی من بیکجا از قناعت جمع شد دولت همچو ابی جانان چه آسان یافت بعد مردن گشت بر پاشور محشر بر سرم لعبتان کوه منصور می بدارم میکشند صفت کردم بکجه مضنون و معانی درش بسکه میدارد دل معجز شطخ فان در بل میرزا محمود و غنچه ارست ورنه مودے چون شراب رنگ پنهان گشته ام در کوه عم</p>	<p>چون جباب از آستین دستی نشد پیدامرا رشک آید به بخت صورت و بسامرا بسکه در دل بود یاد قامت رعنا امرا خسته باید رفت پیش حضرت عیسی امرا چون قلم قالب تپی به شد ز سر تا پامرا شد نگه در دیده رشک مویجه در یامرا گر قضا بر وی بسوے کوه غم تمھامرا آفتاب دناغ دل به شد یه بیضامرا</p>
---	---

خامه میلاز و چو شاخ بید مجنون ای شهید
نیست اکنون طاقت شرح جدایه ما

<p>بسکه یاز زلف او بگست سرتا پامرا هر دم از اشک مسلسل شعله با سگریش یارد در آغوش من از گریه فرقی بغم گر چنین باشد خط سبزش بهار افزا شوق بوی زلف او بدل چون ناف پنهان دهنم نامه او چون تو انکرون رقم کز فرط شوق بنی فیه دلجوی تو دیوانگے بر من فرود چون صد کوه چیم بعد ازین با آسمان وعدہ امر و زرا آن شوخ بر فردا گذاشت</p>	<p>نالہ چون زنجیر برے خیزد از صد جا مرا آتش افتاد است همچون شمع در احضامرا تشنگی مے سوزد و اشب بر لب ریامرا سنگر کرد و خار صحرا سے جنون در پامرا کرد آه خانه بر باد اینقدر رسوا امرا نامش آید بر زبان دل مے رود از جا مرا سایه دوست بیتوساید طوبی امرا گر چنین تنگ است بر دل عصی صحرامرا ای اجل بهر خدا بگذارتانف امرا</p>
---	--

<p>عوض شک بدامان جگر افتاد مرا تا هوای غم زلفت برفتاد مرا گذری بر سر این رهگذر افتاد مرا صفت اشک ز مرثگان ترا افتاد مرا دی که در روضه رضوان گذر افتاد مرا</p>	<p>بس کن آگریه که اکنون زره دیده تر دو دبر خاست ز سنبل که خلد برین اینقدر یاد جهان است که روزی بسفر می نوشتم تبه مکتوبت قلم از دستم شوق طوف در تو در دل جوران دیدم</p>
---	--

اسی شهید از اثر گریه پانچ میرس
بعذرین گوهر اشک از لطف افتاد مرا

<p>که ترک چشم را آموختی خجسته شهید که دارد طائر رنگ از زخم میل بر پیرنها نیفزاید ترنج و تیغ رنج گفت بر پیرنها که پیش از قتل دارد خونم از تنیش چکیدنها زبان ستای غفلت شعرا از دیر چیدنها که کیسوی تو دارد در نفس میل چیدنها ز زمین آسمان می لرزد از شور طپیدنها ز حسرت بعد ازین سوگو ندارد گنبد پیرنها</p>	<p>چکم بود از پی قتل من این فرودید دیدنها چنان چپیده در سر نامه را شوق رسیدنها محبت من که از نظاره یوسف ز لیخارا چنان رنگ شهادت از کمر بزمین بچیدنها بباد آنچه دل خشک و داز لهن هجران مگر بر خاطرش از درد دل با گرگان آمد دلم را بعد مردن هم نشد آسایشی حاصل مرا از غنچه گزشتی تماشا می طپیدن کن</p>
--	---

شهید اداستان در دل هرگز گویا من
که می خیزد ز حیرت مورب اندام شهیدنها

<p>برود از خاک تربت ز گس شهلا مرا دامن در چون نقش قدم از جبار</p>	<p>بسکه بنی از یکشه بیدار است شبها مرا بزرگتر است از حق بیخیا سودم که با</p>
--	---

<p>خیم هر موج کرد و بهر او قلاب در دریا گهر کرد ویدر شک دانه عناب در دریا که فوش نور می چینه شب مهتاب در دریا جدا از هم نگردد و بادم تیغ آب در دریا چرا بر خویش لرزد آجبین سیما در دریا</p>	<p>ای سردام زلفت گر بسیلاب کند خود را روان بشکست سیل خون ز چشمم در غم لعش که این باه تابان از بر آیر من آید من قطع محبت نامح نادان محال است این اگر از گرمی برق فغانم نیست تاثیر من</p>
---	---

شهید در وطن هرگز نگوید کام دل حاصل
 که گاهی نپوشد جام حساب آفتاب در دریا

<p>ازین وادی برنگ سرمه بر خیزد غبار ما عزیزان رسم مردن نیست هرگز در دیار ما بزندان مصیبت لاغری آمد بکار ما ز شادی دست و پا گم کرده میر تصد غبار ما که جایی سز و پیکان خیزد از خاک مزار ما صبار دست خود دارد و عنان نه تیار ما اگر در وادی غربت شود مجنون و دیوانه که اینجاست خاک بودیاران یادگار ما</p>	<p>یہ از گردش چشم تو شد لیل و نهار ما ز آب نجر قاتل حیات خضر من بو شد بردن از حلقه زنجیر بر رنگ صد شتم سببا بگفت زلف تومی آید ز کوس تو ز فرط خار خار عشق تر گانت عجب بود چو بوی گل بردار باهر جای که من خواهم گمان سایه مو بودم خود بر جسم ما سازد چو مرغ آشیان گم کرده می نایسم گلشن</p>
--	--

سخن فریاد میدارد که از محفل کجاست
 شهید زار ما دلخسته با بقیقار ما

<p>طرفه در پیرهن جان شررا افتاد مرا کار بگریه شام و صبح افتاد مرا</p>	<p>شب که بر شمع جہالتش لطف افتاد مرا تا شد از دیده من لطف رخ یار من</p>
--	--

<p>گو یاکشید نقش کسان خاک بر هوا گرم است در ره تو همان خاک بر هوا</p>	<p>ز ارم ز بسکه در غم موسی میان تو از آب شکم آتش دل گر چه سرد شد</p>
<p>باشد و بال روح تنجس کی شهید انگنده است با گرگان خاک بر هوا</p>	
<p>صیفر ما پر پروانه سازد بال عنقا را کیشدن می توانی از سرم خاک کف پارا که گور از شوق آن بکشاید آغوش تنسارا که خود در جواب مدیوسف از کنعان زلیخا بر آوردن تو انقدر از کفن سوت تنسارا بر و رضوان که ذوق بوی جنت میگردد مارا سر پا صرف نظاره کنم چشم تماشا را در آنجا با تنبل گرم یکدم کرده ام جبارا که نتوان دید از چشم خودی آن مهرسارا بهوش قطره دزد و در گریبان بی یارا</p>	<p>بشمع لامکان از نور باشد آیشان بارا ز سر تا پا چو شبنم آب گردیدم معشوق تو چنان اودا غما می ل بهار تازه دیدم نخست از جانب عشق خیزد خواهش عاشق ز خاک کشتگان در کشید می زان نسبت کاینها دماغ من بود از شیشم صد پرده باز کنه مرا آینه گردان تا ز سر تا پا نظر باشم تو میدانی که چو چشم چو خوش که من در چو شبنم گوهر نظاره را بکند اختن شاپید بکوش زره دارد در بغل خورشید تابان</p>
<p>ترا نامزم که فردا از زبان خویش نویسم که زود آردید پیش ما شهید ز ناشکیبارا</p>	
<p>گرفت از بیم طوفان من گردا بگردیا نگاه ناتوان در دیده چون گردا بگردیا صدف پہلوزند با مهر عالم تاب در دریا</p>	<p>ز سر جوش سر شکم موج شد بیتاب دریا بیاد کرده تصویر تو بر خویش می چید رخ جانانه را تا گوهر آویزه می بود</p>

مضمون گفته را چونیم در غزل معنی تازه را که بود ز نیت بیان چون شمع سوختیم ز سوز زبانه خود	یاران گفتند تهمت وزدی بشان ما گویند بر خلاف سلف دوستان ما اینست قدر شعرت سخن در زمان ما
--	---

فکر سخن بقدرت نیست چون قلم در دست دیگر گیسو شهید اعنان ما	
--	--

ریزدش که بجام معانی بیان ما چیرگی کسب نور کند از فغان ما تا روی لاله بون زده آتش جان ما هر جا که سیل دیده رود دل روان شود حسرت نگردد بهر سگان تو بعد مرگ گرچه چو عود بر آتش نهد کس یکجا قرار ما نبود همچو باد صبح اشک از طپیدن لاله نالان نشد روان بر فرق جور از کشیدن بود روان پیچید بچوشتن بهوایت غبار جان	گویا ز بان تو بود اندر دمان ما قندیل سقف عرش بود آشیان ما رنگ شفق گرفت بگردون دغان ما باشد چو موج در کف دریای اعنان ما در زیر خاک خاک نشد استخوان ما خیزد شمیم زلف تو از استخوان ما باشد بدست نکبت گلها اعنان ما کم کرده ز بانگ حمیس کاروان ما زلف ترا چو شانه شود استخوان ما در دست گرد باد سپردی اعنان ما
---	--

بهر گلوئی خامه جادو بیان شهبود کرده است کار سرمد مواد بیان ما	
--	--

در راه است گرم عنان خاک بر هوا آنزدوتنی برساند بر اوج قدر	چون بویی گل شده است روان خاک بر هوا بنگر که مال است چنان خاک بر هوا
--	--

<p>همین دو قطره اشک است آب و دانه ما برنگ خاکه ز بنور گشت خانه ما تمام آینه گردید صحن خسانه ما بگوش خواب عدم نغمه شاد فسانه ما خیال زلف تو مارست بر خزانه ما خدنگ ناز تو برگشت از نشانه ما تو در نیافته طرز جاد و دانه ما فسون بگوش معانی دینسانه ما نهال برق سری برکشه ز دانه ما</p>	<p>فضای خلد بود کج آشیانه ما ز رخنه ما که قاده است در زمانه ما شب از تجله روی سبت یگانه ما ز خشتگان فسا کار رقص می آید تصور رخ تو گنج شایگان باشد فغان ز طالع برگشته که ما داریم چه حاصل است که هر طرح ماشدی باشد ترا نصیب نکرد و بلا غمی که از آن چه شعله ایست قدر او که گر نهد قدم</p>
---	--

شهمید فرصت آن نیست تا برون آیم
 در سخن که نهان هست در خنده دانه ما

<p>باشد کلیه قفل دل ما زبان ما در شیشه چون پری است می انخوان ما آخر دو لخت گشت ز تیغ ز بلان ما گل کرد صد بهار ز رنگ خزان ما جای که نغمه سنج سخن شد زبان ما در ملک کسی نبود قدر دان ما زمین کرد سر بر بدن نکشه کاروان ما چون سرمه سوده شد بر بهت استخوان ما</p>	<p>گوهر کجیب صفه نشاند بیان ما خون شد بدل ز جور رقیبان بیان ما گر مطلق رسید ز دل تا دمان ما خوناب دیده را بر رخ زرد خنثیم روح القدس صغیر با حسنت می زند آرمی بهای آینه در زنگبار نیست بر دل بجای رنج و کدورت نشسته است ما را خیال کردش چشم تو آساست</p>
---	--

مخبر

بر سر سنگ شکنم ساغر آفتاب را شب ز گلاب کمر کمن چادر ما هتاب را شعله می فرود می کند این کباب را هر چه تاب بیدری سبیل نیم تاب را گر این خون تاب را ناله شعله تاب را هر خم موج می کشد این دل چون جابجا طره مشکناک ز گس نیم خواب را پرده صبح که نهان میکند آفتاب را	بے لب لعل آن پری خوش نغمه شراب را از رخ پر عرق کش در چینی نقاب را سرد شد آتش بگر بے رخ باد و رنگ تو جان و دلم ای سر شد در خم زلف تو درگر غیبت نفس اگر کنم دیده و دل کجا برد ابرو کج خطایه چین چین و دم زلف کاش بیایم خلد هم چو تو حور داشته بند نقاب و سجود و اشود از جمال تو
--	--

از همه تن نگاه شو تا چو شهید بگری

عارض بے نقاب را چهره بوجاب را

بزمانه ز حمت آب هم نکشید آتش سنگ ما که ز سنگ حادثه بشکند غم عشق یا ز رنگ ما چو سوسری بعبق نداشتم تو ندانستی سرخنگ ما سیر لطف سلسله جنون ز زانل سید بچنگ ما خزه در شکسته بیک نظر چو خندنگ دل تنگ ما رگ جان خسته و ناتوان همه گشته بچنگ ما	ز سر شکاید فرو نشد ز نقاب این لنگ ما ز خار هستی سرگران هو می قاده در گریبان بزمانه ازل و دم همه ناز بود و نیانده هم غم عشق و داغ دل بون خم دیده دم سبیل من ز فروغ چهره فشانده شرم بپندارستون نگه مشق باغین مطربان شده زیر پرده دل سخنان
---	--

صفت خندانگ نگاه خود بدل شهید حزین در آ

که چو رنگ چهره بدر شود زردون آینه رنگ ما

شعلع مهر بود رخ آشیانه ما	ز یک شعله بگاش ز ندرانه ما
---------------------------	----------------------------

<p>بیا در لفت تو خونم چو مشک تر شود پیدا اگر از طرف چمن آن ترک غارتگر شود پیدا بگردانی عنان نمازگر سومی شکار من دلش آلوده گرد که درت گشت و حیرانم هویدا شد خیال روی تو از سینه صافم اگر نیست حال قطره ریزیهای چشم من پس آن مردن چنان در سینه دارم خار تو دم تیغ تو از لبس لذت آب بقا دارد مده از دست خود این گوهر از زنده لبرگز</p>	<p>اگر خاکم بی فشاری همه عیبش شود پیدا ز رنگ گل پی پرد از بال و پر شود پیدا نجاری از میان خیزد و بر سر شود پیدا که از آئینه فولاد خاکستر شود پیدا چنان که شیشه امیض می احمر شود پیدا ز خاکم در هوای گریه ابر تر شود پیدا که گر خاک مرا بیزد کس نشتر شود پیدا برنگ شمع میخوامم که هر دم سر شود پیدا مجال است اینک در پهلو دل دیگر شود پیدا</p>
---	---

شهبود مردن هر طرح علی گردیدی ترسم
 که صائب خون بگریه آب در دهنش شود پیدا

<p>دلم تا جلوه خورشید تابان تو دید اینجا سر شوریده را تا در گریبان کفن بردم بزیر خاک حسن کشتگان هم علمه دارد نیند انم نسیم صبح پیغام که می آرد من از ربط محبت اینقدر دادم که هر ست جناب مستقیم خجاست از سیل عدم بسکن</p>	<p>بپای فرق بتیابا چون ششم دوید اینجا دیار یار پیدا شد ز راه ناچید اینجا تو گوئی صانع قدرت جهانی آفرید اینجا که گل از جوش مستی حبیب پیر این درید اینجا تجلی جلوه افزا گشت آنجا دل طپید اینجا بکدم آب گشت و تکلف آرمید اینجا</p>
---	--

چرا نالان شوم زیر زمین از درد و زحمت
 که باشد قفس اینجاست که کهن اینجا شهید اینجا

تسکین عاشقان ز طپیدن بود و	چون بر جعد ز بستر آتش کباب ما
فکر غزل ز جانب معشوق کن شهید	طرز جدید یافت از جناب ما
آسان که دیده است رخ شعله تاب ما گرد عیان ز پرده اگر آفتاب ما تاب نگاه گرم نذار و صفای محسن یوسف ز شرم چهره ما بود در نقاب دی شب بیاد ما دل گرم که می طپید عاشق در اشک گرم و دل خسته کن لطر	آینه را گدازد دهد آفتاب ما صبح قیامت آید و بوسه رکاب ما بیهوده نیست بسخ تابان نقاب ما انیت بنگرید رخ بجواب ما تا صبح ماند صورت بسمل بخواب ما کین رسد بدوق شراب و کباب ما
بر طرز خود بخوان غزلی دیگر ای شهید	باشد فسانه تو هم اندر کتاب ما
خال رخ تو لب که فرو و اضطراب ما یا دخط تو بن کن خون ناب ما از یاد مهر مری ساقی روزگار جز موی علاج دامن تر نیست ز اهدا زائل نگردد آتش داغ جگر ز اشک در وادئی که موج زند آفتاب داغ خواص بدن گهر آسان بود ز بحر	خیزد سپند و ارز آتش کباب ما گیرد پیشه رنگ زمر و شراب ما سجسته شد بشیشه و ساغر شراب ما دایمان ابر خشک شود ز آفتاب ما کو تر شود ز گر ز ابر آفتاب ما خاکستر سحر همه باشد سرب ما مشکل که یک نفس بکف آری جاب ما
پس چیده ایم لب که بخورین آن شهید	هر شعری دید بدخبر از صبح و تاب ما

سر میکش در سینه سوزان شرار ما بر خویشن مید از غم زلفش غبار ما صد بار ز لیتم دمب در کیم بار ما چشمش سفید شد از غم اتفار ما	رفتی بچ تو در شب حیران برنگ شمع جانها چون طعیده از ان رو شعله گون تا زنده هم کنی و کشته بازم از جفا آینه یک نفس مژده بر هم نمنه ز غم
--	---

جان را فدای مصرع سحر کنی می شهید
سگرشته هوای تو بوسه بهار ما

پهلوز ند بجه منور جباب ما دار و فروغ چشم سمندر جباب ما زین بحر بر بنخاسته دیگر جباب ما سگرشته هوای تو یکسر جباب ما خینود میکه از سر سبتر جباب ما سنگ گران شود پی لنگر جباب ما شد خشک همچو دانه گوهر جباب ما	افتد چو سایه رخ تو بر جباب ما از بحر شعله بسبکه شد سر جباب ما کیبار دل زوید و برون شد بسیل شک ما آب گشته ایم چنان از غمت کوشد موج قنار پانساند حکم ضعف رودیکه کشته تو ز دریا گذر کند تا گرمی نگاه تو خوناب دیده خست
---	---

دیگر شهید ما غزل عاشقانه گفت
لیکن در ان نسبت مکر جباب ما

در شعله هم قرقر نگیز و کباب ما میداشت موبو خبر از تیغ سپح و تاب ما فریاد از غم دل پر اضطراب ما داشرون بود میکه هجام جباب ما	اینست گر بجز بستان اضطراب ما زلف دراز یا که عممش دراز باد در سینه همچو ماهت بے آب سے طبع طالع نگر که گر همه دریا شود شراب
--	--

حکیم

<p>در حکم آب و دانه شمارند اشک را عمریت کز هوا تودر وادی چون از بسکه دل بیا درخت محو حیرت است تا بومی زلف تو نبرد سوی گلستان آتش خمیر آب و گل ماست از ازل و اریم در بغل دل نازک ترا ز جابجا تا کی در استخوان زنی آتش برق حسن</p>	<p>از بسکه رسم گریه بود در دیار ما بر باد میرود همه مشت غبار ما آینه حلب شده سنگ مزار ما دامان باد صبح گیسو غبار ما چون نخل شعله سوختن آمد بهار ما بر هم خورد ز جنبش یک موج کار ما از زنبه سر برون کشته آخر شرار ما</p>
--	---

فکر سخن بقای ذرات کن شهید
 تا نقش ز کوشه قلم مشکبار ما

<p>تا اندکی بچو تو تر شد دماغ ما زلف تو کرد بکعبه دماغ ما لخت جگر چو برگ گل تازه می برند از درد سینه نکست زلف تو کسر شد تا قطره از معرفت تو چسبیده ایم پر شب چراغ خانه چشم عمم شود</p>	<p>پیک صبا نیافت چو شبنم سرانغ ما خیزد شمیم غنچه سراسر از دماغ ما سیمین بران روضه رضوان باغ ما اشک بجای پنبه نمی گرد دماغ ما در یای عشق جوش زده است از اینغ ما اشک است گویا گهر شب چراغ ما</p>
---	---

فکر سخن کجا و شهید حنین کجا
 حاصل نشد ز تنگدلیس فراغ ما

<p>ای از نعمت به پیرهن غنچه خار ما خاک مرا بنجاک سپردند و عشق تو</p>	<p>دوغ تو خون کتد جگر لاله زار ما دارد هنوز بادل غم دیده کار ما</p>
---	--

گره آلوده کند گوشه دامن ترا زین تنگه شود تگمه گریبان ترا رشک فیروزه کند اصل بدخشان ترا	بوی پیراهن یوسف چو بگردد گزرد نگم بارگ جان عقده الفت بند نگذاری که خط سبز تو از بوسه لب
--	---

قابل سحر بیانی شهید تو شود
دید ه باشد چه کسی چشم سخندان ترا

دار و هوا سے صید عصا فیر بر هوا هر ناله ام کند اثر تیر بر هوا زلزلت که کرد خواهش سیخ بر هوا چون آسمان گذارشته تعمیر بر هوا تا گو گنه بخواہش تقصیر بر هوا بسیاد خانه فلک پیر بر هوا تنگے نگر و حلقہ زنجیر بر هوا	شهباز ناله من گیسر بر هوا سیمرغ آسمان شد و خچیر بر هوا بال و پر طیور ز پر دازمانده است دو و جگر که خانه دل را بساوداد بر باد رفتی هست پس از مرگ خاک ما نقش زمین که نه بر آبست چون حباب تا چند جان بشکمش تن بود اسیر
---	---

تا چند ناز جسم بروح روان شهید
این خاک را چه وقفه و تانیس بر هوا

یک لخت نیگون شده سنگ مزار ما دار و بهار سر و چپ راغان ببار ما خشت خیمت آینه در زنگبار ما دل همچو موج می طبد اندر کنار ما بردا من صبا نه نشیند عبا را ما	چشم تو همچو سوسیه که دکار ما از شعله های داغ دل بی تو ار ما قدر کلام ما نبود در دیار ما تا زک تر از حباب بود جسم زار ما چون بوی گل بدوش کسی نیست بار ما
---	---

<p>هو اسے تیخ تو پیچیدہ بک در سرما شراب کو تو زرد شعلہ بک در سرما تمام محو صفائیم همچو شبنم زار حدیث چشم تو زیب سواد نامہ است حنای شوخ تو زانگونه گرم سوختن است حدیث سوختن دل ز ما چرمی هست خیال قطره پیکانت از بدل گذرد</p>	<p>صدف دو نخت شد از جوش آب گوهر ما چو آفتاب پر از آتش است ساغر ما که شکل خاک رفت پانماید از سر ما سزد که سرمه فشانند پر کبوتر ما که خون بجای دغان سگر شد ز عنبر ما در آب آئینه آتش ز بند سکنر ما درون سنگ در ز ناب گرد و انگر ما</p>
<p>شہید بہر چہ خوف غذا خیر گنم</p>	<p>شفاعت کند ما کند ہمیں ما</p>
<p>می سزد شور ملاحظ لب خندان ترا گر زخم بوسہ شیرین لب خندان ترا بک در اند خیال رخ تابان ترا ہر نگاہی کہ ز روی تو کند کسب ضیا کفن از پردہ چشم مگر ان سے دازد مژدہ چشم غزالان حرم بندارد</p>	<p>تا نیکو پیش کند زخم شیب ان ترا پر کز از شکر ناب ننگہ ان ترا صبح یک چادر کورست غریبان ترا یوسف معر شود چاہ ز رخ ان ترا انتظار تو ز لب است شیب ان ترا دل پر آبلہ ام خار بیابان ترا</p>
<p>خامہ تو ز حدیث رخ چنانا نہ شہید رشک خورشید کند لوحہ دیوان ترا</p>	
<p>نازم امی لعبت چین زلف پریشان ترا جذب شوق است چنان خنجر بر ان ترا زبان دہن نیست نصیبی خطا بجان ترا</p>	<p>کہ پر از ناؤ کند زخم شہید ان ترا کہ چکیدن نندہ خون شہید ان ترا خنجر کم کرد درہ چشمہ حیوان ترا</p>

اگر رشکم گذارد دیده بان صبح و صبح تا صبح بچشم من به بیند چو تو مر طلعت جو را	مژه آتش نشان چشم دریا بار میبارم کنار آب بحر از شعله بستم سالیانی را
---	---

شهبید از زمین میخانه مست جام دیگر کن
که چون قند مکر در زبان سازد جهانی را

ز روی شعله گون آتش ز روی آتش بجانی را چنان دارم کبر سودا زلفت نو جو نه را بکیش عشق جان ز نیست در لب خنده دزدیدم تم از صد مده تار کفن چون بید می لرزد دلهره چشم مستش قتل کرد و چشم بر پاشد دل من سوخت در فضل خزان عبرت بلبل	برنگ شمع مغل سوختی هر استخوانی را که بوی مشک چین خیزد چو سوزم استخوان نمکپاش تبسم کن لب شکر نشانی را منه بر خاک من از برگ گل باد گرانی را که از جان کشت مشبانی نماند چو از شاخ گل برداشت خار آیشانی را
---	---

شهبید هم مصلحت دیده است در ضبط خان ناصر
اگر از سینه آهسته بر کشد سوز دهان را

چنان خیال خط سبز تست در سرا وجود خواب عدم گل کن ز بستر ما درین دیار صدمت شکست شیشه عمر دوای سوز دل ما مفاصه چهره تست رود مسوده ما سو عدم چون دود سیاه بختی ما عین زینت نور تست سیاه کاری حاسد نگر شهبیدین که با ده آب ز مرد شود باغ ما مگر ز شپهر عقاست باش پر ما پی رسیدن ملک فناست شپهر ما ز آب آیند سیراب شد سکنه ما خیال موی میان است تار سطر ما که خال چهره نور شید باشد اختر ما که صبح تیره تر از شب بود کیشور ما
--

<p>که آخر در صدمت یا قوت سازد گوهر ما درون بیضه فولاد هم سوزد پر ما را که دود شعله نیلوفرمی کرد اختر ما را نگاه گرم اینها میگردد از دگوهر ما را نگاه مست تو در گردش آرد ساغر ما را که رشک خانه زنبور سازد پیکر ما را اهل صدره شماره داتا را بستر ما را</p>	<p>لبعاش چنان نگین کند شک و تر ما را اگر نیست آتش بزمی حسن جان سوزش خط ز لکایش دیدیم بر رخسار او شاید چو شبنم در کف گوهر شناسان نیست قدر ما غبار آسیای دهر گردیدیم تا حردم چنان داریم در دل خار خار عشق فرنگ ما شهید از لاغر بی اغیرت موی میان تو</p>
--	---

	<p>فروع لطم ما بهت از چراغ طوز تابان تر شهید را با بش نور شهید می باید سمر ما را</p>	
--	---	--

<p>زنجیر شود ناله من پاسبان صبارا انیست که دیوانه خود ساخته ما را آهسته گشتا از تن گل بند قبارا بر هم وزن این سلسله ای شانه خدارا روزیکه نمی بودم سر خاکم کف پارا شامان چه عجب گر بنوازند نگار را</p>	<p>از بیابان بیابان بیابان بیابان</p>	<p>بر هم زنده از سلسله زلف دوتا را وز دیدم که می رود از ناز پهنید جمعی کن آید صبا بر دل بسبل تا یکدیگر نفس در شکن زلف اسیریم چون معدن سیما بجد لوح مزارم داریم ز ختم رسل ایسده شفاعت</p>
--	---------------------------------------	---

	<p>در وصف رخ و زلف تومی خواند شهید می الحمد لمن صور لیسلا و نه سارا</p>	
--	--	--

<p>جوانی ناتوانی بی نشانی خسته جانی را که جان آزرده میدار می چنین آزرده جانی را</p>	<p>جز کشتی شهید می عاشقی بیجانانی را تراز بر یکسپاهیم مگر رحمتی آید</p>
--	--

<p>همین بسست نه در با شدم نه زرد در کا موصله که دیگر در و سر دهر زخم ز تیغ لا و نعسل نه کنفد فکر هزار بار کشایم زبان بکستغفا دلی خوش آمده چون خط و خال لب ز روی لطف تو انگر و داخل شعار که طبع را ننماید ملول از تکرار ز جان سائل مسکین برون بر دیم بیان مختصری باید اندرین در با ز شرم گز گذاری پی دعا بگذار هماره تا بزین بست آسمان دوا بترسم عیش تو پیوسته باد در تکرار سر عدوی تو اندر کشکش منشار بج سید کونین احسن خدمت</p>	<p>گرش قبول کنی عین قدر دانی بجام موصله من نمیتوان گنجید سوال جائزه با اهل درد جائز نیست بسو حروف طلبت لبم اگر گذرد اگر چه جرات تکرار در توانی رفت لطیفه که رسم زد حکیم قانی توانی سخنش هست چون شنای امیر و یا عطای امیر است که اعاده آن شهبه انیمه لاف و گزاف تو تا چند سخن بلوک شیده است پیش و دست همیشه تا بود از آسمان فروغ زمین نشاط بعد نشاط و سرور بعد سرور تن رفیق تو باد ابجد آساش مدام نیز اقبال تو در خشان باد</p>
---	--

چو این قصیده ز ممدوح یافت حسن قبول
 خطاب تهنیت الحج شیند از ابرار

عزلیات

ردیف الالف

<p>خدا یا میرت آینه ده خاکستر مارا</p>	<p>به نسیم بگه ز نجیب گردان جوهر مارا</p>
--	---

<p> که بر زبان به بریم نام خویش دیگر بار که وزن آن بگی با نصدست و پنجزار که پیش جو تو موجی بود دریا بار کلیم بود که سنجیده شد بدین مقدار بدین خیال که سنجید نم بود شوا که کف ام بزین باشد از گرانے بار اگر چه سنبه دارم بدست سنبه دار قیاس نیز سنجیدش نیار و بار بوزن فیل عطا کرد در هم و دنیا درین کساد که از زان شده است بدینا نه فیل نیستم از کس تیغ نه رها نه سنجید آنگ نه فهمد معانی اشکا هم از کرم و نهم بکن از در شهوار که طبع تو بودین هر دو نقد را معیا تایشی تو پس از نعت سید ابرار گرش تو مے نهی بخشد احمد مختار ز تاب شعله او از خویش ققنس وار که انجین شده ام بے حجاب و عودار که پیش علم تو نظم من است در چه شمار </p>	<p> مرا ز من بستان و بگرد سرگردان کلیم را کف شاه جهان بزر سنجید منش لبعده تو با قطره سننه سنجیم بلی تفکر هر کس بقدر همت اوست کسان تلاش ترا زدی مهر و ماه کنند بر آسمان برسد کف تر از سبک فلک بکف میزان نسجدم چو سے نه خوشه بلکه بود خرمنی که در قسطاک شمس بجائزه نظم نیش برورا نقان که جنس گرانما را کس از خرد بوزن فیل زرمی نیستن بجابی جان ستاع معنی سنجیده مرا هرگز تو امی سحاب سخا هم بزر سنج مرا دو گونه جائزه می باید از تو نظم مرا نیایشی بجزو حبیب در شیب ز هر دو دولت دنیا و دین شود حاصل سخن سرانگ آتش ن است و می سوزم براس جائزه تقلید شاعران کردم اگر نه خود اگر انصاف میدهم پید است </p>
---	---

<p>یکه سپهر و دوم ثابت و سوم سیار یکه طناب و دوم خمیه و سوم مسمار یکه طلال و دوم کلفت و سوم آزار یکه بهار و دوم نکمت و سوم گلزار مدام گرد سرش چون شهید و پیلن آ مجال ناطقه ام قاصرست از گفتار شعاع مخر شود خجسته و قلم اشجار کنس قسم تو انزودن یکه زهرا قسم بقامت بی سایه شمشه ابرار ببین در آینه تار است آیین گفتار</p>	<p>انیس مونس و غمخوار او مدام بود سپهر و ثابت و سیار گشت بر در او طناب و خمیه و مسمار بر کند از جا طلال و کلفت و آزار می برد از دل بهار و نکمت گلزار هر نفس گردد شما شنای تو حد ز بان من نبود اگر مداد شود بجز و آسمان قرطاس تمام خلق تجرید وصف تو کوش نظیر تو ز ازل در جهان نشد پیدا تو خود نظیر خودی گزید با درت افتد</p>
--	---

قطعه

<p>پی ز دنی تو قیر و عزت من زار حردن آن کج و کا و اک مهت و ما هموار که یافته است چنین مخر از چنین سرکار که جز به علم خدا خواندش بود که بر عقیق بود با حرف جوهر دار</p>	<p>خدا ایگنا چو مخر خطاب بخشید نگین تقیه بنا هم گشت نقش پذیر نخل کند مرا همدان و می خندند خوش بخت چنینم مگر بود تو ام بای مخر و در حکم محکمه دربار</p>
--	--

قطعه

<p>ز یاد شاه تجریر بتندی از اشعار که جامع است جمع مراد و اصد بار</p>	<p>کلیم خانه طلب کرده و مهار شتر من از تو می طلبم که بگویی عطف کنم</p>
--	--

مطلع خاص

سواد آن برد از دیده همچو سر سبز عبا
 که گنگی بکند عیش از خزان الهماره
 که گنگی دهدش لطفت تازگی بهار
 که آفتاب تراود ز حرف جوهر دانه
 شکست در کلاه آسمان نادره کلاه
 به لوح آنچه نگار و قلم شود ناچار
 اگر کشد قلمش خط نسخ بر گلزار
 الف کشد بزین از شعاع خود صد بار
 شکسته رنگ بزحار شاهدان تبار
 که همسر آمده طغرا بطره دلدار
 هزار معنی خوابیده را کند بیدار

خطش ز بس که گرو بست با خط دلدار
 به سزه خط نو نیز یا گریه در حرف
 همین خط است از اندیشه خزان محفوظ
 خبر دهد بنظرشان آفتاب ابرو
 بین تجلی مینا و لیش که بفضیله ماه
 ز بسکه با خط تقدیر تو امست خطش
 بدین فروغ بهار خطش عجب نبود
 به پیش یک الف پرنیامی او نور شبیه
 ز بسکه ساخته روشن سواد نستعلیق
 ز حلقه خم و پیشش نگه بخورد بیخ
 صریح کلک سخن سنج اوز خواب عدم

فی الجمع والتفريق

مطلع سادس

یکه درست و دوم در هم و سوم دنیار
 یکه گدا و دوم مفلس و سوم ناوار
 یکه غنی و دوم مستم و سوم زردار
 یکه معاش و دوم روزی سوم اورار
 یکه انیس و دوم مولس و سوم غمخور

بهر طرف کف بسیار بخش کرد دنیار
 درست و در هم و دنیار با بخت زنده
 گدا و مفلس ناوار شد بدولت او
 غنی و مستم و زردار از درش خواب
 معاش و روزی و او را میخورد و هر روز

یکی تشنگی بر ریاضی بود ریاضت کوشش
 یکی بدولت تعلیم توالتشش دارد
 یکی تیزگن اینکد جائزست کوشش
 شکر بجام معانی بیانش افشانند
 گر آفتاب دو ان دست گردد و هم طرک
 اگر شرح مسائل کوشش آن گردد
 چون بنفش خانه معجزه رسم بست آورد
 شفا بلطف اشارات او بود مضمهر
 ندیده بنفش نگاهش همی کند آگاه
 در گفت که مے باید آبروش تو
 همی کند طیبیان مناسب بهر درد
 دوا بفلس مسکین دهند مغز فلوس
 اگر ندلمن الملک در جهان رسدش
 بوزیه خلق عظیمش سحر سیه فقیر
 بشعر او دل شعری فرد پنجد فروع
 قلم اگر ننهد سخط فرمایش
 بر مهر او قلم لاغر از سخن سب
 بدست قدرت درد رقاب هفت قلم

یکی بر سر عجب و محاسن شمار
 زبین بین قریب بعید استخفا
 زرد متصل و متصل با بن مقدر
 سعایش بکنار بیان دور شهو آ
 ز نور پاشی اقبال او شکفتند
 ابوحنیفه بگوید که جز با گفتار
 خبر دهد که نویسم هزار ما طومار
 دو اچرا خبر د از تن مریض آزار
 ز حال ماضی و مستقبل دل بسیار
 سومی مدینه که خاکش ز جان که دتیا
 به فیض صحبت و الاش چاره هر کار
 علاج سده افلاس شربت دنیا
 بعلمش از همه دانی همی سزودند
 که هست خصلت مسنون سید ابرار
 به نثر او تو انگشت نور نسه دو چار
 زبان او ز قفا برکشند چون سونقا
 ز قهر او بدن فریه حسود نزار
 که هر کی سخط جام جم شده است چو

وصف خط محدوح

<p>بگیرد آنچه در باز بر بهمان مقدار هزار خوشه پر دین کبشرت تکرار بزرگ لگه ابر ترست لولو بار بر آسمان بزند قطره که شریاد آ همی کشد سر موج و جابجا بکنا که نخل آب گوهر گم نیسار و با که بجهت او هست مرجع انحاء</p>	<p>بین دیانت قواره کز خزان خوش بر آسمان برد باز بر زمین آرد لسان ساق بلورین بود تجلی خیز ز آستین کرم با کمال تر دست ز آب خیزد و بر روی آب بنشیند ز تازه کاری او فصل نو بهما مجل بشکر نعمت ممدوح تر زبان باشد</p>
--	--

در صفت علم ممدوح

<p>که جز علوم نباشد بزم او تذکا که باشدش بکتب خانه صد هزار افسا بیای و منطلق و غیره و معانی و اخبار هم از طبیعی تفهیم و حکمت و آثار هم از عروض و نوا و سجع و سلاک اشعار از واقا و قصه و صد استفاده از حفا یکه از مصحف و تفسیر دارد و استفسا یکه تصور و تصدیق را کند تکرار یکه قواعد شیخ رئیس و محسن با یکه صفات کماهی زایز و دوا یکه بگوید از آئین فلسفی اسرار</p>	<p>نهی محقق هر علم و بحر فضل و کمال درین زمانه ندیدم تو نکره جز و ز صفت و نحو و کلام و حدیث و فقه و نجوم و هیئت و ریاضی و تجوید هم از الهی و اشکال هندسی بیان چنان تجرهر علم باشدش که بود یکه ز آیه و شان نزول استفسر یکه رموز طبیعی بپرسد از طبعش یکه عوامض حکمت ز را ایش آموزد یکه نکات آلهی می کند از بر یکه بخواند از اشکال هندسی سستی</p>
--	--

<p>بر استانه اقدس چو سایه دیوار زمان زمان منم و سجدۀ درد لدار حدیث عشق نه فحشی و گرنسم اظهار بود حکایت بلبل پیش بوتیار بر و چو انوشیروان بنامه در پس کار کلفظ دیز السمیع عن در اجداد رساله که نوشته است خود شیه و نیند آ چنان نوشته محمد حسین در اخبار نترسد از دم شمشیر دشمن غم خوار سکنه ربه بخورد رخسار منگرا از انکار دروغ را بنود در دلم بسپود گذار کلام من اگر اندک بود و گریب که حدیث انچه نوشته ام یکم بود نه هزار که بے وضو نتوان رفت اندران دربار</p>	<p>بگفتمش که بلی روح من حضور می داری اگر چه دور در افتاده ام از آن چشم خواب نه بینی هر آنچه منم بود فسانه پروانه با کس گفتن بر و پیش من این استان و گریکشا برو که دخل تو بجای تمام بی معنی است اگر ز حال حج آگاه نیستی بنگر کلام او چونه فحشی مبین که در حالش دلاوری که تجریر ماجر است صحیح پیش و بد بے وضو است سکنه ریش بدست من قلم از راستی نه چید سر تمام تر خبر از حال می دهد نه ز قال چو بر جمال و کمالش نگه کنی گوئی برو بشرط طهارت بصر من ایو اش</p>
--	--

وصف حوض و فواره

<p>که دم زنده ز صفا آب صفاش آینه و آ نگاه عوط در آبش زنده چو بوتیار که مهر و ماه چو ماهی در آن کنند شمار که کس ز آینه آب بے نرسد ز نهام</p>	<p>وضوی تازه که از آب حوض لب گردان دل از طراوت آن بشکفت چو نیلوفر ز عکس هر دو هوید بود بلز زین چنان با کینه شبیه آن توان کردن</p>
--	--

یکے بسرو سروسو برنگ مسرے دارد
 یکے بصورت سوسن دراز کرده زبان
 یکے زمستی می بر بساط سبزه بخواب
 بقالب سخن من بیان کنی گنج
 منخر از اثر سجده صفا کیشان
 خجسته خوی نگاری فتاده در پدمن
 بلغمش که گزتم ز سرو آزاد سے
 لباس عاریت از گل ز غنچه دل تنگی
 مجاز از حقیقت کشاد و فهمیم
 چه سبزه و چه گل تازه و چه رنگ و چه بو
 هوای عشق مرا موکان کیشد گل
 نهی رئیس که در سایه ریاست او
 سز که دم ز زیندگانش نزد دوران
 برام پور ز بلرام پور آمده است
 هم آمده است مهارا به جیسا جی رافو
 زبھی بس که کبرے که در زمانه او
 قران او به چنین خسروی چنان باشد
 یکے ز معترضان بر من اعتراضی کرد
 نوشته به بیان حقیقت حسد من

ولی برستی نخل قدند در رفتار
 ولی بخوبی شکل زبان ند گفتار
 یکے زند به پیشک بزرگس سید
 همین بس است شنایش که هستین گلزار
 منور از قدم پاک سید ابرار
 که پیشم آر چه آورده ازان گلزار
 برای سوز دل آتش خریدم ام ز چنار
 نگاه یاس ز شبنم سبکو می ز بهار
 که زنگه است زین رنگ جسد و دلدار
 ز خاک پاسے محمد بهار برده بکار
 به نقش پای همیست به بن جمن بگذار
 بعافیت بود آسائش صفار و کبار
 که رام پور ز خوبان شده است پوزار
 برای دیدن او را بخت شکار
 بصد محبت و اخلاص طالب دیدار
 گو ایار شد آبا دترز جسد دیار
 که ماه در بر خورشید دارد استقرار
 که نمود نموده آنجا چه چنین طیار
 مگر مبالغه کردے لغز کرا این اشعار

سیم صبح صلی بند نوع و سخن چمن
 بفرش محلی سبزه اش همین غلط
 چمن ز نخل برومند خرم و شاداب
 ز فیض نشود و نماند سده که بار آرد
 با اعتدال هوا بهار نیست شگفت
 نه فکر دست درازی کند کسی در دل
 همین که ز غبت خوردن بخاطر می آید
 ز دست و دست گل تازه هر چسبن رنگین
 خزان بخواب نیاید بگره بست است این
 محب تر آنکه مرا هم سیاه جا دادند
 بر ای سیر و تماشا در آن تماشاگاه
 بجشن باغ که در بند میله گویندش
 یکی ز میله خرد مال ز مر و اریه
 یکی به لعل کند چشم سرخ از عینک
 ز نقد و جنس گر انخایه در خرید و خردت
 در شهر یار جاندار تا انسان را
 با قضا می سخاوت همی رسد فرمان
 بحکم خداوند کار بی کم و کاست
 سمن این همه گلده نامی ز کار رنگ

بهار مرسد چوند شاه گلزار
 نگاه اهل بصارت برنگ شبنم زار
 زمین باغ گر انخایه از گل پیر بار
 اگر چه سرب و گلزار سمنی سار و بار
 که بشکند گل تصویر بر سر دیوار
 نه احتیاج شمر چیدن است از اشجار
 ز شاخسار چکد خود بخود شمشیر کمان
 ز گونه گونه فواکه بجز طرف این سار
 ندیده ایم چنین گلشنی همیشه بهار
 بهشت گر چه نباشد مقام بد کردار
 همی رسد صغیر و کبیر از امصار
 ننند مال بعد میل در دکان تجار
 بگردنش چو بود میل ز نیت از نقصا
 بگوش اگر بودش گوشواره در کار
 بیک روش همه دم گرم مانند این بازار
 که زیر کست و خوردند و مرد و تجربه کار
 که هر کس آنچه بخواهد بگیرد از سر کار
 ز نقد و جنس بخش ز بهی و یانت آ
 بگفت گرفته خرا مندمت بوس کن

کلام تو ہمہ لغت ست نیک سنجیدم
کہ در مجاز حقیقت ہستی کنی اظہار
بگفتم آہ جمال تو کردہ است بمن
ہر آنچه کرد بدیوانہ ما ہتا بے بہار

مطلع رابع در وصف باغ بے نظیر

خوشا بہار کہ بلبل نغز و منقار
گر فتنہ برگ گل تر جو مرغ آتش خور
بگفتش ز کجایا فتنی چنین گل تر
کہ جام دل شدہ از رنگ بوی آن شاد
جواب گفت کہ از باغ بی نظیر ستاین
کہ عاشق اند بران بچو من ہزار ہزار
بتارک اللہ از ان گلستان کہ ہر شہ
ز رنگ نسبت باغ بہشت وارد عار
شفق ز رنگ گلش گریہ میکند شگون
بو ام می برد از سبزہ اش فلک نکلا
گرش بداند مر جان کسے کند تشبیہ
عرق فشان شود از شرم دانہ کا انا
گلش ز بسکہ پسندیدہ گلستان نیست
ہزار بار اگر سرور کنند آداد
اشارہ کرد و بشاططہ سہ سہیل
صبا نہ پیرہن نغز سے بر آرد خفا
نہان بچمجر ہر لالہ عود خام اداغ
ز جامی خویش بجای نیست و دیگہ
کہ کو ز بہت بتان شانہ کردہ است بہا
و تاک خوشہ پروین بغور گے دزدید
کہ کو ز بہت بتان شانہ کردہ است بہا
ز باغ برد ترنج آفتاب نام نہاد
فتادہ بود برہ سبب آفتابے او
چنان کشیدہ امان خود گل نسبرین
گرفت کیلہ و اسمش جلال کرد اظہار
توان شناختن از روی کثرت اجہم
گرفت بر سر و نامش باہ دادہ قرآ
شیم او پسیم بہار سے ہوندا
کہ کہکشان ز خیابان اوست شکر گزار
کہ چیدہ است ازین باغ گردگان بسیار
ہوای او چہ ہوای بہشت خالیہ با

<p>چو مفلسی که تپیدست رفت در بازار نه جای بخیه بچاکش در گریبان تار هزار دانه تسبیح از ریای بهش بدامن از دل صد پاره لعلمار گدا بزه خشک ریای نزار ترا مزنا ز جذب شوق بدستی سفینه شعرا ز شرم غرق عرق کرد همچو شبنم زار که خوش بخوان غزلی از شهید مکتب گدا</p>	<p>من گد انجمن از بی بضاعتی فرستم گلیم کهنه و پاپریه خرقه در بر نه ذکر حق نه درودی پس بگردان در آستین همه نقد روان اشک خاک بسر کلاه ندکنند بوریای به نفس ز جوش عشق بستی دلائل الخیرات سبک چون غنچه شستم و نه گران گوش بمطرب آن شه خوبان اشارتی نمود</p>
---	--

غزل

<p>شریک گشت سراپا بخش عیب بها گلستان تو رخ کرد و آرمید بها بهر زمین که نهادی قدم رسید بها چو بوسه با که برین آستان بچید بها برای دید تو در عالم آفرید بها ز خار خار تو چون خار می خیلد بها بجای سایه ز سرو قدت چکید بها که خاک را بزرگل همه خرید بها ز بسکه میچکد از خامه شهید بها که ای بکنز تو مخفی لای اسرار</p>	<p>بیا که آمده است از ره بعید بهار ز هر چمن تمنا می تو رسید بهار پای بوس تو از بسکه آرزو مندست چه رنگها که ز خاک ره تو گل گرفت چمن طراز حقیقی که طرح گلها زخیت فروع حسن تو تا گل نکرد در گل ز بسکه از چمنستان جان بر آمده صبا بگلشن کوی تو ما جراس دید بو صف روی تو هر صفه گلستان گرد شنید این غزل تازه و بمن نمود</p>
--	---

از آنکه همچو تحمل ندیده بود بخواب
 یکی ستاره ز حیرت کیکی دوان بیجا
 دلش سیاه و خدای نبی کفش در پش
 ز بس زوار روی فیل و پد و گاو شتر
 ز قطره ریزی مشک پر آب ستایان
 هوا بساط زمین ز گرفت میگاتنگ
 درون لشکر اقبال او فلک میخواست
 نقیب خیل سوار و پیاده رامی کرد
 ز لبین بلوه طرازی عساری زرین
 بر نیان ز سپهر برین تماشای
 دامه دردمه افکنده بر بساط زمین
 باین تحمل و شوکت بملک خویش رسید
 ز بیم نعره توپ دمان تسنن دم
 زد و دگر کش توپ و تفنگ ز نور ک
 رباب و بر لبط و طنبور و چنگ بلبل و بلبل
 بر آن سرزند بخت که نه سره در میزان
 چنان معانقه یک کاسه کفر و دین را کرد
 بلند گشت زهر سو صدای نوشا نوش
 ز هر طرف رفقا و مصاحبان بردند

فلک غرقه خورشید میندیش صد بار
 بگرد ماه ز رخس همچو ثابت و سیار
 آن مثل که بود دل بیار و دست بکا
 در بس دو ادوی جا کران و خند متکار
 بخت و خیزی خیل پیادگان سواد
 فلک نهفته رخ خوشین در ابر و غبار
 که مهر خیر شود که کشان علم بر دار
 هزار مرتبه از طر قوازون همیشه
 ز پیش تخت سلیمانیش بدوش سها
 نگاه جمله فرود نیان بنوج و و چار
 دامادم از دم و بادش غنیم کرده فرا
 مکان رحمن بکین گشت مطلع الانوار
 نماند تندی تند در ابر صاعقه بار
 شده آسمان دگر بر سر زمین دوار
 جلاجل و دوش قانون و نامی موسیق
 ز ناز رقص کند با اصول خوش بنجار
 که شیخ نسیم زوش است و بر همین ز تار
 که ساغر از موعیش و نشا ط شد سرشار
 بچکان بچکان گمرو لعل از برای نشاء

بیا که در طلب باوه لب تو مدام
 بیا که جان لبی که در بقیار می دل
 بیا که ساغر با چون جبار باژون است
 بیا که هر نفس سینه تا بم از کاوشش
 بیا که پیر شبنم سینه خوش لب بکشی
 بیا که بی تو می عیش نیست در ساغر
 بیا که آتش حجب تو پنجاهم نیست
 در انتظار تو ای ماهوش سه ماه گذشت
 ستاره ریزی چشمم بگر که در شب هر
 در آب خشک ندیمج بی تو آتش تر
 خرد و بگفت که اسی شوم بخت شوخ زبان
 که کرده است که همای او ترا گسخت
 بر آن حال گرفتسم که عا شفی لیکن
 بگو که دیده خود فرس راه تو کردم
 دیدم مکاشفه باد سحر که آورد
 کنایه زد که چه غافل شسته بر سین
 ز آمد آمد شاه و سر آمد شامان
 اگر باه محرم ندیده باشی عیب
 زهی بجل کنی رسد که منتظر اند

زمان زمان چکیده خون ز دیده خونبا
 بیا که بنی تو ندارم می شکیب و قرار
 تو آب زفته ما را بجویبار بسیار
 بخار خار تو در سینه میخ لاند خار
 ز جان خمزده تیسار تو بر دیتار
 بیا که ابر در آوار میسد هر آزار
 که دل لبان کباب گذشته زفته زکار
 سحر ز لقمه خورشید نشکند تا مار
 سیاد ماه رخت چون ستاره ام بیدار
 ز چند قطره پیراهنم بریز مشرار
 بیان تو خبر می دهد ازین اشعار
 و گرنه در نور آداب نیست این گفتار
 ترا سزد که تو پاس ادب نگه میدار
 بیا چشم نیازم قدم در بلخ مدار
 نوید مقدم سلطان مینت آشار
 قدم ز حجره تاریک و تنگ بیرون آ
 خبر چون غم دیده است بر سر هر تار
 بیا بیدین که همین است عیند و فصل مبار
 جهایان پی دیدار آن جهان سالار

چو مثل ماه در انجم شد انجم از فروز که در کنار پدر باد این چنین فرزند	باتفاق و عابد بود بر لب حصار بجاه و شمت شاهمی همیشه بر خور آ
---	---

در انتظام مدارالمهام گوید

بر انتظام مدارالمهام بود مدار که هست مرجع هر کار و بار و کار گدا حائش به بر ایا چو آب جو بعمار مجال نیست که ماهی فتا کند به بجا چو بخت حضرت سلطان خود بود بیدار لسان نقطه نشیند بجلت به پر کار نشد که یک نفس آتش بر دهن همد ز چار نه خوف رهنزن و نه بیم خصم به بچار ز دست لاله رخان پاک شد بجزم ذرا پرور کردن اطراف آسمان کردار که پای مور بر آرد و مار از سر مار دهد خدا و خدیو جهان جهان سالار	به پیش دستی او در کشا و ولست امور سپهر مرتبه عثمان خان عالیجا رعائیش بر مایه عمار و در ساغر به بین به نظم و نسق حکمتش که بی حکمش در دن ملک عیت بجز آب و شیب بگرد و شهر بگرد که در میان خلق ز بسکه منفذ هر فتنه و فساد به بست بهر محله بگردید یکت و تنها کنون بجزوف سزای سزد که وز دینا بگردستن اکناف چون مذهب گرد بناتوان بد به نقد ر تو انانی و خانییم که او را جزای این است
---	--

در اشتیاق قدم حضرت مدوح گوید
مطلع ثالث

گرفته خاطر امی ساقی صفا کردار بیا که بوم و صلت پر شیشه خالی	به سینه گرد کرد و دست نشسته باده بیا دلگشاکش نمیاره میکشد ز خمار
--	---

<p>بطرق او زدنش بود هر زمان سر دکا روان بمرکب او اشتران پیش قطار به پشت هر شتر ابنسار در هم و دنیا ز بار ز رز شده هر کو به شتر کتسا بدین مراد که همانیش کند صد بار که تا ضیافت این ضیعت را کند اصرار که قیمتش نبود کتسه از هزار هزار ز دل پیاده و بر تخت ز زنگار سوار سعادت ابدی تو امان به یسر بسیار هم از نواحی نزدیک و دور تو به جا که بوده اند سراپا نگه پی دیدار یکی بگفت همین ست کاروان سالار همه به پرده دینی پرده نیز کرد ایشان محاسبه تو نوشتت دست در حساب و شمار که بود این همه ده لک زر حمام عیال مراد فکر مرا با فضا نیست چه کار که راز خفته مکن فاش و پیش ازین منگام تمام امن و امان بوده است لیل و نهار گرفته رونق تو قیر سرد و دیو آ</p>	<p>چو پیش پیش همی رفت راه پیش آسنگ دو ان بموگب او عز و جا به پیش پیش بدوش جوهر بیان در جهای لعل و کمر همین قدر بود اندازه اش که پیش نظر شریف مکه به تشریف بردنش خوشدل همین تمنی پاشا که به شمش همان لباس کعبه و جلاب مرقد محبوب گرفت بان خود و از حبه راه مکه گرفت کرامت صدی همغان به بین بین مقربان حسرم گرد آمدند همه معاشران عرب مرجاز دند از دود یکی بگفت که انیست سرور امر ز نقد و جنس که آورده بود در حرم بخرچ او بود هیچگاه خصل قیاس شنیده ام ز زبان مهاجرین هندی کم و زیاده خودش یا خداست او داند بجز اجم آمد و در زیر لب چنین زمود خلوص نیت او را نگر که در ملکش بجلوه گاه ولی نعمت از ولی عهدش</p>
---	--

<p>سواد آن همه محل الجواهر البهار که بس بلوغ و جدیدیت طرز این شعار از خلق اعظم ادنوشد و خود بیزار نه صبر در دل و نه اشک بیدیه قرار جگر ز کاوش اندوه گشت نشتر زار سهر و یار که آن شاه گشت جلوه گداز که بر جهاز معانی رو نپنج هزار گرفت در عوض مسلخ دوست هزار خبر دهند ویران و فتر اجناس که ز فقر است امیری ز مصری از مصاص به فیل پاکی و تخت و توسن و کمار بصد تحمل و تسکین به سج گنگر دار پی سلام جهازش و میگشت دو چار قیام سلطنتش با دتا بر و ز شمس پی پذیره آن پیشوای اهل وقار برای آنکه بر بندش بخوشتن بنجار دونه پیش و پس هم پیادگان سواد چنانکه رعد غمخیزند مکنبند دوا گرم جوشی مشعل دوان مشعل دوا</p>	<p>قصیده که بود نام آن فتح الحج قبول کرد و پسندید و آفرین فرمود سلام گفتم و ز خصمت گفتم در فتم و لم ز حسرت و حرمان بهر بی خون شد فغان ز دست تعلق که دایم نگذاشت ز تو پهای سلامی فتا و غلغله تا بفلسان همه در پیشی صلا در داد خوش برای خود و هم زمان تمام جهاز خبر دهند خیران روزگار گهن که در زمانه باین فرو شوکت و قبال که ز فقه است بدین شان و عروجه جلال جهاز جلوه طرازش همین که لنگر کرد بهر جهاز کشادند بیریق از عظیم بحکم حضرت سلطان روم که اقبال شریف مکه و پاشا که سهم بستند به زوبان ز جهازش فرود آورند رنده بر صفت موج فوج سلطانی پی سلام بقرید توپ و زنبورک پیش پیش روان شد هزار با مشعل</p>
--	---

<p> سپیده دم که ز خواب گران شدم بیدار شینم آنیکه همان خسرو نجسته شعاع بناک مصطفوی میرود سلیمان دار بصد مبالغه میخو هست از صغار و کبار که ای کریم بدل می خلد چنین گفتا برین کلام گواه است ایزد و ادوار پدر چنانکه سپر را به پروردگنار دعای دولت تو با عشق و الابرار ز اشک زگسار و نیز گشت گوهر بار ریال داد و تجدد اوشهت پنج هزار چو آفتاب رخ گشت فاکضل الانوار منور از قد مش گشت مسند زرتار نهان میوه تننا که کن افطام پیش او همه ز انور و نوب گفتا مجال حرف زدن کو بدون استفسار بهر طرف کمر و دست بسته خدمتگار در پنجه کاری با در چیان و خوان سالار بپاسداری مداحی شش ابرار کلام تازه که بود از تنبلیج انکار </p>	<p> شب این نوید بگو شوم رسید و خوابیدم شینم آنیکه همان سرور یگانه عصر بشان و شوکت شاهی ز مصطفی آباد کرم نگر که جل کردن حقوق عباد یگان یگان ز رعایا پایش افتاد بود حقوق تو بر مانده حق ما بر تو هماره لطف تو داده است پدرش مارا نیاید از همه مابندگان جز آنیکه کنیم گرستند همه برود اع مالک خود خوشا تناسب لفظی که در کرایه ریل دم سحر بصد اقبال در آله آباد قبای نور بر تاج خسته کرد بر سر عیان ز چهره اولور و زه رمضان مصاحبان هنرمند بر زمین ادب برنگ پیکر تصویر همگان خاموش عصای نقره بدست ایستاده چون کین برای خاصه همه نعمت جهان موجود مرا بخواه زود یک نوشتن نبشانند پس از مصافحه دوست پس کردم </p>
--	---

قطعه

<p>چنین که جلوه او برق را هند لیزار عجب مدار که ثابت اگر شود سیاه برنگ کرک شب تاب می شود طیار درون پرده که بی پرده است جلوه گذار شکیب در دل رنجور و بزبان گفتار که دل چسان رود از کف ز جلوه دلدار کنم به کاسه چو مین آتش دیدار نگاه سیر ز دیدن نگشت آینه دار کسان پیک اجل بر سر من تیار بجاک هند فقام چو نیم کشته شکار نه پای آنکه روم سوی روضه بگیرد کس ز ورطه غمها کشاندم بکنار که امی شفیع احم چاره ساز هر بیماریار ز جبهه سانی این آستان فرد مگذار بر آستانه این بارگاه عرش آثار نیاده است امیر ز بسج شهر دویار که تار قم گنمش در جریده اخبار همان همت و اقبال و علم و حلم و وقار</p>	<p>چنین که بذب او کوه را برد از جبار شگفت نیست که سیار اگر شود ثابت برین زمین چو ز نلاف نور خور که برود بگفت عشق که حسن خدا نما دیدیم مرا ز من بر بودند آنچنان که نماند ز بجزوی تو انگفت عاشقان نشد ز روی حرص نمی خواستم که هر ساعت اگر چه از بهر تن دیده بوده ام لیکن درین نشاط فراوان رسید و وداع سپند و ارزوم بانگ بر قدم آخر نه جای آنکه نشینم بکلبه احزان بدین مراد که از اعلیای رتوب شبه به سجده در از صد قل دعا کردم به فضل خویش امیران هند را محروم نذار سید ز مالت که در زمان قریب طلب کن شاهی را که مثل او اینجا بگفتمش که نشان ده ز نام نامی او بگفت کلب علی خان بهادر آنکه بود</p>
---	--

<p>چو کرد فکر تکیج ساختن دل معمار تمام سوخته کافور صبح برده بکار جمال خلوتیان بینی از پس دیوار فلک بکاسه خورشید بر دوازده نگار هر آنچه بگذرد امسال و هم گذشته پاد نگه چو آئینه ماندست پشت بر دیوار گهر نشان شود اندر کنار هر زود آ از ان مزار تعمیر جمله و من زار</p>	<p>برای صنعت کجکاری عمارت او گرفت نقره همتاب راز کاسه ماه گر از درون و درون صورت صفای قصا چو صیقل مرآت بارگاهش کرد بسان عکس ز آئینه درش پدید است نهی صفای درو بام او که از حیرت نه ابر رحمت آموزگار آمرزش خوشا نوید که حالت که شفاعتی است</p>
---	---

قطعه

<p>چنین حصار شبک ز دندگرد مزار پی تراکم انظار بسته اند حصار گهی ز فروش هر میش نشد بلند غبار</p>	<p>ایا برای گذر کردن نگاه کسان دیا و حلقه چشم جفا کشان فراق بجز سپیده صبحی که خیزد از خاش</p>
---	---

قطعه

<p>که در زواید عثمانیه بیک دیوار عجیب صنعت و کجپ برده اند بکار نوشته اند ز آب طلا خط گلزار زرنگر ز می نقاش او به نقش و نگار هزار خنده قطار را به غنچه گلزار جد از نقش نگردد چو نقش از دیوار</p>	<p>ببین تراوش تردستی هنرمندان به نقش سبتن اسما پاک مصطفوی شعاع مهر کشیده است جد دلش از نور ز مشک بیزی رشام او بر هم هر دو هزار طعنه خطش را به سبیل در میان نگاه کرد و از دیده در تماشایش</p>
---	--

<p>سبح مرده اعجاز لعل جان شمش بشوق کوشش آب حیات خود رخصتر فروغ خویش چو یوسف درین دیار نهد بتارک الله از ان مرقه سراپا نور</p>	<p>کلیم شیفته آن کلام شکر بار بنیم جبره فروشد ز خواهرش اودار بمصرفته و خود را فروخت در بازار که مهر و ماه از و کسب میکند انوار</p>
--	---

مطلع ثانی

<p>زین ز بار شکویش نمی گرفت قرآ بچشم مردم بنیای همیشه دارد جای جز اینکه عرش برین بر زمین فرودید بجز دره خاک راه افتخار گشت بزوق آنکه از ان خاک بوسه بچیند کسید حلقه بگوش خود و همین گردد بسوی شمس تابان او لبه حسرت پیاسبانی او عرشیان گرده گرده</p>	<p>ز کوه گرنه ز دندنی بسینه اش سمار لبان مردم چشم از ترا کیم انظار نبوده است بنا کیش بقدرت معمار گر آفتاب ترا و در سایه دیوار هماره کنگر عرش است با زمین هموار بگرد قبست خضر اش گنبد و توار ز دور می نگرد آفتاب حسرت با دار بجانفشانی او قدسیان قطار قطار</p>
---	--

قطعه

<p>لب و زبان کشا مطلب از درش مطلب دم تصور معدوم خود شود موجود بحسب دیده در است همچو زبان مخفی گر آفتاب بدیدار ماهتابی او زخم گرفتن شبت فلک بودید آشد</p>	<p>که احتیاج طلب نیست اندران سرکار گریه تفکر اندک بحسب رسد بسیار به پرده دل و جانست همچو حسن نگار نظر بلند کند اقتش ز سر و ستار که هست محو تناسل پاپوس سار</p>
--	--

<p> ضیا گرفت سوید ای من بحیب کناره بشکر ز مزمه خوان شد لب صفار و لب بهجوم خلق خدا گشت از عین دیده زبان بنغمه لبیک و لب باستغفار که ای کریم عیوب گناه ر استار گناهگار و سیه کار و زشت و بد کردار فحشا و قینا ربنا عذاب اللعین بود وسیله غضبان ز خاک سر بردار که نا امید بنباشی از رحمت غفار مشام جان شودت رشک طلبه عطا قدم ز سر بکن آنجا که هست ناصیه زار بی پای دیده دویدم در آن نخسته دیار ز خلد بدیه فرستادن نری از انحصار همیشه بر دواز خاک او گل بی خار آن زمین که شد آن ماه اهل قیام بگرش ز بهار قدم و شمار و شعاع که از حقیقت توحید پود دارد و تار که داشتند بنیروی جایش سطرهار که بر خلیل زان نور نارسد گنار </p>	<p> بپوشد حجر اسود از فرغ سواد نصیب شد لبان گشت شربت مزوم برای بوسه رکن میسای از هر سو من از نیاز کشادم در آن تحت گاه ز عجز ناصیه سودم به سنگ بنز عظیم درین گروه تو دانی که مثل من نبود ندانم اینکه سر انجام من چه خواهد بود نذار سید که مدعی حبیب خدا بحکم آیه لا تقفوا تراگوئیم بر و به طیبه کز طیب طره محبوب درش بود اثرستان نبشهای سجود شیندم این سخن و همچو اشک قطره دم زهی دیار که رضوان بقعر هر پاش زهی دیار و زهی شهر یار کز فیضش زهی دیار که سوگند می خورد ایزد محمد عیوبی آن که سر و قامت او مزین است بران قدقهای یکسانی طهور او ز پس اینیا ازان رو بود جبین کو کب جایش فروغ مندی داشت </p>
--	---

<p>بے زبهر گھر آبرو بود در کار سبک تر از رگ اندیشه بوده ام بیاید نبوده است بجز شمع تحکیم غمخوار زبان کشاد بخون گرم بدین گفتار بیاید این همه لاف و گزاف را بگذارد بر آستین مناجات دست عجز بر آرد پوستان جهان تاب بود خزان و بهار گل مراد تو دایم بود همیشه بهار شکسته باد چشم حسود جاه تو خوار</p>	<p>بس است در صدد نظرم از تو تخمین زمانه بود بخواب گران و من تاج ز جوش خون جگر میگردد خست من تنها دانش طمید بدایع تمام دلسوزی که شب بگرمی افسانه شد تمام شیب سحر و میمید بر گاه حق ز بهر دعا همیشه تاب بود از خار و گل نشان باقی آبیاری فیض چمن طبع از ازل پریده باد در رخسار دشمنان تو رنگ</p>
---	--

شکفت باد وجود تو گلشن هست
بحق است مدحت ساز و حیدر کرار

قصیده تهنیت الحج

<p>شد از تجلی پروردگار چو آوا برنگ مردک دیده اولی الاصل منادل حرم محترم تجلی زار حیلم را شده عرش مجید آینه دار رسید مژده رحمت به مجمع حصار کسان موجه دریا بدون ز حد مشار که در طواف درش نقد جان کنند نشان</p>	<p>صبح عید که در که هر در و دیوار صبح عید که پوشید کعب جامه نور صبح عید که از جلوه دادش گردید صبح عید که از نور پاسته توحید صبح عید که از بارگاه رب البیت پای فرق دیدند ازین ساجد حج فدایان همه سرگرم گردیدین</p>
---	---

<p>بدائع سوختہ جامان عشق آتشباز با حیناج غریب جسد از یار و دیار ز آب خنجر خونخواہ حسن شکر گزرا بود پریدن رنگی ز چہرہ اش و شوا کہ جان بھوج صبا بستہ اندر ہمو غبار آب و دانہ دیگر نباشدش سر و کا در آیشان جہان ہر دور ہست تو چہ آ بشوخ چشمی در کس بچہ گلنار کہ جای اشک نشانہ بسوز سینہ شہ بر استی سہی قامتان لالہ عبد آ بان نظام جہانگیر ہمو تو مختار بعدل تو کہ بود باز و صعوبہ با ہم یا شعاری من نبود کسب روزی از شعار کہ بہت قیمت یک حرف صد در شہوار گر آسمان وز زمین آوروز بہر شمار ہنوز نرنخ نیز و دم اندک از بسیار بہ پیش بہت بدل سید ابرار کجا دماغ کہ بر تابدش چنین انکار بنودہ است بدایحہ کسے سر و کار</p>	<p>پدر و آبلہ پایان منزل مقصود بہ آرزوی اسیر بسیار رفتہ شوق بخلق خشک جگر گفتگان و آو عشق بنا توانی افتادہ کہ از روضہ ضعف بجز ب شوق اسیران زلف خانہ بدوش بر نع بی پرواہی کہ در قفس خنجر شہک بشرت من و عفا کہ با وجود و عدم پھنشی لب لب بشر گینے گل بجان تشاری پروانہ و بگریہ شمع کج کلایہی مہ طلعان زہرہ جبین بتاج و تخت جہاندار می نظام الملک بہ بذل او کہ شود بگردگان از و حال کہ شاعری بنود پیشیم بہ پیش کسے بقدر حوصلہ دیگران ہے گویم و گرنہ در صلہ نظم من در و اسبم منشن بقیمیت یک نقطہ ہستم گرم گھر چہ قیمت و اسبم چہ و سقتے دارو مراد دولت مداحے شہہ دوسرا مرا کہ نکتہ دران خود ستودہ اندم</p>
---	--

بشو حسن طبعی که یوسف مصری
 بشمع او که شب افروز کنز محفے بود
 بال او که رخ و زلف شاکل بجام حسن
 بجو و ساقی کوثر که فیض مستانش
 بقامتی که قیامت از او گرفته قیام
 بجلوه قد جانانه که عسر روان
 بیوفانی معشوق شوخ بے پروا
 بدلفریبی حسنی که جذبه عشقش
 بجام باد که رنگین بزرگس محمود
 بغزوه که بود غمزدای اهل نظر
 بحق رمز حقیقت بصدق جذبه شوق
 بنام رادی امروز و پیش و شادی و
 پایردی سرگشتهگان و دشت جنون
 بنغمه سنجی بلبل بختده رودی گل
 بگرم خیزی آه و به قطره ریزی اشک
 بناکساری قمری بسر فزازی سر
 به اشک گرم میان از وطن مجبور
 به لاله که زد داغ جگر شست بخون
 بیاس مطلق کشته شکستگان مراد

بسک چشیده ز خوان حلقه صد بار
 بنور او که در آمد بحبلوه اطهار
 کشیده غازه هستی بروی لیل و نهار
 بنیم جوهر کند بجام خضر را سرشار
 بطلعتی که بود صبح عیدش آئینه دار
 چو سایه در قدم او فتد دم رقار
 بسخت جانی عاشق ز زینین میزار
 بزنج سبزه ستان ز بر همین آینه
 بشام عریضت مسکین لطره طرار
 بعشوه که زد لها بر و سکیب و قرار
 بخون ناحق منصور و سرخروئی داد
 بدر و کلفت امسال و یاد رحمت پاد
 باب آبله پاوتشنه کاسه نثار
 ببی زبانی سوسن بزرگس بیار
 ببیقاری برق و بجوش ابر بهار
 بجن رنگس گل عشق بلبل زار
 بآه سرد اسیران سبکس و بیار
 بسبزه که سری بر کشد ز خاک مزاد
 بموج خیزی دریای ناپدید کناد

یکی خدنگ و دوم ناوک و سوم سوفا
 یکی حسود و دوم دشمن و سوم اغیار
 یکی ملول و دوم عاجز و سوم بیزار
 یکی غنیم و دوم حاسد و سوم بدکار
 یکی سپرد و دوم ثابت و سوم ستیا
 یکی طناب و دوم خمیه و سوم مسمار
 یکی بهار و دوم نکمت و سوم گلزار
 یکی بهار و دوم رتبه و سوم آثار
 یکی کتاب و دوم دفتر و سوم طوما
 بیدج تو قلم شاعران نکمت نگار
 به نیم ذره بود آفتاب در مقدار
 جباب را بطبع آب خواستن ز بجار
 و گرنه داشته ام دل بیار دوست بکار
 که کار من رود از دست و دست من کار
 سحر ز لقمه خورشید که شکست نهاد
 کلام رست لبو کند می کنم اظهار

بلا و فتنه و آزار را نشانند بخون
 خدنگ ناوک و سوفا را هفت گرد
 حسود دشمن و اغیار باشد از هسته
 ملول و عاجز و بیزار در جهان باشد
 غنیم و حاسد و بدکار را ز پا افکند
 سپرد ثابت و ستیا گشت جاه ترا
 طناب خمیه مسمار را بلا گردان
 بهار و نکمت و گلزار از تو می آرد
 بهار و رتبه و آثار در زمانه شاد
 کتاب و دفتر و طوما می کند انشا
 ولی به پیش فروع قصیده ام امروز
 نه بهر جائزه آورده ام که جایز نیست
 نشاندار گریبان و رفت شوهر جنون
 دریدم از غم دل جامه و ندامت
 صفای خاطر آلوده طمع نشود
 سخن زوش نیم گر کسی لقبین کند

قصیه

از بوت رنگه بند قاشش دیدار
 بهم زبان بی روح القدس کند تکرار

بلن ترانی شوخی که دیده ارنی
 به مصلطفی که شناخوان او حدیث ثنا

<p>بهم کنند ز بهر شکستن دل زار ز تاب رنگ حنا با خند تاب و قرآ عجب که شیشه دل بشکنند در فتا به بروج شب بده افتاده است زهره زرا و گردهای قرارش بودند پامی قرآ قلم شود دم تحریر مرغ آتشخوار کجا بود که گل تازده لب گفدا از خا</p>	<p>ز تال دوستک زنگوله طوف رنگ بگر خود آتش اند خود آتش بزیر پاوان بیشینه بادی آنها ز شیشه می بچکد پنج کاکل و مرغ که سنجی انجیا جز این که نغمه صفت جان تبار نشیند لببط شعله آواز آتشین رویان بوصف نغمه تر جز تر نغم قلم</p>
--	---

قطع

<p>یکه جمال تحمل و دم کمال قار یکه شمیم گلستان و دم نسیم ببا یکه بیچادر و دامان و دم بجز کبار</p>	<p>بود بجلوه خوبی و و چیز در بهت ز جلوه تو درین بزم صد چمن بسید برد شمیم و نسیم از در تور نگ مراد</p>
---	---

فی صفت الجمع و التفریق

<p>یکه بجا و دم معدن و سوم کس یکی دکان و دم کوچه و سوم بازار یکی فلوس و دم در هم و سوم دنیا یکه گدا و دم مفلس و سوم زرد آ یکه غرور و دم نخوت و سوم بنده یکه خراب و دم خسته و سوم بکار یکه بلا و دم فتنه و سوم آزار</p>	<p>پست از گهر و لعل و زر ز بهر نشار بجا و معدن و کسار از نحای تو شد دکان و کوچه و بازار را در رونق فلوس و در هم و دنیا را به شارب برد گدا و مفلس و زرد آ را به سرد دارد غرور و نخوت و بنده را شد بدور است خراب خسته و بکار مانده است امروز</p>
--	--

<p>چو کهکشان بنماید کشا کس مش که دست و پاچه شود در تلاش چاره کار به معنای آهنگ نادرک مرمار اگر زود آید که درون نمی کشید حصا بر وز شیخ و بر همین مرقع و زنتار</p>	<p>کما پنجه از کتش شوق بر سر ناهیب ز بیم چپ بکست ریشه بر لب ماه نوای دقت جگر خسته را هفت سازد بر روی خاک فتادی جلاجل خورشید گد انوازی شهنما ز راه بین که بنواز</p>
--	--

قطعه

<p>که نیست بر همین دمار او بود زنتار بیاد حق نفسی نیست خالی از اذکار</p>	<p>ز کیش دولت طبنور حیرت ست مرا نه مستکف بود اندر حرم ولی چون شام</p>
---	--

در وصف رقص و مهربان

<p>بیر جامه در آن بگذرد نه کوی بهما نهان بجای که عنقا نشست موسیقا بر نواز دل عشاق خسته صبر و قرا نشسته است قیامت بگوشه بیکار که زهره اش بفلک آگشت آبدار بر آب از قلم شعله بسته اند نگار بهر نظاره ولی می برند از حضار چه پیشه با که شکستند بر سر بازار ز لب نهفته شدن در تر اکم انظار سز که شوخ نماید بهیچکس ز نهار</p>	<p>ز دست نغمه سیرایان محفل نوروز ز شرم پرده کشایان راز موسیقی چه دلبر اند که آهنگ دلبری دارند بدور رقص سهی قاپچاقان فتنه شست تر آمده است چنان زهره از ترانه شان بتاب موی کمر بر هو اگر زده اند چه حاضر اند بقانون دلبری از عجیب ز شیشه بندی خود تا بر آه گستاخی نشسته اند تو گوئی درون منظر چشم قیامت از قدشان سر کوفتیش گردانید</p>
--	---

در شاخ گاو زمین بر خور و تحت شرا اگره صقله کوشش زینت صاعقه دار

در وصف نغمه و سرود

بود به بزم همایون تو دو کار گزار
از رخنه ماکه فکنده است فی بزمی سنگ
چنان تبارگ گل زده است ز نیمه

در صنعت توشیح

لله و جوش ز ندموج موج بحر کمال
ز نغمه باشد روشن چراغ در فانوس
برنگ پایه قدر تو شد بر اوج کمال
تو ابر پر دویا قوت دارد آتش شوق
اصول فاخته خیزد ز پرده اقباس
هنوز جنبش کینهار از ستار شد
ز بس نغمه عود دست لوبی روح افزا
بر در باب زار بابال تاب و توان
شباب ز غمزه خیزد از حجاز تابع اقیانوس
ز بس مخالف هر ملت است ناقوس
چو رفته نظر در بین اهل کمال
اهل از سر و حسینی بخون طبع که بنام
ز دست چنگ تفاسیر و شد از چپ در

من
چهارم که از توشیح
بر سه آیه انیت مایه
جود تو در آب جاریه سلیه
فیض تو در آب جاریه سلیه
قدر تو بر اوج کمال
آیستان تو بر اوج کمال
از یک سر در این دنیا
چهار وزن خوانده میشود
یک درل سوس مقصود
فعلات فاعلات فاعلات
دوم درل سوس مخبون
مقصود فاعلات مخبون
فعلات سوم مخبون
فعلات فاعلات فاعلات
چهارم مخبون
موزون فاعلات مخبون
فعلات ۱۲

چنانکه مایه جود تو در آب بجای
چنانکه سایه فیض تو در ابرها
ز سر فرازی خود زهره را بود اقرا
چنانکه آیه شان تو در بر سر و قفا
که سر و شد ز بی رقص با گل رفتار
فقا در اهد صد ساله را از سر دستار
دماغ مجلسیان گشت طبع عطار
پر دین نغمه عفا حواس هر مشیار
سپرده در کف هر کوچک بزرگ تار
ز شیخ نسیمه ستانند بر حسن ز تار
خبر ز نغمه معنی دهد رگ هر تار
کنند در آخر شب مرگ خفته را بیدار
که چنگ میزند از رهزنی بخون مبال

<p>فشانده است ز پشت خودش کبوده غبار بمور هم نرسد هیچ سخته آزار دیده اند ز خرطوم دم درین گفتار شفق بنا صیغه شسته قشقه آخر کار که آسمان بزین است مائل رفتار دونه شیر بر دهن آمده است از کسار بهر دینیل دو ماهی گرفت اند قرار سری کشیده ز جیب کنار سنبل زار دو ماه دست دگر بیان گرفت اند قرار دو مشعل است شب روشن ازین سیار دورویه ریخته از جیب ناف تاتار دو جوی صبح روان شد ز چشمه شب تار</p>	<p>جهانیا نفلکش نام کرده اند مگر سبک روی که ز لبش م میزد و بزین بود بقبضه فیل تو صور اسرافیل ز لب جبین فلک با جبین خود فرسود بخلق دردمه انداخته است پس درین خوشا لطافت ندان او که تو گوئی نه نه شیر نه کسار بلکه از دو طرف نه رو دینیل نه ماهی دو شاخ نسرین است نه سنبل است نه نسرین مگر در برابر سیاه نه نه نه ابر سیاه است گوئیا از نور نه مشعل است نه شب شیره ایست از کافور نه ناف است نه کافور بلکه دست و بغل</p>
--	--

در وصف تیغ

<p>که موج تیغ تو میدارد آب آشبار که میشود ز خیالش گلومی خامه فگار چنانکه نام تو از نام حیدر کرار برنگ برنگ خان خون بجانند از گفتار کند چو موج هوا از جاب خود گذار بچار آینه کرد اگر ز قهر دو چار</p>	<p>چو برق دو دبر آمد ز خصم بد کردار چگونه نقش تو ان لبست و برش آن ز دو الفقار علی یافته است جوهر فتح چو برگ بید بود سبز و رنگ تو صفی لسان آب روان بگذرد ز موج زره بیگانه گاه چو آتش نیبه زار افتد</p>
---	--

<p>گردن بوجف سمند تو می کند هر ار صبا نشینند خویند وز جابرنگ عبا جباب را کند پالمال در رفتار عرق عرق شود اندام برق و ابرها ز شرق و غرب خبر آرد و بر و صد بار ز خوشخوئی او کبک خفته در کسآ که در سراغ خودش خفته کرد پس عبا اگر چه گرد جهان گشته است چون پرگار بگوش او رسد انیسیم بار چراغ می پرد از چشم برق آتش بار ز گرم خیزی او خیزد از نسیم شاد که میرسد قدمی چند پیش از ان بشکاف که سبزه در قدمش خواب کرد و محل وار دود بگرم روی همچو شعله بر خورشید خار خودست باد که گلگون و خود زمی شاد که بمیشال سمن است و بی نظیر سوار</p>	<p>برون حبد ز کفر خامه مدیح نکار زهی سمنه که در راه مستندی او بسکروی که بسک تر ز موج گام زند بوقت قطره زدن از ستاره ریزی او بدیده یک مژه بر هم زدن بود و شوآ ز تیز گامی او رخ نهفته برق در ابر ز ماه تو بفلک نعل و از گون بسته آ چون نقطه بود تو گوئی بجای خویش مقیم بیک تر از نماند دو گوشش او که مباد اگر ز گرم و نامعی چسبند پا کرد ز شک بیزی او بوی گل عنان دوزخ چگونه تیر عنان بر عنان دود با او بود بر زم روی نرم تر ز موج صبا نهد به تیز رگی نعل برق در آتش خودست آتش و ساز آب و خود سیاه باین لبست تبوی صفت کب و مرکب</p>
--	--

در وصف نیل

<p>بهار لاله شود خون بگردن گسار که هست بر شب و بجز آفتاب سوار</p>	<p>اگر بجلوه رنگین می نیل سوار ز نور عارض تا بان تو بود پیرا</p>
--	---

سواد شام شود در کوش بیاض نهار شکر کینیت با پیکر نس و می شام چو هر دو مصرعہ ابروی شادمان تمام برای آن نہ سبب نے و تد بود در کار قلم دو بار گھر بار گرفت و نیسان بار جو بیت منقح تر جیب بند با شعار شفق بکت ہمہ شجوف و آسمان زنگار چو آفتاب درخشان بسوی شبنم زار	و ہدیہ بنامہ دلکش چو رخصت تظہین ز بسکہ جو ہر فردست طبع رنگینیش فرد و مطلع اوزنیت جبین درق بذات او بود ارکان شعر مستحکم بوصف دست عطالیش نترسد از ایطام خود اہل معنی و خود مرجع بیان سخن برای جدول دیوان او ہی سایہ ز خود در دم حضورش کہ التفات کند
---	--

در وصف خط مدوح

دہد بدیدہ آئینہ سر خط دیدار چو میل سر مہ بر دیک قلم ز دیدہ خیاب شعاع مہر الفت بر زمین کشد صد باب کہ بیضہ در کپہ شکست از انوار کہ ہر چہ خامہ نوید ہمان شود ماچا کہ ہر قدر کہ کہن گشت تازہ کرد ہبا کشید خامہ تو خط نسخ بر گلزار شکست رنگ بر خسار شادمان ہبا ز بسکہ با خم و پیچ ست پھوز لنگار	ز خامہ تو چکد بسکہ حرف جو ہر دار خط جلی کہ دل از شان او جلا گیرد بروشانی یک حرف آفتابی تو چنان ضیا بگرہ بست حرف بیضاوی خط تو با خط تقدیر تو امست مگر گرفتہ حرف بنو خیزمی خط خوبان ز روی نقش و نگاری کہ رنگ صنیعت سہر درق کہ قلم بست نقش لتعلیق نگو بکشکش آفت ز دیدن طغرا
--	--

در وصف سپ

<p>بچشم کج نگردد گرسوی زمین یکبار ز رعب او رخ محسوست زرد چون نیار که دایره دل عاشق ز دایره زلف نگار تمام نقش فغان بهت آینه دار گلست خلوتی آشیان بلبل زار کند چو ماهی دریا شکایتی ز خار</p>	<p>لال ناخیز چشم آسمان گردد ز بیم او بود خون جسم ماه چو سیم جهان ز قید عم آزادش عجب نبود به صفحہ سپردانہ عکس شعله شمع کتان ز جلو که مهتاب صد چمن بایده بریزد از بطاسر خاب ز آخون خروبا</p>
---	---

در وصف سخن انی مدوح

<p>که دم ز ندب خاموش ساغر از گشتا هزار معنی خوابیده را کند بیدار بجای نقطه فشانده شر برنگ چنار که مصر مصر شود صفحه صفحه یوسف زار به بحر حسن روان صد سفینه اشعار که هر سحر بنود چاره اشن بحر بیکار که چون رودین دو در رکاب و هر بار همین بس است که تعینیت در اشعار که نافه مگشده از ناف آهوسه تاتار و بسکه میگند اسرار معنوسه اطهار که مغز معنی بیگانه کردش تر زار که آشیانه نت بهم چو نیم کشته شکار</p>	<p>بگم قفل مینامی خاموش عجب سخنوری که ز گل بانگ عنایب قلم اگر شرح تب عشق پی برده قلمش به صفت حسن نبندد هنوز نقش خیال شد از روانی طبع رسامی اوبی آب بر آفتاب چنان تنگ کرد قانیه را چنان به پیروی رسا اوست عادت ماه نبوت دعوی شکل کشائی او را غزال از غزلش طرز شوخی آموزد بقیه کس از مثنوی نوسه عجب قصیده قصد جگر کاوی سخن دارد چنان بود پند تیر شهرش عفا</p>
--	--

<p>مراد تاج و نگین مدعای علم و وقار خدیو نیل و خدمت خبت طالع بیدار جواب عین عطا لاجواب و کشار بهای لعل و گهر آسمان نیسان با خلیل خوان کرم عیبی دل ببار لوای شوکت او عدل پرور امضا نسیم حمتش آبر و بے ابر بهاء نهان بکسوت غمزش وانی انصاف که بو تراب علی یار اوست در هر کار نهفته گفت زبانی شان حیث در کار</p>	<p>ظفر دامن بن فخر آسمان و زمین ملاذسیف و قلم اقتدار فتح و علم سحاب بود و سما آفتاب عنبر و طلا فروغ شمس و قمر آفتاب فتح و ظفر کلیم طور مهم پوسفت جمال اتم بهای مهبت او سایه گستر عالم شمیم که منتش آرزو سے باغ مراد عیان ز صورت زرش معانی نصرت منور از قدمش خاک حیدر آباد است گبوش لفظ ازل نام خامه مری</p>
---	---

قطعه

<p>ز قهر او که بود همچو برق آتشبار چکد ز دامن نیسان بجای قطره شرار</p>	<p>ز لطف او که بود جان فزا از بیجا بشاخ شعله جانسوز بر دم گل تر</p>
--	---

قطعه

<p>با آب سیاهی لطفش که هست گوهر بار صبا بدانه اشگر رسا ند آب انار نبور و سایه بود و اختلاط کوس و کنار سپهر بر روش راسته نه ساده مدار سواد شام شود خال رود صبح بهار</p>	<p>ز شعله باری قهرش که جان گداز بود هوادر برگ گل تازه آتش شانند ز عدل او که جان را با اعتدال برت خلات از دلال ضد او یک قلم بر بخت بفرق ماه کشد شاه خبیه خورشید</p>
--	--

زبان بشکوه کشادن نه زبیدم لیکن
 ز بخت خود گل میدارم اینقدر که چرا
 ز شام تا بجز نخستم چو شمع و لے
 سرشک با همه خون گرمی که با من داشت
 دین مکالمه بودم که دل بحکم خرید
 تو از طپیدن نبض قلم نکودانه
 مذاق تو دیگر و طرز شاعران دیگر است
 تو در مجاوله با بخت خود معاذ الله
 بیار گردش گردون دون مرغ مرغ
 عجب عجب که فراموش کرده سخنم
 بر آنچه می گویم همان سزاوار است
 تو هم سری با راوت بنه که در ره مدح
 اگر چه جوهر طبع غیرت استغناست
 ولی ز جهت مدوح نیست مجامی گریز
 که درون صدق سنگریزه را مانده
 چه گوهری که بعالم جبارت از سخن آید
 که ز بندگ آورده بلکه دکن
 بیای که از اثر قدر دایش امروز
 بلند مرتبه مختار ملک عالی شان

ز رسته نتوانم گذشت در گفتار
 فکند هست مراد و در تر زیار و دیار
 نبوده است بجز دماغ مونس و غمخوار
 نه شست گردنیمی ز چپه همین زار
 اشاره کرد که امی خود طیب و خود بیار
 که روز حزن گلو سوزن کشته آزار
 بیار و رتبه خود را ز خود نگه میدار
 تو و مقابله باره وز کار ناخبر
 که بیخ را بنود در دولت به سهو گذار
 گفتنت که ازین گفتن باید استغنا
 که خاک رندار و بخود سری سر و کار
 قلم شد از قلم فرق مایل فترت
 ز مدح اهل دول و نعت که دار می عار
 که ناگزیر به بنه میرسد در شهوار
 صد آبرو بگره بند دانه همین سکار
 چه آبرو که خریدار باشدش در کار
 بر آستانه دستوز نامدار بسیار
 سخن نبود معانیست روشن آینه دار
 سپهر جاوید چشم مهر فائض الاوار

<p>چو شبیه زحمت نیا زه محو کستم ز خمار تو امی نغمه نغین ز در پرده دیو آ چسان خبر دهد از مو شگافی اشعار چسان بچهر ذاتی من کند اقرار فروغ مشعل نور شبید را کن انکار بگر و خویش بگردم بصورت پرکار سپهر گرد هم مهر و ماه کیل بنهار منم که ذره من محسوس بر در دکن هزار بار بشویم زبان بستغفار بحسن و قبح جهانی بناشدش سرد کار و گر زبشتی خود ز زشت گویش بسیار کند ز خوبی عکس جمال خود الهی کنار آینه را پرنسازد از رنگار نه حاجتی ز طیب است و نه دوا در کار چراغ ماه ز صرصر کنی کشد آزار نه نغمه در چین است و نه لاله و نه کس بدان صفت که صبا هم در آن نیابد با که سیل باک ندارد در راه نامهار زگر و باد و نفیث بر آفتاب نهار</p>	<p>هزار میگردیم ز دم بدامم هنوز ز ناشناس نخواهد کمال من تحسین چو مو کسی که نکاهد ز کامهش دل جان کیسه آینه زخمت را یکے داند چه غم که کرک شب تاب از بنگ طغنی منم که نقطه جباهم ز جبانمی جنب منم که منت و دوزان پی و دوزان کشم منم که قطره من محسوس بر در دکن منم که گر بلغم حرف التبا گذرد منم که آینه ام دم ز نذر صدق و صفا یکی بخوبی خود خوب داندش سجد ز خوب گوی نه شادم که حسن طلعت او ز زشت گوی ز بنجم که صورت زنگ مراد دولت درومی که مونس جان است مراد آفت دم سردی ز مانه چه پاک مراد لیت بدیع آشنا که هر نگش مراد بغمچه دل بومی در و پنهان است مراد کج روی روزگار سفلد چه بیم ز خاک بیزی دوران دون نمیند بیم</p>
--	--

<p>در رزم بهر دوست بود شمع دل زود ز</p>	<p>در رزم بهر خصم شو و خجسته قناب</p>
<p>هر خشک تر بسایه محبت تو شاد باد</p>	<p>تا پر تو آنگین است به محبت بر آفتاب</p>
<p>قصیده در مدح جناب نواب سالار جنگ مختار الملک سبزواری وزیر الاعظم ریاست دکن دام اقباله</p>	
<p>نصیب بلبل شیدا شد سیکه ز هزار همیشه می چکدش خون ز غنچه منقار کشیده غازه بروی خزان زرنگ بسیار نیافته است نظیرم هیچ شهر و دیار همای همت عالی گجویدم ز نهار عروج شان مرا کمترست از لیلیا لطیف من نتوان یافتن بجز من زار صفای سینه مرا بوشد از در و دیوار بیک تیره گنم طی چه در طه و چه کنار ز صورت تم همه پیداست معنی اسرار برنگ باگت مس نه پیاده ام نه سوار میایه من و عنقا بشهرت بسیار نسیم را به شمیم است صحبتی در کار بمنشینی بوی بهار دارم عار</p>	<p>بیشو که منم نغمه خوان درین گلزار از بسکه خون جگر خورد و طوطی از سخنم منیر بلبل رنگین میان خانه من فک شعل نورشید گشت گرد جهان بشاخ سدره و طوطی نشینان رسازم و گر بنگر که عرش آشیان بندم بزی بر تریخ اگر صد زمانه چرخ زند برنگ آینه آئین سادگی دارم چو موج عرصه طوفان زندگانی خویش نیمه آب و گلم بکه جوهر نورست پای عمر روانم روان بمنزل شوق بجز وجود عدم هیچ فرق نتوان کرد فشانه اش همه باد و فسون من همه بود اگر غلطه کنم من باین سبک روحی</p>

از خانه ام چرخ بر داکتر آفتاب
 میباشد التماس برک و بر آفتاب
 در پله با خرف تنهد گوهر آفتاب
 آری ندیده است گم شپش آفتاب
 کو دیده که گشت در شب نم تر آفتاب
 باشد درین معامله چون من که آفتاب
 ز حمت نیکش ز دم صرصر آفتاب
 مشک مکر است که سووم در آفتاب
 پروای نور فرده کند که آفتاب
 جور یک از کسوف نیاید بر آفتاب
 میدارد و انتظار تو در نظر آفتاب
 آیین کند ز دل صفت اختر آفتاب
 گامی آسمان جاه تراخت آفتاب
 در حسن با طلعت دوریگر آفتاب
 ماه است این سپر پدر و مادر آفتاب
 تا هست در زمانه گهر پر در آفتاب
 در ماه ماه باشد دور چرخ آفتاب
 با خط استوا و خط محور آفتاب
 تا برکت به مجمر خویش از آفتاب

آنم که شمع طور فروزم بدایع دل
 آنم که از ستاره صبح به بار من
 سحر بیان گجا و کجا اثر اژدهای
 معذورم از حسود نه بیند و مرغ من
 او آبروی خویش بریزد مرا چه نعم
 حرفی ز طعن تیرگی از کور نشنود
 با طبع گرم من چه کند سرد مهرش
 میخوانم از قصیده شمشیر این شعر
 تحسین ناشناس نخواهد کمال من
 نظم همی کشد ز سکوت سخن شناس
 صبح اثر دید که بجا بروی شهید
 بر دار دست بهر عا تا بر آسمان
 وقت دعا خطاب بمذوح کن چنین
 خالق عطا کند تبوف بر زدار حنبد
 و صفش کند اهل بصیرت که در کمال
 آن ماه را بچهره در آغوشش پروردگار
 اقبال با و حلقه بگوش تو تا بچرخ
 عمرت در از باد بود تا بر آسمان
 سوزند با و اختر بد خواه چون سپند

کلیات شهید
 که در کور کسب
 و بیخه فال و شگون
 بابت و نام فخر
 که در عالم آیین
 گویان سزاگردد

هر جا یکدیگر آیین او
 با بر واقع شود
 با جابت می رسد
 که بر درون روشن
 که در آن آینه افروز
 یعنی آتش

یک بوده است من ز یکی کردمش هزار
 بود شکفت از دم گرمم اگر شکفت
 زین بیشتر قصیده شمس گفته ام
 شمس الضحی که نام بود این قصیده
 زیباست گر بصفحه صبح از خط شعاع
 دعوی همسری به دبیر فلک رسد
 زور قلم نگر که بر صفحه یک قلم
 تنگ آمد و بد اثره چون نقطه کرده جا
 خون شد ز کاوش قلمم که خط شعاع
 فریاد آرزوی تو انی که در روین
 ای مدعی بیای قلم نیک بست گیر
 پوشیده نیست هر تر و خشک تو از دم
 از گرم جوشی تو در آفتاب بزمه زیر
 آختر ز همکار می ریش بست ناگزیر
 دانی که کیستم تو ندانی که کیستم
 آنم که در زمانه نیابد نظیر من
 آنم که هر سحر پی تعظیم نام من
 آنم که بر کلام من حسنت می زند
 آنم که پیش پای من از ذره کمتر است

بر خط من نهاده بعد جا سر آفتاب
 من آن قباب عشقم و نیلوفرا آفتاب
 سر زوز مطلع دل من دیگر آفتاب
 هر شام و صبح میکندش از بر آفتاب
 از بجز این کشید و کشد مسطر آفتاب
 کلک مرا که غوطه زدستی در آفتاب
 پوشید همچو نقطه ز پاتما که آفتاب
 از بسکه تنگ قافیست که دم بر آفتاب
 پیوسته می خورد و بجگر نشتر آفتاب
 گشت از دوفور گرم روی لایع آفتاب
 پیشم بیار داری اگر دیگر آفتاب
 آگاه باشد از همه خشک و تر آفتاب
 از سر و همی تو نشینم در آفتاب
 خاکی که ابلهانه فشانم بر آفتاب
 آنم که سکه زد قلم من بر آفتاب
 مشعل گرفته که چه شود بر آفتاب
 خیزد پیای فرق خود او بر آفتاب
 روح القدس که سازد از ان قتر آفتاب
 دارد اگر زیاده سری در سر آفتاب

ای خیل چاکران ترا چاکر آفتاب	هر صبح آفتاب بکف بردت رسد
یک فرد باطل است ازان دفتر آفتاب	دیوان تست بسکه با فاق نور پاش
پهلوزند بوج می و ساغر آفتاب	مهر تو گر بطنت بگردون نظر کند
در پنبه زار صبح شود خسر آفتاب	قمر تو گر باوج فلک شعلا افکند
کامروز بنگرد بکف چاکر آفتاب	جمشید چاکر تو بود جام حجم کجاست
از نام اوزنان که شدش یاد آفتاب	آبادیان ز عهد مه آباد میس دهند
بر پای پای تو خمد افسر آفتاب	ناز م علوشان ترا کز سر نیازد
خورشید خترست دند هر اختر آفتاب	هستی وزیر و برتری ازشان هر وزیر

مع آبدان
 دواج کوه کوه
 نام بنیادین
 پادشاهان کتاب
 و شاه جزاسنه
 زبان بود اول
 شده
 آنگویان از چو
 کن به از کمال
 خلافت دار کلا

قطعه

انکار می کنند کند باور آفتاب	روشدلان اگر ز وجود لطیف تو
بر روی خاک سایه غیب آفتاب	نان رو که خود باینجه روشنی ندید
روشن شد از فروغ میانم بر آفتاب	تشبیه سایه مشعر معدوم شبیه
هرگز ندید سایه غیب آفتاب	تو ک ادب نکرده ام از نیک بنگرند
در مشک ماه دارد در عین آفتاب	یکسر سواد نظم من از نور مدح تو
گویا کشیده است خم از گوشه آفتاب	آب در بیان روشن من می چکد مدام

قطعه

تا چون افتد به قسمت همه گیر آفتاب	با انوری مقابله کردم درین زمین
در حصه ام فتاد ازان بهتر آفتاب	هر آفتاب کز قلم او فرس و چکید
انصاف جوید از نظر انور آفتاب	از انوری فروغ گرفته است یاز من

با متبدا انجیر در دراز منتهای سیر	انجبله داشتیم زمین باور آفتاب
هم در سبک روی او مدغمم بر دباد	هم در فلک نوروی او مضمر آفتاب
گرد و خجل ز زوعوی هم چشم بر کاب	کان هر دو چشم یافت و اعور آفتاب
بر بهیکل مرصع او گرفتند کند	از گردن افکند بزین زلیو آفتاب

قطعه

همپا پیش جمال و ز روی سبک سر	دیوانه سان دو در کالیش گز آفتاب
سپیل دویدنش ندید فرصت آن قدر	کز ناخن شعاع بنجار و سر آفتاب
او بگذرد ز بهفت در آسمان چو نور	مانند گسته دم ز قفاش شد آفتاب
در خواب هم سرانضیا بدگر داد	از شرق تا بیزبشتا بدگر آفتاب
عدشش هر چو را بطراجه تمام	مدرابره روز گیرد و شب را در آفتاب
در عهد او بسایه و نورست ارتباط	مهر صد اوقت ست برین محضر آفتاب
خفاش گرزگر سنگی شکو که کند	کلکش برات رزق نویسد بر آفتاب
شب مطلعی چکیده در کلکم که صبح دم	از شرم آن کشید برخ معجز آفتاب

مطلع

ای شیخ جلوه که تو زود آتش در آفتاب	از آسمان شست بنجا که تر آفتاب
پیش فروغ صبح جمال تو می شود	مثل چراغ روز و پشیمان تر آفتاب
گر بازواری از حرکت چرخ سفلارا	گرد و برای کشته اولنگر آفتاب
شیدای نامت است اوان رو که بنافت	از حکم تاجدار عرب میدر آفتاب
شمنش درایت تو که مانند شیخ طور	ماهش بود شکوفه و برگ و بر آفتاب

اعور با این بیکر
چشم بر آفتاب
هم در فلک نوروی او مضمر آفتاب
کان هر دو چشم یافت و اعور آفتاب
از گردن افکند بزین زلیو آفتاب
دیوانه سان دو در کالیش گز آفتاب
کز ناخن شعاع بنجار و سر آفتاب
مانند گسته دم ز قفاش شد آفتاب
از شرق تا بیزبشتا بدگر آفتاب
مدرابره روز گیرد و شب را در آفتاب
مهر صد اوقت ست برین محضر آفتاب
کلکش برات رزق نویسد بر آفتاب
از شرم آن کشید برخ معجز آفتاب

آری بساط محمد همی چنید از نیاز
تا پایتخت و وزیر ممالک با چشم
سالار جنگ آنکه بلوچ حسین صبح
مختار ملک مملکت آرا که هر چه
فرمان روی ملک دکن کز فریغ او
لشکر کشی کز و طلبد بهر تاج مختار
دریا دلی که آب ز خارا بر آورد
تا خطبه خوان موح و نمایش فلک شود
پیوسته بهر طوف درش چرخ میزند
صبح از تجلیش تنق نور بسته است
از نور او شست بجزان شفق سپهر
افتاده بر درش ز گهر بیشتر نجوم
هر قطره دارد از کرمش شب در کنار
از خاک هر زمین که بر آن نفس پا او
خواندند تا حدیث فریغ ترش بنزوم
صبحیکه میرود سخن از شمع محفلش
از بیم تیغ او که خورد خون صد خنک
بر آسمان ز گرم رویهای اسپاد
آتش نهاد آب حاصل و هوا شست

سایه جبین مجب ز بجاک در آفتاب
گسترده فرش راه بچشم و سر آفتاب
نامش نوشته است باب ز آفتاب
سر ز خطش نهاد چه فرمان بر آفتاب
هر زره ذره است درین کشور آفتاب
با صد شیاز گرد و روشک آفتاب
پنهان اگر بجان بنهد گوهر آفتاب
محراب ه نوشته و نب بر آفتاب
پیچیدو ای دور و تسلسل در آفتاب
آینه را گرفت بین در ز آفتاب
از مهر او شکفت چونیلو فر آفتاب
استاده در برش ز سها کت آفتاب
هر زره دارد از قدمش در بر آفتاب
گلهای افتخار زنده بر آفتاب
آینه گشت در کف اسکنر آفتاب
پروانده سان زنده بودیش آفتاب
سرخاب وار بال کشد بر آفتاب
افکنده است لعل با شش آفتاب
بانگ سپا و نشود همه آفتاب

سایه سر بر رخا
نماندن بلیغ
دوران بیدار
غفلت
دوری از همت
پرزون
مشتاق شدن
دانه کردن
در آتش نعل
صبا قرار

نیت بیگانه
مردمان

له صبحی ایجا
دست منور و بوی جان
بخوان صبحهای است
از گنج آنکه آید اجلا
در ۱۰۰۰ شبها
کردن کنایه از با هم
پوشیدن در بزم خجین
تمام کردن ایام
راشگر مغفرت
سب ۱۱

ممدوح من ندر جهان باشد صحبت چنان
تا جا رسیت از کنج کمان هر کاره در کار آمده

پیداست که دست که اکاری نیاید جز وعا
زان رو شهید این مدعا تلخیص گفت آمده

ایضا در مدح نوا صاحبها در ممدوح لصد

از باده آفتاب تراود در آفتاب	عیدست و شیشه شد فلک و ساغر آفتاب
تا نور هر نظر شود از منظر آفتاب	عیدست و ماه نوزده چشمک بر آفتاب
تا آب و تاب نور فرزند در آفتاب	عیدست و عیش و سایه فلک شد بر آفتاب
مستانه سر بر آورد از خاور آفتاب	عیدست صبحم چو صبوحی کنان شوق
بر روی روزگار ز راحت در آفتاب	عیدست از کشایش سجت جهان کشاد
مرآت صبح راشده روشنگر آفتاب	عیدست رونمای مرست که از سرور
صندل بر آچاره در دست آفتاب	عیدست و از سپیده صبح آورد کعب
در ماهتاب دیده نباشی گر آفتاب	در ساغر بلور نگر آب آتشین
شیر سپیده سحر و شکر آفتاب	یک کاسه کرده است بیکرنگی نشاط
قندیل دل فروز پیام دور آفتاب	آویخته است هر طرف از اوج آسمان
دار و بدست دائره در دست آفتاب	مازهره بر قص در آرد و پامی شوق
از نور گسترده کجین ستر آفتاب	از بهر خواب ناز عروسان نو بهار
چیدست این لبساط طرب یکسر آفتاب	یا از پی خرام سهی قامتان بیغ
کز دوش خویشتن فکند چاه آفتاب	فونی غلط که پاسل و بختش نداد
کاندازنده است به سر ره ستر آفتاب	سر گرم آرزوی زمین بوی است و سب

نام فرغ عطر بر زبان آمد که از خوشبوی آن
 ذوق کباب نذر دهنش بانگ ری ز سخن
 از میوه با خشک و تر شد مغز جانم پر سکر
 تا بخشد از روی بهی تفریح روح و فریبی
 از مطبخ والای تو تا خورد ام آلاسی تو
 در سایه عثمان خان تا آدم بر آستان
 از چشم و حدت بین همین استاد معنی آفرین
 از دست من این نوربان چون راند گلستان
 داری ز برتر باگی با فرقدان همسایگی
 در شر استاد سخن در لطم نقسا و سخن
 پیش تو از شعر و سخن هرگز نیارم دم زدن
 بر لطم من آنکته رس یکت تحسین از توبس
 تو بادشاهی من که تو آفتابی من سها
 من فالجم جانم تویی من در دو در مانم تویی
 گوید که قانی منم خاتانی ثانی منم
 مضنون عالی بسته ام نقش خیالی بسته ام
 فند مکرر ساختم زمین ره ندارم هیچ غم
 امشب بدر گلخانه صد بار کردم تا دعا
 یارب بحق مصطفی ختم الرسل خیر الوری

شد عطر سپر و مغز جان ل ز عطر آن با آمده
 در وصف آن هر لفظ من خلی نمک را آمده
 شیرین تر از جان هر شمر نویس از شجر آمده
 هم سید انگور و بهی هم ابنای بار آمده
 از شکر نعمتهای تو کامم شکر بار آمده
 در راه تو پیرو جوان با هم گفتار آمده
 مداح ختم المرسلین انیک بدر بار آمده
 چون کاه در باغ جهان چون خس بگلزار آمده
 پیش تو از بی باگی فکرم نکونار آمده
 فکرت در ایجاد سخن مشهور امصار آمده
 لیکن جو شمع آئین کلکم شر بار آمده
 طبعم نه اذاد و هوس خولمان دینار آمده
 من قطره و ان طبع رسا مواج ابحار آمده
 چون شاه و خاقانم تویی فکرم به پندار آمده
 تکمینه رحمانی منم رحمت مددگار آمده
 عقد لای بسته ام کلکم گم بار آمده
 هر قافیه که از ظلم اکثرتسکر ار آمده
 از ملهم فرخ لقا آیمین و بسد بار آمده
 کز زخمش در جز اعن گننگار آمده

<p>نام غزالان طرف پریشک تانا آرد بہر نثارش ہر کسے سرگرم ایسا آرد بی مایہ چون سرد سہمی کا زادہ از با آرد از چشمہ گلبرگ تر تر کردہ منقار آرد کز خاندہ من غزل چون نغمہ از تار آرد</p>	<p>گیسوی خوبان ہر طرف شد عنبر افشان آوردہ سیم وز کسی زیور کسے گوہر کسے من نیز با دست تھی فرستم با مید ہی لب تشنہ از حسرت نظر دارم سو بلبس مگر در بار گاہ لم نزل تا زم برین حسن عمل</p>
<p>مطلع</p>	
<p>دی طلعت نیبامی تو مولات انوار آرد شوکت ز خدام دیت دولت پرتا آرد دبیرم تخت سلطنت با تو سزاوار آرد کویت لبان خاوری خورشید نثار آرد سہل ست پیش پای تو ام کہیہ شوار آرد ہر سبزہ تر بر زمین انگشت زنا آرد بان خاک چون نقش قدم ہموارہ ہوار آرد سرد از نم احسان تو آتش چو گلنا آرد ممنون احسان تو ام کز کھن بسیار آرد از مصلح توبی سخن خلقے نمک خوار آرد حلوا و باقر خانیں ہچون لب یار آرد برو صفت این نیکو شرت آدم باقر آرد ہر چیز گرم آب خاک خود ہون کرد آرد</p>	<p>اسی قامت عنای تو دلجوی ابر آرد اکیلی شاہی بر ستر اقبال افنی چاکرت اسی تاج دار کمر مت مان رو املکت نوعیت رعیت پرور بویت عدالت گستر در عہد ملک آرا تو کافی بود ایامی تو از بیم قدرت آستین رخ کشد چرخ برین خصمت جو اگر دہم از بسکشد پامال غم گرم ست از فیضان تو ہم ہوا خواہان تو امروز ہمان تو ام پروردہ خوان تو ام بر خوان تو تہنا ہم آن لودہ ام دست دہن بورانی نورانیں نوزیثہ و بر یایش از لذت بچ در بہشت آلامی جنت رشت سہوہ دمان تک آن سرگران این سبک</p>

باد و لنگان کی طرف عشاق حیران کی طرف
 ابل غنا و بی نوا استاده هر یک جایجا
 می آمدند را بنجس گرفت خود از خوشین
 از تو پیمای راه سان هر که بلند آمد فغان
 این صور دم برق آشنا خود شعله نشان
 بار عجم آهنگ شد با برق گرم جنگ شد
 از مطربان تر نو یک نغمه خواندن بار تا
 در قالب و جانان م میزد زهر دمان
 از بوی گل رو پوش ترا ز نیشگر پرش تر
 طبع خود عود چنگ دت در نغمه سخن صفت
 برین جشن هر دل شاد شد از قید غم آزاد شد
 با خوشیهای بیدین بسکه خوش دار زمین
 موج شراب را روان با خط ساغ توان
 تقدیر و سامان ساخته سامان زیبا ساخته
 هر قطره اش گوهر شده گوهر همه اختر شده
 گل چین همچو آینه همچو آب گل متکشف شد
 بخت و سعادت همگر از هر طرف شکر
 زمین کین مسال آمده جان فایز البال
 جمع اندر دم هر طرف مانند انجم هر طرف

دل کی طرف جان کی طرف مشتاق ویدار
 منعم چو مقلس جواز زردار و نادر آمده
 آنجا دل هر مردوزن با کار و پیکار آمده
 لرزید بر خود آسان جنبش بکبسا آمده
 کام و دمان از دهان پر مهره مار آمده
 با آسمان هم رنگ شد و دوش که در آید
 قند مکرر گوینا صدمه تکرار آمده
 این استخوان چون مغز جانم را نگذارد
 با خشک هم آغوش ترا آهنگ جز مار آمده
 جان در گمان هر طرف هم زخم هم آید
 ویرانها آباد شد عاجز به پسندار آمده
 هر چه بر زبان رسیدین با سر خوشی کار آمده
 شیخ و بر همین با آن بسیج و ز تار آمده
 نیسان به باران ساخته باران گهر بار آمده
 اخترمه نور شده مه نیزه بردار آمده
 مهتاب کسیر آب شد تا بر رخ کار آمده
 در ملکوت دستان مگر یکجا بیکبار آمده
 اقبال اقبال آمده اود بار اود بار آمده
 هر ذره گم هر طرف نور شید اما آمده

تیغش ز جوهر جابجا گسترده صد دام بلا
 الصافش از روی صفات آمیزند و م از جلا
 فرزند او فرخنده خود در سایه اقبال او
 شهزاده که زیبا لقب الانسب عالی حسب
 سر مایه فهم و ذکا ابر عطا بحر معنا
 جاهش تبوقیر آمده قدرش ز تقدیر آمده
 دستور او عالی منش فرزند نیکو کنش
 عثمان خان عالی گهر سر مایه علم و هنر
 تا گوهرش را آبر و جاهل شده از سر کار او
 فی الجمله شاهینک خویش کرده در بزم نگو
 با شان شاهیه هر زمان چشمش بسو مروان
 در جشن شد تا جلوه گر باشکوه شان دگر
 سولیش نگاه مردمان گردش هجوم از جانب
 حکام و الا یکطرف مانند انجم بیه صفت
 فرمان گران یکطرف ناوک گران یکطرف
 روزینه خواران یکطرف مختار گران یکطرف
 اسیدواران یکطرف بی روز گران یکطرف
 خیال میران یکطرف جاگیر گران یکطرف
 صاحبان لان یکطرف آشفته حالان یکطرف

خصم از اجل شد گر با اینجا گرفتار آمده
 آینه نطق خرد این من نزن نگار آمده
 با جلوه حسن نگو چون نور البصار آمده
 روشنگر بزم طرب با شمع رخسار آمده
 آفاق را صبح و مسا با او سرد کار آمده
 حکمش جهانگیر آمده عدلش هماندار آمده
 در بخشش داد و در دوش مختار سر کار آمده
 در انتظام خشک و تر مختار در بار آمده
 هم کار گار و کام جو هم مرجع کار آمده
 از مقدم و الای او توقیر در بار آمده
 پایش بفرق فرقدان دستش با شمار آمده
 از پر تو او بیشتر تزیین در بار آمده
 آن ابرکت چون بحر و کان ز بارش بار آمده
 زان نیز شرح شرف در کسب انوار آمده
 چاکب سواران یکطرف بر سپهوار آمده
 خدنگزاران یکطرف مامور هر کار آمده
 چون من هزاران یکطرف بی باری بار آمده
 جمعی فقیران یکطرف همچو من زار آمده
 نازک خیالان یکطرف در فکر اشعار آمده

باشد ز عدلش خشک تر دست نعل با هر گداز
 از سیلی قهرش زدون بوشد ز بس بدو
 آن قدر دوان اهل فن کشف اسرار سخن
 تیرش که باشد شعله خواز قطره پیکان او
 دشمن که شد خمیازه کش قاده اندر کشش
 از عدل او هر خشک تر باشد اینس هر گداز
 گلگون او نسرین بدن نقش سمن بزدین
 گه گل بابا ندانته گاهی بر آتش خسته
 دارد بلالی آسمان یکد شب ز راه روان
 شبی ز آن انجم سپه بند دگر و با مهر
 در هر روی بر کار خود باشد سوار از بار خود
 با گرد آن رنگین او مشکل که بر خیزد ز جا
 بر همچو اسپ نازنین با بد سوار می چنین
 آن را هواری بی بدل این شهسوار بی مثل
 از سایه گلگون آن سطح زمین شد از خوان
 آن بر صبا تخت روان این تکیه گاه این آن
 فیلسطین یا آسمان بر دوشش عمل شد روان
 کافور دوزانش نگر در بستون مشک تر
 شیر او دریا نماسه حشره آتش شاک

اندر کنار گل نگر آسایش خار آمده
 رنگش خشم زبون رشک گل خار آمده
 کز طبع نقادش بمن اشعار اشعار آمده
 با فتح و نصرت آید و بر روی بچار آمده
 دندان از شین سرش مانند منشا آمده
 پیوسته چون شیر و شکر گل مدهم خار آمده
 هر جا ز گلگشتش چمن هر کوه گلزار آمده
 که با هوای پر دانه از خاک سبزه ار آمده
 اینجا چه نوهر در مان از نعل او چار آمده
 از شرق تا غروبش به سیری خوبیا آمده
 در کارش از انکار خود اندیشه بچار آمده
 بومی گل و باد صبا چون نقش دیوار آمده
 کز جلوه او پشت زمین چون کوه گلزار آمده
 این بر بخشش بر عمل آن برق کرد آمده
 از کوهت این منزه جان کسیر سمن زار آمده
 آن بختیاری را نشان این بخت بیدار آمده
 یا بر زمین کوه گران گوئی برفتار آمده
 یا هر دو جهانند سحر از یک شب تار آمده
 در خون نشاند خشم را از بسکه خونخوار آمده

عفویش کم از کم بیش تر از بیشتر از بیشتر
 محروم از فیض بگردد نگر داند زره
 در وسعت آباد جهان زو غیر چون آسمان
 رامیت نشان سروری بالیده از بالا تر
 فیضش بسیار سخا دارد بکف نقد عطا
 بهرام خوب جبینش کز مخز اندر موبش
 معنی رس شیرین بیان طرز سخن از زبان
 اعجاز کلمات سجان بخشید حیات باود
 ملک از شریعت شاد شد کز مصطفی آباد
 کرد از فیوض معنوی دین محمد ترا قوس
 تنها گنج شایگان دارد ز جوش بحر کان
 در جوهر ذات بشر سرما پد علم و هنر
 بی آنکه نقش عابند و خبر با مبتدا
 در آن در درختگان امید گاه بکیان
 بحر کرم ابر هم والا چشم عالی شمیم
 برگردن نام بگو کرد دقلم با آرزو
 باشد درش صبح و مسایلهای زردار و گدا
 سرد فخر نام آوران سر حلقه و انشوران
 از بیم حدش خود زو بند درین اندر گلو

این اندک اندک نگر بسیار بسیار آمده
 گر محذرت خواه گنه سوسیش گنه کار آمده
 کانه از لطایب ز کمکشان نورشید مسأ آمده
 کانه از به طوبی اهر سری ننگس عا کرده
 کالای جرم خلق را عفویش خریدار آمده
 مهر در نشان چتر کش نامش جلو و آید
 بلعین گنج شایگان کلکش گهر بار آمده
 در مشق منشورش چنان نشانی نشا آمده
 کافر کفر آزاد شد در دین و نیند ار آمده
 اسلام را از وی نوی فضل غفار آمده
 هم مشت گلهما هر زمان پر زر بگلزار آمده
 سید بقیاس نظر طبعتش که معیبا آمده
 از ابتدا تا انتها علمش خبر دار آمده
 آمد که بخشش حادوان یار و مددگار آمده
 اقبال هم اجمال هم اورا سزاوار آمده
 صدره بلاگردان او مانند پر کار آمده
 از بسکه خلقش خلق را هر دم طلبکار آمده
 سیریل معنی پروران بر جمله سردار آمده
 نامردمی در عهد او گر مردم آزار آمده

<p>تا کو بود اندوه طین جانها باز آمده دل از غم و سنج و عناد ناله زار آمده جان را بدینسان رستین از رستین عار آمده پس از پافتادگان و تنی نمودار گشته مان تا گرفتار آن غم عیشی که غمخوار آمده کز داور فریاد رس فرمان ز نهار آمده در رام پورا من و امان بسیار آمده بر مسند جد و پدر دارا و دادار آمده تا بر سر سرور سی فرمان ده کار آمده بیار بر خود ناز ما دارو که تیار آمده چشم پریر و بیان اگر امر و زبیر آمده از خود فرود آرد قدم منصور بر آرد عشق شیدا را بتان از جان خریدار آمده اینجا زینجامه شود یوسف بسیار آمده در زلف خوبان کج گردل گرفتار آمده بزم حسرت بر آه بنشین بن گل پستار آمده غرض جوج مرغ انداخته سر گرم بیکار آمده کام و دمان شیمان بر خون چو سونار آمده آن زینت تاج چشم چون مور شموار آمده</p>	<p>تا چند لهامی خرمین از روده باشد چنین زین گونه آخر تا کجا بود کنج از زوا در کنج زندان ز لستین بشد بجرمان استین پس از کف دل و دکان آن بگر آید گان مان ای مرصیان علم مصفت شما از غم مان ای سیران قفس آزادی از بند و سب شکر خدای دو جهان کز لطف شاه قدردان یعنی شرف سیر کلب علیجان با هو با دولت اسکندری با حشمت بال تری هر کویچه شد دار الشفا خود در آرد و آری ز فیض آن نظری بند از صحت گر چنین عفو و کرم با عافیت باشد هم عدل است و در بازار جانان زان جگر آن گرفت از خود میرد حسن از پیاوی دور مشاطه دارد جستجو هم شانه بود بود غرض مقصد جاگزین ز مرش فیروز می بین گردن سپر انداخته خورشید در سر بسته زان ناک پکان نشان جسمه از شکر کمان آن لک چتر و علم آن صاحب سیف و قلم</p>
--	--

جام با بوزیش نگر شفاف تر ز آب گهر
 حُسن ملبش پرنک هم با ده دارد هم گز
 جانان جان ست می پرورده جان ست
 این شعله حل کرده بین شعله آب زده
 از لکهای میها بر می باشد جوید
 حُسن ضیا گستر نگر صبح بهایون فرنگ
 از بسکه گیسوی بتان بزدل نهد بند گران
 نشود و نما در پیرهن لیده بر خود در چمن
 هر نخل شمع طور شد هر گلستان پر نور
 عالم تجلی زار شد آفاق پر انوار شد
 سیمن بران جادو نگه گلگون قبا زین کل
 اد خوبی این سخن تا بر زبان راندن
 سو سن بعین مدعا در صحن ایستان
 حکم وانی بی خلل هر عقده کرد ز بسکه
 از دلتق این سخن تا بشنود زان سخن
 از پرده های ساز تا آید صدک دلگشا
 پسین نوید جانفزا دادند عالم را صلا
 کز نوع و سان چمن تا چند نیان دهن
 اسی مبتلایان عنایا و بسکیان بنوا

با آتش یا قوت تر چون لعل دل آید
 می هم زر است و هم محک پیمان معیار
 تیمارستان ست می دارد می بیمار آمده
 این آتش پرورده بین پرورده نار آمده
 صبا برنگ شکری تلخ و شکر بار آمده
 شام صفا پرور نگر اینک پدید آمده
 بر رنگ رو عاشقان پرورده شوار آمده
 هر گل ز شادی خنده زن هر نخل پدید
 هر خوره انگور شد هر جام سرشار آمده
 خوابیده گر بیدار شد پیش هوشیار آمده
 عیار با چشم سید با طره طرار آمده
 بانوع و سان چمن سو سن بگفتار آمده
 نظاره شد سر تا پایتا بهر دیدار آمده
 سرد چمن با پامی شل سر گرم ز قنار آمده
 خورشید بر چرخ کهن گوشه بر اخبار آمده
 کز درد مندان در در ادرمان خریدار آمده
 گل خنده بازو بر ملا بلبل بگفتار آمده
 شده بر رحمت قطره زن نیان گهر با آمده
 اسی ز هر نوزشان پلا بر تاک تیمار آمده

از حسن حسن معنوسه یابے عایشه عیش جاودان بخشه در قبا نکست حبیب خدا در احد شمشید از دل و جان داور زمین سفر نظر یابے به سلامت روی و باز آسکے ملکت آ بادوسه ملازم تو دیده دوستان شود روشن	وز حسین آبرویت افزون باد که ز حسد شامو بیرون باد عطر سانی قهاسے گلگون باد عاقبت خواه تو زیچون باد روز و شب زود بگذرد چون باد تنتیت نغمه سنج قساقون باد شاد از مقدم مهیا یون باد دوسے اعدا ز خون بگریزون باد
--	--

معنی از حسن
معنی از عایشه
معنی از قبا
معنی از احد
معنی از زمین
معنی از سفر
معنی از نظر
معنی از سلامت
معنی از روی
معنی از باز
معنی از آسکے
معنی از ملکت
معنی از بادوسه
معنی از ملازم
معنی از تو
معنی از دیده
معنی از دوستان
معنی از شود
معنی از روشن

نزد اجاب این فتوح الحج
یا دگارا از شمشید معزول باد

قصیده در مدح نواب مستطاب کلب علیخان بجاورد
والی دارالسرور مصطفی آباد رام پور دام اقباله

بشنیت و گل ساغر بکنت از طرف گلزار آمد بشنیت در کار آمد لطفی که بسیار آمد بشنیت از آب زان پیمان سرشار آمد بشنیت و پیغامی بادی در بار با آمد بشنیت و شدان آسمان سماج نوشی عیان سالی که از افسونگری در شیشه میدرد پیر اشوه تو به سکن از آب شمس پیر آمد	بوی بهار از هر طرف مستانه ز قمار آمد لطفی که بسیار آمد بسیار در کار آمد ابریه دامن کشان از طرف کهسار آمد کامسال اسباب طرب فرخ تر از بار آمد خورشید بارطل گران بر چرخ و دار آمد باصدا امی لبر می سمرست ز قمار آمد باشیوه ساغر زدن خوش ساد پر کار آمد
---	---

معنی از شنیت
معنی از گل
معنی از ساغر
معنی از بکنت
معنی از از طرف
معنی از گلزار
معنی از آمد
معنی از بشنیت
معنی از در کار
معنی از آمد
معنی از لطفی
معنی از که
معنی از بسیار
معنی از آمد
معنی از بشنیت
معنی از از آب
معنی از زان
معنی از پیمان
معنی از سرشار
معنی از آمد
معنی از بشنیت
معنی از و پیغامی
معنی از بادی
معنی از در بار
معنی از با آمد
معنی از بشنیت
معنی از و شدان
معنی از آسمان
معنی از سماج
معنی از نوشی
معنی از عیان
معنی از سالی
معنی از که
معنی از از افسونگری
معنی از در شیشه
معنی از میدرد
معنی از پیر
معنی از اشوه
معنی از تو
معنی از به سکن
معنی از از آب
معنی از شمس
معنی از پیر
معنی از آمد

و این شمع نیز میون باد
 شام وقت لباس کسول باد
 صد زبان رود و صد زبان باد
 نفع کلی جنساک مضمون باد
 خوشتر از صد هزار معجون باد
 در دره تور و ان چو چون باد
 پیش محبوب بر تو میون باد
 که بحسن قبول مقول باد
 در جو البش لفظ مضمون باد
 مگر نگر دیده باشد اکنون باد
 ز نسبت افزای قد موزون باد
 بلکه صد درجه زبان هم افزون باد
 لطف صدیق با تو افزون باد
 دین پر نور و روس گلگون باد
 راحت خاطر بهایون باد
 هر سیکه با ثواب مقول باد
 گوید آیدون شود همیشه دن باد
 دل از ان بقعه مشاود ممنون باد
 سانه اش بر سر بهایون باد

القدر رنگی ادا سے دیون
 صبح با فدا سے تو در میجا
 دل تھا مناکفہ کہ پیش نظر
 دفع امراض در ہوا مضمون
 طلب آن دیار فیض آثار
 آب انساہ فیض مصطفوی سے
 پس باب اسلام استادون
 مصطفیٰ را بگو سلام علیک
 و علیک السلام از ان در گاہ
 آن جمال خند انسا دیدن
 خلعت از بار گاہ مصطفوی
 انجب من فیتسم تو ہم یابے
 دستگیر تو باد دست عمر
 از جمال علی و ذی النورین
 باب حبیل نبی و از روح
 تا بسجده چہل نماز کنے
 برو عا سے تو منبر محراب
 رخ سوسے جنت البقیع کنے
 دامن پاک فاطمہ زہرا

کلمہ کلمات عربی در علم
 معنی تو در دست سارہ
 بہا بگویی و خود در کشت
 شمشیر می در دوری دور
 زبان باغ نقیہ الکریم
 فیضات علم چو چون باد
 بیخیزان زبان پر لیم
 و این چنین است
 و بیخیزان چنین است
 و گاہ و این چنین است
 آرد است از زبان
 در وقت پند
 اکنون لبها مگر بیخیزان
 در بخا و این زمان
 بان در شمس
 عزوبہ
 ہمین در لطف ہم
 دن یعنی این نام
 زبان و این ساعت
 و بیخیزان با و
 بیخیزان و این ساعت

<p>بر لبش این کلام موزون باد عمرت از عمر خضر افزون باد مختلط، سجع لفظ و مضمون باد خود تو دانی که معرفت چون باد</p>	<p>گر روی بجه عمه آوردن مر جبا مر جبا تعال تعال مدعا باد عا به مشد و لفسه من چه گویم محاسن معرفات</p>
<p>قطعه</p>	
<p>خاص در بارگاه بیچون باد پایه تو لقب رب مقرون باد اختر آن جریسم و اثر دون باد از تو قسری بانی تو مبنون باد با صواب ثواب مرهون باد چشم لطف خدیجه خاتون باد دوستی بخشش که محزون باد استوار می دهد که افزون باد بجز همسایه تو ما ذون باد حق نگهبان یکوه و نامون باد لیسله هر مراد مجنون باد خضر راه تو فضل بیچون باد بجا بخشش تو مامون باد هر دم افسانه تو افسون باد</p>	<p>در منتهی امت ذبیح اللہ که خدای حج تو قبول کند وقت رمی حجار بر شیطان ای دل و جان من لقب نهبت بر تن هر ذبیحه هر سه مو شونک رویت به جنة المعلا آمنه ماور رسول اللہ کوه شق القمر فروع ترا موضع اولین اذان بلبل پس به تخت روان روانه شوی ناقه و محمل ترا شب و روز تامع الخیر در مدینه و مدینه در مدینه چو رخت بکشای از فضائل بگویش اهل عرب</p>

نعل عرش مجید مقرون باد
 قصد احرام بر تو میمون باد
 در برت چادر همایون باد
 ارمغانی در مکه صابون باد
 فیض در همه تونیه مقرون باد
 لوش جان هر غذا چو معجون باد
 قال و حال تو جمله میمون باد
 مر جبار از درون و بیرون باد
 گرد گردانند که تو گردون باد
 بوسه سنگ اسودا فیون باد
 باد و دستت ز بوسه مقرون باد
 با صد ایتمی که یک ممنون باد
 خاص در کعبه همایون باد
 از سینه هر مراد مستحون باد
 همه دم همچو لفظ و مضمون باد
 قدر و جاه تو از حد افزون باد
 سخت سبز و چهره گلگون باد
 سعه تو مستجاب همچون باد

اگر نشینی به عرشه بر سر تو
 اگر یکلم شود مقابل رود
 قاسم صبح عیب را محسود
 شست و شوی ردای زیبارا
 با قران و تمتع و انفراد
 آب زمزم طبع تو سازد
 شادمان کامران بکدری
 بر زبان معاشران حرم
 در دم گرد کعبه گردیدن
 نشئه ذوق و شوق را شرقا
 فیض رکن بیانی از چپ و راست
 بانگ بلیک تو زرب البیت
 داخله نور پاشش خلوت تو
 ساغر آرزو دس تو هر دم
 مدعا با دعا که تو بهدم
 در حلیسم و مقام ابراهیم
 از دور کعبت بروی سنگ بن
 تا بس سعه صفا و مروارید

شون بخیر
 حکیم قالی گوید
 ای کبیر کانهار
 چو تو خالی بود
 کاسه جانناز به
 نوشی و خورشی
 اینچنین کردی
 از نیشب گلا...

قطع

گفت نینسان نوال تو بود اتم
 صرف بخشش کنی خزا از غیب
 لقطه کن مکان به هر مقصود
 لقمه گیر روز خو ان تو لقمان
 طاعین بخت و جاہ تو مطعون
 بخت حسادت تو به قعر زبون
 هر بد اندیش تو بهر دو جهان
 دل احباب تو چو گل خندان
 خصم تو از ترقی معکوس
 دشمنان چون سگان ہلاک شوند
 خوشه چینی ز خر من علمت
 در دیا رس کہ در فشان گذر
 جلد مال دستاع تو ہر جا
 میروے ہر جہ نیت تو
 حکم ایند پئے صیانت تو
 برہن از یکہ جلوہ آرائے
 باہرہ این گرائے تمسکین
 شہ طمشہ طوفاکز باو
 بوسہ بر پائے تو بوسہ نہ

آبر و بخشش و تر کنون باد
 وقت جو و تو گنج قارون باد
 گوہر افشان دامن لعل باد
 چمن آرائے تو فلاطون باد
 مستی لای بلاک طاعون باد
 دام باخسہ وار و اردون باد
 از سلامت ہمیشہ مطعون باد
 جگر دشمنان تو خون باد
 بے ثمر ہجو بیہ معنون باد
 لقمہ در کام شان زہ ہلیون باد
 فہم و ادراک و عقل ہرون باد
 بزرگ و کوزہ گوہر آموک باد
 ایمن از دست زدو آہون باد
 فضل پروردگار مرہون باد
 حادی کوہ و دشت و نامون باد
 ناخدا ایش خدا سے بیچون باد
 مرکب تو سبک رود چون باد
 باد باش عاصی ذوالنون باد
 موج و گرداب بچو مفتون باد

دارون بر ہونیم
 دنیا خا از بر ہون
 گنج قارون کن کوس
 دوزخ بر ہون
 ارمی لیرن اردون
 کیا ہر کس از اردون
 دگیا نازند بگان
 ایک رازیا نازند
 آن بخت و گ
 کبش از بگان
 از صراحت کبر اول
 ہم گریا ہی
 بلکن از نون
 صورتی بقا
 بیرون لیم
 چنانکہ گوید
 اتنی شدہ
 ہر دن بگردن
 کہ در صبح
 در علم طب
 از ہر بان
 چون سبک
 بکس سبک
 دل آہون ۱۲

دل آہون ۱۲
 گنج قارون
 کوزہ گوہر
 دوزخ ہون
 ارمی لیرن
 کیا ہر کس
 دگیا نازند
 ایک رازیا
 آن بخت و گ
 کبش از بگان
 از صراحت کبر
 ہم گریا ہی
 بلکن از نون
 صورتی بقا
 بیرون لیم
 چنانکہ گوید
 اتنی شدہ
 ہر دن بگردن
 کہ در صبح
 در علم طب
 از ہر بان
 چون سبک
 بکس سبک
 دل آہون ۱۲

شیم خلق تو جهت فزای من است
 شنای تو که به بخشیر در نمی گنجد
 ضمیر روشن تو حال درد دل داند
 و کن جو در سخا تو وسعت آباد است
 مکان به بخش که در سگوار این کن شود
 مکان به بخش که از ابتلا می تنگ جا
 مکان به بخش که چون خالی گشته به رخ
 مکان به بخش چنان دلکش و پند آور
 مکان به بخش خدا را مکان به بخش
 ز بسکه قایم کرده است خانه بر من تنگ
 فضای خاطر از اهل عجز تنگ مباد
 بخلق تا که بود روز مره گفت
 فراخ باد در رزق عالی از تو
 پیام نیز اقبال تو در نشان باد

دماغ نازکم از بوی ضمیر تنگ است
 بسا پهن بود و پرده بیان تنگ است
 برای ترجمه اش طبع ترجمان تنگ است
 عجب که بر من است گزین مکان تنگ است
 بناله بر رسم کار کاروان تنگ است
 پسینه ام نفس زار و ناتوان تنگ است
 دلم به ظلمت این تیره خاکدان تنگ است
 که بعد ازین نتوان راند بر زبان تنگ است
 دل شهید تو از تنگ مکان تنگ است
 روایت نظم من شکدل همان تنگ است
 اگر ز دامن تو دست عاجزان تنگ است
 که این مقام فراخ آید هشت آن تنگ است
 که چشم حاسد بدین شک آن تنگ است
 که بر شکوه جلاشش آسمان تنگ است

ضمیر آن نزد بینه
 بفتح اول و با
 حقیقی ضمیر و
 نند بعضی بضم
 اول فتح هم بفتح
 اول ذوات بجهان
 آرزو ناز بگویند
 ۱۲

قصیده هفتوح الحج مشتمل بدعای دولت نواب
 مستطاب کلب علی خان صاحب بهادر والی دارالسرور
 مصطفی آبا ورام پور دام اقباله

زیر حکم تو رنج مکن باد
 تاج فخر بر سر فریدون باد

صاحب شوکت تو از دون باد
 فز اقبال و جا ه تو بجهان

نظا

صفتیات شهید

<p>ز بسکه بال و پر طلا گر گمان تنگ است بر آستان نه نهد پاکه صد گنجان تنگ است ز قاب حلقه ماه است و گمشان تنگ است همکار خانه مانی نه نام آن تنگ است ز بان خامه چه مقدار بلبدان تنگ است</p>	<p>گیر و گیر و سمنندش بودیم هم نه پرو ز گوی مهر بر گوی سبقت قریار شعل مهر لجام است و زین او خورشید بیک فراخی آینه خانه اش نه رسد بهار گل کند از مطلع که در و صفش</p>
--	--

مطلع دیگر

<p>که بر شکوه خند صحن لا مکان تنگ است که مایه خرد و فهم نکته دان تنگ است کلان تر آمد این لقمه و دبان تنگ است ز دار گیر اهل و مت دشمنان تنگ است بر اس سجده مانگ آستان تنگ است ز بسکه دایره هفت آسمان تنگ است بیام بر نتوان شد که زرد بان تنگ است ز بسکه حوصله و طرف بود کان تنگ است سپهر دست سپهر سبک عنان تنگ است نظر در آینه چشم مردمان تنگ است بهر کجا که رود وقت بر خزان تنگ است که خنده را از گزینت عفران تنگ است چنانکه بر تن مه جانی گمان تنگ است</p>	<p>تو در ولی و دل بر تو اینچنان تنگ است بدر ک فضل کمال تو قاصر است قیاس ستایش تو نه حد در بان خامه بود بر دوزخم تو در جایگاه تنگاتنگ در تو مرجع عالم دلی و کثرت شوق بر جیم جا به تو یک نقطه هم نمی گنجد عروج شان ترافس کنار سازسد ز دست خود تو نماند از تنگ طرفی خدنگ قهر ترا شد هفت که از خورشید گل نظاره حسن تو که تو اند چسبید بهار بسکه بعد تو گشت عالمگیر چنان بزودی رخسار خود گریست عدو زوغ رخ ترا پرده دل آمد تنگ</p>
---	--

صفتیات شهید
 چو گمان از آن زمین است
 بنده ساسم از آن کوه است
 چو تو بر تو است بیجان است
 ز وقت تنگ است و این تنگ است
 چون که تو بر تو است بیجان است
 که مایه خرد و فهم نکته دان تنگ است
 که بر شکوه خند صحن لا مکان تنگ است
 کلان تر آمد این لقمه و دبان تنگ است
 ز دار گیر اهل و مت دشمنان تنگ است
 بر اس سجده مانگ آستان تنگ است
 ز بسکه دایره هفت آسمان تنگ است
 بیام بر نتوان شد که زرد بان تنگ است
 ز بسکه حوصله و طرف بود کان تنگ است
 سپهر دست سپهر سبک عنان تنگ است
 نظر در آینه چشم مردمان تنگ است
 بهر کجا که رود وقت بر خزان تنگ است
 که خنده را از گزینت عفران تنگ است
 چنانکه بر تن مه جانی گمان تنگ است

که جای بر من و بر جمله هر مان تنگ است
 خبر نزارم و دانم که گلستان تنگ است
 درون سینۀ گنج که این گنج کان تنگ است
 کنون ز حدیث نبالم که پیش از آن تنگ است
 لبان و ند که بر تار پر نیان تنگ است
 اگر چنین نفس من درین مکان تنگ است
 که طویش آید کوتاه و عرض آن تنگ است
 مدام حجر کادر بسته غنچه سان تنگ است
 لبان کلک پیری که در بنان تنگ است
 بجانۀ زنده بگورم که هر زمان تنگ است
 که سقف خانه من همچو نادوان تنگ است
 چپا کنم که نفس تنگ و آشیان تنگ است
 بسک در افتم و گریم که سائبان تنگ است
 کجا روم که زمین تنگ و آسمان تنگ است
 که بر شکوه درش عرصه جهان تنگ است
 پیاسی پایید او فرق فرقدان تنگ است
 پشت و کوه که دامان بحر و کان تنگ است
 در بختیاری او بخت و دشمنان تنگ است
 زبان رستم و تارنج هفتخوان تنگ است

تشنه ایم بیجا چو دانه های انار
 لبان بلبل تصویر از پریدنسا
 متاع حرص مقام فراخ سے جوید
 بیتنگ روزی خود میگیر لستم شب و روز
 مرا به کشمکش ابراخته است تنگے جا
 فشار قبر ازین بیشتر چه خواهد بود
 دم گذر زورش فرض شد کوع و سجود
 نیم شبیم و لے بر من نجیفت و نزار
 تنم به ضغطه دیوار و در در افتاده
 فشار قبر بود ساعتی بمرده و من
 هوا اگر گذر و بر زمین فتنه چون آب
 ولم بقید نیاسود و نوبه آزادی
 برنگ اشک که غلطه بسایه مژگان
 باین هجوم غم در بنهای گوناگون
 مگر به پیش و زیر دکن برم فریاد
 سپهر مرتبه سالار جنگ که رفعت
 در و گهر کف نیسان نوازش افشاند
 ز کامگاری او درستان فراخ ابرو
 بی نیایش عزم دستاوش زرش

طالع دین پوی
 که جو لاجان در وقت
 بخت از هر روز از طالع
 در تار میگذرد و چشم
 من زارم و نزارم
 من به تنگ است
 و در من
 در پیوسته
 طالع در وقت
 که زارم و نزارم
 بر خوردن
 طالعی فریاد
 شد از سر نوای
 تنگ چشمان
 ابروی
 هفتخوان
 در داد غلان
 در هم
 دو ز آن
 مقام دیوان را
 بیگشت آن
 هفتخوان گویند

چرا که اینهمه بهر شکستن دل من
 ز رشک آنکه ترا بر من عزیزتر است
 همیشه در پی آنند این عرض گویان
 و مید صبح امید ای شهیدت دست
 همیشه تا که بود لوح مرآت دلها
 هر آن نشاط که بر حال گیران بگذشت
 سرتی که بود باقی از بر اے جهان
 مصیبتی که گذشت و گذشته است بخلق

کمر به فتنه بهم بسته اند از تن و پیر
 هزار مفسده بر پا کنند صغیر و کبیر
 که خاطر شود آزرده از من دلگیر
 بکشن روی مناجات غمازه تا شیر
 ز شادی و غم در بیخ و سر در نقش پیر
 همه براه تو باز آید از ره تکریر
 بخدمت تو رسد از خزانه تقدیر
 فتنه به هیئت مجموع بر عدد و سحر

قصیده در مدح جناب نواب مستطاب معالی القاب سالار
 جناب مختار الملک بهادر وزیر الاعظم ریهت دکن دام اقباله
 فغان که بر من طلعت نشین کمان تنگ است
 دلم ز تنگی کا شانه آبخان تنگ است
 برنگ تیر او نیجا که خستن سزوم
 بیل سرمد باند نسیم ز سر ناپا
 در بسکه تنگی جا کرد عرصه بر جان تنگ
 گرفته در غلیم تنگ تر در دیوار
 بریده و دهن مور بسته است گرد
 بخش عشق بود بسته ز یک رنگ
 باش سستی من تنگ شد بر اندام

چنانکه روزن دیوار بر دستان تنگ است
 که جان بحسب من و جسم من بجان تنگ است
 که خانه بر من کنگ چون کمان تنگ است
 ازین الم که مکاتم چو سر مدان تنگ است
 به تنگنای گلوم ره و فغان تنگ است
 بان مثال که بر مغز استخوان تنگ است
 فضای خانه که بدتر ازین آن تنگ است
 مراد است بجان را اگر دمان تنگ است
 اگر قبای و فابرتن بجان تنگ است

سر و پیشین شرط
 سر دمان از اولیاد
 نمودی معنفه
 پیشین دل و جان
 رفت به جای کون
 چاکریست بود اسرار
 صفتی او کلاب
 آملی است منت
 میسر است نشانه
 بزین حال تو هم
 بنگارتن
 سر و پیشین
 من و کمال
 در دلت تو بجان
 در سر بسته گرد
 کنگنه او در آن
 بازی من کج از
 از سر ۱۲
 ۱۲

<p> بگوش لفظ رسد گرز خامه تو صریح طلاے بیفش خورشید و سیم ماه نیر کہ آب در بر آتش بود لب اس حریر فتادہ بر قدم شعلہ دو چون زنجیر خواندہ است غیر تو خط لقیہ دویدہ در عقب سایہ آفتاب نیر ہمہ بر تبتہ اصحاب کہف من قلمیر چو بوی گل کہ صبارا شود گریبان گیر بی محال بود خواب گنگ را نصیر کہ موج اشک بپائے نگہ شود زنجیر قصیدہ مصحف و صف تر بود تفسیر کہ مرچ کست بر دن از احاطہ تقریر بر م ز سعدی و سلمان و انوری طیر کجا است عرفی و خاقانی و جلال اسیر قصیدہ صدوسی بیت کردہ ام تحریر بہر یکی است زہر ہفت فکر من تو فیر کہ قبل مرچ کنم قدح حاسدان شریر ز جو ہند سوی مدحت جناب اسیر چاکم کہ ندیدم دگر طریق گزیر </p>	<p> ہزار معنی خوابیدہ سے شود بیدار برائے سکے نام تو در زمانہ گذشت چنان ہواے تو آبی بروی کار آورد ز بیم آنکہ بعد تو سر کشتے نکلند عیان بہ پیش تو شد سر نوشت من چین نہ دویدہ نیر مصر تو تیرہ روزی من مرا بپای ندیان کست عقہ نیاز مرا کشید سوی خویش جذبہ عشقت توئی علاج من بے زبان نہ بود مصغر کند عشق تو ام آنقدر اسیر کند منم بو صف جال تو قاضی بیضا شہید خستہ شنایت نمیتواند گفت شہاز مرچ تو گوئی بلاغت معنی بدقت سخن نغمہ من رسد امر و دو پاس شب بسر آمد کہ با ہزار تلاش نثار مرچ تو ہفتاد و ہفت گو ہر شد اگر چہ ترک ادب بودہ است در شیب ولی بمن سندی است از زمین کہ رو کجا روم کہ ازینا نامندہ راہ گزیر </p>
--	--

یکی صبا و دوم معنی و سوم پنجر
 یکی اسیر و دوم خسته و سوم دلگیر
 یکی فسون و دوم فتنه و سوم تشبیر
 یکی ادا و دوم عشوه و سوم تدبیر
 یکی دعا و دوم معجز و سوم تسخیر
 یکی قضا و دوم جادو و سوم تاثیر
 بهین سمنه و بهین غار و بهین شمشیر
 کمال تست گیتی جلال تست نصیب
 سوم خلاصه حکمت چهارم از تو قهر
 قدرت بگوشن عالم یدت بجزو کبیر
 سوم تنال بهاری چهارم ابر ماطر
 سر عشرت جان بارگاه عیش ضمیر
 سوم حدیقه سیرت چهارم ست سیر
 ذکر بود شفق و محروم مسج پاک کعب
 سوم شراب چهارم کباب پنجم شیر
 سپرد قوس قزح هم شعاع معصوم
 سوم سریر چهارم کمان پنجم تیر
 شعل معر شود در کف تو کلک ویر
 قنای غاشیه بر دار منشی لغزیر

سمنه و خامه شمشیر را بلاگردان
 صبا و معنی و پنجر می شود هر روز
 اسیر و خسته و دلگیر نازا کن هر است
 فسون و فتنه و تشبیر را بود چاکر
 ادا و عشوه و تدبیر را سپهر ز فسیق
 دعا و معجز و تسخیر مکن کرد بر پا
 قضا و جادو و تاثیر را بباد و دهر
 جمال تست به عالم وصال تست بحلق
 یکی چراغ فتوت دوم حیات خضر
 لب بخت بسم دلت بوقت سنا
 یکی است لعل بدخشان و دم حدیقه
 دیار روح روان قصر زبده مردم
 یکی است منزل نورت دوم مقام خال
 حمد فیض تو گر هست ماه تاب و ماه
 یکی است چشمه آب حیات و دوم قند
 دو ان بمو که جا هست شایه باقب و بسم
 یکی نوای تمل دوم جنود ظفر
 یه تو بکه بود غیرت ید بیفیا
 سر از مسوده کلک تو سنی تا به

<p> سپهر از پی دفع صداع شپهر بخت چو آتش غضبش از هواش در باره لجارت مست چنان جوهر ترن باش اگر شرح مسائل گم فشان گردد زهی بیان که گنج در معنیش جنب دو مطلع از قلم من چکیده پس نگین ترا از روز امدت نبوده است نظیر بعد عدل تو شنم مجده منیر چو مکر آئین به حرف و صوت دنیا در تو قبسه حاجات بادشاه و گدا شفاز دست تو محتاج آیدست چنان چه نازک است کلامم که فیض حاتم طو کسی چگونه ترا با کسی در نسبت ز تیره سوزی دشمن بگو کب تو چه باک بهر کجا که رفتی رخ کف بودت بسوی بجز گر از چشم تیز تر نگرے چنان پند زده مرغ تو مست شد زاهد ز شعله سیزی قهر و عتاب تو گردد سپرده اند تو ما هر ان غیب سه چیز </p>	<p> ز صبح سوخته صندل بجایم مهر شیر لباس شعله سوزان پوشد ابر میطر که در کلام مجید است آیه تطهیر ابو خنیف بگوید که حسب القریه ز بهن عقل گل از فراط و سعت تقیه که عند لب چمن در گلوشکست صغیر مگر مصدر قدرت ز تو کوشد تصویر چنان بود که با غوش و ایه طفل صغیر هر آنکه با تو کف داد عای شیب و نظیر ره تو کعبه مقصود هر صغیر و کبیر که سوی هیچ خود می شود رجوع ضمیر نظیر گشت نه فیضت ز حاتم است نظیر که مثل تونه بر آمد ز پرده تلفیه که آفتاب نه اندیشد از سیاه بی قیر گهر ز خاک سر می بر کشد بجای شعیر بدست موج و در جنبش هوا شیب که توبه قطره است گشت بر لب تشویه نگارگ انگر سوزان و ز محرم سیر یکی سمند دوم خامه سوم همیشه </p>
--	--

بیان ز چهره زرمش فرمغ فتح و ظفر
 نفا کند چو بقدم حکم او تاسیر
 نسیم او نه و دروگر بلطف دم نزنند
 بعبه معجزه فیض او همه نازد
 شنش که ز جودش بجات بیاید
 زیم شوکتش از عجب در کاشکند
 شامی او تو انم نوشت اگر گردد
 ز عکس صفت اخلاق او لعل آب
 بلبل کرمش صبح و شام ز شبنم
 نمی حلاوت بدش که در دم تحریر
 چه داور است که در بزم عدل انصاف
 چه مادی است که در عهد فضل اطفاش
 چنان ضعیف قوی هست بر قوی امرو
 بوسف حکمت او شاید آرزو دارد
 زهی طبیب که از بشره سخن در یاست
 بقرص چنان منفعت دهد که شود
 هنوز و هم مصور نیست نقش خیال
 نسیم معدلتش که باعث ال و زد
 فلکب ساغر خورشید منجر سازد

همان به پرده غمش ششیت تقدیر
 شود ملول شتاب ز درنگ زود از غیر
 چنین سبزه گل از رنگ و گلشن از تویم
 ز جان سبج دزیره خضر و یوسف از غیر
 جگر داغ و دل ادنا جان زور و کوشش
 جرس فغان و قلم نغمه عنده لب صغیر
 مداد سحر و فلک صفا موج کلک بسیر
 شود بجلقه گرداب خویش گوهر آید
 ز صحر ساغر زرین ز ماه کاس شیر
 دوات می مکد از لب بان کلک سیر
 بزلف شمع کشتن نشانه چرخه گلگیر
 شود ز موسی قلم لوح رنگ نقش پذیر
 که گو سپند ز پستان شیر نوشت شیر
 که خامه حرکت می کند چو نهضت قصیر
 مزاج لفظ و معانی خواص سکر سیر
 از الة دوران سحر از سپهر سیر
 که جان و میدلب او بپیکر تصویر
 به جسم شعله عریان کشید لباس سیر
 نم که از کله برت را لبان شیر

<p>که گرده است مرا بر مثال نقطه آسیر صداع شپره زائل ز قوس مهر نیر پی حوسه نیست اثر دهاسے عالم گیر برای آنکه بود منکرت چنین تقیر ز حیب صبح نیار و درون سر تشویر بچرخ غلغله افکنده ام و در گریه نظیر کنم هزار قیامت بپا ز کلک ویر ز نذ صغیر چسنت بلبس تصویر ز روی سحر پری را گند به پیشه آسیر به بشر معجزه پرداز و نظم سر نظیر به بشر روح فریب و نظم سماگیر بست چرت مدوح واجب التوسیر که کرد خاک مرا بجزب همتش آسیر طراز دامن این بگردانش و تیر همان که سیرت ذالش خلاصه تقدیر شعاع رحمت او برق خرمن تقصیر نغم عطف او آبروسے ابر طیر ترشح قلمش سه خط محیط کبیر تبار مویک او کحل دیده تابیر</p>	<p>فغان زد اثره گرد باد این صحر فروع من پسندد عدد که گه نشود جذر کینند ز کلکم که چون عصای کلیم منم که معجزه نظم من یدر میضاست منم که پیش فروع بیان من خورشید منم تو اخته کو کس انا ولا غیرے منم که صور سر اسفیل را کلفت دارم زبان نغمه کشایم اگر درون چمن کلام من که چو آئینه دم ز نذ ز صفا مرا رسد که کنم دعوی فنون سازی مرا سزد که فوازم لو اسے یکتائی بر اسے بنیہ کرد عویم بود محتاج غمام فیض سحاب سخا میں الدین ببار گلشن ایگان فروع شمع و جوب همان که صورت پاکش نتیجہ معنی هست فروع هست او شمع بزم آمرزش سیم سخاوت او عین رحمت یزدان تموج کر مش کلک سر نوشت سخا تبار مویک او نور چسب بر اعجاز</p>
---	--

براس شير نگر ویده ام گهی گریان
 نئے سزد که چو طحطان بو الهوس کریم
 زبکه بوده ام آسوده درم طفله
 ششم از پی بر خاستن به بستر خاک
 ذکره توسن محسروان سوار شدم
 دلم ز صحبت این شبامی جنبش ده درون
 مرا به گریه سوختن خوش است ازان
 برای عجب من این فرق هشر دین
 یکے بستے و نیم رو دک سنی نیست
 یکے بنیست صوفی مرا کشد هر دم
 یکے ز رشک بگوید که بس در دنیا کرد
 در بخت بگوید که مرد کذا است
 یکے بچنے نظم گمان سرقه بود
 ذکر تو هم وز وی کند به نثر من
 عرض که انیمه دون همتان کنتم بهم
 ولی ز طعنه اینها مرا ملاسه نیست
 دین دیار که قدم کسے نئے داند
 بیچ و تاب حسودان خسته کے ترسم
 زبکه مغز خورد کا و کا و زانغ انجا
 بیچم کشته صر صر آله آباد

بگوید کی که مر ابوده است همت سپهر
 کنون که موی سر من بینه شد چون شیر
 بهر کجا که نوشتند شیر خوانم سپهر
 ز خشم دامن وحشت گرفت نقش حصیر
 نفس لے زدن تا زیاده گشت و
 چون نور محرز طلعت نفور و گرم نفیر
 که دو و مطنج شان سوزوم چونار سپهر
 زبان طعنه کناید بمحض تقریر
 و گریه همت ز نفسم همت کن تکفیر
 و گریه بار طاعت کشد پئے تعزیر
 خیال حفظ کلام مجید از تزویر
 بقدر شعر و سخن گشت ناتوان و حقیر
 که با کلام نظیر می بود شبیه و نظیر
 که از نتایج فکر طوری است خیر
 حکایتی که نیاید به میسر خسر
 که گردره نشیند بفرق منم سپهر
 برنگ آینه افتاده ام به دست خیر
 که پامی آتش بستم حلقه زنجیر
 چون عند لب فراموش کرده ایم صفر
 بخنده لب کشایم چون چرخ تصویر

ستایش تو ہنمان بود در ازل کہ نوشت
 ز سر نوشت خود آگہ بنودہ ام کہ چنین
 سخن فروش نیم سچو شاعران دگر
 مرا کہ خود ہمہ مدوح شاعران بودم
 دو سہ قصیدہ ازین پیش گفتہ ام لیکن
 کنون چون شمع زبان من فضا تہست
 جبین کلک من است و سجو و پودر پیچے
 بدہر تا ز زمین و زمان نشان قبست
 مری ز خاک قدم دشمن تو برکشہ
 بشرق و غرب رسد تا فروغی از بہر دگر

قلم و گرنہ مرا اینقدر دماغ کج
 زمانہ افگندم از دیار و یارب
 نہ شاعری بودم پیشہ از پیچہ دنیا
 ز مع اہل و دل بودہ است کے پروا
 براسے قدر شناسان جو حسرت کتیا
 توئی و بہت و نظم شہید بے سر و پا
 منج خدای من و خشم مدعا بدعا
 بود برای تو ملک تو دوام و بقا
 بخلاق تا بود اسباب نیستی و فنا
 رہیں کہ نام تو باد سیم و طلا

اور مدح مولوی حسین الدین

عنان فسر بگردانم ارپے نسیم
 صفای آئینہ حیرت ہمہ بسیار موزد
 فروغ ماہ ز داغ و دم چنان گل کرد
 مشام خاطر م از بسکہ نازک فادہ
 نسیم صبح اگر نکست چسپن آرد
 گہی بچو دست نام برنگ قطرہ خون
 غبار آزد و تمنا و خسار حرص ہوں
 قلم اگر نوشتہ بنام استغنا

رگ خیال پاپے صبا شود ز بچیر
 او اسی نغمہ بمنقار طوطی تصویر
 کہ سفیدے شکند و در کلاہ مہر سیر
 عرق عرق شود اندام من ز بو عبیر
 دماغ نازک من سے شود نشاند تیر
 گر آفتاب شود تکمہ لباس حریر
 بر آرم از دل پرخون خود چو موزد
 دلجو عرش برین شستی خط تقدیر

نشانده خاک چشم حسود هر ژده در ا بود لیاقت نائب دلیل این دعوا	نبار خاطر اعدای ناشناس ست این نود اهل جوهر و جوهر شناس اهل قلم
---	---

در وصف مرزا اسفندیار بیگ صبا دیوان

سحاب همت دستور تو چمن پیرا ز دست رتم دستان شیده هست لورا بخلق ناخن تدبیر اوست عقده کشا ز خرمن هنرش خوشه چین همه حکما نمان بسینه او علم بو عسل سینا که نظم و نسق جهان باو بود زیبا بهار باغ سخا شمع و دودمان علا با تمام زمان را کشیده زیر لورا از آنکه نزد حکیمان محال هست خلا ایسر حلقه تسخیر خلاق او عنقا بفیض وجود بود بے نظیر و بے هتا بنامی فضل و کمال و طهارت و تقوی و گردیانت و دین و شریعت نورا چون ازش قلم من زطر ز مدح و ثنا	بگشای کرم وجودت صبح و مسا بهر کرمت اسفندیار بیگ که او بشهر شهرت تقریر اوست گوهر بار ز توان همت او لقمه مے خور و لقمان عیان ز ناصیه اش فهم و عقل اظلالون نظام ملک و مدار الهام و کف انام ایس برین سپرد و کریم این یکیم با تمام جهان را گرفت زیر نگین از آنکه گفت جودش زمانه خالی نیست بنامی همت او سایه گستر عالم بعلوم و فضل بنا شده شبیه او جهان این زمانه بد آتش گرفت اشکام باز در از روش او امانت و ایمان بگوش بیانی او معنی و بیان نازد
---	--

در خاتمه و دعا

که موج را بنود مرجع بحیث دریا	شامی اینده اهل هنر ستایش
-------------------------------	--------------------------

<p>ز چنگه کز لب سو فار تیر گشت حب ز پس و دپی آوردش نسیم صبا شکافند از دل فولاد تارگ خار را در آشیانه نبود آب و دانه عقبا بر وزن زره خصم می رود چو هوا بلبت سر صفت جان عاشق پیدا اگر غلط نگویم تیر تو نکر و خطا</p>	<p>دبان زخم زنده بود بر لب معشوق خدنگ تو ز اجل پیشتر رسد به پند بدود و از کمر کوه تابان زمین چو بر هوا نرود قطره قطره پیکان چو موج ز خنده کند در جباب خود عدد در مغز جان گذرد چون نگاه نازبتان بعالمی که نشان وجود عقبا نیست</p>
--	--

در وصف خط مشرق

<p>ز دایع سینه ماه این سخن بود پیدا فرود در درگ کلک عطار و استر خا شعاع مهر بنیرست کلک نادره ز ز حسن دامن بیضا دیت یه بیضا یقین که بلبل تصویریم شود گویا که هست روکش گیسوی گلرخان طغرا بهر سفینه که شد خامه ات بهار افزا ز چرخ سوده زنگاروز آفتاب طلا سواد مردک دیده را بود مانا درق ز پنجه و شیرازه از رگ گلها که تو ام هست در آن نور و سایه چون جزا</p>	<p>خطت کشید قلم نسج بر جریده نور ز بسکه خامه تو زور و شنومی دارد یوسف و الزهراء حرف آفتاب تو شکست بیضیه درون کلاه ماه سیر چنین بهار فروش است که خط گلزار مگر مسوده کلک قدرش بنواست بسینه موج زنده همچو رنگ گل ریش برای جدول آن آمد از شفق مشرف بیاض و دهمه رشک بیاض دیده صبح دوات نامه مشک و شعاع مهر قلم توان شناخت ز صبح بیاض و شام سواد</p>
---	--

دود بفرق عدد و همچو شعله بر سر خس نبال شعله تصویر او محال بود قلم ز دست مصور بر او نه چنان چو گرد باد بگردد بگرد او گردون	شود به نکت گل بهمنان چو باد صبا که کاغذ دست چو سیلاب اضطرابا فزا که فکر او نتواند گره زدن به هوا بگرد او زسد برق آسمان پیمای
--	---

در وصف تیغ

چکد ز آب دم تیغیت آتش جان سوز رود بر آتش حاسد چو آب شعله نشان اگر بقله کوهش زنی بکساعت چو برگ بید بود سبز از بر دهن لیکن ز بیم قهر تو اندازد آفتاب سپر ز خود میکند زرد چون دم هوا از جاب روند نیست چو آب روان ترا ز آبست چو موج در حرکت نیست و همی دارد اجل بر دمتوقف چو مبتدا و خبر	شود ز آتش آن آب زهره خارا فقد بجز من دشمن چو برق آتش زرا زیغیت آب خورد مای زمین به شرمی در دهن خون عدو سرخ باشدش چو خنا گر از نیام بر دلش شمشیر برود و غنا چو آب موج زره را کند تاج و بال هند نیست چو برق جهد چو برق زجا ز موج خیزی بوحسده تلامطم دریا قضا بد متعلق برنگ شرط و جزا
--	--

در وصف تیر و کمان

همیشه ناوک تو بر هدفت رسد گویا فلک قوس قزح چله را فرود آورد شهاب ثاقب اگر مهری کند تاب ز سیم ماه اگر قبضه کمان سازند	به ترکش اجل آماده بود تیر قضا که آن کباده کجا دین کمان را به کجا فقد ز گوشه سپرخ برین بنجاک فنا ترا بود صفت مهر نجیبه گیر ا
---	--

<p>که آفتاب سوار است بر شب یلدا هنوز گاو زمین سے رو و تحت شکر که دست و ستم سر ما بر است او گر ما اگر ز رفعت آن شمس که کم انشا دید یک چمن شب و دو شاخ صبح صفا دو نهر شیر ز یک رود نیل شد پیدا شدی ز سایه او تیره عرصه غیرا که نیشکر خورد از گمشان بواج سما نرومی ابر سیه رنگ سے پر و بیو ز قاف بز گنڈ ہند روانہ در صحرا</p>	<p>اگر نیل شینی بخلق شور افتد پہ نیل کوہ روانی چه کوہ کز بارش ہمیشہ مرو و حد جنبان زہر دو گوش بود مداد بجز بحر طوم خسانہ کم گردد اگر ز خوبی دندان او کنس شکر دو موج آب بقا سر کشید از ظلمات اگر دو شمع نیفروستے پنداش لبسوی عالم بالا ازان کشد خر طوم روندہ کوٹھکوی کہ از مہابت او بری بری شنود گز نیل بان سیمرخ</p>
--	--

در وصف اسپ

<p>کہ بہت فالشیہ بردار او سیم صبا قلم جو گرم رو پیایے او کن انشا رسد بہ فرق حد و پیشتر ز یک قضا ہزارہ مرحلہ ماند جو گردہ بقیفنا طریق را کند از انجسم آبسرا دوشن بواجم دہبا شعاع مہر ضیا طفر لبایہ او توام ست چون جو زا بناک چون نگاہ آلودہ اش نگر دوپا</p>	<p>بوصف اسپ چون بومی گل ز جارتہم شر بہ پیرین برق بے قرار افتد بہ جملہ گوی سبق سے بردن تیر اسل ہوا اگر بر کالیش دو و بقرض حال ستارہ ریزی او از عرق بقطرہ زدن سپش نعل کشد بر زمین چہا پرتلال ز تست زینت زینش چون نور در بحر شید کند چشم زدن سیر مشرق و مغرب</p>
--	---

کے چو شعلہ پئی رقص از ز زمین سینہ زد
 کے بموسی میان زد کرہ ز عقدہ ہنہ
 کے چو برق ندارد قرار در محفل
 کے بقالب افسردہ جان و مذبح گاہ
 کے رو و قدمی چند پیشتر کہ بہ او
 کے نشستہ بہ بستر لبان خرمین گل
 ہم بصیحت خود نقل حسن و عشق کنند
 کے مائل شیرین شود کیے فرما د
 کے نیاز گزیند بسیار بانے عشق
 دل تنزدہ را حسرتے کہ این خوبان
 بجا کہ رہ فتد از فرق زاهدان ستار
 پرست کا سہ طہنور از دور غشور
 ز لبکہ خوردہ زم غولہ بیج و تاب نفس
 ز نغمہ زہرہ سنگ آب شد مگر مضرب
 ز بس تبارنگہ رخسہ سے ز نذرگان
 شکیب و طاقت و مجبور حواس ہوش برد
 آبا بچنگ و وقت و بر بکد و حق و قانون
 سر و دماغ و دل و روح و جان تن یا بد

کہ زہرہ آب شود زہرہ را بواج سما
 کے ز تاب کمر بڑوہ تاب از دلہا
 کہ زیر پا بودش آتشے ز رنگ جنا
 کے ز ناز و ادا جان کشد ز قالہا
 ہزار روح رو ان سایہ سان دو دو
 کے ستادہ بہ محفل چو شمع بے پروا
 بدان صفت کہ کیے ہیر شد کیے رنجھا
 دہند و اورہ در سم و امق و عذرا
 کے ز ناز شیند بہ محفل لیلیا
 مرا بصورت مجنون نئے کشند چرا
 چو بختونند بیک تارا اس تار صدا
 کہ اب چشم زدن سے شود غمی ز غنا
 قنادہ بہت ہوا در گرہ گرہ بہ ہوا
 شکستہ نشتر فولاد در برگ خار
 ہمد از مزہ خیزد ز موج دیدنہا
 خیال و دھرت و کھمیری ترانہ و چپا
 چو مطربان نبوا از ندمست و نغمہ
 نشاط و عیش و طرب رحمت و سرور و شفا

در وصف قیل

<p>و بان ز فرط علاوت شود پُر از حلوا که نام آن نشیندست گوش هوش و را عطاک ربک ذوالمرق منق و السلوک که آب او همه فزاید آبرو سے صفا بکوچه رگ هر گل دوید ه همچو صبا مگر بگلشن کشیر سازد استمرا ازین صفت خبرے مید هر گل عین بین تفاوت ره از کجا است کجا</p>	<p>قلم بو صفت رطب رشک نیشکر گردد پیرست هر شجر از میوه ما سے گوناگون ز شهید شربت انگور و هم کباب طیور و بان ز چشمه کوه آمد اندران سرے پای هر شجرى حلقه بست چون غنمال تبسم لب هر غنچه بے سبب بنود خزان این چمنستان بهار کشیر است شامی گلشن کشیر همچو این باغ است</p>
---	---

در وصف ارباب نشاط و مطربان

<p>چو خور غلذت خرامند گرم ناز و ادا بغزوه آفت جان و بعشوه هوش را ز سر مرگشت یہ مست نرگس عین که عکس نغمه رنگین ازان شود پیدا رخی که گل ز غمش در چمن ریہ قبا سحر ز رشک تبسم گلن سر بر پا عشق خون شده از رشک لعل شکر خفا قیامت از قد و بالا می هر سہی بالا شهید خنجر آبرو سے شان دل شیدا زمین چو معدن سیما ب هر سہد از جا</p>	<p>سبزان پری پهره در خیابان چو صبح خنده زانان همچو شام طره بدوش نگو چو ساقی مخمور جام باده بکف گلادی صاف مصفا تر از بلور بود قدی که سر و الف بر زمین کشید ازان ز شرم گوهر دندان که نشسته در آب ز رنگ پان بسی شام باشوق هوش سر بعبیب ندمت طنزده چون نور شید اسیر حلقه گیسوی شان نگاه نیا ساز زرقع نغمه این اعتبار شعله نیا ساز</p>
---	--

بهار را بود از بکه مولد و ما و
 ز بسکه نامیده باله چمن چمن بر خود
 نگه چو رشته گلدهسته شود گلین
 بایار می فیض تو هست شجر چمن
 شینه شبنم غلطان چو نام موقی باغ
 بنی بلماس بود نام آن باین معنی
 ز شاخا رچکد به چو باد و گوئی گل
 رطوبت چمن ز بسکه جانفز ایشد
 صدای خنده گلخانه این چمن بلبل
 بخنده لب نکشاید سحر ز روی ادب
 ز شکل شاخ گل و صورت گل است عیان
 درون مجرب هر لاله دانع او باشد
 بهار بخشی خوبان گلشن است مگر
 بزیر سایه سر بلند او طوبی
 بر آیشا که متانه آب می غلطد
 خیال نمچه شینه بسینه چون پیکان
 ز بسکه ناز فروش اند شاهان چمن
 منور بر از سر قواره گلشن خیزد
 چو شمع پیره بر افروخت نخل گل سحر

نهند باغ ترا نام جنت المساوا
 ز انبساط گلخده بخشش نشود غنا
 دم نظاره رخسار لاله احمد
 بزرگش صفت خضر حله خضر
 برشته رگ گل سفت لولوسه لالا
 که عیش گاه تو باشد مدام صبح و مسا
 چو باد موج زنده رنگ گل بسا غرما
 چو سبزه سبز کند خار رفت یاد پیا
 شینه و گفت که سبحان ربی الاعلی
 باغ تاگره نمچه تا نگر دو و ا
 عصای موسوی و خوبی ید برینا
 بجیب آتش خاموش عبیر سارا
 که تاج ناز به گل بخشد و به نمچه قبا
 قناد و گفت که طوبی لمن ارا و کذا
 نظاره راصفت آیدیه لغت پیا
 نظر چو قطره شبنم نمچه ز از گامنا
 تمام محو تا شاست ز گس شهلا
 بهار گل گسند از نخل آب و اعجاب
 گرفت منصب پروانه بلبل شهلا

<p>کلاه عزت عزت ضیای چشم ضیا نخسته تزلزلت در نسب شرف افزا عیان ز ناصیه اش غره ز فهم و ذکا ندیده هست کس مهر و ماه را یک جا پسر بود شیر نخل بختیار ریا پسر میدیده بود مرد مک ز ستار پا پسر بود همه جان همچو کیمت گلها بگلستان پدر و اماه با را افزا بهار خوشه پروین بزیر سقف سما پسر چون خوشه انگور کجسمن آرا</p>	<p>طراز دامن دولت بسرو روی زینت بهار باغ طرب افتخار علم و ادب به هیچ شعله او طره ز فیروزه میز این پسر که بود زینت کنار پدر پدر اگر شجبه گلشن جهان داری ست پدر که از همه تن چشم عالمی باشد پدر دل است به تن همچو غنچه گلشن آهی این گل نورت با دل سبیل و نهار دامت تا بجهان ست رو بر و نگاه بزیر سایه تاک پدر همیشه بود</p>
--	--

بوستان جهان همچو ابرو باران باد

پدر بهار فزاد پس چمن پیرا

در وصف قلعه

<p>که از غرور گشته قلعه تو سر بسجا کلاه مهر فتد بر زمین ز فرق سما ز خاک تا بدرا دلین فتد صد جا بر آستانه او آفتاب نصیب سا چنانکه رتبه کوه است از زمین بالا</p>	<p>چنان به قلعه کوه بلند یافت جا برای دیدن او چشم چو گردن افزاد لبوی زفتش از طائر نگاه پرود چو آسمان گلند مسایه بر زمین و زمان هزاره درجه بلند است ز آسمان بلند</p>
--	---

در وصف باغ

یکی غلام و دوم چشمه و سوم دریا	یکی چیز خود و سخای تراست دست نگر
یکی بودا و دوم بنبره و سوم صحرا	غلام و چشمه و دریا یا سه چیز خواهد بود
یکی حریر بود و دوم نخل و سوم دیبا	بودا و بنبره و صحرا بگب ترید بر راه
یکی بهار و دوم غنچه و سوم گلها	بودا و نخل و دیبا بود لباس سه چیز
یکی شراب و دوم ساغر و سوم مینا	بهار و غنچه و گل دانهما بگفت دارد
یکی سرور و دوم رحمت و سوم شکر	شراب ساغر و مینا بدوستان بخشند
یکی دماغ و دوم سینه و سوم جان را	سرور رحمت و بشری سه چیز تازه کند
یکی مزاج و دوم طینت و سوم اعضا	دماغ و سینه و جان را بود سه چیز رفیق
یکی حید و دوم بهیزم و سوم خار	مزاج و طینت اعضا و دشمنان باشد
یکی فغان و دوم ناله و سوم غوغا	حید و بهیزم و خار شکرست در دل خصم
یکی غنیم و دوم حاسد و سوم اعدا	فغان و ناله و غوغا بود نصیب سه کس
یکی خراب و دوم خسته و سوم رسوا	غنیم و حاسد اعدا تو مدام شوند
بیمین غنیم و بهمین حاسد و بهمین اعدا	خراب و خسته در رسوا سه عالمه با دوا

در وصف صاحب زاده

که نام چیزی که با تو عطا نکرد خدا	مرا در حاجت و مقصود آرزوی دلی
که عین نور عیان هست و نور عین و را	عقل که همه فرزندان جنب بود
چراغ خانه دل شمع بزم محب و علا	بزم مرتبه بشود ان سنگه عالیجا
سهر و سینه و سر نور دید که بینا	از رخ بخش نظر آرزوی جان و مبار
بخلق بیخ خلف مثل او نشاید	انگای نام سلف مخرو و دمان شرف

توشیح

که حصه هر طرف از تو رسد بچو و سخا
 که حصه تو بود سردری لفضل خدا
 که از تو زینت هر دو قری بود پیا
 زمانه باو همه تابع طریق ضیا
 که گردد از تو رو و جمله حاجت دنیا
 چو مویجه که نگرود در آب حبه جدا
 بهر کجا که روی سایه سان لفتا

زمانه صفت نصیحت از مهت تو امان
 ز شوکت تو بود قصه بر زبان قلم
 ز دولت تو به هر کشوری ست قصه
 ز طالع تو که چون اختر است تابنده
 در تو دولت پاینده را بود مخزن
 بذات تست تعلق پذیر بود و سخا
 بدامن تو بود دست دولت دنیا

من
 شش سر دراز
 زنجیر است آیات
 صفت نصیحت از مهت
 تو حصه هر طرف
 از شوکت تو کلام
 طالع تو دولت است
 قصه تو زینت هر دو قری
 طالع تو اختر تابنده بود
 تابع تو دولت پذیر بود

تقسیم سلسل

اگر چه پرفت گنی بی تا ملش رو و جا
 ز لاله خزانه تو همچو آب انه دریا
 چمن سبزه گل از رنگ و بو گل صبا
 مه از فروغ عدل از شیشه آینه ز صفا
 ز دست ساغر و ساغر ز لب لباب صبا
 چهار چیز تھی از چهار چیز صبا
 سخن از معنی رنگین و خامه از انشا
 چهار چیز باند ز چهار چیز جدا
 ز روح جسم خود وزن سیر اعدا

دو چیز کم نشود چون دو چیز در عالم
 گهر ز گنج تو چون انجم از سپهر برین
 سه چیز دم نزنند از سه چیز بی لطف
 بدو حسن تو سه چیز مانده از سه چیز
 بود بزم تو سه چیز متصل بسبب چیز
 برای نذر حضور تو در جهان نبود
 صدق گوهر و از فکر سینه شاعر
 بچشم خشم نگاری اگر کنی گاهت
 ز باغ باد بهار روز نخل میوه تیر

جمع و تفریق

بیتج سازی شان نعل برق درش
 بزم او همه جمع اند اهل سین و تسلیم
 مقام حیف بود اینک از ان سکار
 بگفتش گبو کیست آن یگانه محسوس
 بگفت راجه بینی سنگه وانی الور
 ز فخر رفعت ایوان او ز روی زمین
 شرح پیمت او خاتم بریده زبان
 او بود عادی که انصافش
 گناه خشک شود سبز از نم جودش
 ز بسا چشمه اخلاق او بود شیرین
 امی بهمت اولاد همسری زده بود
 از شکر بخت جودش بر دسحاب نمن
 بخت آنکه بدندان موج هر شب ز نو
 چنان ضعیف قوی هست بر قوی هر روز
 نسیم او سوی میخانه تا وزید لمطفت

بیزره بازمی شان پشت چرخ سپرد تا
 که جمله صاحب تدبیر و حکمت اند الا
 بنموده است بمبشیل تو شاعر کتیا
 که جنس کاسد مار دهد ز غسل بها
 که در زمانه وجود و سخا بود یکتا
 حسیض خاک ز نطفه ما بر اوج سما
 سری سری فلند بز نور روی شرم حیا
 چنانی ظلم و ستم بر کند نخل خندا
 که هست آینه دایره سار در همه جا
 سزود که ابر شود مبتلاست استسقا
 خطوط موج کشید آره بر سر دریا
 ز دره ره او خواهد آفتاب ضیا
 ز حسرت که مش لب می گزند دریا
 که کوه را پرده کاهی بر دو چو کاه ربا
 شکفت بر صفت نچند نپس مینا

رد العجز

شد آفریده چو حاجت ز بر خلق خدا
 قضا بگردد ز در فتنه کین شیه نسرد
 که رسید به حاجت بر آستانه تو

خدا سپرد مرا در ابر کار گاه قضا
 سزود که از ره حکمت سپارش گدا
 بر آستان تو شد حاجتش تمام روا

منم که همت من آری بر نفسی فقر آفریند
 منم که اصل من زودمان در پیشی است
 منم که میکشتم در دوسر ز صندل غیر
 منم که چاره گر من بود قناعت لبس
 شربک شهرت هم بودیم ما و غریب
 یکی که بود بر بیم زمانه خانه بدوش
 دیگر منم که در آینه داشتیم جائے
 برنگ بلبل تصویر بوده ام خاموش
 در سیر باغ نگر و دیده بود سیر دلیم
 هنوز نغمه جانسوز بر زبانه بود
 کنون چو طائر گم کرده آشیان نام
 نه مونس نه انسی نه همسارے هست
 تنم بجا که ره عجز همچو نقش قدم
 چو جان تازه که آید بقالب بے جان
 ترا بر بیم بجای که قدرت افزاید
 بکارخانه او چاکرند اهل سهند
 ز مغز موم بر آرد جوهر فولاد
 ز کاه ریشه دو آنته سبز در آتش
 کباب نیمه ماہی که نیمه اش خام است

توان بگوهر من دید جوهر آبا
 که فقر آدم من بود فاقه ام حوا
 عرض مکتور من می شود فزون زدوا
 که صحنه همه در دست و علت است شفا
 بلکه دمن دور آشیان خود و عنقا
 چنان گر بخت که از وی نشان پیش
 چو عکس بود ام از آب دان بنی پروا
 نه فکر زحمت امروز و نه غم فردا
 زمانه سوخت خس و خارا شیانم را
 که ز آشیانه مرا مو کشان کشید قضا
 که از کجا فلکم برده و فکند کجا
 بداغ دل صفت شمع سوختم تنها
 ققاده بود که ناگه سرش خضر لقا
 پیشم آمد و دستم گرفت و گفت یا
 ازان که قدر شناس هست حاکم انجا
 که هر یک لغزون خودت مستثنی
 کشد روغن با و ام از گن خارا
 زمان بخت پرانت طائرے بهوا
 شناور است بدستور زنده در دریا

از شام دهر تا بدیم صبح چشمه باد تابنده باد و کوب چاه تو در بهسان تا در زمانه نام فنا را بقا بود	اوج سپهر خبت ترا یا در آفتاب تا بر سر ری چرخ بود اطلالت سرب هر فرق دشمن تو کشد ز خنجر آفتاب
---	---

در مدح مهاراجه سوانی مینی سنگه بهادر والی الورد

بناک چون گهت گل خاتم چنان از جا چو شبنم است کمر بستم ز خود رستن خودم مسافر و خود آب و دانه خوشیم فغان من چو سپندست کوس حلتین بیاد رفته طوفان غفلتم چو جناب چو موج در وطن خود همیشه در سفرم چو غل شمع بیالم ز کاستن که مر است دماغ نازک من برنتا بد احسان را چو رنگ چهره پر مبی اعانت پر وبال لسان شمع ز پهلوی خود خورم روزی فکاسه سیسی خورشید کرده ام چون صبح چنان رسیده ام از خود که در نخی یلم همان بیدیده ارباب حکمتم چو نگاه مهم که بجز نفسی نیست در تنم باقی نم که سود جانت در زبان من	که بار خود نفلندم بدوشش باد صبا که وقت یک نگه ناتوان کنم خود را منم چو اشک میتم از وطن قتاده جدا که بسته گره هستی من است فنا ز بی ثباتی خود خیمه میزنم به هوا بلاک خویش کنم قطع راه صبح و مسا ز آتش جگر و آب دیده نشو و نما جناب من شکنده کاسه بر سر دریا نخواهم از سر مرگان برنگ اشک عصا فصیب من برو از مغز جان خویش غذا نه چو شام گرفتم ز ما هتاب روا اگر چه بر صفت سایه میسوم به قفا همان ز آینه اهل حیرتم چو صفا برون در حلقه زنجیر می شوم چو صدا بیزم غیر بسوزم چو شمع سرتا
---	--

گرد و اگر ز قهر تو خاکستر آفتاب
 بخشیده است لخاله عنب آفتاب
 آینه گشت در کعب اسکندر آفتاب
 ریزد و بینه زار قمر اخگر آفتاب
 در بند موج قهر تو آید گر آفتاب
 از چرخ بر کنی چو در خیر آفتاب
 جام طرب ز نور می کوثر آفتاب
 هر دم لباس شعله کشد در بر آفتاب
 گاه بی ندید سایه غیب بر آفتاب
 درک فروغ خود کونست اکثر آفتاب
 دروغا نه تو سکه معنی بر آفتاب
 زان شد رویت قافیه نور آفتاب
 بر چرخ بودی پدر و مادر آفتاب
 کز رشته شعاع کشد مسطر آفتاب
 آرد کعب ز بهر شارش ز آفتاب
 مشت سپند ریخته در محراب آفتاب
 از ناله افغان تو گرد و کر آفتاب
 دست دعا ببارگه داور آفتاب
 تا بر سر سپهر بود افسر آفتاب

گردون چشم سپهره محل البصیر
 از فیض نکست تو درون دماغ صبح
 تا نقش سبت فلکس جمال ترا بدل
 گردون پی اوب چون گرد و بکام تو
 ختم بر رخ خم افتد و چین بر چین
 یا شان میگردی چو کنی حمله بر فلک
 از لاله سخاوت وجود تو بر فروخت
 گر می عتاب تو آتش نشان شود
 عین نور دیده در روشن چاکند
 روشنندی مانده کمال تو
 ای مر جاست شهید حنین بر تو آفرین
 طبع تو هست مطلع خورشید شاعری
 تا نقش این رویت نهستی بقایفه
 پس بیاض صبح نویسن این قصیده را
 نامش اگر قصیده شهید کرده
 بر دفع چشم زخم فلک از ستار ما
 ضبط انفس لاسی و ترمسم که بعد ازین
 ختم سخن بگفت دعا کن که بر کشاد
 تا در زمانه هستی پست و بلند هست

<p>کشتی چرخ شیفته را رنگ آفتاب مشعل کعبه گرفته شود رهبر آفتاب از اوج چرخ ریخته بال و پر آفتاب کنز یکا شماره نکه حیدر آفتاب در بر کشید پیرین احمد آفتاب در لرزه می فند چو دل مضطر آفتاب سخ سوی آسمان نکلند دیگر آفتاب بر پای آفتاب هند افسر آفتاب از حیرت رخش صفت پیکر آفتاب افتاده همچو آینه بی جوهر آفتاب خاتم فی گوهای این مظهر آفتاب بار یک تر شد از ورق دفتر آفتاب</p>	<p>عدش پس منع گردش گردون کند شود فکرش چو عزم خستین مضمون کند چرخ تاثیر صوتش بسوی آسمان گذشت باز آیتد سپر پایاے او چنان ای صبح بسکه رنگ طرب بخت فیض او گریخ کند محاذی دریای صوتش قدیل سقف قصر بلندش اگر شود رویش اگر مقابل صحرای فلک شود هر باد او پشت بدیو از حیرت ست از رشک اینک نقش دلش جوهر صفات دعوی بختش کنم و ثبت می کند تا مطلع خطاب نویسم بوجه او</p>
---	--

مطلع

<p>کیو در بر مرتب است بر سر آفتاب هر صبح خطبه خوان تو بر منبر آفتاب سر نچه جلال ترا زیور آفتاب سر بر کشد ز پیرین محشر آفتاب پرگشته است چون صدف از گوهر آفتاب از کارگاه فیض تو یک چادر آفتاب</p>	<p>ای از اول جلال ترا چاکر آفتاب هر شام داغ سجده تو بر جبین ماه غلمان سپر رفت تو حلقه کمر از دامن دل تو چو خیمه در غبار قمر ایسان دولت تو ز روزیکه گفت گشاد گزیده است بر زر افشانی ضیا</p>
--	---

گر بر کشد ز شعله رو اعم سر آفتاب
 آن شاعر م که از پی تعظیم نام من
 بر آسمان اگر گفت آهسم گذر کند
 در خانه که معنی روشن بر قسم دوم
 تا اقتباس نور کند از زمین من
 گر بر تو افکند بفلک نور نظم من
 نظم هم همیشه ز سکوت سخن شناس
 طرز بیان من چو مریاب ز شونت
 نظم مرا ز طعن فرو مایگان چه باک
 قدرم اگر حسود نداند بعد نیست
 افسرده طبع گرم مرا چون کند عدو
 چون این دربان برید ز غم زبان من
 از آب غیر کشش زشت آتش و لم
 غافل ز تیره بختی محتسب خود است آنکه
 بیوده آشنای تنگ منی است و بس
 تحسین شناس نخواهد کمال من
 در عهد قدر دانی جوهر شناس من
 نواب ذو الفقار علی آنکه خاندان
 در عرصه تجلی فیضش منی شود

کیچرخ سوزد آبله آفتاب
 بر می محمد پیکار از لب آفتاب
 در بحر نور غوطه خورد دیکر آفتاب
 جاروب میکشد همه دم بر در آفتاب
 ساغر مکعب رسد بدرم اکثر آفتاب
 در مغز جان خود شکست ز شتر آفتاب
 جو ریکه از کسوف نیاید بر آفتاب
 این آفتاب ریخته در ساغر آفتاب
 مشت غبار زه نه نشیند بر آفتاب
 هرگز ندیده است گمیشتر آفتاب
 کوه سردی شود ز دم صرصر آفتاب
 بهره خاک طعن نشاند بر آفتاب
 گلایه گشت از نم شبنم تر آفتاب
 دیگر زده است طعنه طلعت بر آفتاب
 کورست و برده ز عم سیاهی در آفتاب
 پروای نور ذره کند کتر آفتاب
 با نظم روشنم نشود همه آفتاب
 زمان روشنی نبود بر آفتاب
 کز حیدر نفعال بر آرد سر آفتاب

فولاد کین او اگر آتش نشان شود
 قاف قفاست قبضه او یا که قافی سح
 این ذوالفقار را چو علی کبرش از زبانم
 پاش تمام خون من خسته جان کبیر
 داد از جغای گردش گردون که گشته ام
 تا سر زدم چو سبزه نورت از زمین
 ز پای آنکه دادی افلاس طو کنم
 من تشنه و زمین همه لبریز آتش است
 شکل خردی که فداست شرح آن
 اکنون که اضطراب من در حد گذرشته است
 جان بر لبم رسید سرفقت من بر بس
 طول کلام ترک در بهت های شهید
 با سو ز جان دور و دل ز آستین عجز
 تا نوک سبزه را بدر شبنم است کار
 آویزه بند مرغ تو باد اول حسود
 سر سبز باد باغ سخاوت چمن چمن

رستم لبان مومم که از دتیه مزار
 لام اجل بود خسم او یا زبان مار
 دست قضا ببند و ما را از اجل برادر
 از نخبه تطاول سپرخ ستم شمار
 بیگانه از بیگانه و آواره از دیار
 جو زمانه در درگ جانم شکسته خار
 ز دست آنکه در من دل گیرم استوار
 من سر برهنه و فلک سفله سنگبار
 کلکنت بان بریده مار است عیب و بار
 کارم ز دست میرود و دست من کار
 ای معجز مسیح ز فیض تو آشکار
 اکنون قدم بنه بسیر راه ختصار
 دست دعا بر آور بدر گاه کردگار
 تا حله گل است حلی بنت شاخسار
 فوق حد و سنان ترا باد گو شوار
 تا التفات نامیه باشد به نو بهار

در مدح ایضا

بسیکه سر برودن کشد از خاور آفتاب
 از هم اگر نه سایه گندی بر آفتاب

بچه میکند ز باد که ما ساغر آفتاب
 این آب و تاب ز بودی در آفتاب

تا زک میان و آینه ران و یک عین
 فرخنده مگر کی که از سطح زمین کند
 در التزام گرم روی فکر شاعر است
 طوفان غرام و باد کبک وین جنبش است
 عشقهای عقل ریخته بال و پر قیاس
 تا شیر و صفت سرعت اوین که خامه ام
 وی غایبانه بدست ممدوح می نوشت

گردون و قاصد برق شعار و قضا شکار
 سیر سپهر چون نگه از چشم پوشیار
 در احترام حبلوه گرمی عشوه نگار
 چاکبک عنان دکه هن و سپل قمت آ
 افتاده هر کجا که چنین شری را گذار
 یکجا بان برق بگیر و گم قرار
 امروز با شنای خطا بشنفتاده کار

مطلع ثانی

ای دیده را بنور جمال تو آستان
 پیشانی فلک بدرت در سجود
 نیاں ز دور فشان دست تو سرگون
 عاتق بر آستانه فیض تو حبيب مسا
 دست قدر به طره عزم تو نشان کیش
 عدل تو لیکه آب رطوبت به شعله زد
 در عهد تو داعی فیض تو در جهان
 هر شعله برگ لاله شبنم رسیده گشت
 تیغ تو هست افضی و تر نده که مسج
 یعنی که شلیخ کا و زمین را تسلیم کند
 یعنی که همچو برق جگر سوزد و جانگاز

اهل زمانه را بتوسه ز سیر قنار
 قدر ملک ز رفعت شان تو مستعاب
 در یاز جوش رشخه وجود تو شرمسار
 حجم از حقیق جام نواله و طیف خوار
 نور طغر ز چهره ز زم تو آشکار
 بیرون نه همد شد راز سینه چناب
 کس را بجز شکفتگی تازه نیست کار
 انگر عرق نشان شده چون دانه انا
 جز منزه جان دشمن تو نشکند نه
 گیر و اگر ز فوق عد و بر زمین تو آ
 آتش نه بخس من اعد ای نابکار

تو اب نوو الفقار علی آنکه نام او
 از فیض اعدال سیم عدالتش
 اعجاز حکم معدلتش مین که برفت را
 بشنم شاخ شعله نشیند بان گل
 از لبکه گل بطرف چمن چهره بر فروت
 از لطف اعدال هوس عدالتش
 تیغ در کنر شعله فرو بند و این هوا
 در پیش موج خیزی نور سخاوش
 در عهد او فغان جگر سوز عنده لبیب
 از عدل او که ناره طلم سرد شد
 بر آهوان چو شیر حلال است خون شیر
 دو دانه و خلاق بر آرد عتاب او
 قمرش بجان چاره زنده آتش غضب
 ایبر کرم که از کف نیسان نواز او
 زنده اختری است بگردون چشم
 آن شمس اور عرصه شوکت که سپ او
 آتش دمی که خاک دم ترک تازیش
 آبی و این به قطره زود نهاسی بے عدد
 تا اول نور و مر حله پیا بود اخصال

مشهور عالم است به نصرت چو ذوالفقار
 سیما ب را بر آتش سوزان بود قرار
 از لطف سپور و کرده ناره در کنار
 برگ شکوفه بر کشد از سینه شرار
 رشک فروغ شمع بود رنگ شاخسار
 تخم شرر بچند در و در جهان ننداره
 پیدا کند برودت کافور از بخار
 تا شعاع مهر بود موج جو لبه
 آتش نذیبال عقاب است شعاع
 دو داز دل سپند نخینه زود درین دیار
 دست ضعیف مور بر آرد و دمار مار
 عفو ش سرگناه کشد در بر و کنار
 لطفش ملطف آورد آبی بر و کار
 جیب و تیر است زودر بای آبدار
 رخشده گوهر سیت زور بای افتخار
 گیر و عنان بوس گل از دست اختیار
 سیما و ایجه د از فرط اضطرار
 برق دمان بگرم رویهای بے شمار
 غار اشکاف باوید فرسا صبا بشمار

در صبح نواب ذوالفقار علی بہادر نواب باندہ

<p>آوردہ دست چشم من بے پروی کا دامان خاطر من شد آلودہ نمبر برسینہ ام ز داغ شگفتہ ست لاله زار نگر فتنہ ام در جام خضر آب نوش گوار دستم عنان فقر گرفتہ ست استوار مہر باد پائے عمر روان خودم سوار ہر صیدم زگر شنگے بشکم نہار نکلندہ ام بدوش نفس ہجوم مردہ باز از مخمر فقر و فاقہ مرا زیر افخسار خلعت زد آخانہ غیب ست زین یار گر خرقة برائے من آرزو مستعار مارا ہمیں بگنج قناعت فتادہ کا نگر فتنہ ست جام ہوس دست رعشہ دار حرفی نخواندہم نہ سوال سبک فگار نگر فتنہ ام لعل اسیر گمے قرار ایما خاطر من بدلت منت شود فگار ممنون زینتی نیم از سپاہ روزگار جز داغ سجدہ در مدوح ہمار</p>	<p>از آب دیدہ ریختہ ام طسح نوبہار منت خدایر کہ درین تیرہ خاکدان مستغنیست خاطر من از دیدن چمن خوشا بے جگر جوئی ناب سے خورم پانی ہوس بدام قناعت شکستہ ام مستانہ می روم رہ خود رفتے گے کہ من بر خوان فاقہ ماندہ غوار تو کلم گاہی ہشتغال سخنسائے ناپند وارستگیت جو ہر طبع غیور من بر مان روشن ست کہ عریانیم جو شمع بر قدر نور جاہ ظلمت قب کلف سیر ہمیں بجا طرا جباب خوشتر ست نشیندہ ست بوسے تنامشام من نہ نہادہ ام قدم سبہ راہ التجا نقتادہ ام چوسایہ پائے تو نگری خودم ترا ز تم احسان دوستی ست مریہون منتی نیم از نعمت جہان نقشی نہ بست لوح جبینیاز من</p>
---	--

حسن بلبل چون گرمی عشق است خرد
 میکش از باد کبابی کینت چه خطر دارد
 حسن عجب است که جوید ز نظاره عشق
 لازم عطر بود نکست و داند هر س
 راست نیست که گردیده حق بین باشد
 حسن دریافت ازین نکته که غمخواری عشق
 خنده در زیر لب ز ناز و به انداز حیا
 دیده عشق هم آغوش تن با کشاد
 حسن چون شره آمد بدل عشق نشست
 عشق بر سبت ز جا همچو سپند از آتش
 جلوه چهره بیان بود و همان حضرت عشق
 تاب خساره همان حیرت نظاره همان
 اندران محکم بر خاست خروش از ولها
 شور تحسین شده از هر در و دیوار بلند
 این یکی گفت بجزت مگر الهام است این
 دان در گفت که نوعی است ز اعجاز مگر
 هر دو کردند و عا بر جناب ممدوح
 از سخن تا سخن هست لب عالم باقی
 یادگار تو بود نظم شهید مسکین

بطریقیکه بود شمع با شش بهدم
 حسن عشق چه بیان دل برد از جو و دم
 عشق جوگوست درین عطر نهان پندم
 که محال است جدا کردن این هر دو هم
 فرق از هر دو جز این نیست که شمش کرم
 ناگزیر است و همان به که باو صلح کنم
 که در دیده نگاهی که نسیاید برسم
 حسن چون مردیگ آمد بکنار شش خرم
 کین کرده تا نکشاید دگر از جبا زدم
 که تب عظیم نگار از سر جان خیر نم
 همچو نور رخ خورشید و لگا و شبنم
 شد بیک نکته نور و نظر هر دو جسم
 که ندیدیم چنین را لطف شادی و غم
 که ز بهی عدل قضی داد و خوشایه حکم
 که درین مرا هم شد ز خدای اعظم
 که بهیتر رسیدش ز رسول اکرم
 که بود محکم عدل تو دایم محکم
 سخنت هر روز بان باد بر است عالم
 تا بتقدیر بود را لطف لوح و قلم

<p> که بود پایۀ او پایۀ عرش عظم عشق شد باعث ایجاد وحدت عالم روح با صد کشش شوق بحسب آدم منزل عشق بود همچو نگین رخسارم در بی آب ندارد دجبان قدر و قیمت حرف بیکار بود گر نبود صوت و نسیم عزت لفظ بمعنی است بر اهل قلم گردد از شرح عیان لطف کلام مبهم مال بی میل خریدار نیست ز دردم اینکه نیرنگی عشق است عیان در عالم گاه آهی شد بر خاست ز دل و دلم گاه اشک شد وافت از چشم پر خم گاه در چشم خزان گریه ز اشک شبنم گاه چون نوشستن آمد همه تن خسته غم گاه خود زخم جگر باشد و گاه است هم همعنان گاه بعیش است و گاهی با ماتم که ز لیاقت و گردید خسرید ابرالم گفتیم این رمز حقیقت بکنایت فاجم در جهان خوب که با آب نشیند بهدم </p>	<p> رفته عشق بلند است و بلند است بلند حکم لولاک گواهیست که از بد و ازل جذبه عشق بود اینک در آمد ناگاه دل که خلوت کند خاص فیوض قدسی حسن باشد گهر و عشق بود آب گهر حسن نیست و خط و عشق بود لطف و بیان حسن لفظی بود و عشق بود معنی آن حسن شارت بود و عشق بشارت باشد حسن جنبه است بازار و خریدارش عشق خبری میدهد از جلوۀ ذات مطلق گاه سود اشده اندر سر شورید به شست گاه رنگی شد و از چهره عشاق پرید گاه با خنده گل دست و لب همچو بیا گاه چون حسن ز سر تا بقدم عیش و سرود گاه تشویش دل مضطرب و گاه به تسکین با طرب گشته هم آغوش و نعم دوش بدوش گاه یوسف شد و خود را سر بازار فروخت شان و حد شده از عشق عیان در گرفت نظر عشق در رخ حسن بود آب و گهر </p>
--	--

سیر شوریده ز سودا عجت با سامان
 همه دادند گواهی که از آواز ازل
 حسن جسم گرم صفت آرزو مگر گوی
 سر چین دست بدست نگه ناز سپرد
 ننده و زوید لب جان حیزین رخصت شد
 یکطرف غمزه سفاک بخونریزی خلق
 یکطرف عشوه بیباک بت راج گرفت
 خم ابرو و چو گواهی باشارت در داد
 قصه کوتاه که چون ختم شد این محبت مگر
 هر دو صفت منظر استاده در آن مجمل
 حاضران محو محیر که ز آغاز شعور
 همه تن گوش بر آواز که از پرده غیب
 بعد ازین رسد حکم حکم چه می فرماید
 خلعت خمر که می پوشد و حق نه کسیت
 در میان به کن داد کس ناز و نیاز
 ساعتی سر گریان تفکر نه شست
 پس بفرمود که صد مرتبه از روی قیاس
 پایه عشق گران نیتسم از تمکینه
 عشق صقیل گر آینه حسن است بل

دل نمیدهد بفریاد حزن سوخته دم
 عشق را سلطنت ملک و شاهت قدم
 که از ان ملک ل شده در هم برسم
 زار ز نایب مسیحا که در یغاموم
 مژده چشید خرد گفت که من هم رفتم
 محشری تازه با ساخته از جور و ستم
 صبر دین و خرد و طاقی هوش از عالم
 کفر از دیر شد آزرده و ایمان ز خرم
 محبت هر دو طرف جمله در آمد برقم
 تا به انصاف کند فاضلی جبهه ششم
 نشیندیم چنین حال عجب تا این دم
 چه رسد مشرکه الهام درین امر اسام
 که شود ملزم خصم و که نشیند ملزم
 صدق از ریت فسخی که کشاید پرسم
 بهیچ معنی سخن آجسمن فردز کرم
 که ازین هر دو کراتاج فیضت ششم
 رتبه هر دو بیزان خرد و بنجیدم
 که دل غمزدگان داند و من چه دانم
 عشق مشاطه معشوق جمال است نغم

و حسن جابه تو قدر تو چه داند که گسسته
 شهرت عدل تو افتاده هر شهر و دیار
 حاجت تل که کشیده است مرا بر دور تو
 حسی و سخن و سخن آنست که از روز ازل
 او که بی قدری صاحب نظران می خواند
 حسن استاده شد از ناز و پاهنگ غرور
 ای که از شوق شنای تو صبر بر قلمم
 صفوت را تو ز شکر آئین عدل
 ز هر دم خاصیت قند مکرر دارد
 حکامی عدو را چه سلابی کردند
 باغ لطف تو چنان که لطافت دارد
 تا سخن بود تو صد عجز به مشکل و اگر
 میند به عشق ره در رسم و فضا را بر باد
 این تنک حمله خواهد که باز از جهان
 عشق چون خیمت احضار گوانان دریا
 و اغ را کرد نمک سود بشورایه اشک
 وحشی و ادوی دل حشمت زنجیر سل
 آنکه حسرت و حرمان همه محمودیدار
 کی طوف شوق وصال آئینه دار حیرت

فزوی را بسفا هست نشناسد زورم
 هست آدازه اش آدینه گوش عالم
 نکته بنجا حضور تو کون عرضه و هم
 آنکه مقصود ز پیدایش خلق است منم
 من اگر داد دست تو بنجویم چه کنم
 پانخس داد که امی ز بد که از باب هم
 قوت ناطقه بحث ز زبان ابکم
 شوکت عدل تو بر زمین بنیان است
 شکرستان شده از سبک بلطف عالم
 نوشدارو مبدل شده با شربت شرم
 که سلیمان خرد از امور چکان قوت شرم
 نتوان لبست و گر قافیه لفظ است
 کف افسوس به پیش تو از ان می ماند
 قدر دل داری بوی سبک منشان کرده که
 ناله از سطح زمین تا فلک از آشت علم
 اشک داد و بنجو بنا به دل شورش هم
 که بگردش هم آه می سخن خورد نسیم
 که بخار شزه چون آبله چسبیده است
 کی طوف شورش چون سلسله جنبان است

خال لب و کفش سامان میستی شوق
 لب ندان در دم جان که بجز خون شد از آن
 طرزه نعلی است قدش که در چمن جان بر قامت
 منفعل صبح قیامت ز مایض کردن
 بسکه چون آینه صبح ز ندوم ز صفا
 نتوان بست بر صفت کمرش نقش خیال
 شیر و صبح سر شدند نور مهتاب
 بیکرش ریخته قالب کا فور بهشت
 هر دو استاده و حیرت زده چون سایه و نو
 یکی از خنده ناخواسته گلده پست
 هر دو را پیش نشانند با عینه از تمام
 پیشتر خوانند و بفرمود که بان عرضه مید
 عشق بوسید زمین ادب از عجز و بگفت
 یکعلم و شت خفتن گشت مشام معنی
 انگوی که تبار را به نگه می بهشت
 از تبت لرزه میم تو بخود می پیچید
 بسکه از قصر تو افتاده بعالم ز کز ال
 خاک کوی تو ز گوش گل چشم ز گیس
 خشم گر کج نگر در استی تو چکنند

ابروش رشک دم خنجر میداد و دستم
 گوشت پان و می چون شفق و شام بهم
 عمر چون سایه بر گام رفت زیر قدم
 نخل از سینه صافش سحر آمین دوم
 از شکم لپشت هویدا شد و از پشت شکم
 نتوان بست میاد و پیش راه عدم
 تا در آمد بو بود این صنم حورشیم
 جوهرش پنجه نوزد مسرتا بقدم
 همه گرد دست و نعل بر صفت شادی و غم
 دیگر از اشک بخت نقد روان چون شبنم
 بطریقیکه بود شیوه ارباب کرم
 عودت حال که ز پیش تو ان گفتند کم
 گامی خداوند بمن داد پس سیف و قلم
 تا ز تو مشک نشان شد قلم غایب دم
 از صبر قلمت می کشند و جبر صم
 چرخ چون ریگ روان گل هم چون موجم
 فتنه از طاق دل بر بهمان یاد صنم
 مرض بصری می برد و عیب صنم
 مینماید همه دم چهره شمشیر درم

خبرش داد او سبب هنر آموز خرد
 بحضورت و در غم ز روزه دور آمد اند
 هر دو را اذن حضور شد در فتنه از خویش
 عشق را دیده که پیری است خسته و لاغر
 تن کا هدیه برنگ رگ اندیشه نزار
 در برش خرقه صدر قعه که در هر تاش
 همتن دیده چو آئینه و از حسرت یاب
 استخوان لبکه بزندان ملامت سود
 همه تن آب شد از تمهت هستی چو جباب
 نگه آماده دیدن مگر از کثرت ضعف
 موی بوخته تشدید غم و شدت درد
 چون سپند آتش نهان زشتن خیزد
 دیده نمایازه کش باد و اشک گلگون
 سرشیش ز خط جوهر سنگ طفلان
 خانه بردوش هو اگر و صفت رفته بباد
 موی نرولیده بسر کهنه گلیمی بردوش
 حسن با عارض تا بان که بوضفش خورد
 زلفت ز خسار تو گوئی که نوشت صفی
 چشم غارتگر جان و مژه برهنه هوش

کهای بمیراث تو فرمان قضا از اب و عم
 که غریبت ز بس عوسی یکتانی هم
 هر دو از غمزنانند که زیر قدم
 خشک بپرگ و بر صورت نخل ماتم
 تا توان چون نفس صبح زانده هر دم
 ناخن نهد زور فتنه لصد و حشت و غم
 نگه بر مژه غلطیده برنگ شبنم
 با هم جو هر شده زنجیر در آن است حکم
 همخوان نفس خود صفت و حبه هم
 در چکیدن صفت قطره ز چشم پر نم
 تن خاکی همه با گرد که درت غم
 خاتن میل نشتن خرد از نقش قدم
 زخم دل تشنه آب و دم خنجر هم
 داغ سودازده زخم جگرش را هم
 آبرور سخته چون اشک بد امان الم
 همه وقت نظر پارس ز سر تا لب دم
 که در بلوغ سحر سوره و کسب هم
 شب قدر و محبت عید عید تو ام
 گمش آری پیغام قضا که بر هم

فوج فریاد در آن معنی دلکش سر سبز
 موج در موج بود سطر لصد حساقه لفظ
 مصرعه نظم که بر یکدگر افتاده در دست
 عقل پیش خروش بتدبیر لایق
 بگلستان جلالتش ز سر باد صبا
 در خور حوصله ام نیست رسیدن آنجا
 الغرض منج در او دست و گریبان فرستند
 بزور حضرت مدوح رسیدند و سله
 بارگاہی که بر او چشم نبرد بال ملک
 بارگاہی که اگر رفعت شانش نگرود
 بارگاہی که ز خاصیت عدلش امروز
 بارگاہی که ز جبار و بشعاع خورشید
 بارگاہی که شب روز در و سنی لافند
 هر طرف کوه کب اقبال بلاگردانش
 دام کردند نگاه از دل و دیدند از دور
 مستغرق در تجمل صفت محسوس منیر
 هر طرف علم و ادب عقل و هنر دانش و هوش
 اخترش نام شنیدند و در آمد نظیر
 دور باشی چو شنیدند لغیران ادب

همچو حوران چمن پوشش بگلزار ارم
 معنی دور و تسلسل قلش کرور قسم
 بهر معراج قبول است تو گوئی سلم
 علم از وی متعلم صفت لایق
 لغزواند چمنش پانگاہ شبنم
 که تو خود میروی اینک من بهت قدم
 از پی رفیع نزاعی که در آمد بر قسم
 بارگاہی بنظر آمده با جاہ و ششم
 تا در او نرسد و هم و قیاس آدم
 تاج خورشید رفت از سر چرخ محکم
 بهر که خفته در آغوش طرب گرگ و ششم
 آستان ربوبی او کرد فلک با قدم
 گو سپند از سر هم باگی شیر آبم
 پیر گردون همه دم در صد و طوفت خیم
 صورت نور محسوس بر محکم
 یکیکه بر باش تکلیف ده از ناز و نعم
 همه در خدمت او بسته کمر همچو خدم
 آفتابی بهزاران شرف و خیل و ششم
 پانچنفید ز جابر صفت نقش ششم

و دو از چشمه خورشید بر آرد در محش
 چمن چون پنبه بر هم زده از هم پش
 همتش را گذر افتاده و از موج حباب
 خند با میزد و میگفت که انکار و قبول
 بخش آنست که ز پاشد و پوشد ز کسان
 بارک شد ازین شوکت و شانی که بود
 عشق تا نغمه گشت با این مدح و ثنا
 گر چه مدوح ز مدح من تو مستغنی هست
 بجز امعززه فکر سالیش کا مزوره
 حاکم کشور معنی که در اقلیم سخن
 دانش آموز حکیمی که است با عقل
 قالب لفظ از روح معانی دریافت
 رفت و اقرار خداوندی او کرد نخست
 هست صیقل گیر آینه معنی غلش
 دوده مشعل مهرست مدادش زان رود
 فکر او بکر معنی است ز غیب آستن
 زاده فکر پاکش همه روحی است لطیف
 نظم و نثرش چه مهر بود و چه لیکر
 گشت سیراب زینبل کده دیوانش

گر پی پیر فلک حمله کند چون صنغیم
 غله ناوک قهرش چون نشیند در هم
 دید بر صفحه دریا قرسم لا و نعم
 نیست در عین عطا شیوه ارباب هم
 فی چو دریا بجز موج کشت در قرسم
 هدفت تیر عتابش بگر مرغ حرم
 حسن گفتا که مراد تو ازین فهمیدم
 لیک یک نغمه سرایم بچو ایت من هم
 دم او جان سخن میسد از نامی قلم
 سکه خوانند بهاش نه عربت تا به عجم
 درک طرز حرکت میکند از فیض سلم
 دم جهان بخش مسیح است بگلش بهدم
 معنی نغمه چو بیدار شد از خواب عدم
 عکس مضمون ز نرخ صفحه نماید هر دم
 شد سواد نثرش سرمه چشم عالم
 فیض روح القدس است با و چون مریم
 نظم او آمده با معجزه عیسی تو ام
 روشن از پر تو بودش ز عرب لجم
 بگو دیده ادراک چو آهوس حرم

بدل افکاری مجنون که حدیث لیل
 بجز کاسی فریاد که افسانه او
 بشبید جگر افکار و نگارش که مدام
 بجز سوزی پروانه جان باز که شمع
 نبوا سخی بلبل که ز فریاد حسنین
 بگفتاری عشاق و پرستاری شوق
 که اگر جذبه من پانگه دارد میان
 دیده را و بیم رخصت نظاره شوق
 گر تو باور کنی از قدم فرق برو
 قاضی محکم شرح محسن صادق
 اختر برج سخن میسر سپهر عظمت
 از جهانگیری کلکش ز عرب تا جسم
 آنکه از دود پشته شوکت و شانش دارد
 سیم و زر لکه بدورش بجوی هم خزند
 خضر دوران قدمت که ز آفا زازل
 وقت آنست ز خاصیت حدیثش کمزور
 صورت پاس میونی نپندیرد از پاس
 کار با صلح قناعت ز بس و رعایتش
 ز هر که گاو زمین آب شود از بیش

بر زبان ست ز فیضِ نعم او تا ایندم
 بسبب شهرت شیرین شده اند در عالم
 موکشان سوی بنارس بردش جذبه عم
 هر شب از دل غمش سوخته سر تا بقدم
 صبح در سپهرین گل شکنند خارا لم
 بشر باری جان و دل و چشم پر نعم
 زنگی و دیو نماید پرس و جور بس
 گونه روی بهار است چه قیرو چه تقسیم
 تا بانصاف ده حکم خداوند حکم
 رهنمای من و تو قبله اصناف امم
 گوهر دولت و اقبال مهراج کرم
 داد در نچه خورشید قضا چتر و مسلم
 کلک را باب بهر مرتبه را بیت بس
 زرد باشد ز نعم مهبت اوروی درم
 بستیش رخیه از تیغ بقانون عدم
 تا سخن عیش خراشد همیان چه رسم
 شکل پیدا شود منج صد ناز و رسم
 هر که رایج شبانی نشناسد ز غم
 غضبش گر بسر کوه ز نیتخ دودم

گل رعنا گلستانم بجز دوصال
 شور من گزشتی سلسله بنیان جنون
 وقت آنست که از صولت یکتای من
 حسن بن قصه جانسوز بر آشفست و بگفت
 دعوی همسری من ز کجا میدارے
 هرزه زین سفسطه بید بر خوشین بیج
 منم آن شمع شب افروز حقیقت که مرآت
 منم آن جلوه خاتون ارادت که بود
 در شبانگاه ارادت که مراد ادا دل
 گونه فارض مکان وجودم زو جوب
 نقش اندجیل که بلوح هستی است
 شبنم نیست که خلاق خلایق با من
 بلیغی که خدایم بحبالش شیب است
 که تو در خواب سیه بختی خود می بودے
 عشق ز دیدن من خیزد و آن رول جان
 زلفت من گزشتی سلسله بنیان جنون
 گردن ناز برافرازم و گویم پس ازین
 عشق گفتا که معاذ الله ازین کبر و غرور
 بیه حکمیکه بود بنض خرد در کف او

رنگت بویافته از من چمن شادی و غم
 حسن بیدار نگشتی گم از خواب عدم
 با وجودم پس ازین حسن نگوید که منم
 که بدون موی از جاده انصاف قدم
 دین ندانی که ترا هست ز من قدر و قیمت
 کین قضیه شودت منتج صدور و الم
 فخر تقدیم شرف بر همه ذات عالم
 چشم مشاطه وحدت ز جاملم ختم
 صبحدم حکم قضا و قدر آمد تو ام
 بختی پیر من ساویده ام عهد قدم
 نوش و لیلی ز پی دعویم آمد محکم
 الفتی دارد و اوصاف مرا کرد رقم
 پیچی که زینجا است کینه شمشیرم
 مگر جاملم شدی شمع شب افروز قدم
 حالتی هست که از بهر تو گردید علم
 در هویت که گرفتار شدی از ره غم
 که نیاد تو بسازم ز بندوم که منم
 تو داین مع فراوان من این تهرت دم
 بخدای که در با من و تو الفت هم

خاتم

<p>لنگار دعوی یکتا فی من زبور برهان فصاحت منم سلطان بلا منم خاقان که می نازد بدور فکر من خاقانی و سلطان دو عالم گرد هندم در بها آن بود از ان که چند بقیمه دانش از خوان علم من لقمان که حسان العجم بر حسن گفتارم بود از ان کجا یابم که با وی دانایم این مرد غلطان که من از جوهر ذاتی خوشیم فخر هندستان بنجاک هند ریزد آبروی خطی یونان سز و گرتخه بفرستم ز هندستان سواران</p>	<p>لا امنت که از بهر سکوت مدعی پوشد مراد زبیر فرمانست اسلیم سخن سنج منم سبجان معنی در بان ان حقیقت بان مراد دولت لطم خود استغنا بود حاصل منم آن مایه نطنت در اقلیم سخندان تکلف نیست در گفتارم اینک فاش میگویم حسود را که از بیداشی با من معارض شد ز بانم ز منی فهمد کس پیش که رو آورم حکیم معنی ام فرمانده حکمت که فکر من روش خبیث الهامیه نامیده است لطمم را</p>
--	--

شهید اشته تواند در جهان نبود مگر در دوزخ

کشد کلک قضا تصویر تو بر صفحه دوران

در مدح قاضی صادق علی خان اخت

<p>عشق با من معارض شده در مد و دم که مرا سلطنت ملک شد دست و قدم شیخ در دیر کند سجده بر من بزم بوی یاران ز فرود شد عو من سببم ز حمت آبله و خاک کشد نقش قدم</p>	<p>طرفه تعلی است که از دعوی یکتای هم آن یکی آمد و کوس من الملک خوست منم آن خانه بر انداز طریقت که مرا منم آن خسر و عالی که گد اے گویم منم آن داوی نفیسه غربت که از ان</p>
---	---

التوشیح

جمل از بومی تو مشک خلق کن دهر عنوان
 که رشک روی تو گل را سازد در چین خندان
 جمال طلعت تو غیر شمس قمر میدان
 درون صورت تو سیرت روح روان پنهان
 بدین آتش حسرتی که تو خضر دل از جان
 که باشد قطره رخسار تو صد سحاب شان

تو ای نورشده رفعت گر کشائی طره پیمان
 گلستان منفعل از رنگ صنت آنقدر گردد
 جلال ریت تو آیت فتح و ظفر بنگر
 میان همت تو غایت آرام جان منحنی
 بعالم از دم جان بخش تو عیسی محل شد
 ز نهاده مهر خرد تو آفتاب آمد

المربع هم بعضی خوانند و هم بطول

مصرع ثانی

مصرع اول

گلستان	جهان پروردگار	عقل منظر	تو یک
گلستان	جهان پروردگار	عقل منظر	تو یک
گلستان	جهان پروردگار	عقل منظر	تو یک
گلستان	جهان پروردگار	عقل منظر	تو یک

فقرات نثر که هم نظم توان خوانند

دماغ دلش + دهر در شان مطلع ایمان
 فرید الدهر + دارا جهان + سرد قمر شان
 گلستان حقیقت + باغ ایقان + جوهر بیان
 آنکی تا قیامت نده باو امین بگو ای جان

سحاب مکرمت + بحر حقیقت + معدن است
 و جمیع العصر + یکای زمان + فخر نبی آدم
 سلیمان جاه + گردون با نگاه + آینه قدر
 جناب سحاب عنقه همین نواب الاجاه

که از توشیح
 اینست
 جمل از بومی
 رشک روی تو
 جمال طلعت
 درون صورت
 بدین آتش
 که باشد قطره
 تو غیر شمس
 سیرت روح
 حسرتی که
 قطره رخسار
 تو سحاب
 رفعت گر
 صنت آنقدر
 آیت فتح
 غایت آرام
 جان بخش
 عیسی محل
 مهر خرد
 آفتاب
 آمد

بدورش آفتد دست ضعیفان پر کوبند	که رو به ناخن کین بر کند از پنجه ایشان
زبان آنان فرستد از برای مع ذوات او	بهستان زبان فارسین هند سو ایران

بعضی معذرت

پی منقوط و بی منقوط فکر مصدع است	شده از نون الف در هر دو صورت معذرت است
----------------------------------	--

منقوط

زیر لبش زینین پیش بختی بخشش نیست	ز پیش پیشین بینی بخشش زینیت فیضان
----------------------------------	-----------------------------------

نحیر منقوط

اساس طایر مسلام و عدل و علم را حال	سوارا و هم اکرام و علم و جمله را سلطان
------------------------------------	--

اللزوم

بفیض او که سنگ و سیم بند دهد گر بیان	شرد در سنگ و خاکستر میان سیم شد پنهان
ز بس هر سنگ را خاصیت سیم است از بود	درین بازار سیم و زر و چو سنگ است از زرین
بعهدش نیست نام سنگ غیر از سیم خیر نم	دل سیمین بران سنگین چرا باشد بدین عنوان
عرق از سنگ و عن از درون سیم میچو شد	سنگ سیم اگر قهرش فشانند آتش سوزان

المتلون لیسبه کجبر

دل تو مایه فطنت که تو آیه ایمان	قد تو مایه قدرت خد تو سایه یزدان
در تو قبله وحدت ره تو کعبه طاعت	لب تو معجزه سمیت کف تو قلم احسان
دل تو مرآتة قرین و تن تو مورد آتش	رخ تو لمعه مهر و خط تو روکش سبحان
دم تو منبع فیض و گل تو قابل شهرت	همه تو همت عالی همه تو صورت احسان
ز لب معدن کوب که تو مشعل شوکت	ید تو فایت حجت کف تو منبع برهان

التبصیح

شجاعت چاکر جا بهش شہامت فزادہ زہش	عدالت فروش در گاہش سخاوت بندہ الحسن
تضاد زیر فرمانش قدر ممنون احساس	فلک ہر دم بقبر بانش ز میخ منندہ باران
لبش لعل خشنائی قدش سر و خوامانی	رخش مهر در خشنائی دہانش حشمتیہ حیوان

الاشتقاق

شرعیات راز تکمیل کمالش پایہ عزت	حقیقت راز تحقیق علومش تہ رجحان
---------------------------------	--------------------------------

رد العجز علی الصدر

دو نان مہر و مدہ را یافت از خوان سخا او	فلک یک ریزہ چرخ انعام سچون دو نان
---	-----------------------------------

قسم دیگر ازان

لب خندان او در طوت ہر گلشن ابریشاند	ز شبنم بادہ گل رنگ در جام گل خندان
-------------------------------------	------------------------------------

قسم دیگر ازان

عہد و مرد آن سان شد چنان از بیم تو	کہ چون نقش قدم گردید باناک عدم بکس
------------------------------------	------------------------------------

قسم دیگر ازان

بخوان لعلش پیر فلک کو ہم سہری خواہد	دو نان دارد بد تو لیش این بخلہ چون زبان
-------------------------------------	---

قسم دیگر ازان

خرد مندان بیاموزند از تو حکمت و دوش	کہ دانش باشد از تو حکمت بیاموز خرد مندان
-------------------------------------	--

التعنت

جهان را گر نباشد حکم عدل و خبر گران	معاذ اللہ بیکدم خانہ ہستی شود ویران
گر نیز همچو نایوک ز کمان در عہد عدل او	قد شوخ جو انان خود ز بیم قامت پیران

بجنینس تمام	
هزاران زان خ گلگون هزاران زرد	احسن زار ناله در چین زارش گل خندان
بجنینس زانند	
مذاق خلق را قند و شکر از شکر خلق اورا	ز جودش رو جود اهل عرفان اعتبار جان
بجنینس لب	
همین پروانه گرد شمع بی پروانه میگرد	بلاگردان که دست خورشید و مه تابان
ندامت از کف دریا نوازشش بر دریا بد	فغان از رشک گوهر با پیش نسیان کشند غم
بجنینس مکرر	
بشاخ شمع سوزان زانکف در بار بار آید	شد از انعام عايش پر زور دامن خندان
بجنینس مطرف	
شراب قهر او ریزد شرار مرگ در جانها	نگاه تند در پیکار سازد کار صد پیکان
بجنینس خط	
سیم عبر افشانش اگر دامن بر افشانند	دبان غنچه سبزه که در دست پنهان
مقلوب بعض	
زر رشک فیض دریا بار او گرد آب است	گهر پیش رخ جود او نسیان کند نسیان
مقلوب کل	
بکاخ فیض و آب گهر بر خاک می ریزد	که حیرت ناک میگرد و میزدل همت جان
مقلوب مستوی	
بقلب مستوی می شاخ کلکوم مصرعی داری	تاری حیف تخم لعل و لعل محقق حیران

<p>سرسشد یکده عالمتاب از جوی من کام جان را میرسد یکت از لبهای من هم ز بغداد دست در اجیر نعمتهای من آبرو اندگره سبتند گوهرهای من آفتاب مدپی پاپوسی شبنمهای من گوهر عفو تو در دامن عصیانهای من سایه پیغمبر خود را بگویمتای من هیچ بالاتر نباشد از سسی بالای من مژده لاتفتظوا از مرقد مولای من خود بدو از غوث الاعظم هم دهان سوزان رحم کن بر حال زارش مرشد کیتای من زارستان خود مرالش سیدالامای من</p>	<p>چشت و حیلان دوره است و کل معجزت خوردن یک میوه را البته می باید دلب میوه اجیر در بغداد می آید بدست ایکه نسیان شد ز صفت کلک معنی زان روز با تا شام را کردم سحر در یاد تو تا ز نسیان صد نام و نشان باشد بود ذات یکتا را نشان ده در صفای دنیا رفعت قدر تو گر عرش برین پرسد بگو دوش در طون حریم محترم آمد بگوش سائل آمد بر در جاهت گدای قادر سائل آمد بر در جاهت غریب منفس سائل آمد بر در جاهت بگ کوی نبی</p>
--	--

در مدح نواب ذوالفقار علی بهادر نواب بانده

الترصیع

<p>صفای روی تابانش نگار صفوحه قرآن شیم زلف مشکینش ختن را حجت بزان اکیال مهبت عامش نشان افتخار جان</p>	<p>هوای کوی حاشش بهار روضه رضوان نسیم عنبر آگینش چمن رازنیت در وقت جلال شوکت نامش نشان ذوالفقار جان</p>
---	---

الترصیع مع الجینیس

<p>از گشتن ترا خواند کنار عافیت دران</p>	<p>از گشتن ترا خواند کنار عافیت دران</p>
--	--

چون سپند از آتش دل بجا خود ناکرده گرم
از دلم در بحر نازک تر جانی بر نخواست
میروم ز آنکه بر بهر کام چون نقش قدم
چون سپندم حبتن از خوشترین نقرین بکسیت
شربت وصل که میخواهم که دی همچون کس
بردم فرد از جیم صبح اقبالی که رشک
خواهش کوی که میدرم را بر شب که فرق
مشق توصیف که دارم آرزو کن آرزو
نام شیرین که دارم بر زبان کردش
آستان کیست این که نور داغ سجد باش
شوق دیدار که میدارم در کم که کس نوب
آستان خواهد دیدن است اینک بس
بادشاه کشور لیان میل الدین که هست
کوی او گوید که جنت از ضایع گوشت
دعوی هم آشیانی میکند روحم مدح
از درش نورش بر دل داغ میدارم که کاش
دیده از دل می ستاند شوق دل از دیده ام
رشته در نور نگاه افتد نیست بر درش
اور عبد القادر نور مدین الدین کیست

قصین حبت از میان بود خالی بجان
منت خم بر تا بد جام استغفای من
فرقم از منت فرو افتد بر پایی من
فرق نتوان کرد در رفتار فرق بجان
گرددم روزم بگردشگر فدای من
دی برام روزم کند امر روز بر فدای من
از ارا و تنها سری دارد که گردد بجان
چون قلم قالب تپی کرده است سر بجان
خامه سان از هم نمیکرد و جدا لبهای من
میزند به پلو باه آسمان سیاسی من
هست چشمان بر اختر دیده بینا من
نازد از خاک درش هم دین هم دنیا من
مرشد من دی من الی مولای من
باغ او گوید که رضو نش چمن سیران
ز آنکه باشد هر درخت فلهش طوبای من
بودی در جانت رنگ بود جایی من
شیشه خواهد موز جام و جام ازینای من
درشش نظاره می ترسد که نغز دپای من
یک نگه دارند هر دو دیده بینای من

<p>ز داغ لاله دوات و پیر عراب قلم گذر کند صفت سیخ در کباب قلم چمن طرازی و بسا چه کتاب قلم</p>	<p>برای شرح سیه بختی حسودان باد مدام در دل بدخواه جان برشته او کند همیشه ز نام بهار پیرایش</p>
---	--

در مدح حضرت خواجۀ معین الدین حسینی رحمة اللہ علیہ

<p>لابیک تشدید بدآه شد آلامی من عوضه کون و مکان تنگ است بر غوغای من موبرا اندام سحر خیز در شیوه تنگ من پنبه در گوش ستاره از بیم پایاها من ورنه این گردون چنان خاست از دریا من دست و پا گم کرده میگردد در صحرا من در خم گردون نمی گنجد مگر صهبای من روکش فواره آتش و دینای من آب زر یک روان دریا پستقایی من کام جان را تازه دارا سخن و سلوکی من معینم ناز در صورت صورت از معنای من لن ترانی نشنود گوش دل موسیقی من زان تشنه منت کش آتش بی پیکانی من سلطنت گردیت از دامان استغای من کر مک شتاب بود اندر شب بلای من</p>	<p>نمی خود در دیده اثبات سازد بجای من الحذر ای آسمان ز صور شیون زای من شب و ماتم نشین طلعت آبادالم آفتاب انگشت بر لب از شعاع خود زنده پست همت از تکلفی بدانند آسمان گردبادی بود بی نامی که عشقش نام شد با دهم یاد مدام از حرص جام آفتاب شعله حل کرده در جام و سبویم بختید جرعه از وصل خواه هم شسته در یاقیم ای کباب لخت دل می خون ناب چشم تر ببینا لش لیکه خودم نه بیرون و درون من رانی قدری الخ دیده دیدن کشا دستم از روز ازل افتاد بر داغ جگر آستین افتانده ام از دولت دیگادون آفتابش نام کرده اهل ظاهر و زهر</p>
--	---

بوضعت نام تو شوید لب از گلاب قلم
 چشم دایره حروف نخت آب قلم
 ز گنج فیض تو شد صاحب قلم
 لبان برق رود بر ره شتاب قلم
 بدل کن بچشم خلقت ره کاب قلم
 بر وز یاد دلم لذت شراب قلم
 کشد بچشم خجسته آفتاب قلم
 که نغمه تو نه نجیب چون رباب قلم
 سرش کشد باین جرم ناصواب قلم
 از ان بنام تو میدارد التهاب قلم
 اگر بدست بگیرم من خراب قلم
 ز مدح اهل دول دارد التهاب قلم
 ز خون سوخته و شمنان خضاب قلم
 لنگر مدح تو خون گرمی شتاب قلم
 و میکند ز در قم این مایه صواب قلم
 بکام سعدی غیر از شهد ناب قلم
 که همچو من کشد اینک بر آفتاب قلم
 پی ادای مناجات مستجاب قلم
 سوال نامه اجاب را جواب قلم

چو شاخ گل که بپوشد وضوی تاز کند
 چنان بیاد تو دلش بگرستیم که سحر
 در شناسی تو چون در خور ز کوه گرفت
 خیال وصف براق تو گر بدل گردد
 پیای بوسی تو راسته قامت را
 چو از جلالت و صفت زبان بیالان
 مستم کینیه غلامی که داغ بند گیت
 نیتره بختی من سر در گلوسید است
 زبان بریده چو در گلوشکست سبیر
 خمیر آب و گام هست آتش عشقت
 بجای نقطه چکد گوهر ستایش تو
 همین بس است که وصف تو بر زبان
 بر روز معرکه شاعری کند هر دم
 اگر چه پیر دل افروده ام و دارد
 بلوح عرش زوشند اجبر طاعت من
 بجز مذاق من آری گمی ز نخت بود
 کجاست عرفی معنی طراز سحر بیان
 شیشه فکر دعا کن که سر سبزه بر
 همیشه تا که نگار و لصفی هست

<p>ز تنگنای خطا بر ره و خواب قلم عرق نشان جبین بود از حجاب قلم نداشتت دست سر مدح بو تراب قلم رقم ز ند سبر لوح آفتاب قلم جاب بگردوات هست و موج آفتاب قلم دوات چشمه مهر و رگ سحاب قلم کشید بر ورق چرخ کج حساب قلم سری بسجده فرو برد بر کتاب قلم که نقش نظم چه بندد بر وی آفتاب قلم خط سجات کشد بر رخ عذاب قلم مگر ز حکمت او کرد اکتساب قلم پی مسوده لوح از کتاب قلم نهد بنا صیغ لوح مستطاب قلم بلوح یافت ز نام تو انتساب قلم کشتی بنا همه اعمال ناصواب قلم چنانکه جدول شخرف بر کتاب قلم بدور عدل تو گر دو پر عقاب قلم اگر لصفحه کشد حرفی از عتاب قلم که همچو موج در آمدت حجاب قلم</p>	<p>ز داو کشکش حیدم رخصتت که رود ز پشت پای ندامت سری نمی برد سیاه بختی نظرم مگر که پیش ازین علی شیره خدا آنکه وصفت چه راود سحاب فیض غمام کرم که درود صفش شفق چو مسوده شخرف آسمان کاغذ خدیو کشور ایران که دست قدرت او و میکده منشی قدرت نوشت نامش را صفای عارض او در قلم نمی آید اگر شفاعت او سپه تو افگند جهان بسر نوشت جهان کو سواد فطرت داشت بغیر شمع جالش نکرده روز ازل شهاب جمال تو زان پیشتر که دست قضا ز برده صبح ارادت چو مهر تابان شد توئی که فلزم عفو تو گزنجوش آید بجز آن ظلم کشد تیغ تو خط الصفا برات زندگی صغوه گر رقم سازند ز بیم تهر تو چون شاخ بید می لرزد چنان سگفت ز نام تو صفحه کاغذ</p>
---	---

از دوری آن آستان تا کی کنم شور و فغان اکنون ز دورت بی آن ل میزد آستان
 احوالگیر بکیان سنج که تیار بنوان بیدت پادوخته جان فادوم اندر دکن
 آن محل سست دل جبر سل ز درد عالم نفس چه منیم پیش و پس فریاد و غوار است و بس
 ای بادشاهِ دادرس سدی بفریادم بر تن کی شهید اندر نفس لادجو بلبل از من
 در زرم بهلا و این مان نگ احایت شرعیان بید که در ختم بیان بهند و عاورد زبان
 هم بانی و هم حاضران هم سامع هم مدح خوان بهند و اتم شادمان یارب بحق بهترین
 سینه گفتم داستان باد صبا این معان از من سان بادوستان در کشور هندوستان
 آهنگ این سحر البیان یه مذاق نکته دان جاسد نمید اندر زبان جاہل نمی فهمین

در منقبت حضرت اسد اللہ الغالب علی ابن ابی طالب کرم اللہ وجہہ

<p>ز روی شایر معنی کشد نقاب قلم چه عوطه باز و ده در بحر مشکنا ب قلم ز روی نغمه شود زخمه رباب قلم خورد لبان خم زلف پیچ و تاب قلم همیشه سر کشد از جیب نقاب قلم کمان شده است ز بار و زخوشاب قلم سر از در یخ خلوت سر از خواب قلم کشد ز دل نفس گرم و شعله تاب قلم نشد بدائرة نقطه بار پای قلم بر تنگ نبض عیلامان در اضطراب قلم</p>	<p>پست گیرم اگر بهر انتخاب قلم ازین که نامه بطلم از خطا نزنند برای رقص و سان حبله معنی ز بسکه طره هر شعر در خم و پیچ است برنگت تا شعاعی پی نرفوع زخم چو شاخ نرم که از بار میوه خرم گردد ندید دولت بیدار عشق تا نشید اگر سه زبان عشق تو چون شمع ز بسکه معنی و مضمون بدل بجوم آورد دلم طیب ازین غم که بود در کف من</p>
--	---

سر و ازاد اشع از ضیا آبل ز کثر تاب رسام جان جان رنگدانه خاکو هر زگان ز خاک
 امی از صفت تبت آبروی نازد تو بو پیبری از راه و مهر خاوری از زهره و از مشتوی
 تا گوی سبقت می بری با تو ز روی خود سری گر شمع جوید همی شکیبش گردن
 امی و منت را هر زمان قفا دگان خسته جان جلاقت تا توان گیرند چون شکست دل
 گر بگذری در کیش آن یکت هز خاک کشتگان سم که این خاک کی نماند دست بر آرزو کفن
 نور تو از روز ازل تا جلوه گر شد بر محل انداخت از حسن عمل در کار شیطان صخل
 شد لالت غر او پیش در عهد حکمت بتبدل از بیم قدرت در غل دزد و دشمن ظاهر من
 امی مهر و مهر را جان گزین ز سجدهات ذاع جبین که برودت عشق این چنان آسمان بر بریز
 امی شایه بد من نشین بر تخت العالمین امی شه پر روح الامین در محفل تو باذن
 اکنون نعت کج طریه دارم از شرف زین پیش از روی شغف بایدم نوم بودم طر
 که بعل را گفتم خرف که سنگ از جف عمر عبث کردم تلف دور و زین و گردن
 که شاه را گفتم که آگاهی که ارباب و شاه که بخل را گفتم سخا که خاک را ابر عطا
 که مهر را گفتم سما که ارض را گفتم سما که زراع را گفتم سما که باز را گفتم زمین
 از حرص و سودا و چون میداشتم در سر فرون شمرنده ام بید کنون زان و کذا کرد و نمود
 حاصل شد و بیادون جز مغز جان و خونان از پوستم تا برودن شد پوستین من کهن
 دیوانه ام لا یعلم از هر دو عالم غافلم زان چین بر و بسلم فارغ ز تیغ قاتلم
 تا همدم آب گلتم باز گفتم ترکان شاعلم از بهر منصور دلم کایست این دار و سن
 امی مظهر نور خدا امی صبح شاه که ادانی که در شوقت چپا بر من گذشت از ابتلا
 چون عند لیب بنوا از آشیان ستم جدا بیگانه گشتم ناشناگر دیده ام دور از وطن

آرام جان خوش آمدی کنز بنامش آمدی عین عیانش آمدی خوش آمدی و بختگین
 ای لر با خوش آمدی خج خوش آمدی خوش آمدی ای بهمان خوش آمدی این پروردار خوش آمد
 ای مهلق خوش آمدی می جبا خوش آمدی ای جبا خوش آمدی نعمتم ز خود زین آمدن
 ای جان با خوش آمدی جان با خوش آمدی درسان با خوش آمدی بژن با خوش آمدی
 سلطان با خوش آمدی میان با خوش آمدی با د ا فدایت جان تو

قطعه

این چهره زیبای تو این قامت عنای تو این زگرش شملای تو این لطف عجب سکا تو
 مژگان صفت را تو ابرو جهان دوسا تو لعل لبم را تو دندان تو زریه دین
 اول ز مگره نشان ثانی ز محشر امتحان ثالث شکیب ز مردمان چارم هم از زنجیر پان
 پنجم دل از دست تبارک و من دل تاب تو ان مفتهم تو ازین زبان هشتم مدار جان تن

قطعه

میدار و اندر شب سحر می آرد از سود اخبری بار در از خود مشک بر آرد از محشر اثر
 آویند از تار نظری نیز در از دل تاب بخون ریزد از داغ جگر بگیرد آسید بین
 اول ز لطف روی تو ثانی سواد روی تو ثالث سر گیسو تو چارم قید و بلوی تو
 پنجم هبار کوی تو سادس هوا بوی تو هفتم خم ابروی تو هشتم غم سبب دین

قطعه

با عارض تاجان تو با طره پچان تو با زگرش فغان تو با ابرو در مژگان تو
 با قامتی شان تو هم با در دندان تو هم بالخش ان تو هرگز نیاروم من
 گشت گل صبح از صفا طلعت ز شب مشک ز خطا غمزمی سحر از دعا تیغ از اجل تیغ

برگردن آن نازنین خم گشتن زلفش بین شام است یارب اینچنین با صبح خندان بهشتین
 یاسنبل است یاسمین از وصل هم عشرت گزین با شمع کافور است این سائیه مشک ختن
 بوسی از ان زلف دو تا آرد اگر باد صبا هر مرده بر خیزد ز جامتانه لب لب مرجا
 لطف عرق ننگ بر که تا یک قطره او هر کجا با خاک گردید آشنا نسرن و میدوزن
 از نور خلعت در برش تاج کعبه بر سرش خیل رسولان شکرش فوج ملائک عاکرش
 تقدیر حاضر برورش حکم قضا فرمان برش لوح و قلم از دفترش جویند هر سر و علم
 در محفل میلاد او پیما نه قصه با سواد لها زلف مشک بو هر هون منت مو به بو
 بلبل گل از آرزو و پیوسته دارد گفتگو سپه روانه یا بد آبرو از وصل شمع آب حسن
 بر آستان او حسین ساینده خوبان حسین مجنون چه دارد در کو این گز عشق او گوید خیرین
 گره تا آن نازنین بنید خرامان بز زمین از لیلی محل نشینان بی کبر مجنون شدن
 فلکان حور از هر طرف لمعان نور از هر طرف غیب و حضور از هر طرف گناه از هر طرف
 ناز و غرور از هر طرف عیش و سرور از هر طرف نغمه و یک دور از هر طرف سرگرم نرم آرا
 اختر شمار آن هر طرف دفتر نگاران هر طرف آئینه داران هر طرف خندان از آن هر طرف
 چاکب سواران هر طرف امیدواران هر طرف چمن من هزاران هر طرف جامع مدد طلبان
 سر و چراغان یک طرف شمع شبستان یک طرف گل در گلستان یک طرف قصه و خندا یک طرف
 قمری بافتان یک طرف واده سوزان یک طرف بلبل غزلخوان یک طرف از شورشن آن همچو
 خضر و سیجا یک طرف بلبل و موی یک طرف ذوق تنها یک طرف شوق تماشا یک طرف
 جبریل تنها یک طرف عشاق شیدا یک طرف گم کرده خود را یک طرف از بند بر لب این سخن
 امی جان خوش آمدی جان خوش آمدی هوشمان خوش آمدی دروان خوش آمدی

بیگانه خور و آشنا آئینه بین حیرت نما ساغر بکف مست و آستی نواز تو به شکین
 سر و چین خود سری جوید بطوبی امیری نگر گسین صد جا و گری سرگرم نماز دلبری
 از زهره و از زشتی گردید جاز از مشتری گل همچو خسار بر پی سنبل چو زلف پر شکین
 پروانگی بخشد صبا تا معذیبی نو ابر حصول مدعا پر و اند ساز و خویش را
 زان رو که درستان سر از لاله گل جا بجا هر تخیل موزون گویند شمع روشن در گن
 تا از پری رخسار با فرود دیدار با آمد بلب گفتار با گل با گفتن کار با
 دارد که در گلزار با سر میکشید از خار با بالید یکسار با از خر می بر خوشین
 گل کرده از هر خار گل در کوچه و بازار گل در دست و در گلزار گل در دامن گل
 بر هر در و دیوار گل بر هر سر و دست گل در شجره و زنا گل بستند شیخ و بر من
 کشتی جدا در یا جدا گلشن جدا صحرای جدا اسماء جدا اشیا جدا اطلاق جدا انشا جدا
 ساقی جدا صبا جدا اعضا جدا جانها جدا ساغر جدا مینا جدا امست اند و شاد و چرخ زان
 وقت است اگر هر خشک تر با هم شود شیر و سکر وقت است اگر شام و سحر جوید وصل یکدیگر
 وقت است بالیدن اگر بالیدگی گیر در سر تا در گنج از اثر نشو و نما در پس زمین
 از مقدم نور خدا شمس الضحی بدر الدجی نجم الهدی خیر الورا بحر عطا ابر سقا
 کان جیا کوه و فاجان و لاشان علا شمع بقا صبر ضیا ما و صفات شاه در من
 محبوب بر فخر امام مهربان و عجم عالی نسب ابر کرم و الاحسب بر یا هم
 آتی لقب عالم علم پنج طرب کنز قدم نوز طلب فیض اتم عرشی مکان شرب طین
 پید شد از فیض نگر روز و شب شام و سحر بر گل و شام و سحر هر دو یک جن و شمر
 در قالب خاکی اگر نورش کشتی جلوه گر هر گز بناوردی نهر جان از تن روح از بد

سرمه از خاکپای تو جوید	خاکسار تو یا رسول الله
بی تو هرگز قرار نتواند	بیتقرا به تو یا رسول الله
میدهد جان بدر و مهر شهید	جان نثار تو یا رسول الله
حسرت جان سپردنی دارد	بجواری تو یا رسول الله

رحم فرما که رخت بکشاید
 بدیاری تو یا رسول الله

قصیده مسمی به بحر البیان در بحر طویل بجاوب قصیده عبد الواسع
 جلی از رد و طوالت بحر و جواوب قصیده شیخ اوحدی جمع و تفریق

بزیادت رعایت سمیع

آمد بهار بر پرفتن سرگرم آسودن زین ز رنگ گل های چمن رخا ز خوش آتش فکن
 گلگون قبا گل سپرین گلین انیسیرین آن در پر تو خود برق زدن زمین مه جان تن
 آمد بهار بجزان هم از حسن دلبران و ساز عشق بیدلان یا بلبل و گل تر جان
 چین سببین سرگران با بن خوشی در کنان چندان و گل افشان کنان با بن پوشان چمن
 آمد بهار با جادوان سرگرم تالاج خزان از سنبل و گل هر زبان دو دو آتش همغان
 در شرح و کلمات با برگ سوسن هم زبان در سیر گلشن تو امان با برگس از چشمک زدن
 آمد بهار و دکشا محمودی سر تا پا در حقیقت مان صبا از نکبت گل عطرسا
 باغزهای غمز و ابا عشو نامی دلر با از شاهان مرقا چالاک نرد در مکر و فن
 زمین گل گلگون قبا جادو نگه در گیسوان و ابا بر زمین سرور بهو عشرت گزین صحبت گرا

کرده کار تو یا رسول الله	دائما از رضای شان ارضی
در کنار تو یا رسول الله	تربیت یافتند چون بطن
از شعار تو یا رسول الله	شان شان میدهند نشان بجا
گشت زار تو یا رسول الله	شد زنده هر احمق چون شاداب
راز دار تو یا رسول الله	ایچکس نیست جز خدای علم
هست کار تو یا رسول الله	عاصیان را خریدن از دوزخ
گیر و دار تو یا رسول الله	کفر را کرد در هم و بر هم
بصبار تو یا رسول الله	فارغ آید ز بیم هر که بود
افتخار تو یا رسول الله	نقیر افتخرد احمی بشید
اختیار تو یا رسول الله	هست در کائنات بر همه چیز
روزگار تو یا رسول الله	از ازل تا ابد ز تو نازد
بر مدار تو یا رسول الله	روز و شب دور میکند گردون
جوسبار تو یا رسول الله	در جهان آب فربه باز آورد
بی بهار تو یا رسول الله	ترفتی و گلشن بهشت و خزان
لاله زار تو یا رسول الله	گشته دلها بدایع ما تمجید
سوغوار تو یا رسول الله	کعبه گردید بالباس سیاه
از خار تو یا رسول الله	جان در و کوشان رسید ب
انتظار تو یا رسول الله	دور آفرشد و در حد بگذشت
از غدار تو یا رسول الله	پرده بردار تا گلک پیغم

<p>مال محمد است و آل محمد است بر تریز عرشش باه و جلال محمد دسته در آستین کمال محمد است ایلی سگ محمد و آل محمد است</p>	<p>الحق صفات خالق یکتا و ذات او تنگ است لبکه عرصه کون مکان بر او بالای دستها که پدالت گفت اند جان شهید خاک بر پیشین او گر لصدق</p>
---	--

از ما و از ملائکه و از خدا صلوة
هر لحظه بر محمد و آل محمد است

<p>جان نشار تو یا رسول الله از بهار تو یا رسول الله خار خار تو یا رسول الله بر مزار تو یا رسول الله در دیار تو یا رسول الله به گداز تو یا رسول الله شد و چار تو یا رسول الله یا دگار تو یا رسول الله چار یار تو یا رسول الله یا رخسار تو یا رسول الله عمگسار تو یا رسول الله پیششار تو یا رسول الله از وقار تو یا رسول الله</p>	<p>دل شکار تو یا رسول الله بانغ کونین تازگی دارد هر گل و نجیب را بود بجز مژده هر فرشته با روی است دل فراموش کرد یاد وطن عطر ساید بحیب با صبا رفته از خوشیش هر که در عالم مقصود اهل بیت را در نیم زینیت چار باش دین اند صدوق صدیق را سزود که بود عمر عادل است در چه سال جو و عثمان و دوستش نازد شان حیدر همی در هر خبر</p>
---	---

گفتا فروغ مشعل و نورشید و منیر چست
گفتا که از چه یافته تکمیل جبرئیل
گفتا که گوش جان ملک بر صدای
جانمای خسته بسبل الله اکبرش
نه چرخ و هر دو قطب و هفت پیکرش
گوثر که خضر در طلبش آرزو برود
نیسان که قطره را گریه به باکند
در دود و دوا کنند تباخر که سایه
معراج شان سید ما بین که آسمان
تنزیل را عروج ز شان اول است
مرگ و اجل بصلح گراشند همدگر
لطف خداست آئینه و ابر رضای او
رقن برش و باز فرو و آمدن بارش
بر پا اوست دیده و دل را نیرش از
هر خصلت نبی که پسندید کبریا
چیزی نخو است از دو جهان با وجود
هر جا یقین جلوه او گنسان مبر
در عالم مثال که مرآت حکمت است
تنها نه جبرئیل بی لایحه پرد

گفتند بر تو سے ز جمال محمد است
گفتند خوشه چین کمال محمد است
گفتند بر اذان بلال محمد است
هر سو صدای جل جلال محمد است
یک ذره از جنوب و شمال محمد است
یک جره از محیط زلال محمد است
یک شعله از سحاب نوال محمد است
بر فرق شان زد امن مال محمد است
خمم در هوای صفت نعال محمد است
تکمیل ناقصان ز کمال محمد است
باد شمنی که جناب و جدالی محمد است
قهرش عبار راه ملال محمد است
یک جزیره و مدح کمال محمد است
زان ابتدا می هر دو بدالی محمد است
شرح متین ز متن خصال محمد است
هست نخبه از خدا همه مال محمد است
در پیج جا که مشیل جمال محمد است
عکس بود از و نه شمال محمد است
پر و از هر فرشته بیال محمد است

مقبول سیم چنین کوسے تو با دوا
گلدسته معنی به بیابان گل و بلبل

<p>در دیده جای خواب خیال محمد است صبحی و شامی از مه و سال محمد است یک بدر بنده دو پهلای محمد است نه جبر غمزه کنه سفالی محمد است برگ گل ز شاخ نهالی محمد است وصل شد پاک وصال محمد است بودن شفیق خلق مجال محمد است در خواب هم همیشه خیال محمد است ایزد شرک یک در همه حال محمد است معدوم همچو سایه مثال محمد است هر امر و نهی تابع قال محمد است دینا و دین گواه که دال محمد است خیر زمانه ماضی و حال محمد است زان بر که وعده بهر دال محمد است اینجا نه التجانه سوال محمد است این آیت کمال کمال محمد است گفتند این مانع و مال محمد است</p>	<p>دل بسکه محو شوق جمال محمد است طول زمانه ازل و مدت ابد گر دید از اشاره ابروی او دو نیم صافی که جوش می زند از جام آفتاب حسنت که مصر مصر کنعان بهسار کرد رویش سبزه آئینه حق سنا بود جای که انبیا نتوانند دم زدن بیدار بخت آنکه دلش را به نفس فعال مطلق است مرید لسا یرید باشد عدیل او چه شرک یک خدا عظیم پنهان ضمیر فاعل مطلق لفعیل است تاجی که بر دوام دل دوست است مال مستقبله نماند که نماند بکار او خبر لحن ترافی از ارنی چساره نبود آنجابا التماس نیاز می جواب ناز پیغام بر پیام و طلب طلب رسید موسیقی سوال کرد که دیدار بهر کنیت</p>
--	---

<p>دلوند به نرگس سیرقان گل و بلبل</p>	<p>زمین جرمم که گستاخ بسوی نظری کرد</p>
<p>ق</p>	
<p>روزانه خموشی و فغان گل و بلبل دو دانه نفس شعله نشان گل و بلبل گوشه همه باشد رمضان گل و بلبل روز است زین ل و جان گل و بلبل گرم تفتاب اندلسان گل و بلبل صبح سرشام خفقان گل و بلبل میگویم از مایه میان گل و بلبل خوانند مرا مرثیه خوان گل و بلبل افت زنده بشم نه فغان گل و بلبل تیرست تو گوی ز کمان گل و بلبل ای چاره گیر در دهنان گل و بلبل سرگشته بوی توروان گل و بلبل از رحمت تو امین مان گل و بلبل نعت تو من شوق عیان گل و بلبل کلکم بود از چاره گران گل و بلبل درد آرزو هم و گمان گل و بلبل در دیده نظار گیان گل و بلبل</p>	<p>گر دیدن پروانه لبش گرد سر شمع جان و جگرم سوخت بزنگی که بر آورد هر روز ز بر خوردن هم عید فراخ است گر شبی هم هم پر دانه و شمع است فریاد که پروانه و شمع از شب و روزم شامم دم صبح غم پر دانه و شمع است آن نخل خزان دیده هم جرمم که صبحم دانند مرا موی گر طره است گل و بلبل دور از در آن روضه پسند من شوم هم نکست و هم نغمه مرا بر هدایت دل بر بنده مسکین خود از لطف نگاهت اواره کوی تو دل لیلی و مجنون از دولت تو پیش فراغ چمن و بلبل حسن تو در روح القدس آینه و طوطی هر نقطه که ریزد گره از عنق کشتاید این نقطه یقین است که هرگز نه نشیند این نظم شبیه گستاخان تماشا</p>

<p>آتش زوده از بسکه بجان گل و بلبل از تاب تب نبض طپان گل و بلبل عناق شود از بانغ نشان گل و بلبل آتش شود از همنفسان گل و بلبل بوی ندر غالیه دان گل و بلبل انداخته ام خجک میان گل و بلبل</p>	<p>دایغ غم عشقش بچمن زاز محبت گر دیدرگ شعله سر انگشت نظر با شهباز عتابش کیند میل گلستان از گلشن لطفش جو زرد باد بهاری تا عطر سبزه بهوا نکست کوشش این مطلع رنگین که بدلهازده نخن</p>
---	--

مطلع

<p>ناز از آن ز بهار تو زمان گل و بلبل نام تو نگنجد بدمان گل و بلبل خسب طرب و غم زدگان گل و بلبل فرقی نتوان کرد میان گل و بلبل ای سوی تو چشمم نگران گل و بلبل پروانه نه فهمید زبان گل و بلبل در گلشن عسلم تو بسبان گل و بلبل در خاطر صاحب نظران گل و بلبل هم نکست هم طرز نغسان گل و بلبل دارد دگل از خواب گران گل و بلبل برقی زوده در خرمن جان گل و بلبل حسن شده ممتاب کتان گل و بلبل</p>	<p>ایم برده ز دل تاب تو ان گل و بلبل از هر دو به تنگ آمده خاموشی و گفتار شوق تو اگر ره نمودی که خریدی در بزم تو گر عاشق و معشوق برود از رحم برین نه بدو شان نظری کن از شمع جمال تو چو خواندند حدیثی الحق که بود مرتبه مضحک و بلبل شوق تو بود و مد نظر وقت تماشا پنهان بی بغل بوی تمنای تو دارد بوی تو بسک خیزد و بیداری ز کس آن جلوه که از دیدنش آتش بر داز چشم کرده است یکی پاره گریبان گری جان</p>
---	---

ای داغ غمت منوس جان گل و بسیل
 بسیل نخل از نغمه گل از خنده پشیمان
 راز تو نهادند بسیار گلستان
 کاهیدن و بالیدن از آن من و داسم
 صد ناز و نیاز کس با محسن تو نگشت
 هر خار که از خاک شهیدان تو خیزد
 هنگام وصال من و تو با و مبارک
 آن شعله بدل ریزد این پر زده خیزد
 زان روز شدم خسته و غمت که بخوده است
 رسته که بعد من و تو رنگ بر آورد
 زین نغمه که نوبت رسول است شهید
 سلطان رسل احمد رسل که باش
 گلدهنده هر نعمت الوان که باش
 سر و چمنستان حقیقت که لبوش
 صورتیگر معنی که ز تروسته فیضش
 آن رنگ رخ باخته دین بال و پاشاند
 تا گرم شتابند هم دست و گریبان
 با غضبش در عرض رنگ تو نم

از شوق تو رطبی بیسان گل و بسیل
 لال است بوصف تو زبان گل و بسیل
 در سینه بگنجید بسان گل و بسیل
 خندیدن و نالیدن از آن گل و بسیل
 گل کرد بهاری ز خزان گل و بسیل
 نشتر شکنند در برگ جان گل و بسیل
 بر خلق تماشای قرآن گل و بسیل
 داغ است و دلم از حقیقان گل و بسیل
 در باغ جهان نام و نشان گل و بسیل
 هرگز نشیندم به زبان گل و بسیل
 اگر نبود گوش و زبان گل و بسیل
 شد دست و بغل سود و زبان گل و بسیل
 همان شده در باغ بخوان گل و بسیل
 بر شاخ مجاز است مکان گل و بسیل
 افزود و گر عزت و شان گل و بسیل
 این بود برایش طیران گل و بسیل
 بویش صبا داد عنان گل و بسیل
 ریزد همه دم خون ز دمان گل و بسیل

<p>ریزد از هر ذی بجای نغمه موسیقار گل شبنم آبی ز درویش تا شود شیار گل ز استین مغفرت در حبیب استغفار گل آنقدر ریزد که خون ریزد لب بندینار گل بر دمد از خار خشکم زدود ترند ار گل در نگاه خلق بجا است عینک دار گل ورنه بقدر است که آید سوی بازار گل برده ام در بارگاه احمد خیار گل نظم من گلدسته شوق آمدوشعار گل که ضرریش گردد از خواب عدم بدر گل از بن هر مومرگان کرده ام طیار گل ریخت از شاخ قلم درد من المهار گل در گلستانم بیا انصاف ده بشمار گل لب ندان میگرد از شرم این گفتار گل که نوای مرغ آمین بشکفد صد بار گل تا بگذارد و خوب آرد ز دست بار گل</p>	<p>مطرب از خواند حدیثی از بهار رو تو در خیال جلوه رنگین تو به پیش بود ای که از باغ شفاعت صد چمن افشاند برگ برگ نخل من با درخزان معصیت رشتحه امی ابر رحمت بر سر خاکم کردان که نیاید از تو چشم گم گشتان نور نظر که همان خوشتر که نذر مالک استبان عرفی و اعلی بیزم شاد و من این باغ طبع دسته کردم تا حدیث نعت رنگین کتاب هم صغیر طائر قدیس است یار خامه ام بسکه یک تخت از گرگانندیشه من چون چکید نکته رنگین برنگ آمیزی خون جگر آیه سیر گلشن رنگین خیالان کرده گل گلشن برده گسخت می ناز می شهید بان آیه رنگ عابر کش ز دل یک ز غمزه تا بود در گلشن ایگان سر و برگ وجود</p>
--	--

تخت رب العالمین با مقام جلوه ات
 هست بر رنگی که زین بند گلزار گل

ایضا

هم بجای مهره ریزد از مهر هر مار گل صبحم با دیده پر خون شود بیدار گل میکند وصف ترا از رنگ و بو تکرار گل	هم رگ گل خیزد از عقرب بجانش تیز شب بسوخ باندۀ در خون گردد از داغ غمش که بصورت ترزبان که بسیرت تازه جان
--	--

مطلع ثانی

خویش را بر آب آتش می زند ناچار گل	ای ز رویت بسکه دارد حسرت دیدار گل
-----------------------------------	-----------------------------------

مطلع ثالث

کاقاب چرخ را شد طره دستار گل مالد از خاک همت گلگونه بر رخسار گل در دو عالم پنج نوبت میزند زمین جا گل میخورد آتش بگس مرغ آتش خوار گل تا برد از بوی خلقت مایه در کار گل تا بجیست خاک افشاندۀ یکسار گل تازه و تیزاب خاک باد آتش حسا گل گشته از آهنگ او سر چشمه انوار گل بسکه از داغ تو شد سر تا پیا انکار گل میدیدم از قطره خوشنخس در گل بی بهاران بردماند سایه دیوار گل طره چشمک میزند بر ثابست و سیار گل تا نازد در جمال خویش از پندار گل	بر زمین بالیده از فیضت آن مقدار گل مغز جانها از عیبر او معطر شد مگر چند روز نهر او شب بطنم تا نرم کرد روح تا بدلهام داغ عشق تو میدارد از ترس آن جان خود در جان باد صبحگاهی میکند گرم و سرد و خشک تر رنگ در رنگی با نیت بر دماندۀ شمع جو تو بود یک خار خشک سوره نور از حدیث بلبل از بر کرده است جانم پر خون خود را بر سر چو بی گند گر پردی با هو اکوی تو منصور جان بسکه چو شد در حریم روضهات نشود نما تا زمین شد از بهارین گلزارت شک فکاک در چمن گلبنگ صفت عند لیسان گشتند
--	---

گفت کین ماه ربیع الاول ستامی بخیر
 آتش از دل میکشاید چون شفق آید آن
 امر عجیب معشوق گرم ناز و عاشق در دنیا
 کاروان در کاروان کجاست شد روان
 شهر نیلا و پیمبر هست کز بلخ نعیم
 احمد مرسل که در گلشن بجان می پرورد
 سر و گلزار قدم کز خار خار عشق او
 تا چمن پیرا امکان شد بهار حسن او
 گر نگشته جلوه اش گلشن طراز کن فیکان
 تا زمین را جاوه زنگین و گلزار ساخت
 بلبل بتان ما زاغ البصر کز دیدش
 گر نه چند شوق او زنگین بسط در چمن
 چای یارانش بکیر وحی دیگر نگلی خوش اند
 زان عرق تا اصل خود دریافته از رنگ
 خون خود را اگر نبشها وقت دهنش مسکین
 زان تبسم از دمان چمنه حرفی گوش کرد
 تا بر افش قطره زن گشته است بواج سما
 روکش میازه خشک آمدی چون آفتاب
 با لطفش گروز دیگر سپردن دفع کردند

زان بهار تازه کرد از هر در و دیوار گل
 بسکه به پلو میزند با موجب آنها گل
 در شب وصل است بلبل خفته و بیدار گل
 کرد عالم عالم از گل عالم انوار گل
 میکند باد بهار هر طرف اشیا گل
 نکند بیت جان پرورش چون طبله عطار گل
 سینده دارد چون ل عشاق نشتر گل
 کرد گلزار و جوی باز پرده اسرار گل
 نه بگردون مهر دیده بودی نه در گلزار گل
 طعنه زد بر آسمان و آن خم سیم ستار گل
 صد چمن یزد بدمان ولی الا بصیر گل
 بلبل از گل ریخت از بلبل شود سوز گل
 تا شود گلشن طراز شهنش این جا گل
 خنده زد بر آبروی لولوی شهر گل
 از چه گردد هر سحر خوابیده چون آبر گل
 خنده می ریزد بصفش از لب گفتار گل
 ریخت از آنجم بگینب بر دوار گل
 هر گشتی از نم فیضش رطوبت دار گل
 روی از هر شاخ گلشن جهان بی خار گل

تاز پرورد چمن را خسته کرد آب سفر
 بلبلان برادر قفس و ند صیادان زرم
 بلبل مارا هزار افسوس در گنج قفس
 دامن نظار اوم ز کین پیاری شد
 صبحم کز بلبل شیدا شنیدم این غزل
 ای دمانت غنچه کفایت سنبس و رخسار گل
 بسکه دارد خار خار داغ عشقت در جگر
 از فسون رنگ بو آویزه گوش تو شد
 شاخ گل را شاخ لشکر ز قد رعنا می تو
 بهر گلگشت چمن خیزد چو سرو ناز تو
 خوشنما افتاده است از آفتاب حسن و عشق
 گل کند از غنچه گل مین تازگی دارد که کرد
 از شگاف و مینه سوزان دل پر خون مین
 به چو گل پاک گریبان تا بدایمان ز تبسم
 بلبل بر شهید نگین من آید شهید
 گفتنش من تبلا می کلفه اری دیگرم
 گفت عشق حقیقی در حقیقت واحد است
 اندرین گمشن بیاید رنگ بولیش زنده ام
 گفتنش آخر چه پیش آمد ترا کار و رده

بر لبها کلفه روش افتاد چون بهار گل
 کلفه و شان تا بهم چیدند در بازار گل
 میکند از بال و پر صد حسرت دیدار گل
 زانکه بپر حمست صیاد من بزار گل
 ریخت از خون بنا به دل دیده خونبار گل
 خود سرا پا گل کمر گل جامه گل دستار گل
 سر کشد زان رو برنگ داغ دل از خار گل
 بوسه زد گستاخ بر رویت زهی عیار گل
 چند باشد از تخته تر شاخ بر دیوار گل
 عشوه در جیب نگه ریزد دم ز قمار گل
 بر رخ من قطره خون و بروی یار گل
 غنچه پیکان به تیرش از گل سوفا گل
 می نماید آینه چنان کز رخنه دیوار گل
 ده چه خوش مانع و بهاری کرده زهر تار گل
 بر سر خاک مزارم ریخت از منقار گل
 بار منتها من از خاک من بردار گل
 در مجازت است اینکه میانند بروی یار گل
 در خیال سحر او خوش کرده ام نایار گل
 اندرین موسم ببالین من بیار گل

گلدسته فی نعتہ صلے اللہ علیہ وسلم

صد چمن بر خوشین با لید در گلزار گل
 بر بردوش هوا از غنچه منفار گل
 بر بساط پیخودی از خنده بسیار گل
 در بر اندیشه و بسیاری گفتار گل
 غنچه ز شگفته تصویر بر دیوار گل
 ساغری دارد ز مورد سوختن جان گل
 همچو جام از آب آتش رنگ شد شاد گل
 شد گللابی غنچه و پیانه منخار گل
 برگ جمعیت فرا هم کرد دیگر بار گل
 رنگ آب و رده از آتش بر دو کار گل
 گشته شمع آفتاب باوین گلزار گل
 عرصه لبان فرستد در جان صد بار گل
 گوینا آب ملاحظ کرده در زنگار گل
 نقطه هم گردد ز موج گردش پر کار گل
 تا بخون بلبل نویش کند نا بار گل
 گشت نیک ساغر یا قوت بین کار گل
 رفته گلدسته کرد از شب بود نثار گل
 هر چراغ لاله تر کرده در کسار گل

نوبهار آمد شگفتن کرده از هر خار گل
 نوبهار آمد که جامی نغمه ریزد عند لیب
 نوبهار آمد که می غلطد در اندک سر زوی
 نوبهار آمد که کتر گنج راز با لب گی
 زین شگفتن با شگفتی نیست هرگز شود
 مرده مستان گلستان را بهار آمد بهار
 جلوه باد بهاری با ده جوشانند ز خاک
 میکشی مہفت قدح نوشان از جوش بهار
 خاطر بلبل پریشان گشت باز اندر چمن
 شعاع گلنار با موج هوا باله ز خاک
 از فروغ رنگ گلها شد زمین خورشید زار
 تا حریت شود گرا دمای همسری است
 سبزه را از آب تا بچوب دزد ساخت
 خرمی یک غنچه را شگفته نگذار در دست
 هر سحر عاشق پرانی با بشوخی میکند
 میکند با سبزه بیگانه از بس اختلاط
 کفر و ایمان را یکی کرده است جوش این بهار
 و شگفتی سبزه ای آتش و روغن چنان

من ریختم یا قوت تر در گریه از لخت جگر
 بیک رنگی مارانگر کان غمزه سرکش اگر
 پیرانه سرد و هوس تش بر انگیزم چو
 هم رنگ رویم ز روشدم تش من سر شد
 اندام من و احسرتا شد زرد از سر تا پایا
 رفت آنکه بودم از هوسن آتش خود هم نفس
 اکنون چو ابر مرده ام در دل نمی آورده ام
 افتاده ام از کار خود در سایه دیوار خود
 از موسیای دور شد مشکم همه کافور شد
 آتش من شکر مانده است در خاکستر
 ضعف و چون بانگ بر لبم زود با شوق
 بارید برت از موسی سردندان فشردم بر جگر
 بر زین شد پیمانم صوفی از پیشانی ام
 از تنگنای این نفس برستم اسباب
 دنیا نینداز و بقالعتیست بر آفتاب
 این آسمان فتنه جوگر غمچه را از رنگ و بو
 وین آتش منی من چند آنکه شد آتش کهن
 زاد سفر باشد مرا از ابتدا تا انتها

او خنده رشک گهر از لعل زریا بختیه
 بردگیری زردنیشتر خون از رنگ بار ختیه
 یاد جوانی هر نفس شتر بر گما بختیه
 باد سیابان گردش چون گرد یکجا بختیه
 این گاه رنگ کهر باد در حجاب اعضا بختیه
 چون شعله بر هر خار خون یک خود را بختیه
 آنم دم افسرده ام بر پای دریا بختیه
 بر بستر خود بار خود چون مرغ دنیا بختیه
 جان تنم بر بخور شد اعضایم از بختیه
 باشم بروی بستی خود بی سر و پارتیه
 اینک دم تیغ نفس چون موج دریا بختیه
 پیری زدنم گهر در راه یغما بختیه
 در پنبه بیدانه ام آتش سدا بختیه
 بال و پر حرص هوس در دام دنیا بختیه
 گرد آب هر عیش و غنا از مویزه عمها بختیه
 می کردیمت اندر سبوم روز فردا بختیه
 در تازگی صاف سخن از لفظ و معنی بختیه
 رنگ لثرت بله دعا بر مدعا بختیه

جز بگذارت هیچ جا هرگز مبادا بختیه

ای خواججه هر دو سر خاک شهید نو

پروانه شده در انجمن گرم هوا پر زدن
 شب بهجوم درد و غم و صفت تو کیر و دم
 بگداخت اعضا میز هم داغ گداز این رقم
 آتش دم در مغز جان کین نا آتش فشان
 اندیشه ام شمشیر بر نو ابا نده خون جگر
 مضرب تار خود شدم کز پرده جان دلم
 آرمی منم آتاد فن حاسد چاره بنزد من
 سبحان سبحانی منم خاقان خاقانی منم
 از مستی ست این گفته ام انجامی گنج منم
 میخواست آمد به هم درستی و آگه نسیم
 شب داشتیم در انجمنش خلوتی با خویشین
 از اشک چشم پرش بر دامن داغ جگر
 مشوق از غم دور دور صد آرزو آکرده خون
 هر دم بی تیر خود در حلقه زنجیر خود
 چون عمل کرده سر بر دامن بخون خویش تر
 گل بر سر آه سحر از خون ناب چشم تر
 از ساقی شیرین بان یاقم رطل گران
 در سجده شکرش همین کز عاجز سی دم بین
 من یک مردم در خفا او خنده باز در بر ملا

خاک ترش را در لگن آن شمع زین با نخت
 وصلت بهر صفت از قلم در وقت انشا نخت
 تا فکرم من ز عالم این ریخته را نخت
 از نیستان استخوان موزون سر بپارت
 کین بگفته از جان خود بر حسب زیبا نخت
 این لغزه سنجیده دم مرغوله آرا نخت
 از خامه من این سخن گری محابا نخت
 حسان سلطانی منم از خامه دور با نخت
 در خوشن گنجید نم پاشید در سوار نخت
 کین گفتگو سنجید ام در فارسی بخت
 طبع سفر اندر وطن چون موج در یار نخت
 صد دانه الماس تر نهان و پیدار نخت
 عشق از سر حال برون خست تما نخت
 از ناکه شبگیر خود جوهر بر آوار نخت
 چون لاله داغ جا گنجی لصبج آ نخت
 چاکلی بوبان جگر از بوش غوغا نخت
 از ریشه دستم ناگهان می بر مصلا نخت
 از شرم عصیان بزیرین آیم زیبا نخت
 من حج کردم خویش را و مفت سوار نخت

ممکن بود حبش بد بهم تا صالح لوح و سلم
 تا معنیت از جان تن سائل صورت شد
 ای بر میان کرم و امی بحر احسان اتم
 رفتی چو بروج سما از بهر دیدار خرد
 فیض تو کرد از زانی با کعبه آباد آن
 ای صید آهوی حم تا تیر نازت شد علم
 تا شب چشمت آشنا فسون عیسی جا بجا
 لطف تو از آب لبها پر کرده جام انقیاد
 مهر و خطابت بار بار شد بر دم گلزار ما
 چشم دل یقین زان دیو سقن مصری صلا
 از شوق تو بهر ساد و رنگین گنبد سجاده
 چشم تو گاهی از غضب با صوف پیوند
 گاهی با لطف بیشتر گیکانه و شریک نظر
 در امر مشکل خصم را هرگز نشد یک عقده و
 در دامن هر نیکو بی زحمت بی جستجو
 سر جوشان و صا ترا بردند مستان صفا
 ساغر نهادی بر زمین ساقی و صد گزین
 صبا دید آن کوئی شیشه و جام و سبو
 یک شوی از اقبال تو بر بعضی ز امثال تو

رنگ داشت با قدم تو ام چو جوار نخست
 این زنبور ز خوشین طبع مینو لار نخست
 دستت بدمان امم لو لوی لار نخست
 جوش مستر اشکها از چشم مویشی نخست
 آبا پیش برانی بر لات و عزای نخست
 پنجر بر پنجه صم گرم تقاضا نخست
 از معجزات فسانها در گوش اجار نخست
 چشم تو طوفان بلا بر گبر و ترسار نخست
 قهر و عقابت خار ما در راه اعدا نخست
 تا از قمیص تو صبا نکست بگلها نخست
 کز شیشه لایباده در جام الار نخست
 در کام جان بو کعبه بر سینه نخست
 از بهر عرفان صد گهر پیش بحر آری نخست
 صد ناخن تدبیر با منع تو آنجا نخست
 باغ مراد و آرزو حکم تو اینجا نخست
 تا خالق ارض سمازان صفا عقی ری نخست
 بود آنچه در روی تپش زان در دنیا نخست
 ساقی بکام آرزو بهر تو نهار نخست
 گوئی ز کوه مال تو در طور سینه نخست

گردون ز شوینمهای پوش قمری سید او	تا سرو بی بهتای و پر تو بسالار خت
هر طایر فزانه شد ز استان بیگانه	دامم هویش دانه در راه عنقا رخت
د اغشش هر گرد ز خفا بر گرد از دل صلا	چونم گم کرد بر ملا فولاد و خار رخت
نور شید از چرخ برین خاک می سایدین	تا سرو و نازش بر زمین نقش کف پار خت
از شکر فنیش روز و شب لب لسان شاد	از بسکه شکر ز لب لب در مغز خرا رخت
فیض است او نگر که ز اعتدال هر گره	در عرصه حبت ثمر هر شاخ طوبی رخت
جان آن نرس جان در قالب نفی عیان	با سایه او تو امان بهتای او را رخت
یکتایش کرم سایه هم مانند آهلو کرده رم	یک لخت طوفان عدم جهان بهتار خت
از تیغ او بر خشک از بسکه شد زیر و زبر	دشمن سجاسر بگرد و قلب میجا رخت
شوقش بکام خستگان مان صد در بنان	عشقش بر مان زیان سود آشکار رخت
هر چار و دما کی دووم بهپا اشک دشوم	اینک بکوی او روم پاشیده ام پارت

مطلع چهارم

ای جلوه است می در گلوبی جام وینا رخت	آب خضر اندر سبوا و میجا رخت
--------------------------------------	-----------------------------

مطلع پنجم

لعل لب تاب بقا در کام جانها رخت	زلزل تو در جیب صبا مشک مطار رخت
---------------------------------	---------------------------------

مطلع ششم

برق عتاب بر جد و گرفتار خت	برگی نیاید سبجو از نخلش آلا رخت
ای تاج دورت بر سر کان حقیقت جوهر	از نور معنی پیکرت نقاش یکتا رخت
انفک آب لکنجه آتش سبوا رخت	در پرده جان بخت کین شمع زیبا رخت

ممکن بود حبش بد بهم تا صانع لوح و قلم
 تا معنیت از جان تن شایسته شود
 ای بر نیسان کرم و ای بحر احسان اتم
 رفتی چو بروج سما از بهر دیدار خرد
 فیض تو کرد از زانی با کعبه آباد آنی
 اسی صید آهوی هم تا تیر نازت شد علم
 تا شب کجاست آشنا فسون عیسی جابجا
 لطف تو از آب انبار کرده جام انقیاد
 مهر و خطابت بار بار شد بر موم گلزار ما
 چشم و دل یقینان و یوسف مصری صمد
 از شوق تو هر سادو رنگین کند سجاده
 چشم تو گاهی از غضب با صفت پیوند
 گاهی با لطف بیشتر بگمانه و شکر یک نظر
 در امر مشکل خصم را هرگز نشاید یک عقده و
 در دامن هر نیکوئی ز رحمت بی جستجو
 سر جوشش و صفا ترا بر دندستان صفا
 ساغر نهادی بر زمین ساقی و حد گزین
 صبا و پدید آنگونی شیشه و جام و سجو
 یک شعله از اقبال تو بر بعضی از امثال تو

رنگ بدنت با قدم تو ام چو جوار نخست
 این زنبور ز خوشین طبع مینو کار خست
 دستت بدانان محم لولوی لایلا خست
 جوش مست اشکها از چشم مویشی خست
 آبا پیش برانی بر لالت و عزای خست
 پنجر بر پنجه هم گرم آقا خست
 از معجزات فسانها در گوشل حیات خست
 چشم تو طوفان بلا بر کبر و ترس خست
 قهر و عتابت خار نادر راه اعدا خست
 تا از قمیص تو صبا نکوست بگله خست
 کوششیشه لایلا با ده در جام الای خست
 در کام جان بولهب بر سینه خست
 از بهر عرفان صد گهر پیش بحیر خست
 صد ناخن تدبیر با منع تو آینه خست
 باغ مراد و آرزو حکم تو انجام خست
 تا خالق ارض و سمازان صفا عجبی خست
 بود آنچه در روی تو نشینان در دنیا خست
 ساقی بکام آرزو بهر تو نهان خست
 گوی ز کوه مال تو در طور سینه خست

گردون ز شونیهایی پوش قمری سید او	تا سر روی بهتایی و پر تو ببالا نخت
هر طائر فرزانه شد ز استان بجان	دامم هویش دانه در راه عنقا نخت
د اغش بد کرد ز خفا بهر گد از دل صلا	چون گم کرد بر ملا فولاد و خارا نخت
نور شید از چرخ برین خاک می سایدین	تا سر و نازش بر زمین نقش کف پا نخت
از شکر فنیش روز و شب لب لسان تا طب	از بکه شکر ز لب لب در مغز خرا نخت
فیض بود او نگر که ز اعتدال بهر گد	در عرصه حبت ثمر هر شاخ طوبی نخت
جان آن نوزد آنس جان در قالب نفی عیان	با سایه او تو امان بهتایی او را نخت
یکتایش کرم سایه هم مانند آهو کرده رم	یک لخت طبع فان عدم جهان بهتار نخت
از تیغ او بر خشک ت از بکه شد زیر دوزیر	دشمن سجاسر بگرد قلب میجا نخت
شوقش بکام خستگان مان صد در بنان	عشقش بر مان زیان سود آتشکار نخت
هر چاره دما کی دووم بهیا اشک دشوم	اینک بکوی او روم پاشیدام پارت نخت

مطلع چهارم

ای جلوه است می در گلوبی جام وینا نخت	آب خضر اندر سبوا و میجا نخت
--------------------------------------	-----------------------------

مطلع پنجم

عمل لب تاب بقادر کام جانها نخت	زلت تو در حیب صبا مشک مطار نخت
--------------------------------	--------------------------------

مطلع ششم

برق عتاب بر جد و گر آتش لا نخت	برگی نیاید چه جز از نخلش آلا نخت
ای تاج وحدت بر سر کان حقیقت جوهر	از نور معنی پکرت نقاش یکتا نخت
انفک آب انگیزه آتش سبوا نخت	در پرده جان بخت کین شمع زیبا نخت

با آشنایگان پنهان نه پیدانه
 عکس تو در آینه ام شد مونس بر نیم
 چشم تو کرد از هر نظر آینه چنان گداز
 اسی غمزه چالاک تو وی عشوه سفاک تو
 در باغ هر برگ بری با سر خوشی دارد سر می
 حرف تو شیرین مدعا چون جان بقا که ده جا
 آن سید عالی نسبت انا تر و اتمی لقب
 آن شاه دیوشن شیم که ز عین انصاف کرم
 آن سایه ذات احد سر پایه عمر ابد
 جای که شد جان آفرین با شمع او خلوتین
 از بوی او هر مردوزن لید بر خود صدین
 با جلوه رنگین با گل کرده بر رضع و شام
 از نور آن روی چو مهر پامی نوز نوز دبره
 در معرض شوق القم گردنمیش گرد سر
 هم کرد و پایش تو تیار در دیده اهل ولا
 شد با حدیث او قدم چون گاو بومی بوم
 طرز سیاه در جهان از زمین سپینش عیان
 در دیده اعدا دین کار شکست از بعضی دین
 تا در جهان شد جلوه گرتب از زه پیش نگر

شمع که این خسانه آتش بد لهار سخنی
 وان غمت در سینه ام خون تنار سخنی
 مرقان سگافم در جگر چون تیر صد بار سخنی
 از حلقه فتراک تو بر خاک سر بار سخنی
 ما چشم مستت سیاه غری بر روی گلها سخنی
 گو یار دیت مصطفی انطق مسیحا سخنی
 از رشته علم و ادب در قطره دریا سخنی
 در دیده یعقوب هم خواب زینجا سخنی
 بر آتش هر نیکی بد آب مصفا سخنی
 بال در روح الامین روانه آسار سخنی
 آدم ز باغ او ستمن در جیب تو رخنی
 از رنگ خود نیرنگ باور کارا شیار سخنی
 در دیده مردم نگه چون ذره اجزار سخنی
 در حبیب دیمی دگر قیاب خود را سخنی
 هم خاک دستش خواهد چشم اعدا سخنی
 شیر و شکر بی کیف و کم ذاتش بی جا سخنی
 طرح طهارت جان نظامی طابا سخنی
 در سینه اهل حقین تخم تو لا رخنی
 کز بهشتش یوار در دیوان کسرا سخنی

<p>بهرشکار آید نهان صید آشکارا رنجته از شام دو دو انگشته سودا بود از رنجته باغ و بهار و خوبر وقت تماشا رنجته در قالی جان و دلش از دوسر اپا رنجته خود را بدمان سحر خورشید رسوا رنجته از حسن عنایت شکر بر عشق تنهار رنجته بر هر دل سودا گزین دلغ سویا رنجته نقل بسم قوت جان لعل شکر خار رنجته صد ناله بر نایب زمین لطف چلیا رنجته رضوان گل جنت زلف بر خاک عبر رنجته از شرم حسن او عرق رخسار حورا رنجته زنجیر قید اقبال بر قیس و لیلی رنجته صده جواب جانفز ابا مرزا ایما رنجته خاکستر پروانه ام بر جیب و بر پار رنجته صد چشمه آب بقادر کام جانهار رنجته</p>	<p>دل بر دو هم تاب تو ان گوی که آن مکاران زلفی بر پیش آویخته باشک عنبر نجفته زانکای رض شکر قمر در حیات امان نظر نور لفظ با محملش خوشتر ز روح آب و گلش از شرم رخسارش قمر در شب افکنده سر ناز واد افات زنگری شرم و حیا ایمان بری بر چهره خال عنبر چون میوز کوش خورشیدین قند تکلم زان دبان کام دل رو چایان افتانده چشم ز گیسبان اندر چمنها یا سمن تا گشت کرد او وطن شد خلد را سلمان پیش خنای او شفق خون گریه از داغ قلق ز لطفش که دارد متلاهم عاشق و معشوق طرز نگاهش در لربا در عین عرض عیاش زان شمع خلوتخانه ام پر نور شد کاشانام گفتم که ای شیرین او اعلی لب تو جانفز</p>
--	--

مطلع ثانی

<p>در یادرون آتش و آتش بد ریا رنجته</p>	<p>ای شعله آسا کسرت طوفان بد لها رنجته</p>
---	--

مطلع ثالث

<p>آنکه داشته اند زبان خون دلی ناز رنجته</p>	<p>ای ناک تو از کمان بر صید جانهار رنجته</p>
--	--

<p>از خواب گران آفرینش ای راحت جان آفرینش ای شعله نشان آفرینش بر خیز شبان آفرینش تا چند زبان آفرینش فریاد و فغان آفرینش ای امن و امان آفرینش زین پیچیدگان آفرینش از بنجیبان آفرینش با طوسان آفرینش در یوزه گران آفرینش اسی لطف از آن آفرینش</p>	<p>بر خیز که فتنه گشت بیدار بر خیز که سیکان برنج اند بر خیز که دو د فتنه بر سخت مارا بر بان ز چنگ گرگان ای بخت زمانه خواب تا چند تا چند رسد بر اوج گردون بر خیز که عافیت نداریم آن کیست که این قصیده فهد دادم بدیند کجا است سخن یک ره رهنعت تو نشد طم محروم گشته اند زین در بر حال شهید خسته سحر</p>
--	---

از نام تو باد عالم آباد
 تا نام و نشان آفرینش

<p>مست محروسان کعبه از شیشه صهار خسته کلهای تر بر لبم زان حسن زیبا خسته بر فوق نازش عاشقان صد جان میشد خسته تا بر لبم جان آمده سوز ز لنگار بخت حسن طبع او نمک بر زخم جانها خسته</p>	<p>آمد بخوابم بر دهن تیر ادا نا خسته آمد خرامان از درم شد پر تو افکنم سرم آمد شوخی گلشنان گردش هجوم میکنم چون صبح خندان مده یوسف ز کفان مده لعل لبش بی بر لب شکم باد و ارد هم</p>
---	---

<p>پیوسته بنان آفرینش شیرین دهنان آفرینش شکر بدمان آفرینش هم در دانه بان آفرینش تیری زکمان آفرینش سودا و دوگان آفرینش دور در دوران آفرینش بهر رمضان آفرینش رنگ یرقان آفرینش صد غایبه وان آفرینش</p>	<p>از گلبن فیض تست کلچین لب تشنه شربت وصال از لعل لب شکر نشانت هم نام تو حرز جان عالم چون قامت تو نه بخت یکر و البسته حلقه های زلفت بر گردش فرگس تو موقوف ابروی تو خود طلال عینت گلگون خاک کوسه تو برود انیک عرق تو شمع معطر</p>
---	--

قطوع

<p>اسی از تو نشان آفرینش گردید بشان آفرینش چشم نگران آفرینش از بهر تو جان آفرینش گل پیرمهان آفرینش هر سر و روان آفرینش خونابه کان آفرینش اسی تاب و توان آفرینش</p>	<p>تو شان نزول خویش دانی آن آیه رحمتی که نازل رفتی و بر آهت حیران اسی جان جهان رسیده لب بی روی تو جامه باوریدند بی شاخ گل تو شاخ شاخ مست دلها شده بی لب تو چون لعل زین پیش نماز تاب در دل</p>
--	---

<p>آن مظهر شان آفرینش آن فیض سان آفرینش تا ایندم از آن آفرینش از کاکشان آفرینش در ریگ وان آفرینش پروانه و شان آفرینش ابر فیض سان آفرینش سلطان زمان آفرینش صدر ظل گران آفرینش پیسانه کشان آفرینش بدیخ بیان آفرینش</p>	<p>آن مورد اولین تعیین آن عقدہ کثاے ہر دو عالم شاہے کہ نظیر او نیامد ماہے کہ کند وحدت اوست مہری کہ بذرہ نور بخشید شمعے کہ کند آرزویش نیان کرم محیط احسان آہنگ شناس فقر فخرے پر شد ز خم حقیقت او خمیازہ کش خمار عشقش امکان و وجوب ذلتش آمد</p>
<p>قطعہ</p>	
<p>در بحر کسان آفرینش یک پیر و جوان آفرینش خواہم ز زبان آفرینش</p>	<p>تیرش نشدی اگر شناور باراستی و کجی نے ساخت بر طبع تازہ آفرینے</p>
<p>مطلع</p>	
<p>سرما پیکان آفرینش در وہم و گمان آفرینش معدوم زمان آفرینش</p>	<p>اسی جو ہر جان آفرینش مثل تو نبود و ہم نہ باشد ہمای تو ہجو سائے تو</p>

بال طیران آفرینش	از فرط حرارتش که میسوزد
سرخ خفکان آفرینش	از بهیبت وی که تازه میگرد
لذهر دو جهان آفرینش	بارش نیکشید هیچ مخلوق
در لاله ستان آفرینش	عاشق که بداند دل سری دست
با کارگنان آفرینش	گرم آمد و از طلبی را افتاد
از مهنفان آفرینش	گوئی که به عشق بر دو گوئی
آدم همه دان آفرینش	در پرده دل نشانند او را
تا نعمت خوان آفرینش	در حصه بدشت خاک کی افتاد
والامشان آفرینش	بر پاش سجده سر سنا دهند
صاحب نظران آفرینش	از خویش بیک نظاره رفتند
نظار گیان آفرینش	حیرت زده جب آگشتند
کامی مسئله دان آفرینش	آهسته بگفت جب تملیش
روشن گویان آفرینش	این نور محمدی ست در یاب
جان دو جهان آفرینش	محبوب خدا رسول مقبول
آمد بجان آفرینش	آن شاهد لامکان که دانی
شد قطره فشان آفرینش	آن عین عنایت حقیقی
نوح طوفان آفرینش	آن عرشه نشین ز ورق عرش
در دست عمان آفرینش	آن بسید دو جهان که دارد
روشن سرطان آفرینش	آن ماه عرب که شد ز روش

سرمای خاک همت با دو که تا حشر بر آن	نه هوا برز فلکند سایه نه بار آتش و آب
و انجم از دوزخ قهر تو و جوض لطف	و شمع دست خورشید و نه آتش و آب

ایضا فی نعت صلوات علیہ وسلم و ایما

ز آتش نفسان آفرینش	گرم است بیان آفرینش
کین روز نهفته شد هویدا	از بد و زمان آفرینش
روزیکه نبود بود و نال بود	فرد نام و نشان آفرینش
روزیکه ازل نبود آگاه	از سود و زیان آفرینش
روزیکه نبوده اند موجود	نیکان و بدان آفرینش
دانای حقایق که داند	پنهان و عیان آفرینش
از نور خود آفرید نور	چون گنج نمان آفرینش
در خلوت کسز مخفیش داشت	پوشیده چو جان آفرینش
چون خواست که گردد آشکارا	اسرار بنان آفرینش
زان نور کین نمان کونین	چیدند دکان آفرینش
زان نور تخم ریحق پوشید	در دیر معان آفرینش
زان نور قدم گرفت معنی	رنگ هستان آفرینش
زان نور بهار تازه گل کرد	در عین خزان آفرینش
کردند چو عرض این امانت	بر خلوتیان آفرینش
از حیرت وی که جلوه اش بود	ممتاب کتان آفرینش
از گرمی وی که آتش انگیزت	در نبض طپان آفرینش

چکد از چشم من سینه فکار آتش و آب
 چند دارد بدل و جان سرد کار آتش و آب
 کشد از آبلایم کاوش خارا آتش و آب
 یا چکیده است ز چشم من زار آتش و آب
 خامه ام کرد ز لب نوشگو آتش و آب
 ورنه در نعت بنی است چه کار آتش و آب
 از پی قافیه در قرب جوار آتش و آب
 کلام من نسبت بیک موج دوبار آتش و آب
 یک قلم از قلم سحر نگار آتش و آب
 کز درم خواسته هر صاحب دار آتش و آب
 هکنار است بلخند دل زار آتش و آب
 کس نسبت به است بدینگونه تبار آتش و آب
 زان کشد در بر این نظم و تار آتش و آب
 ورنه دشوار نبود دست هزار آتش و آب
 از تنک جو صگلی پیش میار آتش و آب
 هرزه از بلهوس میماند آتش و آب
 پیش خورشید بود در چه شمار آتش و آب
 بشکفته همچو گل تازه بهار آتش و آب
 تا بود معرفت هر شهر و دیار آتش و آب

تا کی از داغ غم دوری آن بزم چو شمع
 چند بر باد رود خاک من از سوز و گداز
 چند ترکان تراز گرمی اشکم سوزد
 یار این شکایات بخت چون گرمی دل
 غیرت بال سمند رشدر رشک ماهی
 آب آتش ز پی قافیه آمد بر دلین
 آنقدر صرف شد آخر که میث نشود
 نظم اول همین بحر نماند چو جواب
 بهر این معجزه العشق نشانم چون شمع
 آتشی خوردم و در آید دم نقش چنان
 آتش افروخته ام از آب که یک لحظه چو لعل
 شعله بستم برگ موج چو گلستانه بهم
 چون شعارم نبود فکر لغت در اشعار
 خامه بر یکصد و یک بیت قاعبت و زریز
 این چه لاف است شهید را بجز نور نور
 این سر پرده نور است درینجای ادب
 در بر نور بود خاک و هوا در چه حساب
 کن دعائی که بدل از سوز و گداز
 تا بعالم بود از خاک و هوای نام و نشان

مغزجان ملک بنحاصفت م و نمک این تو بودی که در آن بزم قدم می دروید	یکی جلوه کرد از در هزار آتش و آب شمع و آینه ز نورت چهار آتش و آب
---	---

مطلع

<p>همه بستندی دفع مضار آتش و آب تو بیا قوت بگویی که بیار آتش و آب بی تکلف برد از خانه جار آتش و آب که شود از اثرش بار و دو جار آتش و آب که نهیگر و بفرمان تو کار آتش و آب ز آنکه با هم توان گشت دو چار آتش و آب که جز این می نکند دفع خار آتش و آب که ابو ذر بتاند ز غفار آتش و آب کف کشایدید بیضا که بیار آتش و آب روکش زربود از بهر عیار آتش و آب خاملم سوزد و زربید بکنار آتش و آب گمل کند هر ششم از شمع مزار آتش و آب گریه و سوزد لم کرد چهار آتش و آب زان سبب طلبم لیل و نهار آتش و آب آب آتش طلبد چون من زار آتش و آب کرد کار یک کند باخس و خار آتش و آب</p>	<p>ای حکیم تو بهم کار گز آتش و آب آب ز آتش و آتش کشد از آب اگر از سقال و بر تو مهر بر د نور که جبار لطف و قهر تو بود و شمر تبدیل مزاج نه ز طوفان اثری بود و نه از باغ خلیل گفتر از غلبه اسلام تو گرد و معدوم آتش را شعله حل کرد و عشق تو بسبب از تپ عشق چنان داغ قناعت جوشد سوی داغ دل سوزان نم اشک و لیس دل همان بک بود سوزد و گدازش حاصل و ده چاه فسانه گرم است که چون رشته شمع بسکه بگد انجم از داغ غمت زریز زمین آتش و آب دو بود دست لبعالم لیکن نه بدل تاب نه اندر جگر آب است مرا اگر افسردگی و سوز دلم در یابد اشک هم من ل خسته بمرگان ترم</p>
--	--

<p>وقت آنست که جوشد ز غبار آتش و آب بر عرق ریزی او گشت نثار آتش و آب نه صبا بگذرد از گل نه ز خار آتش و آب که بغربال نماند بقرار آتش و آب بکفت آورد و چو مرجان ز بخار آتش و آب همکنارست مگر باشد تا آتش و آب بر تر و خشک چمن زد چو بهار آتش و آب خون شد از طلعت آن لاله زار آتش و آب در رهش باخته صدره بقمار آتش و آب ز آب تا بسخ آن برق شعاع آتش و آب که ز تو طاس کند میل گذار آتش و آب عکس افکن بر رخ آئینه دار آتش و آب دامن آلوده نگرود ز غبار آتش و آب مانده از موج و شرر بسیر و کار آتش و آب با تو برون نتوانست بکار آتش و آب در تجلی کده آید بچکار آتش و آب نه صبا یافته دخلی و نه بار آتش و آب هدم نور نشد آخر کار آتش و آب نه سزای بر زده از موج و شرر آتش و آب</p>	<p>گر همین گرم رویهاست دم قطره ز لونا نعل خورشید در آتش ز شرر ریزی او به ادائی که ز خشک تر گردون بگذشت بر سر ری فلک گمنه از آن رونه شست صاف مثل نظر از شیشه افلاک گشت ز آتش آئینه و شمشک و ساق چو شمع عرق آلوده همین رکوش ماه و پروین گردن او بصفا غیرت شمع کا نور برق و باران ز بسک خیزی آن شعبه باز آفتاب ز جگر افشانند و کواکب از چشم از طبق کما فلک حیت برون جست چنان باشد از نور تجلی و صفای سنش گردی از راه بز نیش ز رسیده که گم باد چون خاک پایش رفت در امر حیرت آبی بر دوز آتش گرمی خویش و گرمی و لطف دانی همه میداشت مگر تر شد از گرم رویهای فراوان کابنجا بمقامی که رسیدی نتوانست رسید نه گذاری ز بهر او نه غباری از خاک</p>
---	--

خیزد از بال و پر مرغ شکار آتش و آب	هدت ناوک غمزش نشد و بهر کباب
	مطلع
<p>نیست از خاک هوا شکوه گویا آتش و آب غضب لطف ترا آینه دار آتش و آب در دل نماند شود مشک آتش و آب پرور و پنبه و انگر بکنار آتش و آب می رساند زگر بر بهار آتش و آب چون دل و دیده هر عاشق ز آتش و آب گرد خاک آمده و بست حصار آتش و آب جوی شمشیر تو دار و بکنار آتش و آب جای خوننا به بر آرد زرد ما آتش و آب صفت صاعقه خیزد هزار آتش و آب بچه تیغ گرفتست قرار آتش و آب که جدا شود از موج و شمر آتش و آب صفت سایه دو وقت فرار آتش و آب که بیک دم کندش خسته و خوار آتش و آب میخورد گر چلبه جبهه هزار آتش و آب از عرق یزی است نزار آتش و آب برهلو هست تو گوئی که سوار آتش و آب</p>	<p>ایکه از فیض تو با هم شده یار آتش و آب روکش حلم و بسک خیزی تو خاک و هوا بخمال عرق چهره و بوی زلفت در زمان تو قدم بر قدم خاک هوا برق بر خرمین دشمن گشت هر دوست مهر و ماه از غم عشق تو مهیسا دارند باد از جذبه بشوق تو بنان گشت بنجاک آب ز آهین آتش شد از سنگ مگر صفت برق اگر بر سر آمد افتد از سر کوه رسد تا شکم گاو زمین برق گم کرد دره اینجا که در آتش بارگ جوهر او گرمی و تیزی پیوند خصم بگریزد ازین صاعقه و در پی او استخوان در گجان را شمر و پنبه و خس برق با گرد براق تو نگر و در بهدم از بسک خیزی او باد صبا خاک شین صفت شعله و ان خرمین چنان روان</p>

از عوان است چنان شعله نشان گلزار
 جلوه رنگ شقائق بکف سنبل تر
 عارض گل بود این بر لب سایه فلک
 من ندانم که زهر چه برنگ یا توت
 شور بر خاست زهر سو که درین باغ
 چشم بلبل ز فروغ گل و سرب سرشک
 ناع و سان چمن عطر فروشان بهار
 بسکه مطلوب بود عطر لطیف و نازک
 تا کشف عطر و خاک در سلطان پادشاه
 بادشاهی که بود در بط پندیر از حکمش
 بادشاهی که بیکجا بهو ادا روی او
 بادشاهی که بعدش صفت شیر و شکر
 جوهر جوهر گل فخر سل شمع سنبل
 دره التاج رسل حله رسل که بود
 ذات او مجمع اوصاف حدیث قدم
 بسر طور کلیم و خضر اندر ظلمات
 تا نشد جلوه گر قالب آدم نورش
 شمع او نور نشان گشت چو پروانه دوی
 از پی بختن این خضر و آتش سیح

کز ته خاک بر آو و بخار آتش و آب
 بر زمین ریخته چون مهره مار آتش و آب
 یا بود غازه کشت روی بهار آتش و آب
 در گره بست مبر دانه انار آتش و آب
 جمع کردید زهر شهر و دیار آتش و آب
 جمع کردست بفرمان بهار آتش و آب
 بتانند و در آرنج بکار آتش و آب
 لعل و در داشته در جیب آتش و آب
 با گوید بگلستان که بیار آتش و آب
 همچو رنگ شفق و صبح بهار آتش و آب
 با کف خاک هو گشت دو چار آتش و آب
 در جهان داشته به هم سر و کار آتش و آب
 که از ویافته در خلق و قار آتش و آب
 لعل را از تپ عشقش بخار آتش و آب
 صفت لعل که دارد کنار آتش و آب
 برده انداز در آن صدر کنار آتش و آب
 داشت از خاک هو انفرت عار آتش و آب
 از پیم خاک و هو او زیار آتش و آب
 رود از مطبخ او لیل و نهار آتش و آب

<p>تکرار روی فاشتابن طرز در نوشتن این ناله موزون که ز نال قلم رنجت دیوانه ز خندیدن هشیار نه گریه از اهل قبول است مرا چشم دعائی مقصود من از گفتن شیخا سوال است بر حال شهید دل و دین باخته حمی از دماغ غم هجر تو در سینه تاریک دور از در جا به توبه طلعت کده بند بی روی تو در دست چنان تیره که چویر ایمید که گاهی بنگاهت نبوازی</p>	<p>کین سزه کشد ز حمت پامالی ایطاً در محفل اهل منبهم ساخته رسوا از معترضانم نبود رنجشن بحیا بی دعوی هم چشمی ارباب نظرنا بیگان ز در شاه نه رانندگد ارا فریاد و سا چاره گرا بنده نوازا خون گشت دل نمزده دریاب خدارا من ز نم از ز لیتن خویش مسبارا چون کرک شتاب پرد و شب بلیدا از چشم ترحم من بے برگ دنوارا</p>
---	---

تا لوح جهان نقش پذیرست نه هستی

چشم و دلم آئینه تمثال تو بادا

قصیده معجزة العشق فی نعتہ صلی اللہ علیہ وسلم

<p>باز گل میکند از طرف بهار آتش و آب لاله چون لعل فروزان بود و تو گوئی گل و نسرن یکمن دست و بغل غلیطه در چمن طرف از رنگ گل سرخ سفید هم تر و تازه و هم شعله نشان است گر آبجو در بغل از پر تو گلها دارد</p>	<p>میزند بنهم و گل بچرخن خار آتش و آب که بیک جام گرفت دست قرآتش و آب گو کیا مست شد از بوس کن آتش و آب بست بلوح زمین نقشش کنار آتش و آب قوت نامیه بخشد بچار آتش و آب بچو آئینه ز عکس رخ یار آتش و آب</p>
---	---

آن را بقسم یاد کند ایزد والا
 سو کند بجان تو خورد خان یکتا
 صورت پذیرفت چه صورت چه هوی
 این راز نهان بود بگنج افشا
 بر حاشیه شرح موافقت زده حاشا
 وصف کرمت را که بدون است خصا
 من دم زخم از مدح و شناسی تو چه یارا
 در خود ز چه گنجم که منم قطره تو دریا
 کلکم بمدیح تو چه خاموش چه گویا
 خورشید ترا از پیش ذره چه پروا
 آنکس که نداند بمشعل ذاک زبدا
 همچون نیم این زمزمه شوق ز اعضا
 از جوهر علم و هنر مانده معرا
 در مطرب آموخته ز پی وینا
 هر چند سبق بردمی از تقاضی بیضا
 بالفرض اگر بودمی اوستاد نیکسا
 امروز که آسان گندم مشکل فردا
 نظیر شده با مطلع الانوار سینه
 کامم شده زین قند مکرر شکر آلا

وصف تو همین پس که بهر جا که خراس
 ای عمر لعل ک چه نگاری که چو عاشق
 با نقش سبند ز نور تو سبب
 ای سایه ذات احدانی که تو دانی
 جبریل بهر موقف ادراک کمال
 من کیستم دور چه شمارم که شمارم
 ز علم و نه عرفان و نه ادراک نه دانش
 خود را بچه سبجم که منم ذره تو خورشید
 فکرم به شناسی تو چه باشد چه نباش
 دریای ترا از روش قطره چه خواهش
 در معنی مصحف چه بروپی به تفرس
 لیکن چه توان کرد که بی ساخته برجات
 صد شکر که از سادگی آیت و طبعم
 از علمم گر اندوخته می جمله کمالات
 بر محنت من دیده دیدن که شادی
 بر نغمه من گوش شنیدن که نهادی
 شادم که مدح تو سر و کار من فتاد
 از پر تو مهر تو ز بس گشت منور
 مگر با لفاظ تو آنی خوشم آمد

نغز و قدم زهره دم کوفتن پا در پرده دل های گرفتار کند جا تا بر فکند غلغله در گنبد خضرا	یک نغمه سر ایند که در ضبط اصولش راش به ادای که پی غارت آرام خوانند تو ای بد و سه مطلع دیگر
---	--

مطلع چهارم

ای زنده زانفاس خوشت معجز احیا	دی مرده اعجاز لببت خضر و سیما
-------------------------------	-------------------------------

مطلع پنجم

ای قامت رعنائی تو صورت نگر معنی	دی طلعت زریبای تو آئینت دلها
---------------------------------	------------------------------

مطلع ششم

نازم به چین سانی جبریل که هر جا	بر نقش کف پای تو گسترده مصلی
---------------------------------	------------------------------

مطلع هفتم

جبرت زده حسن خودی آئینت آسا از حلقه زلف تو عرض دور و سلسل مهرست گلستان ترا نچست مریم گر در سرگر و سفرت شهر جبریل در پرده عزم تو نهان خال تبارک ستان ترا خاک درت مسندت در مضطبه کوبه تو خور کند سفای این معجزه جان بین مرده دمیدن تا شروه رساند ز قدم تو بتردش	خود محو تماشائی و خود عین تماشا در جوهر وصل تو عرض عرض تمنا ماه است شبستان ترا مرغ سیما جار و بکش خاک درت طره جورا بر چهره رزم تو عیان خال فتحنا رندان ترا گرد درت سندس خاربا در میکده حسن تو می بیند مینا ارزانی لعل لب تو مفت سیما در تقدیر و او نداید خدمت حیا
---	---

از گلشن وحدت گل نظاره فرو چید
گفتند چه خواهی تو بگفت آنچه تو خواهی
گفتند که گر طبع رضا جوئی تو نیست
بان دامن مقصود فرو چین که دشایم
بان ساغر امید بگفت نه که بر نیریم
بان خلعت شایانه بیا رسید که آغاز
آن تاج بلع بسبر افزای کونین
فرخنده عامه که بود غیرت و الشمس
آن پیر من نور که آجیده حضرت
آن مرسله نور رسالت که تقدیس
ز مینده کمر بند که خورشید ز شکش
آن چادر زرین که دران جلوه مهتاب
آن تیغ ذودم کاتش پر درده آب
شکاش همه چون بانی این طرفه که گرم
نهری ست زیباب ولی هدم آتش
هم چتر و علم برده کشایند چو خورشید
هم نقد شفاعت بره از گنج نکوتی
امروز کلید در هر گنج سپاریم
حوران جنان بهر شارانده شادی

چندانکه گنج سید بر امان تن
خرسندی موی بودم از همه اول
از خویش بران هر چه بعالم بود از ما
از ابر عطا گوهر نعیطیک فرشته
از شیشه اذنی می ناب فتنه
شد قطع بزبانی این قامت عینا
آن تاج مرصع گبه باس تو لا
و آن طره که خوانند بو صفش و ضلعا
لیکن همه از رشته الفاس مسیحا
در رشته آن فیض قدم شد گم آما
بر خویش به چید بر بگ خط طغر
آسوده خواب ده چون صورت دید
از آب شود آتش هر زخمین اء
بی آب شناور شود اندر صف سحر
جوئی ست پر از آب بگرشته خونا
هم سیف و قلم بهر گر آیند چو جو ز
کز آمت مر جوده خرد مرشته کما
تا قفل نه بند و بدل اندیشه فرد
آرند طبق نای پر از لوی لا

<p> بر اوج کماش نرسد و شهپر عقدا آب از تن نرزش همه تن آب شد آیا از عشوه او چرخ برین شد چمن آرا از بهر هی با و صبا کرده تبترا بر روی زمین از عرق آورده شریبا بر آب خذر کرد و نه از باد محابا باراکب اقدس چه تنگ رفته بیابا اینک ز خط کاکه کشان ست هویدا بگذشت ز نه چرخ بیک جلوه زیبا چون نور نظر بود بسک روح سراپا این آمدن و رفتن و آنجمله تماشا تا عرش معلی ز در مسجد قصدا افتاد در آن مجمع حیرت زده غوغا غارتگر سر مایه آرام زد لکما همه انگلی مسایه او صورت همتا از قامت او شور قیامت شده برپا از هر ملک و جن و بشر برود به بغیا انسان بچه نیروی توان گشت تکبیا زان رو که از ان دید و شنید ست مبرا </p>	<p> با معج خیالش نبرد پی رگ فطنت برق از دم گرمش همه فعل آتش از جلوه او فرش زمین گشت شفق زار از بهر می نکمت گل برده تماشای از جلوه ز لگین به شفق برده گل تر آن شعله بود که آتش گرمی او با طائر قدس آمده سر گرم به پسته بر چرخ هنوزش اثر راه نوشتن در چشم زدن چون نگما ز پرده عینک او همچو نظر بود بسک پا و سوارش در یک مژه بر هم زدنی بود سوار گوئی که دو چشم گردش آن سر در وان بود چون پرده بر افتاد ز رخساره تابان بر خاست خروشنی که بهین ست بینید نیست که از صولت کیتائی او بست نیست که امشب با پرده تنزیه نیست که صبر و خرد و دل ننگا به با اینکه خدا خود نه شکید چه کند پس گرم شد از هر دو طرف ناز و نیاز </p>
--	--

<p>در ناز گرو بسته بان زلف چلیپا پرورد و دوش و براد و عنبر سارا تا از پی آتش کونین شد ایما تا بیده طنابش ز شرمی تا به شریا لیکن همه از نورنه از اطلس و دیبا دیوار و در عرش بزرگت تجلی می چید ز نور مه و خورشید بیک جا نخلش همه با سر و چراغان شده مانا چون طره دستار شهان میمنت افزا جیب سمن از پر تو خورشید مطلا پیمان بکف منتظر آن مه زیبا بر خاک برش سجده تعظیم زیبا با غرقه لعلت نظری دوخته خورا بر بوی بهاری نزد از ناز سرپا</p>	<p>در قدر سبق برده ز مقدار شب قدر از نکست جهان پر و باد و عود بر آتش با کارکنان قدر از پرده تقیر بر اوج سما خیمه زدند از کشتش شوق چید نه بر سطح افلاک بساطی آتش نو یافته از غایت تزیین رضوان بخیا بان جهان شش شاد هر برگ چراغی بکف از نور تو گوئی از نور برگ در آینه هر سبز به پیش طرف چمن از جلوه مهتاب مذہب ارواح رسل صفت بتاوه بهر افواج ملک جمله بران سر که تراود هر دم پی نظاره آن حسن خدا داد روح القدس آورده بر تویی که ادیش</p>
--	--

مطلع سوم

<p>در قطره زدن گرد بر آورو ز دریا نقش سمش از جلوه مهتاب سمن ز در زم روی زم ترا از موج پدربیا از تندی او نشئه مل سلسله درپا</p>	<p>در گرم شدن آب کیش از سر خارا یال و دمش از گوهر شب تاب صبح در گرم روی گرم ترا از برق بگردون از شوخی او نکست گل سر بگریبان</p>
---	--

هر لاله بر آورد دسر از سینه غیرا	از بر طلبگاری داغ غم عشقش
----------------------------------	---------------------------

قطعه

طرفی ز رنگ نامیه برداشته طرنا
 سر بر زده از رنگه شیرب و لطفا
 دین لاف همسایگی خوبی طوبی
 در طیبه خدا یا چه بود طبیعت خراب
 تا سر و مجالش بجان شد چمن آرا
 هم نامیه بر خویش بسا لید و پالا
 هر برگ شهد از دیدن او دیده موسی
 با تشنه ندادند کف آب زد و دیا
 لغزیه نگه را قدم عجز صد جا
 در روز ازل بهر شبه شیرب و لطفا
 و آن بود حق شفقه که دادند بپوشا
 از هر دو طرف ماده وصل هست
 تا اینکه بخوانند سخلو تکده تنها
 در لوح گوش خامه قدرت کند انشا
 شد سر مده مانع در آن رنگس شهلا
 بر نای زمین نخله مسک مطرا
 آن شب که بود و کفر خال رخ حورا

گر باکشش شوق به صحرا س مدینه
 در نخل مفیلان بهواد اری لطفتش
 آن دم زگران ماگی سدره زند فاش
 تا ناز و غر و شخب زنا حیه انیست
 عمر ابد آویخته باد امن نازش
 هم باد بهاری شده سرگشته بولش
 هر دشت شد از جلو او وادی این
 آنجا سوال آری رخ نه نمود
 یک پر توی از نور که بر طوز ملک زند
 این جنس گران بود خود از خویش خیر
 اینجا همه بر عشق سپردند به محبوب
 اینجا همه ناخواسته دادند که بودست
 زان سو طلبت ق ازین سو طرف فوق
 دین نیز آن جا به و تجمل که نه گنجد
 آن شب که سواش بسوید اول خود
 آن شب که برنگ نفس نازده بافتانند
 آن شب که بود مردم یک دیده مردم

عشق است که تا مرثیه بولاک ندادند
 عشق است که از شادی همانی محبوب
 عشق است که بی پرده جمال صمدی دیده
 عشق است که دل از کف خوبان بنزد
 آن مرصع حق که پی رحمت عالم
 آن مظهر گل غمزه گل کز گل و بسمل
 نیسان کرم ابر هم سید عالم
 سلطان عجم ماه عرب مالک کوثر
 عالی نسب واحد محمود و محمد
 آن مور و تحسین خداوند بهشتین
 آینه توحید که گر پیر ده کیشاید
 سرچشمه امید که بر آب جیانش
 صیقلک ایام که از صفوت رایش
 ذاتش آینه است و در عالم همه روشن
 خاک رها و چشم نشین اولی الالباب
 بحر می که بوضعت کفر افشانی جوش
 او سجد کونین به بیداری خود دید
 تو غافل خواب نه اندیشه تعبیر
 هنگام شناختن انانی حسن تکلیفش

دیباچه کن از فیکون بود مع
 بر خویش ببالید چو گل عرش می
 مَنْ قَدَّمَهُ اللَّهُ فَقَدْ شَرَّفَهُ تَعَالَى
 مَنْ حَسَنَهُ اللَّهُ جَمَّالًا وَكَفَّالًا
 قَدَّارَ سَلَّمَ اللَّهُ رُؤُفًا وَرَحِيمًا
 هم حسن عیان داشته هم عشق هوید
 فرخنده قدم شمع قدم بزرگ کبریا
 بر یان حکم شاه امم صاحبها
 امی لقب و سید و منزل و طایا
 در صورت لفظ احمد و بی هم به معنی
 بی پرده دران جلوه توان دیدند را
 لب تشنه شتابند چه خضر و چه سیما
 ز آینه امروز نماید رخ فردا
 بی آب کسی دید که موج آینه تناس
 نقش قدمش دست و نعل با پدیده
 ریزد ز قلم در عوض حرف شریا
 یوسف اگر از شمس قوسر دید پرویا
 نو و سوسنه از فیکیه و مالک کیت را
 زخم جگر آغوش کشاید به تمنش

از باد که بی جام و صراحی همه مستم
 خطی نتوان خواند بغیر از خطِ ساغر
 نور می توحید حجابی نه پسندد
 این شعله حل کرده گرفتند و سر شدند
 این آتش بچه بود که چمانه گد از دست
 زین چشمه آتش که پروبال ملک سوخت
 از یک لطف و حدتش آتش هم پست
 زین هر دو اگر در گزری پرده برافند
 آئی بمقامی که در آن جامی تحیت
 بنجید نه گام درین راه که خورشید
 از پی غلط قافله دل خون شود آرز
 اندیشه بدتش نه بر روی که درین راه
 بان بدتره از عشق جهانگر و طلب کن
 عشق است که بی رحمت پالغز کند طی
 عشق است که جوید قدم با دیه آشام
 عشق است که گل چاک ز جیبش
 عشق است که بنجید هیکل زن محبت
 عشق است که پیچید هیکل زنده الفت
 عشق است که در راه طلبکاری دیدار

از نغمه بی صوت و صد گم شوم از جا
 حرفی نتوان راند بجز جوهر صهبای
 این آتش تر شد شدر پند مینا
 در خشک و تر آب و گل آدم و خوا
 شد موج زن و دو و بر بخت زو لها
 پیمان کشیدیم هبیا تو مرییا
 ظلمت کده لا و تحب که الا
 بی پرده بی بینی که نه لاهست و نه الا
 فی صبح نه شام است نه امروز نه فردا
 آمد صفت ذره و گم کرده اینجا
 ره بروم تیغ است و قدم آبله فرسا
 پستی نه بلندی نه درازی است نه پنا
 بی عشق نگردید کس با دیه پیا
 از گردش یک رنگ دو صد حله تنها
 عشق است که خواهم بگرشسته سودا
 عشق است که نال از عمش بلبل شیدا
 دل غم دل سوزان و فروع بی بیفیا
 بیداری یعقوب رگ خواب ز لیا
 یک کاسه در یوزه بود دیده موسی

<p>دین طرفه که او خود نه نهان مست نم پیدا جزومی مست از ان کل که بود لا تجزا در محفل مابحث نباشد ز من و ما هر جا است پسندیده چه مسجد چه کلیسا هر جا که بت ماست عبت ز نا و سجده نا در شیشه دل باده لا از خرم ال الا اگر ت نفی کن مصقله لا ستانه ازین قطره رسیدیم بدیا می گنج را اگر غیر گنج بدل با را هم به حقیقت ز مجاز است همانا بکشایم ادین مطلع بر جسته معما</p>	<p>پیدا کی هر چیز از و آینه و این است هر ذره نوری که بدین خاک سپردند بیگانگی از هر کس و هر چیزند ایم گر سجده مقبول بود ناصیه افروند با حسن پرستان حرم و دیر ندانیم در میکه سینه در آیم و بر نایم اثبات در اثبات تو حاصل شد فی در مناغرا جز می تو حید گنج می زید اگر نغمه منصور سرانیم نقشی تبیین زده ام در نه معنی این نکه سرتبه ز من گر تونه فهمی</p>
--	--

مطلع ثانی

<p>هم رنگ صفاتم صفت رنگ بگلهما لیکنگی من ریخته صدر رنگ تماشا چون عکس آینه و چون باده زمینا چون موج ز باخیزم و خود میروم از جا خود همچو جریس نالم و خود گوش بر آوا چون حرف قلم ریخته خاموشم و گویا در خلوت خویشم همه جا سخن آرا</p>	<p>پیوسته ذاتم چون خط موج بدریا نیرنگی من رنگ تعلق نپندیرد بی پرده ز هر پرده و هم جلوک دیدار چون آب ز پانتم و از پانه شنیم ز حق کسرم از خویش و خودم منتظر خویش چون خرم دل خون شده خندانم و گریان در غنچه دل بومی بر افشانم در ختم</p>
--	---

قصیده مطلع الانوار در نعت سید ابراهیم خرد و مختاری
علیه و علی آل و اصحابه وسلم

از مردی که چشمش با سوید
خاکستر با باد بساط ادب آنجا
بوی از چمن خیزد و مار ابر و از ما
تا ز نظر من برگ خواب ز لیلجا
میگشت بگرد سیر بهوشی موست
بارشته جان بچید دور سینه کند جا
دانع دل من لاله دمانید بصیرا
خود دشمن نوشیم چه کنم شکوه اعدا
بوشید بزنگی که نگه گشت سرا پا
از باد صبا عقده کارم نشود و ا
بر خیزم و مردن کنم از خویش تقاضا
نقشی است که بستند بنام من عنقا
بختم خجلم که در پای سگ لیل
سر رشته جان تا بچید چون خطرت
پروانه اگر سوخته جان است چه پروا
پیدا است هر آینه ز آینه اشیا

هر دل که بیدار تو شد روشش سودا
هر جا که رخ شمع به پروانه شود گرم
در باغ دم ناز و نیاز گل و بلبل
بچید هم از گشش حسن پرسته
هوشم بطلبگاری از خویش گزشتن
چون شمع بر آرد نفسم مویحه آتش
چشم تر من ریشیه دو ایند گلشن
آتش زده ام هر که پی از نفس گرم
اعضا من از گرمی نظاره آن حسن
از غنچه تصویرش گفتن نکند گل
بر لب آتش نشینم چه چو سپند
این هستی موهوم که بر باد نماند
تا دست نداده است دویدن پس محل
زلفش که بزنجیر خودم بست چو دهبان
از نرم وصالش که دل شمع گدازد
ار دیده بنیابودت عکس جالش

دل را از سوید افضل بر در نرند از بیت الحزن سیننه در کوچه بین السطور هزار بار
 رسیده میگردد ایست که حریفان عروج نشسته بخودی پسند را از سیاهی براد و کسب رخ
 شجره ایون در شراب آمیخته دهند پرسیخانه ایست که برای دل غ جان اثر چشم
 بر هدایت نهایت نرگت دماغ شاهان معنی بجای سپند و آتش از عین
 تقاط و کافوری کاغذ مشک دانه در متاب نهند طلسمی است که برای دیده
 الصاف چندین صفا بان جواهر سر من فروشد و جهت چشم حسد به هیت مد صحر
 بنبار جوشد سحوی است که از اثرش ناطقه تحسین آفرین تا قیامت از نوانه نموشد
 وز بان سخن چین در بساط کام هم بوضع پامی خوابیده کوشد شنیدنش برنگ پیام
 وصل دلدار سامعه امید را مژده نور و زود دیدنش شکل دیدار یار بهره را زود حصول
 نور جهان افروز بهمه حال دستنوی لطافت است نصیب نازک دماغان با
 و گنجینه فصاحت طالع قدر آشنایان محسوس می از ان بنیاد لطمه کتابه

صد شکر که نقاش قلم نقش بجایست	سعیش بچه حد بود که جادو به ادا بست
مشاطه شوتم چه قدر خون دل آورد	تا نیجه مترگان اثر رنگ خنای بست

سامان فغان بریزی مابس نه همین بود
 گمگن کرد و تیر که زبان راه نوابست

آوردن چون رگ خواب که با همه تیرگی خود را صرف شیرازه بندی جزای نگاه
 گرداند و مانند تار نگاه که بچندین باری یکی همه تن تحمل بار و سه آرای گل نظاره
 جمال وقف مانند تدوین اشعارش دامن بگردد چه مقدار عرق ریزی زد
 بر رو آمد و بچه غایت ریشه دوانی سراغ بکار رفت تا ازان گنج را گمان نشد
 و ازان جواهر سنجها برده اینقدر خماسی مایه رنگینی آنچه آرزو به دست افتاد و نقش
 این مجموعه رنگ ترتیب گرفت تعالی الله کتابی که به مشطاق تالیف
 گردید و دیوانی دیوان ترتیب را به نگار آرای بهر سید که خط مشکینش عاشق مزاجان
 آتش آشام را خط جام مستی تا قیامت بخود نیایدن ست و بیاض نور آگینش
 معشوقان نازک اندام را از یوسف نمائی در آئینه بغلط انداختن جماعه لفریمی
 سواد نقاط عنبریش نجوم را پیرایه نور سر مایه عار و بمشاهده جانشینی دو ابر
 حروف دل گزینش حلقه چشم تیان گرداب بحر عرق چهره ندامت بار از زرا
 خم و پیچ کاکل سطور بر عارض صفوحش زلف عنبرن مویان پریشان تراژدی
 سیاه عاشقان و آرزو لطافت نمائش صفای غدا و صفوح از شکن گیسوی سطورش چهره
 ماه رویان از خال خسار سوخته اختر چون طالع دیوانگان آیات شسته اش
 را از ککشان انگشت اعتراض بر صیقله ماه نهادن و مصاریع بر حبه اش را از
 شامع مهر آتش در دیوان شریازدن آنها رجا دلش موج خیز رنگینی رگ گل کشش
 در آتش شریازد بنانه بلبل یوسف سانی است که تا تا مثل نقاب زمارش کشاید
 اگر زینجای مردمک را از مژگان زنجیر در پانگه از خانه چشم باز او راق و دیوان
 وار و عیده است ویلی شارتانی است که تا نظارگی پرده از مجلسش به در و اگر مجنون

جاده منسزل وصال و گرد او من سجاده اش عبیر پیراهن کمال شهنومی کلیات

<p>گل اقبال را سر مایه رنگ خرد از فطرت او گل بد امان فلاطون در عدم چون سایه بگرخت ارم سرمایه بزم دل ز ذکرش بصحن عرش دارد آب ریزه نگه سناغر کف از حسن بے عیب دو عالم پیش او حرفی فراموش زین خورشید در جیب از سجودش که لطف اینجا گل حیات ماند ستایشهای وی از مایه بجای معنی از دل سر مه پوشد</p>	<p>چمن سیرب ساز عقل و فرهنگ بهار فضل از وی جوش سامان چون نور از رای حکمت زای انگخت جنون اندیشه عقل گل ز فکش محیط علم او از موج خمیر دلش آئینه دارش اهد غیب شراب یاد حق آید چو در جوش چو پیش سبکه نور آگین نمودش کسے پایان و صفش را چه خواند چو او باید که هم او را ستاید زبان آئین خاموشی فروشد</p>
--	---

این شمشک خلش نشتر حسرت و طوفانی آب تیغ حیرت را بقفاضای مزاج رحم پیشه
نیال محرومی پس آئیندگان قافله وجود از نعمت کلام بلاغت پیرایه اش آب
از سر مردم دیده گذر آیند و تصور مایوسی تهیدستان کشور نمود ازین جنس تاع
مایاب طائر دل را بهزار بال مرغ بسبل تپانید با یک عالم حجاب فضول اندیشگی
که گداز اسودامی التزام آئین بندی بزم شاهی در سر بختن خامکاری خود بخیزد
رنگ جلوه دادن است و با صد جهان ندامت هوس پیشگی که شبه نادیده را در آن
حرص مرسله آرای گهر هین کردن خشک مغز می خود از خم انفعال به تری

بشاگردی تہ کردن یا چون دُر در خم گمنامی نشستن کارش رنگ کلام چاره
 میگرفت ہنانشانہ تہ خاک غنیمت را سطور نہ در حضور طبع حکمت گزینش سوا
 درق سبق کشادن یا مانند ہدیان مجاہدین طرح ناقبولی دلہا نہادن بر جریر
 حال خود رقم کلام علاج می بنیشت از حسرت ہنسنگ و قارش کویہ رنگ
 بر سر زدن صندل پیشانی در دلا علاجی و بمقابلہ تکلیف متانت فکر حکما طراز
 دامن شحرت کو دک مزاجی ہنیش اگر دست لطف بر سر نیکنداشت درین
 روز باز ارجہل اشک بکسی از دیدہ علوم لطیفہ کپاک مے ساخت طبعش اگر
 ہمت بہ بیمار نیکنداشت درین شور افزای طوفان بی تیزی بیتیان بجاک
 شتہ فنون شریفہ را بہ تشریف قبول کہ می نواخت شجاعت را با مزاجش
 معاہدت تیغ برق و جوہر لعلان سخاوت را با طینتش معاہدت نقد ضیا و نجیب
 بر نشان مروت را با فطرتش مناسبت جلوہ پرمی و پردہ آبگینہ فتوت را
 خاطرش مشابہت عکس رویار و دیدہ آئینہ عنوان دفتر انہمہ کمال کمال
 بیکر کہ عشق معشوق تنق لایزال را بادل صفائش تعلق خط تقدیر و صفحہ
 یثانی و حب محبوب اینز و بہمال را با خاطر ضیا گسترش التزام طینت آب کیفیت
 وانی تصوف را از صفاتش نقد تمنا در آستین تقوی را از عاداتش جبین
 از سجدہ مشک کہ بہین در نظر حق ہنیش افسانہ بزم کثرت را از خلوت وحدت
 در فکر حقیقت گزینش بیرنگی گل وحدت رنگ گردان بہار کثرت باطن
 بیان را از توجہ قلبش چون ماہ را از مہر کسوت نور در بر کردن و دل طالبان
 در نگاہ گرمش چون پروانہ را از شمع چراغ مراد در کاشانہ امید روشن رشتہ سجہ اش

تلاوه ذوات کمالش امان از چشم زخم دیده های حاسدان را از گریهستان ساختند

نی بجز فکر نثار فرق مدحش منمود
کلمات بسرمایاش را ابر نیسان خستند

با همه کس مشتی که از عمری جوشی غزالان معانی را نال قلمش چون شکن گیسوی پریشان
معیان برادل آشفته خاطران ز نچیر پاست و از مدتی چشم دواش زاریه م
آباد سخن چون دیده حیرت نگاهان از گلزار حسن گل رویان گل چینی نظاره دامن آرا
تا این زمان بصاف جوشی مشرب استغنا سر مهتس لب کز تدوین نتایج افکار تکیه
بر زانو زده بود و طبیعت عمان مذمهش از در کلام پر چه بهره که داد و بجا بازگشتش
چون موج چین چین تقاضا کرده نکرده اگر سر مهتس انصاف بدیده بود سواد خوان کینه
این معنی توان گردید و اگر چشم او را ک لبان کفنه ترا ز و از جنس نور خالی نباشد
متاع حقیقت این امر بهیزان تحقیق توان سنجید که اینمه استغنا که بر روی کار
می آرد در جهان حق بجانب خود و او چه هر چند شعر بدولت همزبانیش نقش گم مزار
دلربائی سحر برینج زد بلکه طومار بیخ طرازی جان بخشی اعجاز بعدم سپرد مگر به تامل
خرامی وقت نظر بدیکه کمالش شاعری پائین پایه از بلند می مراتب آسمانی مایه
اوست سبحان الله نقش پرواز ازل را گزین نقشی که چون صفحه امکان را بان
لوحه زیبائی بخشید لوای ناز قلم بر سطح عرش پرچم کشود و ما در هر راه بین خلفی
که تا به نموی آثار فضل گران سنگی هم ملکی به ترا زوی حال کس نگذاشت بلند
پروازی دیگران چون اوج غبار جز تیرگی چشم نظار گیان نقش هیچ اعتباری در دست
نمود و منفر حجاب عدم مفت فلاطون والا امر و ز میش خرد وقت آفرینش جز زانو

نچیر

اگر خامه از تار نگاه و کاغذ از پرده دیده حور و رنگ از نکمت گل سازد و هنوز
 خون ایقان بر گردن دارد و محرر تحریر اوصاف باریک اندیشیش اگر بسط
 از موج صبا و دوات از جناب و مداد از سیاهی سبزل کند بالز انجم بر سر
 انصاف داغ بدامن باشد مداد و عنبر نیش با تخوان بندی حروف جوهر نامی
 اثر مویمائی و کلک نگار نیش اندازد زبانی بلند را زرد بان عروج فلک چو آینه فکر
 رسایش چهره خیز مطالب عرش سیر و کند تماشای بجایش چین ریخته کار عرق
 معانی لامکان طیر کلمات دل پسندش مناجاتیان حرم را چون تکرار او را مشغله
 بسجده گردانیدن و خراباتیان دیر را مانند یاد و صنم سامان حرز جان ساختن از
 نتایج طبع ارجمندش هندیان را برابر ایرانیان سرمایه صد جهان نازیدن ایرانیان
 را بمقابله هندیان نقد و دعوی مبعر که نداشت باختن با صفای تقریرش آب
 گوهر را هم به پوشیدن کدورت نهادی خود بر روی آب درون است و با رنگینی
 تحریرش رنگ گل را طرف گردیدن سامان خود داری و راتش انداختن غزل کبابه

<p>آنکه طبع صاف و آئینه جان هستند تاز بان خامه اش رسم گهر ریزی نه با و پیش ازین جوش به این کلفشایمانند خرد آل ویزا و تاشک نیز صفحش رنگ لبست و ستمه عالم فریبها چر است جلوه یک زده از معنی نور افزای است از حریر خاتم بر گین نوایش یکد سخن</p>	<p>موج زوزنگ کلامش آب حیوان هستند قدسیان ل رانی در یوزه دابان هستند از تراش خامه اش عالم گلستان هستند طره اش بر دند زلف ماه رویان هستند گزین بیت نظم او ابروی خوبان هستند در ضمیر مهر کش خندین در خشان هستند و ام کردند و نوای عنده لیبان هستند</p>
---	---

مولانا خلام امام شهید که از فیض معنی آفرین طبیعت هرگاه لفظی بزبان
 راندر ریشه در زمین چندین معانی غامضه دو اند و آثر سحر بیان زبان چون
 معنی باظهار آورد ز کین لفاظی نسب بگلهای جنان رساند شمع قلمش تا نور معنی
 نفروشد سواد حروف شام سچراغ است و چیدگی سطور دو دو ملغ و بر صفحه
 که بهار تحریرش بخوش نقش مسطحین پیشانی است و سفیدی کاغذ بیاض دیده
 قربانی زبان خاموش چون شاد زلف نثر گرد و حوران عدن به پرستار
 یسلا می سخن گل عزت بر سر زنند و مشاطه قلمش و قتیکه و سیمه برابر وی نظم کشد
 دلبران سامری فن از نسبت کینیزی بسلمای معنی درست کردن آبی بر روی
 کار آرد آجزای رقعاتش سنبلیستانی است سایه ریزه هجوم معانی بی انداز
 و اوراق ابیاتش گلستانی شکوفه بند چندین بهار مضامین تازه غزلهای
 بهاریه اش اگر ارمنغان بچمن برند عندلیب نالان تازه نگاه خود را دام نظاره
 رخ گل نسازد که ایزن بان پر دوختن بهار به خزان فروختن است و خار رشک
 نثر برگ جان نازنین شاهان گلشن شکند که لطافت این صد پرده ازان نازک تر
 و اشعار نادره کارش را اگر از انوار مضامین روشن فروغ پیرایه آئین سازند پرده
 سوخته جان از پیرایه فانیس دیوار بر روی شمع کشد که چشم ازین دران اندان
 زنگار باینه خریدن است و شعله حسد سر تا پای کافوری بستان لکن را وقت
 که اختن کند که شهود وجود ظلمت به پهلوی ظهور نود متغذرت روانی عبارت آید
 در یار از شرم تن به آب کرد و بر خاک انداخت و ز کینین تصادم غرایش کان یا قوت
 از بحالت جگرستی شعله ساخت و بر باود او تصور تصویر و صفت نازک خیالیش

نیاید محمدت حضرت کبریائی از منطقه چگونه باد اگر اید که لالی سخن بعقد بند می
اند از تنالیش تیشین محیط عجز و قصور است و جواهر معانی در رنگ بست طرز
حمدش دکان کشای بازار نقص و فتور و نعت جناب سالت پناهی از
زبان انسان چه طور است آید که چمن پیرای لطق خود گلر ز گریبان و صفت
ذات شمع افروز کاشانه و خوب و امکان اوست دهبار آرای گلشن ایجاد
لطیفی جلوه فروشی سر و حدوث و قدم چمنستان او چراغ عقل درین طریق
شمع ره باوست شعله شوق گر همه اعجاز میحانی در کارش کند جز بر وز سیاه
ما تم مرگ خود نشیند و برید خرد در قطع این وادی از آبله پانی ناکه ایجاد
خضر ذوق گوهر تن برهنه نمیشد پرواز و سوای پای از کار رفته گل مرادی
در دامن خود نه بیند آتش کباب بگر غلام نعوت پیغمبر که وجودناقصش
در چار سوی پنج میز میهم چون عمار دامن متاع کساید بازاری تحفه بغل
دارد و ذوات ناهنجارش بیبازار سهل قیمتی نیز ماتد سبز و بیگانه چمن خا بر بقیدار
در مدد تماشائی بشکستن آرد خود چه باشد که تنگ جوصلگی خود را حرفی قلم

بیای این باد و برق خرم سوز هوش اند لطم کبابه

باید از ضبط نفس با من و با مویتن
په شمع آخر چه حال از نفسها سوختن

نفس مطلب چون بگیرد رنگ اظهار و بیان
شومی معنی چو گردد برق سامان سخن

پس شراب مدعای را که در ته شیشه دل جوش میزند بجنهور ساغر کشان
حقیقت آگاهی نشه فروش کیفیت عرض می سازد خاقان سر بر آرای
کشورستان نکته دانی خا رر شک در جگر شکن انوری و خاقانی فرید و حید

بسم الله الرحمن الرحيم

و بیایه فصاحت عنوان و بلاغت آگین آرتناج طبع نازک خیال و معنی آفرین
جوهر افزای گوهر علم و هنر خواجه علامه عوٹ خان بہادر متخلص بہ تجسیمینشی
بندگان عالیشان نواب علی القاب لفظت گورنر بہادر ممالک مغربی شمالی
و چیت کشنراودہ لکناپتہ

از مرہ خون جگر رنگ چکدن دارد	دل سبل در آہنگ تپیدن دارد
با ہمہ ہی خود شوق ز پائشیند	نارسائی ز رہ عجز رسیدن دارد

درہ ہر چند ہوا ی بلند پروازی در سر کند موج بال و پرش چون نقش قدم
زمین گیر کوچہ عجز خرامی خواهد بود کہ آہنگ پیش سبل ترانہ ز نیر مقام نارسائی
باشد و جناب اگر چہ کاسہ خود بہر یار رساند سواد خط ساغر حالش معنی فریاد
تشنہ کامی خواهد نمود کہ ظرف تنگ مینامی کتان بچوش بادہ متاب در خور

بِعَوْنِ صُنَائِعِ كَمِيْنِ مَكَانِ فَضْلِ خَلَايِدِ زَمَانِ

کلیات پلاخت آیات که در اعجاز سخن آرائی بی مثل و فریدست و هر چه
نظم آید بارش در لغات معانی غامضه روکش تابش ماه جوزشید مستی به

کلیات

کلیات پلاخت آیات که در اعجاز سخن آرائی بی مثل و فریدست و هر چه
نظم آید بارش در لغات معانی غامضه روکش تابش ماه جوزشید مستی به

بچه آرائی حلی بنده شاه سخن منتخب آریاب من و بقی ده هم پیشی غلام غوث صاحب
بر سینه پیشی نواب لغت گورنر بهادر ممالک خیری و تاملی او در بر آراسته سحر یک خانی

مطلب می نویسد که مقبول است
درین می نویسد که مقبول است

اطلاع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ دار فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر ایک شائق کو چھاپہ خانہ سے مل سکتی ہے جسکے معائنہ و ملاحظہ سے سائقان اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے ٹیبل بیچ کے تین حصے جو ساوے ہیں انہیں بعض کتب دیوان و کلیات فارسی وغیرہ درج کرتے ہیں تاکہ جس فن کی کتب کتاب ہر اس فن کی اور بھی کتب موجودہ کا رضانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

کتب دیوان و کلیات فارسی

دیوان صائب۔ کامل از مرزا محمد علی صائب تبریزی۔

ایضاً۔ انتخاب دیوان۔

شرح دیوان حافظ۔ باطل معانی و مصطلحات صوفیہ

از تصنیفات مولوی سید محمد صادق علی از جانب مطبع۔

دیوان شمس تبریزی۔ مشہور کلام از روشنی

طبع ولی مادر مرزا محمد بن ملک داد معروف

پیش شمس تبریزی۔

دیوان حضرت خواجہ قطب الدین بختیار کاکی

کلام پرتا شیر۔

دیوان حضرت احمد جام۔ زندہ پیل خیل

شائستگی۔

دیوان خواجہ حسین الدین شمس تبریزی۔

دیوان حضرت غوث الاعظم۔ پیر دستگیر

شیخ محی الدین عبد القادر گیلانی قدس سرہ۔

دیوان محضی۔ استاد اہل زبان کا کلام ہر از

جلوہ طبع محضی رشتی اور جو ناد اقص کلام

زیرب لہذا کہتے ہیں وہ نادرست ہو کر ان کے

دیوان غنی۔ درسی دیوان مصنفہ ملا علی

غنی کشمیری۔

دیوان مہتاب۔ از غفور بزرگ فکر نشی مستطاب

شرعی و استویہ رئیس کٹرہ۔

دیوان موزون۔ از خوش فکری عالی

راجہ رام نرائن شری و استویہ کھرے۔

دیوان ناصر علی۔ شاعر نامور کا کلام۔

جو بہ معنی یعنی دیوان مرزا گل محمد کرانی

اور اسکے ساتھ شمس جو ابہر سنگھ کا کلام ہے جو تلامذہ

مرزا صاحب سے تھے۔

دیوان...

دیوان ہلالی۔ کلام اہل زبان۔

خیال بخودی۔ دیوان شمس سینگ

بنارسی بخود تخلص۔

Koolleyat Shahed

بخوان صناع کرم کا فضل خلاصہ زمان
بخوان کرمین کن و نون مین

کلیات بلاغت آیات کہ در اعجاز سخن آرائی بی مثل و فویدست و پیرا
نظم آبرایش در لغات معانی غامضه روش تابش ماه خورشید مستطیع به

کلیات

تالیف و تصنیف علامہ غلام احمد رضا صاحب دہلوی
از تجلی فکر ساری طبع نورخندان

بچہ آرائی علی بنار شاہین منتخب آرایہ من و نون و علم ہندی غلام احمد رضا صاحب
بچہ ہندی نواب لغت گورنر بہادر مالک خانی شمالی اودھ برار اسٹیشنر کراچی

درین کتاب میں طبع مبینہ کے مقبول احسان
درین مبینہ طبع مبینہ

Kulliyat-i-Shahid.

Ghulam Imam, called
Shahid.

1883

~~498C13~~

Indian Institute, Oxford.

The Lucknow Sparks Library.

Presented

by

Munshi Abdul Kishore.

49 C 92

